

* נִנְחַם נַחֲמָ נַחֲמָן מֵאוֹמֵן *

סֵפֶר מִשְׁלֵי הַנַּחַל

לְקַט מִשְׁלִים מִסְפְּרֵי רַבֵּי נַחֲמָן
מִבְּרַסְלָב זְצוּק"ל וְתַלְמִידָיו
הַקְדוּשִׁים

"מִים עֲמֻקִּים דְּבָרֵי פִי אִישׁ
נַחַל נִבֵּעַ מִקּוֹר חֲכָמָה"
(מִשְׁלֵי)

הוצאת "מלא וגדושה"

לכבוד נשמת הרה"ח

ישראל בער אודסר זצ"ל

תלמיד הרב **ישראל קרדונר זצ"ל**

תלמידו של הרב **משה ברסלבר זצ"ל**

תלמיד **מוהרנ"ת זצ"ל**

תלמידו של רביה"ק **מוהר"ן מברסלב**

גַּן נְחֻמָּה נְחֻמָּן מְאוּמָן זי"ע ועבי"א

ולעילוי נשמת

עמרם יוסף ב"ר משה נחום הלוי הורביץ זצ"ל

מאיר עקביא בן יעקב ימיני זצ"ל

אהרון בן יעקב פץ זצ"ל

ת.נ.צ.ב.ה

הודעה ובקשה

במהדורה זו מושקעת יגיעה גדולה שיהיה הספר נקי מכל טעות ושגיאה. אבל כבר ידוע מאמר החכם "כשם שאי אפשר לבר בלי תבן, אי אפשר לספר בלי שגיאות" לכן נבקש שאם ימצא טעות או שגיאה יואילו בטובם להודיע לנו למען יתוקן הדבר במהדורה הבאה בעוה"יית לטל': 058-5581489

תורתנו הרבה לחברי סטודיו "פשיטא" (WWW.PSHITA-ART.COM) על הסייע בהפקת הכריכות לעילוי נשמת ערן בן אסתר ז"ל | גיא בן זהבה ז"ל | גיל בן מרגלית ז"ל | ת.נ.צ.ב.ה

עמותת "מלא וגדש"

להדפסת והפצת ספרי רבי נחמן מברסלב
ופרטום שם הצדיק

052-8371318 | 058-6147148 | 051-2626148

התשפ"ג

• תוכן הענינים •

ט	פּתח דְבַר.....	נחש וּנְמֻלָּה בְּתוֹךְ פִּיהָ.....	לג
נה	אִם הַבָּנִים.....	אָדוֹן וּמוֹשֵׁל.....	קסו
רפו	אֲמַת מֵאֶרֶץ תִּצְמַח.....	אָדָם אַחַר שִׁינָה.....	קסז
ס	אֶרֶץ אֲכָלֶת יוֹשְׁבֵיהָ.....	אוֹצֵר שֶׁל יִרְאֵת שָׁמַיִם.....	קפח
קג	אִשָּׁה הָרָה.....	אֹר גָּדוֹל.....	קנ
ריא	בָּא וְדוֹפֵק.....	אֹר הַשְּׂמֹחוֹת.....	קז
שא	בוֹשָׁה וְעוֹזוֹת.....	אֹר הַתְּכָלִית.....	לח
כח	בֵּין בֶּן כָּפָר לְבֶן כְּרִיף.....	אֹר יֵשֶׁר וְאֹר חוֹזֵר.....	עז
טז	בֵּין חֲלוֹן לְאָבֶן טוֹב.....	אִיזוֹהוּ טָלָאִי.....	רמ
ריח	בֵּין מֶלֶךְ לְעֶבֶד.....	אִיךָ לְהַרְוִיחַ מָמוֹן.....	רפה
רפד	בֵּין עוֹלָה לְיֵשֶׁר.....	אֵילָן הַמָּמוֹן.....	מד
קמג	בְּכָל מְקוֹם יֵשׁ יֵשֶׁר.....	אֵילָן וְעֲנַפָּיו א'.....	מא
רפט	בְּמָה לְסַחֵר?.....	אֵילָן וְעֲנַפָּיו ב'.....	מא
קפז	בְּנֵינִים נִפְלְאִים.....	אֵילָן וְשָׁמוֹ "מֵאָה שָׁנִים".....	קיב
יד	בַּעַל אֲבִידָה.....	אֵילָן נָאָה.....	קפד
קלז	בְּעֲנֵן הַמַּחְשָׁבָה.....	אֵינֹ חֲכָמָה כָּלֵל.....	רצב
קיט	בְּעֲנֵן מְלַחְמָה.....	אֵין כָּאֵן אֶלָּא הַמֶּלֶךְ בְּעֲצָמוֹ... כט	
קנו	בְּתוֹךְ רֶפֶשׁ וְטִיט.....	אֵין עוֹד פִּילֹווִיר.....	רעה
קסד	דְּבוּר לְזִמְן רְחוֹק.....	אֵין שׁוֹם חוֹמָה.....	קי
רסז	דְּרִיף הַיֵּשֶׁר.....		

הַדָּרֵךְ הָרִים שֶׁל חוּל.....	קנ
הַדָּרֵךְ חָדָשׁ.....	קיח
הַדָּרֵךְ כְּבוּשָׁה.....	קצו
הָאָבֶן הַגָּדוֹל.....	קצח
הָאָבֶן טוֹב.....	קכד
הָאָדָם הָעוֹלָם מִן הָאָרֶץ.....	עא
הָאָדָם עֵץ הַשָּׁדָה.....	עג
הָאֵהָבָה שְׂבַדְעַת.....	כה
הָאוֹצֵר שֶׁתַּחַת הַגֶּשֶׁר.....	רלב
הָאוֹר וְהַיָּל.....	קנט
הָאֵילָן.....	פג
הָאֵילָן הוּא אֵילָן.....	רח
הָאֵם וְהַתֵּינוֹק.....	יג
הָאָמֶת הוּא רַק אֶחָד.....	צב
הָאֲנָקִיר.....	קנו
הָאֲנָשִׁים שְׂבַבּוֹר.....	רמא
הָאֲנָשִׁים שְׁנֹלְחָמִים.....	קכו
הָאָרֶץ הַמְּפַסֶּקֶת.....	סב
הָאִשָּׁה זָרָה.....	קסה
הַבֵּן שֶׁנִּתְרַחַק.....	שו
הַבַּעַל הַבֵּית שֶׁנִּשְׂרַף בֵּיתוֹ... רכא	
הַגְּבִיר וְהַלּוֹוֶה.....	רד
הַגֶּרְעִין שְׂבַגָּן.....	רמו
הַדָּרֵךְ הַמֵּיָמָן.....	שיג
הַהֵינְדִיק.....	רלג
הַזָּאֵב וְהַמֶּקֶל.....	רוז
הַזְכוּכִית וְהַצִּפּוֹר.....	קלד
הַחֲבִיטוֹת הַנְּקוּבוֹת.....	קלא
הַחֹתֵם.....	סה
הַחֲנוּנֵי.....	קעו
הַכָּאָה גְּדוֹלָה.....	קעה
הַכֵּל בְּשִׁבִיל הַחֶשֶׁק.....	מג
הַלּוֹלֵת הַמְּלֹךְ.....	שיד
הַלִּיכַת הַתֵּינוֹק.....	נו
הַמֵּאֲכָל שְׂבַכְלֵי.....	צה
הַמְּטַבֵּעַ הַקְּטַנָּה.....	סג
הַמִּים הָרַעִים.....	נג
הַמְּלָבוּשׁ.....	קע
הַמְּלָבוּשִׁים.....	קנג
הַמְּלוֹה הַגָּדוֹל.....	שח
הַמְּלִיצָה.....	רסו
הַמְּלֹךְ שֶׁהִרְחִיק אֶת בְּנוֹ.....	ר
הַמְּלֹךְ שֶׁחָלָה בְּנוֹ.....	קצד
הַמְּמַנָּה עַל הָאוֹצְרוֹת.....	קנח

הַמְּנוּגָל.....	קנד.....	וְכִי אֵיךְ מִתְפַּלְּלִין?.....	קצו.....
הַנֶּה גַּעַר בְּכָה.....	שז.....	זָכַר צְדִיק לְבִרְכָה.....	רסט.....
הַנֵּר וְהָרוּחַ.....	קב.....	חֲבִילֵי חֲבִילוֹת.....	קל.....
הַסּוּמָא.....	פב.....	חֶבֶל הַקִּדְשָׁה.....	רע.....
הַסּוּם הַמְּבוּהָל.....	קוג.....	חֲטָה בְּאַרְיֵן טוֹבָה.....	סט.....
הַסּוּם וְהַפְּלוּמָפּ.....	רטו.....	חֲשָׁד גְּדוֹל בְּיוֹתֵר.....	רט.....
הַסּוּסִים הַרְצִים.....	רלט.....	חֲתָנָה גְּדוֹלָה מְאֹד.....	קעב.....
הָעוֹף וְהַבְּיָצִים.....	ריג.....	טוֹבָה גְּדוֹלָה מְאֹד.....	קנב.....
הָעוֹר הַמְּעֻבָּד.....	קפב.....	טוֹב לְכָל הַמַּכּוֹת.....	יז.....
הָעֲמוּדֵי אוֹר.....	קכו.....	טַנּוּף עַל טַנּוּף.....	קט.....
הַפְּסֻלֹת שְׂבָמִים.....	קמד.....	יַד הַמְּלֶכֶךְ.....	ריד.....
הַקּוּרֵי עֶפְבִּישׁ.....	קסח.....	יְחֵי הַמְּלֶכֶךְ.....	קפו.....
הַרְזֻדָּף.....	רס.....	יַיִן הוֹנְגָרִי.....	קפד.....
הַרוּחַ הַדּוֹפֵק.....	ל.....	כְּאֵדָם הַהוֹלֵךְ בְּשָׂדֵה.....	לז.....
הַרִיחַ רַע.....	קא.....	כְּבוֹד רְחוּק.....	קעא.....
הַשְּׁנָחָה וְטַבַּע.....	רצט.....	כְּנַגַּת עָלֵי נָהָר.....	רעג.....
הַשֶּׁקֶת הַקְּדוּשׁ.....	רנג.....	כְּהֵדָם בְּמִדְבָּר.....	ריב.....
הַשְּׂרוּוֹל הַמְּשֻׁמָּן.....	רמח.....	כַּח אֶחָד לְבַד.....	צב.....
הַתְּבוּאָה.....	רלו.....	כַּח הַמְּדַמָּה.....	כז.....
הַתֵּינוֹק.....	רעו.....	כַּח הַמּוֹשֵׁף א'.....	מו.....
הַתֵּינוֹק הַיּוֹנֵק.....	עו.....	כַּח הַמּוֹשֵׁף ב'.....	מח.....
הַתְּרַנְגוּל הָעוֹמֵד בְּאַשְׁפָּה....	שיא.....	כַּחוּ שֶׁל הַמְּלַח.....	כד.....

כחות לַעֲנִין אֲכִילָה.....	קסב	לְהַכְנִים בְּהַחֲדָרִים.....	פח
כְּמַל וּכְמִטָּר.....	רנד	לְהַלְעִים הַגּוֹף.....	קצט
כָּל הַחֲסוּרוֹנוֹת.....	עג	לְהַעֲמִיד אֲנָשֵׁי חֵיל.....	קה
כְּלֵי יָפֵה.....	יד	לְהַקְיף בְּהַקְפָּה.....	קעג
כְּמוֹ פְּעוּלֹם הַבָּא.....	קנא	לְהַשְׁלִיךְ הַמִּשְׁאָה.....	קלו
כְּמוֹ זְרִיחָה.....	קלט	לְחַטֵּף הוֹן רַב.....	רצג
כַּפִּיּוֹת לַיָּמִים מְכֻסִּים.....	כב	לְטַהֵר הַלֵּב.....	עא
כַּעֲט אֲצֵל סוּפֵר.....	ריד	לְכוּף אֲבָר אֶת חֲבֵרוֹ.....	רסח
כְּתָב לְמַרְחוֹק.....	יח	לְלַחֵשׁ עַל קִנְיָה שְׂרָפָה.....	קיו
כְּתָף סוּרְרַת.....	קעד	לְמִי מַגִּיעַ שְׂכָר יוֹתֵר.....	קכג
כְּתוּר לְהַשִּׁים יִתְבָּרֵךְ.....	טו	לְמַנְצַח.....	רעב
לֵב הָאָבִן.....	קסט	לַעֲשׂוֹת הַכְּלִי.....	עח
לְבוֹא בְּכַעַם.....	קמא	לַעֲשׂוֹת מְדוּר לְשִׁכְיָנָה.....	קפג
לֵב גִּשְׁפָר.....	עד	לְצַאת מִן הַרְפֵּשׁ.....	קסד
לֵב גִּשְׁפָר.....	קלו	לְצַמְצֵם אֶת הָאוֹר.....	לב
לְבַקֵּשׁ הַמְּבֻקָּשׁ.....	קטו	לְקַצֵּץ הַמְּעַפְּבִים.....	פד
לְהַגְבִּיחַ הַלֵּב.....	רו	לְקָרוֹת אֶת חַי הַחַיִּים.....	ל
לְהַגְבִּיחַ מִשְׁאָה כָּבֵד.....	פה	לְרֵאוֹת גְּדֻלַּת הָאָרֶץ.....	שד
לְהַצִּיא כְּלֵי.....	רס	לְשֵׁם הַחֲתוּל.....	רמו
לְהַחְזִיק הַחֲרֵב.....	רמב	מְבִין גְּדוּל.....	רפ
לְהִיּוֹת בְּכָל מְקוֹם.....	קלג	מִפֵּן שְׁנַתְרַחַק מֵאֲבִיו.....	קכח
לְהַכּוֹת עֲצָמוֹ.....	ריא	מְגוּי שְׂכוּר.....	רמז

מְעִשָׂה נְעוּרוֹת וְקַטְנוּת.....	רֵצוּ	מְדִינָה מְלֵאָה שְׁקָרִים.....	רֵיט
מְעִשָׂה עֶבֶד.....	צַט	מְדַרְגָּה לְמְדַרְגָּה.....	קִבַּג
מִשְׁחָק בְּמַטְבְּעוֹת.....	סו	מָה אֲנִי אוֹחִז?.....	קִכָּה
מִשְׁחָק הַשְּׂאֵח.....	רִכֵּב	מָה הֵם מְרַקְדִין.....	קִפֵּא
נְהַר הַמַּטְהָר.....	קִפְטָ	מְוֹעֲרָדָא.....	רִכַּט
נָנֵם עַל גְּבִי עֵנֶק.....	רִכֵּא	מוֹרָאָה שֶׁל מְלָכוֹת.....	רִצַּח
נַפְשֵׁי כְּעָפָר.....	צו	מַחְדָּר לְחֻדָּר.....	קִס
נִקְדַּת הָאֵמֶת.....	רֵעוּ	מַחֹל הַמְרַקְדִים.....	קִה
נֵר ה' נִשְׁמַת אָדָם.....	לֵא	מִי כָּבֵשׁ הַחוּמָּה?.....	רִמַּג
נֵר לְהַדְלִיק מִמֶּנּוּ.....	רִסד	מִי שְׂרוּצָה כְּבוֹד הוּא שׂוֹמֵה..	עַט
נִשְׁמוֹת בְּשֵׁרוֹת.....	קִלְד	מִבַּח אֶל הַפֶּעַל.....	מִב
סֵאפִין.....	קִמז	מְלַבּוֹשׁ הַשָּׁר.....	קִעַט
סוּם שְׂפוּנָה מִן הַדְּרָךְ.....	קִיג	מְלַחְמָה עֲצוּמָה.....	רִנו
סוּף מְעִשָׂה בְּמַחְשָׁבָה תְּחִלָּה..	יט	מְלַחְמַת הַחַיּוֹת.....	פַּג
סְחוּרָה יָפָה מְאֹד מְאֹד.....	קִצַּג	מְלֻךְ וּבֵן.....	רִנֵּא
עֶבֶד וּבֵן.....	רִסֵּא	מְמֻלָּךְ וּבֵן הַשְּׂרָרָה.....	קִב
עוֹ וְהֵדָר לְבוּשָׁה.....	כֵּג	מְמֻלָּךְ וְצִפּוֹר.....	רִלז
עֵינַיִם בְּשֵׁרִים.....	צד	מְמֻלָּךְ שָׂרִץ אַחַר צְבִי.....	רִלז
עַל חוּט הַשְּׁעֵרָה.....	קִנָּה	מְנַהִיג רַחֲמָן.....	קֵא
עַל עֶרֶשׂ דָּוִי.....	רִנו	מְסַגֵּל לְרַפּוּאָה.....	כֵּא
עֲצִים יְבֻשִׁים.....	רִנד	מְעִשָׂה מִמְטָר.....	רִכו
עֵץ קָטָן עֵץ גָּדוֹל.....	קִפְטָ	מַעֲשֵׂה מְמֹרֹר.....	רִל

עֲשִׂיר גְּדוֹל וְעֲשִׂיר קָטָן.....נז	נְשָׁעוֹן שֶׁל כָּל הַמְּשֻׁנָּעִים.....קמ
עֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה בְּתֵי דִינִין...קעד	שׁוּם חֶסְרוֹן.....קמט
פְּאֻנְמִשׁ.....רי	שְׂמוֹת וְנְשָׁעוֹן גְּדוֹל.....נב
פְּחָדִים שֶׁל שְׂמוֹת.....קמו	שִׁיר הַגְּאוּלָּה.....קפמ
פְּנֵי הַמְּלָךְ.....רפח	שְׂלֵמוֹת הַיֶּלֶד.....רצה
קְבֻלַּת פְּנִים.....סז	שֵׁם הַמְּלָךְ.....רסג
קוֹל הַרוּעָה.....פ	שְׂמֻחָה אֲמִתִּית.....קו
קוֹלְמוֹם הַלֵּב.....רנה	שְׁנֵי מֵינֵי פְּלִטוֹן.....רנ
קְנָקוֹן חֲדָשׁ מְלֵא יֶשֶׁן.....קפז	תִּינּוֹק עֵקֶשׁן.....קלח
רְהוּיַת הַמּוֹחִין.....רנט	תַּעֲנוּג הָאֵב.....סד

פֶּתַח דְּבַר

כָּל יוֹם יֵשׁ בּוֹ מַחְשָׁבָה דְבוּר וּמַעֲשֵׂה, וְהַקְדוּשׁ-
 בְּרוּךְ-הוּא מְצַמֵּם אֱלֻקוֹתוֹ מֵאֵין-סוֹף עַד אֵין
 תְּכֵלִית עַד נִקְדַּת הַמְרָכֹז שֶׁל עוֹלָם הַגִּשְׁמִי שְׁעוֹמֵד
 עָלָיו, וּמְזַמֵּן לוֹ לְכָל אָדָם מַחְשָׁבָה דְבוּר וּמַעֲשֵׂה
 לְפִי הַיּוֹם וּלְפִי הָאָדָם וּלְפִי הַמָּקוֹם, וּמְלַבֵּישׁ לוֹ
 בְּזֹאת הַמַּחְשָׁבָה דְבוּר וּמַעֲשֵׂה שְׁמֻזְמֵן לוֹ רְמֻזִים
 כְּדֵי לְקַרְבוֹ לְעִבּוּדָתוֹ: לְקוּטֵי מוֹהַר״ן ח״א, נד.

אֶפְלוּ כִּשְׁהָאָדָם בְּגִלוֹת בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנוּיּוֹת, אֶפְלוּ
 אִם נָפַל חֵס וְשְׁלוֹם עַד אֵין תְּכֵלִית, גַּם שֵׁם ה' יִתְבַּרֵךְ
 מְצַמֵּם עֲצָמוֹ וּמְסַתֵּיר אֶת עֲצָמוֹ בְּדַרְכֵי
 נִפְלְאוֹתָיו הָעֲצוּמִים וּמְזַכֵּיר אוֹתוֹ בְּכָל פֶּעַם בְּכַמָּה
 וּכַמָּה רְמֻזִים שׁוֹנִים בְּכָל יוֹם וּבְכָל מָקוֹם כְּדֵי שִׁישׁוּב
 אֵלָיו, שְׁזַהוּ בְּחִינַת "בְּכָל צְרוּתָם לוֹ צַר וּמְלֶאכֶּה פָּנָיו
 הוֹשִׁיעֵם בְּאַהֲבָתוֹ וּבְחַמְלָתוֹ וְכוּ'" (ישעיה סג). הֵינּוּ
 שְׁבָכָל צְרוּתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְעַקֵּר צְרוּת יִשְׂרָאֵל הֵם
 צְרוּת הַנֶּפֶשׁ שֶׁרְחוּקָה מֵאֲבִיהָ שְׁבַשְׁמִים, וְאֲזִי לוֹ צַר
 כְּבִיכּוֹל, הֵינּוּ שְׁכַבֵּיכּוֹל הוּא מִצַּר וּמְקַטֵּן וּמְצַמֵּם
 אוֹרוֹ בְּעֲמֻצוּמִים נִפְלְאִים כְּדֵי לְהַזְכִּירוֹ בְּאֶשֶׁר

הוא שם כַּנְ"ל. וְעַל-יְדֵי-זֶה "וּמִלְאָךְ פָּנָיו הוֹשִׁיעֵם וְכוּ", הִינּוּ הַצְדִּיק הָאֵמֶת שֶׁנִּקְרָא מִלְאָךְ פָּנָיו. כִּי הַצְדִּיקִים נִקְרָאִים מִלְאָכִים (כְּמוֹ שֶׁמִּבְּאֵר בְּמָקוֹם אַחֵר), הֵם מְבִינִים הַרְמְזִים וּמְשַׁתְּדָלִים בְּחֻכְמַתֶּם לְהַכְנִיס וּלְהַאִיר בְּיִשְׂרָאֵל אֵלּוֹ הַרְמְזִים. וְעַל-יְדֵי זֶה הֵם מוֹשִׁיעִים אוֹתָם לְהַחְזִירָם לַה' יִתְבָּרַךְ;

וְזֶהוּ "תִּמְשִׁילֶהוּ בְּמַעֲשֵׂה יְדִיךָ וְכוּ" (תְּהִלִּים ח), 'תִּמְשִׁילֶהוּ' - לְשׁוֹן מִשְׁל וְדַמְיוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת רְמְזִים. וְזֶהוּ "תִּמְשִׁילֶהוּ בְּמַעֲשֵׂה יְדִיךָ", שֶׁבְּכָל הַדְּבָרִים שֶׁבְּעוֹלָם שֶׁהֵם מַעֲשֵׂה יְדָיו יִתְבָּרַךְ, אֵתָּה מְרַמְזוֹ לוֹ רְמְזִים וּמְשָׁלִים שְׂיִבִין מֵהֶם לְהִתְקַרֵּב אֵלָיךְ. כִּי הַרְמְזִים הֵם בְּחִינַת מְשָׁלִים, כְּמוֹ הַמְּשָׁל שֶׁהוּא סְבוּב כְּדֵי לְהַבִּין עַל יְדוֹ דְּבַר גְּבוּהָ שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְהַבִּינוֹ כִּי אִם עַל-יְדֵי מְשָׁל, כְּמוֹ כֵּן הֵם הַרְמְזִים הַנְּ"ל שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מִתְּלִבֵּשׁ אֶת עֲצָמוֹ בְּכַמָּה וְכַמָּה לְבוּשִׁים וְצִמְצוּמִים כְּדֵי שְׂיִבִין הָאָדָם מֵהֶם מְשָׁלִים וְרְמְזִים לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְזֶהוּ בְּעֲצָמוֹ בְּחִינַת 'תִּמְשִׁילֶהוּ' עַל-פִּי פְּשׁוּטוֹ, שֶׁהוּא לְשׁוֹן מְמִשְׁלָה, כִּי הַכֹּל אֶחָד. כִּי זֶהוּ עֵקֶר הַמְּמִשְׁלָה שֶׁל הָאָדָם עַל כָּל מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית שֶׁהֵם מַעֲשֵׂה

יָדָיו יִתְבָּרַךְ בְּשִׁזְזוּכָה לְהַבִּין מִכֻּלָּם מְשָׁלִים וּרְמָזִים
לְעִבּוּדָתוֹ יִתְבָּרַךְ, שְׁזָהוּ בְּחִינַת מַה שְּׁאָמַר בֶּן עֲזַאִי
"וּבְרוּךְ שֶׁבָרָא כָּל אֱלוֹ לְשִׁמְשָׁנָי" כַּנ"ל.

וְזָהוּ בְּחִינַת מַה שְּׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל "חַיֵּב כָּל אָדָם
לוֹמֵר בְּשִׁבְלֵי נִבְרָא הָעוֹלָם", הֵינּוּ שֶׁהַכֹּל נִבְרָא כְּדִי
שְׁאָבִין מֵהֶם רְמָזִים לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ: לְקוּטֵי

הַלְכוֹת - בְּרִכּוֹת הָרְאִיָּה ה', אוֹת טז.

לְעַנְיַן סְפוּרֵי דְבָרִים שֶׁל הַצְּדִיק הָאֵמֶת. לְמִשָּׁל, רוֹפֵא
שֶׁנַּחֲלָה וְהִכְרַח לְמָסַר אֶת עֲצָמוֹ לְיַד הַדְּאִקְטִיר
הַגָּדוֹל, וְהַרוֹפֵא רוֹצֵה שְׂיִתֵּן לוֹ רְפוּאוֹת כְּפִי מַה
שֶׁהוּא יוֹדֵעַ, לְהוֹצִיא לוֹ שֵׁן וּלְגַלְחוֹ, אָבֵל הַדְּאִקְטִיר
יוֹדֵעַ רְפוּאוֹת יְקָרִים וְחֲשׁוּבִים שְׁצָרִיף לִתֵּן לוֹ. בֶּן
יְזַדְמַן שְׂיָבֹא אִישׁ, לְהִתְלַמְּד־חֲכָם וְצְדִיק הַדּוֹר,
שֶׁהוּא רוֹפֵא חָלֵי הַנִּפְשׁוֹת, וְרוֹצֵה שְׂיִתֵּן לוֹ הַצְּדִיק
רְפוּאוֹת, הֵינּוּ הַנְּהָגוֹת וּדְרָכִים, כְּפִי מַה שֶׁהוּא יוֹדֵעַ.
אָבֵל בְּאֵמֶת הַצְּדִיק יֵשׁ לוֹ רְפוּאוֹת וּדְרָכִים יִשְׂרָיִם,
שְׁצָרִיף לְהַנְהִיגוֹ לְרְפוּאוֹתָיו.

וְהִנֵּה לַפְּעָמִים הֶהְכַּרְח לַתֵּן לְהַחֲלוֹלָה אִיזָה סָם, אֲשֶׁר
 אִם יִתְּנוּ לוֹ הַסָּם בְּעֶצְמוֹ כְּמוֹ שֶׁהוּא, יָמוּת הַחֲלוֹלָה
 בְּלִי סֶפֶק, עַל-כֵּן הֶהְכַּרְח לְעָרֵב הַסָּם בְּדַבְרִים
 אַחֲרִים. כֵּן יֵשׁ אֲנָשִׁים, שְׂאֵי אֶפְשֶׁר לְגַלוֹת לָהֶם
 פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה הַצָּרִיף לְרַפּוּאָתוֹ, כִּי הַתּוֹרָה הִיא
 רַפּוּאָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מִשְׁלֵי ג): "רַפְּאוֹת תִּהְיֶה לְשִׁרְךָ",
 כִּי בְּהַתּוֹרָה יֵשׁ שְׁנֵי כַּחוֹת: סָם חַיִּים וְסָם מָוֹת, כְּמוֹ
 שְׂאֵמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (יוֹמָא עב:): "זָכָה - נַעֲשֶׂה לוֹ סָם
 חַיִּים, לֹא זָכָה - נַעֲשֶׂה לוֹ סָם הַמָּוֹת". וְעַל-כֵּן אִם
 לֹאמְרוּ לוֹ הַתּוֹרָה בְּעֶצְמָהּ כְּמוֹ שֶׁהִיא, יָמוּת בְּלִי
 סֶפֶק, כִּי אֶצְלוּ שְׂלֵא זָכָה - נַעֲשֶׂה סָם מָוֹת, עַל-
 כֵּן הֶהְכַּרְח לְהַלְבִּישׁ לוֹ פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה בְּדַבְרֵי
 תּוֹרָה אַחֲרִים. וְלַפְּעָמִים גַּם זֶה אֵינוֹ יָכוֹל לְקַבֵּל, אִף
 אִם יִלְבִּישׁוּ בְּדַבְרֵי תּוֹרָה אַחֲרִים. עַל-כֵּן מְלַבִּישִׁין
 הַתּוֹרָה בְּסִפּוּרֵי דְבָרִים חִיצוֹנִיִּים, לְמַעַן יוּכַל לְקַבֵּל
 הַרַפּוּאָה הַגְּנוּזָה שָׁם: לְקוּטֵי מוֹהֲרֵי ח"א, קסד.

סֵפֶר מִשְׁלֵי הַנַּחַל

הָאֵם וְהַתִּינוֹק

צָדִיק הַדּוֹר נִקְרָא אִם, עַל שֵׁם שֶׁהוּא מֵיִנִּיק לְיִשְׂרָאֵל
בְּאוֹר תּוֹרָתוֹ, וְהַתּוֹרָה נִקְרָאת חֶלֶב, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב
(שִׁיר הַשִּׁירִים ד): "דִּבֶּשׁ וְחֶלֶב תַּחַת לְשׁוֹנֶךָ".

**וְזֶה אָנוּ רוֹאִים בְּחַוֵּשׁ, כְּשֶׁהַתִּינוֹק הוּא בְּעֵצְבוֹת
וְעֵצְלוֹת, כְּשֶׁרוֹאֶה אֶת אִמּוֹ הוּא נִתְעוֹרֵר
בְּזִרְזוֹת גְּדוֹל לְקִרְאֵת אִמּוֹ, הֵינּוּ לְשֶׁרְשׁוֹ. גַּם אָנוּ
רוֹאִים בְּחַוֵּשׁ, כְּשֶׁהַתִּינוֹק עוֹסֵק בְּדְבָרֵי נְשׂוֹת שְׁלוֹ,
אֶף-עַל-פִּי שֵׁישׁ לוֹ תִּאְוָה גְּדוֹלָה לָזֶה, אֶף-עַל-פִּי כֵן
כְּשֶׁרוֹאֶה אֶת אִמּוֹ, הוּא מִשְׁלִיךְ כָּל תִּאְוֹתָיו אַחֵר
כְּתִפּוֹ וּמוֹשֵׁךְ אֶת עֵצְמוֹ לְאִמּוֹ: לְקוּטֵי מוֹהֲבֵי ח"א, ד.**

כָּלִי יִפָּה

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הוּא אֲחָדוּת פְּשוּט עִם הַמְצוּוֹת, וּכְשֶׁמַּעֲשֶׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּתוּב וּכְסִדְרָן, אֲזִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשַׁמַּח בָּהֶם וּמִתְעַנֵּג בָּהֶם, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (תהלים ק"ד): "יִשְׂמַח ה' בְּמַעֲשָׂיו".

כְּמוֹ בַּעַל מְלָאכָה שֶׁעוֹשֶׂה אֵיזָה כָּלִי, וְהַכָּלִי הוּא יִפָּה, אֲזִי הוּא מִתְעַנֵּג בָּהּ.

וְהַשְּׂמִיחָה שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הִיא מְלַבֶּשֶׁת בְּהַמְצוּוֹת, כִּי הֵם אֲחָדוּתוֹ, וּמִי שֶׁעוֹשֶׂה הַמְצוּהָ בְּשִׂמְחָה מִהַמְצוּהָ בְּעֶצְמָהּ, נִמְצָא כְּשׁוֹנְכֵנֵס בְּהַשְּׂמִיחָה שְׁבַמְצוּהָ, הוּא נִכְנָס בְּשִׂמְחַת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁמְשַׁמַּח בְּמַעֲשָׂיו. וְזֶה בְּחִינַת (שם קמ"ט): "יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּעוֹשָׂיו": לְקוּטֵי מוֹהַר"ן ח"א ה', אוֹת ב'.

בַּעַל אֲבִידָה

בַּעַל אֲבִידָה מְחִזֵּיר עַל אֲבִדָתוֹ.

כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (קדושין ב:): "דִּרְכּוֹ שֶׁל אִישׁ

לְחֹזֵר אַחַר אִשָּׁה, מִשָּׁל לְאָדָם שְׂאֵבֶדָה לוֹ אֲבִידָה
וְכוּ"א.

פְּרוֹשׁ כִּי אֶהְבֶּה הוּא בְּחִינַת אִישׁ, וְיִרְאֶה הִיא בְּחִינַת
אִשָּׁה בְּיָדוּעַ, וְעַל כֵּן צָרִיף לְהַקְדִּים אֶת הַיִּרְאָה כִּי
אִז תָּבוֹא אֵלָיו הָאֶהְבָּה מִמִּילָא, כִּי הָאֶהְבָּה הוֹלֶכֶת
וּמְחֻזָּרֶת אַחַר הַיִּרְאָה תַּמִּיד, כִּי בַעַל אֲבִידָה מְחֻזָּר
אַחַר אֲבִידָתוֹ כַּנֶּ"ל: לְקוּטֵי מוֹהֲרֵי ח"א ה', אוֹת ה'.

פֶּתֶר לְהַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ

מִשָּׁל לְאַחַד, שְׂמַצָּא אֶת חֲבֵרוֹ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה כְּתָר.
אָמַר לוֹ: בְּשִׁבִיל מִי, אָמַר לוֹ: בְּשִׁבִיל הַמֶּלֶךְ.
אָמַר לוֹ: כִּיּוֹן שֶׁהוּא לְצַרְךָ הַמֶּלֶךְ, כָּל אֶבֶן טוֹב
שֶׁתִּמְצָא תִקְבְּעֵנּוּ בּוֹ.

כִּף כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל הוּא בְּחִינַת כְּתָר לְהַשֵּׁם-
יִתְבָּרֵךְ, וְצָרִיף לְהַכְנִיס בּוֹ כָּל מִין אֲבָנִים טוֹבוֹת
שֶׁאֲפָשֶׁר לְמַצָּא, דִּהְיֵנוּ שְׂצָרִיכִין לְהַשְׁתַּדֵּל לְחַפֵּשׂ

(א) "...מי חוזר על מי? בעל אבידה מחזר על אבידתו":

וּלְבַקֵּשׁ אַחֵר כָּל צַד זְכוּת וְדָבַר טוֹב שְׂאֵפֶשֶׁר לְמַצֵּא
 בְּיִשְׂרָאֵל, וְלָדוּן אֶת הַכֹּל לְכַף זְכוּת, כִּי הֵם בְּחִינַת
 בְּתַר לַהֲשִׁים־יִתְבָּרֵךְ: לְקוּטֵי מוֹהֲרֵי ח"א, ג.

בין חלון לאבן טוב

וְזֶה פִּירוּשׁ (בְּרֵאשִׁית ג, טז): "צַהַר תַּעֲשֶׂה לַתְּבֵה" - פִּרֵּשׁ
 רַש"י: יֵשׁ אוֹמְרִים חֲלוֹן וְיֵשׁ אוֹמְרִים אֶבֶן טוֹב.

וְהַחֲלוֹק שֶׁבֵּין חֲלוֹן לְאֶבֶן טוֹב, כִּי הַחֲלוֹן אֵין לוֹ
 אֹר בְּעֵצְמוֹ, אֲלָא דְרָךְ שָׁם נִכְנָס הָאֹר,
 אֲבָל כְּשֵׁאִין אֹר אֵין מְאִיר, אֲבָל אֶבֶן טוֹב, אֲפֹלוּ
 כְּשֵׁאִין אֹר מִבְּחוּץ, הוּא מְאִיר בְּעֵצְמוֹ.

כֵּן יֵשׁ בְּנֵי אָדָם שֶׁדְּבוֹרָם הוּא חֲלוֹן, וְאֵין כֹּחַ לְהֵאִיר
 לָהֶם בְּעֵצְמָם, וְזֶה: "יֵשׁ אוֹמְרִים", וְאֲמִירְתָּם נַעֲשֶׂה
 חֲלוֹן. וְיֵשׁ, שְׂאֵמִירְתָּם נַעֲשֶׂה אֶבֶן טוֹב וּמְאִיר. וְדַע
 שֶׁהַכֹּל לְפִי גִדּוֹל הָאֲמֵת, כִּי עֵקֶר הָאֹר הוּא הַקְּדוּשׁ-
 בְּרוּךְ־הוּא, וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ־הוּא הוּא עֵצֶם הָאֲמֵת,
 וְעֵקֶר הַשְּׂתוּקוּת שֶׁל הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ אֵינוֹ אֲלָא אֶל

הָאֲמֵת: לְקוּטֵי מוֹהֲרֵי ח"א ט, אֹת ג.

טוֹב לְכָל הַמִּכּוֹת

"טוֹב ה' לְכָל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו וְכוּ'" (תהילים קמה). "טוֹב ה' לְכָל" זֶה בְּחִינַת תְּפִלָּה, שְׂמֵאֲמִין בָּהּ, שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא טוֹב לְכָל, הֵן לְרִפּוּאָה הֵן לְפָרְנֶסֶה הֵן לְכָל הַדְּבָרִים. כְּשֵׂמֵאֲמִין כָּךְ, בּוֹדֵאי יְהִיָּה עֶקֶר הַשְּׂתַדְּלוּתוֹ בְּתֵר קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא [אַחַר הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא], וְלֹא יִרְדֹּף אַחַר תַּחֲבוּלוֹת רַבּוֹת. כִּי מִי שְׂאִין מֵאֲמִין בְּהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, צְרִיךְ לְהַשְׂתַּדֵּל אַחַר תַּחֲבוּלוֹת רַבּוֹת.

לְמוֹשֶׁל, כְּשֶׁצְּרִיךְ לְרִפּוּאָה, צְרִיךְ לְהַשְׂתַּדֵּל אַחַר עֹשֵׁבִים רַבִּים, וְלַפְעָמִים אֵלּוּ עֹשֵׁבִים הַצְּרִיכִים לוֹ אֵינָם בְּנִמְצָא בְּמִדֵּינָתוֹ, וְהַעֲשֵׁבִים הַנִּמְצָאִים אֵינָם טוֹבִים לְמַכְתּוֹ.

אַבֵּל הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא טוֹב לְכָל הַמִּכּוֹת לְרִפּוּאָתָם וְהוּא בְּנִמְצָא תְּמִיד, כְּמוֹ שְׂכַתּוֹב (דְּבָרִים ד): "מִי כֹה" אֶלְקִינוּ בְּכָל קְרָאֵנוּ אֵלָיו": לְקוּטֵי מוֹהֲרֵן ח"א יד, יא.

כְּתַב לְמַרְחֹק

**כְּשֶׁאֶחָד רְחוֹק מְאֹד מִחֲבֵרוֹ, וְאִי אֶפְשָׁר לוֹ לְדַבֵּר
אֵלָיו שִׁישְׁמַע, עַל־כֵּן הוּא צָרִיךְ לְכַתֵּב
לוֹ כְּתַב וְלִשְׁלַח אֵלָיו לְמִקְוֹמוֹ לְמַרְחֹק.**

כְּמוֹכֵן הַצְדִּיק הָאֵמֶת, שְׁעוֹסֵק בְּתַקוּן כָּל הָעוֹלָם
לְהוֹכִיחַם לְעוֹרְרָם בְּתִשְׁבּוּבָה וּלְהַחְזִירָם לְמוֹטֵב,
בְּבַחֲיִנַת 'לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שְׁדֵי לְהַפְנוֹת אֵלָיךְ
כָּל רְשָׁעֵי אֶרֶץ וְכוּ', עַל־כֵּן מְלַבֵּד מֵה שְׁמִשְׁתַּדֵּל
וְעוֹסֵק עִם מְקַרְבָּיו, לְדַבֵּר עַל לִבָּם לְהַחְזִירָם לְמוֹטֵב
וּלְהַבִּיאֵם לְתַכְלִית שְׁלֵמוֹת תְּקוּנָם, אֲבָל עַדִּין יֵשׁ
נִפְשוֹת הַרְבֵּה שֶׁהֵם רְחוֹקִים מִמֶּנּוּ בְּרַחוּק מְקוֹם
וּבְרַחוּק מְדַרְגוֹת הַרְבֵּה מְאֹד עַד שֶׁאֵי אֶפְשָׁר לוֹ
לְדַבֵּר עִמָּהֶם כָּלֵל, בְּפֶרֶט הָעוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת
שְׂרַחוּקִים מְאֹד מִקְדָּשַׁת יִשְׂרָאֵל, וְאֵיךְ אֶפְשָׁר לוֹ
לְדַבֵּר עִמָּהֶם וּלְקַרְבָּם וּלְהַבִּיאֵם לְאִמוּנַת יִשְׂרָאֵל,
עַל־כֵּן הוּא צָרִיךְ לְכַתֵּב לָהֶם מִכְתָּב, וְזֶה נַעֲשֶׂה
עַל־יְדֵי צְדָקָה, שְׁעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשֶׂה בַּחֲיִנַת אֲוִיר
הַנָּח וְהַזָּף. וְאֲזִי כְּשֶׁמְדַבֵּר הַצְדִּיק הָאֵמֶת דְּבוּרָיו
הַקְדוּשִׁים, דְּבוּרִים שֶׁל אִמוּנָה וּבְטוּל הַכְּפִירוֹת

וְהַעֲבוּדָה זָרָה, אִזְּ אֵלֹה הַדְּבוּרִים הַחֲלָמִים וְנִשְׁמָעִים
 לְמַרְחֹק, עַד שְׁנִכְתָּבִים גַּם בְּסִפְרֵיהֶם שֶׁל הָעוֹבְדֵי
 כּוֹכְבִים מְדִינָה וּמְדִינָה כְּכַתְּבָה, וְאִזִּי מוֹצְאִים
 הָעוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמְזֹלוֹת בְּסִפְרֵיהֶם בְּעֶצְמָם הַיִּפְּף־
 אֲמוֹנָתָם, עַד שְׁבָאִים וּמִתְגִּיירִים: לְקוּטֵי עֲצוֹת - 'תּוֹכְחָה' א.

סוֹף מַעֲשֵׂה בְּמַחְשְׁבָה תְּחִלָּה

דַּע, כִּי לְכָל דְּבַר יֵשׁ תְּכִלִּית, וְלִתְכִלִּית יֵשׁ עוֹד
 תְּכִלִּית אַחֵר, גְּבוּהָ מֵעַל גְּבוּהָ.

לְמִשְׁלֵי, תְּכִלִּית בְּגִיזַת הַבַּיִת - כִּדֵּי שֶׁיְהִי לְאָדָם
 מְקוֹם לְנוּחַ, וְתְכִלִּית הַמְּנוּחָה - כִּדֵּי
 שְׂיוֹכַל בְּכַח הַזֶּה לְעַבֵּד אֶת ה', וְתְכִלִּית הָעֲבוּדָה וְכו'.

וְתְכִלִּית שֶׁל כָּל דְּבַר הוּא מְחַבֵּר לְהַמְחַשְׁבָה
 וְהַשְׁכָּל, יוֹתֵר מִהַדְּבַר שֶׁזֶה הַתְּכִלִּית בָּא מִמְּנוֹ,
 וְקָרוֹב הַתְּכִלִּית לְהַמְחַשְׁבָה בְּקָרוֹב יוֹתֵר מִהַדְּבַר,
 כִּי סוֹף מַעֲשֵׂה - בְּמַחְשְׁבָה תְּחִלָּה. נִמְצָא, שֶׁהַסוֹף
 וְהַתְּכִלִּית הוּא תְּחִלָּה בְּמַחְשְׁבָה וְקָרוֹב לָהּ,
 וּמִהַתְּכִלִּית נִשְׁתַּלְשֵׁל הַמַּעֲשֵׂה.

לְמוֹשֵׁל, כְּשֶׁעוֹלָה בְּמַחְשָׁבָה לְבָנוֹת לוֹ בַּיִת,
 בּוֹדְאֵי הַבַּיִת אֵינּוּ נִבְנֶה בְּבֵת-אֶחָת,
 אֲלֵא צָרִיךְ לְהַכִּיֵּן עֲצִים, וְלִסְתֵּת וְלִבְנוֹת כָּל עֵץ וְעֵץ
 לְפִי צָרְכוֹ, וְאַחֲר־כֵּךְ נִבְנֶה וְנִשְׁלַם הַבַּיִת. נִמְצָא,
 שְׁלֵמוֹת הַבַּיִת שֶׁהוּא תְּכֵלִית הַבְּנִיָּן וְסוּפוֹ, הִיָּה
 בְּמַחְשָׁבָה תְּחֵלָה.

נִמְצָא שֶׁהַתְּכֵלִית הוּא קְרוֹב לְמַחְשָׁבָה בְּיוֹתֵר
 מֵהַתְּחֵלָת הַמַּעֲשֶׂה. וְדַע, שֶׁהַתְּכֵלִית שֶׁל הַבְּרִיאָה
 הוּא שֶׁעָשׂוּעַ עוֹלָם הַבָּא. וְאֵי אֶפְשָׁר לְקָרֵב זֹאת
 הַתְּכֵלִית לְמַחְשָׁבוֹת בְּנֵי-אָדָם, כִּי זֹאת הַתְּכֵלִית
 עָלִיו נֶאֱמַר (ישעיה סד): "עֵין לֹא רָאָתָה וְכוּ'".

אָבֵל הַצְּדִיקִים בְּאֵמֶת, גַּם הֵם יְכוּלִים לְתַפֵּס
 בְּמַחְשָׁבָתָם תְּכֵלִית עוֹלָם הַבָּא. וְכָל אֶחָד וְאֶחָד
 מֵיִשְׂרָאֵל, לְפִי שְׂרָשׁוֹ שֵׁישׁ לוֹ בְּתוֹךְ נִשְׁמַת הַצְּדִיק,
 כֵּן מְקַבֵּל מִמֶּנּוּ גַם כֵּן זֹאת הַתְּכֵלִית כְּפִי הַפֶּרֶת
 הַכַּעַס בְּרַחֲמָנוֹת, הֵינּוּ כְּשָׂבֵא אָדָם לְכָלֵל כַּעַס, לֹא
 יִפְעַל בְּכַעְסוֹ שׁוֹם אֲכֹזְרִיּוֹת, וְאֲדַרְבָּא, יִמְתִּיק הַכַּעַס
 בְּרַחֲמָנוֹת: לְקוּטֵי מוֹהַרֵּן ח"א יח, א-ב.

מִסְגָּל לְרִפּוּאָה

אֲנַחְנוּ נִקְרָאִים עִם סְגָלָה (דְּבָרִים ז).

כְּמוֹ סְגָלָה שְׁעוֹשֵׂיין לְרִפּוּאָה, אֶף-עַל-פִּי שְׂאִין
הַטָּבַע מְחִיב שְׂיִהְיֶה זֶה לְרִפּוּאָה, אֶף-עַל-
פִּי-כֵן הַדָּבָר הַזֶּה מִסְגָּל לְרִפּוּאָה, וְזֶה לְמַעַלָּה
מֵהַטָּבַע, שְׂאִין הַשֶּׁכֶל הָאֲנוּשִׁי מִבֵּין זֶה.

כְּמוֹ כֵן אֲנַחְנוּ לִקַּח אוֹתָנוּ הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ לְעַם
סְגָלָתוֹ, אֶף-עַל-פִּי שְׂאִין הַשֶּׁכֶל הָאֲנוּשִׁי מִבֵּין אֵת
כָּל זֶה, אֵיךְ לִקַּח עִם מִתּוֹךְ עַמִּים. כְּמוֹ בְשַׁעַת
קְרִיעַת יַם-סוּף, שְׁקֵטְרַג מִדַּת הַדִּין: הִלְלוּ עוֹבְדֵי
בּוֹכָבִים וּמְזֹלֹת וְכוּ', אֶף-עַל-פִּי-כֵן הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא לִקַּח אוֹתָנוּ לְעַם קְדוֹשׁ. נִמְצָא שְׂזֶה הַדָּבָר
כְּמוֹ סְגָלָה, שְׂהוּא לְמַעַלָּה מֵהַטָּבַע, לְמַעַלָּה מִשֶּׁכֶל

אֲנוּשִׁי: לְקוּטֵי מוֹהֲרֵי"ן ח"א כא, אוֹת ט.

כּמּוּם לַיּם מְכַסִּים

”וּמִלֵּאָה הָאָרֶץ דָּעָה אֶת ה' כּמּוּם לַיּם מְכַסִּים”
 (ישעיהו יא, ט). כּי [לְעֵתִיד לְבוֹא] בְּהַשְׁכֵּל הַמְּשֻׁתָּף יִהְיוּ
 כָּלֵם שׁוּיִם, שֶׁהַכֵּל יִדְעוּ אֶת ה' אֲפֵלוּ עֲבוּרֵם, אֲךָ
 בְּעִמְקוֹת הַחֲכָמָה יִהְיֶה כָּל אֶחָד לְפִי מִדְּרָגָתוֹ.

כּמּוּם הַמְּכַסִּים לַיּם, שֶׁלֹּמְעָלָה הַמּוּם שׁוּיִם בְּכָל
 מְקוֹם, אֲךָ בְּעִמְקוֹת, הֵם מְבַדְּלִים מְאֹד, כּי
 בְּזֶה הַמְּקוֹם הַמּוּם נְמוּכִים וּסְמוּכִים לָאָרֶץ, וּבְמְקוֹם
 אַחֵר עֲמֻקִּים יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וּבְמְקוֹם אַחֵר הֵם עֲמֻקִּים
 עַד הַתְּהוֹם.

כּן יִהְיוּ בְּהַשְׁגַּת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְעֵתִיד: לְקוּטֵי מוֹהַר”ן ח”א

כּא, אוֹת ט.

עַז וְהֶדֶר לְבוּשָׁה

שְׁלֵמוֹת הַדַּעַת הוּא כְּשֶׁנַּעֲשֶׂה מִמְקִיפִים - פְּנִימִיִּים^א,
וְאֵז נִצּוּל מִכָּל צָרוֹת.

לְמוֹשֶׁל, כְּשֶׁאֶחָד מִצִּפֵּה וְאוֹרֵב לְחֵבְרוֹ לְהַרְגוֹ, אֵזִי
צָרִיךְ לְשִׁנוֹת הַמְּלַבּוּשִׁים כְּדֵי שֶׁלֹּא יִכִּירוּ
אוֹתוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (אִיּוֹב יד): "מִשְׁנֵה פָּנָיו וְתִשְׁלַחְהוּ",
כִּי עַל-יְדֵי שְׁמִשְׁנֵי הַפָּנִים עַל-יְדֵי לְבוּשֵׁי אַחֲרִים,
נִפְטָר מִמֶּנּוּ.

וְכֵן בְּעֵקֶר הָאָדָם, הֵינּוּ בְּהַשְׁכָּל, יֵשׁ בְּחִינּוֹת לְבוּשֵׁי,
הֵינּוּ הַשְׁכָּל הַמְּקִיף, וְצָרִיךְ לַעֲשׂוֹת מִהַמְּקִיף פְּנִימִי,
וְלַעֲשׂוֹת לוֹ מְקִיפִין אַחֲרִים, הֵינּוּ בְּחִינַת מְלַבּוּשִׁים
אַחֲרִים, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִצּוּל מִכָּל אוֹרֵב וּמִסְטִין, כִּי
'מְלַבּוּשׁ' בְּגִימָטְרִיא 'חֲשֵׁמֶל', וּמִהַחֲשֵׁמֶל בּוֹרְחִים
כָּל הַמְּשַׁחֲתִים. וְזֶה (מְשָׁלֵי לֵא): "עַז וְהֶדֶר לְבוּשָׁה,
וְתִשְׁחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן" - עַל-יְדֵי הַלְּבוּשׁ, שֶׁהוּא

(א) מובא בלקוטי מוהר"ן ח"ב סימן ז, אות ו' - "מה שאדם מבין ומשיג בשכלו זה בחינת פנימי, כי זה השכל נכנס לתוך שכלו, אבל מה שאין יכול לכנס לתוך שכלו דהינו מה שאי אפשר לו להבין, זה בחינת מקיפים":

בְּחִינַת הַחֲשֵׁמ"ל, שֶׁהוּא לְבוּשׁ עֵז וְהֶדֶר, לְבוּשׁ חֹזֶק וְנֹאָה, עַל־יְדֵי־זוּה: "וַתִּשְׁחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן" - שְׂאִינוּ יֵרָא מִמֶּנּוּ כָּלֵל כַּבֵּ"ל: לְקוּטֵי מוֹהַר"ן ח"א כא, אוֹת יא.

כחו של המלח

הָעוֹלָם הַזֶּה מְלֵא מְרִירוֹת מַחֲמַת נְסִיווֹנוֹת וְתַהֲפּוּכוֹת הַמִּתְרַגְּשִׁים עַל הָאָדָם. וְעַקֵּר הַמְרִירוֹת נוֹבֵעַ מִתְאַוֹת מָמוֹן וּדְאָגוֹת פְּרִנְסָה, הַנוֹבְעִים מִפְּגָם הַבְּרִית. הַיְנוּ, מִפְּנֵי שֶׁהַמַּח אֵינוֹ נָקִי מִן הַתְּאַוָּה הַכְּלָלִית, וּמֵלֵא כַּמְעַט תְּמִיד רַחֲמָנָא לְצִלָּן מַחֲשָׁבוֹת וְהַרְהוּרִים רָעִים, וּבִגְלַל כֵּן הַדַּעַת מְקַלְקֶלֶת מְאֹד, וְאִזִּי הָאָדָם מְלֵא תְּמִיד פְּחָדִים דְּאָגוֹת וְעֲצָבוֹת, שֶׁל עֲנִינֵי פְּרִנְסָה. וְעַקֵּר הַתְּקוּן וְהַהֲצֵלָה מִדְּאָגוֹת פְּרִנְסָה הוּא הַהֲתַקְּרָבוֹת לְצַדִּיקֵי אֲמַת...

כִּי הַצַּדִּיקִים שְׂזוּכוּ לְתְּקוּן פָּגַם הַבְּרִית, מְכַנְּיָם "בְּרִית מְלַח עוֹלָם" (בַּמִּדְבָּר יח, יט), מְשׁוּם שְׂיִישׁ בָּהֶם מִכַּחוּ שֶׁל הַמְּלַח, הַיְנוּ, כִּפְּנֵי שֶׁהַמְּלַח מוֹשֵׁךְ אֶת הַדָּם מִן הַבָּשָׂר, כֵּן מוֹשֵׁךְ הַצַּדִּיק עַל יְדֵי דַעַתוֹ

וְכַחוֹ אֶת הַפְּנָמִים שְׂבִאָדָם הַמְקָרֵב אֵלָיו, וּבְכַרְט
אֶת פָּנֵם הַבְּרִית, וְעַל יְדֵי זֶה זֹכֶה הָאָדָם לְחֶכְמָה...

עַל בֶּן צְרִיף לְזָכֵר, שְׁמֵי שְׂרוּצָה לְהַנְצִיל מִתְּאֹת
מָמוֹן, וּמִמְרִירוֹת הַנוֹבְעַת מִתְּאֹת מָמוֹן וּדְאָגוֹת
פְּרָנְסָה, יִתְקַרֵּב לְצַדִּיקֵי אָמֶת. כִּי הַמְקָרֵב לְצַדִּיק
מְקַבֵּל חֶכְמָה כְּאִמּוֹר, וְיִוְדַע וּמִבֵּין כִּי גַם כְּאִשֶּׁר
הוּא סוֹבֵל מִחֶסְרוֹנוֹת וְנִסְיוֹנוֹת, אֵינוֹ נוֹפֵל לְעַצְבוֹת,
רַק הוּא מֵלֵא בְּטַחֲוֹן וּמְקִוָּה לְהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ שְׂיוֹשִׁיעוֹ
מִכָּל צְרוּתָיו. וְאֲכֵן, זֹכֶה לִישׁוּעָה, כָּל אֶחָד לְפִי

מְדַרְגָּתוֹ: עֲצוֹת הַמְּבֹאָרוֹת - 'מָמוֹן וּפְרָנְסָה' טו.

הָאֱהָבָה שְׂבִדַּעַת

כִּי יֵשׁ שְׁנֵי מֵינֵי אֱהָבוֹת...

בְּכָל מִדָּה וּמִדָּה, יֵשׁ שֵׁם אֱהָבָתוֹ שֶׁל הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ
עִם יִשְׂרָאֵל - וְזֶה שְׂבִפְעַל. וְיֵשׁ אֱהָבָה שֶׁהוּא בְּכַח,
הֵינוּ הָאֱהָבָה שֶׁהִיָּה בֵּין יִשְׂרָאֵל לְאֲבִיהֶם שְׂבִשְׁמֵים
קִדְם הַבְּרִיאָה, שֶׁהִיוּ יִשְׂרָאֵל עֲדִין בְּדַעְתוֹ וּבְמַחוֹ.

לְמִשְׁלֵי, יֵשׁ אֱהָבָה שֶׁהָאֵב אוֹהֵב אֶת בְּנוֹ, שְׂכָל

אָדָם יְכוּל לְהַשִּׁיג זֹאת הָאֲהָבָה. וְהַתְקַשְׁרוּת
וְהָאֲהָבָה שֵׁישׁ בֵּין הַבֵּן וּבֵין הָאָב כְּשֶׁעֲדִין הַבֵּן בְּמַח
הָאָב קָדָם הַהוֹלָדָה, זֶה הַהַתְקַשְׁרוּת וְהָאֲהָבָה אֵין
אָנוּ יְכוּלִין לְהַשִּׁיג עִכְשָׁו, כִּי אֵין מִשְׁיָגִין עִכְשָׁו כִּי
אִם בְּזִמָּן וּבְמִדּוֹת, וְאֲהָבָה שֶׁבְּדַעַתוֹ וּבְמַחוֹ הִיא
לְמַעַלָּה מִהַזְּמַן וְהַמִּדּוֹת, וְאֵינוֹ מְלַבֵּשׁ בְּשׁוּם לְבוּשׁ.

וְלַעֲתִיד לְבוֹא שְׁיִתְגַּלֶּה אֲוִרִיתָא דְעֵתִיקָא סְתִימָאָה
[הַתּוֹרָה הָעֵתִיקָה סְתוּמָה], וְאִזּוּ יִתְקַיֵּם מֵאִמֵּר חֲכָמֵינוּ
זְכוֹרָנָם לְבִרְכָּה (תַּעֲנִית לֵא): "עֲתִידִים צְדִיקִים לְהִרְאוֹת
בְּאֶצְבַּע", כְּמוֹ שְׁכָתוּב: "זֶה ה' קִיְּנוֹ לוֹ". כִּי אִזּוּ יִפְשֹׁט
הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ־הוּא אֶת לְבוּשָׁיו, "וַיִּמְלֵא הָאָרֶץ דְּעָה
אֶת ה' כַּמִּים לַיָּם מְכַסִּים", וַיִּתְגַּלֶּה הָאֲהָבָה שֶׁהִיא
בְּדַעַת, שֶׁהִיא פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה, הֵינּוּ אֶלְקוֹתוֹ הַשׁוֹכֵן
בְּתוֹךְ הַתּוֹרָה וְהַמִּדּוֹת: לְקוּשֵׁי מוֹהָרָן ח"א לֵג, אוֹת ה.

כַּח הַמְדָּמָה

צָרִיף לְשֹׁמֵר אֶת הָעֵינַן מִכַּח הַמְדָּמָה, וְאַפְלוּ מִי
שֶׁהוּא טוֹב עֵינַן צָרִיף לְשֹׁמֵר מִזֶּה.

כְּמוֹ שֶׁאֲנִי רוֹאִים בְּחוּשׁ שֶׁאַפְלוּ מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ רְאִיָּה
יָפָה, יוּכַל לְטַעוֹת עַל-יְדֵי שְׂרוּאָה מֵרַחוֹק
וְנִדְמָה לוֹ לְהַפְּךָ מִן הָאֱמֶת.

וְכִמוֹ כֵּן הוּא בְּעֵינַי הַשֶּׁכֶל בְּכַמָּה בְּחִינּוֹת, כְּגוֹן
לְפַעֲמִים שֶׁנִּדְמָה לוֹ, שֶׁחֲבָרוּ נוֹטָה מִן הָאֱמֶת אוֹ
שֶׁעוֹשֶׂה כְּנֶגְדּוֹ שֶׁלֹּא כְּהֶגֶן וְכוּ', וּמִחֲמַת זֶה יֵשׁ בְּלִבּוֹ
עָלָיו וְיוּכַל לְהִתְעוֹרֵר מִחֲלוּקוֹת עַל-יְדֵי-זֶה, וְנִדְמָה
לוֹ שֶׁחוֹלֵק עַל חֲבָרוֹ לְשֵׁם שְׂמִים. וּבְאֵמֶת הַכֹּל בָּא
מִטַּעוֹת שֶׁל כַּח הַמְדָּמָה, שֶׁכַּח הַמְדָּמָה הִטְעָה אוֹתוֹ,
עַד שֶׁנִּדְמָה לוֹ עַל חֲבָרוֹ דְּבָרֵי שְׂקָרִים וּבִדְוִיִּים. וְכֵן
יֵשׁ בְּזֶה כְּמָה בְּחִינּוֹת מֵה שֶׁעֵינַי הַשֶּׁכֶל נוֹטִים מִן
הָאֱמֶת עַל-יְדֵי טַעוֹת שֶׁל הַמְדָּמָה, כִּי כַּח הַמְדָּמָה
יְכוּל לְהִטְעוֹת אֶפְלוּ מִי שֶׁהוּא טוֹב עֵינַן. עַל-כֵּן צָרִיכִין
לָזֶה שְׂמִירָה יִתְרָה לְשֹׁמֵר אֶת עַצְמוֹ מְאֹד מִטַּעוֹת שֶׁל
הַמְדָּמָה. וְזֶה זוֹכִין עַל-יְדֵי שְׂשׂוּמְרִין אֶת עַצְמוֹ מְאֹד
מִלְּשׁוֹן הָרַע מִלְּאֲמָרוֹ וּמִלְּקַבְּלוֹ: לְקוּטֵי עֲצוֹת - 'עֵינַים' ז.

בין בן כפר לבן כרד

זֶה יְדוּעַ אֵין דּוֹמָה בֶּן כְּפָר לְבֵן כְּרָד, כָּל מָה
שֶׁמְקָרֵב בְּיוֹתֵר אֶל הַמֶּלֶךְ בּוֹשֵׁתוֹ גָּדוֹל,
וְכָל מָה שֶׁיּוֹדֵעַ בְּיוֹתֵר בְּכָבוֹד הַמֶּלֶךְ, הוּא בּוֹשֵׁ
יּוֹתֵר מֵהַמֶּלֶךְ.

וְקֹדֶם הַתְּשׁוּבָה, עֵדִין יְדִיעַתוֹ בְּקִטְנוֹת, עַל יְדֵי זֶה
בּוֹשֵׁתוֹ אֵינוֹ בִּפְעַל עַל פָּנָיו, כִּי חֲטָאתוֹ מְטַמְּמִין
שְׂכָלוֹ וַיְדִיעַתוֹ, עַל יְדֵי רוּחַ שְׁטוֹת שֶׁבְּקִרְבוֹ, כְּמוֹ
שֶׁאָמְרוּ (סוֹטָה ג): 'אֵין אָדָם עוֹבֵר עֲבֵרָה וְכוּ'... אָבֵל
אַחַר כֵּךְ כְּשֶׁעוֹשֶׂה תְּשׁוּבָה, וַיִּמְסִיר מִמֶּנּוּ הַטְּפָאוֹת,
וַיִּתְּוֹסֵף בּוֹ שְׂכָלוֹ, אָזִי הוּא מֵתְבַיֵּשׁ בְּיוֹתֵר, וַיִּתְּגַלֵּה
הַבּוֹשָׁה עַל פָּנָיו: לְקוֹטֵי מוֹהַר"ן ח"א לח, אוֹת ה.

אֵין כָּאן אֱלֹא הַמֶּלֶךְ בְּעַצְמוֹ

על-ידי תפלה בשלמות הראוי, הוא מבטל כל
החרפות ובזיונות שיש לו משונאיו, כי הוא מהפך
כל החרפות ובזיונות לכבוד: לקוטי עצות - 'תפלה' נג.

**כִּי כְּשֶׁאָדָם עוֹמֵד בְּהִיכַל הַמֶּלֶךְ וּמִבְטֵל אֶת עַצְמוֹ
מִכָּל וְכֹל, וְאֵינוֹ רוֹאֶה שׁוֹם דָּבָר רַק אֶת הַמֶּלֶךְ,
מוֹבֵן בְּוֵדָאֵי שְׂאֵם שׁוֹמֵעַ אִיזָה חֲרָפָה וּבְזוּי, הוּא
מְפָרְשָׁה לְפָרוּשׁ שֶׁל כְּבוֹד לְהַמֶּלֶךְ, כִּי אֵיךְ אֶפְשָׁר
שְׂיָבוֹא אַחַד לְתוֹךְ הַיִּכָּל הַמֶּלֶךְ וַיְבֹזֶה אֶת הַמֶּלֶךְ. וְאֵין
לְחֹשֵׁב שְׂמָא אֵלֹו הַחֲרָפוֹת עָלָיו נְאֻמְרִים, כִּי מִי הוּא
הֵלֵא יִשׁוּתוֹ נִתְבַּטֵּל וְאֵין כָּאן אֱלֹא הַמֶּלֶךְ בְּעַצְמוֹ,
וּבְוֵדָאֵי דְבוּרִים אֵלֹו הֵמָּה דְבוּרֵי כְבוֹד. וּמִתְבוּנָן
בְּדְבוּרִים אֵלֹו אֵיךְ לְפָרֵשׁ וּלְצַרֵּף אוֹתָם שְׂיִתְהוּהִי מֵהֶם
כְּבוֹד לְמֶלֶךְ. [כִּי עַל-יְדֵי צְרוּפֵי הַתְּכָה נִשְׁתַּנָּה הַכּוֹנֵה
לְהַפֵּךְ, כְּמוֹ מ'פִּשַׁע' - 'שִׁפַּע', וּמ'נָנַע' - 'עֲנָנָה' וְכִיּוֹצֵא בְּזוֹה].**

וְהַנִּמְשָׁל מוֹבֵן, כִּי בְשַׁעַת הַתְּפִלָּה הָאָדָם עוֹמֵד
בְּהִיכַל הַמֶּלֶךְ: קצור לקוטי מוהר"ן ח"א נה, אות ו.

לְקָרוֹת אֶת חַי הַחַיִּים

צָרִיף לְעֶסֶק בַּתּוֹרָה בַּפֶּה דִּיקָא.

**כִּי כְשֶׁצָּרִיכִין לְקָרוֹת אֶת אֶחָד בְּשֵׁמוֹ צָרִיף לְקָרוֹתוֹ
בַּפֶּה דִּיקָא, וְאִי אֶפְשָׁר לְקָרוֹתוֹ בְּשֵׁמוֹ בְּמַחְשָׁבָה
בְּעֵלְמָא [בְּמַחְשָׁבָה סֶתֶם].**

כֵּן אִי אֶפְשָׁר לְקָרוֹת אֶת חַי הַחַיִּים בְּשֵׁמוֹ, כִּי
אִם עַל-יְדֵי הַפֶּה, וְלֹא עַל-יְדֵי הַמַּחְשָׁבָה לְבַדָּה.
וְזֶה שָׁאֲמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (ערוֹבִין נ"ד): "כִּי חַיִּים הֵם
לְמוֹצָאֵיהֶם", לְמוֹצָאֵיהֶם בַּפֶּה, לְמוֹצָאֵיהֶם בַּפֶּה
דִּיקָא: לְקוּטֵי מוֹהֲרֵן ח"א נו, אוֹת ג.

הַרוּחַ הַדּוֹפֵק

יֵשׁ בְּלֵב רוּחַ הַדּוֹפֵק שֶׁהִיא מִתְחַלֵּט הַתּוֹלְדָה, וְהוּא
נוֹשֵׂא עֲלָיו כָּל הַלַּחֲוֹת וְכָל הַדָּמִים וְכָל הַמַּיִצוֹת
(שְׁקוּרִין וְאֶפְטִין), וְהַרוּחַ הַדּוֹפֵק הַזֶּה, הוֹלֵךְ וְנוֹקֵשׁ
בְּכָל הָאֵיבָרִים, וְעַל יְדֵי הַלִּיכָתוֹ וְנִשְׁוֹבוּ בָהֶם, הוּא
מְנַעֵנֵעַ וּמְנַשֵּׁב וּמְנַפֵּץ אוֹתָם מִן הָעֲפוּשׁ, שֶׁלֹּא
יִתְעַפְּשׂוּ וְלֹא יִתְקַלְקְלוּ.

**כְּמוֹ הַרוּחַ הַמְנִיֵּשׁב בָּיָם, שֶׁהוּא מְנַפֵּץ וּמְנִיֵּשׁב
וּמְהַפֵּךְ וּמְגַיֵּם הַמַּיִם שֶׁלֹּא יִתְעַפְּשׂוּ וְלֹא
יִתְקַלְקְלוּ.**

וְעַקֵּר נִשְׁוֵב הַרוּחַ הַדּוֹפֵק בְּהַיָּדִים, כִּי מִחֲמַת
שְׁהַיָּדִים עֲסֻקְנִיּוֹת, צְרִיף לְנִשְׁב וּלְנַפֵּץ אוֹתָם בְּיוֹתֵר.
וְעַל כֵּן הַדְּאִקְטֵר כְּשֶׁמְנִיחַ יָדוֹ עַל הַדּוֹפֵק, יוֹדֵעַ כָּל
עֲנִין הַחוֹלָה, מִחֲמַת שֶׁשָּׁם בְּיָדַיִם עֵקֶר הַלּוֹף הַרוּחַ
הַדּוֹפֵק שֶׁל הַלֵּב, שֶׁהוּא נוֹשֵׂא הַכֹּל עָלָיו כְּנִ"ל.
וְצְרִיף שְׁיִלֵּף זֶה הַרוּחַ הַדּוֹפֵק, תְּנוּעָה מְסֻדָּרֶת
בְּתַקּוּנוֹ וּכְסֻדּוֹרוֹ: לְקוּטֵי מוֹהֲרֵי ח"א נ, אוֹת ט.

גַּר ה' נְשִׁמַת אָדָם

עֵקֶר תְּקוּן הַשֶּׁכֶל הוּא עַל יְדֵי הַנְּשִׁימָה, כִּי עֵקֶר
הַשֶּׁכֶל שְׁיֵהִיָּה עַל תְּקוּנוֹ, שְׁיֻכַּל לְהַתְּבוּנָה, הוּא עַל
יְדֵי הַשְּׁמָנִים שְׁבִגּוּף.

**כִּי הַשֶּׁכֶל הוּא כְּמוֹ גַר הַדּוֹלֵק, כִּי הוּא דוֹלֵק עַל יְדֵי
הַשְּׁמָנִים שְׁנִמְשָׁכִין אֵלָיו, וְהֵם כְּמוֹ שֶׁמֶן שְׁנִמְשָׁךְ
אֶל פְּתִילָה הַדּוֹלֵקֶת.**

וּכְשֵׁאִין שְׁמָנִים בַּגּוֹף, אֵין הַשְּׂכָל יָכוֹל לְדַלֵּק
 בְּהַתְּבוֹנְנוֹת, וּמִזֶּה בָּאִים מְשַׁגְּעִים, עַל יְדֵי שְׁנַתִּיבֶשֶׁין
 לַחֹת הַגּוֹף, וְעַל יְדֵי זֶה נִתְקַלְקַל הַמַּח, עַל יְדֵי שֵׁאִין
 לוֹ שְׁמָנִים לְדַלֵּק. וְכָל הַלַּחֹת וְהַשְּׁמָנִים שֶׁבַּגּוֹף, הֵם
 עַל יְדֵי הַנְּשִׁימָה, כִּי אֶלְמֵלָא כְּנַפִּי רָאָה דְנִשְׁבִּין עַל
 לְבָא הוּי לְבָא אוֹקְדָ כָּל גּוֹפָא [אֶלְמֵלָא כְּנַפִּי הִרְאָה
 שְׁנוֹשְׁבִים עַל הַלֵּב, הִיָּה הַלֵּב שׁוֹרֵף כָּל הַגּוֹף] (תְּקוּן י"ג דף
 כ"ז), נִמְצָא שְׁעַקֵר קִיּוּם שְׁמֻנְוִיָּת וְלַחֹת שֶׁבַּגּוֹף, הוּא
 עַל יְדֵי הַנְּשִׁימָה, שְׁמֻקְבֵּלַת הִרְאָה רוּחַ קֵר מִבְּחוּץ
 לְקֵרֵר הַלֵּב, וְעַל יְדֵי זֶה קִיּוּם הַשְּׂכָל שְׁיֻכָּל לְדַלֵּק
 בְּהַתְּבוֹנְנוֹת כְּנ"ל. וְזֶה בְּחִינַת (מִשְׁלֵי כ) "נֵר ה' נִשְׁמַת
 אָדָם", שְׁעַקֵר קִיּוּם וְתְקוּן נֵר ה' שֶׁהוּא הַשְּׂכָל, הוּא
 עַל יְדֵי הַנְּשִׁימָה כְּנ"ל: לְקוּטֵי מוֹהֲרֵין ח"א ט, אוֹת ג.

לְצַמְצֵם אֶת הָאוֹר

כְּמוֹ שְׁמֻרְפָּאִין אֶת הָעוֹר, צְרִיכִין לְסוּגְרוֹ, שְׁלֵא
 יִרְאָה אֶת הָאוֹר פְּתָאוּם, וְצְרִיכִין לְצַמְצֵם לוֹ
 אֶת הָאוֹר, כְּדֵי שְׁלֵא יִזִּיק לוֹ מֵה שְׁיִרְאָה פְּתָאוּם.

כמו־כן לזה שהיה בשינה ובחשך זמן רב, כשרוצין להראות לו פניו ולעוררו, צריכין להלביש לו את הפנים בספורי מעשיות, כדי שלא יזיק לו פתאום
האור: לקוטי מוהר"ן ח"א ס, אות ו.

נחש ונמלה בתוך פיה

יש נחש ונמלה בתוך פיה. וזאת הנמלה אין לה נוחא בודאי, מחמת שהיא בתוך פיה של נחש. והנחש פעמים הולך ופעמים מעופף. והחלוק שבין הליכה לעפיה – פי בעפיה יוכל לעוף ולפרח ברגע הרבה, אבל בהליכה הוא הולך מעט מעט, בדרך ההולך, שהוא תנועה כבדה...

והנחש הם אלו החכמים להרע. החוקרים פילוסופיא ואפיקורסות. כמו שכתוב (ירמיה ד): "חכמים המה להרע ולהטיב לא ידעו", שהם רק חכמים להרע. שאם ירצו להשתמש בחכמתם להיטיב לא יוכלו. והם בחינות הנחש, בחינות (בראשית ג): "והנחש היה ערום מכל חיות השדה".

וְעַל־יַדֵּי דְבוּרִים רָעִים, עוֹשִׂים כְּנַפִּים לְהַחְכְּמִים
 אֵלָיו, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַנְּחָשׁ, שְׂיוּכְלוּ לְעוֹף וּלְפָרֵחַ.
 הֵיינוּ שְׂמַעוּפֶפֶת וּמִתְפַּשֵּׁט חֲכַמְתָּם וְאַפִּיקוֹרְסִית
 שְׁלָהֶם בְּעוֹלָם, וּמְזִיק מְאֹד לְהַעוֹלָם. וְגַם בְּחֻקֵּירוֹתָם
 בְּעֵצָמָם, הֵם מְעוֹפְפִים, כְּמוֹ מִי שֵׁישׁ לוֹ שְׂכָל מְעוֹפֵף.
 הֵיינוּ שְׂשֻׁכְלָם מְעוֹפֵף בְּמַהִירוֹת, וְנִפְתָּח לָהֶם
 חֲכַמְתָּם מְאֹד. אָבֵל אִם אֵין לְהַנְחֵשׁ כְּנַפִּים, הֵיינוּ
 שְׂאִין לָהֶם דְבוּרִים רָעִים כַּנֶּ"ל, אֲזִי אֵין לְהַנְחֵשׁ
 רַק בְּחִינַת הַלֵּיכָה. הֵיינוּ שְׂאִין לְהַחְכְּמִים לְהַרְע
 הַנֶּ"ל, רַק מֵה שְׂחוֹקְרִים בֵּינָם לְבֵין עֵצְמוֹן, וְאֵינָם
 מְעוֹפְפִים בְּעוֹלָם, הֵיינוּ שְׂאִין מִתְפַּשֵּׁט וּמְעוֹפֵף
 חֲכַמְתָּם בְּעוֹלָם, וְאֵינָם יְכוּלִים לְהַזִּיק לְהַעוֹלָם, רַק
 לְמִי שְׂסָמוּף אֲלֵיהֶם, כְּגוֹן תַּלְמִידֵיהֶם וְחֻבְרֵיהֶם.
 אָבֵל בְּרַחוּק מֵהֶם אֵינָם יְכוּלִים לְהַזִּיק. כְּמוֹ הַהוֹלֵף,
 שְׂהוֹלֵף רַק מְעַט, וְאֵינוּ יְכוּל לְמַהַר לְמַרְחוּק כְּמוֹ
 הַמְעוֹפֵף. וְגַם בֵּינָם לְבֵין עֵצְמוֹן אֵין שְׂכָלָם מְעוֹפֵף,
 הֵיינוּ שְׂאִין נִפְתָּח לָהֶם הַחֲכָמָה כָּל כָּף, וְאֵינָם
 מְעוֹפְפִים וּמַהִירִים בְּחֲכָמוֹת שְׁלָהֶם, רַק חוֹקְרִים
 בְּחֲכַמְתָּם מְעַט מְעַט, כְּמוֹ הַהוֹלֵף. וְגַם מֵה שְׂמִזְיָקִים
 לְאַחֵרִים בְּחֲכַמְתָּם, הוּא רַק בְּבְחִינַת הַלֵּיכָה.

שְׂאִינוּ מְעוֹפֵף וְנִכְנָס בְּעֵמֶק לְתוֹךְ הַמֶּמֶחַ וְהַלֵּב, רַק שְׂנֵדֶבֶק קֶצֶת לְהֵמֶחַ, אָבֵל אֵינוּ נִכְנָס בְּעֵמֶק לְתוֹךְ הַלֵּב וְהֵמֶחַ. אָבֵל בְּשֵׁישׁ לָהֶם חֵס וְשְׁלוֹם כְּנַפִּים מְדַבּוּרִים רְעִים כַּנֵּ"ל, אֲזִי שְׂכֹלִם מְעוֹפֵף כַּנֵּ"ל, וְגַם מְזִיק לְמֶרְחוֹק, כְּמוֹ הַמְּעוֹפֵף שְׂמְעוֹפֵף בְּשַׁעַת אַחַת לְמֶרְחוֹק. וְגַם שְׂמְעוֹפֵף חֲכָמָתָם הַמְּשַׁבֵּשֵׁת וְנִכְנָס וְנִדְבֵק בְּהֵמֶחַ וְהַלֵּב בְּעֵמֶק גָּדוֹל מְאֹד:

וְהַנְּמֻלָּה הַמִּנְחָה בְּתוֹךְ פִּי הַנְּחֹשׁ, הוּא בְּחִינַת חָכָם הַדּוֹר, שֶׁהוּא חָכָם הַיָּשָׁר וְהַצָּדִיק, וּבַעַל מְדוּת טוֹבוֹת. וּמַחְמַת שֶׁהוּא חָכָם גָּדוֹל דִּקְדוּשָׁה וְנִכְנָס בְּאֵלוֹ הַחֲכָמוֹת, אֲזִי כְּשֶׁאֵלוֹ הַחֲכָמִים נִכְנָסִים בְּחִקְיָרְתָם, לְחַקֵּר בְּאֵלוֹ הַחֲכָמוֹת, אֲזִי יֵשׁ לוֹ צֶעַר גָּדוֹל מְאֹד. וְיֵשׁ לוֹ מְלַחְמָה גְּדוֹלָה עִמָּהֶם, הֵינּוּ עִם בְּחִינַת הַנְּחֹשׁ הַנֵּ"ל. כִּי מִתְגַּבְּרִים עָלָיו מְאֹד בְּלִבּוֹלִים וְאֶמוּנוֹת כְּזָבִיּוֹת... כִּי מַחְמַת שֶׁהוּא חָכָם וְנִכְנָס בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם, מִתְגַּבְּרִים עָלָיו אֵלוֹ הַבְּלִבּוֹלִים וְהָאֶמוּנוֹת כְּזָבִיּוֹת בְּיוֹתֵר, וְצָרִיךְ לוֹ תַּמִּיד מְלַחְמָה גְּדוֹלָה עִמָּהֶם.

וּבֵין כְּשֶׁהַנְּחֹשׁ הוֹלֵךְ, וּבֵין כְּשֶׁהוּא מְעוֹפֵף, יֵשׁ לוֹ

צער גדול ומלחמה גדולה. רק שבוֹדאי בעת העִפִּיפה, צֵעְרוּ גְדוֹל יוֹתֵר מְאֹד, וְאִין לוֹ שׁוֹם נִיחָא בֵּין כְּשֶׁהוּא הוֹלֵךְ, בֵּין כְּשֶׁהוּא מְעוֹפֵף. רק שִׁישׁ מְמַצֵּעַ בֵּין הַהֲלִיכָה וּבֵין הָעִפִּיפָה. וְהוּא בְּעֵת שְׁפּוֹסֵק הָעִפִּיפָה, וּמוֹרִיד עֲצָמוֹ מִן הָעִפִּיפָה מִמְעֵלָה לְמַטָּה, כְּדֶרֶךְ הַמְעוֹפֵף בְּעֵת שְׁרוּצָה לְשִׁלְשֵׁל וּלְהוֹרִיד עֲצָמוֹ לְמַטָּה, וְאִזִּי יֵשׁ לְהַנְמִלָּה הַנִּ"ל נִיחָא, כִּי אִזִּי אִינוּ הוֹלֵךְ וְאִינוּ מְעוֹפֵף.

הִינּוּ, כִּי יֵשׁ כַּמָּה עֵתִים שֶׁהַחֲכָמִים נִיחִים וְאִינָם חוֹקְרִין, כְּגוֹן בְּעֵת שְׁנָה וְאַכִּילָה, וְאִזִּי יֵשׁ נִיחָא לְהַחֲכֵם, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַנְּמִלָּה שְׁבִתוֹף פִּיהַ. כִּי הַחֲכָם הוּא בְּחִינַת נְמִלָּה, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (מְשָׁלִי ו'): "לֵךְ אֶל נְמִלָּה עֲצֵל רְאֵה דְרָכֶיהָ וַחֲכָם", כִּי זֶה הַחֲכָם מְלַמֵּד דַּעַת וְדַרְכֵי ה' אֶל הָעָם: לְקוּטֵי מוֹהֲרֵינן ח"א, סג.

כְּאָדָם הַהוֹלֵךְ בְּשָׂדֵה

כָּל דְּבוּר וְדְבוּר הוּא עוֹלָם מְלֵא, וּכְשֶׁאָדָם עוֹמֵד
לְהַתְּפִילָה, וּמְדַבֵּר דְּבוּרֵי הַתְּפִלָּה, אָזִי הוּא מְלַקֵּט
צִיצִים וּפְרָחִים וְשׁוֹשְׁנִים נְאִים

כְּאָדָם הַהוֹלֵךְ בְּשָׂדֵה, וּמְלַקֵּט שׁוֹשְׁנִים וּפְרָחִים
נְאִים אַחַת לְאַחַת, עַד שֶׁעוֹשֶׂה אַגְדָּה
אַחַת, וְאַחֲר־כֵּן מְלַקֵּט עוֹד אַחַת לְאַחַת, וְעוֹשֶׂה
אַגְדָּה אַחֶרֶת וּמְחַבְּרָם יַחַד, וְכֵן הוֹלֵךְ וּמְלַקֵּט
וּמְקַבֵּץ כַּמָּה וְכַמָּה אַגְדוֹת יָפִים וְנְאִים.

כְּמוֹ כֵּן הוּא הוֹלֵךְ בַּתְּפִלָּה מֵאוֹת לְאוֹת, עַד
שֶׁמִּתְחַבְּרִים כַּמָּה אוֹתִיּוֹת, וְנַעֲשֶׂה מֵהֶם דְּבוּר, וְכֵן
עוֹשֶׂה בְּתִבּוֹת שְׁלֵמוֹת, וְאַחֲר־כֵּן נִתְחַבְּרִין שְׁתֵּי
הַתִּבּוֹת, וְאַחֲר־כֵּן הוֹלֵךְ וּמְלַקֵּט יוֹתֵר, עַד שֶׁגּוֹמֵר
בְּרֵכָה אַחַת, וְאַחֲר־כֵּן מְלַקֵּט יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְהוֹלֵךְ
מֵאֲבוֹת לְגִבּוֹרוֹת, וּמִגִּבּוֹרוֹת לְקַדְשׁוֹת, וְכֵן הוֹלֵךְ לְהֵלֵךְ
יוֹתֵר. מִי יִפְאָר גְּדוֹל פְּאָר הַלְקוּטִים וְהַקְּבוּצִים, שֶׁאָדָם
מְלַקֵּט וּמְקַבֵּץ בְּדְבוּרֵי הַתְּפִלָּה: לְקוּטֵי מוֹהֲרֵי ח"א סה, אוֹת ב.

אור התכלית

עקר הצער שיש לאדם מהיסורין שעוברים עליו חס ושלום, הוא רק מחמת שלוקחין מהאדם הדעת, עד שאין יכול להסתפל על התכלית שהוא כלו טוב, ואז מרגיש צער וכאב היסורין. כי כשיש לו דעת ומסתפל על התכלית, אינו מרגיש כלל הצער של היסורין כנ"ל.

ובזה תבין דבר נעלם ונסתר, מה שנמבע בנפש האדם, כשיש לו יסורין גדולים רחמנא לצלן, כגון למשל כשחותכין איזה איבר לאדם חס ושלום, אזי סותם ועוצם את עיניו בחזק.

כי זה אנו רואים בחוש, כשאדם רוצה להסתפל על דבר שהוא רחוק ממנו, אזי סותם את עיניו ומצמצם ומכווץ הראות, כדי לכונן הראות אל הדבר הרחוק שרוצה לראות, וזה מחמת כי הראות הוא מנשרת ושליח של המוח, להביא הדבר שרוצה לתוך המוח, כי עקר הראיה היא הידיעה, דהינו לידע

מהות הדבר שְׂרֹאָה, וְהִידִיעָה הִיא בַּמַּח, וּכְשֶׁרֹאָה
הַמַּח לִידַע זֶה הַדָּבָר שְׁעוֹמֵד כְּנִגְדּוֹ, אָזִי הוּא שׁוֹלַח
אֶת הָרְאוֹת, וְהָרְאוֹת הוֹלֵךְ וְרֹאֶה הַדָּבָר וּמְבִיא
לְתוֹךְ הַמַּח, וְאִזּוֹדַע מֵה שְׂרֹאָה. וְעַל־כֵּן כְּשֶׁמַּעֲבִירִין
דָּבָר לִפְנֵי אָדָם בְּמַהִירוֹת גָּדוֹל, אֵינּוּ יוֹדַע מֵהוּת
הַדָּבָר, אִפֹּי שְׂבִאָמֶת רָאָה הַדָּבָר בְּעֵינָיו מִמָּוֶשׁ, עִם כָּל
זֶה מַחֲמַת הַמַּהִירוֹת, לֹא הָיָה פְּנָאִי לְהִבִּיא הַדָּבָר
לְתוֹךְ הַמַּח, וְעַל־כֵּן כְּשֶׁהַדָּבָר רָחוֹק מִמֶּנּוּ, אֵין כַּח
בְּהָרְאוֹת לִילָךְ לְשֵׁם וּלְהִבִּיא לְתוֹךְ הַמַּח, מַחֲמַת
שֶׁהַדָּבָרִים אַחֲרִים שְׂרֹאָה מִן הַצַּד מְבַלְבְּלִים אוֹתוֹ,
וְכֵן מַחֲמַת הַפְּזוּר שְׂנַתְפִּיז הָרְאוֹת, עַל־יְדִי־זֶה הוּא
נִקְלָשׁ, וְאֵין בּוֹ כַּח לְהִבִּיא הַדָּבָר שְׂרֹאָה לְתוֹךְ הַמַּח,
עַל־כֵּן צָרִיךְ לְסַתֵּם אֶת עֵינָיו, וּלְצַמְצֵם הָרְאוֹת
וּלְכַוְּנוֹ אֶל הַדָּבָר שְׂצָרִיךְ, כְּדִי שְׁלֹא יְבַלְבְּלוּ דְבָרִים
אַחֲרִים, וְגַם כְּדִי שִׁיתְחַזֵּק כַּח הָרְאוֹת וְלֹא יִהְיֶה
קְלוּשׁ, וְאִזּוֹ יוֹכֵל לְרְאוֹת הַדָּבָר הָרָחוֹק כְּנ"ל.

כְּמוֹ-כֵן כְּשֶׁרֹאָה לְהַסְתַּפֵּל עַל הַתְּכֵלִית שֶׁהוּא

כלו טוב כלו אחד, צריך לסתם את עיניו, ולכונן ההסתכלות אל התכלית, כי אור התכלית הזה היא רחוקה מהאדם, ואי אפשר לראותו כי אם בסתימו דעיניו, שצריך לסתם את העינים לגמרי, ולסגרם בחזקה מאד, אף גם לדחקם בהאצבע כדי לסתמם לגמרי, ואז יוכל להסתכל על התכלית הזה. הינו שצריך לסתם את עיניו מחזו דהאי עלמא לגמרי, להעלים עיניו ולסגרם מאד, לבלי להסתכל כלל על תאוות עולם הזה והבליו, ואז יוכל לראות ולהשיג אור התכלית הזה שכלו טוב ואז יתבטלו היסורין כנ"ל.

כי עקר היסורין מחמת שרחוק מהתכלית כנ"ל, ועל-כן נטבע בנפש האדם לסתם עיניו בשעת יסורין כנ"ל, כדי לברח מהיסורין ולבטלם על-ידי ההסתכלות על התכלית שהוא כלו טוב, שההסתכלות הזאת אי אפשר כי אם על-ידי סתימת העינים כנ"ל, ואף שהאדם אינו יודע כלום מה הוא עושה, אף-על-פי-כן הנפש יודעת הכל, ועל-כן מטבעה לסתם העינים בשעת יסורין

כנ"ל: לקוטי מוהר"ן ח"א סה, אות ג.

אֵילָן וְעֵנָף א'

הַתְּלַמִּידִים הֵם עִם הַצַּדִּיק מִשְׁרַשׁ אֶחָד.

רק שֶׁהֵם תְּלוּיִים בּוֹ כְּעֵנָפִים בְּאֵילָן. שֶׁהָאֵילָן יוֹנֵק חַיּוּתוֹ מִשְׁרָשׁוֹ, וְהָעֵנָפִים יוֹנְקִים הַחַיּוּת דֶּרֶךְ הָאֵילָן.

וַיֵּשׁ בְּזֶה כַּמָּה בְּחִינּוֹת, כִּי יֵשׁ תְּלַמִּידִים שֶׁהֵם בְּבַחֲבִינַת עֵנָפִים, וַיֵּשׁ שֶׁהֵם בְּבַחֲבִינַת עֲלִים, וְכֵן שְׂאָרֵי הַבְּחִינּוֹת: לְקוּטֵי מוֹהֲרֵן ח"א סו, אוֹת א.

אֵילָן וְעֵנָף ב'

רְאוּי לוֹ לְהַתְּלַמֵּד לְהַרְגִּישׁ בְּעֵצְמוֹ כֹּל עֲלִיוֹת וִירִידוֹת שֶׁל הַצַּדִּיק, אִם הוּא מְקַשֵּׁר בְּאַמַּת פְּרָאוּי.

כְּמוֹ עֵנָפִים בְּאֵילָן, כִּי הָעֵנָפִים מְרַגִּישִׁים כֹּל הָעֲלִיוֹת וִירִידוֹת שֶׁיֵּשׁ לְהָאֵילָן, וְעַל כֵּן בְּקִיּוֹן הֵם גְּדֻלִים, וַיֵּשׁ לָהֶם חַיּוּת. כִּי הָאֵילָן יוֹנֵק חַיּוּתוֹ מִשְׁרָשׁוֹ, עַל-יְדֵי הַגִּידִין שֶׁיֵּשׁ בּוֹ. שִׁיוֹנֵק דֶּרֶךְ שֵׁם

חיותו מוֹשְׁרָשׁוּ, דְהֵינּוּ שְׂיִישׁ בּוֹ חֲלָלִים שְׂיוֹנֵק דְרָד
 שָׁם חֵיוֹתוֹ, וְעַל-יְדֵי כֵן בַּחֲרָף שְׁנַתִּיבֵשׁ הַלְחָלוּחִית
 וְנַתְּבוֹיֵן הַחֲלָלִים, עַל יְדֵי זֶה נִתְּבוֹצִים גַּם כָּל
 הָעֲנָפִים, וּמַחֲמַת זֶה נוֹפְלִים הָעֲלִים אֲזוֹ. וְכֵן לְהַפְךָ
 בְּקִיּוֹן כַּנִּ"ל: לְקוּטֵי מוֹהֲרֵי"ן ח"א טו, אוֹת א.

מכח אֵל הפעל

כָּל הַמְצוּוֹת וְהַעֲבֵרוֹת, עֶקְרָן עַל-יְדֵי שְׁמוּצִיּאִין מִכַּח
 אֵל הַפְּעֵל, כִּי עֶקֶר שְׁלֵמוֹת הַמְצוּהָ הוּא רַק כְּשׁוֹכָה
 לַעֲשׂוֹתָהּ בְּפֵעַל, וּכְשִׁמוּצִיּאָהּ לַפְּעֵל הוּא בְּחִינַת
 בְּרִיּאֵת הָעוֹלָם מִמֶּשׁ, וְהָרִי הוּא מְקִיָּם עוֹלָם מְלֵא.
 וְכֵן לְהַפְךָ בַּעֲבֵרָה חֵס וְשְׁלוֹם... כִּי כָּל הָעוֹלָם לֹא
 נִבְרָא רַק עַל-יְדֵי בְּחִינָה זֹאת שְׂיִצְאָהּ הַבְּרִיּאָה מִכַּח
 אֵל הַפְּעֵל עַל יְדוֹ יִתְבָּרַךְ: קִיצוֹר לְקוּטֵי מוֹהֲרֵי"ן ח"א טו, אוֹת ד.
 כִּי קִדָּם שְׁמוּצִיּאִין מִכַּח אֵל הַפְּעֵל אֲזִי הַכַּח וְהַפְּעֵל
 נִקְשָׁרִים בְּיַחַד וְאִין הַפְּרֵשׁ בֵּינֵיהֶם כִּי סוּף מַעֲשֵׂה
 בְּמַחֲשָׁבָה תַּחֲלָה.

דְהֵינּוּ כְּשִׁאֲדָם רוּצָה לַעֲשׂוֹת אִיזָה דְבָר, כְּגוֹן

לְבָנוֹת בַּיִת צָרִיד לְחֹשֶׁב תְּחִלָּה בְּמַחְשְׁבָתוֹ, אִיד
 יִהְיֶה צִיּוֹר בְּנֵין בַּיִתוֹ וְאִזּוֹ כְּשֶׁנִּגְמַר בְּמַחְשְׁבָתוֹ דְּמוֹת
 בַּיִתוֹ, אִזּוֹ מִתְחִיל לְבָנוֹתוֹ נִמְצָא שְׁסוּף הַמַּעֲשֵׂה,
 בְּמַחְשְׁבָה תְּחִלָּה וְקֹדֶם שֶׁהוֹצִיא מִכַּח אֶל הַפֶּעַל אִזּוֹ
 סוּף הַמַּעֲשֵׂה נִקְשָׁר עֲדִין בְּתַחֲלַת הַמַּחְשְׁבָה וְאִין
 הַפֶּרֶשׁ וְהַבְּדִיל בֵּינֵיהֶם כָּלֵל.

וְצָרִיךְ לְרְאוֹת לְהוֹצִיא מִכַּח אֶל הַפֶּעַל וְאִזּוֹ
 נִפְתָּחִין וְנִבְדָּלִין הַכַּח וְהַפֶּעַל וַיֵּשׁ הַפֶּרֶשׁ וְהַבְּדִיל
 בֵּין תְּחִלַּת הַמַּחְשְׁבָה, שֶׁהִיא בְּחִינּוֹת כַּח וּבֵין סוּף
 הַמַּעֲשֵׂה: לְקוּטֵי מוֹהֲרֵינ״ח א״א סו, אוֹת ב.

הַכֹּל בְּשִׁבִיל הַחֶשֶׁק

כְּשֶׁאִישׁ יִשְׂרָאֵלִי צָרִיף לַעֲשׂוֹת דְּבַר הַצָּרִיף לוֹ
 לְיִהְדוּתוֹ, בְּפֶרֶט כְּשֶׁצָּרִיף לוֹ לַעֲשׂוֹת דְּבַר גָּדוֹל
 הַצָּרִיף לְיִהְדוּתוֹ, שְׁכָל יִהְדוּתוֹ תְּלוּי בְּזָה, כְּגוֹן לְנִסְעַ
 לְצַדִּיק אֲמַתִּי, אִזּוֹ מְזַמֵּינִן לוֹ מְנִיעָה. וְזֹאת הַמְּנִיעָה
 הִיא בְּשִׁבִיל הַחֶשֶׁק, כְּדֵי שְׁעַל-יְדֵי-זָה יִהְיֶה לוֹ
 חֶשֶׁק יוֹתֵר לַעֲשׂוֹת אוֹתוֹ הַדְּבַר, כִּי עַל-יְדֵי הַמְּנִיעָה

שְׁמוֹנְעֵין אֶת הָאָדָם מִן הַדָּבָר, עַל-יְדֵי-זוּה נַעֲשֶׂה
הַתְּגַבְרוֹת הַחֶשֶׁק מְאֹד.

כְּמוֹ לְמִשָּׁל כְּשֶׁמְרֵאִין לְקַטֵּן דְּבַר הַנְּחֵמֶד לוֹ, וְתַכְף
וּמִיד חוֹטְפִין מִמֶּנּוּ וּמַחְבִּיאִין מִמֶּנּוּ, אֲזִי הוּא
רוֹדֵף מְאֹד אַחַר הָאָדָם, וּמְבַקֵּשׁ וְחוֹשֵׁק מְאֹד לְאוֹתוֹ
הַדָּבָר, נִמְצָא שֶׁעֵקֶר הַחֶשֶׁק נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי שְׁחָטְפוֹ
מִמֶּנּוּ וְהַחְבִּיאוֹ אֶת הַדָּבָר.

כְּמוֹ כֵּן מוֹנְעֵין אֶת הָאָדָם בְּמַנְיַעוֹת מִהַדָּבָר הַצָּרִיף
לוֹ, בְּדֵי שֶׁעַל-יְדֵי-זוּה יִהְיֶה לוֹ חֶשֶׁק יוֹתֵר: לְקוּטֵי מוֹהֲרֵין

ח"א סו, אות ד.

אֵילָן הַמָּמוֹן

דַּע שֶׁהַגּוֹזֵל אֶת חֶבְרוֹ מִמּוֹן, בְּזָה הוּא גּוֹזֵל מִמֶּנּוּ
בָּנִים, הֵינּוּ שֶׁהַגּוֹזֵל נוֹטֵל מִהַנְּגֹזֵל בָּנִים. כִּי עֵקֶר
הַמָּמוֹן שֶׁל הָאָדָם בָּא לוֹ עַל-יְדֵי בֵּת זוּגוֹ, כִּי עַל-
יְדֵי אוֹר נִפְשָׂה מְזָה בָּא לוֹ הַמָּמוֹן, הֵינּוּ עַל-יְדֵי
שְׁמִתְנוּצֵץ וּמִתְפַּשֵּׁט אוֹרוֹת מְאוֹר נִפְשָׂה, אֵלּוֹ
הָאוֹרוֹת הֵם בְּחִינַת הַמָּמוֹן... וְכֹל אָדָם וְאָדָם כְּאִשְׁר

הוא בא לעולם, הוא בא עם בת זוגו המיוחדת לו ועם סכום ממון הקצוב לו שיהיה לו בזה העולם, וכמה פרות, הינו בנים, שיהיו לו בזה העולם.

וְהֵם בְּחִינַת אֵילָן וְעֲנָפִים וּפְרוֹת. הֵינּוּ, שְׂאוֹר נִפְשָׁה הוּא בְּחִינַת עֵקֶר הָאֵילָן, שְׂמִמְנוּ יוֹצְאִים וּמִתְפַּשְׁטִים עֲנָפִים, הֵינּוּ הַתְּנוּצְצוֹת וְהַתְּפֻשְׁטוֹת אוֹרָה, הֵינּוּ בְּחִינַת הַמָּמוֹן כַּנ"ל, הוּא בְּחִינַת עֲנָפִים שֶׁל הָאֵילָן. וְעַל הָעֲנָפִים אֱלוֹ גְדָלִים הַפְּרוֹת, הֵינּוּ הַבָּנִים.

נמצא כשאחד גוזל מחברו ממון, הוא גוזל ונוטל ממנו ענפים של האילן שלו, הינו התנוצצות אור נפשה, שמשם הממון כנ"ל. על-כן, על-ידי-זה הוא גוזל ונוטל ממנו נפש בניו ובנותיו, שהם תלויים וגדלים ויונקים מאור הענף הזה, כי הם הם הפרות הגדלים על הענפים אלו, וכשנוטל הענף נוטל

הפרות: לקוטי מוהר"ן ח"א, סט.

בַּח הַמוֹשֵׁךְ א'

כָּל הַדְּבָרִים הֵם עַל הָאָרֶץ, כִּמוֹ שְׁאָנוּ רוֹאִין
 בַּחוּשׁ, שֶׁהַכֹּל גָּדֵל מִן הָאָרֶץ, וְכֹל הַדְּבָרִים
 וְהַבְּרִיּוֹת הוֹלְכִים וּמִנְחִים עַל הָאָרֶץ, וְאִי אֶפְשָׁר
 שְׂיִפְסְקוּ וַיִּתְּרַחֲקוּ מֵהָאָרֶץ, אִם לֹא עַל-יַדֵּי כַח
 הַמְּכַרִּית, הִינּוּ עַל-יַדֵּי שֵׁישׁ מִי שֶׁמְכַרֶּיחַ הַדָּבָר,
 וְנוֹטְלוֹ מִמְּקוֹמוֹ מֵהָאָרֶץ, וּמְרַחֲקוֹ מִמֶּנּוּ. וְכַפִּי כַח
 הַמְּכַרִּית, כֵּן גִּתְּרַחֵק הַדָּבָר מֵהָאָרֶץ. וְאַחֲר־כֵּן
 כְּשֶׁנִּפְסַק כַּח הַמְּכַרִּית, חוֹזֵר הַדָּבָר לְהָאָרֶץ. כְּגוֹן:
 אִם זוֹרֵק אָדָם דָּבָר לְמַעֲלָה, אֲזִי עַל-יַדֵּי כַחוֹ מְכַרֶּיחַ
 הַדָּבָר וּמִפְּסִיקוֹ מֵהָאָרֶץ, וְכַפִּי כַחוֹ, כֵּן מְכַרֶּיחַ הַדָּבָר
 וְזוֹרְקוֹ לְמַעֲלָה יוֹתֵר, וְאַחֲר־כֵּן כְּשֶׁנִּפְסַק כַּחוֹ,
 שֶׁהוּא כַח הַמְּכַרִּית, חוֹזֵר הַדָּבָר וְנוֹפֵל לְהָאָרֶץ. כִּי
 הָאָרֶץ יֵשׁ לָהּ כַּח הַמוֹשֵׁךְ, וּמִמְּשַׁכֶּת כָּל הַדְּבָרִים
 לְעֶצְמָהּ. כִּי אִם לֹאוֹ, לֹא הָיוּ יְכוּלִים לְהִתְקַיֵּם עָלֶיהָ,
 כִּי הָיְתָה רְאוּי לְפָל מִמֶּנּוּ, מִחֲמַת שֶׁהִיא כְּדוֹרִית, וְכֹל
 בְּנֵי הָעוֹלָם עוֹמְדִים סְבִיבָהּ כִּידוּעַ, אֵךְ שֵׁישׁ לָהּ כַּח

הַמוֹשֵׁף. וְעַל בֵּן כְּשֶׁנֶּפֶסְק בַּח הַמְּכָרִיחַ, וְחוּזֵר הַדְּבָר וְנוֹפֵל לְמִטָּה לְהָאָרֶץ, כָּל מֵה שְׁמַתְקָרֵב יוֹתֵר לְמִטָּה, הוּא פּוֹרֵחַ וְנוֹפֵל לְמִטָּה בְּמַהִירוֹת יוֹתֵר, זֶה מִחֲמַת שְׁמַתְקָרֵב לְהַפֵּחַ הַמוֹשֵׁף שֶׁל הָאָרֶץ, עַל-כֵּן נוֹפֵל בְּמַהִירוֹת יוֹתֵר לְמִטָּה.

וְהַצְדִּיק הוּא בְּחִינַת עֶפֶר הַנִּל, כִּי הַצְדִּיק הוּא יְסוּד עוֹלָם, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (מִשְׁלֵי י'): וְצְדִיק יְסוּד עוֹלָם; וְכָל הַדְּבָרִים עוֹמְדִים עָלָיו, וַיֵּשׁ לוֹ בַּח הַמוֹשֵׁף, לְהַמְשִׁיף כָּל הַדְּבָרִים אֵלָיו. כִּי זֶה הַצְדִּיק הוּא רַק יְחִיד בְּעוֹלָם, שֶׁהוּא יְסוּד עוֹלָם, שְׁכָל הַדְּבָרִים נִמְשָׁכִים מִמֶּנּוּ, וְאֶפְלוּ כָּל הַצְדִּיקִים הֵם רַק עֲנָפִים מִמֶּנּוּ, כָּל אֶחָד לְפִי בְּחִינָתוֹ. יֵשׁ שֶׁהוּא בְּחִינּוֹת עֲנָף מִמֶּנּוּ, וַיֵּשׁ שֶׁהוּא בְּחִינּוֹת עֲנָף מִן הָעֲנָף. כִּי זֶה הַצְדִּיק הַיְחִיד בְּעוֹלָם, הוּא עֲנֹ וְשִׁפְל, וַיִּמְשִׁים עֲצֻמוֹ כְּעֶפֶר, בְּבְחִינּוֹת (בְּרֵאשִׁית יח): וְאֲנֹכִי עֶפֶר וְאֶפֶר, וְעַל-כֵּן הוּא יְסוּד עוֹלָם, הֵינּוּ בְּחִינַת עֶפֶר, שְׁכָל הַדְּבָרִים הֵם עָלָיו כְּנִל...

אך על-ידי בַּח הַמְּכָרִיחַ מִפְּסִיקִין וּמִרְחִיקִין מִמֶּנּוּ. הֵינּוּ שְׂיֵשׁ בְּנֵי אָדָם שֶׁעַל-יְדֵי דְבוּרָם וּמַעֲשֵׂיהֶם

הם מכריחים את בני אדם להפסיקם ולהרחיקם מהצדיק הנ"ל. ולפי כח המכריח, בן מרחיק מהצדיק כנ"ל, ואחר-כך כשיפסיק כח המכריח, יחזור וימשיך עצמו ויתקרב להצדיק שהוא בחינת עפר כנ"ל, כי כשיפסיק המכריח ישוב להעפר, להצדיק הנ"ל, שיש לו כח המושף כנ"ל. ועל-כן יש בני אדם שהם רחוקים מאד מהצדיק, מחמת שהם עדין בכח המכריח המרחיק אותם, אבל אחר-כך כשיפסיק כח המכריח יחזרו ויתקרבו כנ"ל. וזה שאנו רואין כשאדם נוסע להצדיק כל מה שמתקרב למקום הצדיק יותר יש לו חשק יותר, מחמת שמתקרב יותר להכח המושף כנ"ל: לקוטי מוהר"ן ח"א, ע.

כח המושף ב'

צריך כל אחד לזכר תמיד בזה שכל המניעות שעוברים עליו, כלם הם בחינת כח המכריח שרוצה להרחיק, אבל כשמתגברין למושף עצמו תמיד אל שרשו אל נקדת האמת למקום שנוחצב נשמתו משם, ועקר הכל הוא הצדיק האמת כנ"ל,

אֲזִי בְּקַל יִתְגַּבֵּר עַל פַּח הַמְּכָרִיחַ כִּי פַח הַמּוֹשֵׁף שֶׁל
הַצְּדִיק הָאֵמֶת מוֹשֵׁף בְּעֵצְמוֹ אֶל הָאֵמֶת. וְכִשָּׁהוּא
יִהְיֶה נִמְשָׁף רְצוֹנוֹ תָּמִיד אֵלָיו, בּוֹדָאֵי יִתְגַּבֵּר עַל
פַּח הַמְּכָרִיחַ, כִּי בּוֹדָאֵי פַח הַמּוֹשֵׁף חֹזֵק הַרְבֵּה
מִפַּח הַמְּכָרִיחַ, כִּי פַח הַמּוֹשֵׁף נִשְׁאָר קִיָּם לְעוֹלָם.
וְכַח הַמְּכָרִיחַ הוּא רַק לְפִי שְׁעָה לְפִי הַזְּמַן שֵׁישׁ
כַּח לְהַמְּכָרִיחַ לְרַחֵק, אָבֵל בְּסוּר הַמְּכָרִיחַ יָשׁוּב
מֵאֵלָיו לְמִקוֹמוֹ וְשָׁרְשׁוֹ עַל-יְדֵי פַח הַמּוֹשֵׁף. וְעַל-
כֵּן כְּשִׁיתְגַּבֵּר לְהַמְּשִׁיף אֵלָיו בְּרְצוֹנוֹ תָּמִיד לְנִקְדַּת
הָאֵמֶת שָׁשֵׂם כַּח הַמּוֹשֵׁף הָאֵמֶתִי, בּוֹדָאֵי יִתְבַטֵּל
הַמְּכָרִיחַ וְיָשׁוּב אֶל מְקוֹמוֹ הָאֵמֶתִי וְאֲזִי יִהְיֶה לוֹ טוֹבָה
גְּדוֹלָה מֵהַ שְׁהִיָּה לוֹ כַּח הַמְּכָרִיחַ שְׁהִיָּה מְרַחֵקוֹ,
כִּי רַק בְּשִׁבִיל זֶה בָּא לְעוֹלָם שְׁיַעֲסֵק בְּמַלְחָמָה זוֹ
וּבְאֵמֶנוֹת זֹאת לְהַגְבִּיר כַּח הַמּוֹשֵׁף עַל פַּח הַמְּכָרִיחַ,
וְאֲזִי נַעֲשִׂין מוֹדָה כָּלִים נִפְלְאִים וְתִקּוּנִים גְּדוֹלִים.

כִּי רַב הָאֵמֶנוֹת שֶׁל הַכָּלִים הַנִּפְלְאִים שֶׁנַּעֲשִׂין
בְּחֻכְמָה גְּדוֹלָה (שְׁקוּרִין מֵאֲשִׁין [מְכוּנוֹת]), הַכָּל
הוּא עַל-יְדֵי חֻכְמַת פַּח הַמְּכָרִיחַ וְהַכַּח הַמּוֹשֵׁף,
כְּמוֹ לְמַשֵּׁל מְלֹאכֶת הַזִּיּוּגִיר [הַשְּׁעוֹן] שֶׁעֵקֶר אֵמֶנוֹת

הלוכו הוא על-ידי כח המכריח והמעבב (שהוא השפרינזינע [הקפיץ]) שפופפין הפרזל ומכריחין אותו על-ידי השלשלת שלא כטבעה, והיא כטבעה רוצה להתפשט, אבל מעכבין אותה ומכריחין אותה ופופפין אותה בעל כרחה, ועל-ידי זה הוא כל אמנות הזייגיר שעל-ידי נשהיא מושכת עצמה תמיד לטבעה להתפשט כדרבה, על-ידי זה היא מושכת הגלגל הקשור בה וכל גלגל מושף חברו. והכל באמנות נפלא עד שעושה פעלתו להיות מורה שעות.

וכן יש שארי כלים גדולים ביותר ויותר שעושים פעלות גדולות ביותר ועקר אמנותיהם הוא על-ידי רבוי השפרינזונים [הקפיצים] שיש בהם, שהכל הוא על-ידי כח המכריח וכח המושף, כי כח המושף אי אפשר לבטל.

והבן היטב הנמשל, כי טבע הנשמה להיות נמשכת תמיד לשרשה האמתי, כי שם כח המושף האמתי,

אך הכריחו אותה לירד לזה העולם שכלו בכלל הוא בבחינת פח המכריח נגד הנשמה שכסופה ותשוקתה תמיד נמשכת למעלה לשרשה, אך כל כונתו יתברך כדי שתתגבר בכח המושף על פח המכריח ואז תהיה מושכת אחרים עמה ואחרים לאחרים כמו הגלגלים והאופנים של הזייגיר הנ"ל שהם מתנשאים והולכים ופועלים פעלתם דיקא על-ידי שיש כח המכריח וכח המושף וכנ"ל. וכך למה שמתגבר כח המכריח ומרחיק ביותר נעשים כלים נפלאים יותר ויותר למי שבקי באמנות לכון המדה איך להגביר כח המושף בחכמה נפלאה שיפעל פעלת אמנותו. והאדם הוא בעל בחירה ויש לו כח תמיד להגביר בתשוקתו ורצונו החזק את כח המושף. ואז יהיו נעשים כלים נפלאים ותקונים נוראים דיקא על-ידי שהיה כח המכריח וכנ"ל, כי על-ידי זה דיקא מושף אחר עמו וכו' שמעלין כל הקדשות הנפולות בבחינת ונשאָר גם הוא לאלקינו, כמו שאמרו רבותינו ז"ל: עתידין בתי תרטיאות וכו', בבחינת: לא גלו ישראל אלא כדי שיתוספו עליהם גרים.

וְהֵבֵן הַיֵּטֵב לְדַמוֹת הַמִּשָּׁל לְהַנְמִשָּׁל, כִּי פֶּלֶא הוּא.
וְעַקֵּר הַדְּבָר שְׁבִתוֹף תִּקְף הַתְּגַבְרוֹת כַּח הַמְּכָרִיחַ,
אֶל יִשְׁכַּח בְּכַח הַמוֹשֵׁף שְׁגָדוֹל מִמֶּנּוּ הַרְבֵּה וְקִים
לְעַד וּלְנֶצַח. וַיִּמְשִׁיף עֲצָמוּ מִרְחוֹק מְאֹד אֶל כַּח
הַמוֹשֵׁף הָאֲמֵתִי שֶׁהוּא הַצְּדִיק שֶׁהוּא נִקְדַּת הָאֲמֵת:

לקוטי הלכות - אור"ח ג, יום טוב ה, א.

שְׁטוּת וְשִׁגְעוֹן גָּדוֹל

זֶה הָרוּחַ שְׁטוּת שֶׁל רַב הָעוֹלָם, הוּא שְׁטוּת מִמֶּשׁ,
אוֹיֵל פְּתִי וּמִשְׁגָּע.

וְהֵלֵא תִרְאֶה שֵׁישׁ כַּמָּה בְּנֵי אָדָם, שֵׁישׁ לָהֶם הִרְהוּרֵי
עֲבוּדָה זָרָה, וַיֵּשׁ שְׁבִשְׁעָה שְׁעוֹמֵד לְהַתְּפַלֵּל, בָּא
לְנִגְדוֹ דְמוֹת עֲבוּדָה זָרָה, וְאִף שִׁיּוּדֵעַ בְּעֲצָמוּ שְׁאִין
בָּה מִמֶּשׁ, אִף עַל פִּי כֵן מִתְּגַבֵּר עָלָיו מְאֹד, וּמִצְטִיר
וְעוֹמֵד לְפָנָיו זֶה הַדְּמוּת, וְקָשָׁה לוֹ מְאֹד לְהַעֲבִיר
זֹאת מִדְּמִיוֹנוֹ וּמִחֻשְׁבָּתוֹ. וְעֵתָה רֵאֵה הַיֵּשׁ לְךָ שְׁטוּת
גָּדוֹל וְשִׁגְעוֹן יוֹתֵר מִזֶּה. וּבְיָדָי מִי שְׁמֵתִגְבְּרִים
עָלָיו אֵלּוֹ הַדְּמִיוֹנוֹת, קָשָׁה לוֹ מְאֹד לְהַנְצִיל מֵהֶם,
וּלְהַעֲבִירָם מִמִּחֻשְׁבָּתוֹ. וְכֹל מֵה שְׁמֵתִגְבֵּר וּמִנְעֵנֵעַ

וְזוֹרֵק רֹאשׁוֹ הִנֵּה וְהִנֵּה, מִתְגַּבְּרִים עָלָיו הַדְּמִיוֹנוֹת
אֵלּוּ יוֹתֵר וְיוֹתֵר. כִּי זֶה טֵבֵעַ וְסִגְלַת שֶׁל אֵלּוּ הַיְצָרִין
הָרַעִים הַמְזוּהָמִים, כָּל מֵה שְׂרוּצִים לְהַתְגַּבֵּר עַל
אֵלּוּ הַמַּחְשְׁבוֹת, יוֹתֵר וְיוֹתֵר הֵם מִתְגַּבְּרִים.

כִּי הוּא כְּמוֹ שְׂאֵדָם בּוֹרַח מִדְּבַר, וּמִסְתַּכֵּל מִן הַצַּד
כְּלֹאֲחֵר יָד עַל זֶה הַדְּבַר שֶׁכָּרַח מִמֶּנּוּ, וְאִזִּי
הַדְּבַר הַזֶּה מִתְגַּבֵּר עָלָיו בְּיוֹתֵר, כִּי לֹא הִסִּיחַ דַּעְתּוֹ
מִזֶּה, רַק אֲדַרְבָּא שְׂמִסְתַּכֵּל בְּכָל פַּעַם לְאַחֲרָיו עַל
זֹאת הַמַּחְשְׁבָה, וְהִבֵּן זֶה.

וּכְמוֹ שְׂיָדוּעַ לְכָל מִי שֶׁנִּלְכַּד בְּזֶה, וַיֵּשׁ לוֹ אֵלּוּ
הַמַּחְשְׁבוֹת רַחֲמָנָא לְצַלָּן. וּבְזֶה יָכוֹל כָּל אָדָם לְהִבִּין
שֶׁהוּא שְׂטוֹת וְשִׁגְעוֹן גָּדוֹל: לְקוּטֵי מוֹהֲרֵינן ח"א, עב.

הַמִּים הָרַעִים

יֵשׁ בְּחִינַת "צְמָאָה נִפְשִׁי" (תהלים מב, ג), הֵינּוּ כְּמוֹ מִי
שֶׁהוּא צָמֵא מְאֹד, שֶׁשׂוֹתָהּ אֶפְלוּ מִים הָרַעִים.

כְּמוֹ כֵּן גַּם בְּעִבּוּדַת הַבּוֹרָא יִתְבַּרֵּךְ, יֵשׁ בְּנֵי אָדָם

שֶׁהֵם תָּמִיד בְּבַחֲיַנַּת צְמֵאוֹן, וְלוֹמְדִים וְעוֹבְדִים
 עֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ תָּמִיד, וְהֵם תָּמִיד בְּבַחֲיַנַּת צְמֵאוֹן,
 כִּי נִפְשָׁם שׁוֹקֵקֵת תָּמִיד לְעֲבוֹדַת ה', אֲךָ שֶׁהוּא בְּלֹא
 זְמַן וְשִׁכְלָל כִּי 'לִפְעָמִים בְּטוֹלָה שֶׁל תּוֹרָה זֶהוּ קִיּוּמָה'
 וְכִמוֹ שֶׁכָּתוּב: "עַתָּה לַעֲשׂוֹת לָהּ הַפְּרוֹ תוֹרָתְךָ" (תהלים
 קיט, קכו). וְעַקֵּר הַצְּמֵאוֹן הוּא מַחֲמַת שֶׁהֵם בְּבַחֲיַנַּת
 מַחֲזִין דְּקִטְנוֹת וְאֵינָם זוֹכִים לְהִתְחַדְּשׁוֹת הַמַּחֲזִין, וְהֵם
 בְּבַחֲיַנַּת סוּמִים וְעוֹרִים בְּעֲבוֹדַת ה', וְהַסּוּמָא אֵין לוֹ
 שֶׁבַע כְּמֵאֵמֶר חו"ל (יומא עד:), וְעַל-כֵּן אֵינָם יְכוֹלִים
 לְהִשְׁבִּיעַ אֶת נַפְשָׁם וְלַרְוֹת צְמֵאוֹנָם בְּעֲבוֹדַת ה'.

וְזֶה מַעֲלַת הַתְּקַרְבוֹת לְצַדִּיקִים, כִּי עַל-יְדֵי-זֶה זוֹכִין
 שֶׁתְּהִיָּה הָעֲבוֹדָה בְּבַחֲיַנַּת רְאִיָּה וְשִׁכְלָל, שְׂאֵז הִיא
 בְּבַחֲיַנַּת גְּבוּל וְזְמַן כְּרֵאוֹי, וְלֹא בְּבַחֲיַנַּת צְמֵאוֹן. עַל-
 כֵּן צְרִיף לְהִשְׁתַּדֵּל לְהִתְקַרֵּב לְצַדִּיקִים, כִּי אֶפְלוּ מִי
 שְׁלוּמֵד וְעוֹבֵד עֲבוֹדָתוֹ תָּמִיד, אֵין יוֹדֵעַ אֵיךְ לְהִתְנַהֵג
 בְּעֲבוֹדָתוֹ בְּלֹא הַצְּדִיק: קצור לקוטי מוהר"ן ח"א, עו אות ב'.

אִם הַבְּנִים

הַדְּבֹר הוּא בְּחִינַת אִם הַבְּנִים.

הֵינּוּ כְּמוֹ שֶׁהָאִם הוֹלֶכֶת תָּמִיד עִם בְּנֵיהָ אֶפְלוּ
לְמִקְוֹמוֹת הַמְּטַנְּפִים וְאֵינָהּ שׁוֹכַחַת אוֹתוֹ,
כְּמוֹ כֵּן הַדְּבֹר הוֹלֵךְ עִם הָאָדָם תָּמִיד אֶפְלוּ בְּמִקְוֹמוֹת
הַמְּטַנְּפִים וּמְזַכֵּיר אוֹתוֹ תָּמִיד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

הֵינּוּ שְׂאֵפְלוּ אִם הָאָדָם מִנַּח חֶסֶד וְשָׁלוֹם, בְּשֵׁפֶל
הַמַּדְרָגָה מְאֹד בְּמִקְוֹם שֶׁהוּא חֶסֶד וְשָׁלוֹם, אֶף-
עַל-פִּי-כֵן עַל-יְדֵי הַדְּבֹר יָכוֹל לְהַזְכִּיר אֶת עֲצֻמוֹ
בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְעוֹלָם. דֵּהֵינּוּ שְׂאֵפְלוּ אִם הוּא
בְּמִקְוֹם שֶׁהוּא, אִם יִתְחַזֵּק גַּם שֶׁם לְדַבֵּר עַל כָּל
פְּנִים דְּבוֹרִים קְדוּשִׁים שֶׁל תּוֹרָה וּתְפִלָּה וְשִׁיחָה
בֵּינּוּ לְבֵין קוֹנוֹ אוֹ לְשִׁיחַ עִם רַבּוֹ אוֹ חֲבֵרוֹ בִּירְאַת
שָׁמַיִם, יָכוֹל לְהַזְכִּיר אֶת עֲצֻמוֹ בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
לְעוֹלָם אֶפְלוּ שֶׁם בְּמִקְוֹמוֹת הָרְחוּקִים מְאֹד מִהַשֵּׁם-
יִתְבָּרַךְ שֶׁהֵם בְּחִינַת מְקוֹמוֹת הַמְּטַנְּפִים, אֶפְלוּ אִם
נָפַל לְמִקְוֹם שֶׁנֶּפֶל רַחֲמָנָא לְצַלָּן, כִּי הַדְּבֹר אֵינּוּ
מְנִיחַ אוֹתוֹ לְשַׁכַּח אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. וְהֵבֵן הַדְּבֹר

היטב מגדל כח הדבור והיא עצה נפלאה ונוראה,
למי שחפץ באמת לבל יאבד עולמו לגמרי חס-
ושלום: לקוטי עצות - דבור, יט.

הַלִּיכַת הַתֵּינוֹק

עקר שליטת החיצונים בימי החל הוא בבחינת רגלין, הינו שאין מניחין להאדם לילך בדרכי השם-יתברך, ובשבת קדש חוזרין ומקבלין כח ההליכה הנ"ל, בבחינת (ישעיה נח, יג): "אם תשוב משבת רגליך".

אך כמו התינוק, כשמחיל לילך, עדין צריך סעד לתמוכו, כך כשהאדם מתחיל בשבת לילך בדרכי השם-יתברך צריך עוד סעד לתמוכו.

והסעד הזה הוא על-ידי בחינת אמת, שכלול בקדשת שבת כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: 'אפלו עם-הארץ ירא לשקר בשבת' (דמאי פ"ק ד), אך עדין צריכין לתת כח לכלי ההליכה, כדי שיוכל לילך היטב, וזה זוכין על-ידי צדקה של שבת, הינו

שְׁנוֹתַי צְדָקָה לְאָדָם עַל צָרְכֵי שַׁבָּת, אוֹ שְׁמֵאֲכֹסֶן
עָנִי עַל שְׁלַחָנוֹ: קצוֹר לְקוֹטֵי מוֹהַר"ן ח"א, פו.

עֲשִׂיר גְּדוֹל וְעֲשִׂיר קָטָן

יֵשׁ אֶצֶל הַשָּׁמַיִם יִתְבָּרַךְ רַחֲמִים פְּשׁוּטִים וְרַחֲמִים
גְּדוֹלִים (כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּזֵהָר הַקָּדוֹשׁ).

וְהִנֵּה לְמֹשֶׁל, כְּשֵׁיט בְּעִיר שְׁנֵי עֲשִׂירִים, אֶחָד יֵשׁ
לוֹ עֲשִׂירוֹת פְּשׁוּט, וְהַשְּׁנִי הוּא עֲשִׂיר גְּדוֹל
מְאֹד וּמְפֹלָג בְּעֲשִׂירוֹת עֲצוּם וְהוּן רַב מְאֹד מְאֹד,
אֲשֶׁר אֵי אֶפְשָׁר לְהַעֲרִיךְ עֲשִׂירוֹתָו. וְהַצָּרִיךְ אָדָם
אֶחָד לִישׁוּעָה גְּדוֹלָה, הָעוֹלָה לְסֶדֶךְ רַב. וְהוּא אֵינוֹ
יָכוֹל לְהִתְקַרֵּב לְבִקֵּשׁ מִבְּקֵשׁוֹ, כִּי אִם לְהַעֲשִׂיר הַקָּטָן
בְּמַעֲלָה, כִּי לְהַעֲשִׂיר הַגְּדוֹל אֵי אֶפְשָׁר לוֹ לְבוֹא
אֵלָיו. אֲבָל זֶה הָעֲשִׂיר הַקָּטָן, אֶף-עַל-פִּי שֶׁהוּא רוֹצֵה
לְעֹזֵר לוֹ בְּכָל יְכָלָתוֹ, אֶף-עַל-פִּי-כֵן לֹא יוֹכֵל לְקַבֵּל
מִבְּקֵשׁוֹ מִמְּנוֹ, כִּי אֵין בִּיכָלָתוֹ לְמַלְאֵת מִשְׁאֲלוֹתָיו
שֶׁל זֶה הָאִישׁ, כִּי מִשְׁאֲלוֹתָיו גְּדוֹלִים מִיכָלָתוֹ.

עַל-כֵּן עֵצָה הַיְעוּצָה לְזֶה הָאִישׁ הַצָּרִיךְ יִשׁוּעָה,
 שְׂיַעֲשֶׂה כָךְ, שְׂיִלְךָ לְזֶה הָעֶשִׂיר הַקָּטָן
 שֶׁבָקַל יָכוֹל לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו, וּלְעוֹרֵר רַחֲמִים אֵלָיו.
 שְׂיָבֹוא אֵלָיו, וַיֹּאמֶר לוֹ: הִנֵּה אָנִי נֹצֵרֶךְ לַיִשׁוּעָה
 גְּדוֹלָה, וְאָנִי יוֹדֵעַ שְׂאֵתָה חֲפִיץ לְרַחֵם עָלַי, אָבֵל אֵין
 בִּיכֻלְתֶּךָ לְמַלְאוֹת מְשַׁאֲלוֹתַי, עַל כֵּן מְבַקְשִׁי מִמֶּךָ,
 כִּי הֲלֹא אֵתָה רוֹצֵה לְרַחֵם עָלַי, יִהְיֶה זֹאת הַרְחַמְנוֹת
 שְׂלֶךְ עָלַי, שְׂאֵתָה תִלְךָ לְהָעֶשִׂיר הַגְּדוֹל מְאֹד לְבַקֵּשׁ
 רַחֲמִים מִמֶּנּוּ שְׂיִמְלֵא מְשַׁאֲלוֹתַי, כִּי לְעֵצֶם עֲשִׂירוֹתָו
 הַגְּדוֹל, הוּא יָכוֹל לְמַלְאוֹת מְשַׁאֲלוֹתַי בְּכַפְלֵי כַפְלָיִם,
 רַק שְׂאֲנֹכִי אֵינִי יָכוֹל לְכַנֵּם וּלְבֹוא לְאִישׁ גְּדוֹל כְּזֶה,
 אָבֵל אֵתָה יָכוֹל לְבֹוא אֵלָיו. תְּרַחֵם עָלַי בְּזֶה, לְבַקֵּשׁ
 מִמֶּנּוּ עֲבוּרֵי שְׂיִמְלֵא מְשַׁאֲלוֹתַי, וּבְזֶה תוֹשִׁיעֵנִי
 בְּוֹדָאֵי כָּל צָרְכֵי יִשׁוּעָתִי בְּשָׁלְמוֹת.

כְּמוֹ כֵּן הוּא מִמֶּשׁ כְּבִיכוֹל, שְׂאָנֹו מְבַקְשִׁים אֶצֶל
 הַרְחַמִּים פְּשׁוּטִים, שְׂיַעוֹרְרוּ רַחֲמִים אֶצֶל הַרְחַמִּים
 הַגְּדוֹלִים, וּמִמֶּשׁ יִקְבְּלוּ רַחֲמִים לְהוֹשִׁיעֵנו כָּל צָרְכֵינוּ

בְּשִׁלְמוֹת. וְזֶהוּ בְּחִינּוֹת תְּפִלַּת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ זְכוֹרָנֶם לְבִרְכָה: מִזֵּין שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִתְּפַלֵּל, הֵינּוּ שֶׁכְּבִיכּוֹל בְּחִינּוֹת הַרְחָמִים פְּשׁוּטִים מִבְּקָשִׁים וּמִתְּפַלְלִים וּמְעוֹרְרִים הַרְחָמִים הַגְּדוֹלִים. כִּי אָנוּ אֵין בָּנוּ כַּח כִּי אִם לְעוֹרֵר הַרְחָמִים פְּשׁוּטִים, שֶׁהֵם בְּחִינּוֹת רַחֲמִים סֵתֶם דּוֹעִיר אֲנַפִּין, אָבֵל אֵלוֹ הַרְחָמִים יֵשׁ לָהֶם גְּבוּל, וְכַפֵּי מִדַּת הַרְחָמִים הַפְּשׁוּטִים הָאֵלוֹ, חֶסֶד וְשִׁלּוּם, אֵי אֶפְשָׁר לְהוֹשִׁיעַ לָנוּ. עַל כֵּן אָנוּ צְרִיכִין לְבַקֵּשׁ שֶׁהַרְחָמִים סֵתֶם שֶׁאָנוּ מְעוֹרְרִין בְּתְּפִלַּתְנוּ אֵצֶל הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ, שֶׁאֵלוֹ הַרְחָמִים בְּעֶצְמָם יִתְּפַלְּלוּ וַיַּעוֹרְרוּ הַרְחָמִים הַגְּדוֹלִים, שֶׁיְהִיָּה נִמְשָׁךְ עָלֵינוּ רַחֲמִים רַבִּים מִשָּׁם, וְעַל-יְדֵי-זֶה יְהִיָּה לָנוּ יְשׁוּעָה בּוֹדָאֵי, וְזֶהוּ בְּחִינַת תְּפִלַּת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כַּנִּלְ: וְהֵבֵן הַיֵּטֵב, כִּי הֵם דְּבָרִים נִפְלְאִים וְנוֹרָאִים מְאֹד: לְקוּטֵי מוֹהֲרֵינ׳ ח״א, קה.

אָרֶץ אֲכָלֶת יוֹשְׁבֵיהָ

כְּשֶׁמִּקְרָב לְהַצְדִּיק אֶף שְׂאִינוֹ מְקַבֵּל מִמֶּנּוּ כָּלֵל, הוּא גַם כֵּן טוֹב מְאֹד, וְהָאֻמוֹנָה לְבָדָה שְׂמֵאֲמִין בְּהַצְדִּיק, מוֹעִיל לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ.

כִּי טַבַּע הָאֲכִילָה שֶׁהַמְּזוֹן נִתְהַפֵּךְ לְנוֹזֵן. כְּגוֹן כְּשֶׁהָחַי אוֹכֵלֶת צוֹמַח כְּגוֹן עֵשְׂבִים, נִתְהַפְּכִין הָעֵשְׂבִים לְחַי כְּשֶׁנִּכְנָסִין בְּתוֹךְ מַעִיָּה, וְכֵן מַחִי לְמַדְבָּר, כְּשֶׁהַמְּדַבֵּר אוֹכֵל הַחַי, נִתְהַפֵּךְ הַחַי לְמַדְבָּר. וְלִכְּל מָקוֹם שֶׁנִּכְנָס לְשֵׁם הַמְּזוֹן שְׁנֵתְחַלֵּק לְהָאִיבָרִים, נִתְהַפֵּךְ לְמַהוּת הָאִיבָר מִמַּשׁ שֶׁנִּכְנָס לְשֵׁם, כְּגוֹן הַחֵלֶק מִהַמְּזוֹן הַנִּכְנָס לְהַמַּח, נִתְהַפֵּךְ לְמַח וְהַנִּכְנָס לְלֵב נִתְהַפֵּךְ לְלֵב, וְכֵן לְשָׂאֵר הָאִיבָרִים.

וְזֶהוּ "אָרֶץ אֲכָלֶת יוֹשְׁבֵיהָ" (בַּמְדַּבָּר י"ג, לב), כִּי אָרֶץ הוּא בְּחִינַת אֻמוֹנָה, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (תְּהִלִּים ל"ו, ג): "שָׁכַן אָרֶץ וַרְעָה אֻמוֹנָה". וְזֶהוּ "אֲכָלֶת יוֹשְׁבֵיהָ", כִּי כְּשֶׁנִּכְנָס לְאָרֶץ שֶׁהִיא בְּחִינַת אֻמוֹנָה, נֶאֱכָל אֶצְלָה, הֵינּוּ שְׁנֵתְהַפֵּךְ לְמַהוּתָהּ. הֵינּוּ כְּשֶׁדְּבוּק לְהַצְדִּיק וּמֵאֲמִין

בו שְׁהוּא בְּחִינַת אֶרֶץ, נֶאֱכַל לְהַצְדִּיק, וְנִתְהַפֵּף לְמַהוּת הַצְדִּיק מִמֶּשׁ. וְכֵן אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל בְּעֶצְמָה יֵשׁ לָהּ גַם-כֵּן הַכַּח הַזֶּה, וְעַל-כֵּן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (כְּתוּבוֹת קִיא): כָּל הַיּוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שְׂרוּי בְּלֹא עוֹזן שֶׁנֶּאֱמַר "הָעַם הַיּוֹשֵׁב בָּהּ נִשְׂוֹא עֹזן" (יִשְׁעִיָּה לֵג, כד), כִּי הִיא אֶרֶץ אֲכָלֵת יוֹשְׁבֵיהָ, שֶׁהַיּוֹשֵׁב שָׁם נֶאֱכַל אֶצְלָהּ וְנִתְהַפֵּף לְמַהוּתָהּ הַקְדוּשׁ...

אֶף-עַל-פִּי-כֵן הָעֵקֶר תְּלוּי בְּרִצּוֹן, אִם רְצוֹנוֹ חֹזֵק מְאֹד לְהִתְקַרֵּב לְהַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ וְלַעֲבֹד אוֹתוֹ, רַק שֶׁקֶשָׁה לוֹ לְשֹׁבֵר תְּאֵוֹת גּוֹפוֹ, אֲזִי עַל-יַדֵּי הַתְּקַרְבוֹת וְאִמוּנַת הַצְדִּיקִים, הוּא בְּחִינַת אֲכִילָה, וְנֶאֱכַל לְהַצְדִּיק, הֵינּוּ שְׁנֵי הַפָּרָף לְמַהוּתוֹ כַּנ"ל. אֶף אִם אֵין רְצוֹנוֹ כָּלֵל לַעֲבֹד אֶת ה', לֹא יוֹעִיל לוֹ שׁוּם הַתְּקַרְבוֹת לְצַדִּיקִים, וְהוּא בְּחִינַת מִזוֹן שֶׁאֵינוֹ נִתְהַפֵּף לְנִזּוֹן.

**כַּגּוֹן אִם אוֹכֵל אֲכִילָה שְׂאִין הַטֶּבַע סוֹבְלַת אוֹתוֹ,
אֲזִי אֵינוֹ מִתְעַכֵּל וְאֵינוֹ מִתְהַפֵּף לְנִזּוֹן, רַק
הַגּוֹף מְקִיא אוֹתוֹ.**

כֵּן הוּא בְּחִינַת זוֹ מִמֶּשׁ, כִּי אֵינוֹ נֶאֱכַל כָּלֵל לְהַצְדִּיק, אֶף שֶׁמְקַרֵּב אֶצְלוֹ, כִּי הַצְדִּיק אֵינוֹ יָכוֹל לְסַבֵּלוֹ וּמְקִיא

אותו, והוא בחינת הכתוב בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל (ויקרא י"ח, כד): "בְּאֲשֶׁר קָאָה אֶת הַגּוֹי", דְּהִינּוּ שְׂאִינָה יְכוּלָה לְסַבְּלוֹ לְהִיּוֹת נֶאֱכָל אֶצְלָה שְׂיִתְהַפֵּף לְמַהוּתָהּ רַק הִיא מְקִיָּאָה אוֹתוֹ, ה' יִצְוֵנוּ: לְקוּטֵי מוֹהֲרֵי"ן ח"א, קכט.

הָאָרֶץ הַמְּפֹסֶקֶת

הַשְּׂמֵשׁ בְּעֶצְמָהּ מְאִירָה בְּמִקוּמָהּ בְּשׂוּהָ בְּתַחֲלַת הַיּוֹם וּבְאֲמֻצֵּעַ הַיּוֹם, רַק הַמְּנִיעָה הוּא מַחֲמַת הָאָרֶץ הַמְּפֹסֶקֶת בֵּין בְּנֵי אָדָם וּבֵין הַשְּׂמֵשׁ, עַל-כֵּן אֵין הָאוֹר מִתְּפַשֵּׁט כָּל-כָּךְ בְּתַחֲלַת הַיּוֹם רַק מְקַצֵּת מְקַצֵּת עַד שְׁנַתְּפֵשֵׁט עַל הָאָרֶץ.

כֵּן הַצְּדִיק הוּא בְּעֶצְמוֹ מְאִיר תָּמִיד, רַק הַמְּנִיעָה מַחֲמַת הַמְּקַבְּלִים. וְהַמְּנִיעָה הוּא מַחֲמַת הָאָרֶץ הַמְּפֹסֶקֶת, הִינּוּ הָעוֹלָם הַזֶּה, כִּי בְּנֵי אָדָם מְשַׁקְעִים בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְעַל-כֵּן אֵינָם יְכוּלִים לְקַבֵּל אוֹר הַצְּדִיק: לְקוּטֵי מוֹהֲרֵי"ן ח"א, קלג.

הַמְטַבֵּעַ הַקְטָנָה

מִטְבֵּעַ קְטָנָה, אִם תַּחֲזִיק אוֹתָהּ נֶגֶד עֵינֶיךָ, יִמְנַע
מִלְרְאוֹת הַר גָּדוֹל, אֶף-עַל-פִּי שְׁהֶהָר
גָּדוֹל אֲלָפִים פְּעָמִים כְּמוֹ הַמְטַבֵּעַ הַקְטָנָה, אֲךָ
מִחֲמַת שֶׁהַמְטַבֵּעַ עוֹמְדַת נֶגֶד עֵינָיו, עַל-כֵּן חוֹצֵצַת
בְּפָנֶי רְאִית הָעֵינַיִם, עַד שְׁאִינוֹ רוֹאֵה הַדָּבָר הַגָּדוֹל
מִמֶּנּוּ כַּמָּה פְּעָמִים.

כֵּן כְּשִׁמְגִיעַ וּבֹא אֶל הָעוֹלָם הַזֶּה, נִשְׁאָר שְׂקוּעַ שָׁם
בְּהַבְלֵי עוֹלָם, וְנִדְמָה לוֹ שְׁאִין טוֹב מִזֶּה, וְהָעוֹלָם
הַזֶּה הַקָּטָן וְהַמְעַט, מוֹנֵעַ אוֹתוֹ מִלְרְאוֹת אוֹר
גָּדוֹל וּמְפַלֵּג שֶׁל הַתּוֹרָה, שֶׁהוּא גָּדוֹל כַּמָּה אֲלָפִים
פְּעָמִים כְּנִגְדוֹ כִּנְ"ל... אֲבָל בְּקַל יוּכַל לְסַלֵּק הַמְטַבֵּעַ
מִנֶּגֶד עֵינָיו, וְתִכְף יִרְאֶה הָהָר הַגָּדוֹל מִמֶּנּוּ. כְּמוֹ כֵּן
מִמֶּשׁ לְעֵנִין הָעוֹלָם וְהַתּוֹרָה, שְׁבִהַעֲבָרָה בְּעֵלְמָא,
יְכוּל לְהַעֲבִיר הָעוֹלָם מִנֶּגֶד עֵינָיו, וְאִזּוּ יִזְכֶּה לְרְאוֹת
אוֹר הַגָּדוֹל שֶׁל הַתּוֹרָה וְהַצְדִּיקִים, שְׁמֵאִירִין בְּכָל
הָעוֹלָמוֹת כֻּלָּם בְּאוֹר גָּדוֹל מְאֹד. וְהֵבֵן מְאֹד. וְכֵן
שְׁמַעְתִּי בְּשֵׁם הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב, שְׁאָמַר: אוֹי וְאֲבוֹי,

כי העולם מלא מאורות וסודות נפלאים ונוראים,
והיך הקטנה עומדת בפני העינים, ומעכבת
מלראות אורות גדולים: לקוטי מוהר"ן ח"א, קלג.

תענוג האב

בחל שיש שליטת החיצונים, כשהאדם עושה
מצוה, אזי יונקת הקלפה מהרגלין של המצוה,
כי כל מצוה היא קומה שלימה, ואזי אין להמצוה
ההוא בחינת רגלין לעלות בהם ולילך לפני
הקדוש-ברוך-הוא, כי הקלפה לקחה הרגלין
(בבחינת "רגליה יורדות מות" (משלי ה, ה)).

וכשבא שבת ונתבטל שליטת החיצונים, אזי עולים
הרגלין מהמצוה שהיו בתוך החיצונים בחל שינקו
מהם, ואזי עולה המצוה והולכת לפני הקדוש-
ברוך-הוא... והקדוש-ברוך-הוא משתעשע בה
אף אם נעשית על-ידי קטן שבקטנים, ובלי כונה
ושלמות הראוי להמצוה, עם כל זה יש להקדוש-
ברוך-הוא תענוג גדול מהמצוה.

כְּמוֹ הָאֵב שֵׁישׁ לוֹ תַעֲנוּג גָּדוֹל כְּשֶׁבָנוּ מִתְחִיל לְהִלּוֹךְ, אֵף שְׂאִינוֹ הוֹלֵךְ כְּרְאוּי, עִם כָּל זֶה מִשְׁתַּעֲשֵׂעַ מְאֹד מִמֶּנּוּ.

כִּי הַקְדוּשָׁ-בְרוּךְ-הוּא מִשְׁתַּעֲשֵׂעַ מְאֹד בְּכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל כְּשֶׁעוֹשֶׂה מִצְוָה: לְקוּטֵי מוֹהֲרֵינ׳ ח״א, קִלְט.

הַחֹתֵם

הַצְדִּיק בְּעַצְמוֹ אֵי אֶפְשָׁר לְהַשְׁיִיגוֹ, כִּי אֵין בּוֹ שׁוֹם תְּפִיסָה, כִּי הוּא לְמַעַלָּה מְשֻׁכָּלוֹ. רַק עַל-יְדֵי אֲנָשׁוֹ הַמְּקַרְבִּין אֵלָיו, יוּכַל לְהַבִּין מַעַלְת הַצְדִּיק. כִּי עַל-יְדֵי שְׂרוּאֵין אֲנָשׁוֹ, שֶׁהֵם אֲנָשׁוֹ מַעֲשֵׂה יִרְאִים וְשִׁלְמִים, וּבָהֶם יֵשׁ לָהֶם תְּפִיסָה וְהַשְׁגָּה, כִּי הָעוֹלָם אֵינֶם רְחוּקִים עֲדִין מֵהֶם כָּל-כֶּף כְּמוֹ מֵהַצְדִּיק בְּעַצְמוֹ, עַל כֵּן מִי שְׂרוּצָה הָאֱמֶת, אֶפְשָׁר לוֹ לִידַע מַעַלְת הַצְדִּיק עַל-יְדֵי אֲנָשׁוֹ.

וְזֶהוּ כְּמוֹ מְשִׁל הַחֹתֵם, שֶׁהַכְּתָב הַחֲקוּק עָלָיו אֵי אֶפְשָׁר לְקָרוֹתוֹ, מִחֲמַת שֶׁהָאוֹתִיּוֹת בְּהַכְּפֶה.

רק על-ידי שִׁמְכִין וּמְצִירִין הַחֹתֶם עַל שְׁעוֹה,
 רוֹאִים הָאוֹתִיּוֹת וְהַצִּיּוּרִים הַחֲקוּקִים עַל הַחֹתֶם,
 וּמְבִנִים כְּתַב הַחֹתֶם: לְקוּטֵי מוֹהֲרֵי ח"א, קמ.

מְשִׁחַק בְּמִטְבְּעוֹת

דַּע, שְׁכַל הַמָּמוֹן וְהַעֲשִׂירוֹת שֶׁל הַנְּגִידִים וְהַעֲשִׂירִים
 שְׁנוֹהֲגִים בְּמָמוֹנָם שְׁלֵא בִיָּשֶׁר, הֵינּוּ שְׂאִינָם מְפֹזְרִים
 לְצַדָּקָה כְּפִי עֲשָׂרָם, וְהֵם נוֹהֲגִים בְּגֵאוֹת וּבְגִדְלוֹת
 כְּנֶגֶד אֲנָשִׁים וּבִפְרֹט כְּנֶגֶד עֲנִיִּים, וְלַעֲצָמָם מְפֹזְרִים
 עֲבוּר פְּרֻנְסָתָם וְחֻמְדוֹתֵיהֶם עֲפֹרוֹת זֶהָב, וּמְשַׁקְעִים
 בְּתֵאוֹת מָמוֹן וְתִמִּיד רוֹדְפִים אַחַר הַמָּמוֹן, אֲזִי
 עֲשִׂירוֹת כֹּזֵו אֵינָה שׁוֹה מְאוֹמָה, וְהֵרִי הִיא כְּעֶשֶׂן,
 וּמְכַנֶּה שְׁחֹק הַכְּסִיל, הֵינּוּ, שֶׁהוּא דָּבָר בְּטֵל שְׂאִין
 בּוֹ מִמֶּשׁ:

כְּמִבְּאֵר בּוֹהַר הַקְּדוֹשׁ (תְּקוּנַי זֶהָר, תְּקוּנַי ג' מו"א תְּקוּנִים אַחֲרוֹנִים)
 שְׁמָמוֹנָם שֶׁל הַעֲשִׂירִים שְׂאִינָם נוֹהֲגִים
 בִּיָּשֶׁר מְשִׁחַק בָּהֶם, כְּפִי שְׁמִשְׁחָקִים בְּמִטְבְּעוֹת עִם
 תֵּינוֹק, וְלְכִסּוֹף מָמוֹן זֶה הוֹרֵג אֶת בְּעָלָיו. כְּמוֹ

שְׂרוּאִים בְּחוּשׁ, שְׁעֵשִׂירִים רַבִּים אוֹכְדִים עַל יְדֵי
כֶסֶפּם וְזֶהֱבָם רַחֲמָנָא לְצֻלָּן:

כֵּן מְבֹאֵר בְּזֵהָר הַקְּדוּשׁ, כִּי עֲשִׂירִים אֱלוֹ מְכַנִּים
תִּינוּקוֹת, כִּי אֵין בָּהֶם דַּעַת הַיֶּאֱפֵר לְנֶהֱג בְּמִמוֹנָם עַל
מְנַת לְהַנְצִיל מִן הַסְּפָנוֹת הַכְּרוּכוֹת בְּמִמוֹן וְאוֹרְבוֹת
לְבַעֲלָיו כֶּאֱשֶׁר אֵינוֹ מִתְנַהֵג בִּישָׁר וּבְאַמֶּת.

עֵקֶר הָעֵצָה לְהַנְצִיל מִסְּפָנַת הַמִּמוֹן הוּא רַק עַל יְדֵי
תְקוּן הַבְּרִית וְהַתְּקַרְבוֹת לְצַדִּיק אֲמֶת, שְׂזִכָּה לְתְקוּן
הַבְּרִית בְּשִׁלְמוֹת גְּמוּרָה. כִּי עַל יְדֵי הַתְּקַרְבוֹת
לְצַדִּיק, לְמוֹד סְפָרְיוֹ וְקִיּוּם יַעֲזוּתָיו, זֹכִים לְחַכְמָה
וְלַדַּעַת, לְהַבִּין וְלְהַשְׁכִּיל וְלַדַּעַת אֵיפֵר לְנֶהֱג בְּמִמוֹן
וּבַפְּרָנְסָה, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִגִּיעַ חֶסֶד וְשִׁלוֹם, לְסַכְּנָה: יַעֲזוּת

מבארות - ממון ופרנסה ט"ו.

קְבֻלַּת פָּנִים

עֲנִין קְבֻלַּת פָּנֵי תַלְמִיד חָכָם.

כִּי הַלְּבָנָה אֵין לָהּ אוֹר מֵעֲצָמָה כְּלָל, רַק הִיא
מִקְבֻלַּת אוֹר מֵהַשֶּׁמֶשׁ. הֵינּוּ עַל יְדֵי שֶׁהַלְּבָנָה

היא כּמֵרָאָה מְלֻטָּשֶׁת, עַל יְדֵי זֶה מְקַבֵּלֶת אוֹר מֵהַשֶּׁמֶשׁ, וּמִתְנוּצֵץ מִמֶּנָּה אוֹר לְהָאִיר עַל הָאָרֶץ. אֵךְ אִם הִיא גִשְׁמָה עֵב וְחֲשׂוֹף בְּלִתֵּי מְלֻטָּשֶׁת, לֹא הֵיחָדָה יְכוּלָה לְקַבֵּל אוֹר הַשֶּׁמֶשׁ כִּלְלֵל.

וְכֵן הֵתְלַמֵּיד וְהָרֵב, הֵם בְּחִינַת חֶמֶה וּלְבָנָה כְּמִבְּאֵר בְּמָקוֹם אַחֵר, וְאִם הֵתְלַמֵּיד יֵשׁ לוֹ פְּנִים, הֵינּוּ בְּחִינַת אֲנָפִין נְהִירִין [פְּנִים מְאִירוֹת], בְּחִינַת מְרָאָה מְלֻטָּשֶׁת, אֲזִי יְכוּל לְקַבֵּל פְּנִים, לְקַבֵּל אוֹר פְּנֵי הָרֵב, וְאֲזִי רְאוּי שֶׁהָרֵב יִתְרָאָה עֲצָמוּ בְּתוֹךְ פְּנֵי הֵתְלַמֵּיד הַמְקַבֵּל פְּנָיו. כְּמוֹ בְּכֹל מְרָאָה מְלֻטָּשֶׁת, שְׂכַל הָעוֹמֵד כְּנִגְדָּה רוֹאָה אֶת עֲצָמוּ בְּתוֹךְ הַמְרָאָה, כֵּן מְחִיב גַּם כֵּן כָּאן, שֶׁהֵתְלַמֵּיד יְקַבֵּל פְּנֵי הָרֵב, הֵינּוּ שֶׁיְקַבֵּל פְּנֵי הָרֵב לְתוֹכוֹ, שֶׁיִּתְרָאָה בְּתוֹכוֹ פְּנֵי הָרֵב. וְזֶהוּ קַבְּלַת פְּנִים, הֵינּוּ קַבְּלַת פְּנִים מִמֶּשׁ כְּנִ"ל, וְזֶהוּ דוֹקָא אִם יֵשׁ לְהֵתְלַמֵּיד פְּנִים, הֵינּוּ אֲנָפִין נְהִירִין, שֶׁהֵם בְּחִינַת מְרָאָה מְלֻטָּשֶׁת כְּנִ"ל. אֵךְ אִם אֵין לוֹ פְּנִים, הֵינּוּ שֶׁהוּא בְּחִינַת אֲנָפִין חֲשׂוֹכִין [פְּנִים חֲשׂוֹכוֹת], אֲזִי אֵין יְכוּל לְקַבֵּל פְּנִים כְּנִ"ל לְעֵנִין חֶמֶה וּלְבָנָה, וּבִדְאִי אֵין מִתְרָאָה בְּתוֹכוֹ פְּנֵי הָרֵב, כְּמוֹ הָעוֹמֵד נֶגֶד כָּל דְּבַר עֵב וְחֲשׂוֹף.

וְעַל יְדֵי זֶה אֶפְשָׁר לְדַעַת, אִם הוּא מְשַׁקֵּעַ בְּתַאֲוֹת
מָמוֹן. כִּי אִם אֵין רוֹאָה אֶת עֲצָמוֹ בּוֹ, יוֹדֵעַ שֶׁהוּא
בְּבַחֲיַנַּת אַנְפִּין חֲשׂוֹכִין, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמְּשַׁקֵּעַ
בְּתַאֲוֹת מָמוֹן: לְקוּטֵי מוֹדֵרֵין ח"א, קנג.

חֲטָה בְּאֶרֶץ טוֹבָה

עֲצָבוֹת הוּא מְדָה רָעָה מְאֹד. וַיְמַה שֶׁהָאָדָם אֵינוֹ
נוֹסֵעַ לְהַצְדִּיק, הוּא מַחְמַת עֲצָבוֹת וּכְבֻדוֹת. וְכֵן מַה
שֶׁאֵינוֹ מִתְפַּלֵּל כְּרְאוּי, הוּא מַחְמַת עֲצָבוֹת וְעֲצָלוּת.
הֵינּוּ מַחְמַת חֶסְרוֹן אֱמוּנָה, כִּי בּוֹדָאי אִם הָיָה לוֹ
אֱמוּנָה שְׁלֵמָה, וְהָיָה מְאָמִין שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עוֹמֵד
עָלָיו, וְשׁוֹמֵעַ כָּל דְּבוּר וְדְבוּר שְׁיִוָּצָא מִפִּיו, וּמְאֲזִין
לְקוֹל תְּפִלָּתוֹ, בּוֹדָאי לֹא הָיָה לוֹ שׁוֹם עֲצָבוֹת
וְעֲצָלוּת וּכְבֻדוֹת בְּתְפִלָּתוֹ, וּבּוֹדָאי הָיָה מִתְפַּלֵּל
כְּרְאוּי; אֲךָ עֵקֶר בְּלִבּוֹל הַתְּפִלָּה, הוּא בָּא מַחְמַת
חֶסְרוֹן אֱמוּנָה. וְעַל-כֵּן נוֹפֵל עָלָיו עֲצָלוּת וְעֲצָבוֹת,
וּמְבַלְבֵּל אֶת תְּפִלָּתוֹ. כִּי עֵקֶר הָעֲצָבוֹת וְהָעֲצָלוּת,
הוּא מַחְמַת חֶסְרוֹן אֱמוּנָה.

כְּמוֹ לְמִשְׁלֵי, כְּשֶׁמְנַיְחִין חֲטָה בְּאֶרֶץ טוֹבָה, אֲזִי

הוא גָּדַל וְצוּמַח יָפֵה, וְאֵינוֹ מְזִיק לוֹ שׁוֹם רוּחַ וְלֹא זִיקִים וְרַעְמִים, וְזֶה מַחֲמַת שֵׁשׁ כַּח הַצּוּמַח וְכַח הַגּוֹדֵל, עַל כֵּן אֵינוֹ מְזִיק לוֹ שׁוֹם דְּבַר. אָבֵל בְּשָׁנוֹתָנִין הַחֲטָה בְּאֶרֶץ שְׂאִינָה טוֹבָה לְזִרְעָה, אָזִי הוּא נִרְקָב בְּאֶרֶץ, מַחֲמַת שְׂאִין לוֹ כַּח הַצּוּמַח וְכַח הַגּוֹדֵל.

וְאֶמוּנָה הִיא בְּחִינַת כַּח הַגּוֹדֵל וְכַח הַצּוּמַח, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (אֶסְתֵּר ב): "וַיְהִי אוֹמֵן אֶת הַדָּסָה" - לְשׁוֹן גְּדוּל, וְכְמוֹ שְׁאֶמְרוּ רַז"ל (שֶׁבֶת לֵא): "אֶמוּנָה - זֶה סֵדֶר זִרְעִים". וְעַל-כֵּן כְּשֵׁשׁ לוֹ אֶמוּנָה, שֶׁהִיא בְּחִינַת כַּח הַגּוֹדֵל וְכַח הַצּוּמַח, אָזִי אֵין מְזִיק לוֹ שׁוֹם דְּבַר, וְאֵינוֹ יִרָא מִשׁוֹם אָדָם וְשׁוֹם דְּבַר, וּמִתְפַּלֵּל בְּחִיּוֹת כְּרֵאוּי, וְנוֹסֵעַ לְהַצְדִּיק, כִּי אֵינוֹ מִתְיָרָא וּמִתְפַּחַד מִשׁוֹם עֲנִין שְׁבַעוּלָם. אָבֵל כְּשֵׁשׁ חֶסֶרוֹן בְּאֶמוּנָה, אָזִי אֵין לוֹ כַּח הַגּוֹדֵל וְכַח הַצּוּמַח, וְאָזִי הוּא נִרְקָב מִמֶּשׁ, כְּמוֹ הַחֲטָה הַנִּל, וְעַל-כֵּן יֵשׁ לוֹ עֲצָבוֹת וְעֲצָלוֹת וְכִבְדוֹת, וְהוּא נִרְקָב מִמֶּשׁ: לְקוּטֵי מוֹהֲרֵן ח"א, קנח.

לְטַהַר הַלֵּב

עַל יְדֵי חֲמִימוֹת הַלֵּב, עַל יְדֵי זֶה מְגַרֵּשׁ רוּחַ הַטְּמֵאָה.
כִּי טָבַע הָאִשׁ שְׂמֹגֵרֵשׁ הָאֹוִיר, כָּמוֹ שְׂנַתְּבָרֵר
לְחַכְמֵי הַיְסוּדוֹת כִּי זֶהוּ סִבַּת מַה שְּׂיִזְרָה הַקְּנִי
שְׂרָפָה עַל-יְדֵי שְׂמֵד־לִיקִין מַה שְּׂזוֹרִין לְמַעְלָה [דְּהִינּוּ
הַפִּילּוֹר] כִּי עַל-יְדֵי כַח הָאִשׁ, בּוֹרַחַ הָאֹוִיר וְהָאֹוִיר
הוּא דוֹחָה אֶת הַדְּבָרִים שְׂמֵלָאוּ בָּהֶם אֶת הַקְּנִי
שְׂרָפָה וְעוֹד נִתְבָּרֵר בְּחוּשׁ מִכַּמָּה דְּבָרִים וְהַכֵּלֶל,
שֶׁהָאִשׁ מְגַרֵּשׁ הָאֹוִיר.

עַל-כֵּן הַחֲמִימוֹת שְׂבִלֵב שְׂבוּעֵר לְהַשִּׁים-יִתְבָּרֵר
 מְגַרֵּשׁ הַרוּחֹת שְׂהֵם אֹוִיר, הִינּוּ שְׂמֹגֵרֵשׁ אֶת רוּחַ
 הַטְּמֵאָה וְעַל-יְדֵי-זֶה נְטַהַר לְבוֹ: לְקוּטֵי מוֹהֲרֵי"ח"א, קנו.

הָאֲדָמִים הָעוֹלִים מִן הָאָרֶץ

כַּמּוֹה בְּנֵי אָדָם סָפְרוּ שָׂרָאוּ לְפַעֲמִים אִשׁ בּוּעֵר
מֵרַחוֹק וּקְרָבוּ לְשֵׁם וְלֹא הָיָה כָלוּם, וְכֵן

נִתְרָאָה גַם כֵּן לַפְעָמַיִם בְּדֶרֶךְ וְגַם עַל הַיָּם לַפְעָמַיִם
 נִתְרָאָה כָּךְ, וּכְבָר נֹדַע שְׁזָה בָּא מִן הָאָדִים הָעוֹלִים
 מִן הָאָרֶץ וַיֵּשׂ אָדִים שְׂיֵשׂ לָהֶם כַּח שֵׁל גְּפִרִית
 וְעוֹלִים אֵיזָה אָדִים וְנִתְקַבְּצִים זֶה עִם זֶה וּמִכָּה
 עָלִיהֶם רוּחַ קָר מְלֻמְעָלָה וְנוֹפְלִים לְמַטָּה וּמִתְחִילִין
 לְבַעַר לְפִי שְׁעָה.

כְּמוֹ כֵּן יֵשׁ כְּמָה בְּנֵי אָדָם שֶׁלַּפְעָמַיִם נִבְעַר לְבוֹ
 לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּמִתְחִיל בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
 וְלֵאחֵר שְׁעָה נִתְבַּטַּל וְחֹזֵר לְקַדְמוֹתוֹ וְלַפְעָמַיִם
 נִמְשָׁךְ חֲצִי יוֹם אוֹ אֵיזָה יָמִים אוֹ אֵיזָה שְׁבוּעוֹת
 אֶךְ לֹא לְנִצָּח וְלֹא לְזִמָּן מְרַבָּה, וְזֶה בָּא מִרְשָׁעִים,
 הֵינּוּ מִמָּה שֶׁהִרְשָׁעִים מְלֵאִים חֲרָטָה, וְאֵלוֹ
 הַחֲרָטוֹת מִתְקַבְּצִים וּבָאִים לְאֵיזָה אָדָם, וּכְפִי
 מִסְפַּר הַחֲרָטוֹת הַבָּאִים לוֹ כֵּן נִמְשָׁךְ הַזִּמָּן שְׁבוּעֵר
 לְבוֹ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי מֵאֵלוֹ הַחֲרָטוֹת נִבְעַר לְבוֹ
 פְּתָאֵם, אֶךְ לֹא כָּל אָדָם שְׁזָה בְּזָה כִּי יֵשׁ בְּנֵי אָדָם
 שְׂאִינוֹ בָּא לוֹ הַתְּלֵהבוֹת מֵאֵלוֹ הַחֲרָטוֹת רַק מִמְּקוֹם

אַחֵר: לְקוּטֵי מוֹהֲרֵי ח"א, קנח.

הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה

הַמַּחֲלֶקֶת מַגְבִּייהַ וַיִּמְרִים אֶת הָאָדָם כִּי "הָאָדָם עֵץ
הַשָּׂדֶה" (דְּבָרִים כ).

**וְהָיָה עֵץ הַמִּנַּחַח עַל הָאָרֶץ אִי אֶפְשָׁר לוֹ לְהַגְבִּייהַ
אֶת עֲצָמוֹ כִּי אִם עַל-יְדֵי שְׂבָאִין עָלָיו מִיָּם
שׁוֹטְפִין, אֲזֵי הַמַּיִם מְרִימִין וְנוֹשְׂאִין אֶת הָעֵץ.**

וְהַמַּחֲלֶקֶת נִקְרָא מַיִם כְּמוֹ שְׂכַתּוֹב (תְּהִלִּים פ"ח): "סְבוּנֵי
כְּמַיִם כָּל הַיּוֹם הַקִּיפוּ עָלַי יָחַד": לְקוּטֵי מוֹהָרֵן ח"א, קסא.

כָּל הַחֲסָרוֹנוֹת

כָּל הַחֲסָרוֹנוֹת שֵׁישׁ לָאָדָם הֵן בְּנִים אוֹ פְּרָנְסָה אוֹ
בְּרִיאוֹת, הַכֹּל הוּא מֵצַד הָאָדָם עֲצָמוֹ, כִּי אֹרֵחַ הַשָּׁמַיִם
יִתְבָּרַךְ שׁוֹפֵעַ עָלָיו תָּמִיד, אַף הָאָדָם עַל יְדֵי מַעֲשָׂיו
הָרָעִים עוֹשֶׂה צַל לְעֲצָמוֹ, שְׂאִין מַגִּיעַ עָלָיו אֹרֵחַ
הַשָּׁמַיִם יִתְבָּרַךְ, וּלְפִי מַעֲשָׂיו כֵּן נַעֲשֶׂה הַצֶּל הַמוֹנֵעַ
אֹרֵחַ הַשָּׁמַיִם יִתְבָּרַךְ, וּמַגִּיעַ לוֹ הַחֲסָרוֹן לְפִי הַמַּעֲשֶׂה
שֶׁעַל יְדֵהָ נַעֲשֶׂה הַצֶּל.

וְהִנֵּה הַצֵּל הוּא מְדַבֵּר גְּשָׁמֵי שְׁעוֹמֵד נֶגֶד דְּבַר רוּחָנִי (הֵינּוּ דְּבַר שֶׁהוּא דֶּק מִמֶּנּוּ) כְּמוֹ גֶשֶׁם עֵץ וְאֶבֶן נֶגֶד אֹר הַלְּבָנָה וְהַחֲמָה עוֹשֶׂה צֵל, וְכֵן לְקוֹי חֲמָה וְלְבָנָה עַל יְדֵי צֵל הָאָרֶץ, וְכֵן הַחֲמָה בְּעֶצְמָהּ נֶגֶד מָה שֶׁלְּמַעַלָּה מִמֶּנָּה, הוּא גְּשָׁמֵיּוֹת, וְעוֹשֶׂה צֵל נֶגְדוֹ.

וְעַל כֵּן הָאָדָם כְּפִי גְּשָׁמֵיּוֹתוֹ וְכְפִי מַעֲשָׂיו, כֵּן עוֹשֶׂה צֵל בְּעֶצְמוֹ שְׂמוֹנֵעַ מִמֶּנּוּ אֹר וְשִׁפְעַ שֶׁל הַשֶּׁם יִתְבָּרַךְ, אָבֵל אִם הָאָדָם מְבִטֵּל עֶצְמוֹ, וְאֵינּוּ כָּלֵל מִזֶּה הָעוֹלָם, אֲזִי אֵינּוּ עוֹשֶׂה צֵל, וּמִקְבֵּל אֹר הַשֶּׁם יִתְבָּרַךְ: לְקוּטֵי מוֹדֵרִין ח"א, קעב.

לב נשבר

צְרִיף הָאָדָם לְמַהֵר מְאֹד לְגֵרֶשׁ מִקְרָבוֹ הָרוּחַ שְׁטוֹת, מֵה שֶׁלְּבָבוֹ מֵילָא מְרוּחַ שְׁטוֹת הַדְּבוּק בּוֹ, וְזֶה עַל-יְדֵי שְׁנֵתִקְשֵׁר לְהַצְדִּיק הָאֵמֶת. וְהַתְּקַשְׁרוֹת הֵינּוּ אֶהְבֵּת נֶפֶשׁ מֵה שֶׁאוֹהֵב לְהַצְדִּיק מְאֹד. וְעַל יְדֵי זֶה נִכְלָל לְבוֹ בְּלֵב הַצְדִּיק.

וּלְפִי שְׁלֵבוֹ מָלֵא מְרוּחַ שְׁטוֹת, וְהָרוּחַ הוּא
הָאֹוִיר, וְטַבַּע הָאֹוִיר לְבַקֵּשׁ לוֹ מְקוֹם פָּנוּי
לְיֵצֵאת שָׁם, כַּמְבֹאָר אֵצֶל הַמַּחְקָרִים, וְכִשְׁמוּצֵא
הָאֹוִיר מְקוֹם פָּנוּי לְיֵצֵאת שָׁם, הוּא בּוֹקֵעַ וְשׁוֹבֵר
בְּמַהִירוֹת וּבְכֹהֵלָה.

וְעַל כֵּן כְּשֶׁנִּכְלָל לְבוֹ בְּלֵב הַצְּדִיק, וְלֵב הַצְּדִיק הוּא
חָלָל, בְּבַחֲיִנַת: "וְלִבִּי חָלָל בְּקִרְבִּי" (תהילים קט). וְעַל כֵּן
הָאֹוִיר שֶׁל הָרוּחַ שְׁטוֹת הַדְּבוּק בְּלֵבוֹ, שְׁלֵבוֹ מָלֵא
מִזֶּה הָאֹוִיר, הוּא בּוֹקֵעַ וְשׁוֹבֵר לְבוֹ בְּכֹהֵלָה וּבּוֹרַח
לְחוּץ, מִחֲמַת שְׁמֻצָא מְקוֹם פָּנוּי בְּלֵב הַצְּדִיק. וְעַל-
כֵּן עַל יְדֵי שְׁמֻגְרֵשׁ בְּמַהִירוֹת הָרוּחַ שְׁטוֹת מְקֻרְבוֹ,
עַל-יְדֵי-יָזָה יֵשׁ לוֹ לֵב נִשְׁבֵּר. כִּי נִשְׁבֵּר לְבוֹ עַל יְדֵי
מְהִירוֹת וּבְהֵלוֹת הָרוּחַ שְׁטוֹת לְיֵצֵאת כִּנּוּל, וְעַל-
כֵּן לֹא מֻצָא לְפִי שְׁעָה מְקוֹם לְיֵצֵאת, וְעַל-כֵּן נִשְׁבֵּר
הַלֵּב: לְקוּטֵי מוֹהֲרֵי ח"א, קעו.

הַתֵּינוּק הַיּוֹנֵק

כָּל יוֹם וַיּוֹם נִמְשָׁךְ עָלָיו שְׁפַע מְלֻמְעָלָה, וּכְשֶׁעוֹשָׂה בְּזֶה הַיּוֹם מְצוּוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, אָזִי מְחַיֶּה הַיּוֹם וּמְמַשִּׁיךְ לוֹ חַיּוֹת וְשֹׁפַע רַב מְלֻמְעָלָה, אַךְ אִם חָס וְשָׁלוֹם, אִם אֵינוֹ עוֹשֶׂה בּוֹ מְצוּוֹת, אָזִי אֵינוֹ יוֹרֵד עָלָיו שְׁפַע מְלֻמְעָלָה כִּי־אִם בְּצַמְצוֹם גְּדוֹל מְאֹד, רַק כְּדֵי חַיּוֹנוֹ בְּצַמְצוֹם, וּכְשֶׁהוּא נוֹטֵל זֶה הַיּוֹם וְעוֹשֶׂה בּוֹ חָס וְשָׁלוֹם רַע, אָזִי מוֹרִיד וּמִיִּנִּיק וּמוֹצֵץ הַשְּׁפַע הַמְעַט שֵׁישׁ בְּזֶה הַיּוֹם, עַד שְׁמוֹצֵץ גַּם עֵצֶם הַחַיּוֹת שֵׁישׁ לְהַיּוֹם בְּעֵצְמוֹ, מְלַבֵּד הַשְּׁפַע הַבֹּא מְלֻמְעָלָה דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ. כִּי כָּל יוֹם הוּא בְּרִיאָה, וַיֵּשׁ לוֹ חַיּוֹת עֵצְמוֹ מְלַבֵּד הַשְּׁפַע, וְהוּא מוֹצֵץ גַּם חַיּוֹתוֹ הָעֵצְמִי שֶׁל הַיּוֹם, עַד שֶׁנִּשְׁאַרוּ הַיָּמִים הַלָּלוּ פְּגָרִים מֵתִים.

כְּמוֹ מְשַׁלֵּי הַתֵּינוּק הַיּוֹנֵק מְשַׁדֵּי אִמּוֹ, כָּל זְמַן שֵׁישׁ לָהּ חֶלֶב, יוֹנֵק הַחֶלֶב. וּכְשֶׁנִּפְסַק הַחֶלֶב, מוֹצֵץ

דָּמָה וְחַיּוֹתָהּ מִמֶּשׁ: לְקוּטֵי מוֹהֲרֵי ח"א, קעט.

אֹר יֵשֶׁר וְאֹר חוֹזֵר

כְּשֶׁאֶחָד מְדַבֵּר עִם חֵבְרוֹ בְּיִרְאַת שָׁמַיִם נַעֲשֶׂה אֹר יֵשֶׁר וְאֹר חוֹזֵר, וְלִפְעָמַיִם מִקְדִּים הָאֹר חוֹזֵר קִדְם הָאֹר יֵשֶׁר, כְּשֶׁהַמְקַבֵּל יֵשׁ לוֹ מִחַ קֶטֶן וְאֵין יָכוֹל לְקַבֵּל דְּבָרֵי חֵבְרוֹ, כִּי אַז קִדְם שְׁמֻקְבָּל חֵבְרוֹ מִמֶּנּוּ, שְׂזָהוּ בְּחִינַת אֹר יֵשֶׁר, קִדְם לָזֶה מְקַבֵּל הוּא מִחֵבְרוֹ, וְאֹזֵי הָאֹר חוֹזֵר קִדְם לָאֹר יֵשֶׁר.

כִּי כְּשֶׁמְדַבְּרִין עִם חֵבְרוֹ בְּיִרְאַת שָׁמַיִם, אֵף שְׂאֵין חֵבְרוֹ מְקַבֵּל מִמֶּנּוּ, אֵף-עַל-פִּי-כֵן הוּא מְקַבֵּל הַתְּעוֹרְרוֹת מִחֵבְרוֹ, כִּי עַל-יְדֵי הַהִכָּאָה שְׂיִצְאוּ הַדְּבוּרִים מִפִּיו לְחֵבְרוֹ, עַל-יְדֵי-זֶה חוֹזֵר הָאֹר אֵלָיו, (וְזָהוּ בְּחִינַת אֹר חוֹזֵר מִמֶּשׁ הַמוּבָא בְּפִתְּבִים עֵין שֵׁם).

כְּמוֹ מִי שְׂמַכָּה בְּפִתֵּל שְׂחוֹזֵר הַדְּבָר אֵלָיו, כְּמוֹ כֵּן כְּשֶׁמְדַבֵּר לְחֵבְרוֹ אֵף-עַל-פִּי שְׂאֵין חֵבְרוֹ מְקַבֵּל מִמֶּנּוּ, אֵף-עַל-פִּי-כֵן הוּא בְּעֶצְמוֹ יָכוֹל לְהַתְּעוֹרֵר מֵהֶם, עַל-יְדֵי הַהִכָּאָה שְׂיִצְאוּ הַדְּבוּרִים לְגַבֵּי חֵבְרוֹ וְהִפּוּ בּוֹ וְחָזְרוּ אֵלָיו, וְעַל-כֵּן אִם הָיָה מְדַבֵּר אֵלּוֹ הַדְּבוּרִים בֵּינוֹ לְבֵין עֶצְמוֹ יָכוֹל לְהִיזֵת

שלא היה מתעורר מהם כלל, ועל-ידי שדברים
 לחברו, נתעורר מהם אף שחברו לא נתעורר, כי
 חזרו אליו על-ידי בחינת ההפאה בנ"ל (וזה בחינת
 אור חוזר שהוא על-ידי בחינת הפאה כמבאר בפתיים
 והבן): לקוטי מוהר"ן ח"א, קפד.

לַעֲשׂוֹת הַפְּלִי

על ידי ההשתוקקות והרצון לנסע להצדיק, נעשה
 רשם הפלי.

כמו אמן בשרוזה לעשות פלי צריך לציר ולחקק
 מתחלה רשם וציור הפלי ואחר-כך עושה
 הפלי.

כן בזה הרצון לנסע נעשה הציור ורשם הפלי ואחר-
 כך בשבא אליו נעשה הפלי: לקוטי מוהר"ן ח"א, קפה.

מִי שֶׁרוּצָה כְּבוֹד הוּא שׁוֹמֵה

לְמוֹשֶׁל, שֶׁר גְּדוֹל שָׁלַח פְּקִיד לְעִיר אֶחָד מִהָעִירוֹת
שָׁלוֹ לְמָקוֹם רְחוֹק, וְהַפְּקִיד הֵנִ"ל לָקַח
לְעַצְמוֹ שֵׁם כָּל הַכְּבוֹד, כִּי הָעֲרָלִים לֹא יָדְעוּ שֶׁהוּא
עֶבֶד הַשֵּׁר, וְסָבְרוּ שֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ הַשֵּׁר, וּכְשֶׁהָיוּ
צָרִיכִים אֵלָיו הָיוּ נוֹפְלִים לְפָנָיו רַגְלָיו, וְנוֹתְנִים לוֹ כָּל
הַכְּבוֹד, וְהָיוּ קוֹרְאִים אוֹתוֹ עִם כָּל הַכְּנֻזִיִּים שֶׁל
כְּבוֹד הַשְּׂיֻכִּים לְהַשֵּׁר. פֶּעַם אֶחָד בָּא הַשֵּׁר בְּעַצְמוֹ
לְשֵׁם, וּבָא הַפְּקִיד לְפָנָיו, וְשָׂאֵל לוֹ עַל עַסְקֵי
הַמְּדִינָה, וּמְדוּעַ אֵלּוֹ הָעֲרָלִים אֵינָם עוֹבְדִים
עֲבוֹדָתְךָ, וְקָרָא לְשׁוֹמֵר אֶחָד, וְשָׂאֵל אוֹתוֹ הַשֵּׁר עַל
עַסְקֵי הָעִיר, וְהָעֲרָל הַשׁוֹמֵר לֹא הִכִּיר אֶת הַשֵּׁר רַק
אֶת הַפְּקִיד, וְתַכֵּף נֶפֶל לְרַגְלֵי הַפְּקִיד, וְחָלַק לוֹ כָּל
הַכְּבוֹד הַשֵּׁיךְ לְהַשֵּׁר, וְהַשֵּׁיב לוֹ עַל עַסְקֵי שְׂאֵלָתוֹ.
אֲזַי נִתְּהַפְּכוּ פָּנָיו הַפְּקִיד כְּשׁוֹלֵי קִדְרָה, וְנִתְּבַיֵּשׁ
מְאֹד, כִּי אֵין בְּזִיוֹן גְּדוֹל מִזֶּה, שֶׁבְּעֵינֵי הַשֵּׁר נֹתְנִים
לוֹ כְּבוֹד הַזֶּה:

כְּמוֹ כֵּן עֵקֶר הַכְּבוֹד הוּא רַק מִהַדְּבֹר, כִּי אֵיבֹר מִהָאָדָם, כְּגוֹן יָד, אֵינָהּ יְכוּלָה לְחַלֵּק לוֹ כְּבוֹד, כִּי גַם אֵינוֹ נִכְרַ בְּהֵיד בְּעַצְמָהּ תְּבִנִית הָאָדָם, וְכֵן אֶפְלוּ פְּנֵי הָאָדָם אֵינוֹ מֵיֶחֱד לְהָאָדָם בְּעַצְמוֹ, כִּי נִמְצָא גַם חֵיה שְׂיֵשׁ לָהּ פְּנֵי אָדָם, כְּגוֹן קוֹף, וְאֵין זֶה גְּדֵר הָאָדָם, וְעַל כֵּן אֵינוֹ מְקַבֵּל כְּבוֹד כִּי אִם מִהַדְּבֹר, שְׁבֻזָּה מִבְּדֵל הָאָדָם מִחֵי, וְעַל כֵּן מֵאַחַר שְׁעָקֵר הַכְּבוֹד הוּא בְּהַדְּבֹר. וְהַדְּבֹר הוּא הֵיכַל הַמֶּלֶךְ, כִּי "הֵיכַל" גִּימַטְרִיָּא "אֲדֹנָי", בְּחִינַת הַדְּבֹר, כְּמוֹ שְׁכַתוֹב (תְּהִלִּים נ"א): "אֲדֹנָי שְׁפָתַי תִּפְתָּח" (עֵין תִּקּוֹן י"ח). אִם כֵּן רוּעָה לְקַבֵּל כְּבוֹד בְּהֵיכַל הַמֶּלֶךְ, וְאֵין בְּזִיוֹן גְּדוֹל מְזָה, כִּידוּעַ בְּחוּשׁ, שְׁבוּדָאֵי יִתְבַּיֵּשׁ הָעֶבֶד מְאֹד כְּשִׁיחֲלָקוֹ לוֹ כְּבוֹד גְּדוֹל לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ, כַּנִּזְכָּר לְעֵיל בַּמִּשָּׁל הַנִּלְ: לְקוּטֵי מוֹהֲרֵי ח"א, קצד.

קול הרועה

מְשַׁלֵּי הַרוּעָה שְׂכַאֲשֶׁר שָׁה אֶחָד תוֹעָה מִהַדְּרֵךְ אֲזִי תִכַּף הוּא קוֹרָא אוֹתוֹ, וּכְשֶׁהָשָׂה עֲדִין לֹא

תָּעָה הַרְבֵּה מִהֲדַרְךָ, אֲזִי הוּא מִכִּיר הַקּוֹל וְהוֹלֵךְ
 אַחֲרָיו תִּתְּנֵנִי. אָבֵל כְּשֶׁכָּבַר נָטָה הַרְבֵּה מִהֲדַרְךָ, אֲזִי
 כָּבַר שָׂכַח אֶת הַקּוֹל וְאִינוּ מִכִּיר בּוֹ. וְגַם הָרֹעֶה מֵיֵאֵשׁ
 עוֹד מִלְּבַקְשׁוֹ, מִחֲמַת שְׂזֵה זְמַן רַב שֶׁהֵלֵךְ וְתָעָה מֵאֲתוֹ.

בֵּן כְּשֶׁכָּבַר הָאֲרִיךְ זְמַן, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, בְּרָשָׁעוֹ, וְנָטָה וְתָעָה
 הַרְבֵּה מִהֲדַרְךָ הַיֵּשֶׁר לְאֵלֹהֵי הַדְּרָכִים הַמְקַלְקְלִים
 וְהַתּוֹעִים וְהַנְּבוֹכִים וְהַמְבַלְבְּלִים, אֲזִי קָשָׁה לוֹ לָשׁוּב
 כַּנִּלְוֵה. וְדַע, שְׂאֵלֹה הַדְּרָכִים הַמְקַלְקְלִים וְהַתּוֹעִים,
 כְּשֶׁאָדָם תּוֹעָה בָּהֶם, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, הַרְבֵּה מְאֹד, אֶפְשָׁר
 לְפַעֲמִים שִׁיתְּעָה מְאֹד וְיֵלֵךְ בְּאֵלֹהֵי הַדְּרָכִים הַנְּבוֹכִים,
 וְאֲזִי דִיקָא מְרַב תְּעוֹתוֹ בָּהֶם, יִתְהַפֵּךְ וְיָשׁוּב עַד שִׁיִּהְיֶה
 סְמוּךְ מְאֹד לְמְקוֹמוֹ הָרֵאשׁוֹן, וְלֹא יִהְיֶה רַק הַרְחָק
 מֵעֵט בֵּינוֹ לְבֵין מְקוֹמוֹ הָרֵאשׁוֹן, וּבְקַל עַל-יְדֵי נִסְיוֹן
 קַל יָשׁוּב עוֹד לְמְקוֹמוֹ, אָבֵל כְּשֶׁהִשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ קוֹרְאוֹ
 וּמְזַמֵּן לוֹ הַנִּסְיוֹן, אִינוּ מִכִּיר בְּקוֹל, וְאִינוּ חוֹשֵׁשׁ לָשׁוּב
 לְמְקוֹמוֹ... עַל-כֵּן צָרִיךְ הָאָדָם לְבַקֵּשׁ מִהִשָּׁם-יִתְבָּרַךְ,
 שִׁימְהַר הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ לְבַקְשׁוֹ לְהַחְזִירוֹ אֵלָיו, כָּל זְמַן
 שֶׁלֹּא שָׂכַח עֲדִין לְגַמְרֵי אֶת קוֹל הַתּוֹרָה וְהַמְצוּוֹת

כַּנִּלְוֵה: לְקוֹטֵי מוֹהַר"ן ח"א, רה.

הַסוּמָא

צָרִיף לְהִיּוֹת תָּמִיד בְּשִׁמְחָה וְלַעֲבֹד ה' בְּשִׁמְחָה.
וְאָפְלוּ אִם לַפְעָמִים נוֹפֵל מִמְדַּרְגָּתוֹ, צָרִיף לְחִזֵּק
עַצְמוֹ בַּיָּמִים הַקּוֹדְמִים שֶׁהָיָה מְזַרְיחַ לוֹ אֵיזָה
הָאָרֶה קֶצֶת.

כְּמוֹ שָׁאֵנוּ רוֹאִים, שְׁכַפָּה סוּמִים מְחִזְקִים עַצְמָן
בְּאִישׁ אֶחָד שָׁאֵינוֹ סוּמָא וּמְאֲמִינִים בּוֹ
וְהוֹלְכִים אַחֲרָיו, וְגַם הַסוּמָא מְאֲמִין לְמַקְלוֹ שֶׁהוֹלֵךְ
אַחֵר מְקָלוֹ, אֵף שָׁאֵינוֹ רוֹאֶה כָּלָל.

מִכָּל שֶׁכֵּן שָׂרְאוּי לֵילֵךְ אַחֵר עַצְמוֹ, דִּהְיֵנוּ מֵאַחֵר
שְׁבַיָּמִים הַקּוֹדְמִים הַזְּרִיחַ לוֹ קֶצֶת, וְהָיָה מִתְחִזֵּק
וּמִתְעוֹרֵר לְבוֹ לְהַשְׂם־יִתְבַּרֵּךְ, אֵף שֶׁעֲכָשׁוּ נֶפֶל
מְזָה וְנִסְתָּמוּ עֵינָיו וְלָבוֹ, עִם כָּל זֶה רָאוּי שְׂיֵאָחֵז
בַּיָּמִים הַקּוֹדְמִים וְיִלְךְ אַחֲרֵיהֶם. דִּהְיֵנוּ כְּמוֹ שָׂאֵנוּ
הָיָה מִתְעוֹרֵר לְבוֹ לְהִתְחִזֵּק בְּעִבּוּדְתוֹ יִתְבַּרֵּךְ, בֵּן
גַּם עֲכָשׁוּ יְחִזֵּק לְבוֹ מְאֹד, וְיִלְךְ אַחֵר הַהִתְעוֹרְרוּת
וְהַזְּרִיחָה שֶׁהָיָה לוֹ אַז, אֵף שֶׁעֲכָשׁוּ נֶפֶל מְזָה כַּנֶּ"ל,
עַד אֲשֶׁר בְּקֶצֶת יָמִים יַעֲזֹרוּ ה' וְיִחְזֹר וְיִזְרַח לוֹ אוֹרוֹ
יִתְבַּרֵּךְ אָמֵן: לְקוּטֵי מוֹהַר"ן ח"א, רַבב.

הָאֵילָן

אָפְלוּ הַרְחֻקִים מִן הַצְדִּיק הֵם מְקַבְּלִין חַיּוֹת וְהָאָרָה
מִן הַצְדִּיק עַל־יְדֵי שְׂמֻכְסָה עֲלֵיהֶם.

כְּמוֹ הָאֵילָן, שֵׁשׁ לוֹ עֲנָפִים וְקַלְפָּה וְעֵלִין, וְכוֹלֵם
שׁוֹאֵבִין חַיּוֹת מִן הָאֵילָן, וַיֵּשׁ עֲשָׂבִים
שְׂרָחֻקִים מִן הָאֵילָן, וְנִדְמָה שְׂאִין מְקַבְּלִין חַיּוֹת
מִהָאֵילָן, וּבִאֲמַת גַּם הֵם מְקַבְּלִין חַיּוֹת מִמֶּנּוּ, כִּי
הָאֵילָן מִגֵּן עֲלֵיהֶם וּמְצִילָן מִן הַשְּׂמֻשׁ.

כֵּן יֵשׁ אֶצֶל הַצְדִּיק בְּחִינַת עֵלִין וְעֲנָפִים וְכוּ', כְּמוֹ
שְׂמֻבְאָר בְּמָקוֹם אַחֵר [בְּלִקְוֵי מוֹהֲרָ"ן ס"ו אוֹת א], וְאָפְלוּ
הַרְחֻקִים מְקַבְּלִין חַיּוֹת מִמֶּנּוּ עַל־יְדֵי שְׂמֻכְסָה
עֲלֵיהֶם כְּמוֹ הָאֵילָן כֵּ"ל: לְקוֹטֵי מוֹהֲרָ"ן ח"א, רכד.

מִלְחָמַת הַחַיּוֹת

כְּשֶׁמִּתְגַּבְּרִים עַל הָאָדָם מִחֲשָׁבוֹת רָעוֹת וְהַרְהוּרִים,
וְהוּא מִתְחַזֵּק וּמִתְגַּבֵּר עֲלֵיהֶם וּמְנַצֵּחַ אוֹתָם, יֵשׁ

לְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא תַעֲנוּג גָּדוֹל מְזֵה, וְהוּא יִקְרָא
מְאֹד בְּעֵינָי הַשָּׁם-יִתְבָּרֵךְ.

בְּמוֹשֵׁל שֵׁישׁ אֵצֶל הַמְּלָכִים לַפְעָמַיִם בְּיוֹמָא
דְּפִגְרָא [בְּיוֹם הַפִּגְרָה], הֵם מְנַיְחִין כַּמָּה
חַיּוֹת שְׂיִנְצָחוּ זֶה עִם זֶה, וְהֵם עוֹמְדִים וּמְסַתְּכָלִים
וַיֵּשׁ לָהֶם תַעֲנוּג גָּדוֹל מִן הַנְּצָחוֹן.

כְּמוֹ כֵּן הַמַּחְשְׁבוֹת הֵם בְּאִים מְבַחֲיֵנֵת הַחַיּוֹת,
וּמַחְשְׁבוֹת קְדוּשׁוֹת הֵם בְּחַיֵּינֵת חַיּוֹת טְהוּרוֹת,
וּמַחְשְׁבוֹת רְעוֹת הֵם בְּחַיֵּינֵת חַיּוֹת טְמֵאוֹת, וּמְנַיְחִים
בְּכוֹנֵה מְלֻמְעָלָה שְׂיִנְצָחוּ זֶה עִם זֶה. וַיֵּשׁ לְהַקְדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא תַעֲנוּג גָּדוֹל כְּשֶׁהָאָדָם מִתְגַּבֵּר עַל הַחַיּוֹת
טְמֵאוֹת וּמְנַצֵּחַ אוֹתָם: לְקוּטֵי מוֹהֲרֵן ח"א, רִלְג.

לְקַצֵּי הַמְּעַפְבִּים

אָמַר מִהַנְּגָלוֹת שְׁלֵי אֵין אַתֶּם צְרִיכִים לְלָמֹד, הֵינּוּ
אָף-עַל-פִּי שְׁכַפֵּי שְׂאֵתֶם רוֹאִין מְמַנֵּי נְדָמָה לְכֶם
שְׂאֵנִי עַל-פִּי רַב בְּעַצְבוֹת, אֵין אַתֶּם צְרִיכִים לְלָמֹד

מִזֶּה, רַק לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד. כִּי הָאֵם אֶתֶם
מִדְּמִים עֲצֻמְכֶם אֵלַי בְּכָל הַדְּבָרִים לַעֲשׂוֹת כְּמוֹנִי.

**גַּם בְּאַמַּת אֲנִי בְּשִׂמְחָה, רַק מִחֲמַת שְׂאֲנִי צָרִיךְ תָּמִיד
לְפָנֹת הַדֶּרֶךְ בְּמָקוֹם שֶׁהִיָּה תְּהוֹ וּמִדְּבַר לַעֲשׂוֹת
שֵׁם דֶּרֶךְ לְקַצֵּץ מִשֵּׁם כָּל הַמַּעֲכָבִים שֵׁם אֶת הַדֶּרֶךְ,
וְצָרִיכִים לְקַצֵּץ שֵׁם אֵילָנוֹת הַגְּדֹלִים שֵׁם מֵאֲלָפִים
שָׁנִים, וְלִהְיוֹת הוֹלֵךְ וְשׁוֹב אָנָּה וְאָנָּה לְקַצֵּץ וְלַחְזוֹר
וְלְקַצֵּץ, כִּדִּי שִׁיְהִיָּה הַדֶּרֶךְ כְּבוֹשָׁה לְרַבִּים, שְׂיֻכְלוּ
רַבִּים לֵילֵךְ בְּאוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ, וּמִחֲמַת יְגִיעוֹת כְּאֵלוֹ הוּא
בְּדֹאָנָה עַל־פִּי רַב. וְאָמַר אֲזִי שְׁגַם רַבִּי שְׂמַעוֹן שֵׁיךְ לָזֶה
הֵינּוּ לְבַחֲיַנַּת פְּנֹנֵי הַדֶּרֶךְ: חַי מוֹדֵבֵרֵן, רַלְה.**

לְהַגְבִּיחַ מִשָּׂא כְּבֹד

כָּל הַהִשְׁפָּעוֹת וְכָל הַדְּבָרִים הֵם בָּאִים רַק מִהַצְדִּיק
הָאֵמֶת. וְעַל־כֵּן בְּשִׂמְקָרְב לְהַצְדִּיק הָאֵמֶת, יוֹכֵל
לְקַבֵּל בְּקַל אֶת מַה שְּׂצָרִיךְ לוֹ, הֵן עֲשִׂירוֹת אוֹ בָּנִים,
אֲבָל בְּשֶׁהוּא רְחוּק מִהַצְדִּיק אֲזִי בָּא לוֹ בְּקִשֵׁי גְדוֹל.

כי כל אחד מקבל עשירות או בנים לפי המזל שלו, והמזל מקבל ההשפעה מהצדיק, כי משם באים כל ההשפעות, ועל כן כשהוא רחוק מהצדיק, אזי המזל צריך לעשות לו כח גדול, כדי לקבל ההשפעה מהצדיק, מחמת שהוא רחוק ממנו. ועל-כן נמצא בזה חלוקים רבים, לפעמים מגיע לאדם עשירות והוא מת מזה, ונשאר העשירות ליורשין, ולפעמים הוא מת על-ידי-זה שמקבל עשירות וגם אויב את העשירות, וכן חלוקים רבים.

והוא כמו למשל כשאחד רוצה להגביה משא כבוד, והוא מכנים כל כחו להגביה המשא מחמת שכבדה מאד, ולפעמים מגביה המשא, אבל מחמת גדל הכח שהכנים בזה נעקרו ונתלשו מעיו בקרבו עד שמת מחמת זה, אבל יכול להיות שאף-על-פי-כן נשאר המשא בידו, ולפעמים מחמת שנתלש בקרבו נפל גם המשא מידו, נמצא שזה מת מחמת שהגביה המשא וגם המשא לא נשארה אצלו אפלו לבניו.

כִּמוֹ כֵּן בְּהֵנָּה ל, מִחֲמַת שְׁהַמְזֹל צָרִיף לַעֲשׂוֹת לוֹ כֹּחַ
גָּדוֹל כְּדֵי לְקַבֵּל מֵהַצְדִּיק הַהִשְׁפָּעָה, מִחֲמַת שֶׁהוּא
רְחוֹק מִמֶּנּוּ, מִחֲמַת זֶה יָכוֹל לְהִיּוֹת כַּמָּה חֲלוּקִים
כַּנִּ"ל. אָבֵל הַמִּקְרָב לְהַצְדִּיק, אֲזִי אֵין הַמְזֹל צָרִיף
לַעֲשׂוֹת לוֹ כֹּחַ, מִחֲמַת שֶׁהוּא קָרוֹב אֶצְלוֹ:

אָבֵל עִם כָּל זֶה לַפְּעָמִים יָכוֹל לְהִיּוֹת שָׂאָדָם יִתְקַרֵּב
לְהַצְדִּיק הָאָמֵת, וְעַל־יְדִיָּוָה אוֹבֵד הָעֲשִׁירוֹת. דַּע
כִּי זֶה מִחֲמַת שֶׁהוּא רוֹאֶה דָּבָר יָקָר גְּבוּהָ מְאֹד,
וְאֶף־עַל־פִּי דְאִיהוּ לֹא חֲזִי מְזִלָּה חֲזִי וְנֶאֱפֵ־עַל־פִּי
שֶׁהוּא לֹא רוֹאֶה - מְזִלוֹ רוֹאֶה] (מַגְלָה א), וּמִחֲמַת שְׁהַמְזֹל
רוֹאֶה דָּבָר יָקָר וְנֶעְלָה מְאֹד, עַל־יְדִיָּוָה מִשְׁלִיף
הָעֲשִׁירוֹת מֵאֶצְלוֹ.

**כִּמוֹ מִי שֶׁנֹּשֵׂא מִשָּׂא שֶׁל נְחֻשֶׁת, וְרוֹאֶה זֶהב
וְאֲבָנִים טוֹבוֹת וְיָקָרִים, אֲזִי מִשְׁלִיף הַכֹּל וְרִץ
וְחוֹטֵף אֶת הַדְּבָרִים הַיָּקָרִים.**

כִּמוֹ כֵּן מִחֲמַת שֶׁנִּתְקַרַּב וְרוֹאֶה יָקָר מִפּוֹ וּמִפְּנִינִים,
אֲזִי מִשְׁלִיף הַמְזֹל אֶת הָעֲשִׁירוֹת כְּלֹא־חַר יָד, מִכֹּל
שֶׁכֵּן כְּשִׁזְזָה שִׁירְגִישׁ גַּם בַּעֲצָמוֹ שֶׁהִתְקַרְבוֹת
לְהַצְדִּיק הוּא יָקָר מִכֹּל הָעֲשִׁירוֹת שֶׁבַּעוֹלָם, אֲזִי

בְּיָדָי אֵינוֹ מְשַׁיַּח עַל מָמוֹן וְאֵינוֹ רוֹצֵה כָּלֵל
עֲשִׂירוֹת: לְקוּטֵי מוֹהֲרֵי ח"א, רמ.

לְהַכְנִיס בְּהַחֲדָרִים

דַּע שֶׁיֵּשׁ חֲדָרֵי תוֹרָה, וּמִי שְׂזוּכָה לָהֶם, כְּשִׁמְתָחִיל
לְחַדֵּשׁ בַּתוֹרָה, הוּא נִכְנָס בְּהַחֲדָרִים, וְנִכְנָס מִחֲדָר
לְחֲדָר וּמִחֲדָר לְחֲדָר, כִּי בְּכָל חֶדֶר וְחֶדֶר יֵשׁ כַּמָּה
וּכַמָּה פְּתָחִים לְחֲדָרִים אֲחֵרִים, וְכֵן מֵאוֹתָן הַחֲדָרִים
לְחֲדָרִים אֲחֵרִים, וְהוּא נִכְנָס וּמְטִיל בְּכֻלָּם, וּמְלַקֵּט
מִשָּׁם אוֹצְרוֹת וּסְגֻלוֹת יְקָרוֹת וְחִמּוּדוֹת מְאֹד, אֲשֶׁרֵי
חָלְקוּ. אָבֵל דַּע, שֶׁצָּרִיךְ לָזַהֵר מְאֹד, לִבֵּל יִטְעָה
בְּעֲצָמוֹ, כִּי לֹא בְּמַהֲרָה זוֹכִין לָזֶה, כִּי יֵשׁ כַּמָּה
וּכַמָּה חֲדוּשִׁין שְׂאִינָם בָּאִים מִשָּׁם, רַק מֵהֵיכָלִי
הַתְּמוּרוֹת, כִּי אֵת זֶה לְעֵמֶת זֶה עָשָׂה אֱלֹקִים. וְאִף
שֶׁנִּדְמָה לְאָדָם לְהַשְׁגָּה גְדוֹלָה, אִף-עַל-פִּי-כֵן, גַּם
שֶׁם יֵשׁ חֲדוּשִׁים נְאִים שֶׁנִּדְמִין לְהַשְׁגוֹת, וְגַם בְּזֶה
יֵשׁ כַּמָּה בְּחִינּוֹת.

כְּמוֹ לְמַשֵּׁל כְּשִׁכּוֹתֵבִין תִּבֵּת אָדָם, יוֹדְעִין שְׂזֶה

מִרְמֹז עַל דְּמוּת הָאָדָם, אֲבָל הוּא רַק בְּרִמּוֹז בְּעֵלְמָא,
כִּי אֵין כְּתוּב שֵׁם שׁוֹם צִיּוֹר הָאָדָם. וַיֵּשׁ שְׂמֻצִירִין עַל
הַנִּיר צִיּוֹר הָאָדָם, וְשֵׁם נִגְלָה יוֹתֵר קִצַּת דְּמוּת
הָאָדָם. וַיֵּשׁ שְׂמֻנְפִּירִין צִיּוֹר הָאָדָם מִחֲתִיכַת עֵץ,
וְשֵׁם נִתְגַּלָּה עוֹד יוֹתֵר צִיּוֹר הָאָדָם. אֲבָל אֶף-עַל-
פִּי-כֵן אֵין זֶה אָדָם מִמֶּשׁ, רַק הָאָדָם בְּעֵצְמוֹ הוּא
הָאָדָם בְּאַמְתָּ.

כְּמוֹ כֵן יֵשׁ כְּמָה חֲדוּשִׁין שֶׁל תּוֹרָה שֶׁהֵם רַק כְּמוֹ
פְּנִקֵס, וּכְמוֹ שְׂכוּתֵבִין תַּבַּת אָדָם לְבַד. כִּי הַתּוֹרָה
הִיא בְּחִינַת אָדָם, כְּמוֹ שְׂכָתוּב (בַּמִּדְבָּר י"ט): "זֹאת
הַתּוֹרָה אָדָם". וַיֵּשׁ שֶׁהוּא נִכְנָס לְפָנִים מִזֶּה, אֲבָל
אֶף-עַל-פִּי-כֵן אֵין זֶה אָדָם כִּנְ"ל, רַק כְּשׂוֹכִין אֶל
הַתּוֹרָה בְּעֵצְמוֹ זֶהוּ בְּחִינַת אָדָם בְּאַמְתָּ. וְזֶהוּ "זֹאת
הַתּוֹרָה אָדָם", זֹאת הַתּוֹרָה דִּיקָא, הֵינּוּ רַק זֹאת
הַתּוֹרָה הָאֲמִתִּיּוֹת, הוּא בְּחִינַת אָדָם.

וְדַע שֶׁכָּל אָדָם קָדָם שְׂמֻשִׁיג בַּתּוֹרָה הַשְּׂגָה שֶׁל
אַמְתָּ, צְרִיף לִילֵף בְּהַכְרַח דְּרָף אֵלוֹ הַיְכָלוֹת
הַתְּמוֹרוֹת. אֲבָל הַכָּלל שְׂאָסוֹר לְטַעוֹת בְּעֵצְמוֹ,

לְסַבֵּר שְׂכָבֵר בָּא אֶל הַהִשְׁגָּה הָרְאוּי, כִּי אִם יִסְבֵּר
 כֵּן יִשְׁאֵר שֵׁם חֵס וְשְׁלוֹם. אֲבָל כְּשִׁידַע שְׁעֵדִין לֹא
 הִתְחִיל לִכְנֹס לְחֻדְרֵי תוֹרָה הָאֲמִתִּיִּים, אִזִּי יִתְחַזֵּק
 בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם, וְיִרְבֶּה בְּתַפְלוּת, וְיִפְצִיר עַד שְׁיִפְתָּחוּ
 לוֹ שְׁעָרֵי הַקְּדוּשָׁה בְּאֲמֵת, וְאִזּוֹ יִרְאֶה הַהִפְרָשׁ. וְאִפְלוּ
 אִם עָשָׂה עֲבֹדוֹת וְתַעֲנִיתִים וְסִגּוּפִים בְּשִׁבִיל הַשֵּׁם-
 יִתְבָּרַךְ, וְאַחַר כֵּן זָכָה לְחֻדוּשֵׁין, אֶף-עַל-פִּי-כֵן אֶל
 יַעֲמֹד עַל זֶה לְסַבֵּר שֶׁהֵם הַשּׁוֹגוֹת שֶׁל אֲמֵת הַנִּל, כִּי
 אִפְלוּ לְהַדְמִיּוֹנוֹת שֶׁל הַיְכָלֵי הַתְּמוּרוֹת צָרִיף
 עֲבֹדוֹת וְתַעֲנִיתִים, וְאִפְלוּ בְּתַאֲוֹת עוֹלָם הַזֶּה יֵשׁ
 דְּגָמָא לָזֶה.

כְּגוֹן לְמִשְׁלַל כְּשַׁעוּשֵׁין שְׁחוֹק וְקוֹמְעֵדִיעַ, אִזִּי נוֹסֵעַ
 אֶחָד וּמְכַרִּיז וְחוֹשֵׁב כָּל הַדְּבָרִים שִׁיעֵשׂוּ עַל
 הַקוֹמְעֵדִיעַ, וְאֶף שֶׁהוּא תַאֲוָה לְשִׁמְעָה, אֶף-עַל-פִּי-
 כֵּן אִין זֶה הַשְּׁחוֹק בְּעִצְמוֹ. וְכֵן כְּשָׁבָא לְהַחְדֵּר
 שְׁעוּשֵׁין שֵׁם הַקוֹמְדִיעַ, יֵשׁ שֵׁם מְצוּיָר עַל הַטְּבִלָּא
 כָּל הַדְּבָרִים שִׁיעֵשׂוּ שֵׁם, וְגַם זֶה אִינוֹ הַדְּבָר
 בְּעִצְמוֹ. וְאִפְלוּ כְּשָׁבָאִים לְשֵׁם לְפָנִים, עוֹמֵד לִין

אֶחָד, וְעוֹשֶׂה כְּמַעֲשֵׂה קוֹף, וְכָל הַדְּבָרִים שֶׁעוֹשֶׂה
הַבַּעַל קוֹמְדִיעַ, הוּא עוֹשֶׂה אַחֲרָיו בְּלִיצְנוֹת, וְגַם זֶה
אֵינוֹ הַדְּבָר בְּעֶצְמוֹ, וְעַקֵּר הוּא הַשְּׂחֹק בְּעֶצְמוֹ
שֶׁעוֹשִׂין שָׁם.

וְכִמוֹ כֵּן תִּבִּין הַנִּמְשָׁל מֵעֶצְמוֹ, כִּי יֵשׁ מִי שֶׁנִּדְמָה
לוֹ שְׂנֹכֵס לַפְּנִים, וְלַפְּנֵי וְלַפְּנִים, וְעֵדִין עוֹמֵד
בַּחוּץ לְגַמְרֵי, כִּי לֹא הִתְחִיל לְהַשִּׁיג הַשְּׂגָה שֶׁל
אַמֶּת. וְהַצְדִּיק הַגָּדוֹל מְאֹד, אֵף כְּשִׁזְזָה לְהַשִּׁיג
הַשְּׂגוֹת גְּדוּלוֹת שֶׁל הַקְּדוּשָׁה בְּאַמֶּת אֶף-עַל-פִּי-כֵן
אֵינָם נְחָשְׁבִים בְּעֵינָיו לְכֻלּוֹם, לְגִדּוֹל עֵצֶם הַכְּרָתוֹ
אֶת גְּדוּלוֹת הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ, עַל-כֵּן הוּא מְשַׁתְּדֵל
וּמְתַחֵזֵק בְּכָל פַּעַם, שֶׁיִּתְחִיל הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ לְהִרְאוֹת
לוֹ אֹר הַתּוֹרָה, כְּאֵלוֹ לֹא הִתְחִיל לְהַשִּׁיג כָּלֵל

מִיָּמָיו: לְקוּשֵׁי מוֹהַר"ן ח"א, רמזה.

הָאֱמֶת הוּא רַק אֶחָד

כְּשֶׁאֹמְרִים עַל אֵיזָה דְבַר הָאֱמֶת, אֵי אֶפְשֶׁר לֹמַר
כִּי אִם אֶחָד, דִּהְיֵנוּ הָאֱמֶת כְּמוֹ שֶׁהוּא. אָבֵל שֶׁקֶר
אֶפְשֶׁר לֹמַר עַל דְבַר אֶחָד דְּבָרִים רַבִּים...

כִּי עַל כָּלִי כֶּסֶף אֵי אֶפְשֶׁר לֹמַר הָאֱמֶת כִּי אִם
אֶחָד, דִּהְיֵנוּ שֶׁהוּא כָּלִי כֶּסֶף לְבַד. אָבֵל אִם
יִרְצֶה לֹמַר שֶׁקֶר, יְכוּל לֹמַר הַרְבֵּה, כִּי יוּכַל לֹמַר
שֶׁהוּא כָּלִי זָהָב אוֹ נְחֹשֶׁת אוֹ שָׂאָר שְׁמוֹת.

וְכֵן בְּכָל הַדְּבָרִים שֶׁבְּעוֹלָם, אֵי אֶפְשֶׁר לֹמַר הָאֱמֶת
כִּי אִם דְּבַר אֶחָד כְּמוֹ שֶׁהוּא. אָבֵל הַשֶּׁקֶר הוּא הַרְבֵּה
כַּנִּל, נִמְצָא שְׂאֵמֶת הוּא אֶחָד: לְקוּטֵי מוֹהַר"ן ח"א, רנא.

כַּח אֶחָד לְבַד

קִדְשָׁא־בְּרִיךְ־הוּא וְאוֹרֵיתָא וְיִשְׂרָאֵל כֻּלָּא חַד
[הַקְדוּשָׁא־בְּרוּךְ־הוּא הַתּוֹרָה וְיִשְׂרָאֵל הַכֹּל אֶחָד], כִּי
הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ אֱמֶת, וְתוֹרָתוֹ אֱמֶת, וְיִשְׂרָאֵל אֱמֶת.
וְכִיּוֹן שֶׁכֻּלָּם אֱמֶת, הַכֹּל אֶחָד. כִּי בְּאֱמֶת אֵין בּוֹ שׁוּם

שְׁנוּי, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (מִלְאָכִי ג, ו): "אֲנִי ה' לֹא שְׁנִיתִי וְאַתֶּם בֵּית יַעֲקֹב לֹא כְּלִיתֶם". כִּי הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ אֲמַת וְהוּא אֶחָד בְּלִי שְׁנוּי חַס וְשְׁלוֹם כִּנ"ל, וְהַשְּׁנוּי הוּא רַק אֶצֶל הַמְּקַבְּלִים, כִּי כְּפִי הַמְּקַבֵּל כֵּן נִתְהוּה אֶצְלוֹ הַשְּׁנוּי, אֲבָל הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ אֵין בּוֹ שׁוּם שְׁנוּי חַס וְשְׁלוֹם.

וְזֶה בְּחִינַת שֶׁמֶשׁ, כִּי הַשֶּׁמֶשׁ הוּא רַק פַּח אֶחָד לְבַד, וְהַשְּׁנוּי הוּא אֶצֶל הַמְּקַבְּלִים. כִּי כַּמָּה שְׁנוּיִים נִתְהוּיִם עַל־יְדֵי הַשֶּׁמֶשׁ, כְּגוֹן לְהַתִּיד וּלְהַקְפּוֹת לְקַרֵּר וּלְחַמֵּם וּשְׂאֵר הַכַּחוֹת כְּמִבְּאֵר בְּמָקוֹם אֲחֵר. וְזֶה רַק מַחֲמַת הַמְּקַבְּלִים, כְּגוֹן כְּשֶׁהַשֶּׁמֶשׁ בָּאָה עַל שְׁעוּה, מִתְּכַת אוֹתוֹ, זֶה מַחֲמַת שֶׁהַשְּׁעוּה אֵינוֹ קֹשֶׁה בְּאֲמַת, וְעַל־כֵּן נִתְהוּה אֶצְלָהּ הַכַּח לְהַתִּיד, וְכֵן בְּשְׂאֵר הַכַּחוֹת. אֲבָל הַשֶּׁמֶשׁ הוּא רַק פַּח אֶחָד לְבַד: לְקוּשֵׁי מוֹדַרְ"ן ח"א, רנא.

עֵינַיִם כְּשֵׁרִים

עֵינַיִם הֵם דְּבָרִים עֲלִיוֹנִים וְגְבוּהִים מְאֹד, וְהֵם רוֹאִים תְּמִיד דְּבָרִים גְּדוֹלִים וְנוֹרְאִים, וְאִם הָיָה הָאָדָם זֹכֶה לְעֵינַיִם כְּשֵׁרִים, הָיָה יוֹדֵעַ דְּבָרִים גְּדוֹלִים רַק מִמָּה שְׁעֵינָיו רוֹאוֹת, כִּי הֵם רוֹאוֹת תְּמִיד, אֶךְ שְׂאִין יוֹדֵעַ מָה רוֹאָה.

כְּמוֹ לְמִשָּׁל כְּשִׁמְעֵבִירִין דְּבַר לְפָנַי עֵינַי הָאָדָם בְּהַעֲבָרָה וּבְמַהֲיֻרוֹת גְּדוֹל, וְאִזִּי אֵין הָאָדָם יוֹדֵעַ מָה רָאָה, וְהֵנָּה אֵף שְׁבַשְׁעָה שְׁהַעֲבִירוּ הַדְּבָר לְפָנַי עֵינָיו, בְּוֹדָאֵי רָאָה אוֹתוֹ בְּרֵאִיָּה גְמוּרָה, עִם כָּל זֶה אֵין יוֹדֵעַ מָה רָאָה, כִּי אֵף שְׁעֵינָיו רָאוּ הַדְּבָר בְּשִׁלְמוֹת, עִם כָּל זֶה מִחֲמַת הַמְּהִירוֹת לֹא הָיָה פְּנָאֵי בְכַדִּי שְׂיָבִיא הָרְאוֹת לְהַדְעַת שְׂיַדַע מָה רָאָה, כִּי לִידַע הַדְּבָר שְׂרָאָה זֶה תְּלוּי בְּדַעַת, וְלִזְוָה צְרִיךְ קִצַּת זְמַן, שְׂיִשְׁהָה קִצַּת הַדְּבָר הַנִּרְאָה לְפָנַי עֵינָיו, בְּכַדִּי שְׂיָבֹא וְיִוְשִׁיט כַּח הָרְאוֹת לְהַדְעַת אֶת הַדְּבָר הַנִּרְאָה, כְּדִי שְׂיַדַע בְּהַדְעַת מָה רָאָה, וּמִחֲמַת הַמְּהִירוֹת לֹא

רָאָה הַדְּבָר רַק בְּכַח הָרְאוּת, אֲבָל לֹא הָיָה זְמַן
לְהוֹשִׁיט הַדְּבָר לְהַדְעַת, וְעַל-כֵּן אֵינוֹ יוֹדֵעַ מָה רָאָה.

וְכֵן הָאָדָם רוֹאֶה בְּעֵינָיו תְּמִיד דְּבָרִים גְּדוֹלִים (הֵינּוּ
מֵרְאוֹת וְחִזְיוֹנוֹת), אֲךָ שֶׁהוּא כְּמוֹ שֶׁמַּעֲבִירִין לְפָנָיו
בְּהַעֲבָרָה בְּעֵלְמָא וּבְמַהִירוֹת גְּדוֹל, עַל כֵּן אֵינוֹ יוֹדֵעַ
מָה רָאָה כִּנ"ל, וְהֵבִין: לְקוּטֵי מוֹהֲרֵי"ן ח"א, רנב.

הַמֵּאֲכָל שֶׁבְּכֹלִי

כְּשֶׁאוֹכֵל יוֹתֵר מִצָּרְפוֹ זֶה הַמֵּאֲכָל מִזִּיק לוֹ. כִּי כָּל
דְּבָר יֵשׁ לוֹ שֶׁרֶשׁ שֵׁיֵשׁ לוֹ חַיּוֹת מִמֶּנּוּ, כְּגוֹן הַסַּמִּים
יֵשׁ לָהֶם חַיּוֹת מִמֶּה שֶׁהָאָדָם לוֹקַח אוֹתָם לְרִפּוּאָה,
וְכֵן הַמֵּאֲכָלִים יֵשׁ לָהֶם חַיּוֹת מִזֶּה שֶׁהָאָדָם אוֹכֵל
אוֹתָם וּמִקְבֵּל חַיּוֹת מֵהֶם, מִזֶּה יֵשׁ חַיּוֹת לְהַמֵּאֲכָלִים.

אֲבָל כְּשֶׁאוֹכֵל יוֹתֵר מִצָּרְפוֹ אֵין לָזֶה הַמֵּאֲכָל מִמִּי
לְקַבֵּל חַיּוֹת מֵאַחַר שֶׁאֵין הָאָדָם צָרִיךְ אֵלָיו
וְהוּא דוֹמָה כְּאֵלוֹ הַנִּיחוֹ הָאָדָם לְתוֹךְ כְּלֵי שְׁבוּדָאֵי
אֵינוֹ מִקְבֵּל חַיּוֹת מִשָּׁם.

וְעַל-כֵּן הַמֵּאֲכָל מִבְּקֶשׁ לוֹ חַיּוֹת לְהַחֲיוֹת עֲצָמוֹ וְאֲזִי
 הוּא מוֹצִיא הַחַיּוֹת שֶׁל הָאָדָם וְעַל-יְדֵי-זֶה הוּא
 מְזִיק לְהָאָדָם וּמַחֲמֵת זֶה נִצְטָרְפִין עִמּוֹ אֶפְלוּ שְׂאָר
 הַמֵּאֲכָלִים וּמְזִיקִים לוֹ: לְקוּטֵי מוֹהַר"ן ח"א, רנו.

נַפְשֵׁי בְּעֶפֶר

דַּע בְּשֵׁישׁ מַחֲלֶקֶת עַל הָאָדָם אֵין לַעֲמֹד עֲצָמוֹ
 כְּנֶגֶד הַשּׁוֹנְאִים, לוֹמֵר כְּמוֹ שְׁעוֹשֶׂה לִּי כֵן אֶעֱשֶׂה לוֹ
 כְּנֶגְדּוֹ, כִּי זֶה גוֹרֵם שְׁהַשּׁוֹנֵא יָבוֹא לְמִבְקָשׁוֹ לְרְאוֹת
 בּוֹ חֵס וְשְׁלוֹם מֶה שֶׁהוּא רוֹצֵה לְרְאוֹת בּוֹ, רַק
 אֲדַרְבֵּא רְאוּי לְדוֹן אוֹתָם לְכַף זְכוּת וְלַעֲשׂוֹת לָהֶם
 כָּל הַטּוֹבוֹת, בְּחִינּוֹת: "וְנַפְשֵׁי בְּעֶפֶר לְכָל תְּהִיָּה"
 כְּמוֹ הָעֶפֶר שֶׁהַכֹּל דָּשִׁין עָלֶיהָ וְהִיא נוֹתֶנֶת לָהֶם כָּל
 הַטּוֹבוֹת, אֲכִילָה וְשִׁתִּיָּה וְזָהָב וְכֶסֶף וְאַבְנֵים טוֹבוֹת,
 הַכֹּל הִיָּה מִן הָעֶפֶר, כְּמוֹ כֵן אֵף עַל פִּי שֶׁהֵם חוֹלְקִים
 עָלָיו וּמִבְקָשִׁים רְעֵתוֹ אֵף עַל פִּי כֵן יַעֲשֶׂה לָהֶם כָּל
 הַטּוֹבוֹת, כְּמוֹ הָעֶפֶר כֵּן"ל.

וְהוּא כְּמוֹשֵׁל, כְּשֶׁאֶחָד חוֹתֵר תַּחַת בֵּית חֵבְרוֹ, אִם

הוא יֵעָמֵד עִצְמוֹ וַיִּחַתֵּר גַּם כֵּן כְּנִגְדּוֹ, אִזִּי בּוֹדֵאֵי בְּקָל יָבוֹא הַחֹתֵר לְמִבְקָשׁוֹ, אֲבָל כְּשֶׁאֶחָד חוֹתֵר וַחֲבֵרוֹ עוֹמֵד בְּפָנָיִם וְשׁוֹפֵךְ עֶפֶר וְעוֹשֶׂה תֵל כְּנִגְדּוֹ, אִזִּי מִפִּיר מַחְשֶׁבֶתוֹ, וְאִינוּ יָכוֹל הַשּׁוֹנֵא לַעֲשׂוֹת מִבְּקָשׁוֹ.

כְּמוֹ כֵּן אֵין לַעֲמֵד כְּנִגֵּד הַשּׁוֹנֵאִים לַעֲשׂוֹת כְּנִגְדָם, שְׁזָהוּ בְּחִינַת שְׁחוֹתֵר גַּם כֵּן כְּמוֹ הַשּׁוֹנֵא, שְׁעַל יְדֵי זֶה יָבוֹא לְמִבְקָשׁוֹ בְּקָל, אֲבָל עַל יְדֵי בְּחִינַת עֶפֶר, בְּחִינַת "וְנִפְשֵׁי כְּעֶפֶר" כַּנ"ל, עַל יְדֵי זֶה מִפִּיר מַחְשֶׁבֶת הַשּׁוֹנֵא כַּנ"ל, וְאִזִּי כּוֹרֵה שְׁחַת בָּהּ יִפֹּל, כִּי נוֹפֵל וְנִשְׁאַר בְּהַשְׁחַת שְׁכָרָה עַל חֲבֵרוֹ עַל יְדֵי הָעֶפֶר שֶׁנִּשְׁפָּךְ עָלָיו, כִּי חֲבֵרוֹ עוֹמֵד וְשׁוֹפֵךְ עָלָיו עֶפֶר כְּנִגְדּוֹ כַּנ"ל, עַל יְדֵי בְּחִינַת "וְנִפְשֵׁי כְּעֶפֶר" כַּנ"ל: לְקוּטֵי מוֹהֲרֵי ח"א, רעז.

דֶּרֶךְ כְּבוֹשָׁה

כָּל הַמְצוּוֹת שְׁעוֹשִׂין בְּיַמֵּי הַחֵל אֵין לָהֶם כַּח לַיִלֵף לְפָנֵי הַשָּׁם־יִתְבָּרֵךְ כִּי אִם בְּשַׁבָּת, אִז עוֹלִים וְהוֹלְכִין לְפָנֵי הַשָּׁם־יִתְבָּרֵךְ, וְהוּא מְשַׁעֲשַׁע בָּהֶם אֶף אִם נַעֲשִׂים עַל־יְדֵי קָטָן שְׁבִקְטָנִים וּבְלֵי כּוֹנֵה וּשְׁלֵמוֹת

הָרְאוּי לְהַמְצוֹה. וְהֵם עוֹשִׂים דֶּרֶךְ כְּבוֹשָׁה וּרְחֻבָּה
לְהִתְקַרֵּב לַיהוָה יִתְבָּרַךְ: קצור לקוטי מוֹהַר"ן ח"א, רעז.

בְּמוֹשֵׁל הַתִּינוּק בְּשִׁמְת־חֵיל לַיְלֵךְ. שְׁבַת־חֵלָה אֵינוֹ
יָכוֹל לְהֵלֵךְ יָפֵה, אֶךְ הָאֵב מַחְמַת גְּדֹל
אֶהְבְּתוּ וְשִׁיעֲשׂוּעֵיו עִם בְּנוֹ, הוּא עוֹשֶׂה מִפְּעָמֵי
רַגְלָיו דֶּרֶךְ. כְּמוֹ שְׁאֵנוּ רוֹאִין כְּשֶׁהַתִּינוּק עוֹשֶׂה אֵיזָה
דָּבָר קָטָן, אוֹ מְדַבֵּר אֵיזָה דְּבַר אֶף שְׂאֵינוֹ חֲכָמָה
כָּלֵל, עִם כָּל זֶה מַחְמַת אֶהְבַּת הָאֵב וְשִׁיעֲשׂוּעֵיו
מְזָה, הוּא מַחְבֵּב הַדָּבָר וּמַגְדִּילוֹ וּמְרַחֵיבוֹ וְעוֹשֶׂה
מְזָה דָּבָר גְּדוֹל.

כְּמוֹ כֵּן הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, כְּשֶׁהַמְצוֹה מִתְחַלֵּת לַיְלֵךְ, אוֹ
כְּשֶׁאָדָם עוֹשֶׂה אֵיזָה דֶּרֶךְ חֲדָשׁ לַיהוָה יִתְבָּרַךְ, אֶף
שְׁבַת־חֵלָה הוּא שְׁבִיל דְּקִיק, עִם כָּל זֶה מַחְמַת גְּדֹל
שִׁיעֲשׂוּעֵיו יִתְבָּרַךְ מְזָה, הוּא עוֹשֶׂה מִפְּעָמֵי רַגְלָיו
דֶּרֶךְ כְּבוֹשָׁה: לקוטי מוֹהַר"ן ח"א, רעז.

מַעֲשֵׂה עֶבֶד

הַחֲכָמָה הַגְּדוּלָה שֶׁבְּכָל הַחֲכָמוֹת - לְבָלִי לְהִיּוֹת חָכֵם כָּלֵל, רַק לְהִיּוֹת תָּם וַיִּשָּׂר בַּפְּשִׁיטוֹת. אֲפֹלוּ מִי שֵׁישׁ לוֹ מִחַ גְּדוֹל בְּאַמֶּת, צָרִיף לְהַשְׁלִיף כָּל הַחֲכָמוֹת וְלַעֲסֵק בְּעִבּוּדְתוֹ יִתְבָּרַף בַּפְּשִׁיטוֹת וּבִתְמִימוֹת, וְצָרִיף אֲפֹלוּ לְהִתְנַהֵג וְלַעֲשׂוֹת דְּבָרִים הַנִּרְאִים כְּשֶׁגִּעוֹן כְּדִי לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַף, כִּי צָרִיכִין לְהִתְגַּלְּגַל בְּכָל מִיּוֹי רָפֵשׁ וְטִיט בְּשִׁבִיל עִבּוּדֵת ה' וּמְצוּוֹתָיו, וְלֹא דוֹקָא בְּשִׁבִיל מְצוּהַ מִמֶּשׁ, אֲלֵא כָּל דְּבַר שֵׁישׁ בּוֹ רְצוֹן ה' יִתְבָּרַף נִקְרָא מְצוּהַ, וְצָרִיף לְגַלְּגַל עֲצָמוֹ בְּכָל מִיּוֹי רָפֵשׁ וְטִיט כְּדִי לַעֲשׂוֹת אִיזָה רְצוֹן וְנַחַת לַה' יִתְבָּרַף. וּכְשֶׁאֲהַבְתוּ חֻזְקָה כָּל-כָּף לַה' יִתְבָּרַךְ אֲזִי הוּא בְּחִינַת בְּיָ-יִקְרִיר וְחָבִיב מְאֹד לַה' יִתְבָּרַף.

כִּי יֵשׁ בְּחִינַת בֵּן, שֶׁהוּא מְחַפֵּשׁ בְּגִזְיָא דְּמִלְכָּא
 [בְּאוֹצֵר הַמְּלֶכֶד] כְּמוֹ בֵּן. וַיֵּשׁ בְּחִינַת עֶבֶד, שְׂאִין לוֹ רַק לַעֲשׂוֹת עִבּוּדְתוֹ שֶׁנִּתְּנָנוּ לוֹ וְאֲסוּר לוֹ לְשָׂאֵל שׁוֹם טַעַם וְחֻקִּירָה עַל עִבּוּדְתוֹ. אֲבָל יֵשׁ בֵּן שֶׁהוּא

אוֹהֵב כָּל-כֶּף אֶת אָבִיו עַד שְׂמֵחַמַת הָאֱהָבָה הוּא
 עוֹשֶׂה מַעֲשֵׂה עֶבֶד, מֵה שְׁעֶבֶד פְּשׁוּט צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת,
 וְהוֹלֵךְ וְקוֹפֵץ בְּתוֹךְ הַסּוּלָלוֹת הַגְּדוּלוֹת בְּתוֹךְ קִשְׁרֵי
 הַמְּלַחְמָה וּמַגְלִגֵּל עֲצָמוֹ בְּכָל מִינֵי רֶפֶשׁ וְטִיט כְּדֵי
 לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְאָבִיו, מֵה שְׂאֵפְלוֹ עֶבֶד פְּשׁוּט לֹא
 הָיָה עוֹשֶׂה עֲבוֹדוֹת כְּאֵלוֹ. וְאִזּוֹ כְּשֵׁאָבִיו רוֹאֶה
 אֱהָבָתוֹ הַחֲזָקָה כָּל-כֶּף עַד שְׂמֵשְׁלִיךְ עֲצָמוֹ לַעֲבָדוֹת
 גָּמוּר בְּשִׁבִיל אֱהָבָתוֹ, אִזִּי הוּא מַגְלָה לוֹ גַם מֵה
 שְׂאִין נִמְסֵר אֶפְלוֹ לְבָן.

כִּי יֵשׁ מְקוֹמוֹת שְׂגָם הַבֵּן אֲסוּר לְכַנֵּס לְשֵׁם, הֵינּוּ
 שְׂיֵשׁ הַשְּׂגוֹת שְׂגָם הַבֵּן אֵינּוּ מְשִׁיג אוֹתָם, אָבֵל עַל-
 יְדֵי שְׂהַבֵּן מְסִילֵק כָּל חֲכָמָתוֹ וּמְשִׁלִּיךְ עֲצָמוֹ לַעֲבָדוֹת
 כַּנ"ל, עַל-יְדֵי-יָזָה אָבִיו מְרַחֵם עָלָיו וּמַגְלָה לוֹ מֵה
 שְׂאִין נִמְסֵר אֶפְלוֹ לְבָן וּמְנִיחוֹ לְחַפֵּשׁ בְּגִנְזַיָּא דְּמַלְכָּא
 הַגְּנוּזִים וְצַפּוּנִים בְּיוֹתֵר: אֲבִי הַנְּחֵל ח' תְּשֵׁרֵי תְּשִׁי"ט; וְעֵין
 לְקוּטֵי מוֹהֲרֵ"ן ח"ב ה, אוֹת טו.

מְנַהִיג רַחֲמָן

מי שְׁהוּא רַחֲמָן, הוּא יְכוּל לְהִיט מְנַהִיג כִּי עַל רְשָׁעִים אִו עַל רוֹצְחִים וְגִזְלָנִים אָסוּר לְרַחֵם.

וְכֵן מִי שְׁאִינוּ יוֹדַע אֵיךְ לְהִתְנַהֵג עִם הַרַחֲמָנוּת אֲזִי יוֹכַל לְרַחֵם עַל תִּינוּק שֶׁל אַרְבָּעָה יָמִים לְתַן לוֹ מֵאֵכֶל הַצָּרִיף לְגִדּוֹל וְלֹא לְקַטֵּן כְּזֶה כִּי קַטָּן כְּזֶה צָרִיכִין לְזוּנוּ רַק עַל-יְדֵי חֶלֶב דּוֹקָא.

עַל-כֵּן צָרִיף לִידַע אֵיךְ לְהִתְנַהֵג עִם הַרַחֲמָנוּת שְׁלִקְטָן כְּזֶה צָרִיכִין לְרַחֵם לְתַן לוֹ חֶלֶב דִּיקָא וְלִגְדּוֹל מֵאֵכֶל הַצָּרִיף לוֹ וְכֵן עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד צָרִיכִין לְרַחֵם בַּמָּה שְׁצָרִיף לוֹ: לְקוּטֵי מוֹהֲרֵין ח"ב, ז.

הַרִיחַ רַע

כְּשִׁמְנַח אֵיזָה דְּבַר שְׁיִישׁ לוֹ רִיחַ שְׁאִינוּ טוֹב, כָּל זְמַן שְׁאִין מְזִיזִין אוֹתוֹ הַדְּבַר אִין מְרַגְּשִׁין הַרִיחַ רַע, אָבֵל כְּשִׁמְתְּחִילִין לְהִזִּיז אוֹתוֹ הַדְּבַר, אֲזִי מְעוֹרְרִין הַרִיחַ רַע.

כְּמוֹכֵן עַל-יְדֵי תוֹכְחָה שֶׁל מִי שְׁאִינּוּ רְאוּי לְהוֹכִיחַ,
עַל-יְדֵי-זֶה מְזִיזִין וּמְעוֹרְרִין הָרִיחַ רַע שֶׁל הַמַּעֲשִׂים
רָעִים וּמַדּוֹת רָעוֹת שֶׁל הָאֲנָשִׁים שְׂמוּכִיחָם, וְעַל-
כֵּן הוּא מְבַאֵשׁ רִיחָם, וְעַל-יְדֵי-זֶה הוּא מַחְלִישׁ אֶת
הַנְּשָׁמוֹת שְׁלָהֶם: לְקוּטֵי מוֹהַר"ן ח"ב ח, אֹת א.

הַנֵּר וְהָרוּחַ

עַל-יְדֵי הָרוּחַ מְכַבֵּין הַנֵּר וּמְדַלִּיקִין הַנֵּר, כַּנִּרְאָה
בַּחוּשׁ, שְׁלֹפְעָמִים נִכְבָּה הַנֵּר עַל-יְדֵי
הָרוּחַ הַמְנַשֵּׁב, וְלִפְעָמִים מְדַלִּיקִין הַנֵּר שְׂנִכְבָּה עַל-
יְדֵי הָרוּחַ שְׂמִנְשֵׁבִין בוֹ. כִּי כִּבּוּי הַנֵּר הוּא עַל-יְדֵי
שְׂנוּפֵל עַל הַנֵּר עֲפֻרוֹרִיּוֹת וְנִפְרָדִין חֲלָקֵי הָאֵשׁ שֵׁישׁ
בוֹ מִיִּסוּד הָאֵשׁ וְאֵינָם יְכוּלִים לְבָעֵר, וְעַל-כֵּן
כְּשֶׁמִּנְפָחִין בוֹ אֲזִי הָרוּחַ מְנַפֵּחַ מִן הַנֵּר הָעֲפֻרוֹרִיּוֹת
וְעַל-יְדֵי-זֶה חוֹזְרִים וְנִתְחַבְּרִים וְנִתְקַשְּׂרִים חֲלָקֵי
הָאֵשׁ וּמִתְחִילִין לְדַלֵּק (וְכֵן לִפְעָמִים מְכַבֵּין הַנֵּר עַל-יְדֵי
הָרוּחַ, שְׂמִנְפָחַ וּמְפָרִיד הָאֵשׁ מֵהַנֵּר): לְקוּטֵי מוֹהַר"ן ח"ב, ט.

הַצְדִּיקִים מְנַהֲיֵי הַדּוֹר הָאֲמֵתִיִּים הֵם בְּחִינַת רוּחַ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בַּמִּדְבָּר כז, יח): "אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ בּוֹ", שְׂיֹדַע לְהֵלֵךְ נֶגֶד רוּחוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד. וְיִשְׂרָאֵל הֵם בְּחִינַת לֵב, כִּי הֵם לְבָא דְכָל עֲלָמָא [הַלֵּב שֶׁל כָּל הָעוֹלָם] (זֶהר הַקְדוֹשׁ פְּנַחַס רכ"א:), וְצָרִיכִין מְנַהֲיֵי הַדּוֹר לְנָשֵׁב בְּבְחִינַת רוּחַם עַל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְנַפֵּחַ מֵהֶם הָעֲפֻרוֹרִיּוֹת, דְּהֵינּוּ מָרָה שְׁחוּרָה וְעֲצָבוֹת שְׁנוּפֵל עֲלֵיהֶם חֶס וְשָׁלוֹם. שְׁעַל־יְדִי־זָה אֵינוֹ יָכוֹל הָאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי שֶׁהוּא בְּחִינַת לֵב לְדַלֵּק וּלְבַעַר לְהֵשֵׁם-יִתְבָּרֵךְ, וְעַל־יְדִי־זָה הַצְדִּיקִים הָאֲמֵתִיִּים מְלַהֲיָבִים לְבָבוֹת יִשְׂרָאֵל לְהֵשֵׁם-יִתְבָּרֵךְ: קצור לקוטי מזהר"ן ח"ב, ט.

אִשָּׁה הָרָה

עַל־יְדֵי הַמַּחֲלָקֶת שֵׁשׁ בְּעוֹלָם, עַל־יְדִי־זָה נַעֲשִׂין מִפְּרִסְמִים קִדָּם זְמַנָּם. הֵינּוּ כִּי כְּשֶׁאֶחָד נִכְנָס בְּעִבּוֹדַת ה' הוּא צָרִיךְ לְשִׁהוֹת וּלְהַתְמַהֵמָה עַד שִׁיתְפָּרֶסֶם בְּעוֹלָם, וְעַל־יְדֵי פָּגַם הַמַּחֲלָקֶת נִתְפָּרֶסֶם קִדָּם זְמַנּוֹ, וְעַל־יְדִי־זָה הֵם גּוֹרְמִים הַיּוֹק וְהַפֶּסֶד לְהָאִישׁ הַזֶּה

שְׁנַעֲשֶׂה מִפְּרָסָם קֶדֶם זְמַנּוֹ, אוֹ גַם לְהַדְרִיךְ לְעִבּוּדֵת
ה' שֶׁהִיָּה זֶה רוּצָה לְגִלוֹת בְּעוֹלָם...

כְּמוֹ שֶׁבְּאִשָּׁה הָרָה כְּשֶׁנוֹגְפִין אוֹתָהּ עַד שֶׁמִּפְּלֹת
נְפִלִים יֵשׁ שְׂתֵי בְּחִינּוֹת, דְּהֵינּוּ שְׁלֹפְעָמִים
הִיא מִפְּסַדַת הַנְּפִלִים לְבָדָם שֶׁמִּפְּלֹת אוֹתָם עַל-יְדֵי
שִׁיצָאוּ בְּלֹא עֵתָם, וְלִפְעָמִים גַּם הָאִשָּׁה הָרָה
בְּעֲצָמָה נְזוּקָת עַל-יְדֵי-זֶה וְנִסְתַּלְקָה.

כְּמוֹ-כֵן בְּבְחִינּוֹת הַנִּלְל, הֵינּוּ שְׁלֹפְעָמִים נִפְסְדִין
הָאֲנָשִׁים בְּעֲצָמָן שֶׁנִּתְּפַרְסְמוּ קֶדֶם זְמַנָּם שֶׁהֵם
בְּחִינַת נְפִלִים, אֲבָל עֵדִין לֹא נִסְתַּלַּק הַדְרִיךְ חֲכָמָה
בְּעֲצָמוֹ, רַק הַנְּפִלִים לְבַד, וַיְכוּלִין אַחֲרַיִם לְהִתְעַבֵּר
שֶׁם בְּבְחִינַת הַרְיוֹן הַנִּלְל, כְּמוֹ בְּמִשְׁלַל אִשָּׁה הָרָה
כַּנִּלְל. וְלִפְעָמִים נִפְסָד גַּם הַדְרִיךְ חֲכָמָה בְּעֲצָמוֹ
בְּאִפְּן שֶׁאֲפִלוּ אִישׁ אַחַר אֵינוֹ יְכוּל לְכַנֵּס לְשֵׁם
בְּבְחִינַת הַרְיוֹן לְגִלוֹת וּלְהוֹצִיא זֶה הַדְרִיךְ לְעוֹלָם,
שֶׁזֶה בְּחִינַת מִיתַת הָאִשָּׁה הָרָה כַּנִּלְל. וּלְפִי הַפָּגָם

כֵּן הָעֵנֶשׁ: לְקוּטֵי מוֹהָרִין ח"ב, ב.

לְהַעֲמִיד אֲנָשֵׁי חֵיל

כְּשֶׁמִּחְדָּשִׁין חֲדוּשֵׁי תוֹרָה, וְאִזִּי יֵשׁ אֵלֶּה הַיְדוּעִים
הַמְּסֻתְּפָלִים וּמְצַפִּים עַל זֶה וְצָרִיךְ לְהַעֲמִיד אֲנָשֵׁי
חֵיל לְהַעֲמִידֵם לְפָנֵיהֶם וּלְאַחֲרֵיהֶם כְּדֵי שֶׁלֹּא
יִתְקַרֵּב זֶר וְזֶה נַעֲשֶׂה עַל יְדֵי לְמוֹד הַפּוֹסְקִים, שְׂצָרִיךְ
לְלַמֵּד פּוֹסְקִים קֹדֶם הַחֲדוּשׁ שֶׁמִּחְדָּשׁ וְאַחַר כֵּן.

וְעַל יְדֵי זֶה נַעֲשִׂין בְּחִינַת אֲנָשֵׁי חֵיל מִלְּפָנֵיהֶם
וּמִלְּאַחֲרֵיהֶם, וְהַתּוֹרָה יוֹרֶדֶת וְהוֹלֶכֶת
בִּינֵיהֶם לְבִטָּח, כִּי הָאֲנָשֵׁי חֵיל עוֹמְדִים עִם הַכְּלֵי זִינ
וְאֵינָם יְכוּלִים אֵלֶּה הַנ"ל לְהִתְקַרֵּב: לְקוּטֵי מוֹהַר"ן ח"ב, כ"א.

מִחּוּל הַמְּרַקְדִים

בְּעֵנִין הַשְּׂמֻחָה.

עַל-פִּי מִשְׁלַ שְׁלֻפְעָמִים כְּשֶׁבְנֵי-אָדָם שְׂמֻחִים
וּמְרַקְדִים, אִזִּי חוֹטְפִים אִישׁ אֶחָד
מִבְּחוּץ, שֶׁהוּא בְּעֵצְבוֹת וּמָרָה שְׂחֹרָה, וּמְכַנְּסִים

אוֹתוֹ בְּעַל-כָּרְחוֹ לְתוֹךְ מְחוּל הַמְּרַקְדִים, וּמְכַרְיָהִים
אוֹתוֹ בְּעַל-כָּרְחוֹ שְׂיֵהִיָּה שְׂמֻחַ עִמָּהֶם גַּם-כֵּן.

כֵּן יֵשׁ בְּעֵינֵי הַשְּׂמֻחָה. כִּי כְּשֶׁאָדָם שְׂמֻחַ, אֲזִי
הַמְּרָה שְׂחוּרָה וְיִסּוּרִים נִסְתַּלְקִים מִן הַצַּד. אָבֵל
מֵעֵלָה יִתְרָה לְהִתְאַמֵּץ לְרֹדֵף אַחַר הַמְּרָה שְׂחוּרָה
דְּוֹקָא, לְהַכְנִיס אוֹתָהּ גַּם-כֵּן בְּתוֹךְ הַשְּׂמֻחָה,
בְּאִפְּן שֶׁהַמְּרָה שְׂחוּרָה בְּעֵצְמָהּ תִּתְּהַפֵּף לְשְׂמֻחָה,
שְׂיֵהַפֵּף הַמְּרָה שְׂחוּרָה וְכֹל הַיִּסּוּרִין לְשְׂמֻחָה,
כְּדֶרֶךְ הַבָּא לְתוֹךְ הַשְּׂמֻחָה, שְׂאֵז מִגְדֵּל הַשְּׂמֻחָה
וְהַחֲדוּדָה מִהַפֵּף כָּל הַדְּאָגוֹת וְהַעֲצָבוֹת וְהַמְּרָה
שְׂחוּרָה שְׁלוֹ לְשְׂמֻחָה. נִמְצָא, שְׂחוּטֵף הַמְּרָה
שְׂחוּרָה וּמְכַנִּיס אוֹתָהּ בְּעַל-כָּרְחוֹ לְתוֹךְ הַשְּׂמֻחָה,
כַּמְּשַׁל הַנִּ"ל: לְקוּטֵי מוֹהֲרֵי"ן ח"ב, כג.

שְׂמֻחָה אֲמֵתִית

כָּל הַשְּׂמֻחוֹת הֵם רַק בְּשַׁעֲתָן.

כַּגּוֹן, לְמִשְׁלֵי שְׂמֻחָה שֶׁל חֲתָנָה אוֹ בְרִית, הַשְּׂמֻחָה

הוא רק בשעתו, ואם יסתכל על הסוף, אין שום
שמחה בעולם, כי "סוף אדם וכו'"^א (ברכות ז).

אבל אם יסתכל על הסוף של הסוף, אז יש לו
לשמח מאד, כי סוף כל סוף, דהינו התכלית, הוא
טוב מאד: לקוטי מוהר"ן ח"ב, לג.

אור השמחות

אצל סתם בני-אדם אין השמחה של כל הטובות
ביחד, כי יש חלוקים רבים בענין השמחה.

למשל כשבאין על חתנה, יש מי ששמח מן
האכילה שאוכל, דגים ובשר וכיוצא,
ויש אחד, ששמח מן הכלי-זמר, ויש ששמח
מדברים אחרים כיוצא בהם, ויש ששמח מן החתנה
עצמה, כגון המתנים, שאינן משגיחים על אכילה
ושתייה, רק שמחים מן החתנה עצמה, וכיוצא שאר
חלוקים. אבל אין אדם שיהיה שמח מכל השמחות

(א) "...למות וסוף בהמה לשחיטה, והכל למיתה הם עומדים וכו'":

בִּיחָד. וְאִפְלוּ מִי שִׁשְׁמַח מְכַל הַדְּבָרִים הַנִּ"ל, אֶף-
 עַל-פִּי-כֵן אֵין הַשְּׂמִיחָה מְכַל הַדְּבָרִים בִּיחָד, רַק מְכַל
 אֶחָד בְּפָנַי עֲצֵמוּ בְּזֶה אַחֵר זֶה. גַּם יֵשׁ אֶחָד, שֶׁאֵין לוֹ
 שׂוֹם שְׂמִיחָה כָּלָל, לֹא מִן הָאֲכִילָה וְשִׁתְיָה וְלֹא
 מִשְׂאֵר דְּבָרִים, וְאֲדַרְבָּא, יֵשׁ לוֹ קִנְיָה וְצַעַר, שֶׁמִּקְנֵי
 עַל הַשְּׂדוּקָה, עַל שְׂזֵה נִשְׁתַּדָּד בְּזֶה.

אַבֵּל שְׂלֵמוֹת וְגִדְלוֹת הַשְּׂמִיחָה הִיא מִי שְׂזוּכָה
 לְשִׂמְחָה מְכַל הַטּוֹבוֹת בִּיחָד, וְזֶה אֵי אֶפְשָׁר כִּי-
 אִם כְּשִׂמְסִתְכֵל לְמַעְלָה עַל כָּל הַטּוֹבָה, דְּהֵינּוּ עַל
 הַשְּׂרִשׁ, שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁכִין כָּל הַטּוֹבוֹת. וְשֵׁם בְּהַשְּׂרִשׁ
 הַכֹּל אֶחָד, וְאִזִּי שְׂמִיחָתוֹ מְכַל הַטּוֹבוֹת בִּיחָד, וְאִז
 הַשְּׂמִיחָה גְּדוּלָה מְאֹד, וּמְאִירָה בְּאוֹר גְּדוֹל מְאֹד. כִּי
 עַל-יְדֵי הַכְּלָלִיּוֹת שֶׁנִּכְלָל שְׂמִיחָה בְּחִבְרָתָהּ, נִגְדָּל
 בְּיוֹתֵר אוֹר הַשְּׂמִיחָה. וְכֵן כָּל מַה שֶׁנִּכְלָלִין יוֹתֵר
 רַבּוּי הַשְּׂמִיחָה זֶה בְּזֶה, נִגְדָּל וְנִתְוֹסֵף אוֹר הַשְּׂמִיחָה
 בְּיוֹתֵר וְיוֹתֵר, כִּי נִגְדָּל וְנִתְוֹסֵף הָאוֹר מְאֹד עַל-יְדֵי
 הַתְּנוּצְצוֹת שֶׁמִּתְנוּצֵץ מִשְׂמִיחָה לְחִבְרָתָהּ. וְכֹל מַה
 שֶׁיֵּשׁ יוֹתֵר שְׂמִיחָה שֶׁנִּכְלָלִין בִּיחָד, נִתְוֹסֵף בְּיוֹתֵר
 וְיוֹתֵר אוֹר הַהִתְנוּצְצוֹת.

וְעַל-כֵּן כְּשֶׁנִּכְלַל הַשְּׂמִיחָה שֶׁל כָּל הַטּוֹבוֹת בְּיַחַד, אֵיזִי אֹרֵר הַשְּׂמִיחָה גָּדוֹל מְאֹד עַל-יְדֵי רַבּוּי הַהֲתַנוּצָצוֹת מְזִיחָה לְזֶה וּמְזִיחָה לְזֶה כַּנִּלְוֵה: לְקוּשֵׁי מוֹהַרָן ח"ב, לז.

טַנוּף עַל טַנוּף

מִי שְׂאִינוּ אִישׁ קְדוּשׁ וְרוּדֵף אַחַר תְּאֻוֹת וּמִנִּיחַ מִמֶּנּוּ לְבָנָיו הוּא כְּמוֹ שְׂמֵלֶכְלֵךְ עֵצְמוֹ בְּטַנוּף וְלוֹקַח טַנוּף וּמִכֶּסֶה עַל הַטַּנוּף.

כִּי בַּאֲמַת מָמוֹן דְּקִדְשָׁה הוּא גְבוּהַ מְאֹד וַיֵּשׁ בוֹ כְּמֵה בְּחִינּוֹת גְבוּהוֹת וְקִדְוֹשׁוֹת עֲלִיוֹנוֹת מְאֹד, כְּמִבְּאֵר בְּמָקוֹם אַחַר אֲבָל הַמָּמוֹן שֶׁל תְּאֻוֹת עוֹלָם הַזֶּה הוּא מוֹתְרוֹת, שְׂנִשְׂאָר מִן הָאָדָם מוֹתְרוֹת אַחַר שְׂמֵילַת תְּאֻוֹתוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה וְהַמוֹתְרוֹת אַחַר כָּל תְּאֻוֹתָיו הוּא הַמָּמוֹן שְׂנִשְׂאָר אַחֲרָיו.

גַּם הַבְּנִיִּים שְׂאִינָם נוֹלָדִים בְּקִדְשָׁה הֵם גַּם-כֵּן מוֹתְרוֹת מִמֶּשׁ כִּי הֵם בָּאִים מִמוֹתְרוֹת וְסִרְחוּן וְעִכְרִית הַמֶּחֱ שִׁיּוּצָא לַחוּץ וּמְזִיחַ נִתְהוּוּ הַבְּנִיִּים בְּחִינַת טְפַח סְרוּחָה סִרְחוּן מִמֶּשׁ. וּבְשִׁבִיל זֶה נִקְרָאִים הַבְּנִיִּים עוֹלָלִים

לְשׁוֹן טְנוּף כִּי 'עוֹלָל' פִּרַשׁ רַשׁ"י (תהלים ח) 'טְנוּף וְלִכְלוּף' וְכַנ"ל, וּמִי שֶׁמְנִיחַ בְּנִים כְּאֵלוֹ הוּא גְנָאִי וּבְזִיּוֹן כִּי הֵם בְּחִינּוֹת מוֹתְרוֹת וְטְנוּף. עַל־כֵּן הוּא רוֹצֵה לְכַסּוֹת אוֹתָם וּלְיַפּוֹת אוֹתָם עִם הַמָּמוֹן שֶׁהוּא גַם־כֵּן מוֹתְרוֹת גָּמוּר שֶׁנִּשְׁאָר אַחַר כָּל הַתְּאֻוֹת כַּנ"ל. וְזֶהוּ הִירְשָׁה שֶׁמִּשְׁאִיר לָהֶם אַחַר מוֹתוֹ. נִמְצָא שֶׁמִּכְסֵּה בְּטְנוּף עַל טְנוּף: לְקוּטֵי מוֹהַר"ן ח"ב, לו.

אֵין שׁוּם חוֹמָה

מִסְפָּרִים בְּשֵׁם הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב זָכַר צְדִיק וְקָדוֹשׁ לְבָרְכָהּ, מִשָּׁל, שֶׁמֶלֶךְ אֶחָד הֵנִיחַ אוֹצָר גָּדוֹל בְּמָקוֹם אֶחָד, וְסָבַב בְּאַחִיזַת עֵינָיִם פָּמָה וְכַמָּה חוֹמוֹת סָבִיב הָאוֹצָר, וְכִשְׁבָּאוּ בְנֵי־אָדָם לְאֵלוֹ הַחוֹמוֹת, נִדְמָה לָהֶם שֶׁהֵם חוֹמוֹת מַמָּשׁ, וְקִשְׁה לְשִׁבְרָם. וְקִצְתָם חָזְרוּ תִּכְף, וְקִצְתָם שִׁבְרוּ חוֹמָה אַחַת, וּבָאוּ אֶל הַשְּׂנִיָּה, וְלֹא יָכְלוּ לְשִׁבְרָהּ, וְקִצְתָם שִׁבְרוּ יוֹתֵר וְלֹא יָכְלוּ לְשִׁבֵר הַנִּשְׁאָרִים, עַד שֶׁבָּאוּ

הַבֶּן-מֶלֶךְ, אָמַר: אֲנִי יוֹדֵעַ, שְׁכָל הַחֹמוֹת הֵם רַק
בְּאַחִיזֹת עֵינַיִם, וּבַאֲמַת אֵין שׁוֹם חוֹמָה כָּלָל, וְהַלֵּךְ
לְכַטַּח עַד שֶׁעֲבַר עַל כָּלָם.

וּמִזֶּה יִבִּין הַמְּשָׁכִיל הַנִּמְשָׁל מֵאַלְיוֹ עַל כָּל הַמְּנִיעוֹת
וְהַהֲסָתוֹת וּפְתוּיִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת חֹמוֹת, שֵׁישׁ
עַל אוֹצַר שֶׁל יְרֵאת-שָׁמַיִם, שֶׁבַּאֲמַת אֵינָם כָּלוּם.
וְהַעֲקָר - לֵב חֹזֵק וְאַמִּיץ, וְאֵז אֵין לוֹ שׁוֹם מְנִיעָה
וּבַפֶּרֶט הַמְּנִיעוֹת בְּגַשְׁמִיּוֹת, כְּגוֹן מַחְמַת מָמוֹן אוֹ
שְׁמוֹנֵעַ אוֹתוֹ אֲשֶׁתוֹ וּבְנָיו וְחוֹתָנּוֹ אוֹ אָבִיו וְאָמוֹ
וְכוֹ, וְכִיּוֹצֵא, הֵם כָּלָם בְּטָלִים וּמְבַטְלִים לְמִי
שֶׁלְבוֹ חֹזֵק וְאַמִּיץ לְהַשְׁמִית בְּרַף. וְגַם אֶפְלוֹ גְבוּרָה
שֶׁל הַגְּבוּרִים, הוּא רַק מַחֲזֵק וְאַמֵץ הַלֵּב, שֵׁישׁ לוֹ
לֵב חֹזֵק בְּיוֹתֵר לְרוּץ בְּקִשְׁרֵי הַמְּלַחְמָה, כְּמוֹבֵא

בְּסִפְרֵים: לְקוּשֵׁי מוֹהַר"ן ח"ב, מו.

אֵילָן וּשְׁמוֹ "מֵאָה שָׁנִים"

חֹזֵק עֲצָמָךְ מְאֹד, וְעֵשָׂה מֵה שְׁתוּכַל בְּעִבּוּדְתָּהּ, וּבִרְבוּת הַיָּמִים וְהַשָּׁנִים תִּכְנַס לְבִטָּח בְּעִזְרָתוֹ יִתְבַּרְךָ לְתוֹךְ שְׁעָרֵי הַקִּדְשָׁה, כִּי ה' יִתְבַּרְךָ מְלֵא רַחֲמִים וְרוּצָה בְּעִבּוּדְתָּךְ מְאֹד. וְדַע, שְׁכָל הַתְּנוּעוֹת וְהַהֲעֵתָקוֹת, שְׂאֵתָה נִתָּק וְנִעְתָּק בְּכָל פֶּעַם אֵיזָה מְעַט מִן גְּשָׁמִיּוֹת לְעִבּוּדְתוֹ יִתְבַּרְךָ, בְּלֵם מִתְקַבְּצִים וּמִתְחַבְּרִים וּמִתְקַשְּׂרִים וּבָאִים לְעִזְרָתְךָ בְּעַת הַצָּרָה, דְּהֵינּוּ כְּשֵׁיִשׁ חָס וְשָׁלוֹם אֵיזָה דִּחְק וְעַת צָרָה חָס וְשָׁלוֹם.

וְדַע, שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לְעִבֹר עַל גִּישָׁר צָר מְאֹד מְאֹד, וְהַכֹּלָל וְהַעֲקָר שְׁלֵא יִתְפַּחַד כָּלָל. וְדַע, שֵׁיִשׁ אֵילָן, שְׁגֵדְלִים עָלָיו עָלִים, שְׁכָל עָלָה צָרִיךְ לְהִיּוֹת גָּדֵל מֵאָה שָׁנִים, וְהוּא נִמְצָא בַּפְּרֻדְסִים שֶׁל הַשָּׂרִים, וְקוֹרִין אוֹתוֹ בְּלִשׁוֹנָם "מֵאָה שָׁנִים". וּמִסְתַּמָּא כְּשֶׁגֵּדֵל מֵאָה שָׁנִים, בְּוֹדָאֵי עוֹבֵר עָלָיו מֵה שְׁעוֹבֵר, וְאַחֲר־כֵּן בְּסוּף הַמֵּאָה שָׁנִים הוּא יוֹרֵה בְּקוֹל גָּדוֹל כְּמוֹ קִנֵּי שְׂרָפָה, שְׁקוֹרִין "אוֹרְמֵאטִיע" [תוֹתַח]. וְהֵבֵן

הַנִּמְשָׁל הַיָּטִב: לְקוּטֵי מוֹהֲרֵין ח"ב, מ.ח.

סוּס שְׁפוּנָה מִן הַדֶּרֶךְ

הַמַּחְשְׁבָה בְּיַד הָאָדָם לְהַטוֹתָהּ כְּרָצוֹנוֹ לְמָקוֹם שֶׁהוּא רוֹצֵה וְאֵי אֶפְשָׁר שֶׁיְהִיּוּ שְׁנֵי מַחְשָׁבוֹת בְּיַחַד כָּלֵל. וְאֶפְלוּ אִם לְפַעֲמִים מַחְשַׁבְתּוֹ פּוֹרַחַת וּמְשׁוֹטְטַת בְּדַבָּרִים אַחֲרִים וְזָרִים, הִיא בְּיַד הָאָדָם לְהַטוֹתָהּ בְּעַל כְּרָחָה אֶל הַדֶּרֶךְ הַיָּשָׁר לְחֹשֵׁב מֵה שְׂרָאוּי.

וְהוּא מִמֶּשׁ כְּמוֹ סוּס שְׁפוּנָה מִן הַדֶּרֶךְ וְסָר לְדֶרֶךְ אַחֵר שֶׁתּוֹפְסִין אוֹתוֹ בְּרָסְנוֹ וּמַחְזִירִין אוֹתוֹ בְּעַל כְּרָחוּ אֶל הַדֶּרֶךְ הַיָּשָׁר.

כְּמוֹ-כֵן יְכוּלִים לְתַפֵּס אֶת הַמַּחְשְׁבָה בְּעַל כְּרָחוּ לְהַשִּׁיבָה אֶל הַדֶּרֶךְ הַרְאָוִי: לְקוּטֵי מוֹהַרִין ח"ב, ג.

הַסוּס הַמְּבוּהָל

הַצִּדִּיק הוּא מְכַרְח לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה בְּעַד יִשְׂרָאֵל, דִּהְיִנוּ כְּשִׁיּוֹצֵא אֶחָד חוּץ לַשׁוּרָה וּפּוֹרֵק עַל, אֲזִי הַצִּדִּיק מְכַרְח לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה בְּשִׁבְלּוֹ.

עַל-פִּי מְשַׁל, שֶׁפַּעַם אֶחָד נָסְעוּ שְׁנֵי בְנֵי-אָדָם עִם

סוּם מְבוּהֵל וּמְשַׁנֵּעַ, וְנִשְׂא אוֹתָם הַסוּם וְהַשְּׁלִיכֶם
 מִן הָעֵגְלָה. וְעָמַד אֶחָד וְהִתְחִיל לְהַכּוֹת אֶת הַסוּם
 בְּאַגְרוֹף, וְהִכָּה אוֹתוֹ הַרְבֵּה. וְשָׁחַק מִמֶּנּוּ הַשְּׁנִי
 וְאָמַר לוֹ: הֲלֹא אֶתָּה מַכָּה אֶת יָדְךָ, וַיְמָה תוֹעִיל
 לְהַסוּם הַכְּבֹאֵה זֶה, רַק אֶתָּה צָרִיךְ לִקַּח רְצוּעָה,
 שְׂמַכִּין בָּהּ הַסוּסִים, לְהַכּוֹת אוֹתוֹ.

וְהַלֵּךְ וְעָשָׂה כֵּן, וְלִקַּח רְצוּעָה וְהִתְחִיל לְהַכּוֹת אֶת
 הַסוּם. וְעָמַד הַסוּם וְרָץ בְּכֹהֶלָה גְּדוֹלָה,
 וּבָרַח וְנִשְׂא אוֹתָם וְהַשְּׁלִיךְ אוֹתָם לְתוֹךְ רֶפֶשׁ וְטִיט,
 וְהַסוּם בָּרַח לוֹ לְהֵלֵךְ. נִמְצָא, שְׁגַם זֶה אֵינוֹ עֹצֵה
 טוֹבָה. וַיַּעֲצוּ אוֹתוֹ שִׁיעֵשָׂה כֹּךְ, שִׁיקַח חֶבֶל יָפָה,
 וַיִּקְשֹׁר אֶת הַסוּם לְאִיזָה אֵילָן, וַיִּכֶה אוֹתוֹ הַרְבֵּה,
 וּבִזָּה יִלְמְדוּ לְהִיטִיב. וְעָשָׂה כֹּךְ, וְהִכָּה הַסוּם הַרְבֵּה
 וְנִתְיַנֵּעַ. וְרָאָה שְׁגַם זֶה אֵינוֹ עֹצֵה טוֹבָה, כִּי אֵינוֹ
 כְּדַאי הַסוּם כֻּלּוֹ בְּעַד הַיְגִיעָה וְהַקְּצָר־רוּחַ שִׁישׁ לוֹ
 עַל-יְדֵי הַהַכְּבֹאֵה, וְאֵין תִּקְנָה לְסוּם כְּזֶה רַק לִירוֹת
 אוֹתוֹ עַל-יְדֵי קִנֵּי שְׂרָפָה, וְזֶה צָר לוֹ.

כָּךְ כְּשֶׁאֶחָד יוֹצֵא לַחוּץ, וְאֵינוֹ מְתַנְהֵג כְּשׁוֹרֶה - אֵין יְכוּלִין לְמַצֵּא עֵצָה מֵהַ לַעֲשׂוֹת לוֹ, כִּי הִיָּה אֶפְשָׁר לְהַעֲנִישׁ אוֹתוֹ בְּעֵצְמוֹ אוֹ עַל-יְדֵי שְׁלִיחַ אוֹ בְּאִפְּן אַחֵר, אֲךָ כָּל הָעֲנָשִׁים הֵם נוֹגְעִים לְהַצְדִּיק בְּעֵצְמוֹ, כְּמוֹ שְׂמַצִּינוּ אֶצֶל הַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ, שֶׁבְּכָל צָרְתָם לוֹ צָר (וְשַׁעֲיָה סג), כִּי הֵם חֵלֶק אֱלֹהִים מִמַּעַל, וְעַל-כֵּן כְּשִׁישׁ לָהֶם צָרָה, חָס וְשָׁלוֹם, לוֹ צָר כְּבִיכּוֹל. כְּמוֹ-כֵן אֶצֶל הַצְּדִיק גַּם-כֵּן, כִּי גַם עֲנוּשׁ לַצְּדִיק לֹא טוֹב (מְשַׁלֵּי יז), כִּי הָעֲנוּשׁ שְׂמַעֲנִישׁ אֶת אֶחָד, הוּא נוֹגֵעַ לְהַצְּדִיק בְּעֵצְמוֹ: לְקוּטֵי מוֹהֲרֵי ח"ב, סו.

לְבַקֵּשׁ הַמְּבַקֵּשׁ

כָּל מִי שֶׁגָּדוֹל יוֹתֵר צָרִיךְ לְבַקֵּשׁ מְבַקְּשׁוֹ בְּרַחוּק מְקוֹם יוֹתֵר.

כְּמוֹ שֶׁאֲנִי רוֹאִין שֶׁהַצּוֹמֵחַ חֵיווֹתוֹ וּמְבַקְּשׁוֹ סְמוּךְ לוֹ מְיָד כִּי הוּא צוֹמֵחַ מִן הָאָרֶץ, בְּסְמוּךְ לוֹ מִמֶּנּוּ. וּבְהִתְקַדְּשׁוֹ סְמוּךְ לָהּ גַם כֵּן עַל הָאָרֶץ, אֲךָ הוּא בְּרַחוּק יוֹתֵר קִצְתָּ מִן הַצּוֹמֵחַ כִּי הִתְקַדְּשׁוֹ

גְּדוּלָה בְּמַעֲלָה מִן הַצּוּמָה, אָבֵל בֶּן אָדָם צָרִיךְ
לְבַקֵּשׁ מִבְּקֵשׁוֹ בְּרַחוּק יוֹתֵר וְיוֹתֵר מִן הַבְּהֻמָּה.

וְעַל-כֵּן מִשָּׁה רַבְּנוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם שְׁהִיָּה גְדוּל בְּמַעֲלָה
מְאֹד הִיָּה צָרִיךְ לְבַקֵּשׁ מִבְּקֵשׁוֹ בְּרַחוּק מְקוּם בְּיוֹתֵר,
וְעַל-כֵּן הִצְרִיךְ לְבַקֵּשׁ לוֹ אִשָּׁה מִמְּדִינָה, כִּי מִבְּקֵשׁוֹ
הִיָּה רַחוּק מִחֻמַּת גְּדֻלָּתוֹ: לְקוּשֵׁי מוֹהַר"ן ח"ב, ע.

סאפין

וְהַעֲקָר, שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לִזְהַר מִזֶּה מְאֹד, הֵינּוּ שֶׁלֹּא
לְאָכַל פְּרֵי קֶדֶם שֶׁנִּתְּבַשְׁלָה כָּל צָרְכָּהּ. וְדַע כִּי גַם
כְּשֶׁמְבַשְׁלִין הַפְּרוֹת בְּבֵיתוֹ אֵינּוּ מוֹעִיל לָזֶה, אָבֵל
אִם הַפְּרוֹת שֶׁלֹּא נִתְּבַשְׁלוּ כָּל צָרְכָן עַל הָאֵילָן,
הֵם מִנְּחִים אִיזָה זְמַן עַד שֶׁנַּעֲשִׂין מְבַשְׁלִין מֵאֵילֵיהֶן
בְּתֵלוּשׁ, זֶה מוֹעִיל, וּמִתֵּר לְאָכְלוֹ.

וְזֶה דוֹמָה כְּמוֹ הָאָדָם שֶׁהוּא יֵגַע וְהוּא מְרַחֵף
רְחִיפּוֹת הַרְּבֵה בְּפִיו (שְׁקוּרִין סאפִין [מִתְנַשֵּׁף])
עַד אֲשֶׁר יָנוּחַ.

כְּמוֹ כֵּן אֵלּוּ הַפְּרוֹת שְׁנַתְּלִשׁוּ קֶדֶם שְׁנַתְּבִשְׁלוּ כָּל צְרָפֵן צְרִיךְ לְהִמָּתִין עַד שְׁיִנּוּחוֹ מִרְחִיפְתָּן וְאִזּוּ יִשְׁתַּר לְאַכְלָן. וְהַדְּבָרִים סְתוּמִים: לְקוּטֵי מוֹהָרִין ח"ב, פח.

לְלַחֵשׁ עַל קִנְיַת שְׂרָפָה

אָמַר לְעֵנִין הַתְּבוּדָדוֹת, שְׁהִיָּה דְרָכּוֹ ז"ל לְזֹרֵחַ מְאֹד בְּזֶה לְהִיּוֹת רְגִיל מְאֹד בְּהַתְּבוּדָדוֹת, לְפָרֵשׁ שְׂיַחְתּוֹ לְפָנֵי הַשָּׁם־יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם וְיוֹם. וְאָמַר: שְׂאֲפְלוּ כְּשֵׁאִין יְכוּלִין לְדַבֵּר כָּלֵל, אֲפְלוּ כְּשִׁמְדְּבָרִין רַק דְּבוּר אֶחָד, גַּם־כֵּן טוֹב מְאֹד. וְאָמַר: שְׂאֲפְלוּ אִם אֵינּוּ יְכוּלִין לְדַבֵּר רַק דְּבוּר אֶחָד, יְהִיָּה חֶזֶק בְּדַעְתּוֹ, וַיְדַבֵּר אוֹתוֹ הַדְּבוּר כַּמָּה וְכַמָּה פְּעָמִים בְּלֵי שְׁעוֹר וְעֶרְף, וְאֲפְלוּ אִם יְבַלֶּה כַּמָּה וְכַמָּה יָמִים בְּדְבוּר זֶה לְבַד גַּם זֶה טוֹב. וַיְהִיָּה חֶזֶק וְאִמִּץ, וַיִּרְבֶּה לְדַבֵּר אוֹתוֹ הַדְּבוּר פְּעָמִים אֵין מִסְפָּר, עַד שְׁיִרְחֹם עָלָיו הַשָּׁם־יִתְבָּרַךְ, וַיִּפְתַּח פִּיו, וַיּוּכַל לְפָרֵשׁ שְׂיַחְתּוֹ.

וְאָמַר: שְׁהַדְּבוּר יִשׁ לוֹ כַּח גְּדוֹל מְאֹד, כִּי הֵלֵא יְכוּלִין לְלַחֵשׁ עַל קִנְיַת־שְׂרָפָה שְׂלֵא תוּכַל

לִירוֹת, וְהֵבֵן: לְקוּטֵי מוֹהָרִין ח"ב, צו.

דָּרֶךְ חֲדָשׁ

עוד שָׁמַעְתִּי בְּשִׁמוֹ לְעִנְיָן מַעֲלַת הַשְּׂיִחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ, שֶׁאָמַר שֶׁעַל תְּפִלוֹת וּתְחִנוּת וּבִקְשׁוֹת הַסְּדוּרוֹת מִכָּבֶר, כָּבֵר יוֹדְעֵין מֵהֶם כָּל הַמְּחַבְּלִים וְהַמְּקַטְרְגִים, וְהֵם אוֹרְבִים עַל הַדְּרָכִים שֶׁל אֱלוֹ הַתְּפִלוֹת, מִחֲמַת שְׂיֹדְעִים מֵהֶם מִכָּבֶר.

כְּמוֹ לְמִשְׁלַל, עַל הַדְּרֶךְ הַכְּבוֹשָׁה, הַיְדוּעַ וּמִפְרָסִם לְכֹל, שֵׁם אוֹרְבִים רוֹצְחִים וְגִזְלָנִים תָּמִיד, מִחֲמַת שְׂיֹדְעִים מִדְּרֶךְ זֶה כָּבֵר. אֲבָל כְּשֶׁהוֹלְכִין בְּנִתִיב וְדֶרֶךְ חֲדָשׁ, שְׂאִינוֹ נוֹדַע עֲדוֹן, שֵׁם אֵינָם יוֹדְעִים לְאַרְבַּ שֵׁם כָּלֵל.

כְּמוֹ-כֵן לְעִנְיָן הַנִּלְ, כִּי הַשְּׂיִחָה שְׂמִדְבָר הָאָדָם עֲצָמוֹ בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ, הוּא דְרֶךְ חֲדָשׁ וּתְפִלָּה חֲדָשָׁה, שֶׁהָאָדָם אוֹמְרָה מִלְּבוֹ מִחֲדָשׁ, עַל-כֵּן אֵין הַמְּקַטְרְגִים מְצוּיִים כָּל-כָּף לְאַרְבַּ. וְאִף-עַל-פִּי-כֵן הַזְּהִיר מְאֹד גַּם עַל אֲמִירַת שְׂאָר תְּחִנוּת וּבִקְשׁוֹת, כְּמִבְאָר בְּדַבְּרֵינוּ כְּמָה פְּעָמִים: לְקוּטֵי מוֹהֲרֵין ח"ב, צו.

בְּעֵינַי מִלְחָמָה

לְעֵינַי הַמַּחְשָׁבוֹת זְרוֹת שְׁבַת־פְּלָה. וּכְבֵר יְדוּעַ, שְׁכַל
מַחְשָׁבָה וּמַחְשָׁבָה הִיא קוֹמָה שְׁלֵמָה, כַּמּוּבָא.
וְאָמַר, שְׁכַשְׁהָ אָדָם עוֹמֵד וּמִתְפַּלֵּל כְּסֹדֵר וְאִינוֹ
מִשְׁגִּיחַ עַל הַמַּחְשָׁבוֹת זְרוֹת, וְעַל־יְדִי־זָה הוּא מְנַצֵּחַ
אוֹתָם וּמַעֲבִירָם מִמֶּנּוּ (וְכַמְבָּאָר בְּמָקוֹם אַחֵר, שְׁאִין
צְרִיכִין לְהַסְתַּכֵּל עֲלֵיהֶם כָּלֵל, רַק לִילֵךְ כְּסֹדֵר בְּתַפְּלָתוֹ
וּלְבַלֵּי לְהַבִּיט לְאַחֲרָיו כָּלֵל, וְעַל־יְדִי־זָה מִמִּילָא יִסְתַּלְקוּ),
אֲזִי בְּדַרְךְ הַלּוּכּוֹ בְּתַפְּלָתוֹ הוּא מְפִיל אוֹתָם, לְזָה
חוּתֵךְ יָד, וְלְזָה חוּתֵךְ רֶגֶל, וְכִיּוֹצֵא בְּזָה בְּשֵׁאָר
הָאֵיבָרִים.

פְּרוּשׁ, כְּמוֹ לְמַשָּׁל בְּעֵינַי מִלְחָמָה, כְּשִׁצְרִיךְ לִילֵךְ
וְלַעֲבֹר בֵּין הַרְבֵּה רוֹצְחִים וְאוֹרְבִים,
וּכְשֶׁהוּא גָבוּר וְעֵבֵר בִּינֵיהֶם, אֲזִי בְּדַרְךְ הַלּוּכּוֹ הוּא
מְפִיל אוֹתָם, כִּי לְזָה חוּתֵךְ יָד בְּדַרְךְ הַלּוּכּוֹ וּמְפִילוֹ,
וְלְזָה חוּתֵךְ רֶגֶל וְכוּ', וְכִיּוֹצֵא בְּזָה.

כֵּן הוּא מִמֶּשׁ בְּעֵינַי הַתַּפְּלָה, שְׁכַשְׁמַתְפַּלְלִין כְּסֹדֵר
וְאִין מִשְׁגִּיחִין עַל הַמַּחְשָׁבוֹת זְרוֹת וְדוֹחִין אוֹתָם

וּמְפִילִם, אֲזִי בְּדַרְךָ הַלּוֹכוֹ בְּתַפְלָתוֹ הוּא חוֹתֵךְ לָזֶה יָד
וְלָזֶה רֶגֶל וְכוּ' כַּנ"ל. כִּי כָל מַחְשְׁבָה זָרָה הוּא קְלָפָה,
וְהִיא קוֹמָה שְׁלֵמָה, כַּמּוּבָא, וּכְשֶׁמִּתְגַּבֵּר לְהַתְּפַלֵּל
בְּסֹדֶר וְלִבְלִי לְהַסְתַּכֵּל עֲלֵיהֶם, אֲזִי הוֹרֵג אוֹתָם אוֹ
חוֹתֵךְ מֵהֶם אִיבָרִים אִיבָרִים כַּנ"ל: לְקוּטֵי מוֹהָרִין ח"ב, קכב.

מִמֶּלֶךְ וּבֵן הַשָּׂרָרָה

הָיָה מֶלֶךְ אֶחָד, וְאָהַב אֶחָד מִבְּנֵי הַשָּׂרָרוֹת. וְחָבַב
אוֹתוֹ, וְקָרְבוּ בְּכָל מִינֵי אֲהָבָה וְחֻבּוּב. וְאַחֲר־
כֵּן כְּשֶׁהִגְדִּיל, הֵעִז נֶגֶד הַמֶּלֶךְ. וְאָמַר הַמֶּלֶךְ: תִּדְעַ,
שְׂאֵף-עַל-פִּי שְׂאֵנִי אוֹהֵב אוֹתְךָ מְאֹד, אֵף-עַל-פִּי-
כֵן אִי אֶפְשֶׁר לִי לָעֵבֵר עַל דַּת וּמִשְׁפָּט הַמַּלְכוּת.
וּמִשְׁפָּטְךָ חֲרוּץ לְמִיתָה. וְתַכְּף צְוֵה הַמֶּלֶךְ לְסַגְרוֹ
בְּכַבְלֵי בְּרוֹל וּנְתַנּוּ בְּבֵית הַסֵּהַר. וְהִתְחִיל זֶה הַבֶּן
שָׂרָרָה לְצִיר בְּדַעְתּוֹ הַיְסוּרִים שְׁלוֹ שְׂיֵהִיָּה לוֹ מִן
הַמִּיתָה, וְרָאָה שְׂצַעְרוֹ לֹא יִמְשֹׁךְ זְמַן הַרְבֵּה כִּי-אִם
עַד שְׂיֵהָרֵג. אֲבָל כְּשֶׁהִתְחִיל לְצִיר בְּדַעְתּוֹ צַעַר

הַמֶּלֶךְ, רָאָה שְׂצַעַר הַמֶּלֶךְ יִגְדֵל מְאֹד כִּי צַעַר
הַמֶּלֶךְ יִהְיֶה תָּמִיד. כִּי הוּא יוֹדֵעַ שֶׁהַמֶּלֶךְ אוֹהֵב
אוֹתוֹ מְאֹד וַיְהִי לוֹ גַּעְגּוּעִים גְּדוֹלִים אַחֲרָיו, וְצַעַר
גְּדוֹל מְאֹד לְעוֹלָם. וַהֲיָה לוֹ רַחֲמָנוּת עַל צַעַר שֶׁל
הַמֶּלֶךְ יוֹתֵר מִצַּעְרוֹ. וַחֲשַׁב מַחֲשָׁבוֹת אִיךָ לְהַצִּיל
אֶת הַמֶּלֶךְ מִצַּעְרוֹ.

וְנִתְיָשֵׁב כָּךְ: הֲלֹא בּוֹשָׁה חֲשׂוּבָה כְּמוֹ מִיתָה.
וְצֻוָּה לְהַשִּׁיר שֶׁל הַתְּפִיסָה לְהַכְנִיסוֹ
לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ. וְאָמַר אֶל הַמֶּלֶךְ: הָאֵמֶת יָדַעְתִּי כִּי
צַעֲרֶךָ גְּדוֹל מִצַּעְרֵי אֶךְ אִי אֶפְשָׁר לְךָ לַעֲבֹר עַל חוֹק
וְדַת הַמַּלְכוּת. בְּכֵן זֹאת הָעֲצָה הַיְעוּצָה, שֶׁתִּסָּבֵב
תְּחַבּוּלוֹת, שְׂיִבְיֵשׁ אֶחָד אוֹתִי בְּרַבִּים, וְהַבּוֹשָׁה
חֲשׂוּבָה כְּמוֹ מִיתָה. עַל-כֵּן תִּרְאֶה לְהוֹצִיא
מֵהַשְּׂבוּיִים גְּזֻלָּן אֶחָד שְׂדִינּוֹ לְהַרְגָּהּ, וְאֲנִי אֶתְגַּרְהָ בּוֹ
עַד שְׂיִכְעֶם עָלַי וַיִּבְזֶה אוֹתִי וַיִּכֶּה אוֹתִי בְּרַבִּים, וַיִּגְיַע
לִי מְזֻזָּה בּוֹשָׁה גְּדוֹלָה, וַיְהִי נַחֲשָׁב כְּמוֹ מִיתָה.
וְאַחֲרֵי-כֵן יִקְחוּ אֶת הַגְּזֻלָּן הַחַיִּב מִיתָה בְּלֹא זֶה

וימיתוהוּ כְּדִינוֹ. וְהָעוֹלָם יְהִי סוֹבְרִים שְׁבִשְׁבִיל
שְׁבֻזָּה עֶבֶד הַמֶּלֶךְ הַחֲבִיב נֶהְרָג, וְלֹא יִתְחַלֵּל כְּבוֹד
הַמַּלְכוּת וְהָעֶבֶד שְׁלוֹ.

כֹּף לְפַעֲמִים אֶחָד מְבֹזָה אֶת הַצְּדִיק. וּבִאֲמַת הוּא
עוֹשֶׂה טוֹבָה גְּדוֹלָה לְהַצְּדִיק, כִּי מִכֶּפֶר לוֹ עַל זֶה
מֵה שֶׁהָיָה חַיֵּב לְהַסְתַּלֵּק, וְנִתְחַלַּף עַל בּוֹשָׁה זֶה.
אֶף אֶף-עַל-פִּי-כֵן אֵין זֶה כְּבוֹד שָׁמַיִם שְׁלֹא לְקַח
נְקָמָה מִזֶּה שְׁבֻזָּה עֶבֶד הַמֶּלֶךְ הַחֲבִיב לוֹ מְאֹד.
וְלַעֲנֹשׁ אֶת זֶה שְׁבֻזָּה אֶת הַצְּדִיק בְּשִׁבִיל זֶה גַם-
כֵּן לֹא נִיחָא קָמָה, כִּי גַם עָנוּשׁ לַצְּדִיק לֹא טוֹב.
עַל-כֵּן הוּא יִתְבָּרַךְ מִסְבוֹת מִתְהַפֵּף, וּמַעֲמִיד עַל
הַצְּדִיק אִישׁ כֹּזֵה שֶׁהוּא חַיֵּב מִיתָה וְעָנֵשׁ מִכֶּבֶר.
וּמִזְמַנָּם שְׁנִיחָם לְפָנָיִךְ אֶחָד, וְזֶה מְבֹזָה אֶת הַצְּדִיק,
וְהַצְּדִיק נִפְטָר בְּזֶה מִן דִּינוֹ כִּנְ"ל. וְזֶה הָאִישׁ נֶעְנָשׁ
אֶחָר כֹּף וְנִתְקַדֵּשׁ שֵׁם שָׁמַיִם שְׁבִשְׁבִיל כְּבוֹד הַצְּדִיק
נֶעְנָשׁ: שְׁבַחֵי הַר"ן, כט.

מִדְרָגָה לְמִדְרָגָה

נִשְׁמַע מִפִּי הַקְּדוֹשׁ שְׂאֵמֶר, כִּי יֵשׁ צְדִיקִים שֶׁעֲבָדוּ וְטָרְחוּ עַד שֶׁזָּכּוּ לְאִיזָה מִדְרָגָה וּמַעֲלָה, כֹּל אֶחָד כִּפִּי מַעֲלָתוֹ.

כְּמוֹ לְמִשְׁלַל אֵצֶל מֶלֶךְ שֶׁשָּׂרְיָו זֹכֵין עַל-יָדֵי עֲבוֹדָתָם כֹּל אֶחָד לְאִיזָה מַעֲלָה, לְאִיזָה הַתְּמַנּוֹת גְּבוּהָ כִּפִּי עֲבוֹדָתוֹ.

אָבֵל עַל עֲצֻמוֹ אָמַר, שְׂאֵם הִיָּה יוֹדֵעַ שֶׁהוּא עֹכֶשׂוּ בְּאוֹתָהּ הַמַּעֲלָה וּמִדְרָגָה שֶׁל אֲשַׁתְּקַד אֵינִי רוֹצֵה אֶת עֲצֻמוֹ כֹּלֵל (וְאָמַר בְּלִשׁוֹן גְּנָאִי עַל עֲצֻמוֹ עַל עֵינֵי הַנִּ"ל אִם הִיָּה נִשְׂאָר בְּמִדְרָגָה שֶׁל אֲשַׁתְּקַד) רַק בְּכֹל פְּעַם הוּא עוֹלָה מִמִּדְרָגָה לְמִדְרָגָה: שְׂבַחֵי הַרְ"ן לַה.

לְמִי מִגִּיעַ שְׂכָר יוֹתֵר

פְּעַם אֶחָד שָׁלַח מֶלֶךְ אֶחָד שְׁלֵשָׁה אֲנָשִׁים לְמַדְיָנָה עִם דְּבַר סֵתֵר לְמֶלֶךְ אַחֵר. וְהֵם עָבְרוּ בְּתוֹךְ הַמְּדִינּוֹת שֶׁהָיוּ שָׂם חוֹלְקִים עַל הַמֶּלֶךְ. וְהִרְאִישׁוֹן

נִהְיָ עֲצֻמוֹ בְּחֻכְמָה, וְהַעֲלִים הָעֵינַיִן לְגַמְרֵי, וְעָבַר הַמְּדִינָה וְלֹא הִבִּינוּ כָּלֵל שְׂיִישׁ לוֹ דְבַר סֵתֵר. וְהַשְׁנִי עָבַר לְשֵׁם, וְעָמְדוּ בְּנֵי הַמְּדִינָה עַל הַדָּבָר, וְהִבִּינוּ שְׂיִישׁ לוֹ דְבַר סֵתֵר וְתַפְסוּ אוֹתוֹ שְׂיִיגִיד לָהֶם. וְעָשָׂה בְּחֻכְמָה אוֹ בְּגִבּוֹרָה וְנִמְלֹט מִיָּדָם. הַשְּׁלִישִׁי עָבַר נֶשֶׁם וְעָמְדוּ עָלָיו גַּם-כֵּן, וְהִבִּינוּ בּוֹ שְׂיִישׁ לוֹ סוּד, וְתַפְסוּ אוֹתוֹ, וְהָיוּ מְעַנִּים אוֹתוֹ בְּכֻמָּה וְכֻמָּה עֲנוּיִים הַרְבֵּה מְאֹד, וְכָל מָה שֶׁעָשׂוּ לוֹ עֲנוּיִים וְיִסּוּרִים וְצָרוֹת גְּדוֹלוֹת וְהוּא לֹא הִגִּיד דְּבַר וְעָמַד בְּנִסְיוֹן וְלֹא גָּלָה הַסּוּד עַד אֲשֶׁר רָאוּ שֶׁאֵין מוֹעִיל לוֹ שׁוּם דְּבַר וְהִנִּיחוּהוּ (כִּי חָשְׁבוּ מִסֵּתֶמָּה אֵינוֹ יוֹדֵעַ כָּלֵל).

וְעָבַר וּבֹא לְהַמְלִיךְ, וְהָיוּ חוֹקְרִים לְמִי מִהַשְּׁלֵשׁ הַנַּחֲלָה מִגִּיעַ שִׁכָּר יוֹתֵר. קִצְתָם אָמְרוּ, לְהִרְאֵשׁוֹן מִגִּיעַ יוֹתֵר, שֶׁעָשָׂה בְּחֻכְמָה לְהַעֲלִים לְגַמְרֵי. קִצְתָם אָמְרוּ, לְהַשְׁנִי מִגִּיעַ יוֹתֵר שֶׁכָּבַר עָמְדוּ עַל דַּעְתוֹ וְאָף-עַל-פִּי-כֵן נִמְלֹט מֵהֶם בְּחֻכְמָתוֹ וְכו' כַּנ"ל. אָמַר הַמְּלִיךְ: לְהַשְּׁלִישִׁי מִגִּיעַ שִׁכָּר יוֹתֵר

מִכֶּלֶם, כִּי כָּבֵד נִתְּפַס בְּמִצְוֹתָם וּבִדְאֵי גַם הוּא
הָיָה רוֹצֵה לְהֵעֲלִים אֶת לֹא עֲלֵתָה בִּידוֹ, וְנִתְּפַס
בִּידָם. וְעָנּוּ אוֹתוֹ וַיִּסְרוּ אוֹתוֹ בְּיַסּוּרִים וְעַנּוּיִים כְּאֵלוֹ
שָׂאֵם הָיָה מְגַלֶּה סוּד אֶחָד הָיוּ הַכֹּל רָצִים אַחֲרָיו
וְאֶת-עַל-פִּי-כֵן עָמַד בְּנִסְיוֹן כְּזֶה וְלֹא גָלָה דְבַר עַל
כֵּן מִגִּיעַ לוֹ שֶׁכָּר יוֹתֵר מִכּוֹלָם.

וְהַנְּמָשֶׁל מוֹבֵן קֶצֶת מֵעֵט לַמְּבִינִים: שְׂבָחֵי הַרְ"ן לוֹ.

מָה אֲנִי אוֹחֵז?

הַיְיָצֵר הָרַע דּוֹמָה כְּמוֹ מִי שֶׁהוֹלֵךְ וְרֵץ בֵּין בְּנֵי-
אָדָם, וַיְדוּ סְגוּרָה וְאֵין אָדָם יוֹדֵעַ מָה
בְּתוֹכָהּ. וְהוּא מְרַמֶּה בְּנֵי אָדָם וְשׂוֹאֵל לְכֹל אֶחָד,
מָה אֲנִי אוֹחֵז? וְלְכֹל אֶחָד נִדְמָה כְּאֵלוֹ הוּא אוֹחֵז
מָה נֶשְׂהוּא מִתְּאוּתָה. וְעַל-כֵּן הַכֹּל רָצִים אַחֲרָיו כִּי כָּל
אֶחָד סוֹבֵר שֶׁיֵּשׁ בִּידוֹ מָה נֶשְׂהוּא חֶפְצֵךְ. וְאַחֲרֵי-כֵן
הוּא פּוֹתֵחַ אֶת יְדוֹ וְאֵין בָּהּ כְּלוּם.

כְּמוֹ כֵּן מִמָּשׁ הַיִּצָּר הָרַע שֶׁהוּא מְרַמָּה כָּל הָעוֹלָם
וְהַכֹּל רָצִים אַחֲרָיו וּמְרַמָּה לְכָל אֶחָד וְאֶחָד עַד
שֶׁנִּדְמָה לְכָל אֶחָד וְאֶחָד כְּאִלוֹ יֵשׁ בְּיָדוֹ מַה שֶׁהוּא
חָפֵץ כָּל אֶחָד כְּפִי שְׁטוּתוֹ וְתַאֲוָתוֹ. וְאַחֲרֵיכֶן בְּסוּף
הוּא פּוֹתַח אֶת יָדוֹ וְאֵין בָּהּ כְּלוּם כִּי אֵין מִי שְׂיִמְלֵא
תַאֲוָתוֹ אֶצְלוֹ: שִׁיחוֹת הַרְ"ן, ג.

הַעֲמוּדֵי אוֹר

גַּם נִדְמוּ כָּל הַתַּאֲוֹת שֶׁל הָעוֹלָם כְּמוֹ עֲמוּדֵי אוֹר
הַנִּכְנָסִין בְּבֵית מִן אוֹר הַחֲמָה כַּנִּרְאָה בַּחַיִּישׁ
שֶׁהֵם נִדְמִין לְעֲמוּדִים מִחֲמַת הַזְּרִיחָה שֶׁל הַחֲמָה.
וּכְאִלוֹ רוֹצִים לְתַפֵּס אוֹתָן הַעֲמוּדֵי אוֹר שֶׁתּוֹפְסִים
וְחוֹטְפִים וְאֵין בְּתוֹךְ הַיָּד כְּלוּם.

כֶּן הֵם כָּל הַתַּאֲוֹת שֶׁל עוֹלָם הַזֶּה: שִׁיחוֹת הַרְ"ן, ג.

הָאֲנָשִׁים שֶׁנִּלְחָמִים

הַרְשָׁעִים הֵם מְלָאִים חֲרָטוֹת, וְהֵם אֵינָם יוֹדְעִים כָּלֵל מֵהוּ חֲרָטָה, כִּי זֶהוּ בְּעֵצְמוֹ שֶׁהֵם מִתְגַּבְּרִים בְּעֵנִין רִשְׁעָתָם, זֶהוּ בְּעֵצְמוֹ חֲרָטָה, כִּי מִחֲמַת שָׂבָא בְּדַעְתָּם חֲרָטוֹת, עַל־כֵּן הֵם מִתְגַּבְּרִים בְּיוֹתֵר בְּרִשְׁעָתָם.

כְּמוֹ שְׁנֵי אֲנָשִׁים שֶׁנִּלְחָמִים זֶה כְּנֹגֵד זֶה, שֶׁכִּשְׂאֶחָד רֹאֶה שֶׁחֲבֵרוֹ מִתְגַּבֵּר נִגְדוּ אִזִּי הוּא מִתְגַּבֵּר בְּיוֹתֵר כְּנֹגְדוֹ.

כְּמוֹ כֵּן מִמֶּשׁ, כְּשֶׁהֲרַע רֹאֶה שֶׁמִּתְחִיל אִיזָה טוֹב לְהִתְעוֹרֵר אֶצְלָם אִזִּי הוּא מִתְגַּבֵּר בְּיוֹתֵר, וְהֵבִין. וְזֶהוּ כָּלֵל גְּדוֹל בְּעִבּוּדַת ה', אֶפְלוּ לְשֶׂאֵר בְּנֵי־אָדָם, לְכָל אֶחָד לְפִי עֲרֹכּוֹ, שֶׁכָּל מֵה שְׁרוּצָה יוֹתֵר לְכַנֵּס בְּעִבּוּדַת ה', מִתְגַּבֵּר עָלָיו הַבַּעַל דְּבַר בְּיוֹתֵר, וּכְבָר מְבֹאֵר מִזֶּה בְּמָקוֹם אַחֵר (לְקוּטֵי מוֹהֲרָ"ן סִימָן ע"ב). וְצָרִיף לְהִיּוֹת מִשְׁכִּיל עַל דְּבַר זֶה, וּבְתַחֲבֻלוֹת תַּעֲשֶׂה מִלְחָמָה לְהִתְגַּבֵּר עַל הָרַע בְּהִתְגַּבְּרוֹת גְּדוֹל בְּכָל פַּעַם. אֲשֶׁרֵי הַזּוֹכָה לְנִצָּחַת הַמִּלְחָמָה: שִׁיחוֹת הַר"ן, י.

מִבֵּן שְׁנֵת־רַחֵק מֵאָבִיו

מֵעֶלֶת הַזֹּכָה לַתֵּן מְעוֹת לְצַדִּיקֵי אֲמֶת הִיא גְדוּלָּה
וַיִּקְרָה מְאֹד מְאֹד.

לְמִשְׁלֵי, בֵּן שְׁנֵת־רַחֵק מֵאָבִיו וְהֵבִין יֵשׁ לֹא גִעְגּוּעִים
גְּדוּלִים מְאֹד לְאָבִיו וְכֵן הָאָב יֵשׁ לֹא
גִעְגּוּעִים גְּדוּלִים לְבָנוֹ. לְיָמִים נִתְיָשֵׁב בְּדַעְתּוֹ הָאָב
לֵילֶךְ וְלִסְעַ לְבָנוֹ, וְכֵן הֵבִין נִתְיָשֵׁב גַּם־כֵּן לֵילֶךְ וְלִסְעַ
לְאָבִיו. וְהָלְכוּ וְנָסְעוּ זֶה לְזֶה, וְכָל מָה שֶׁנִּתְקַרְבוּ
יֹתֵר נִתְגַּדֵּל בְּיֹתֵר הַגִּעְגּוּעִים שְׁלָהֶם. וְהָיוּ הַזֹּלְכִים
וְנוֹסְעִים זֶה לְזֶה, דִּהְיִינוּ הָאָב לְהֵבִין וְהֵבִין לְהָאָב, עַד
שֶׁנִּתְקַרְבוּ וְלֹא הָיָה בֵּינֵיהֶם כִּי אִם שְׁתֵּי פְרָסָאוֹת
לְבַד. וְהֵבִין הָאָב בְּגִדְלֵי הַגִּעְגּוּעִים שְׁלוֹ, שָׂאֵם יָנִיחַ
עֲצָמוֹ לְהִיּוֹת נִמְשָׁךְ אַחֵר הַגִּעְגּוּעִים לֹא יִהְיֶה לֹא כַּחַ
לְסָבֵל עוֹד הַגִּעְגּוּעִים שֶׁל אֵלּוֹ הַשְּׁתֵּי פְרָסָאוֹת, וְכֵן
הֵבִין הַבֵּן גַּם־כֵּן שָׂאִין לֹא עוֹד כַּחַ לְסָבֵל הַגִּעְגּוּעִים
שֶׁל אֵלּוֹ הַשְּׁתֵּי פְרָסָאוֹת הָאֲחֵרוֹנוֹת וְאִם יִמְשֹׁךְ
עֲצָמוֹ אַחֲרֵיהֶם תִּצָּא נִפְשׁוֹ חֵם וְשָׁלוֹם. וַיֵּשְׁבוּ עֲצָמָן

לְהַשְׁלִיךְ לַגְּמֵרִי כָּל הַגְּעֻגּוּעִים וְלַהֲעִבִירם מִדַּעְתָּם.
 בְּתוֹךְ כֶּךָ, בָּא אֶחָד עִם עֲגָלָה וְחֹטֵף אֶת הַבֶּן וְהֵבִיאוֹ
 לְאָבִיו בְּמַהִירוֹת גְּדוֹל. כִּמָּה תִּעֲנוּג נִפְלָא וְעֵצוֹם
 גָּרַם זֶה הָאִישׁ שֶׁהֵבִיא אֶת הַבֶּן לְהָאֵב שֶׁהָיָה לָהֶם
 גְּעֻגּוּעִים כְּאֵלֶּה.

וְכֵן הִצְדִּיק שֶׁהוּא בֵּן לְהַשְׁמֵי-יִתְבָּרֵךְ, וּמַחֲמַת מִסָּף
 הַמִּבְדִּיל נִתְרַחַק מֵאָבִיו יִתְבָּרֵךְ. וַיֵּשׁ גְּעֻגּוּעִים
 כְּבִיכּוֹל לַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ וְכֵן לְהִצְדִּיק לַחֲזוֹר וְלַהֲתַקְרַב
 לְהַשְׁמֵי-יִתְבָּרֵךְ. וּבְתוֹךְ שֶׁהֵם מִתְקַרְבִּים זֶה לָזֶה עַד
 שֶׁהִגִּיעוּ סְמוּכִים זֶה לָזֶה וַאֲיֵן בֵּינֵיהֶם רַק הַרְחַק
 מֵעַט כִּנ"ל. וְהֵבִינוּ שֶׁלְגַדְל הַגְּעֻגּוּעִים אֵי אֶפְשָׁר
 לְסַבֵּל עוֹד וְהִסְפִּימוּ לְהַשְׁלִיךְ הַגְּעֻגּוּעִים מִדַּעְתָּם. כִּי
 הוּא יִתְבָּרֵךְ אָמַר: הֵאֵם אֵין לוֹ רַק עֵסֶק זֶה? הֲלֹא
 יֵשׁ לוֹ כִּמָּה וְכִמָּה עוֹלָמוֹת וְכוּי? וְכֵן הִצְדִּיק אָמַר
 בְּדַעְתּוֹ: וְכִי אֵין לוֹ רַק זֹאת? (דְּהֵינּוּ גְעֻגּוּעִים הַנִּל) הֲלֹא
 יֵשׁ כִּמָּה עֲבֻדוֹת אַחֲרוֹת שֶׁצָּרִיף לַעֲשׂוֹת כְּגוֹן
 צִיצִית וְתַפְלִין וְשָׂאֵר מִצְוֹת?! וְהִסְפִּימוּ לְהֲעִבִיר
 הַגְּעֻגּוּעִים מִדַּעְתָּם. בְּתוֹךְ כֶּךָ בָּא אִישׁ יִשְׂרָאֵלִי אֶחָד
 עִם עֲגָלָה וְהֵבִיא לְהִצְדִּיק פְּרִנְסָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה קָרְבוּ

וְהִבִּיאוּ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ. כִּי "צְדִיק אוֹכֵל לְשׁוֹבַע נַפְשׁוֹ"
 (משלי י"ג כה) וְזֶה בַּחֲנִינֵת "וְהִשְׁבִּיעַ בְּצַחְצְחוֹת נַפְשׁוֹ"
 (ישעיה נ"ח יא). וְנִמְצָא שֶׁהַצְּדִיק הַגָּדוֹל הָאֱמֵתִי זֹכֵחַ
 עַל-יְדֵי פְרִנְסָתוֹ וְאֲכִילָתוֹ לְבַחֲנִינֵת אִוְרוֹת הַצַּחְצְחוֹת
 וְעַל-יְדֵי אֵלוֹ הַצַּחְצְחוֹת נִתְבַּטַּל מִסָּף הַמְבַדִּיל וְעַל-
 יְדֵי-זֶה נִתְקָרַב הַצְּדִיק לְהֵשֵׁם-יִתְבָּרֵךְ. נִמְצָא כִּמָּה
 וְכִמָּה תַעֲנוּג גֵּרָם זֶה הָאִישׁ שֶׁהִבִּיא פְרִנְסָה לְהַצְּדִיק
 הָאֱמֵתִי שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה הוּא מִבִּיא וּמְקָרַב אֶת הַצְּדִיק
 לְהֵשֵׁם-יִתְבָּרֵךְ כִּנ"ל: שִׁיחוֹת הַר"ן, כד.

חֲבִילֵי חֲבִילוֹת

בְּעֵינֵי הַמַּחְשְׁבוֹת שְׁבַמַּח הוּא פֶּלֶא גָדוֹל וְגִדְלַת
 הַבּוֹרָא יִתְבָּרֵךְ שְׁמוֹ,

אֵיךְ הַמַּחְשְׁבוֹת מְנַחִים בְּמַח חֲבִילוֹת חֲבִילוֹת
 הַרְבֵּה מְאֹד אֵלוֹ עַל אֵלוֹ. וְכִשְׁאָדָם צָרִיךְ
 לְאִיזָה דָבָר וְנִזְכָּר בּוֹ, אָזִי מוֹשֵׁךְ וּמוֹצִיא אוֹתוֹ הַדָּבָר
 שֶׁהָיָה מְנַח בְּמַחֲשָׁבָה וְנִזְכָּר בּוֹ. וְהַדָּבָר פֶּלֶא, הֵיכֵן
 הָיָה מְנַח אוֹתוֹ הָעֵינָן עַד עַכְשָׁיו? וַיֵּשׁ קְשָׁרִים

וְסִימָנִים בְּהַמְחָשְׁבוֹת הַמִּנְחִים בְּהַמַּחֲבִילוֹת
חֲבִילוֹת הַרְבֵּה. וְכִשְׁנֹפֵר בְּאִיזָה דָּבָר מַחֲמַת שְׁנֹדֶמָן
עֲנִין הַמְעוֹרָר אוֹתָהּ הַמְחָשְׁבָה עַל־יְדֵי הַקָּשֶׁר
וְהַסִּימָן שָׁבָה, אֲזִי מוֹצִיא אוֹתָהּ הַמְחָשְׁבָה מִתּוֹךְ
חֲבִילֵי חֲבִילוֹת הַמְחָשְׁבוֹת הַמִּנְחִים וּמִסְדְּרִים בְּמַח.
וְאֲזִי כְּשִׁמוֹשֶׁךְ וּמוֹצִיא אוֹתָהּ הַמְחָשְׁבָה אֲזִי
מִתְהַפְּכִים וּמִתְגַּלְגְּלִים כָּל הַמְחָשְׁבוֹת מִסְדְּרָם
נִשְׁהִיוּ מִנְחִים, (כְּעֵין שְׂרוּאִין בְּדָבָרִים גְּשָׁמִיִּים,
שֶׁכְּשִׁמוֹשֶׁכִּין וּמוֹצִיאִין דָּבָר מִתּוֹךְ אִיזָה קֶפֶה וְחֲבִילָה. אֲזִי
מִתְהַפֵּךְ וּמִתְגַּלְגֵּל כָּל הַקֶּפֶה וְהַחֲבִילָה): שִׁיחוֹת הַרְ"ן, כה.

הַחֲבִיּוֹת הַנְּקוּבוֹת

אִיתָא [מובא] בְּסִפְרֵים שְׁבַשְׁבִּיל זֶה נִתֵּן הַשְּׂכָחָה,
כְּדִי שֶׁתְּהֵא הַתּוֹרָה חֲבִיבָה עַל לוֹמְדֶיהָ תְּמִיד
כְּשֶׁעָה הָרֵאשׁוֹנָה. כִּי עַל־יְדֵי הַשְּׂכָחָה כְּשַׁחוּזָר וּבָא
וְלוֹמֵד אֶפְלוּ מֵה שֶׁכָּבֵר לָמֵד, הוּא אֶצְלוּ כְּחֻדְשׁוֹת
וְחֲבִיב עָלָיו.

וְאִיתָא מְשַׁל עַל הַלּוּמַד וְשׁוֹכַח, שְׁשָׁכְרוּ אַנְשִׁים
 לְמִלְאֵת חֲבִיּוֹת וְהַחֲבִיּוֹת הָיוּ נְקוּבִים וְכָל
 מָה שֶׁהָיוּ שׁוֹפְכִין לְתוֹךְ הַחֲבִיּוֹת נִשְׁפָּךְ לַחוּץ
 וְהַטְּפָנִים אָמְרוּ: הוֹאִיל וְחוֹזֵר וְנִשְׁפָּךְ לַחוּץ, לָמָּה
 לָנוּ לִיגַע וּלְמִלְאֵת מֵאַחַר שְׁאַחַר-כֵּךְ נִשְׁפָּךְ?! אֲבָל
 הֶחָכֶם אָמַר: מָה לִּי בָזָה? הֲלֹא פּוֹרְעִין לִי עַל הַיּוֹם,
 וְשָׁכְרִי לֹא יִקְפַח מְכַל יוֹם וָיוֹם, כִּי אֲנִי מְשַׁכֵּר לְיָמַי
 וּמָה לִּי אִם נִשְׁפָּךְ?

כֵּךְ אֶף-עַל-פִּי שְׁשׁוֹכַח לְמוֹדוֹ, שָׁכְרוּ לֹא יִקְפַח מְכַל
 יוֹם וָיוֹם. וְדַע שְׁלַעֲתִיד מְזַכֵּרִין אֶת הָאָדָם כָּל
 מָה שֶׁלָּמַד. אֶף אִם שָׁכַח. גַּם בְּנֵי אָדָם הַשּׁוֹמְעִים
 הַתּוֹרָה שֶׁל הַצַּדִּיק הָאֵמֶת וְאֵינָם מְבִינִים אוֹתָהּ,
 לַעֲתִיד בְּעוֹלָם הַבָּא יְבִינּוּ. כִּי עַקֵּר הַתּוֹרָה הִיא
 לְהַנְּשָׁמוֹת, שֶׁבְּעוֹלָם הַבָּא יִהְיוּ הַנְּשָׁמוֹת בְּקִיָּאִים
 וּמְשִׁיגִים הֵיטֵב אֶת הַתּוֹרָה שֶׁלָּמַד וְשָׁמַע הָאָדָם
 בְּעוֹלָם הַזֶּה. אֲשֶׁרֵי הַמְּבֵלָה יָמָיו בַּתּוֹרָה וְעַבּוּדָה

הַרְבֵּה: שִׁיחוֹת הַר"ן, כו.

לְהִיּוֹת בְּכָל מְקוֹם

רְאוּי לְאָדָם שְׂיַעֲבֹר וַיִּלַּךְ בְּזֶה הָעוֹלָם בְּכָל הַסְּפָרִים
הַקְּדוּשִׁים וְלִלְמַד בְּלִם כְּדֵי שְׂיִהְיֶה בְּכָל מְקוֹם.

כְּמוֹ שְׁנִמְצָא הַשָּׂרִים הַגְּדוֹלִים שֶׁהוֹלְכִים וְעוֹבְרִים
בְּמַדִּינוֹת, וּמוֹצִיאִים הוֹצָאוֹת רַבּוֹת עַל זֶה,
כְּדֵי שְׂיֻכַּל אַחַר כֵּן לְהַתְּפַאֵר וְלוֹמַר שֶׁהִיָּה בְּמַדִּינוֹת,
כְּמוֹ שְׁדַרְךָ הַשָּׂרִים לְהַתְּפַאֵר וְלוֹמַר: הִיִּיתִי
בְּוֹאֵרֶשָׁא וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה.

כְּמוֹ כֵּן רְאוּי שְׂיִהְיֶה הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּכָל
מְקוֹמוֹת הַקְּדוּשִׁים שֶׁל הַתּוֹרָה, כְּדֵי שְׂיֻכַּל לְהַתְּפַאֵר
בְּעוֹלָם הַבָּא שֶׁהִיָּה בְּכָל מְקוֹם דִּהְיִנּוּ בְּכָל הַסְּפָרִים
הַקְּדוּשִׁים כַּנִּלְ, וּלְעֵתִיד בְּעוֹלָם הַבָּא מְזַכְּרִין אוֹתוֹ
כָּל מָה שֶׁלְמַד בְּעוֹלָם הַזֶּה: שִׁיחוֹת הַר"ן, כח.

נשמות בשרות

הַכֶּלֶל שֶׁעָקַר הוּא הָאֲמוּנָה בְּלִי שׁוּם חֻקִּירוֹת כָּלֵל, וּבְזוֹה יִהְיֶה חֹזֵק לְעוֹלָם בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא וּלְעוֹלָם לֹא יִמּוּט - אֲשֶׁרֵי לוֹ. גַּם זֹאת צָרִיךְ לְדַעַת, שֶׁיֵּשׁ נִשְׁמוֹת בְּשָׂרוֹת שֶׁנּוֹלְדוּ בְּכִשְׂרוֹת וְגַם לֹא קִלְקְלוּ מִעֲשִׂיָהֶם שָׂאִין בָּאִים עֲלֵיהֶם כָּלֵל מִחֻשְׁבוֹת כָּאֵלוֹ, וְאֶפְלוּ כְּשִׂמְדָּבְרִים בְּפִנְיָהֶם מִעֲנִינִים אֵלּוֹ לֹא אֶכְפַּת לָהֶם כָּלֵל וְאֵינּוּ מִבְּלִבֵּל דַּעְתָּם כָּלֵל.

וְזוֹה דוֹמָה כְּמוֹ שִׂמְדָּבְרִים מִתְּאֵוָה הַיְדוּעָה בְּפִנְי סָרִים, שֶׁבּוֹדָאֵי אֵינּוּ מִבְּלִבֵּל דַּעְתּוֹ כָּלֵל.

כֵּן אֵלּוֹ הָאֲנָשִׁים בְּשָׂרִים הַנִּ"ל אֵינָם שׁוֹמְעִים כָּלֵל וְאֵינּוּ נִכְנָס בְּאֲזִנֵּיהֶם כָּלֵל עֲנִינֵי חֻקִּירוֹת וּבְלִבּוֹלִים הַנִּ"ל: שִׁחוֹת הַרְ"ן, לב.

הזכוכית והצפור

בְּאֲמַת הַקְּשִׁיּוֹת וְהַחֻקִּירוֹת שֶׁל הַהֶמוֹן עִם הֵם שְׁטוּתִים גְּדוֹלִים וְאֵינָם קְשִׁיּוֹת כָּלֵל. וַיֵּשׁ בְּנֵי אָדָם

שְׁהוֹלְכִים עִם אֵיזָה קִשְׁיָא זְמַן רַב וּבִאֲמַת הַקִּשְׁיָא
שָׁלוּ הוּא תְרוּץ רַק מִחֲמַת שְׁאִין לוֹ דַּעַת נְדָמָה
לוֹ לְקִשְׁיָא.

כְּמוֹ לְמִשְׁלֵי שְׁשׂוּאֲלִין אֶת הַתִּינוּק, שְׁנִשְׁבֵּר
הַזְכוּכִית שֶׁל הַחֲלוֹן וְלִקְחוּ הַזְכוּכִית הַשְּׁנִי
שְׁאֲצֵלוּ וּקְבִעוּהָ כָּאן וְאִם-כֵּן יִפְרַח הַצְפוּר דְּרָךְ
הַחֲלָל הַזֶּה שֶׁל זְכוּכִית הַשְּׁנִי?! וּכְשִׁשׂוּאֲלִין אֶת
הַתִּינוּק כְּדִ, דִּהְיִנוּ שְׁכּוֹלְלִין לוֹ הַתְרוּץ עִם הַקִּשְׁיָא
בִּיחַד אֲזִי נְדָמָה לוֹ לְקִשְׁיָא גְדוֹלָה, וְאִינוּ יוֹדְעֵ מַה
לְהַשִּׁיב כָּלֵל כִּי נְדָמָה לוֹ לְקִשְׁיָא גְדוֹלָה, וּבִאֲמַת
הַכֹּל שְׁטוּת, כִּי אֲדַרְבָּא, הַקִּשְׁיָא - שְׁיִפְרַח הַצְפוּר
הוּא תְרוּץ עַל קִשְׁיָא הָרֵאשׁוֹנָה שֶׁל שְׁטוּת. כִּי
בִאֲמַת אִין לֹאֲקַחִין בְּשִׁבִיל זֶה הַזְכוּכִית הַשְּׁנִי לְסִתָּם,
כִּי יִפְרַח דְּרָךְ שָׁם. רַק הַתִּינוּק מִחֲמַת חֶסְרוֹן הַבְּנָתוֹ
אִינוּ מִבִּין שְׁכּוֹלְלִין לוֹ הַקִּשְׁיָא עִם הַתְרוּץ בִּיחַד
וְנְדָמָה לוֹ לְקִשְׁיָא גְדוֹלָה.

כְּמוֹ כֵּן מִמֶּשׁ בְּנֵי אָדָם שְׁנִכְנַס בְּלָבָם קִשְׁיּוֹת שֶׁל

שְׁטוֹת כָּאֵלּוּ שְׁבֹאֲמֵת זֹאת הַקְּשִׂיא הוּא תִּרוּץ אֶף
 מִחֲמַת חֶסְרוֹן הַבְּנֵתוֹ נִדְמָה לוֹ שֶׁהוּא קְשִׂיא גְדוּלָה
 וְהֵבֵן הֵיטֵב. עַל-כֵּן צְרִיף הָאָדָם לְסַלֵּק מִדַּעְתּוֹ
 וּלְבָרַח מִקְשִׁיּוֹת וְחֻקִּירוֹת וּשְׁטוּתִים וּבְלִבּוּלִים רַק
 לְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בְּאֻמוּנָה לְבַד: שִׁיחוֹת הַר"ן, לב.

לְהַשְׁלִיךְ הַמִּשָּׂא

אֶפִּיקוֹרְסוֹת נִקְרָאת 'מִשָּׂא' כִּמוֹ שְׁכַתֵּב רִש"י
 עַל "מִשָּׂאֲכֶם" (דְּבָרִים א, יב) - מְלַמֵּד
 שֶׁהָיוּ בָהֶם אֶפִּיקוֹרְסִים.

עַל-כֵּן כְּשֶׁנוֹסֵעַ לְהַצְדִּיק הוּא מְשָׁלִיךְ מֵעָלָיו מִשׁוּי
 גְדוּלָה, כִּי מֵאַחַר שֶׁנוֹסֵעַ כִּבֵּר יֵשׁ לוֹ אֻמוּנָה, שֶׁהוּא
 הִפָּךְ הָאֶפִּיקוֹרְסוֹת: שִׁיחוֹת הַר"ן, לו.

לֵב נִשְׁבֵּר

עֵצְבוֹת הוּא כִּמוֹ מִי שֶׁהוּא בְּכַעַס וּבְרָגָז, כִּמוֹ
 שְׁמִתְרַעַם וּמִתְלוֹנֵן עָלָיו יִתְבַּרֵּךְ חַס

וְשָׁלוֹם עַל שְׂאִינֹו עוֹשֶׂה לוֹ רְצוֹנוֹ. אֲבָל לֵב נִשְׁפָּר הוּא
 כְּבֵן הַמֶּתְחַטֵּא לְפָנָי אָבִיו, כְּתִינוּק שֶׁקוֹבֵל וּבוֹכָה
 לְפָנָי אָבִיו עַל שְׁנַתְרַחֵק מִמֶּנּוּ וְכו': שִׁיחוֹת הַר"ן, מב.

בְּעֵינַי הַמַּחֲשָׁבָה

צָרִיךְ לְשָׁמֵר אֶת הַמַּחֲשָׁבָה מְאֹד כִּי מִמַּחֲשָׁבָה יָכוֹל
 לְהֵיוֹת נַעֲשָׂה דָבָר חַיּוּנִי מִמֶּשׁ. וְדַע שֶׁכָּל בְּחִינָה
 שֶׁהִיא גְבוּהָ לְמַעְלָה יוֹתֵר אֶצֶל הָאָדָם הִיא יְכוּלָה
 לְהִגִּיעַ וּלְהִשָּׁיֵג יוֹתֵר.

כְּמוֹ לְמִשְׁלַל, עִם הַרְגֵּל יְכוּלִין לְהִשְׁלִיךְ אִיזָה דָבָר
 לְמַעְלָה, אֲבָל עִם הַיָּד יְכוּלִין לְהִשְׁלִיךְ
 לְמַעְלָה יוֹתֵר. וּבְהַדְבּוֹר יְכוּלִין לְהִשָּׁיֵג וּלְהִגִּיעַ יוֹתֵר
 וְיוֹתֵר כִּי בְהַדְבּוֹר יְכוּלִין לְדַבֵּר לְמִרְחוּק. וְהַשְּׁמִיעָה
 הִיא גְבוּהָ יוֹתֵר וְיְכוּלִין לְשִׁמְעַ קוֹל מִרְחוּק מְאֹד כְּגוֹן
 כְּשִׁיזְרִין בְּקִנְי־שִׁרְפָה (שְׁקוֹרִין הוֹרְמָאטְעס) יְכוּלִין
 לְשִׁמְעַ לְמִרְחוּק מְאֹד. וְהִרְאִיָּה יְכוּלָה לְהִשָּׁיֵג

וְלַהֲגִיעַ עוֹד יוֹתֵר וְיוֹתֵר כִּי בְהִרְאִיָּה יְכוּלִין לְרֹאוֹת
וְלַהֲבִיט עַל הַשָּׁמַיִם.

נִמְצָא שְׂכָל בְּחִינָה שֶׁהִיא גְבוּהַ יוֹתֵר לְמַעְלָה הִיא
יְכוּלָה לְהַשִּׁיג וְלַהֲגִיעַ יוֹתֵר. וְהַמְחַשְׁבָה הִיא גְבוּהַ
מְאֹד לְמַעְלָה מִן הַכֹּל וְיְכוּלָה לְהַשִּׁיג וְלַהֲגִיעַ לְמַעְלָה
לְמַעְלָה עַל-כֵּן צָרִיכִין לְשַׁמְרָה מְאֹד: שִׁיחוֹת הַרְ"ן, מו.

תִּינוּק עֵקֶשׁוֹן

יֵשׁ בְּנֵי אָדָם שֶׁנִּדְמָה עֲלֵיהֶם שֶׁהֵם רְחוּקִים מֵאִיזָה
תְּאֻוֹת גְּדוּלוֹת כְּגוֹן מִתְאֻוֹת מָמוֹן וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה.
דַּע, שֶׁאֶף-עַל-פִּי-כֵן יְכוּל לְהִיּוֹת שֶׁהוּא גְרוּעַ יוֹתֵר
מִחֲבֵרוֹ שֶׁהוּא מְשַׁקֵּעַ בְּאוֹתָהּ הַתְּאֻוָּה, דִּהְיֵנוּ שִׁישׁ
לוֹ אִיזָה תְּאֻוָּה אַחֲרֵת שֶׁהוּא מְשַׁקֵּעַ בָּהּ כָּל-כָּף
עַד שֶׁאֶפְלוֹ תְּאֻוֹת מָמוֹן וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה שֶׁהִיא תְּאֻוָּה
גְּדוּלָה מְאֹד, נִתְבַּטְּלָה אֶצְלוֹ כִּנְגַד אוֹתוֹ הַתְּאֻוָּה.
נִמְצָא שֶׁהוּא גְרוּעַ יוֹתֵר, כִּי הוּא מְשַׁקֵּעַ כָּל-כָּף
בְּאִיזָה תְּאֻוָּה עַד שֶׁאֶפְלוֹ תְּאֻוָּה גְּדוּלָה שֶׁל מָמוֹן
וְכִיּוֹצֵא, נִתְבַּטְּלָה אֶצְלוֹ מִחֲמַת אוֹתוֹ הַתְּאֻוָּה. וְאֶפְלוֹ

אם הִיְתָה הַתְּאֻוָּה שֶׁהוּא מְשַׁקֵּעַ בָּהּ קִטְנָה מִתְּאֻוָּה
הָאֲחֵרֶת שֶׁהוּא רְחוֹק מִמֶּנָּה, עִם כָּל זֶה אֵין נִפְקָא
מִנָּה כָּלֵל, מֵאַחַר שֶׁהוּא מְשַׁקֵּעַ בָּהּ כָּל-כָּף עַד
שֶׁתְּאֻוָּה גְּדוּלָה נִתְבַטֵּל אֶצְלוֹ עַל-יְדֵי-זֶה כַּנִּל.

וְכִמוֹ שְׂמָצִינוּ שֵׁישׁ עֶקֶשׁוֹן, כְּגוֹן תִּינוֹק שְׁבִשְׁבִיל
עֶקֶשְׁנוֹת לְבַד יָכוֹל לְהַפְקִיר עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי
וּלְהַכּוֹת רֵאשׁוֹ בַּתְּבָה מַחֲמַת עֶקֶשְׁנוֹת כְּנֶגֶד אָמוֹ
שְׁעוֹשֶׂה לָּהּ לְהַכְעִים, כְּמוֹ כֵּן יֵשׁ בְּבִנֵי אָדָם שֵׁיכוֹל
לְהַפְקִיר הַכֹּל וְלִסְלַק כָּל הַתְּאֻוֹת בְּשִׁבִיל אִיזָה
תְּאֻוָּה אוֹ עֶקֶשְׁנוֹת שֶׁהוּא רוֹצֵה: שִׁיחֹת הַרְ"ן, נה.

כְּמוֹ זְרִיחָה

כְּשֶׁחֹשְׁבִין תּוֹרָה צְרִיף לְהִיּוֹת חוֹשֵׁב הַדְּבַר-תּוֹרָה
שְׁרוּצָה לְחַדֵּשׁ בָּהּ, לְחַשֵּׁב וּלְחַזֵּר בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ
אוֹתוֹ הַפְּסוּק אוֹ אוֹתוֹ הָעֵנִין כְּמָה וְכְמָה פְּעָמִים
הַרְבֵּה מְאֹד, וְלְהִיּוֹת נוֹקֵשׁ וְדוֹפֵק עַל הַפֶּתַח עַד
שֵׁיפְתָחוּ לוֹ.

יֵשׁ דְּבַר שְׁפוּרָח בַּמַּחְשָׁבָה כְּמוֹ זְרִיחָה, וְאַחֲר־כֵּן
פוּרַח מֵהַמַּחְשָׁבָה. וְצָרִיךְ שְׂוִיהֵיה לְזֶה בְּרִיָּה
וְאִישׁ חֵיל, לְרֹדֵף וְלָרוֹץ אַחֲרֶיהָ לְהַשְׁיָגָה: שִׁיחוֹת הַרְ"ן, נח.

שְׁגֵעוֹן שֶׁל כָּל הַמְּשַׁגְּעִים

מִי שְׂאִינוֹ שׁוֹמֵעַ וְצִיַּת לְדַבְּרֵי חֲכָמִים אֲמֹתָיִם, הוּא
יִכּוֹל לְהַשְׁתַּגֵּעַ.

כִּי עֵקֶר שְׁגֵעוֹן שֶׁל כָּל הַמְּשַׁגְּעִים הוּא רַק מַחְמַת
נְשָׂה הִיא אִינוֹ צִיַּת וְשׁוֹמֵעַ לְדַבְּרֵי הַבְּעָלִי שֶׁכָּל. כִּי
הַמְּשַׁגֵּעַ אִם הָיָה שׁוֹמֵעַ וְצִיַּת לְדַבְּרֵי אַחֲרִים נֶשְׂהֵם
הַבְּעָלִי שֶׁכָּל, בּוֹדָאִי לֹא הָיָה מְשַׁגֵּעַ כָּלֵל. כִּי אֶף-עַל-
פִּי שְׁלִפֵי רוּחַ נְשִׁטוֹת וְשְׁגֵעוֹן שָׁלוֹ, נִדְמָה לוֹ בְּבִרּוֹר
גָּמוּר, נֶשְׂהוּא צָרִיךְ לִילֵךְ קְרוּעַ וְלִהְתַּגְּלַגֵּל בְּאַשְׁפָּה,
וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה מִדְּרָכֵי הַנְּשִׁטוֹת וְשְׁגֵעוֹן. אֶף-עַל-פִּי-כֵן
מֵאַחַר שֶׁהַגְּדוֹל מִמֶּנּוּ אוֹמֵר לוֹ שְׂאִינוֹ צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת
כֵּן, אִם הָיָה מְבַטֵּל דַּעְתּוֹ, נֶגְדַת דַּעְתַּת הַגְּדוֹל מִמֶּנּוּ
בְּחֲכָמָה בּוֹדָאִי הָיָה מְתַבְּטֵל כָּל הַשְּׁגֵעוֹן שָׁלוֹ.

נִמְצָא שְׁעָקַר הַשְּׁגָעוֹן הוּא רַק מִחֲמַת שְׁהוּא אֵינוֹ
רוֹצֵה לְשָׁמַע וּלְצִיַּת לְדַבְרֵי חֲכָמִים, וְהֵבֵן הַדָּבָר
הַיָּטֵב: שִׁיחוֹת הַר"ן, סז.

לְבוֹא בְכַעֲס

בְּעֵינֵי הַתְּפִלָּה. לְפַעֲמִים אֵין לְהֵאָדָם שׁוּם הַתְּלַהּבוֹת
בְּהַתְּפִלָּה, וְצָרִיכִין לַעֲשׂוֹת לְעֲצֻמוֹ הַתְּלַהּבוֹת
וְחֲמִימוֹת וְלֵב בּוֹעֵר לְהַתְּפִלָּה.

כְּמוֹ לְמִשְׁלַל שְׁנִמְצָא לְפַעֲמִים שְׁהֵאָדָם עוֹשֶׂה
לְעֲצֻמוֹ רָגֹז עַד שֶׁבָא בְכַעֲס וְנִתְרַגֵּז, כְּמוֹ
שֶׁאֹמְרִים הָעוֹלָם בְּלִשׁוֹן אֲשַׁכְּנֶנּוּ: "עַר שְׁנִיִּצֵּט זֶיךָ
אֵיין רָגֹז".

כְּמוֹ כֵּן מִמֶּשׁ בְּקִדְשָׁה בְּעֵינֵי הַתְּפִלָּה, צָרִיכִין
לְפַעֲמִים לַעֲשׂוֹת לְעֲצֻמוֹ רָגֹז. וַיַּעֲשֶׂה לוֹ חֲמִימוֹת
וְתַבְעֵרַת הַלֵּב בְּדַבְרוֹרֵי הַתְּפִלָּה, "אֲזוּי וְיֵאָ אֵיִינֶר
שְׁנִיִּצֵּט זֶיךָ אֵה רָגֹז". וְעַל־יְדֵי זֶה יָבוֹא אַחֲר־כֵּן
בְּאֵמַת לְהַתְּלַהּבוֹת וְחֲמִימוֹת הַלֵּב בְּהַתְּפִלָּה וַיִּזְכֶּה
שֶׁיִּבְעֵר לְבוֹ לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ, וַיִּתְפַּלֵּל בְּהַתְּלַהּבוֹת

גָּדוֹל. וְכֵן בְּעֵינֵי הַשְּׂמֻחָה, בְּפֶרֶט בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה, שְׁצָרִיכִין שְׁתֵּהִיָּה הַתְּפִלָּה בְּשְׂמֻחָה גְּדוֹלָה. וְצָרִיכִין לְהַכְרִיחַ עֲצָמוֹ לְשֻׂמְחַ עֲצָמוֹ בְּכָל מָה שְׁיִכּוֹל כְּדֵי לְזָכוֹת לְשְׂמֻחָה, וּבְפֶרֶט בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה, וְכַמוֹבֵא עַל פְּסוּק "אֲזַמְרָה לְאֱלֹקֵי בְּעוֹדֵי" וְכוּ' עֵינֵי שָׁם (לְקוּשֵׁי מוֹהַר"ן סִימָן רפ"ב). וְאִם לְפַעֲמִים דַּעְתּוֹ מְבַלְבֵּל, וְאִינוֹ יָכוֹל בְּשׁוּם אַפֵּן לְשֻׂמְחַ עֲצָמוֹ, אָז עֲצָתוֹ שְׁיַעֲשֶׂה עֲצָמוֹ כְּאֵלוֹ הוּא שְׂמֵחַ. וְאֶף-עַל-פִּי שְׁבַתְחֻלָּה עֲדִין אֵין הַשְּׂמֻחָה בְּאֵמַת בְּלָבוֹ, אֶף-עַל-פִּי-כֵן עַל-יַדֵּי שְׁעוֹשֶׂה עֲצָמוֹ כְּאֵלוֹ הוּא שְׂמֵחַ, עַל-יַדֵּי-זָזָה יִזְכֶּה אַחֲרֵי-כֵן בְּאֵמַת לְשְׂמֻחָה.

וְעֵצָה זֹאת הִיא עֵצָה גְּדוֹלָה מְאֹד, גַּם בְּכָל הַדְּבָרִים שְׁבִקְדָּשָׁה. שְׁבַתְחֻלָּה צָרִיכִין לַעֲשׂוֹת עֲצָמוֹ כְּאֵלוֹ הוּא לְהוֹט אַחַר אוֹתוֹ הַדְּבָר שְׁבִקְדָּשָׁה, וְאַחֲרֵי-כֵן זוֹכִין בְּאֵמַת לְזָזָה. וְהֵבֵן מְאֹד: שִׁיחוֹת הַר"ן, עַד.

בְּכָל מְקוֹם יֵשׁ יִשְׂרָאֵל

אֶפְלוּ מִי שְׁעוֹשָׂה כָּל הָעוֹלוֹת אֶף-עַל-פִּי-כֵן בְּהַכְרִיחַ יִמְצָא בּוֹ אֵיזָה יִשְׂרָאֵל, רַק שֵׁישׁ חֲלוּק בֵּין בְּנֵי אָדָם מִתִּי מִתְחִיל הַיִּשְׂרָאֵל. שֵׁישׁ בְּנֵי אָדָם שְׁהֵי־יִשְׂרָאֵל מִתְחִיל אֶצְלוֹ תִּכְפֹּף וְיֵשׁ שָׂאִין מִתְחִיל אֶצְלוֹ הַיִּשְׂרָאֵל רַק אַחֲר־כֵּן אַחַר שְׁעוֹשָׂה עוֹלָה, וְיֵשׁ שְׁמִתָּאֲחֵר אֶצְלוֹ הַתְּחִלַּת הַיִּשְׂרָאֵל יוֹתֵר, דְּהֵינּוּ אַחֲרֵי שְׁעוֹשָׂה כְּמָה עוֹלוֹת, וְכֵן יֵשׁ שְׁמִתָּחִיל אֶצְלָם בְּאַחֲוֵר יוֹתֵר וְיוֹתֵר, אֲבָל אֶף-עַל-פִּי-כֵן יִמְצָא גַם בּוֹ אֵיזָה יִשְׂרָאֵל רַק שֶׁהוּא מְאַחֲרֵי הַרְבֵּה.

כְּגוֹן לְמִשְׁלַל, שְׁהֵיָה מַעֲשֵׂה שְׂרָאִיתִי בְּכִפּוּר שְׂבֵא
אִישׁ חֵיל וְצוּה שְׁיִתְּנוּ לוֹ הַסּוּסִים עַל

הַפֶּאטְשֵׁט [הַדָּאָר]. וְשִׁחְדוּ אוֹתוֹ בְּמִמוֹן. וְאַחֲר־כֵּן בָּא הַשְּׁנִי וְהִסִּית אוֹתוֹ הָרֵאשׁוֹן שְׁיִקַּח גַּם-כֵּן הַסּוּסִים כְּנֹזֵף לְעִיל. וְשִׁחְדוּ אוֹתוֹ גַּם-כֵּן. וְאַחֲר־כֵּן בָּא הַשְּׁלִישִׁי וְהָיָה צָרִיךְ בְּאֵמַת סוּסִים עַל הַפֶּאטְשֵׁט וְרָצָה גַם-כֵּן לְקַח הַסּוּסִים. וְהִלֵּךְ הַבַּעַל כְּפָר וְהִתְחַנֵּן לְפָנָי הָרֵאשׁוֹן שְׁהֵיָה אָדוֹן שְׁיִנְיַחְהוּ.

וְעַתָּה נָשָׂא לוֹ פָּנִים הָאִישׁ חֵיל רֹאשׁוֹן וְצֹנָה לְהַנִּיחוֹ
וְלֹא יִקְחוּ אֶצְלוֹ הַסּוּסִים.

נִמְצָא שְׂאֶצֶל זֶה הַגּוֹזֵן הָאִישׁ חֵיל הָרֹאשׁוֹן הַנִּ"ל
הַתְּחִיל הַיִּשָּׂר אַחַר שְׁעֵשָׂה שְׁתֵּי עוֹלוֹת
כַּנִּ"ל, וְאִזּוֹ הַתְּחִיל אֶצְלוֹ הַיִּשָּׂר וְצֹנָה לְהַנִּיחוֹ. כִּי אֶף-
עַל-פִּי שְׁהִיָּה גּוֹזֵן וְעֵשָׂה עוֹלוֹת כָּאֵלוֹ אֶף-עַל-פִּי-בֶן
בַּפֶּעַם הַשְּׁלִישִׁית הַתְּחִיל הַיִּשָּׂר אֶצְלוֹ וְהַכֶּרַח לְהַנִּיחוֹ.
נִמְצָא שְׁבִכָל מָקוֹם יֵשׁ יִשָּׂר רַק שְׁהַחְלוֹק מִתִּי
מִתְּחִיל הַיִּשָּׂר כַּנִּזְכָּר לְעֵיל וְהַבֵּן: שִׁיחֹת הַרְ"ן, עח.

הַפְּסֻלֹת שְׁבַמִּים

מֵה שְׁכַשְׂאָדָם מִתְּחִיל לְכַנֵּס בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם
וְלִהְתְּקָרֵב לְצַדִּיק הָאֵמֶת בָּאִים עָלָיו הַרְהוּרִים
וּבְלִבּוּלִים גְּדוּלִים.

זֶה כְּמוֹ לְמוֹשֵׁל כְּלֵי מַיִם שְׁמֵתְחִלָּה נִרְאָה כָּאֵלוֹ
הַמַּיִם צְלוּלִים. וְאַחַר-כֵּן כְּשֵׁשׁוּפְתֵינָם וּמַעֲמִידֵין

הַמִּים יֵאָצֵל הָאִשׁ וּמִתְחִיל לְהִתְבַּשֵּׁל, אַזֵּי מִתְבַּלְבֵּל
הַמִּים וּמַעֲלָה הֶרְתִּיחָה כָּל הַפְּסֻלֹת שֶׁהָיָה בַּמִּים
וְעוֹלָה כָּל הַפְּסֻלֹת לְמַעְלָה. וְצָרִיף שִׁיעָמַד אֶחָד
לְהִסִּיר חֲלָאֵת וּפְסֻלֹת הַמִּים בְּכָל פַּעַם. וּמִתְחִלָּה
נִדְמָה כְּאִלוֹ הַמִּים צְלוּלִים לְגַמְרֵי וְאַחֲר־כֵּן נִרְאָה
הַפְּסֻלֹת שֶׁבַמִּים הָעוֹלָה בְּכָל פַּעַם לְמַעְלָה וְאַזֵּי
כְּשֶׁמְסִירִין בְּכָל פַּעַם חֲלָאֵת וּפְסֻלֹת הַמִּים אַזֵּי
אַחֲר־כֵּן נִשְׁאָרִין הַמִּים צְלוּלִים וְזֵכִים בְּאַמֶּת כְּרָאוּי.

כְּמוֹ כֵּן מִמַּשׁ קִדְּם שֶׁמִּתְחִיל הָאָדָם לְכַנֵּס בְּעִבּוּדַת
ה' אַזֵּי הַטּוֹב וְהָרַע מְעֵרְבִין בּוֹ וּמִחַמַּת שֶׁהֵם
מְעֵרְבִים מְאֹד אֵין נִרְאָה הַפְּסֻלֹת וְהָרַע שָׁבוּ כֻּלָּל,
כִּי הֵם מְעֵרְבִים יַחַד לְגַמְרֵי הָרַע עִם הַטּוֹב. אַךְ
אַחֲר־כֵּן כְּשֶׁמִּתְחִיל לְכַנֵּס בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם וּמִתְקָרֵב
לְצִדִּיק הָאֱמֶת אַזֵּי מִתְחִיל לְהוֹדֵדְכָּךְ וּלְהִתְבַּרֵּר,
וְאַזֵּי עוֹלָה הַפְּסֻלֹת וְהָרַע בְּכָל פַּעַם לְמַעְלָה כְּמִשְׁלַ
הַנּוֹכַח לְעֵיל. וְצָרִיף שִׁיעָמַד אֶחָד שִׁיעָסִיר מִמֶּנּוּ
חֲלָאֵתוֹ וּפְסֻלָּתוֹ בְּכָל פַּעַם וְאַזֵּי יִשְׁאָר אַחֲר־כֵּן וְךָ
וְצָלוּל לְגַמְרֵי בְּאַמֶּת כְּרָאוּי. הִיָּה אֶפְשָׁר לְהוֹצִיא

הַפְּסֻלֹת וְהַרְפָּשׁ מִיַּד מֵהָאֲנָשִׁים שֶׁהָיוּ בְּגִשְׁמִיּוֹת
 מִתְחַלְּלָה וְנִתְקַרְבוּ לַהֵשֶׁם-יִתְבָּרַךְ, אֲךָ מֵהַיְהִיָּה, אִם
 יִהְיֶה מוֹצִיא הַרְפָּשׁ יוֹצִיא הַרְפָּשׁ עִם הַמַּחַ מֵאַחַר
 שֶׁמְעַרְבֵּב הַכֹּל יַחַד. עַל-כֵּן הַהֲכָרַח לַהֲיִוֹת מֵתוֹן עַד
 שֶׁיִּזְדַּבֵּר מֵעַט מֵעַט: שִׁיחֹת הַר"ן, עט.

פְּחָדִים שֶׁל שְׁטוּת

בְּעֵינֵי הַיְרָאוֹת וְהַפְּחָדִים, שְׂאָדָם מִתְיָרָא וּמִתְפַּחַד
 עַל-פִּי הָרַב מִכִּמָּה דְּבָרִים אוֹ מִבְּנֵי אָדָם שְׂאִינָם
 יְכוּלִים לְהַזִּיק לוֹ כָּלֵל. וְהַדְּבָר נִרְאֶה שָׂרָק בְּסוּף
 כְּשֶׁהָאָדָם נִסְתַּלֵּק וְשׁוֹכֵב עַל הָאָרֶץ וְרָגְלָיו אֶל
 הַדָּלֶת, אִזּוֹ יִהְיֶה לוֹ יָשׁוּב הַדַּעַת בְּאַמֶּת, וְיִסְתַּכֵּל עַל
 עֲצָמוֹ וְיִרְאֶה הָאַמֶּת, שְׂכָל הַיְרָאוֹת וְהַפְּחָדִים שֶׁהָיָה
 מִתְיָרָא מֵאִיזָה בְּנֵי אָדָם שֶׁעֲמָדוֹ כִּנְגָדוֹ הָיָה הַכֹּל
 שְׁטוּת וְהֶבֶל, וּבְחִנָּם הָיָה לוֹ יְרָאוֹת וּפְחָדִים מֵהֶם,
 כִּי מֵהַיַּעֲשֶׂה לוֹ אָדָם.

וְכֵן לְעֵינֵי הַתְּאוּוֹת. כִּי אִזּוֹ יִרְאֶה הַיֵּטֵב אֲשֶׁר בְּחִנָּם
 כָּלָה בְּהֶבֶל יָמָיו וּבְשְׁטוּתָיו וּבְלִבּוּלִים כְּאֵלוֹ וּמִי
 הַכְּרִיחַ אוֹתוֹ לָזֶה וְכוּ', כִּי רַק אִזּוֹ יִרְאֶה הָאַמֶּת הַיֵּטֵב

היטב. ובאמת יש בזה דברים בגו, כי יש דבר אצל האדם שאותו הדבר הוא מתירא ומתפחד ממני הפחדים שהוא מתפחד מהם, ואף-על-פי שהוא יודע בדעתו בברור חזק שאותו הענין שהוא מתפחד ממנו אינו יכול לעשות לו כלל, אף-על-פי-כן יש לו פחד גדול מאד ממנו. כי אותו הדבר שיש אצל האדם, הוא מתפחד.

כמו שאנו רואין שנמצאים כמה בני אדם שהם פחדנים גדולים שיש להם פחדים של שטות, והם בעצמן יודעים שזה הדבר אינו כלום, ואף-על-פי-כן הם מתפחדים מאד. וכן אנו רואים שכשנפחידין את האדם מאחריו, שבאין עליו מאחריו פתאם בבהלה בקול פחד, אזי הוא תכף מתפחד מאד קדם שמתחיל הדבר לכנס בדעתו כלל, שעדין אינו יודע כלל שום דבר כי באו עליו פתאם מאחריו, ואף-על-פי-כן הוא מתפחד תכף ומיד קדם שהתחיל הדעת לידע מענין הפחד. ומאחר שעדין לא התחיל דבר הפחד לכנס

בְּהַדְעַת כָּלֵל, אִם-כֵּן אֵיךְ שֶׁיֵּךְ לְהִתְפַּחֵד? אַךְ
בְּאֵמַת עֶקֶר הַפֶּחַד שֶׁל הָאָדָם הוּא, שֶׁיֵּישׁ דָּבָר אֲצֵל
הָאָדָם שְׂאוֹתוֹ הַדָּבָר הוּא מִתְפַּחֵד.

וְכֵן בְּעֵינֵי הַתְּאוּוֹת, הוּא גַם-כֵּן כֶּךָ מִמֶּשׁ. שְׂאֵף-עַל-
פִּי שֶׁהָאָדָם יוֹדֵעַ שֶׁהַתְּאוּוָה הַזֹּאת הוּא שְׁטוּת וְהֶבֶל,
אֶף-עַל-פִּי-כֵן יֵשׁ דָּבָר אֲצֵל הָאָדָם שֶׁהוּא מִתְּאוּוָה
הַתְּאוּוָה, אֶף-עַל-פִּי שֶׁהָאָדָם יוֹדֵעַ שֶׁהוּא הֶבֶל גָּמוּר.
וְעַל-כֵּן בּוֹדֵאי אִם הָאָדָם יֵישֵׁב עֲצָמוֹ הַיָּטֵב הַיָּטֵב,
בְּקָל יוֹכֵל לְסַלֵּק מִמֶּנּוּ כָּל הַיִּרְאוֹת וְהַפְּחָדִים, וְכֵן
כָּל הַתְּאוּוֹת, מֵאַחַר שֶׁיוֹדֵעַ שֶׁבְּאֵמַת אֵינָם כְּלוּם,
רַק שֶׁיֵּישׁ דָּבָר אֲצֵלוֹ שֶׁהוּא מִתִּירָא וּמִתְּאוּוָה. עַל-כֵּן
בְּקָל יוֹכֵל לְשַׁבֵּר וּלְסַלֵּק הַכֹּל, כִּי הָאָדָם הוּא בְּעַל
בְּחִירָה, וּבְקָל יוֹכֵל לְהַרְגִיל דַּעְתּוֹ לְסַלֵּק מִמֶּנּוּ אוֹתוֹ
הַדָּבָר שֶׁמִּמֶּנּוּ בָּאִים כָּל הַפְּחָדִים שֶׁלוֹ וְכָל הַתְּאוּוֹת
כַּנִּ"ל: שִׁחוֹת הַרְ"ן, פּג.

שום חסרון

סגלה להתמדה, שיזכה להיות מתמיד בלמודו,
הוא להזהר לבלי לדבר על שום איש ישראל.

כמו כשהכלה היא יפה אזי האהבה בשלמות.
אבל כשיש להכלה איזה חסרון ומום, אזי
בודאי אין האהבה בשלמות.

כמו בן התורה נקראת כלה כמו שכתוב: "תורה צוה לנו משה מורשה" ודרשו רבותינו זכרונם לברכה: 'אל תקרי מורשה אלא מאורסה', וכל אחד מישראל יש לו אות בתורה, כי ששים רבוא אותיות התורה כנגד ששים רבוא נשמות ישראל. וכשיש חסרון באחד מישראל נמצא שיש חסרון בתורה ששם שרש נשמות ישראל בני"ל, ועל-כן בודאי אי אפשר לאהב את התורה בשלמות. אבל כשיזהר מלדבר על שום ישראל ולבלי למצא שום חסרון בשום ישראל נמצא שאין בהתורה שום חסרון ומום, אזי בודאי יאהב את התורה מאד, ואזי יתמיד בלמוד התורה מגדל האהבה כנזכר לעיל: שיחות הר"ן, צא.

דֶּרֶךְ הַרִים שֶׁל חוּל

דַּע שֶׁהַדְּבוּרִים שֶׁמְדַבְּרִים בְּרַבִּים, כָּל מֵה שֶׁהָעוֹלָם
הֵם רַבִּים יוֹתֵר הַדְּבוּרִים נִמְתָּקִים בְּיוֹתֵר. וְזֶה
בְּחִינַת שֶׁל "הִהְיֵנוּ דְאִמְרֵי אֵינְשֵׁי" [אוֹמְרִים הָעוֹלָם],
שֶׁהֵם דְּבוּרִים שֶׁל גּוֹיִים וְאַחֲר־כֵּף כְּשָׁבֵאוּ בְּתוֹךְ
יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּדְּבְּרוּ בִּינֵיהֶם עַל-יְדֵי-זֶה נִמְתָּקוּ וְנַעֲשׂוּ
מֵהֶם דְּבָרִים עֲלִיוֹנִים.

**וְזֶה בְּחִינַת מִי הֵם שֶׁהֵם מְלוֹחִים וְאֵי אֶפְשָׁר
לְשִׁתּוֹתָם וּכְשֶׁהוֹלְכִים דֶּרֶךְ הַרִים שֶׁל חוּל
עַל-יְדֵי-זֶה נִמְתָּקִים כִּי הַחוּל מִמְתִּיק הַמַּיִם וְאִזִּי
רְאוּיִין לְשִׁתָּיה (וְלֹא בְּאֵר יוֹתֵר):** שִׁיחוֹת הַר"ן, צב.

אוֹר גָּדוֹל

דַּע שֶׁיֵּשׁ אוֹר שֶׁהוּא מְאִיר בְּאֶלֶף עוֹלָמוֹת. וְזֶה הָאוֹר
אֵין אָדָם פְּשוֹט יְכוּל לְקַבֵּל מִחֲמַת גָּדְלוֹ, וְצָרִיף לָזֶה
חֶכֶם גָּדוֹל שְׂיוּכַל לְחַלֵּק אֲלָפִים לְמֵאוֹת, דִּהְיֵנוּ
שְׂיוּכַל לְחַלֵּק הָאוֹר הַגָּדוֹל לְחֻלְקִים קֶטְנִים כְּדֵי
שְׂיוּכְלוּ הַקֶּטְנִים בְּמַעֲלָה לְקַבְּלוֹ מֵעַט מֵעַט.

כְּמוֹ לְמַשָּׁל, כְּשֶׁאֶחָד אוֹמֵר פֶּשֶׁט אוֹ חֲלוּק גָּדוֹל
מְאֹד וּמַחֲמַת זֶה אֵין יְכוּלִין לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ
מַחֲמַת גָּדוֹל. כִּי חֲצִי פֶשֶׁט אִי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל כִּי אִם
בְּלֶה. אָבֵל כְּשֶׁמְחַלְקִין הַפֶּשֶׁט וְהַחֲלוּק לְחֲלָקִים
וְעַנְיָנִים אִזִּי יְכוּלִין לְהִבִּין כָּל עַנְיָן וְעַנְיָן בְּפָנָי עֲצֻמוֹ.

כִּי יֵשׁ אֹר שֶׁהוּא מְאִיר בְּאֶלֶף עוֹלָמוֹת וְהוּא הַשְּׂגָה
אֶחָת, דִּהְיֵנוּ שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְהַשְׁיֵג אוֹתוֹ אֶלָּא בְּלוֹ,
אָבֵל לֹא בְּמִקְצַת כִּי הוּא אֹר אֶחָד פְּשוּט. אִךְ
תְּלַמִּיד־חֶכֶם שֶׁהוּא נוֹקֵם וְנוֹטֵר הוּא יְכוּל לְחַלֵּק
אֲלָפִים לְמֵאוֹת דִּהְיֵנוּ לְחַלֵּק הָאֹר גָּדוֹל לְחֲלָקִים
כְּדֵי שְׂיוּכָלוּ לְקַבֵּלוֹ: שִׁיחוֹת הַרְבֵּי, צג.

כְּמוֹ בְּעוֹלָם הַבָּא

רְאוּי לְאָדָם לְהִרְגִיל אֶת עֲצֻמוֹ לְהִיּוֹת בְּעוֹלָם הַבָּא,
דִּהְיֵנוּ לְהִיּוֹת מִפְּרֵשׁ מִתְּאוֹת כְּמוֹ בְּעוֹלָם הַבָּא שְׂאִין
בוֹ לֹא אֶכִּילָה וְלֹא שְׂתִיָּה וְשׁוּם תְּאוּהָ מִתְּאוֹת
הַבְּהֻמָּיוֹת הַכְּלוּת וְנִפְסָדוֹת שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה.

וּכְמוֹ שְׁאָנוּ רוֹאִין הַחֹלָה, מִחֲמַת שֶׁהוּא סְמוּךְ
 קִצְתָּ לְעוֹלָם הַבָּא, עַל-כֵּן הוּא מוֹאֵס
 בְּאֲכִילָה וּשְׂתִיָּה וּמְשַׁגֵּל וְאִין לוֹ שׁוּם תַּאֲוָה, אֲדַרְבֵּא
 כָּל הַתַּאֲוֹת קִצִּים וּמְאוּסִים עָלָיו מִחֲמַת שֶׁהוּא
 סְמוּךְ לְעוֹלָם הַבָּא שְׁאִין בּוֹ אֲכִילָה וּשְׂתִיָּה וְכוּ'.

כֵּן יֵשׁ לְאָדָם לְהַרְגִיל עֲצֻמוֹ בְּעוֹדוֹ בְּחַיִּים חַיּוּתוֹ
 וּבְבִרְיָאוֹתוֹ שְׂיִהְיֶה יָכוֹל לְהִתְנַהֵג בְּלֹא תַּאֲוֹת כְּמוֹ
 בְּעוֹלָם הַבָּא: שיחות הר"ן, צו.

טובה גדולה מאד

הַצַּדִּיק מְטָה כְּלָפֵי חֶסֶד וְדֵן אֶת כָּל הַחֹלְקִים עָלָיו
 לְכַף זְכוּת שְׁכּוֹנָתָם לְשֵׁם שְׁמַיִם, כִּי לֹא הִיָּה הָעוֹלָם
 יָכוֹל לְסַבֵּל אֹר שֶׁל הַצַּדִּיק שְׁאוּרוֹ גָּדוֹל מְאֹד לְהָעוֹלָם
 לְסַבְּלוֹ, וְגַם מִחֲמַת שִׁישׁ כְּמָה דֵינִים וְקִטְרוּגִים
 גְּדוֹלִים עַל הַצַּדִּיק הַגָּדוֹל הָאֵמֶת, עַל-כֵּן הֵם חוֹלְקִים
 עָלָיו וּבִזָּה הֵם מְשַׁתִּיקִים הַדֵּינִים וְהַקִּטְרוּגִים.

כְּמוֹ שְׁאָנוּ רוֹאִים כְּשִׁישׁ דֵּין קָשָׁה עַל אָדָם אֶחָד,
 וְאֶחָד לּוֹבֵשׁ קִנְיָה וְאוֹמֵר: אֲנִי אֵלֶךְ וְאֶנְקָם

מִמֶּנּוּ וְאֶעֱשֶׂה בּוֹ דִין, עַל-יְדֵי-זֶה הוּא מִשְׁתִּיק מִמֶּנּוּ
 שָׂאָר הַבְּעָלִי דִין שְׂמֻקְטָרְגִים שְׁלֹא הָיָה אֲפָשָׁר לוֹ
 לְסַבֵּל דִּינֵיהֶם. נִמְצָא שְׂזֵה שְׁהוֹלֵךְ לְנֶקֶם מִמֶּנּוּ
 עוֹשֶׂה לוֹ טוֹבָה גְּדוֹלָה מְאֹד כִּי בְּוַדַּאי טוֹב וְנוֹחַ לוֹ
 לְסַבֵּל דִּינוֹ שֶׁל זֶה הָאֶחָד שְׂזֵה אֲפָשָׁר לוֹ לְסַבֵּלוֹ,
 מִלְּסַבֵּל דִּינֵיהֶם חֶסֶד-וְשָׁלוֹם שְׁלֹא הָיָה אֲפָשָׁר
 לְסַבֵּלוֹ: שִׁיחוֹת הַרְ"ן, צו.

הַמְּלַבּוּשִׁים

בְּעוֹלָם הַבָּא מִנְּחִין כַּמָּה בְּנֵי אָדָם בַּחוּץ וְהֵם
 צוֹעְקִים בְּקוֹל מַר: תִּנּוּ לָנוּ מָה לֶּאֱכֹל,
 וּבֵאִין אֶצְלָם וְאוֹמְרִים לָהֶם: הֲרֵי לָכֶם אֲכִילָה
 וְשִׁתְיָה, אֲכָלוּ וּשְׁתוּ, וְהֵם מוֹשִׁיבִים: לֹא, לֹא, אֵין אָנוּ
 צְרִיכִים אֲכִילָה זֹאת, רַק אָנוּ צְרִיכִים אֲכִילָה וְשִׁתְיָה
 שֶׁל תּוֹרָה וְעִבּוּדָה. וְכֵן מִנְּחִים כַּמָּה בְּנֵי אָדָם עֲרָמִים
 בַּחוּץ, וְהֵם צוֹעְקִים גַּם כֵּן מְאֹד: תִּנּוּ לָנוּ כַּמָּה
 לְהַתְּפֹסוֹת, וּבֵאִין אֶצְלָם וְאוֹמְרִים: הֲרֵי לָכֶם

מִלְבוּשִׁים, וְהֵם מוֹשִׁיבִים: לֹא, אֵין אֵלוֹ מִלְבוּשִׁים
נִצְרָכִים לָנוּ כָּלֵל, רַק אָנוּ צְרִיכִים מְצוּוֹת וּמַעֲשִׂים
טוֹבִים לְהִתְלַבֵּשׁ בָּהֶם.

עָנָה וְאָמַר: אֲשֶׁרֵי מִי שְׁזוֹכָה לְאָכֵל כַּמָּה פְּרָקִים
מִשְׁנִיּוֹת וְלִשְׁתוֹת אַחֲר־כֶּף אֵיזָה קִפְיִטְלִיךָ תְּהֵלִים,
וְלִהִתְלַבֵּשׁ בְּאֵיזָה מְצוּוֹת: שִׁיחֹת הֶרֶן, קג.

הַמְּנוֹל

”אם פָּגַע בְּךָ מְנוֹל זֶה מְשַׁכְּהוּ לְבֵית הַמְּדַרְשׁ“.

כִּי לְפַעֲמִים הוּא (הֵינּוּ הַפֶּעַל דָּבָר) מִתְּפַלֵּל מִתּוֹךְ
הָאָדָם וְאֵזִי הָאָדָם כְּמוֹ בֵּית־הַכְּנֶסֶת וְאֶחָד
מִתְּפַלֵּל בְּתוֹכוֹ. וְכֵן בְּלִמּוּד לְפַעֲמִים הָאָדָם הוּא
כְּמוֹ בֵּית־הַמְּדַרְשׁ וְאֶחָד לּוֹמֵד בְּתוֹכוֹ.

אָף אֶף־עַל־פִּי־כֵן לִמּוּד כְּזֶה טוֹב יוֹתֵר מִתְּפִלָּה כְּזוֹ
כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז”ל: ”אם אָבֵן הוּא נִמּוּחַ אִם
בְּרֹזֶל הוּא מִתְּפּוֹצֵץ“. וְזֶהוּ 'אם פָּגַע בְּךָ מְנוֹל זֶה',
פְּגִיעָה לְשׁוֹן 'תְּפִלָּה' כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז”ל.

הִינּוּ בְּשֶׁהֲמַנּוּל מִתְפַּלֵּל מִתּוֹכָךְ וְאַתָּה רַק כְּמוֹ
בֵּית־הַכְּנֶסֶת, מְשַׁכְּהוּ לְבֵית־הַמְּדַרְשׁ, כִּי טוֹב יוֹתֵר
שְׂיִהְיֶה נַעֲשֶׂה בְּחִינַת בֵּית־הַמְּדַרְשׁ כִּי הַלְמוּד טוֹב
יוֹתֵר כַּנֶּזְכָּר לְעֵיל: שִׁיחוֹת הַר"ן, קד.

עַל חוֹט הַשְּׂעָרָה

צָרִיף כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְצַעֵק לְהַשִּׁים יִתְבָּרַךְ וְלִשְׂא
לְבוֹ אֱלֹו יִתְבָּרַךְ כְּאֵלוֹ הוּא בְּאִמְצַע הַיָּם
תְּלוּי עַל חוֹט הַשְּׂעָרָה, וְהַרוּחַ סְעָרָה סוֹעֵר עַד לֵב
הַשָּׁמַיִם עַד שֶׁאֵין יוֹדְעִין מַה לַעֲשׂוֹת וְכַמְעַט אֵין
פְּנָאֵי אֲפִלוֹ לְצַעֵק. אָבֵל בְּאַמַּת בּוֹדָאֵי אֵין לוֹ עֲצָה
וּמְנוּס כִּי אִם לִשְׂא עֵינָיו וְלְבוֹ לְהַשִּׁים־יִתְבָּרַךְ.

וְכָךְ צָרִיכִין בְּכָל עֵת לְהַתְּבוּדָד וְלְצַעֵק לְהַשִּׁים־יִתְבָּרַךְ.
כִּי הָאָדָם בְּסַכְּנָה גְדוֹלָה בְּזֶה הָעוֹלָם כְּאֲשֶׁר יוֹדֵעַ כָּל
אֶחָד בְּנַפְשׁוֹ. וְהֵבֵן הַדְּבָרִים הַיְיָטִב: שִׁיחוֹת הַר"ן, קיז.

הַאֲנָקִיר

פַּעַם אֶחָד הוֹכִיחַ אוֹתָנוּ לְהַתְפַּלֵּל בְּכוֹנָה וּבְכחוֹת,
כַּמְבֹאֵר בְּסִפְרָיו הַרְבֵּה שְׁצָרִיכִין לְהַכְרִיחַ עֲצָמוֹ
מְאֹד לְתַפְלָה וּלְהַתְפַּלֵּל בְּכָל כּחוֹ.

וַאֲמַר שְׁתַּפְּלָה שְׁלָכֶם בְּכַח הוּא כְּמוֹ שְׁמֹשְׁכָתִי
אֲנִי אֶת חֶבֶל עִם הַאֲנָקִיר כְּשֶׁהֵייתִי עַל
הַסְּפִינָה, הֵינּוּ שְׁבִהוּתוֹ עַל הַסְּפִינָה הָיָה פַּעַם אֶחָד
שִׁעַת הַדְּחַק שֶׁהָיוּ מְכַרְיָחִים אֶת כָּל אַנְשֵׁי הַסְּפִינָה
שִׁימְשִׁכּוּ בְּכָל כּוֹחַ אֶת חֶבֶל הַנִּל, וְהָיִיתִי מוֹשֵׁךְ
בְּכָל כּוֹחֵי הַחֶבֶל, אֲבָל בְּאַמַּת לֹא הִכְנַסְתִּי שׁוֹם כּחַ
רַק הָיָה לְפָנַיִם, כִּי הִכְרַחְתִּי לְהִרְאוֹת לְפָנֵיהֶם כְּאִלּוֹ
אֲנִי מוֹשֵׁךְ בְּכָל כּוֹחִי.

כִּי הוּא הַתְּפִלָּה שְׁלָכֶם בְּכַח וּבְכוֹנָה, כְּלוֹמַר
שְׁעַדִּין אֵין אָנוּ מְכַנְיָסִין כָּל כּוֹחֵנוּ בְּאַמַּת לְתוֹךְ
הַתְּפִלָּה: שִׁיחוֹת הַר"ן, קכא.

בְּתוֹךְ רֶפֶשׁ וְטִיט

עָקַר הַתְּגַבְרוֹת הַתְּאֹהָה הַיְדוּעָה דִּהְיִנּוּ תַאֲוֹת
הַמְשָׁגֵל הוּא רַק מִחֲמַת עֲצָבוֹת וּמְרָה שְׁחוּרָה,
וְצָרִיכִין לְהַתְגַּבֵּר בְּכָל עֵז לְהִיּוֹת אַף שְׂמִיחַ תָּמִיד.

וְאָמַר: אֶפְלוּ בְּשִׁנּוּפְלִין לְפַעֲמִים לְתוֹךְ רֶפֶשׁ

וְטִיט, שְׁקִשָּׁה לוֹ מְאֹד לְצֵאת מִשָּׁם,

צוּעֵקִין וְצוּעֵקִין וְצוּעֵקִין (וְאָמַר בְּלִשׁוֹן אֲשַׁכְּנֶנּוּ בְּזֶה

הַלִּשׁוֹן: "אֵין אֶפְלוּ אִזּוּ מְעַ פֶּאֱלֵט אֵין אַה בְּלֵאטִי אַרְיִין,

שְׂרִיט מְעַן אֵין מְעַ שְׂרִיט אֵין מְעַ שְׂרִיט). וְהַגְבִּיהַ יְדִיו

קֶצֶת וְלֹא אָמַר יוֹתֵר.

וְאָמַר שְׁלַעֲנִין הַמְחֻשְׁבוֹת וְהַבְּלוּלִים שְׂמַבְלָבְלִין

לְאָדָם בְּעַנְיָן זֶה, שְׂדִיָּה לְצָרָה בְּשַׁעֲתָהּ, וְלֹא יִבְלָבֵל

עֲצָמוֹ כְּלָל כְּלָל בְּעַנְיָן זֶה לֹא קוֹדֵם וְלֹא אַחֲר־כֶּף:

שיחות הר"ן, קכט.

הַמְּמֵנָה עַל הָאוֹצְרוֹת

שָׁמַעְתִּי בְּשִׁמוֹ, לְעִנִּין הַמְּפָרְסָמִים בְּעֵלֵי מוֹפֵת,

סֵפֶר מַעֲשֵׂה, שְׁמֹלֶךְ אֶחָד הָיוּ לוֹ שְׁנֵי בָּנִים, אֶחָד
 הָיָה חָכֵם וְאֶחָד שׁוֹטֵה. וַעֲשֵׂה אֶת הַשׁוֹטֵה
 מְמֵנָה עַל הָאוֹצְרוֹת, וְלִהְיֶה לָּךְ לֹא הָיָה שׁוֹם
 הַתְּמִנוֹת, רַק יָשֵׁב אֶצֶל הַמֶּלֶךְ תָּמִיד. וְהָיָה קָשָׁה
 לְהַעֲוֹלָם מְאֹד שֶׁזֶה שְׂאִינוֹ חָכֵם יֵשׁ לוֹ כָּל הַתְּמִנוֹת
 וְהַכֹּל בָּאִים וְנִכְנָסִים אֶצְלוֹ לְהִכָּנֵס אוֹ לְהוֹצִיא מִן
 הָאוֹצְרוֹת, וְזֶה הַחָכֵם אֵין לוֹ שׁוֹם הַתְּמִנוֹת כָּלֵל.
 וְהַיָּשִׁב לָהֶם הַמֶּלֶךְ: וְכִי זֶה הוּא מַעֲלָה מָה שֶׁהוּא
 לוֹקַח אוֹצְרוֹת מוֹכְנִים וּמְחַלְקִים לְהַעֲוֹלָם?! כִּי זֶה
 הַחָכֵם יוֹשֵׁב אֶצְלִי וְחוֹשֵׁב מִחֲשָׁבוֹת וּבָא עַל יַעֲצוֹת
 חֲדָשׁוֹת שְׂאִינוֹ יָכוֹל לָבוֹא עֲלֵיהֶם, וְעַל-יָדֵי אֵלוֹ
 הַיַּעֲצוֹת אֲנִי כּוֹבֵשׁ מְדִינוֹת שְׁלֹא הָיִיתִי יוֹדֵעַ מֵהֶם
 כָּלֵל אֲשֶׁר מֵאֵלוֹ הַמְּדִינוֹת נִמְשָׁכִים וּבָאִים כָּל
 הָאוֹצְרוֹת שְׁלִי. אֲבָל זֶה הַמְּמֵנָה לוֹקַח אוֹצְרוֹת

מוֹכְנִים וּמַחֲלָקִים לְהַעֲוֹלָם. עַל-כֵּן בּוֹדֵאי גְדֹלָה
וְשֹׁגְבָה מְאֹד מַעֲלֵת הַחֶכֶם עַל הַמְּמֹנֶה אַף-עַל-פִּי
שֶׁנֶּרְאָה שָׂאִין לוֹ שׁוֹם הַתְּמֹנֹת. כִּי מִמֶּנּוּ נִמְשָׁכִים
כָּל הָאוֹצְרוֹת כַּנִּל: שִׁיחֹת הַר"ן, קל.

הָאֹר וְהַצֵּל

עַקֵּר הָאֹר הוּא כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "וְהָאֶרֶץ
הָאִירָה מִכְּבוֹדוֹ" (יחזקאל מ"ג).

אַךְ כְּשִׁמְעִידין דְּבַר גְּשָׁמִי כְּנֶגֶד דְּבַר רוּחִי עוֹשֶׂה
צֵל, וּכְפִי גְשָׁמִיּוֹת וְגֹדֵל הַדְּבַר שְׁעוֹמֵד כְּנֶגֶד
הַדְּבַר כְּמוֹ כֵּן נַעֲשֶׂה צֵל. כְּגוֹן כְּשִׁמְעִידין מִקַּל נֶגֶד
אוֹר הַשְּׁמֶשׁ עוֹשֶׂה צֵל קָטָן כְּפִי מִדַּת הַמִּקַּל, אֲבָל
כְּשִׁמְעִידין דְּבַר גְּדוֹל יוֹתֵר נֶגֶד הַשְּׁמֶשׁ עוֹשֶׂה צֵל
גְּדוֹל בְּיוֹתֵר. וְכֵן כְּשִׁמְעִידין בֵּית גְּדוֹל עוֹשֶׂה צֵל
גְּדוֹל יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְכֵן כָּל מֵה שֶׁגְּדוֹל הַדְּבַר יוֹתֵר,
עוֹשֶׂה צֵל גְּדוֹל יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְהַצֵּל הוּא הַסְּתֵרֶת
וְהַעֲלָמַת הָאֹר כִּידוּעַ.

וְעַל־כֵּן כְּפִי מָה שֶׁהָאָדָם מְשַׁקֵּעַ בְּאִיזָה מִדָּה וְתִאָוָה
 כְּמוֹ כֵּן עוֹשֶׂה צֶל נֶגֶד אֹר כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכִמוֹ כֵּן
 נֶעֱלַם מִמֶּנּוּ אֹרֵו יִתְבָּרַךְ. אָבֶל כְּשֶׁמְבַטֵּל הַמְדוּת
 וְהַתְּאֻוֹת, כְּפִי הַבְּטוֹל כֵּן נִתְבַטֵּל הַצֶּל, וְכִמוֹ כֵּן
 נִתְגַּלֶּה אֹרֵו כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, עַד שְׁזוֹכָה שְׂיִבְטֵל הַכֹּל
 לְגַמְרֵי עַד שְׂיִהְיֶה הַכֹּל לֹא וְאֵין וְאָפֶס, וְאִזּו יִתְגַּלֶּה
 כְּבוֹדוֹ בְּכֹל הָאָרֶץ, כִּי לֹא יִהְיֶה שׁוֹם דְּבָר שְׂיִסְתִּיר
 הָאֹר וְשְׂיַעֲשֶׂה צֶל כִּנְ"ל.

וְזֶהוּ: "מְלֹא כֹל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ", הֵינּוּ מִן "לֹא", הֵינּוּ
 כְּשְׁזוֹכִין לְבַטֵּל הַכֹּל כְּלֹא מִמֶּשׁ, עַל־יְדִי־זֶה: "מְלֹא
 כֹּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ". וְעַל־יְדִי־זֶה נִתְגַּלֶּה כְּבוֹדוֹ בְּכֹל
 הָאָרֶץ, כִּי אֵין דְּבָר שְׂיִסְתִּיר אֹר כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ
 וְיַעֲשֶׂה צֶל כִּנְ"ל: שִׁיחֹת הַכִּ"ן, קלו.

מִחֲדָר לְחֲדָר

אָמַר אִזּו שְׁטוֹב כְּשֶׁבָּאִים עַל קְבָרֵי אָבוֹת לוֹמַר
 לְהַמְתִּים הַשׁוֹכְנִים סְבִיב סְבִיב לְקַבֵּר אַבְיָהֶם וְאִמָּם
 וְכִיּוֹצֵא שְׁבָאִים אֱלִיו, לְבַקֵּשׁ מֵהֶם שְׂיִוְדִיעוּ לוֹ
 שְׁבֵא בָּנָם אוֹ בָּתָם אֱלִיו, כִּי בּוֹדָאֵי לֹא כֹל הַמְתִּים

נִסְתַּלְקִים מִמָּקוֹם קְבוּרָתָם לְמָקוֹם שְׁנִטְרָדִים כִּי
הֲרֵבָה שְׂרוּיִים עַל קִבְרָם. עַל כֵּן טוֹב לְהוֹדִיעַם כְּדֵי
שֶׁהֵם יוֹדִיעוּ לְאֲבֵיהֶם וְכוּ'. וְאָמַר אֹז: אֲבָל אֶצֶל
הַצְּדִיק אֵין צְרִיכִים לְחַשֵּׁשׁ עַל זֶה שְׂמָא אֵינוֹ שָׁם.
כִּי מִיתַת הַצְּדִיק הוּא רַק כְּמוֹ מִי שְׂיוֹצָא מִחֹדֶר
לְחֹדֶר אַחֵר.

וְהַמְשִׁיל אֹז לְבַתּוֹ עַל עֲצָמוֹ: כְּמוֹ שְׂאֲנִי עָתָה
בְּחֹדֶר זֶה וְאַחֲר־כֵּךְ אֲנִי יוֹצֵא מִחֹדֶר זֶה
וְנִכְנָם לְחֹדֶר הַשְּׁנַי וְסוּגֵר הַדֵּלֶת אַחֲרַי. אִם אַתָּה
תָּבוֹא אֶצֶל הַדֵּלֶת וְתַצַּעַק אָבִי אָבִי וְכוּ', לֹא אֶשְׁמַע
דְּבָרֶיךָ!?

כְּדַבְּרִים הָאֵלֶּה נִשְׁמַע מִפִּי הַקְּדוֹשׁ כְּמָה פְּעָמִים
שְׂרָמְזוּ לְכָל אֶחָד וְאֶחָד כְּמָה גְּדוּלָה הַמַּעֲלָה שֶׁל מִי
שְׂיִזְכָּה לָבוֹא עַל קִבְרוֹ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, כִּי בּוֹדְאֵי
יִשְׁמַע דְּבָרָיו וַיַּעֲזֹר וַיּוֹשִׁיעַ לוֹ בְּכָל מָה דְּאֶפְשָׁר:

שיחות הר"ן, קנו.

כחות לענין אכילה

אמר לענין ממון: צריך האדם שיהיו לו כל הכחות
שיש בענין אכילה.

כי יש כמה כחות באדם לענין אכילה. כי יש כח
המקבל וכח המעבב שלא יצא לחוץ המאכל
תקף, וכח המעבב וכח המחלק המאכל לכל איברי
הגוף, להפח המבחר וכן ללב וכן לכל שאר
האיברים לכל אחד פראוי לו, וכח הדוחה הפסלת
לחוץ, כמבאר כל זה לחכמי הרופאים.

כמו כן כל אלו הכחות צריכין לענין ממון. כי
צריך שיהיה לו כח המעבב שלא יפזר מעותיו
מיד (כדרך שיש בני אדם שבתחלה מתאזים מאד
לממון ומבלים ימיהם על זה, ותקף כשמשיגין הממון
מפזרין אותו מיד). וכן כח המחלק שיתחלק מעותיו
למקומות הצריכין לכל אחד פראוי כנזכר לעיל
לענין האכילה, דהינו שהמבחר יגיע לצדקה,
וכיוצא בזה בשאר המעות כל אחד למקומו הראוי
לו כנזכר לעיל לענין האכילה.

וְכִמוֹ שֶׁמִּסְפָּרֵינָם מֵהַבֶּעַל שֵׁם טוֹב ז"ל, שֶׁאָמַר לְעִנְיָן
 מֵהַ שְׂמֻקָּבֵל מְעוֹת מְרֻשָּׁעִים וְאָמַר שֶׁהַמְּעוֹת כְּשֶׁבָא
 לְיָדוֹ, אֲזִי הוּא מִתְחַלֵּק. וּמְעוֹת שֶׁקָּבֵל מֵאֲנָשִׁים
 הַגּוֹנִים אֵלּוֹ הַמְּעוֹת יוֹצְאִים עַל הוֹצָאוֹת הַכִּנְסוֹת
 אוֹרְחִים צְדִיקִים שֶׁבָּאִים אֶצְלוֹ, וְכִיּוֹצֵא בְּשֶׁאֵר
 הַמְּעוֹת. וּמְעוֹת שֶׁבָּא מִמֵּי שְׂאִינוֹ הַגּוֹן, זֶה הַמְּעוֹת
 יוֹצֵא עַל הוֹצָאוֹת הַסּוֹסִים שְׁלוֹ וְהַעֲרֵל הָעֶבֶד שְׁלוֹ,
 דְּהֵינּוּ שֶׁמִּמֵּילָא מִתְחַלֵּק הַמְּעוֹת אֶצְלוֹ כֶּף. אֵף עַל פִּי
 שֶׁבָּאֵת הִיּהוּ כָּל הַמְּעוֹת מְעֻרָב אֶצְלוֹ. אֵף מִמֵּילָא
 הִיּהוּ נַעֲשֶׂה כֶּף אֶצֶל הַבֶּעַל שֵׁם טוֹב ז"ל. וְזֶה בְּחִינַת
 כַּח הַמְּחַלֵּק הַנּוֹכַח לְעֵיל וְכַח הַדּוּחָה הַפְּסֻלָּת לַחוּץ.
 הֵינּוּ כְּנֹכַח לְעֵיל, כִּי יֵשׁ מְעוֹת שֶׁצָּרִיף לְצֵאת לַחוּץ
 בְּשֶׁבִיל עֲרֵלִים וְסוֹסִים וְכִיּוֹצֵא.

וְאָמַר: עֵקֶר תְּאֻוֹת מְמוֹן, מִי שֶׁאֵין לוֹ כְּלֵי לְקַבֵּל. כְּמוֹ
 לְעִנְיָן תְּאֻוֹת אֲכִילָה כִּי בּוֹדָאֵי מִי שֶׁיִּכּוֹל לְאָכֵל וְכוּ'.
 וְעֵקֶר הַתְּאֻוָּה בְּיֹתֵר מֵהַשְּׁעוֹר כְּמוֹ כֵּן לְעִנְיָן מְמוֹן.
 אֲנִי יֵשׁ לִי כְּלֵי וְכוּ': שִׁיחוֹת הַר"ן, קצג.

דְּבוּר לְזִמְן רְחוֹק

אָמַר: לַפְעָמַיִם אָנִי מְדַבֵּר אֵיזָה דְּבוּר לְאֵיזָה אָדָם,
וְאֵין הַדְּבוּר עוֹשֶׂה פְּעֻלָּתוֹ עַד לְזִמְן רְחוֹק.

**כְּמוֹ שֵׁשׁ כְּשֵׁנוֹתֵנִין אֵיזָה סְמִים לְרְפוּאָה. לַפְעָמַיִם
הֵסֵם עוֹשֶׂה פְּעֻלָּתוֹ וּמוֹעִיל מִיָּד וְלַפְעָמַיִם
צָרִיד הֵסֵם לְשָׁהוֹת בְּתוֹךְ הָאָדָם אֵיזָה זְמַן וְאַחֲר־כֵּן
הוּא עוֹשֶׂה פְּעֻלָּתוֹ.**

כְּמוֹ-כֵן יֵשׁ דְּבָרִים שֶׁהוּא מְדַבֵּר שֶׁהֵם מְנַחִים אֶצֶל
הָאָדָם וְאֵינָם מְעוֹרְרִים אוֹתוֹ עַד לְזִמְן רְחוֹק. אָבֵל
סוֹף כָּל סוֹף יַעֲשֶׂה הַדְּבוּר פְּעֻלָּתוֹ וְיִוְעִיל בְּיָדָיו:
שיחות הר"ן, רז.

לְיֵצֵאת מִן הָרֶפֶשׁ

אָמַר: שְׁכָל הַתּוֹרוֹת וְהַשִּׁיחוֹת שֶׁלוֹ אֵינָם בְּשִׁבְלֵנוּ
לְחֹד, כִּי אִם "אֵת אֲשֶׁר יִשְׁנוּ פֹה וְאֲשֶׁר אֵינָנוּ פֹה"
(דְּבָרִים כט"ד) (וְעַיִן בְּרִש"י שֶׁפָּרַשׁ וְאֲשֶׁר אֵינָנוּ פֹה, וְאֵף עִם
דוֹרוֹת הַעֲתִידִים לְבוֹא, וְהַבֵּן). וְכַמָּה פְּעָמַיִם דְּבַרְנוּ עִמּוֹ

מענין זה, ורמז לנו בדבריו להודיע לדורות הבאים את כל מעשי ה' הגדול שעשה עמנו. ופעם אחת אמר בפרוש: גם לבניכם תודיעו את כל התורות והשיחות הנפלאות והנוראות והמעשיות וכיוצא בהם אשר גלה לנו, ואמר אז זה הפסוק בהתלהבות גדול בגחלי אש "והודעתם לבניך ולבני בניך" (דברים ד"ט). (ואמר בזו הלשון: אייערע קינדער זאלט איר מודיע זיין וואס דא האט זיך גיטאן) ואמר ברחת וזיע בהתלהבות נורא: "והודעתם לבניך ולבני בניך".

ואמר: דע והאמן, אם אפשר להוציא אחד מן הרפש, גם מי שיתאחו בו יוציאו אותו

גם בן: שיחות הר"ן, רט.

האשה זרה

והכלל, שכל האזהרות של [ספר] 'משלי' להתרחק מאשה זרה פונתו על חכמות החיצוניות שנקראת אשה זרה פנגד חכמת התורה שנקראת "אשת חיל" (משלי ל"א).

וּמִי שֶׁבָּקִי בָּהֶם וּבְדַרְכֵיהֶם וְאִיךְ הֵם מְטַעֲנִים אֶת
הָעוֹלָם, בְּפָרֵט בְּנֵי הַנְּעוּרִים שֶׁהֵם מְחַנְּכִין
אוֹתָן בַּחֲנוּךְ הָרַע וְהַמָּר שֶׁלָּהֶם, הֵם מְמוֹשׁ כְּמוֹ
אִשָּׁה הַמְּנַאֲפֶת הַמְּקַשְׁטֶת עֲצָמָה וּמְדַבֶּרֶת דְּבָרֵי חַן.
וּבִתְחִלָּה אֵינָה מְגַלָּה זְדוּן לְבָהּ וּמְרַאֲיֶת עֲצָמָה
כְּכִשְׂרָה עַד אֲשֶׁר הִיא מְטַעֶת כָּל מִי שֶׁנִּסְּפֶת אַחֲרֶיהָ.
כְּמוֹ כֵּן מְמוֹשׁ הֵם דַּרְכֵיהֶם הָרָעִים לְמִי שֶׁיּוֹדֵעַ מְעַט
מְדַרְכֵיהֶם: שִׁיחוֹת הַרְ"ן, רטו.

אָדוֹן וּמוֹשֵׁל

עֵקֶר הָאֲזוּהָרָה זֶה הִיא בְּפִשְׁטוּת לְדַעַת וּלְזִכָּר אוֹתוֹ
יִתְבָּרַךְ תָּמִיד בְּכָל יַעַת וְאֵל יִשְׂבַּח אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ חֵס
וְשָׁלוֹם, בְּשׁוֹם יַעַת.

כְּמוֹ לְמוֹשֵׁל שֶׁדֶרֶךְ הַמְּלָכִים וְהָאֲדוֹנִים שֶׁמְזוּהָרִין
אֶת עַבְדֵיהֶם שֶׁיִּדְעוּ שֶׁיֵּשׁ עֲלֵיהֶם מוֹשֵׁל,
וּבְפָרֵט אֲנָשֵׁי חֵיל שֶׁל הַמְּלָכִים שֶׁמְלַמְּדִין אוֹתָם
שֶׁיִּדְעוּ מִי הַמְּלָךְ וְהַקִּיסָר שֶׁלָּהֶם "לְמַעַן תִּהְיֶה

יִרְאֶתוּ עַל פְּנֵיהֶם" וַיַּעֲבְדוּ עֲבוֹדָתָם בְּשִׁלְמוֹת. וְכֵן
הִרְגִילוֹת לֹאמֹר לְהַעֲבֹד, דַּע שֵׁישׁ עֲלֶיךָ אֲדוֹן וּמוֹשֵׁל,
שֶׁהַכּוֹנֵן שִׁיקָח זֹאת בְּדַעְתּוֹ בְּכָל עֵת וְאֵל יִשְׁכַּח
לְבַל יַעֲשֶׂה שׁוֹם דְּבַר נֶגֶד רְצוֹנוֹ.

כְּמוֹ כֵן לְהַבְדִּיל בְּמַלְכוּתָא דְשִׁמְיָא שְׂמִזְהִיר אוֹתָנוּ
"דַּע אֶת אֱלֹקֵי אָבִיךָ" וְכוּ', הֵינּוּ יְדוּעַ תִּדַּע וְאֵל
תִּשְׁכַּח בְּשׁוֹם עֵת. וְכֵן "וַיִּדְעַתְּ הַיּוֹם וְהַשְּׁבוֹת אֶל
לְבַבְךָ כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים" וְכוּ'. וְכֵן "דַּעוּ כִּי ה'
הוּא אֱלֹהִים". כִּי בּוֹדָאֵי צְרִיכִין כַּמָּה וְכַמָּה אַזְהָרוֹת
גְּדוּלוֹת וְרִבּוּת עַל זֶה בְּכַמָּה וְכַמָּה לְשׁוֹנוֹת. כִּי אֶף־
עַל־פִּי שָׁכַל אֶחָד יוֹדֵעַ בְּכֻלּוֹ כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים,
אֶף־עַל־פִּי־כֵן מַחֲמַת טְרָדוֹת עוֹלָם הִזָּה וְתַאֲוֹתָיו
וְהַבְּלִיּוֹ, נִמְצְאִים הַרְבֵּה שְׁבָרָב הָעֵתִים שׁוֹכְחִים
אוֹתוֹ יִתְבַּרֵּךְ: שִׁחוֹת הַכֶּסֶף, ר"ז.

אָדָם אַחַר שִׁינָה

שְׂמַעְתִּי בְּשִׁמוֹ שְׂאֲמַר: בּוֹדָאֵי נִמְצְאִים כְּשָׂרִים אֶף
עַל פִּי שְׂאִין לָהֶם הַתְּבוֹדָדוֹת. אָבֵל אֲנִי קוֹרֵא אוֹתָם

”פְּלִיִּיטִיס” מְבַהֲלִים וּמְבַלְבְּלִים. וּפְתָאם כְּשִׁבּוֹא
מְשִׁיחַ וַיִּקְרָא אוֹתָם יִהְיוּ מְעַרְבְּבִים וּמְבַלְבְּלִים.

אַבְל אֲנַחְנוּ נִהְיָה דּוֹמִים כְּמוֹ הָאָדָם אַחַר הַשִּׁנָּה
שְׂדַעְתּוֹ נוֹחָה וּמִישְׁבַּת הַיֵּטֵב.

כֵּן תִּהְיֶה דַעְתָּנוּ נוֹחָה וּמִישְׁבַּת עָלֵינוּ בְּלִי מֵהוּמָה
וּבְלִבּוֹל: שִׁיחוֹת הַרְ”ן, רַבֵּחַ.

הַקּוֹרֵי עֵבְבִישׁ

עֲנֵה רַבְּנוּ ז”ל וְאָמַר: גְּבוֹר אֶחָד חָגַר מִתְּנִי לְכַבֵּשׁ
חוֹמָה חֲזָקָה. וְאַחַר כֵּךְ כְּשֶׁבָא אֶל הַשַּׁעַר, הָיָה
אָרוּג עַל הַשַּׁעַר מִטּוֹה מִקּוֹרֵי עֵבְבִישׁ שְׁפָתָם הַשַּׁעַר.
וְכִי יֵשׁ שְׁמוֹת מְזֵה שְׂיִהְיֶה חוֹזֵר מִמְּלַחְמָתוֹ מִחַמַּת
הַסְּתִימָה שֶׁל הַקּוֹרֵי עֵבְבִישׁ?! (וְהַנְּמָשֶׁל מוֹכֵן).

וְאַחֲרֵי כֵךְ אָמַר לוֹ: הָעֵקֶר הוּא הַדְּבּוֹר. שְׁעַל-יָדֵי
הַדְּבּוֹר יְכוּלִין לְכַבֵּשׁ הַכֹּל וּלְנַצֵּחַ כָּל הַמְּלַחְמוֹת.
וְאָמַר: אֶף-עַל-פִּי שְׂיִכּוּלִין לְהַתְּבוֹדֵד בְּמַחְשָׁבָה,
אַבְל הָעֵקֶר הוּא הַדְּבּוֹר.

וּמִבְּאֵר הַנִּמְשָׁל מִמֵּילָא לְעֵנִין מֵה שְׁקָשָׁה עַל
הָאָדָם לְדַבֵּר לְפָנָי הַשָּׁם־יִתְבָּרַךְ אוֹ לְפָנָי הַצְּדִיקִים
הָאֲמִתִּיִּים מֵה שְׁבִלְבוֹ, וְכֹל זֶה מִחֲמַת בּוֹשָׁה וּכְבֻדוֹת
שָׁלוֹ שְׁאִין לוֹ עֲזוֹת דִּקְדָּשָׁה, בּוֹדָאֵי הוּא שְׁטוֹת
גָּדוֹל. כִּי הֵלֵא הוּא רוֹצֵה לְכַבֵּשׁ בְּדַבּוּרוֹ מִלְחָמָה
חֲזָקָה שֶׁהוּא מִלְחָמַת הַיִּצָּר, וְעַכְשָׁו כְּשֶׁהוּא סָמוּךְ
לְדַבֵּר, וְלַכַּבֵּשׁ וּלְשַׁבֵּר חוֹמוֹת וּלְפַתַּח שְׁעָרִים עַל־
יְדֵי הַדַּבּוּר, וּבְשִׁבִיל מְנִיעָה קֵלָה מִחֲלִישוֹת דַּעְתּוֹ
וְכִיּוֹצֵא יִמְנַע חֵס וְשָׁלוֹם מִלְּדַבְּרֵי! כִּי הֵלֵא הַמְּנִיעָה
הַזֹּאת נַחֲשֶׁבֶת לְסִתִּימָה שֶׁל קוּרֵי עַכְבִּישׁ כְּנֶגֶד
הַחוֹמוֹת שְׁרוּצָה לְשַׁבֵּר בְּדַבּוּרוֹ: שִׁיחוֹת הַרְ"ן, רֵלֵב.

לֵב הָאָבִן

שְׁמַעְתִּי בְּשִׁמוֹ לְעֵנִין הַתְּחִזְקוֹת בְּהַתְּבוֹדָדוֹת וְשִׁיחָה
בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ. אָמַר שְׁאֶפְלוּ אִם עוֹבְרִים יָמִים
וְשָׁנִים הַרְבֵּה, וְנִדְמָה לוֹ שֶׁלֹא פָעַל עֲדִין בְּשִׁיחָתוֹ
וְדַבּוּרָיו כְּלוֹם אֶף־עַל־פִּי־כֵן אֵל יִפֹּל מְזֶה כָּלֵל כִּי
בְּאֲמַת בּוֹדָאֵי עוֹשִׂים הַדַּבּוּרִים רָשָׁם.

וַהֲבִיא מָשָׁל כְּמוֹ מַיִם הַיּוֹרְדִים עַל הָאָבִן, אֶף־

על־פי שְׁנֵדֻמָּה לָנוּ שְׂאִין לְהַמּוּם כַּח כְּנֻגַד הָאָבֶן
הַקָּשָׁה וְאִין נֶכֶר רִשָּׁם הַמּוּם בְּאָבֶן, אֶף־עַל־פִּי־כֵן
כְּשֶׁהַמּוּם יוֹרְדִים עַל הָאָבֶן כַּמָּה וְכַמָּה זְמַנִּים
רְצוּפִים הֵם עוֹשִׂים נֶקֶב בְּהָאָבֶן כְּנִרְאָה בְּחוּשׁ.

כְּמוֹ כֵן אֶפְלוּ אִם לְבוּ לֵב הָאָבֶן וְאִין נֶכֶר בּוֹ רִשָּׁם
דְּבוּרָיו וְתַפְלָתוֹ, אֶף־עַל־פִּי־כֵן בְּרְבוּת הַיְמִים
וְהַשָּׁנִים יִנְקֵב לְבוֹ הָאָבֶן עַל־יַדֵּי שִׁיחַתּוֹ: שִׁיחַת הַרְ"ן, רַלד.

הַמְּלַבּוּשׁ

אָמַר: שְׁלֵא כְּמִדַּת הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא מִדַּת בְּשָׂר
וְדָם.

כִּי הָאָדָם כְּשֶׁעוֹשֶׂה לְעֶצְמוֹ מְלַבּוּשׁ, אִזִּי בְּתַחֲלָה
כְּשֶׁהוּא חֲדָשׁ חָשׁוּב אֶצְלוֹ בְּיוֹתֵר, וְאַחַר־כֵּן
כָּל מָה שְׂמֻזְקִין אֶצְלוֹ הַמְּלַבּוּשׁ נִתְקַלְקַל בְּכָל פְּעַם
יּוֹתֵר וְנִתְמַעַט חֲשִׁיבוּתוֹ בְּכָל פְּעַם כְּשֶׂמֻזְקִין.

אֲבָל הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא בְּרָא אֶת הָעוֹלָם, וּבְתַחֲלָה
הָיָה הָעוֹלָם מְקַלְקַל, וְאַחַר־כֵּן בְּכָל פְּעַם נִתְתַקֵּן

הָעוֹלָם וְנִחַשְׁבַּת הָעוֹלָם אֶצְלוֹ יוֹתֵר, כִּי אַחֲר־כֶּף
 בָּא אַבְרָהָם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב וְאַחֲר־כֶּף מִשֶּׁה רַבֵּנוּ
 עָלָיו הַשְּׁלוֹם וְכוּ'. וְכֵן בְּכָל פַּעַם בְּאִים צְדִיקִים
 וּמִתְקַנִּים בְּכָל פַּעַם אֶת הָעוֹלָם יוֹתֵר וַיּוֹתֵר וְנִחַשְׁבַּת
 בְּכָל פַּעַם אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ הָעוֹלָם בְּיוֹתֵר, וְאַחֲר־כֶּף
 בְּסוּף יָבוֹא מְשִׁיחַ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ וְאִזּוֹ יִהְיֶה גָמַר
 תְּקוּן הָעוֹלָם: שִׁחוֹת הַרְ"ן, רל"ט.

כְּבוֹד רְחוּק

אָמַר: כָּל מִי שֵׁישׁ לוֹ כְּבוֹד וְעִשְׂרוֹת יוֹתֵר, הַכְּבוֹד
 רְחוּק מִמֶּנּוּ בְּיוֹתֵר.

כִּי כִשְׂאֹחֵד יֵשׁ לוֹ מְעַט מְעוֹת הוּא יָכוֹל לְהַחְזִיק
 הַמְּעוֹת אֶצְלוֹ סְמוּךְ לְבִשְׂרוֹ. אָבֵל כִּשְׂיֵשׁ לוֹ
 הַרְבֵּה מְעוֹת, הַמְּעוֹת שְׁלוֹ מִנְּחָ בְּתַבְּהָ. נִמְצָא
 שֶׁהַכְּבוֹד שֶׁהוּא הָעִשְׂרוֹת רְחוּק מִמֶּנּוּ בְּיוֹתֵר. וְכֵן
 כִּשְׂיֵשׁ לוֹ עוֹד יוֹתֵר עִשְׂרוֹת אִזּוֹ מְעוֹתָיו וְסַחֲרוֹתָיו
 מִנְּחִים בְּחֻנּוֹת וְכִיּוֹצֵא וְרְחוּק מִמֶּנּוּ עוֹד יוֹתֵר.
 וְכִשְׂיֵשׁ לוֹ עוֹד יוֹתֵר וַיּוֹתֵר עִשְׂרוֹת, אִזּוֹ הוֹנָה

וְעִשְׂיֵרוֹת שְׁלוֹ מִנָּח בְּמִקְוֹמוֹת וְעִירִים אַחֲרֵים רְחוֹק
 עוֹד יוֹתֵר וְיוֹתֵר מִמֶּנּוּ. וְכֵן כָּל מֵה שְׁיֵשׁ לוֹ כְּבוֹד
 וְעִשְׂיֵרוֹת יוֹתֵר, אֲזִי הַכְּבוֹד רְחוֹק מִמֶּנּוּ בְּיוֹתֵר.
 וְהַקִּיסָרִים וְהַמְּלָכִים שְׂכַבּוּדֵם מְרַבֵּה מְאֹד, כְּבוֹדֵם
 רְחוֹק מֵהֶם עוֹד יוֹתֵר. כִּי הַמְּלָךְ אוֹ הַקִּיסָר יוֹשֵׁב
 בְּבֵיתוֹ וְכֹאן מְזַמְרִין וּמְשׁוֹרְרִין הַקֶּאֱפֵעֵלֶיַע בְּשִׁבְלֵוֹ
 לַעֲת עֵרֵב כְּנֶהוּג.

כִּי בְּעֶסְקֵי עוֹלָם הַזֶּה כָּל מֵה שְׁיֵשׁ לְאָדָם כְּבוֹד
 בְּיוֹתֵר הַכְּבוֹד רְחוֹק מִמֶּנּוּ בְּיוֹתֵר. אֲבָל תּוֹרָה
 וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, כָּל מֵה שְׁיֵשׁ לוֹ יוֹתֵר הֵם סְמוּכִים
 אֵלָיו בְּיוֹתֵר: שִׁיחוֹת הַרְ"ן, רמז.

חַתְנָה גְּדוּלָה מְאֹד

לְעֵנִין קִדְשַׁת שַׁבָּת.

אָמַר, שְׁשַׁבַּת דּוֹמָה כְּמוֹ שְׁיֵשׁ חַתְנָה גְּדוּלָה
 מְאֹד, וְשִׁמְחִים וּמְרַקְדִים שֵׁם הַרְבֵּה מְאֹד
 מְאֹד בְּשִׁמְחָה וְחֵדוּה גְּדוּלָה. וְעוֹמֵד אַחַד וּמְלַבֵּישׁ

עֲצְמוּ בַּבְּגָדֵי הַיְקָרִים, וְרִץ מְהֵרָה וְרוּצָה לְכַנֵּם
וְלִשְׁמַח שָׂם. אָבֵל צְרִיכִין זְכוּיָה גְדוּלָּה שְׂיוּכַל
לְרֹאוֹתוֹ מִן הַחֲרָכִים מִתּוֹךְ סֶדֶק קָטָן (שְׁקוֹרִין)

"שְׂפֹאֲרִינֵעַ": שִׁיחוֹת הַר"ן, רנב.

לְהַקִּיף בְּהַקְפָּה

אָמַר: הֲלֹא הַחֲנוּנֵי דִרְכּוֹ לְהַקִּיף בְּהַקְפָּה, שְׂיִתְנוּ
לוֹ לְאַחַר זְמַן. וּמִדּוּעַ לֹא יֵאמַר הָאָדָם
אִיזָה קְפִיטְלִיךְ [פְּרָקִי] תְּהִלִּים אוֹ לְלַמֵּד אוֹ לַעֲשׂוֹת
שְׂאָר מִצְוֹת, וְיִהְיֶה מִנַּח וּמוֹכֵן אֶצְלוֹ לַעֲת הַצֶּרֶךְ.
כִּי יִהְיֶה זְמַן שְׂיִצְטָרֵךְ לָזֶה, שְׂיִגְבֶּה שְׂכָרוֹ וּפְעָלָתוֹ.
וּמִדּוּעַ לֹא יִהְיֶה כְּהַחֲנוּנֵי שְׁנוֹתֵן סְחוּרָה בְּהַקְפָּה

וְכוּ': שִׁיחוֹת הַר"ן, רעא.

כַּתֵּף סוּרְרַת

אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל עַל אֶחָד שֶׁדִּבֶּר עִמוּ הִרְבָּה, וְכוֹנֵת רַבֵּנוּ ז"ל הִיָּה לְהוֹצִיאֹו מִמְקוֹמוֹת שֶׁנִּטְבַּע בָּהֶם בְּמִים שְׁאִין לָהֶם סוּף. אָבֵל אוֹתוֹ הָאִישׁ נָתַן כַּתֵּף סוּרְרַת וְחִזַּק אֶת לְבוֹ וְלֹא קִבַּל דְּבָרֵי רַבֵּנוּ ז"ל בְּלִבּוֹ אַף־עַל־פִּי שָׁגַם הוּא הֵבִין שֶׁדְּבָרֵי רַבֵּנוּ ז"ל אֲמַתֵּיִים וְנִפְלְאִים, אָבֵל לֹא רָצָה לְקַבֵּלֵם.

עֲנֵה וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל: זֶה הָאִישׁ דּוֹמֶה כְּמוֹ מִי שֶׁנִּטְבַּע בְּמִים וְהוֹלֵךְ לְאֲבוּד וּבֹא אֶחָד וּפּוֹשֵׁט יָדוֹ וְרוֹצֶה לְהוֹצִיאֹו מִשָּׁם, וְהוּא נוֹתֵן כַּתֵּף סוּרְרַת וּפּוֹנֶה עָרְפוֹ בְּעִזּוֹת וְאִינוֹ רוֹצֶה לְהַנִּיחַ אֶת עַצְמוֹ לְתַפְס בּוֹ לְהוֹצִיאֹו וּבוֹרַח מִן הַבָּא לְהַצִּילוֹ.

וְלִהְיוֹמֵעַ יִנַּעַם בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא: שיחות

הַר"ן, שח.

עֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה בְּתֵי דִינִין

דְּבַר גַּם־כֵּן שְׂאֵי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת פְּדִיוֹן כִּי אִם

כְּשִׂיּוֹדְעִין כָּל הָעֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה מִיְּנֵי פְדִיוֹנוֹת
לְהַמְתִּיק כָּל הָעֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה בְּתֵי דִינִים.

**וְאָמַר מִשָּׁל כְּמוֹ כְּשִׁתּוֹבְעִין אַחַד בְּגוֹבְעֵרְנִי שָׁל
קִיעַב [בְּמַחוּז קִיִּיב] וְהוּא מַעְמִיד טוֹעֵן
שְׁקוֹרִין 'פִּילִיפְטֵעֵנְט' בְּקַאמִינִין.**

כִּי אֵיךְ אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת פְּדִיוֹן אִם אֵינוֹ יוֹדֵעַ בְּאִיזָה
בְּתֵי דִינִין דְּנִין אוֹתוֹ. וְאָמַר אֲזַי גַּם-כֵּן שֵׁישׁ פְּדִיוֹן גְּבוּהָ
כָּל כִּי שִׁיכּוֹל לְהַמְתִּיק כָּל הָעֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה בְּתֵי
דִינִין, וְעוֹד יֵשׁ בְּזֶה כַּמָּה שִׁיחוֹת מְכַבְּרִ: חֵי מוֹהֲרָן, נה.

הַכָּאָה גְּדוּלָה

לְעַנְיַן דְּאֶקְטוֹרִים שְׁצָרִיכִים לְהַתְּרַחֵק מֵהֶם מְאֹד
בְּתַכְלִית הָרַחוּק.

**אָמַר שְׁמִי שֵׁישׁ לוֹ חוּלָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ חֵם וְשָׁלוֹם,
אִם הָיָה אַחַד בָּא אֶצְלוֹ וְהָיָה אוֹמֵר לוֹ שְׂיִתֵּן
לְהַחוּלָה הַכָּאָה גְּדוּלָה עִם עֵץ עָב שְׁקוֹרִין דְּרוּק,
בְּוֹדָאֵי הָיָה נִבְהָל מְזֶה.**

וְהָרִי כְּשִׁמוּסֵר אֶת הַחֹלָה בְּיַד הַדּוֹקְטוֹר הָרִי הוּא כְּמוּסֵר אוֹתוֹ לְרוֹצֵחַ מִמֶּשׁ. כִּי רְפוּאוֹתָיו בְּיַדָּאִי יִזְיָקוּ לוֹ יוֹתֵר מִהַכָּאֵת הַרוֹצֵחַ, וְאִיךָ יִתְרַצֶּה לְהַמִּית הַחֹלָה בְּיָדָיִם. וְכִי בְּשִׁבִיל שֶׁהוּא מִכְרַח לַעֲשׂוֹת אֵיזָה דָּבָר לְהַחֹלָה לְהַשְׁתַּדֵּל בְּהַצְלָתוֹ עַל-כֵּן הוּא מוּסָרוֹ לְהַדּוֹקְטוֹר, אִם-כֵּן יִקְרָא אֶחָד שְׂיִכָּה אֶת הַחֹלָה תַּכְּפָה מִכַּת רְצִיחָה, וְהֵבֵן הַיֵּטֵב: חַיִּי מוֹהֲרֵן, סח.

הַחֲנוּנִי

פַּעַם אֶחָד הָיָה אִישׁ אֶחָד שֶׁהָיָה עָשִׂיר גָּדוֹל וְהָיָה יוֹשֵׁב בַּחֲנוּת עִם כַּמָּה סְחוּרוֹת כְּדָרְךָ הַחֲנוּנִים וּבָאוּ אֵלָיו גַּנָּבִים וְגִנְבוּ מִמֶּנּוּ הוֹנֵו וּרְכוּשׁוֹ וְנִתְדַלְדַּל הַרְבֵּה. וְהֵלֵךְ וְקִבֵּץ אֶת יֵתֵר הַפְּלִטָּה וַעֲשֵׂה לוֹ מַעֲמָד וְחִזֵּר וְקָנָה סְחוּרוֹת וְשׁוּב נַעֲשֵׂה חֲנוּנִי. וְחִזְרוּ וּבָאוּ אֵלָיו גַּנָּבִים וְגִנְבוּ אֶת יֵתֵר הַפְּלִטָּה וְהוֹנֵו הַנְּשֹׂאֵר גַּם-כֵּן מִמֶּנּוּ. וְחִזֵּר שׁוּב וְקִבֵּץ מִמַּעַט פְּלִטָּה הַנְּשֹׂאֵר לֹא וּמֵהַתְּכַשִּׁיטִין שֶׁל אִשְׁתּוֹ וְחִזֵּר וַעֲשֵׂה לוֹ אֵיזָה מַעֲמָד בַּחֲנוּת לְפָרְנָם אֶת בֵּיתוֹ,

וְחָזְרוּ וּבָאוּ אֵלָיו גַּנָּבִים וְגַנְבוּ אֶת יֶתֶר הַפְּלִיטָה
הַנְּשֹׂאֶרֶת עַד שֶׁנִּתְדַלְּדַל מְאֹד וְנִשְׁאָר בֵּיתוֹ רִיקוֹן
מִכָּל. וְהִלֵּךְ וְקִבֵּץ לְאִיזָה סֶף מוּעָט מְאֹד וְקָנָה לוֹ
סְחוּרוֹת קִטְנִים וְהִלֵּךְ עַל הַכִּפָּרִים כְּדֶרֶךְ הָעֲנִיִּים
שֶׁנּוֹשְׂאִים חֲבִילוֹת עִם מְחָטִין וְצִנּוּרוֹת וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה
דְּבָרִים קִטְנִים. וְהָיָה הוֹלֵךְ עַל הַכִּפָּרִים כְּדֵי לָתֵת
לֶחֶם לְבֵיתוֹ. וְהָיָה מִחֲלוֹף עִם הָעֶרְלִים מְחָטִין עַל
עוֹפוֹת וּבִיּוֹצִים וְכִיּוֹצֵא כְּדֶרֶךְ הָעֲנִיִּים כְּאֵלוֹ.

פַּעַם אַחַד הָיָה הוֹלֵךְ מִן הַכִּפָּרִים וְנִשָּׂא עִמוֹ מְעַט
סְחוּרָתוֹ וְאִיזָה מִיָּנִי מֵאֲכָל וּפָגַע בּוֹ שׂוֹדֵד
אַחַד רוֹכֵב עַל הַסּוּם וְנִשָּׂא אֶצְלוֹ שְׁתֵּי חֲבִילוֹת
גְּדוּלוֹת וְרָצָה לְגַזְלוֹ וְהִתְחִיל לְבַכּוֹת וּלְהִתְחַנֵּן אֵלָיו
וְהוּא לֹא הִשְׁגִּיחַ עַל זֶה וְגַזַּל מִמֶּנּוּ גַם זֶה הִמְעַט שֶׁהָיָה
לוֹ וְנִשְׁאָר רִיקוֹן מִכָּל וְכֹל. וְהָיָה הוֹלֵךְ וּבּוֹכָה מְאֹד
וְנִפְשָׂו מְרָה לוֹ מְאֹד, כִּי לֹא הָיָה דֵּי בְּצֻרוֹת הָרֵאשׁוֹנוֹת
שֶׁנִּתְדַלְּדַל כָּל-כֶּךָ מֵעֲשִׂירוֹת כְּזֶה, גַּם מְעַט חַיּוֹתוֹ
בְּצִמְצוּם טָרְפוֹ מִמֶּנּוּ. בְּתוֹךְ כֶּךָ הִבִּיט וּרְאָה וְהִנֵּה נָפַל

הַשׁוֹדֵד הַנִּ"ל מִן הַסּוּם וְהָיָה רוֹצֵה לָקוּם וְעָמַד עָלָיו
 הַסּוּם וְדָרְסוּ בְּרַגְלָיו עַל רֵאשׁוֹ וְנָפַל שָׁם הַשׁוֹדֵד
 וְנִהְרַג. וְהַלֵּךְ הָאִישׁ הַנִּגְזָל לְשֵׁם וְרָאָה שֶׁהַגְּזֹלָן נָשָׂא
 נֹפֶל מֵת אֶרְצָה וּפָתַח אֶת הַחֲבִילוֹת שֶׁל הַגְּזֹלָן וּמָצָא
 שָׁם כָּל סְחֹרוֹתָיו וְהוֹנֵו וּרְכוּשׁוֹ שֶׁגִּנְבוּ מִמֶּנּוּ מִתְּחִלָּה
 וְעַד סוּף. וְחָזַר בְּשָׁלוֹם לְבֵיתוֹ וְנַעֲשֶׂה עָשִׂיר כְּבַתְּחִלָּה.

זֶה הָעֲנִין לֹא שָׁמַעְתִּי בְּעֲצָמֵי מִפְּיוֹ הַקְּדוֹשׁ רַק מִפִּי
 אֲחֵרִים בְּשֵׁמוֹ וְאִם אִמָּנָם בּוֹדָאֵי אֵינִי זוֹכֵה לְהַבִּין
 רְמִיזוֹתָיו מֵהַ שְׁכִינָה בְּזֹאת הַמַּעֲשֶׂה. עִם כָּל זֶה מֵהַ
 שְׁנֵרָאָה לְפִי עֲנִיּוֹת דַּעְתִּי בְּזֶה הוּא שֶׁמֶרְמוֹז בְּזֶה
 הַתְּחִיבֵנוּ גְדוֹל לְכָל אָדָם בְּפֶרֶט וּבְכֻלָּל שֶׁאֵף-עַל-פִּי
 שְׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם מֵהַ שְׁעוֹבֵר עָלָיו בִּימֵי חַיָּיו שְׁגוֹזְלִין
 אוֹתוֹ וְטוֹרְפִין מִמֶּנּוּ, וְכָל מֵהַ שְׁמַתְחִיב לְהַחִיּוֹת נַפְשׁוֹ
 בִּיְתֵר הַפְּלִטָּה חוֹזְרִין וְאוֹרְבִין עָלָיו עַד שֶׁגוֹנְבִין מִמֶּנּוּ
 גַם זֶה הַמַּעֲט. וְכֵן כַּמָּה פְּעָמִים בְּלִי מִסְפָּר, אֵף-עַל-
 פִּי-כֵן אֵל יִתְיָאֵשׁ עֲצָמוֹ מִן הַרְחָמִים כִּי אִם יִתְלַה
 עֵינָיו לְמָרוֹם וְיִבְכֶה וְיִצַּעַק בְּכָל פֶּעַם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ
 שִׁירָאָה בְּעֵנָיו וְעַמְלוֹ, אֲזִי סוּף כָּל סוּף יִפֹּל הַשׁוֹדֵד
 מִפְּלָה שְׂאִין לָהּ תְּקוּמָה, וְיִשׁוּב וְיִקָּבֵל וְיִוצֵיא מִמֶּנּוּ

כָּל הַקְּדוֹשׁוֹת וְכָל הָעֲבוֹדוֹת וְכָל הַטּוֹב שְׁגָנָב וְגִזַּל
מִמֶּנּוּ, וַיָּשׁוּב לַעֲשִׂירוֹתָיו וְטוֹבוֹ הִנְצַחֲתִי: חיי מוהר"ן, צו.

מִלְּבוֹשׁ הַשּׁוֹר

שָׁמַעְתִּי בְשֵׁמוֹ שְׁסַפֵּר, בִּירוּשָׁלַיִם יֵשׁ בֵּית־הַכֶּנֶסֶת
שְׁמֵבִיאִין לְשֵׁם כָּל הַמֵּתִים שְׁבַעֲוֹלָם, וְתַכֵּף שְׁמַת
אֶחָד בְּעוֹלָם מְבִיאִין לְשֵׁם תַּכֵּף אוֹתוֹ הַמֵּת, וְשֵׁם
דָּנִין אוֹתוֹ הַיֵּכֶן יִהְיֶה מְקוֹמוֹ, כִּי יֵשׁ מֵתִים בְּאֶרֶץ־
יִשְׂרָאֵל שְׁנוֹשְׂאִין אוֹתָן לְחוּץ לְאֶרֶץ וְכֵן לְהַפְּךָ כְּמוֹבָא
(זוהר תרומה קמא.). וְשֵׁם בְּאוֹתוֹ בֵּית־הַכֶּנֶסֶת יוֹשְׁבֵי
הַבַּיִת־דִּין שְׁדַנִּין כָּל אֶחָד וְאֶחָד וְנוֹתְנִין לוֹ מְקוֹמוֹ
הָרְאוּי לוֹ. וַיֵּשׁ אֶחָד שְׁדַנִּין אוֹתוֹ שְׁלֵא יִהְיֶה לוֹ שׁוֹם
מְקוֹם, וַיִּהְיֶה נֶאֱבָד וְנִשְׁלַף בְּכַף הַקֶּלַע, וְכִשְׁמֵבִיאִין
אֶת הַמֵּת לְשֵׁם אַזִּי מְבִיאִין אוֹתוֹ בְּמִלְּבוּשִׁים. וַיֵּשׁ
אֶחָד שְׁחָסֵר לוֹ מִהַמִּלְּבוּשׁ שְׁלוֹ אֵיזָה חֶסְרוֹן. כְּגוֹן
לְאֶחָד נֶחְסַר בֵּית יָד אֶחָד מִהַמִּלְּבוּשׁ שְׁלוֹ (שְׁקוֹרִין
אַרְבִּיל) וַיֵּשׁ אֶחָד שְׁחָסֵר לוֹ חֵלֶק אֶחָד מִכַּנֵּף בְּגָדוֹ
(שְׁקוֹרִין פֶּאֲלַע) וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה הַכֹּל לְפִי מַעֲשֵׂה הָאָדָם
(שְׁכֵן זוֹכָה לְלִבוּשֵׁין אַחַר מוֹתוֹ) כִּפְדוּעַ, וְכִפֵּי הַלְּבוּשֵׁין

שְׁלוֹ שְׁמֵבִיאִין אוֹתוֹ לְשֵׁם כֵּן דְּנִין אוֹתוֹ וְנוֹתְנִין לוֹ מְקוֹמוֹ כַּנ"ל. פְּעַם אַחַת הִבִּיאוּ לְשֵׁם מִת אֶחָד עָרוֹם לְגַמְרֵי בְּלִי שׁוֹם לְבוֹש רַחֲמָנָא לְצֻלָן. וְדָנוּ אוֹתוֹ שִׁיְהִיָּה נִשְׁלָף וְנֶאֱבָד בְּכַף הַקָּלַע רַחֲמָנָא לְצֻלָן כִּי הָיָה עָרוֹם לְגַמְרֵי. וּבֵא צְדִיק אֶחָד וְלָקַח מִלְבוֹשׁ אֶחָד מִמְּלִבוּשֵׁין שְׁלוֹ וְהִשְׁלִיף עָלָיו. וְשָׂאֵל אוֹתוֹ הַבֵּית-דִּין דְּשֵׁם: לָמָּה אַתָּה נוֹתֵן לוֹ מִלְבוֹשׁ שְׁלָף וְהַקְפִּידוּ עַל זֶה, כִּי מְדוּעַ יִתְּלֶבֶשׂ זֶה הַמֵּת וַיִּנְצֵל עַל-יַדֵּי לְבוֹשׁ שְׁאִינוֹ שְׁלוֹ. הַשִּׁיב הַצְּדִיק הַנ"ל אֲנִי צָרִיף לְשִׁלַּח זֶה הָאִישׁ לְמַחֲזוֹ חֲפָצִי וּבִשְׁבִיל זֶה יֵשׁ לִי רְשׁוֹת לְהַלְבִּישׁוֹ בְּמִלְבוֹשׁ שְׁלִי.

וְכִי לֹא רְאִיתֶם שְׁלִפְעָמִים שֶׁר גְּדוֹל שׁוֹלַח אֶת עַבְדּוֹ לְאִיזָה שֶׁר אַחֵר, וְנִתְעַכֵּב הָעַבֵּד קֶצֶת מְלִילָךְ בְּשְׁלִיחוֹתוֹ. וְשָׂאֵל אוֹתוֹ הַשֶּׁר מְדוּעַ לֹא הִלַּכְתָּ עֲדִין בְּשְׁלִיחוֹתֵי הַשִּׁיב הָעַבֵּד כִּי אֵין לִי מִלְבוֹשׁ הָרְאוּי לֵילָךְ בּוֹ לְאוֹתוֹ הַשֶּׁר. כִּי הוּא שֶׁר גְּדוֹל וְאִי אֶפְשָׁר לֵילָךְ לְשֵׁם בְּמִלְבוֹשׁ כְּזוּי. עָנָה הַשֶּׁר וְאָמַר. קַח מִהֶרָה מִלְבוֹשׁ אֶחָד מִמְּלִבוּשֵׁי וּלְבוֹשׁ אוֹתוֹ וְרוּץ מְהֵרָה לְהַשֶּׁר בְּשְׁלִיחוֹתֵי.

כָּף מִחֲמַת שְׁאֲנֵי צָרִיף לְשִׁלַּח זֶה הֵמֶת בְּשְׁלִיחוּתִי,
עַל-כֵּן אֲנִי נוֹתֵן לוֹ אֶחָד מִמְּלֻבוּשֵׁינִי שְׁלִי וְהִצִּיל
הַצַּדִּיק אֶת הֵמֶת מֵעֶנֶשׂ הַמֵּר שֶׁל כָּף הַקָּלֶעַ. וְסִפֵּר
זֹאת לְעֵנִין עֶצֶם כַּח הַצַּדִּיק הָאֲמֵת לְהִצִּיל אֲנָשָׁיו
בְּעֶלְמָא דִּקְשׁוּט: חֲיֵי מוֹהֲרָן, קב.

מֵהֶם מֵרִקְדִּין

קִדְם שְׁנִסְעַ הַנְּסִיעָה הַנִּלְ [לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל] הִכָּה כָּף
אֶל כָּף בְּשִׁמְחָה וְאָמַר, הַיּוֹם מִתְחִיל דְּבַר חֲדָשׁ.

וְאֲזִי אָמַר, אֲנַחְנוּ הַיּוֹמִין כְּמוֹ מִי שְׁמַנְגָן וְהָעוֹלָם
מֵרִקְדִּין, וּמִי שְׁאִינוּ מִבֵּין וְשׁוֹמֵעַ אֶת הַנְּגוֹן
הַיּוֹם פְּלִיאָה בְּעֵינָיו, מֵהֶם רְצִים אַחֲרָיו וּמֵהֶם
מֵרִקְדִּין.

כָּף הַיּוֹם פְּלִיאָה אֲצֵל הָעוֹלָם עַל מֵהֶם אֲתֵם רְצִים
אַחֲרָי. כְּשֶׁאֲשׁוּב מִדְּרָכַי אֲנִי אוֹכֵל לִנְגֵן וְאֲתֵם תּוֹכְלוּ
לְרִקֵּד: חֲיֵי מוֹהֲרָן, קכז.

הָעוֹר הַמְעַבֵּד

לְעַנְיָן שְׁבִירַת תְּאֻוֹת וּמִדּוֹת רְעוֹת לְגַמְרֵי בְּתַכְלִית
הַבְּטוֹל שֶׁהַתְּפָאֵר אֶת עֲצָמוֹ שְׁזָכָה לָזֶה,

אָמַר רַבְּנּוּ ז"ל שִׁישׁ צְדִיקִים שֶׁשָּׁבְרוּ הַתְּאֻוֹת, אֵד
הוּא כְּמוֹ עוֹר שֶׁמְעַבְּדִין אוֹתוֹ וְאֵף עַל פִּי
שֶׁמְעַבֵּד הָעוֹר אֵד נִשְׁאָר בּוֹ קֶצֶת רֵיחַ שְׁאִינוֹ טוֹב.

כְּמוֹ כֵּן הַנִּמְשָׁל שִׁישׁ שֶׁשָּׁבְרוּ הַתְּאֻוֹת אֲבָל עֲדִין
נִשְׁאָר קֶצֶת שְׁמִץ מֵהֶם וְעֲדִין הַתְּאֻוֹת פְּרוּכִים
אֲחֵרֵיהֶם בְּמִקְצֵת.

גַּם אָמַר פֶּבֶר שְׁצָרִיכִין לְנִקּוֹת הַגּוֹף מִתְּאֻוֹת כְּמוֹ
שֶׁמְעַבְּדִין הָעוֹר וּמֵהַפְּכִין אוֹתוֹ. כִּדְ צָרִיךְ
שְׂיִהְיֶה הַגּוֹף נָקִי וּמְעַבֵּד לְגַמְרֵי מִתְּאֻוֹת עַד שֶׁמִּמּוֹשׁ
יְהִי יכוֹלִין לְהַפְּכוֹ וּלְרֹאוֹת שֶׁהוּא נָקִי לְגַמְרֵי מִכָּל
הַתְּאֻוֹת וְהַמִּדּוֹת רְעוֹת, וְלֹא נִמְצָא בּוֹ שׁוּם שְׁמִץ
וְרֵיחַ כָּלֵל מִשׁוּם תְּאֻוָּה וּמִדָּה רְעָה שֶׁבְּעוֹלָם.

וְרַבְּנּוּ ז"ל הִיָּדָה מִפְּשֵׁט לְגַמְרֵי לְגַמְרֵי מִכָּל הַתְּאֻוֹת

וְהַמְדוּת רְעוּת וְלֹא נִשְׁאָר בּוֹ שׁוּם שְׂמִיץ כָּלֵל מִשׁוּם
מְדָה רְעָה וְשׁוּם תַּאֲוָה בְּעוֹלָם: חַי מוֹהֲרָ"ן, רַל"ד.

לַעֲשׂוֹת מְדוּר לַשְּׂכִינָה

שְׁמַעְתִּי שְׁפַעַם אַחַת הָיָה אִישׁ אֶחָד מֵאַנְשֵׁי־
שְׁלוֹמֵנוּ קוֹבֵל לְפָנָיו מְאֹד עַל חֶסְרוֹן פְּרִנְסָתוֹ. אָמַר
לוֹ רַבֵּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבָרְכָהּ: אֵינִי יוֹדֵעַ אִיךָ יֵשׁ לָכֶם יָב
כְּזֶה לְבַלְבֵּל אוֹתִי בְּהַבְלִי עוֹלָם הַזֶּה.

הֲלֹא אָנִי דוֹמָה כְּמִי שֶׁהוֹלֵךְ יוֹמָם וְלַיְלָה בַּמִּדְבָּר,
וְחוֹתֵר וּמְבַקֵּשׁ לַעֲשׂוֹת מִמִּדְבָּר יָשׁוּב.

כִּי בְּכָל אֶחָד מֵכֶם בְּלָבוּ מִדְבָּר שְׁמֵמָה מֵאִין יוֹשֵׁב,
וְאִין שֵׁם מְדוּר לַשְּׂכִינָה וְאֵנִי חוֹתֵר וּמְבַקֵּשׁ בְּכָל
עֵת לַעֲשׂוֹת אֵיזָה תִּקּוּן וּמְקוֹם בְּלִבְבְּכֶם לְהִיּוֹת שֵׁם
מְדוּר לַשְּׂכִינָה.

הֲלֹא כַּמָּה יְגִיעוֹת צְרִיכִין לַעֲשׂוֹת מֵאִילַן סֶרֶק עַב
שְׁקוּרִין דְּמַבֵּי, לַעֲשׂוֹת מִמֶּנּוּ כְּלִים יָפִים
וְרֵאוּיִים לְתַשְׁמִישׁ אָדָם. כַּמָּה יְגִיעוֹת צְרִיכִין לָזֶה

עַד שְׁמִסְתֵּתִין אוֹתוֹ וּמְנַסְרִין אוֹתוֹ וּמִתְקַנֵּין אוֹתוֹ
בְּמַעַצֵּד וּבְשֹׂאֵר כָּלִים הַצָּרִיכִין לָזֶה.

כְּמוֹ כֵּן מִמֶּשׁ יִגִּיעוֹת כָּאֵלוֹ צָרִיף אָנִי לִיַּגַע אֶת עַצְמִי
עִם כָּל אֶחָד מִכֶּם לַעֲשׂוֹת עִמּוֹ אִיזָה תְּקוּן. וְאַתֶּם
מְבַלְבְּלִין אוֹתִי בְּהַבְלִים כָּאֵלֶּה: חֲזִי מוֹהֲרִ"ן, רמ.

אֵילָן נָאָה

עָנָה וְאָמַר: אָנִי אֵילָן נָאָה וְנִפְלָא מְאֹד עִם עֲנָפִים
נִפְלָאִים מְאֹד וְלִמְטָה אָנִי מְנַח בְּאֶרֶץ מִמֶּשׁ:

חֲזִי מוֹהֲרִ"ן, רמה.

יֵין הוֹנְגְרִי

אָמַר מִשְׁלֵי שְׁפַעִים אַחַת נָסַע סוֹחֵר גְּדוֹל עִם יֵין
טוֹב אִינְגְרִישְׁעֵר [הוֹנְגְרִי]. פַּעַם אַחַת אָמַר
הַמְּשֵׁרֶת וְהַבַּעַל-עֲגָלָה לְהַבַּעַל-הַבַּיִת הֲלֹא אָנוּ
נוֹסְעִים בְּדֶרֶךְ הַזֶּה עִם הַיֵּין הַזֶּה, וְאָנוּ סוֹבְלִים

הַצֵּעַר כָּל כֶּךָ תִּנּוּ לָנוּ לְטַעַם מְעַט. וְנָתַן לָהֶם לְטַעַם
מְזֶה הַיֵּינ הַטּוֹב. לְאַחַר יָמִים נִתְגַּלְגַּל שְׂזֵה הַמְּשֵׁרֶת
נִתְוַעַד יַחַד עִם שׁוֹתֵי יֵין בְּעִיר קַטְנָה וְשָׂתוּ יֵין
וְשִׁבְחוּ אוֹתוֹ מְאֹד, וְאָמְרוּ שֶׁהוּא יֵין אוֹנְגְרִישְׁעֵר.
אָמַר הַמְּשֵׁרֶת הַנִּ"ל תִּנּוּ לִי לְטַעַם וְנָתַנּוּ לוֹ. וְאָמַר
אֲנִי יוֹדֵעַ שְׂאִין זֶה יֵין טוֹב אוֹנְגְרִישְׁעֵר כָּלֵל, וְגִעְרוּ בּוֹ
וְדַחֲפוּ אוֹתוֹ. וְהוּא אָמַר הֲלֹא אֲנִי יוֹדֵעַ שְׂאִין זֶה יֵין
אוֹנְגְרִישְׁעֵר כָּלֵל, כִּי הֲלֹא אֲנִי הֵייתִי אֶצֶל סוֹחֵר
גְּדוֹל כְּזֶה וְכוּ' וְהֵם לֹא הִשְׁגִּיחוּ עָלָיו.

וְאָמַר, אֲבָל לְעֵתִיד כְּשִׁיבּוֹא מִשִּׁיחַ אֲזִי יִדְעוּ כְּשִׁיתְּנוּ
יֵין הַמְּשֵׁמֶר, אֲזִי לְאַחֲרִים יוּכְלוּ לְהִטְעוֹת וְיִתְּנוּ לָהֶם
יֵין וְוַאֲלִיחֶשֶׁין סְטְרַאוֹוִיֶצְטִיר [שְׁמוֹת עָרִים בְּרוֹמַנְיָה]
וְיֹאמְרוּ לָהֶם שֶׁהוּא יֵין הַטּוֹב הַמְּשֵׁמֶר, אֲבָל לְאַנְשֵׁי
שְׁלוֹמֵנוּ לֹא יוּכְלוּ לְהִטְעוֹת כִּי אֲנַחְנוּ טַעַמְנוּ הַיֵּינ
הַטּוֹב וְכוּ': חַי מוֹהֲרָן, רס.

יחי המלך

עָנָה וְאָמַר אִם הָיָה בָּא אֶצְלָנוּ נְשֻׁמָּה גְדוֹלָה אֶף-
עַל-פִּי-כֵן הָיִינוּ נִרְאִים כְּחֻשׁוֹבִים. וּבִאֲמַת אֵינָם
חוֹלְקִים עָלֵי וְכוּ' וְכוּ' (עַן שִׁיחוֹת הַר"ן קפב) וְהוּא יוֹשֵׁב
בְּבֵיתוֹ.

וְכִבֵּר הָיָה כֵּן שֶׁהָיוּ חוֹלְקִים עַל אֶחָד וּבָנָה לוֹ
מִגְדָּל גְּבוּהָ וַיֵּשֶׁב בְּתוֹכּוֹ. וְהֵם הָיוּ גְלַחְמִים
עָלָיו וְהָיוּ שׁוֹלְחִים וְרוֹבִים לוֹ חֲצִים וְאֵשׁ, אָבֵל לֹא
הָיוּ יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת כְּלוּם. אֵךְ שִׁישׁ אֲבָנִים טוֹבוֹת
שָׁהֵם גְּדָלִים מְאֹוִירִים וְאֲדִים, וְהָיָה אֲבֵן טוֹב שֶׁהָיָה
גְּדָל בְּאֹוִיר, אֵךְ עֲדִין לֹא הָיָה לוֹ כָּל הַשְּׁלֵמוֹת לְגִמְרֵי,
וְעַל-יָדֵי שֶׁהָיוּ רוֹבִים הַחֲצִים אֵלָיו כִּנְ"ל, עַל-יָדֵי-זֶה
הַשְּׁלִיכוֹ הָאֲבֵן טוֹב וְנִפְּל עַל הַמִּגְדָּל. וְהָאֲבֵן הַטּוֹב
הַזֶּה הָיָה שֶׁל חֵן, וְתַכְרָף שֶׁנִּפְּל עַל הַמִּגְדָּל אֲזִי תַכְרָף
נִפְּלוּ לְפָנָיו וְאָמְרוּ: יחי המלך, יחי המלך.

אֵךְ הַנְּשֻׁמוֹת קִטְנוֹת כְּמוֹתְכֶם שֶׁנוֹפְלִים עַל-יָדֵי
הַמִּלְחָמוֹת הֵם בְּבַחֲיִנַת: "תִּשְׁתַּפְּכֶנָּה אֲבָנֵי קֹדֶשׁ"

(איכה ד), וְנִקְרָא שְׂפִיכָה, מִחֲמַת שְׁעָדִין אֵין לָהֶם כָּל הַשְּׁלֵמוֹת וְנוֹפְלִים קִדָּם שְׁנִשְׁלָמִים. אָבֵל הַנְּשֻׁמָּה גְדוּלָה הַנִּ"ל אֲבָן הַטּוֹב הַנִּ"ל הַבְּחִינָה שֶׁל חַן הָיָה לוֹ בְּשְׁלֵמוֹת. אֲךָ שְׂאָר הַשְּׁלֵמוֹת עֲדִין לֹא הָיוּ לוֹ וְעַל-יְדֵי הַחֲכָם נִשְׁלָם: חַי מוֹהֲרָ"ן, רפא.

קִנְיֵן חֲדָשׁ מְלֵא יֵשׁוּן

שְׁמַעְתִּי מִפִּי הַקְּדוֹשׁ שְׂאֵמֵר, אֲנִי קִנְיֵן חֲדָשׁ
מְלֵא יֵשׁוּן: חַי מוֹהֲרָ"ן, רפט.

בְּנִינִים נִפְלְאִים

שְׁמַעְתִּי שְׁפַעַם אַחַת אָמַר לְאַנְשָׁיו: מַה לָּכֶם
לְחַשֵּׁב מַחֲשָׁבוֹת, אֵין אַתֶּם צְרִיכִים כִּי-
אִם לְתַת אֲבָנִים וָסִיד וְאֲנִי בּוֹנֶה מֵהֶם בְּנִינִים
נִפְלְאִים וְנוֹרְאִים.

(כְּלוּמַר שְׂאֵנוּ צְרִיכִין רַק לְעַסֵּק בְּעִבּוּדַת ה' בַּפְּשִׁיטוֹת

בְּתוֹרָה וּבַתְּפִלָּה וּמִצְוֹת וְהוּא עוֹשֶׂה בְּזֶה מֶה שְׁעוֹשֶׂה),
 "אִיר דַּאֲרַפֵּט נָאר צו טְרַאגֵן שְׁטֵיינער און וואַפֵּנע
 און אִיךְ בַּאווע דָּער פון בְּנֵינִים" (וּמִשְׁלֵי הַרְבֵּה תַּבַּת
 בְּנֵינִים כַּמְּפִלִּיג בְּשֶׁבַח נִפְלְאוֹת תַּפְאֶרֶת הַבְּנֵינִים הַנּוֹרְאִים
 שְׁבוּנָה מְזֻדָּה): חַי מוֹהֲרָן, רַצַּג.

אוֹצֵר שֶׁל יְרֵאת שָׁמַיִם

שְׁמִיעֵתִי בְּשִׁמוֹ שְׁאָמַר: אֱלוֹ הַיְיִנוּ רוֹאִין אוֹצֵר
 הַיְיִנוּ רְצִים בְּיָדָאֵי אֱלֹו, וְהַיְיִנוּ חוֹפְרִים
 וּמַלְכָּלְכִים עֲצִמְנוּ בְּרַפְּשׁ וְטִיט בְּשִׁבִיל לַחֲתוּר אַחֲרֵיו
 וּלְמַצָּאוּ.

וְהֵלֵא אָנִי אוֹצֵר שֶׁל יְרֵאת שָׁמַיִם, וּמִדּוּעַ לֹא יִהְיֶה
 לְהוֹטִים וְרְצִים אַחֲרַי לְקַבְּלוֹ. וְשְׁאֵלוּ אוֹתוֹ, אִיךְ
 אֶפְשֶׁר לְקַבֵּל. וְהַשִּׁיב, עִם הַפֶּה וְהַלֵּב צְרִיכִין לַחֲתוּר
 וּלְבַקֵּשׁ "מִיטֵן פִּיסק און מִיטֵן הַאֲרָץ", בְּפִיךְ וּבְלִבְךָ
 לַעֲשׂוֹתוֹ: חַי מוֹהֲרָן, רַצַּח.

עֵץ קָטָן עֵץ גָּדוֹל

דִּבֶּר עִם אֶחָד שֶׁהָיָה אִישׁ פָּשׁוּט לְגַמְרִי, וְאָמַר
לוֹ רַבְּנֵנוּ ז"ל שֵׁישׁ לָךְ כַּח לְעוֹרֵר אֶפְלוֹ אָדָם גָּדוֹל
לְעַבֹדֶת הַשָּׁמַיִם.

**כִּי עֵץ קָטָן יָכוֹל לְהַדְלִיק וּלְהַבְעִיר עֵץ גָּדוֹל מְאֹד.
וְאָמַר בְּזוֹ הַלְשׁוֹן: "אֲשַׁפְּעֶנְדָּאֶלַע קָעֵן אֶקְלָאֵן
אוּנְטֶער צִינְדֵן":** חֲזִי מוֹהֲרָן, ש.ח.

נְהַר הַמַּטְהָר

אָמַר אֲנִי נְהַר הַמַּטְהָר מִכָּל הַכְּתָמוֹם: חֲזִי מוֹהֲרָן, ש.לב.

שִׁיר הַגְּאוּלָּה

אָמַר: הָעוֹלָם לֹא טָעַמוּ אוֹתִי כְּלוּם עַדְיִן. אֵלֹהִי
הָיָה שׁוֹמֵעִין רַק תּוֹרָה אַחַת שְׁאֲנִי אוֹמֵר עִם הַנְּגוּן
וְהַרְקוֹד שְׁלֹה, הָיָה כָּלָם בְּטִלִּים בְּבִטּוּל גְּמוּרָה. הִינְנוּ
כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ, אֶפְלוֹ חַיּוֹת וְעֶשְׂבִּים וְכָל מֵה שֵׁישׁ

בְּעוֹלָם, הַכֹּל הָיוּ מִתְבַּטְּלִין בְּכֹלֹת הַנֶּפֶשׁ מִגְדֹּל
עֶצֶם הַתְּעֵנוּג הַמִּפְלָא וְהַמִּפְלָג מְאֹד מְאֹד.

וְאִפְשָׁר לְהִבִּינוּ כִּי מִי שֶׁהוּא יוֹדֵעַ נִגּוֹן וְרִקּוּד,
הֵינָה מִי שְׂמֻנְגָן, מִטְּבַע הַנִּגּוֹן שְׂנַמְשֵׁד
נֶפֶשׁ הַשׁוֹמֵעַ אַחֵר הַנִּגּוֹן וּמִתְבַּטֵּל בְּכֹלֹת הַנֶּפֶשׁ
אַחֵר תְּנוּעוֹת הַנִּגּוֹן כְּפִי כָּל תְּנוּעָה וְתְנוּעָה שֶׁל
הַנִּגּוֹן כְּפִי מֵה שֵׁיִשׁ כַּח לְאוֹתָהּ הַתְּנוּעָה לְשִׁבְר
וּלְעוֹרֵר הַנֶּפֶשׁ לְהַמְשִׁיכָה אַחֲרֶיהָ. מִכָּל-שֶׁבֶן מִי
שֶׁיָּכוֹל לְרַקֵּד שִׁוְיָהּ הָרִקּוּד מְכוֹן מִמֶּשׁ כְּפִי תְנוּעַת
הַנִּגּוֹן. כִּי יֵשׁ תְּנוּעוֹת בְּכֹל אֵיבָר וְאֵיבָר שֶׁשִׁיֵּד
לְתְנוּעוֹת הַנִּגּוֹן, שֶׁאֶצֶל זֹאת הַתְּנוּעָה צָרִיכִין לְנַעֲנַע
בְּרֵאשׁוֹ אוֹ לְכַפֵּל עֲצָמוֹ, וְכִיּוֹצֵא בְּשָׂאֵר אֵיבָרִים
וּבְרֵגְלִים שֶׁצָּרִיכִין לַעֲשׂוֹת תְּנוּעָה בְּגוֹפוֹ וּבְרֵגְלָיו
כְּפִי תְנוּעוֹת הַנִּגּוֹן מְכוֹן מִמֶּשׁ.

וּבִפְרָט מִי שְׂמֻנְגָן נִגּוֹן עִם דְּבוּרִים וְשִׁיר, שְׂמֻסְדֵּר
שִׁיר וְדְבוּרִים עִם תְּנוּעַת הַנִּגּוֹן, שֶׁהַשִּׁיר
וְהַדְּבוּרִים שֶׁיָּכִים בְּכוּוֹן גְּדוֹל לְהַנִּגּוֹן שְׂמֻשְׁקֵל הַשִּׁיר

מִכּוֹן מִמָּשׁ כְּפִי נְעִימוֹת הַנְּגוּן, וְגַם הַרְקוּד מִכּוֹן
 מִמָּשׁ כְּפִי נְעִימוֹת הַנְּגוּן וּמִשְׁקַל הַשִּׁיר כִּי כֵּלֹ אֶחָד,
 כְּשִׁזְזוּכִין לְשִׁמְעַ נְגוּן כְּזֶה עִם שִׁיר וְדַבּוּרִים וְעַם
 רְקוּד כְּזֶה שְׁפָלָם שְׂיָכִים זֶה לָזֶה בְּכוּוֹן גְּדוּל מִמָּשׁ,
 כִּי הַדַּבּוּרִים דְּהִינּוּ הַשִּׁיר וְהַנְּגוּן וְהַרְקוּד כֵּלֹ אֶחָד
 מִמָּשׁ, כְּשִׁזְזוּכִין לְשִׁמְעַ זֹאת, אַזִּי מִתְּבַטְּלִים מִמָּשׁ
 בְּכִלּוֹת הַנֶּפֶשׁ מִגְּדֹל עֵצִים הַתְּעַנּוּג הַמְּפָלָא.

וְזֶהוּ הַתְּעַנּוּג הַגְּדוּל מִכָּל הַתְּעַנּוּגִים וְאִין תְּעַנּוּג
 גְּדוּל מְזֶה, וּמִי שֶׁלֹא טַעַם זֹאת אִינּוּ יוֹדַע כָּלֵל
 מִתְּעַנּוּג. אֲשֶׁרֵי עֵין רֵאֲתָהּ זֹאת, כִּי גַם בְּעוֹלָם הַבָּא
 אִין הַכֵּל זֹכִין לְשִׁמְעַ וְלִרְאוֹת זֹאת רַק מִי שֶׁטָּרַח
 בְּעָרֵב שַׁבַּת וְכוּ'.

**וְאֵלֹי הָעוֹמְדִים סְבִיבוֹ אִין יְכוּלִין וְיוֹדַעִין מַה
 לַעֲשׂוֹת, רַק יֵשׁ לָהֶם כִּלּוֹת הַנֶּפֶשׁ
 וְהַשְׁתּוֹקְקוֹת נְפָלָא מֵעֵצִים הַתְּעַנּוּג, וְהוּא עוֹמֵד
 בְּאִמְצַע וְעוֹשֶׂה כַּנֵּ"ל.**

(וְהֵבֵן הָעֵינִין הַיֵּטֵב כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְבָאֵר זֹאת בְּכֵתֵב. וּמִי
 שֶׁהוּא יוֹדַע נְגוּן וְרְקוּד יוּכַל לְשִׁמְעַ מְעַט בְּלִבּוֹ עֵצִים נְעִימוֹת

ענג וְהַשְׁתַּוְקוּת הַנִּלְבָּל בְּכֹלֹת הַנְּפֶשׁ מִמַּשׁ עַד שְׁמֵת־בְּטָלִים
לְגַמְרֵי וְהֶבֶן).

גַּם כָּל מִי שֶׁסָּמוּךְ וּמִקְרָב יוֹתֵר נַעֲשֶׂה אֶצְלוֹ כָּל
הַתְּנוּעוֹת מִמִּילָא, כְּנִרְאָה בְּחוּשׁ בְּמִשְׁלַל הַנִּלְבָּל
שְׁמִי שֶׁסָּמוּךְ יוֹתֵר אֶל הַנְּגוּן וְהַרְקוּד וּמִבֵּין בְּיוֹתֵר,
נַעֲשִׂין אֶצְלוֹ מִמִּילָא כָּל הַתְּנוּעוֹת שֶׁל הַנְּגוּן וְהַרְקוּד
מִחֲמַת גְּדֹל הַתְּעֵנוּג. כְּנִרְאָה בְּחוּשׁ שְׁכֶשֶׁאֲדָם שׁוֹמֵעַ
נְגוּן וְרְקוּדִים מִחֲמַת הַתְּעֵנוּג שְׁנִמְשָׁף אַחַר הַנְּגוּן
הוּא עוֹשֶׂה אַחֲרָיו גַּם־כֵּן אוֹתֵן הַתְּנוּעוֹת וְהוּא מְנַגֵּן
וּמְרַקֵּד גַּם־כֵּן קֶצֶת כִּי נַעֲשֶׂה אֶצְלוֹ מִמִּילָא תְּנוּעוֹת
הַנְּגוּן וְהַרְקוּד. כְּמוֹ כֵּן כְּשֶׁמִּקְרָב יוֹתֵר אֶל הַקְּדֻשָּׁה,
כָּל מֵה שֶׁסָּמוּךְ יוֹתֵר אֶל הַתּוֹרָה וְהַנְּגוּן וְהַרְקוּד
נַעֲשֶׂה גַם־כֵּן אֶצְלוֹ הַתְּנוּעוֹת שֶׁל כָּל הַנִּלְבָּל שֶׁל
הַקְּדֻשָּׁה מִמִּילָא. כָּל זֶה שְׁמַעְתִּי בְּעֶצְמִי:

וּבְלִשׁוֹן אֲשַׁכְּנֶנּוּ שְׁמַעְתִּי שְׁאֵמַר בְּזוֹ הַלִּשׁוֹן: "זֵי
זֶאֱלֵן מִיךְ הָעֶרֶן אֵיין תּוֹרָה מִיט דָּעם נְגוּן אֵין מִיט
אֵיין טאַנץ וּוּאָלֵט דֵּי גאַנְצֶע וועלֵט אויס גִּיאַנְגֶּען"
[אֵלוֹ הָיוּ שׁוֹמְעִין רַק תּוֹרָה אַחַת שְׁאֵנִי אוֹמֵר עִם הַנְּגוּן
וְהַרְקוּד שְׁלֵה הָיוּ כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ מִתְּבַטְּלִין בְּכֹלֹת הַנְּפֶשׁ]
וְחֹזֵר וְשֶׂאֵל "וּוּאָס האַב אֵיךְ גִּיזאַגְט?" [מֵה אַמְרַתִּי?]

וְהָשִׁיב לוֹ הָרַב רַבֵּי נֹתָן זְכוּרוֹנוֹ לְבִרְכָה שֶׁאָמַר בְּכָל הַנֶּ"ל וְאָמַר לוֹ רַבְּנֵנוּ זְכוּרוֹנוֹ לְבִרְכָה: "וְוַאֲס מֵיִינְסְטוֹ" [מָה אַתָּה סוֹבֵר] אֶפְלוּ חַיּוֹת וְעֶשְׂבִים וְכוּ' בְּכָל הַנֶּ"ל: אַחֲר־כֵּן שָׁמַעְתִּי בְּשֵׁמוֹ שֶׁאָמַר בְּרֵאשֵׁי הַשָּׁנָה: יֵשׁ לִי נֶגוֹן לְזַמֵּר לְעֵתִיד לְבוֹא, שֶׁהוּא יִהְיֶה הָעוֹלָם הַבֹּא שֶׁל כָּל הַצְּדִיקִים וְהַחֲסִידִים: חַי מוֹהֲרָן, ש.מ.

סְחוּרָה יָפָה מְאֹד מְאֹד

עֲנָה וְאָמַר, אֶתְמוּל הַנַּחְנוּ וְסִדְרָנוּ הַסְּחוּרָה שֶׁלָּנוּ [שְׁקוּרִין קָרְאִים] בְּרוּךְ הַשֵּׁם הִיא סְחוּרָה יָפָה מְאֹד מְאֹד. וְטוֹב הָיָה שִׁיְהִיָּה לְחֲנוּת זֶה מְשֻׁרֵת טוֹב וְיָפָה שֶׁיִּכּוֹל לְהַנִּיחַ וְלִקְפֹּל וְלִסְדֹּר כָּל חֲתִיכָה סְחוּרָה יָפָה יָפָה עִם הַקְּצָה לַחּוּץ (בְּדֶרֶךְ הַמְּשֻׁרְתִים הַמְּבַחֲרִים שֶׁמְקַפְּלִין הַסְּחוּרָה וּמְנִיחִין קְצֵת לַחּוּץ כְּדֵי שִׁירָאָה הַקּוֹנָה בְּבוֹאוֹ תִּכְף מֵהוּת יוֹפֵי הַסְּחוּרָה), וְכִשְׁיָבוֹא אֶחָד לְקָנוֹת אִיזָה סְחוּרָה יוֹכֵל הַמְּשֻׁרֵת לְחַטֵּף מִיַּד בְּזַרְזוֹת אוֹתוֹ הַמִּין סְחוּרָה שֶׁצָּרִיךְ הַקּוֹנָה, וְיִפְתַּח

אוֹתוֹ בְּמַהִירוֹת לְפָנַי הַקּוֹנֶה וַיְהִי מַרְאֵה לוֹ מִיַּד
הוֹד יוֹפֵי פֶּאֶר הַסְּחוּרָה הַטּוֹבָה הַזֹּאת.

וְהַנֶּמֶשׁל מוֹבֵן שְׁצָרִיכִין אֶחָד שְׁיִהְיֶה בְּקִי הַיֵּטֵב מְאֹד
בְּכָל תּוֹרוֹתָיו שְׁגֵלָה שְׁיֻכַּל לְסַדֵּר כָּל תּוֹרָה יָפָה יָפָה
עִם הַקְּצָה לַחוּץ. וְכִשְׁיָבוֹא אֶחָד וַיִּרְצֶה לְהִתְקַרֵּב
וּלְדַבֵּר מִתּוֹרָתוֹ יוֹכֵל לְהוֹשִׁיט לוֹ מִיַּד אֵיזָה תּוֹרָה
שֶׁהוּא צָרִיף אִז כְּפִי עֲנִינוּ. כִּי כָּל תּוֹרוֹתָיו הֵם כְּלָלִיּוֹת
גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד שְׁיֻכּוֹלִין לְמַצֵּא בָּהֶם מֵה שְׁצָרִיף כָּל
אֶחָד וְאֶחָד, רַק צָרִיכִין אֶחָד שְׁיִהְיֶה בְּקִי בָּהֶם הַיֵּטֵב
הַיֵּטֵב שְׁיֻכַּל לְהוֹשִׁיט לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מֵה שְׁצָרִיף
בְּאוֹתָהּ הָעֵת. וְהֵבֵן הַשָּׂאֵר מֵאֵלֶיךָ: חַי מוֹהֲרָ"ן, שְׁעָה.

הַמֶּלֶךְ שְׁחֵלָה בְּנֵו

שְׁמַעְתִּי בְּשֵׁמוֹ זְכוּרוֹנוֹ לְבִרְכָה שְׁסַפֵּר מִשָּׁל נֶאֱדָה
לְעֵנִין מֵה שְׁמַרְבָּה לְגִלּוֹת כָּל-כָּף תּוֹרוֹת נִפְלְאוֹת
וּמַעֲשִׂיּוֹת וְשִׁיחוֹת נִפְלְאוֹת וְנוֹרָאוֹת, אֶף-עַל-פִּי
שְׁאִינוֹ נִרְאֶה עֲדִין שְׁיַעֲשׂוּ פְעֻלָּתָם בְּשִׁלְמוֹת בְּאַנְשֵׁי-
שְׁלוֹמֵנו כְּמוֹ שֶׁהָיָה רְאוּי לָהֶם.

וְסִפֵּר לְעֵינָיו זֶה מִמֶּלֶךְ אֶחָד שְׁחָלָה בְּנֹו יְחִידֹו
 בְּיוֹתֵר עַד שֶׁכָּל הָרוֹפְאִים מְשָׁכוּ יְדֵיהֶם
 מִמֶּנּוּ וְנִתְיָאֲשׁוּ מִרְפוּאָתֹו. בְּתוֹךְ כֵּךְ בָּא רוֹפֵא מִפְּלָג
 בְּחֻכְמָה מְאֹד וּבִקֵּשׁ הַמֶּלֶךְ מִמֶּנּוּ בְּתַחֲנוּגִים גְּדוֹלִים
 לְהִשְׁתַּדֵּל עִם בְּנֹו. וְהִשִּׁיב לוֹ הָאִמֶת שֶׁרְפוּאָתֹו קָנְשָׁה
 וּרְחוּקָה מְאֹד אֶךְ אַף־עַל־פִּי־כֵן אִם יַעֲשׂוּ עוֹד
 תַּחֲבוּלָה אַחַת אֲזַי אֶפְשֶׁר דְּאֶפְשֶׁר שְׂיִהְיֶה לוֹ רְפוּאָה.
 אֶךְ אֵינִי יוֹדֵעַ אִם לוֹמֵר לָךְ זֹאת הַתַּחֲבוּלָה מִחֻמַּת
 שְׂהִיָּא דְּבַר קָנְשָׁה וְכַבֵּד מְאֹד. וְהַפְצִיר בּוֹ הַמֶּלֶךְ מְאֹד
 לְגַלוֹת לוֹ הַתַּחֲבוּלָה. וְאָמַר לוֹ תִדַּע שֶׁבִּנְךָ הוּא
 חוֹלָה מִסְכָּן מְאֹד בְּתַכְלִית עַד שֶׁכִּבֵּר אֵי אֶפְשֶׁר לְתַן
 לוֹ לְתוֹךְ פִּיּוֹ אֶפְלוֹ טֶפֶה אַחַת מִסְמָמְנֵי הָרְפוּאוֹת.
 אֶךְ אֵיךְ שִׂישׁ סְמָמְנֵי רְפוּאוֹת יְקָרוֹת כְּאַלְהָה, אֲשֶׁר
 צְלוּחִית אַחַת קִטְנָה מְאֹד עוֹלָה לְסֵךְ אֲלִפֵּי אֲלִפִּים,
 וְצָרִיכִין לְמִלְאֵת חֲבִיּוֹת מְלֵא מִסְמָמְנִים הַיְקָרִים,
 הָאֲלָהָה, וְלִקַּח בְּדָלָיִים מְלֵאִים מִסְמָמְנִים הָאֲלָהָה
 וְלִשְׁפֹךְ עַל בִּנְךָ הַחוֹלָה. וּמִמִּילָא מוּבָן שֶׁכָּל

הַסְּמָמִים הַיְקָרִים הָאֵלֶּה יִלְכוּ לְאַבוּד לְגַמְרִי, אֶךְ
 אֶף-עַל-פִּי-כֵן יִתְחַזַּק גּוֹפוֹ מְעַט עַל-יְדֵי-זֶה. וְאוּלַי
 מִתּוֹךְ שִׁישְׁפְּכוּ עָלָיו הֶרְבֵּה כָּל-כֶּךָ יִכְנַס לְתוֹךְ פִּי
 גַם-כֵּן אֵיזָה טֶפֶה עַל-כָּל-פָּנִים, עַל-יְדֵי-זֶה אֶפְשָׁר
 שִׁיְהִיָּה לוֹ רְפוּאָה. וְתִכְרַף וּמִיד נִתְרַצָּה הַמֶּלֶךְ לָזֶה
 וְצֹוֹה לַעֲשׂוֹת כֵּן וְעַל-יְדֵי-זֶה נִתְרַפָּא הַבֵּן מֶלֶךְ:

וְהַנֶּמְשָׁל מוֹבֵן מִמִּילָא שְׁדִיקָא מְחַמַּת שְׁאֲנוּ חוֹלִים
 מְדַכְּאִים בְּחִלֵי הַנֶּפֶשׁ כָּל-כֶּךָ רַחֲמָנָא לְצַלֵּן. עַל-כֵּן
 מְכַרַּח הַצְּדִיק הָרוֹפֵא נֶאֱמָן לְשַׁפֵּךְ עָלֵינוּ סְמָמִים
 יְקָרִים וְנוֹרָאִים מְאֹד. אֶף-עַל-פִּי שְׁלִכְאוּרָה נִרְאָה
 שְׁכַמְעַט הַכֹּל הוֹלֵךְ לְאַבוּד חַס וְשְׁלוֹם, אֶף-עַל-
 פִּי-כֵן רֵיחַ טוֹב קוֹלֵט, וּבְרַבּוֹת הַיָּמִים אוּלַי נִזְכָּה
 לְחֻטֵּף מֵהֶם אֵיזָה טֶפֶה יְקָרָה וְנִפְלְאָה לְתוֹךְ פִּינוּ
 וּפְנִימִיּוֹתֵנוּ, עַד שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה אוּלַי יֵשׁ תְּקוּהָ לְזָכוֹת
 לְרְפוּאָה שְׁלֵמָה בְּרוּחָנִיּוֹת וּגְשָׁמִיּוֹת, אֲמֵן כֵּן יְהִי

רְצוֹן: חַי מוֹהֲרָ"ן, שְׂצֵא.

וְכִי אֵיךְ מִתְפַּלְּלִין?

בְּרֵאשֵׁי־הַשָּׁנָה הָאֲחֵרוֹן בְּאוֹמֵין הָיָה אָצְלוֹ נִכְדוֹ
הַחֶכֶם מֵרֵי שְׂרָאֵל בֶּן חֲתָנוֹ הַנְּגִיד הַרְבֵּנִי, מוֹרְנוֹ הָרַב
יִצְחָק אֵיזִיק מְקָרִימֵינְטְשָׁאק, וְרֵבֵנוֹ ז"ל הָיָה כְּבֹד
עָלָיו הַחֹלְאֵת שְׁלוֹ, כִּי הָיָה סְמוּךְ לְהַסְתַּלְקוֹתָיו.
עָנָה וְאָמַר לְנִכְדוֹ הַנַּ"ל: יִשְׂרָאֵל, הַתְּפִלָּל עָלַי
לְהַשִּׁים־יִתְבָּרֵךְ שְׂאֲשׁוּב לְבְרִיאוֹתַי. הַשִּׁיב: תָּן לִי
הַזֵּייגְעֶרֶל [שְׁעוֹן] שְׁלֶךְ, וְאֶתְפִּלָּל עָלֶיךָ. עָנָה וְאָמַר
רֵבֵנוֹ ז"ל: הֲרֵאִיתֶם שְׂכָבֵר הוּא צְדִיק שְׁקוֹרִין "גּוֹטְעֵר
יּוֹד" [כַּנּוּי לְאֲדָמוֹר]. כִּי מִצְוָה שְׂאֲתָן לוֹ חֶפֶץ בְּשִׁבִיל
שְׂיִתְפִּלָּל. וְלִקַּח רֵבֵנוֹ ז"ל הַזֵּייגְעֶרֶל, וְנָתַן לוֹ. וְלִקַּח
הַנַּעַר הַזֵּייגְעֶרֶל וְהֵלֵךְ לוֹ וְאָמַר בְּזֵה הַלְשׁוֹן: "גָּאט,
גָּאט, לָאז דָּעֵר זַיידֶע זַיין גִּיזוֹנֵד" [ה' ה' עֲזוֹר שְׂסָבָא
יְהִיָּה בְרִיא], וְהִתְחִילוּ לְשַׂחֵק הָעוֹמְדִים שָׁם. עָנָה
רֵבֵנוֹ ז"ל וְאָמַר: כֶּף צְרִיכִין לְבַקֵּשׁ מִהַשִּׁים־יִתְבָּרֵךְ,
וְכִי אֵיךְ מִתְפַּלְּלִין לְהַשִּׁים־יִתְבָּרֵךְ בְּעִנְיַן אַחֵר.

כְּלוֹמַר, שְׂכָךְ עֵקֶר הַתְּפִלָּה לְהַשִּׁים־יִתְבָּרֵךְ
בְּפִשְׁטוֹת גְּמוּר כְּתִינוּךְ לְפָנַי אָבִיו,

כְּאִשֶּׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ: חַי מוֹהַר"ן, תַּלְט.

הָאָבן הַגָּדוֹל

מוֹשֵׁל לְמַלְךְ שֶׁשָּׁלַח אֶת בְּנוֹ לְמַרְחָקִים לְלַמֵּד חֲכָמוֹת. אַחֲר־כֵּן בָּא הַבֵּן לְבֵית הַמַּלְךְ מְלַמֵּד בְּכָל הַחֲכָמוֹת כְּרֵאוּי. פְּעַם אַחַת צִוָּה הַמַּלְךְ עַל הַבֵּן לְקַח אִיזָה אָבן גָּדוֹל מְאֹד כְּמוֹ אָבן הַרְחִים, וְלִטֹּל וְלִשָּׂא אוֹתוֹ עַל עֲלִיּוֹת בֵּיתוֹ. וּמִסְתַּמָּא לֹא הָיָה יָכוֹל הַבֵּן הַזֶּה לִשָּׂא וְלָרוֹם אֶת הָאָבן כִּי הָיָה אָבן גָּדוֹל וְכִבֵּד מְאֹד. וְנִצְטַעַר הַבֵּן מְאֹד עַל שְׂאֵי אֲפָשָׁר לוֹ לְמַלְאֵת רְצוֹן אָבִיו הַמַּלְךְ, עַד שֶׁגָּלָה לוֹ הַמַּלְךְ דַּעְתּוֹ אַחֲר־כֵּן וְאָמַר לוֹ הִיְעָלָה עַל דַּעְתְּךָ שְׂאֵנִי אֲצִוֶּה עֲלֶיךָ דְּבַר כְּבֵד כְּזֶה, לְקַח אֶת הָאָבן כְּמוֹ שֶׁהוּא וְלִשָּׂא וְלָרוֹם אוֹתוֹ, הֵתוּכַל לַעֲשׂוֹת דְּבַר זֶה עַל־פִּי חֲכַמְתְּךָ הַגָּדוֹלָה. אֲךָ אֵין כּוֹנְנֵתִי לָזֶה כָּלֵל, רַק כּוֹנְנֵתִי הָיָה שֶׁתִּקַּח פְּטִישׁ חֲזָק וְתַכֶּה וְתַפּוּצֵץ אֶת הָאָבן לְחֲתִיכוֹת קַטְנוֹת, וּבְזֶה תוּכַל לְהַעֲלוֹת אוֹתוֹ עַל הָעֲלִיָּה.

כְּמוֹ כֵּן הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ צִוָּה עָלֵינוּ שְׁנַשֵּׂא לְבַבְנוּ אֶל כַּפַּיִם אֶל אֵל בְּשָׂמַיִם, וּלְבַבְנוּ הוּא לֵב הָאָבֶן. וְהוּא אָבֶן גְּדוֹל וְכָבֵד מְאֹד וְאֵי אֶפְשֶׁר לְהָרִים אוֹתוֹ לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בְּשׁוּם אֶפֶן, רַק עַל־יְדֵי שְׁנֵקַח פְּטִישׁ וּנְשַׁבֵּר וּנְפוּצֵץ אֶת לֵב הָאָבֶן וְאִזּוּ נוֹכַל לְהָרִים אוֹתוֹ. וְהַפְּטִישׁ הוּא הַדְּבֹר, עַד כֵּאֵן הַמְּשַׁלֵּי וְהַבֵּן: חֲזִי מוֹהֲרָן, תַּמָּא.

לְהַלְעִיט הַגּוֹף

שְׁמַעְתִּי בְּשֵׁם רַבְּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבָרְכָה שְׂאֵמֵר גַּם לְכַמָּה אֲנָשִׁים אַחֲרָיִם: מַחֲמַת שֶׁהַגּוֹף שְׂלָכֶם עָבַד מְאֹד וְעָזַר וְחָזַק וְכוּ', עַל־כֵּן דֹּאֲרַפֵּט אִיהֵר אִיהֵם אִסְאֵף אֵן דוֹלְעֵן [צְרִיכִים אַתֶּם לְהַלְעִיט אוֹתוֹ] עִם דְּבוּרִים קְדוּשִׁים מַעֲנִין הַתְּכַלִּית וְכוּ"ל.

וּמִמִּילָא מוּבָן כִּי צְרִיכִין לְדַבֵּר עִם עַצְמוֹ גַּם־כֵּן דְּבוּרִים הַרְבֵּה מַעֲנִין הַתְּחִזְקוֹת לְחִזֵּק אֶת נַפְשׁוֹ, בְּכַדֵּי שְׂלֵא יִרְפוּ יְדָיו לְגַמְרֵי חֵס וְשְׁלוֹם. וְכַמוּבָא בְּהַשִּׁירִים וְהַחֲרוּזִים שֶׁל רַבְּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבָרְכָה, וּבְמִקוּמוֹת הַרְבֵּה מִדְּבָרָיו זְכוּרֵנוּ לְבָרְכָה. וְכַמוֹ

שָׁאֲנוּ אוֹמְרִין בְּכָל יוֹם בְּבִקְרָה מָה אָנוּ מָה חַיִּינוּ וְכוּ',
 לְבַד הַנְּשֻׁמָּה וְכוּ' אָבֵל אֲנַחְנוּ עִמָּךְ וְכוּ' אֲשֶׁרִינוּ וְכוּ',
 וְכַמוּבָא בְּדַבְרֵיו זְכוּרוֹנוֹ לְבִרְכָה בְּלִקוּטֵי תַנְיָנָא סִימֵן
 קב"ה עֵינַן שָׁם: חיי מוֹהַר"ן, תמג.

הַמֶּלֶךְ שֶׁהֲרַחֵק אֶת בְּנוֹ

רַבֵּנוּ זְכוּרוֹנוֹ לְבִרְכָה אָמַר לְר' יוֹדֵל שְׁסַגְלָה לְגַדְלוֹת
 שְׂיִתְפַּלֵּל עַל צַרַת חֲבֵרוֹ. וְשָׂאֵל אוֹתוֹ רַבִּי יוֹדֵל
 אֲדַרְבָּה לְכַאוּרָה מִזֶּה יִתְנוּסֵף לִי גְדֻלוֹת, שָׁאֲנִי
 מִתְפַּלֵּל בְּעַד חֲבֵרֵי מִסֵּתְמָא אָנִי חָשׁוּב יוֹתֵר מִחֲבֵרֵי.

הַשִּׁיב לוֹ רַבֵּנוּ זְכוּרוֹנוֹ לְבִרְכָה בְּדַרְךְ מְשַׁלֵּ לְמֶלֶךְ
 שְׂכַעַם עַל בְּנוֹ וְהֲרַחֵק אוֹתוֹ מִמֶּנּוּ. אַחֲר־

כֵּךְ הִלְךְ הַבֵּן וּפָיִס אֶת אָבִיו וְחָזַר וְקָרְבוּ. אַחֲרַיִזָּה
 זְמַן חָזַר וְחָטָא הַבֵּן לְפָנֵי אָבִיו, וְחָזַר הַמֶּלֶךְ וּגְרָשׁוּ
 מִפְּנָיו, וְחָזַר הַבֵּן וּפָיִסוּ עוֹד הַפְּעַם, וְכֵן הָיָה כַּמָּה
 פְּעָמִים שֶׁהַבֵּן מֶלֶךְ כְּשֶׁחָטָא לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ גָּרָשׁוּ
 מִפְּנָיו, וּכְשֶׁפָּיִסוּ חָזַר הַמֶּלֶךְ וְקָרְבוּ.

פַּעַם אַחַת חָזַר וְחָטָא הֵבֵן מֶלֶךְ לְפָנָי אָבִיו, וְכַעַם
הַמֶּלֶךְ עָלָיו מְאֹד. וְנִתְיַשֵּׁב הַמֶּלֶךְ מֵהָיְהוּהָ
הַתְּכֵלִית שְׁאֲנִי אֲגַרְשׁוּ, וְאַחֲר־כֵּךְ כְּשִׁילֶךְ הַכַּעַם
מִמֶּנִּי אָזִי יָבֹוא וַיִּפִּים אוֹתִי עוֹד, אִינִי רוֹצֶה בְּכֵךְ,
רַק אֲנִי רוֹצֶה לְגַרְשׁוֹ בְּתַחֲבוּלָה כְּזוֹ שְׁלֹא יוּכַל עוֹד
לָבֹוא לְפָנָי לְפִים אוֹתִי. מֵהָ עָשָׂה הַמֶּלֶךְ, הֶעָמִיד
שֶׁר אֶחָד מֵהַשָּׂרִים שָׁלוּ בֵּינוֹ וּבֵין הֵבֵן מֶלֶךְ, וְצוּהָ
לְהַשִּׁיר כְּשִׁיבֹוא הֵבֵן מֶלֶךְ לִילֶךְ אֶצְלִי לְרִצּוֹת וּלְפִים
אוֹתִי, אָזִי לֹא תַנִּיחַ אוֹתוֹ לִילֶךְ אֶצְלִי. וְכֵן הָיְהוּהָ,
שָׁבֵא הֵבֵן מֶלֶךְ כַּמָּה פְּעָמִים, וְרִצָּה לִילֶךְ לְפִים אֶת
אָבִיו, וְלֹא הִנִּיחוֹ הַשִּׁיר כִּי כֵן צוּהָ עָלָיו הַמֶּלֶךְ. וְכֵן
הָיְהוּהָ כַּמָּה פְּעָמִים.

אַחֲר־כֵּךְ רָאָה הַשִּׁיר הַנִּ"ל גְּדַל הַכַּסּוּפִים שִׁישׁ
לְהֵבֵן מֶלֶךְ אֶל אָבִיו, וְשִׁישׁ לוֹ יִסּוּרִים
גְּדוֹלִים מְאֹד בְּלִי שְׁעוֹר מְזֶה שְׁאִינוֹ יְכוּל לָבֹוא לְפָנָי
אָבִיו, אֶפְלוֹ לְפִיסוֹ. וְנִתְיַשֵּׁב הַשִּׁיר מֵאַחֲרֵ שֶׁהוּא
מִתְגַּעְגַּע כָּל-כַּף אֶל אָבִיו מִסְתַּמָּא יֵשׁ לְהַמֶּלֶךְ גַּם-

כֵּן יִסּוּרִים גְּדוֹלִים שָׁאִין הַבֵּן יְכוּל לָבוֹא לְפָנָיו. כִּי
 כָּפִי גָּדַל כַּח הַחֲשֵׁק שֶׁל הַחוּשָׁק, כֵּן הוּא מְעוֹרֵר
 חֲשֵׁק גְּדוֹל בְּהַנְחָשָׁק. וְהָיָה לוֹ רַחֲמָנוּת גְּדוֹל עֲלֵיהֶם
 וְגַם הָיוּ לוֹ יִסּוּרִים גְּדוֹלִים מְזוּהָ, כִּי אָמַר בְּדַעְתּוֹ כִּי
 הֲלֹא אֲנִי הוּא הַגּוֹרֵם לָזֶה, כִּי אֲנִי הוּא הַמְּסַךְ
 הַמְּבַדִּיל בֵּינֵיהֶם וְאֲנִי גוֹרֵם יִסּוּרִים לְהַמְּלָךְ וּלְהַבֵּן
 מֶלֶךְ. וְנִתְיָשֵׁב הַשֵּׁר בְּדַעְתּוֹ, מִסְתַּמָּא בּוֹדְאֵי יֵשׁ
 אִיזָה תַחֲבוּלָה שְׂיוּכַל לְהִתְפַּיֵּם הַבֵּן מֶלֶךְ עִם הַמְּלָךְ,
 כִּי בּוֹדְאֵי לֹא יַעֲשֶׂה הַמְּלָךְ דְּכָר כְּזֶה שְׂיִהְיוּ לְבָנוּ
 יִסּוּרִים תְּמִיד שֶׁלֹּא יוּכַל לָבוֹא לְפָנָיו תְּמִיד, וְגַם
 לְהַמְּלָךְ בְּעַצְמוֹ יֵשׁ גַּם-כֵּן יִסּוּרִים. עַל-כֵּן נִתְיָשֵׁב זֶה
 הַשֵּׁר בּוֹדְאֵי זֶה הַדְּבָר אֵינּוּ תְלוּי אֶלָּא בִּי שְׂאֲנִי
 בְּעַצְמִי אֵלֶּךְ אֶל הַמְּלָךְ לְבַקֵּשׁ בְּעַד הַבֵּן מֶלֶךְ
 שְׂיִמְחַל לוֹ עוֹד וַיִּקְרַב אוֹתוֹ לְפָנָיו. וְכַךְ עָשָׂה הַשֵּׁר,
 וְהִלֵּךְ לְהַמְּלָךְ וְסִפֵּר לְהַמְּלָךְ גְּדַל תְּשׁוּקָתוֹ שְׂיֵשׁ
 לְהַבֵּן מֶלֶךְ, וּבִקֵּשׁ מִהַמְּלָךְ שְׂיִמְחַל לוֹ. וְתַכְּפָה נִתְרַצָּה
 הַמְּלָךְ וְלָקַח הַבֵּן מֶלֶךְ וְהִחְזִירוֹ לְמְקוֹמוֹ הָרֵאשׁוֹן.

וְהַנְּמָשָׁל מוֹבֵן מִמִּילָא, כְּשֵׁישׁ לוֹ לַחֲבֵרוֹ חֵס וְשְׁלוֹם
 אֵיזָה יְסוּרִים הֵן בְּגִשְׁמִיּוֹת הֵן בְּרוּחַנִיּוֹת צָרִיף כָּל־
 אֶחָד לֹמֵר שְׂזֹאת בּוֹדָאֵי עַל יָדִי, עַל־יָדֵי עוֹנוֹתֵי,
 וְאֲנִי הוּא הַמָּסָף הַמְּבַדִּיל בֵּין הַמֶּלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים
 הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא וּבֵין הָעוֹלָם. כִּי הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־
 הוּא רוֹצֵה תָּמִיד לְהַשְׁפִּיעַ כָּל טוֹב לְבָנָיו, אֲךָ אֲנִי
 הֵינּוּ עוֹנוֹתֵי, הֵם הַמָּסָף הַמְּבַדִּיל לָזֶה.

וְהַעֲקָר הָעֵצָה לָזֶה שְׂאֲנִי בְּעֶצְמִי אֲבַקֵּשׁ לְהַמְּלֶךְ בְּעַד
 חֲבֵרִי, וּבּוֹדָאֵי לֹא יִהְיֶה לוֹ גְּדֻלוֹת, כִּי עֲקָר הַגְּדֻלוֹת
 מֵהַ שְׂאֶחָד מִתְּגָאָה עַל חֲבֵרוֹ הִיא שֵׁישׁ לוֹ מֵעֵלָה
 יִתְּרָה מֵהַ שְׂאֵין בְּחֵבְרוֹ, אֲבָל כְּשֵׁיחֲשֹׁב מֵהַ שְׂאֵין
 בְּחֵבְרוֹ הַמֵּעֵלָה זֶה הֵן בְּגִשְׁמִיּוֹת הֵן בְּרוּחַנִיּוֹת הִיא
 רַק מִחֲמַת שְׂאֲנִי הַמָּסָף הַמְּבַדִּיל בֵּינֵנוּ וּבֵין הַקְּדוּשׁ־
 בְּרוּךְ־הוּא שְׂרוֹצֵה לְהַשְׁפִּיעַ תָּמִיד כָּל טוֹבוֹ, בּוֹדָאֵי
 לֹא יִהְיֶה לוֹ גְּדֻלוֹת, אֲדַרְבָּא עַל־יָדֵי־זֶה יִשְׁבֵּר גְּאוֹתוֹ
 וְיִזְכֶּה לְעֲנוּהַ בְּאַמַּת: חֲזִי מוֹהַר־ן, תַּמּוּ.

הגביר והלווה

משל לענין מה שצריכין לדבר עם אנשים ביראת שמים וזהו:

פעם אחת היה גביר גדול שהיו לו כמה אלפים ורבבות. עשה העשיר הנ"ל פקדה ואמר, כל מי שצריך ללוות מעות יבוא אצלו והוא ילווהו, מסתמא היו על זה בעלנים [קופצים] הרבה, ובאו אצלו אנשים הרבה ולוו אצלו מעות. והגביר הנ"ל היה אצלו פנגם על כל הנ"ל. פעם אחת לקח הפנגם בידו והתחיל לעיין בו, וראה שהוציא הרבה מעות מאד על עסק ההלוואות ואין איש שם על לב שיבוא להחזיר ולפרע לו מה שלוה ממנו. מסתמא חרה לו על זה, והיה לו עגמת נפש.

בתוך הלווים הנ"ל היה איש אחד שלוה גם-כן אצל הגביר, ואבד והפסיד המעות באיזה משא-ומתן עד שלא היה לו ממה לפרע חובו והיו לו יסורים גדולים מזה. הינו שהאיש הנ"ל היה לו

יִסְוְרִים גְּדוֹלִים מְזֶה שְׂאִין לוֹ לְפָרַע חוּבוֹ. וְהַתִּישֵׁב
הָאִישׁ הַנִּ"ל בְּדַעְתּוֹ, שְׁעַל-כָּל-פָּנִים צָרִיךְ לְהַתְרָאוֹת
פָּנִים עִם הַגְּבִיר וְלִסְפֹּר לוֹ כָּל לְבוֹ, בְּאֲשֶׁר שֶׁהוּא אָנוּס
בְּדַבֵּר וְכוּ'. וּבֵא אֶצֶל הַגְּבִיר וְהַתְחִיל לְסַפֵּר לְפָנָיו לְבוֹ
בְּאֲשֶׁר שְׂאִיךְ שֶׁקֶבֶל אֶצְלוֹ מְעוֹת בְּהַלְוָאָה וְהַגִּיעַ זְמַן
פְּרַעוֹן וְאִין לוֹ מְמָה לְשַׁלֵּם כִּי הִפְסִיד הַמְּעוֹת, וְאִינוּ
יֹדַע כָּלֵל לְשִׁית עֲצוֹת בְּנַפְשׁוֹ מֵה לַעֲשׂוֹת בְּזֶה. וְעָנָה
הַגְּבִיר וְאָמַר לוֹ מָה אֲכַפֵּת לִי הַמְּעוֹת הַמְּגִיעַ אֶצְלֶךָ,
כִּי מֵה נִחְשֵׁב אֶצְלִי סֶךְ קָטָן כְּזֶה שְׂאִתָּה חַיֵּב לִי
כְּשֶׁתִּסְלַק, אוֹ לְהַפְּךָ נֶגֶד סֶךְ הַכּוֹלֵל מֵהַהַלְוָאוֹת אֲשֶׁר
עוֹלָה לְאַלְפִים וְלָרַבּוֹת. עַל-כֵּן רְצוֹנִי שֶׁתִּלְךָ אֶצֶל כָּל
הַלְוָוִים שְׁלִי וְתִתְבַּע אוֹתָם, וְתִזְכֹּר אוֹתָם שֶׁהֵם
חַיִּבִים לִי כָּל כֶּךָ מְעוֹת, וְלָמָּה אִין מִסְלָקִין לִי. וְאֶפְלוּ
אִם לֹא יִפְרְעוּ וְיִסְלְקוּ אֶת הַכֹּל רַק כָּל אֶחָד יִתֵּן וְיִסְלַק
מְעַט מֵחוּבוֹ, גַּם-כֵּן יַעֲלֶה אֲלֵפִים פְּעָמִים כְּמוֹ סֶךְ כָּל
הַחוּב וְהַלְוָאָה שְׁלָךְ.

וְהַנְּמִשָּׁל מוּבָן מִמִּילָא וְהַבֵּן: חַיִּי מוֹהַר"ן, תַּמּוּ.

לְהַגְבִּיחַ הַלֵּב

אָמַר שְׁטוֹב יוֹתֵר לְסַפֵּר עִם חֲבֵרוֹ מֵעֲנִינִי עֲבוֹדַת הַבוֹרָא.

כִּי כִּמוֹ שְׂיִין מִגְבִּיחַ אֶת הַלֵּב כִּמוֹ שְׁכַתּוֹב: "תָּנוּ שִׁכָר לְאוֹבֵד וַיִּין לְמָרִי נֶפֶשׁ" (מִשְׁלֵי ל"א), כִּף הַדְּבָרִים שְׁמִסְפֵּר עִם חֲבֵרוֹ מִגְבִּיחַ לְבוֹ שֶׁל אָדָם, כִּמוֹ שְׁכַתּוֹב: "דִּאָגָה בְּלֵב אִישׁ יִשְׁחָנָה" (שִׁם י"ב), וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל: יִשְׁחָנָה לְאַחֲרִים (יוֹטָא ע"ה).

וְכִמוֹ כְּשִׁשׁוֹתָה מְעַט יִין מִגְבִּיחַ לְבוֹ וְכְשִׁשׁוֹתָה יִין הַרְבֵּה נַעֲשֶׂה שְׁכוֹר וּמְנַח עַל מִשְׁכְּבוֹ. כִּף הַדְּבָרִים שְׁמִסְפֵּרִים אִם יֵשׁ בָּהֶם עַל-כָּל-פָּנִים קֶצֶת אֱמֶת, אֶף-עַל-פִּי שֵׁישׁ בּוֹ צְבִיעוֹת וְגִדְלוֹת אֶף-עַל-פִּי-כֵן הוּא מִגְבִּיחַ אֶת לְבוֹ, אֲבָל כְּשֶׁאֵין בְּהַדְּבָרִים שׁוֹם אֱמֶת אֲלֵא מְלֵא צְבִיעוֹת וְגִדְלוֹת, וְכִשְׁהוֹלֵךְ מֵאֲתוֹ עוֹשֶׂה כָּל הָעֵבְרוֹת וְהַתְּאֻוֹת, הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֵינָם מִגְבִּיחִין אֶת הַלֵּב. כִּמוֹ הֵיִן כְּשִׁשׁוֹתָהּ הַרְבֵּה כַּנ"ל: חַי מוֹהֲרָן, תנא.

הַזָּאב וְהַמֶּקֶל

בְּעֵינַי הַמִּפְרָסְמִים שֶׁל שָׂקֵר שְׁנַמְצָאִים עֲכָשׁוּ,
שֶׁלִּפְעָמִים נִדְמָה לָהֶם שֶׁהֵם פּוֹעֲלִים אִיזָה דָּבָר,
כְּגוֹן כְּשֶׁבָּאִים אֶצְלָם בְּשִׁבִיל בְּנִים וְכִיּוֹצֵא, וְאַחֲרֵי-
כֵן נִפְקֵד אוֹתוֹ הָאָדָם בְּבָנִים וְנִתְמַלֵּא מִשְׁאַלְתּוֹ אֲזִי
הֵם תּוֹלִים בְּעֶצְמָם שֶׁהֵם פָּעִלוּ זֹאת.

אָמַר מְשָׁל, כְּמוֹ שְׂאָדָם אֶחָד הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ וּפָגַע
בַּזָּאב וְהָיָה מִתִּירָא מִמֶּנּוּ, וְהוֹשִׁיט מִקְלוֹ
וְעָשָׂה עִם מִקְלוֹ בְּדֶרֶךְ שְׁעוֹשִׁין עִם קִנָּה שְׂרָפָה
שְׁקוֹרִין בִּיקָם (רוֹבָה), כְּאֵלּוֹ הוּא רוֹצֵה לִירוֹת אֶת
הַזָּאב עִם מִקְלוֹ כִּדֵּי שִׁתִּירָא הַזָּאב מִמֶּנּוּ. בְּתוֹךְ כֵּךְ
הָיָה מוֹרָה אֶחָד עִם קִנֵּי שְׂרָפָה בְּאֶמֶת וְהָרַג אֶת
הַזָּאב וְנִדְמָה לָזֶה שֶׁהוֹשִׁיט מִקְלוֹ שֶׁהוּא הָרַגוֹ, וְהוּא
אִינוֹ יוֹדֵעַ שֶׁנִּהְרַג הַזָּאב עַל-יְדֵי-זֶה שֶׁהוֹשִׁיט קִנָּה
שְׂרָפָה בְּאֶמֶת, כִּי בּוֹדָאֵי אֵינָם יְכוֹלִים לַהֲרֹג אֶת
הַזָּאב בְּמִקְלָם.

כֵּךְ הוּא מִמֶּשׁ עֵינַי הַנֶּחֱלָה. כִּי יֵשׁ צְדִיקִים אֲמֵתִיִּים

בְּעוֹלָם בְּכָל דּוֹר וָדוֹר שֶׁהֵם פּוֹעֲלִים הַכֹּל בְּתַפְלָתָם
 וְכָל הַפְּקֻדוֹת לְטוֹב וְכָל הַדְּבָרִים שֶׁבְּעוֹלָם הַכֹּל עַל
 יָדָם. וְאֵלּוּ הַמְּפָרְסָמִים שֶׁל שֶׁקֶר נִדְמָה לָהֶם שֶׁהֵם
 פְּעֵלוּ זֹאת, וְהוּא מִמֶּשׁ כְּמוֹ זֶה שְׂאוֹמֵר שֶׁהֵרֵג אֶת
 הַזָּאֵב עִם מְקֻלוֹ כַּנֵּ"ל, כִּי בְּאִמַּת הַכֹּל רַק עַל-יְדֵי
 צְדִיקִים אֲמַתִּיִּים כִּי הֵם פּוֹעֲלִים הַכֹּל, וּמָה שְׂאֲחֵרִים
 חוֹשְׁבִים וּמְדַמִּים זֶה הַכֹּל כַּנֵּ"ל וְכוּ': חַי מוֹהֲרָן, תְּנָה.

הַאֵילָן הוּא אֵילָן

סִפְרוּ לְפָנָיו כְּמָה מִיָּנִי מַעֲשֵׂיוֹת שֶׁל כְּמָה מִיָּנִי
 בְּנֵי אָדָם מַעֲשֵׂיָרִים וְשָׂאֵר אֲנָשִׁים וּמְפָרְסָמִים
 שֶׁל עֲכָשָׂיו וְכוּ', עֲנֵה וְאָמֵר אִם נִצְרַף יַחַד כָּל
 אֵלּוּ הַמַּעֲשֵׂיוֹת שֶׁל כְּמָה מִיָּנִי בְּנֵי אָדָם הַנִּמְצָאִים
 בְּבִרְדֵיטְשׁוֹב, עִם כָּל הַצְּדִיקִים הַלְלוּ הֵינּוּ
 הַמְּפָרְסָמִים הַנֵּ"ל הַכֹּל אֵינּוּ כְּלוּם.

וְכִמוֹ שֵׁשׁ אֵילָן שֶׁגִּדַל בְּפָרְדֵּס אוֹ בְּשָׂדֵה וְשֵׁם גִּדְלִים
כְּמָה וְכְמָה אֵילָנוֹת, וְגַם בְּאֵילָן אֶחָד יֵשׁ כְּמָה
שְׁנַיִים: יֵשׁ שְׁנַכְמָשׁוּ עָלָיו בְּאִזְהָ עֵנָף, וְיֵשׁ שְׁנַתְקַלְקַל

הַנְּרַעִין שֶׁנִּכְנָס תּוֹלַעַת שָׁם, וַיֵּשׁ בְּאִיזָה עָנָף, שֶׁהַפְּרִי סָמוּךְ לְרֹאשׁ נִתְקַלְקַל, וְכֵן כַּמָּה וְכַמָּה שְׁנוּיִים וְקַלְקוּלִים כִּיּוֹצֵא בְּזֶה שֶׁנִּמְצָאִים בְּאֵילָן אֶחָד בְּעֵלְיָן וּבַפְּרוֹת וְכִיּוֹצֵא, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן הָאֵילָן הוּא אֵילָן, מִכָּל שֶׁכֵּן הַפְּרִדָּס כִּלּוֹ שֵׁישׁ בּוֹ כַּמָּה וְכַמָּה אֵילָנוֹת.

וְהַנְּמִשָּׁל מוּבֵן קֶצֶת לַמַּבִּין כִּי אֶף-עַל-פִּי שֶׁנִּמְצָאִים עֲכָשׁוּ בְּעוֹלָם מֵהַ שֶׁנִּמְצָאִים הַרְבֵּה שֶׁהֵם מְקַלְקְלִים לַגַּמְרִי, וַיֵּשׁ שֶׁהֵם כְּשָׂרִים קֶצֶת וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן יֵשׁ בָּהֶם כַּמָּה וְכַמָּה מִיַּיִן קַלְקוּלִים, וּמֵהֶם הַמְּפָרְסְמִים שֶׁל שָׁקֵר, אָבֵל אֶף-עַל-פִּי-כֵן הָאֵילָן הַקְּדוֹשׁ הוּא אֵילָן, מִכָּל-שֶׁכֵּן הַפְּרִדָּס כִּלּוֹ שֶׁגְּדִלִים בּוֹ כַּמָּה וְכַמָּה אֵילָנוֹת הֵינּוּ נִשְׁמוֹת. כִּי כָּל הַנִּלְאֵי אֵינָם נְחֻשְׁבִים לְכֹלָם כְּעֵנִין הַמְּשָׁל הַנִּלְאֵי: חַיִּי מוֹהֲרָן, תְּסוּד.

חֲשֵׁךְ גָּדוֹל בְּיֹתֵר

אָמַר: כְּשֶׁנִּכְבְּה נֵר בַּא חֲשֵׁךְ, וְשָׂדוּלְקִין הַרְבֵּה נְרוֹת, אָז כְּשֶׁנִּכְבֵּין בַּא חֲשֵׁךְ גָּדוֹל בְּיֹתֵר.

כִּי כָּל מָה שֶׁהָאֹר גָּדוֹל בֵּן נִגְדָּל הַחֶשֶׁךְ אַחֲר־כֶּךָ
אַחַר הַסְּתַלְקוֹת הָאֹר.

וְהִנֵּה כְּשֶׁנִּפְטַר הָרַב הַחֲסִיד וְכוּ' ז"ל, וְהוּא הָיָה גַר
קָטָן שֶׁהָאִיר רַק לְעִירוֹ, נַעֲשֶׂה אַחֲר־כֶּךָ חֶשֶׁךְ. וְאִין
הַחֶשֶׁךְ גָּדוֹל כָּל כֶּךָ, כִּי אֶף־עַל־פִּי־כֵן הֵם אֲנָשִׁים
כְּשָׂרִים וְכוּ', וְגַם אֵינּוּ מְפָרְסִם גָּדוֹל כָּל־כֶּךָ. אָבֵל
כְּשֶׁנִּפְטַר הָרַב הַקְּדוֹשׁ וְכוּ' ז"ל, וְהוּא הָאִיר קֶצֶת
בְּעוֹלָם, כִּמָּה גָּדוֹל הַחֶשֶׁךְ שָׁבָא אַחֲרֵי הַסְּתַלְקוֹתָיו,
הֵינּוּ כִּידוּעַ. וְלֹא עַל חֲנָם הָיָה כּוֹאֵב לִי בְטֵנִי ג' יָמִים
כְּשֶׁנִּסְתַּלַּק וְכוּ', כִּי יָדַעְתִּי שֶׁיְהִיָּה כֶּךָ: חַיֵּי מוֹהַר"ן, תַּעֲד-ב.

פּאַנַטֶשׁ

אָמַר בְּזוֹה הַלְשׁוֹן: "אָגִיט קפֿיטל תְּהֵלִים אַז מֵע
זָאָגט, אִיז אַזוי וויא אַפּאַנאַטש" [כְּשֶׁאֹמְרִים
מִזְמוֹר תְּהֵלִים טוֹב הָרִי זֶה כְּשֶׁתִּית פּאַנאַטש (מִשְׁקָה מִיָּין
וּדְבַשׁ מְהוּל בְּמִים)]: חַיֵּי מוֹהַר"ן, תַּפּה.

לְהַכּוֹת עֵצְמוֹ

מִי הוּא זֶה שְׂיַרְצֶה לְהַכּוֹת אֶת עֵצְמוֹ בְּעֵצְמוֹ.

כְּלוּמַר, וְהֵלֵא כְּשֵׁאתָה חוּטֵא אֶתָּה מְכוּה אֶת עֵצְמְךָ בְּיָדִים. כִּי סוּף כָּל סוּף תִּקְבַּל עֲנֹשְׁךָ הַקָּשָׁה וְהֵמַר, וְאִיךָ לֹא תַחּוּס עַל עֵצְמְךָ וְאֶתָּה מְכוּה אֶת עֵצְמְךָ בְּיָדִים מִמָּשׁ: חֲמֵי מוֹהֲרִין, ת.צ.

בָּא וְדוּפֵק

פַּעַם אַחַת עָמְדוּ לְפָנָיו אֲנָשִׁיו, וּבָא עָרַל אֶחָד מֵהָאֲנָשִׁי חֵיל הָעֶפְרוֹ"ם הָעוֹמְדִים בֵּינֵינוּ, וְדָפַק עַל הַחֲלוֹן וְשָׂאֵל יֵשׁ כָּאֵן אֶחָד מֵאֲנָשִׁי חֵיל, יְשִׁיבוּהוּ לָאוּ אֵין כָּאֵן אֶחָד מֵהֶם, וְהֶלֶךְ לוֹ. אַחֲרֵי כֵּן אַחֲרַי אֵיזָה שְׁעָה חֲזוֹר וּבָא וְדָפַק עַל הַחֲלוֹן יוֹתֵר, וְשָׂאֵל אִם יֵשׁ כָּאֵן אֶחָד מֵאֲנָשִׁי חֵיל.

עָנָה רַבֵּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה, כֵּן הוּא הַיִּצָּר הָרַע שְׁלָכֶם, שְׁבַתְחֵלָה בָּא וְדוּפֵק עַל הָאָדָם, וּכְשִׁפּוּנֵין

עָרַף מִמֶּנּוּ וּמְשִׁיבִין אֵין כָּאן אֶחָד מִחִילוּתָיו
 וּמְסַלְקִין אוֹתוֹ וְאָז הוֹלֵךְ לוֹ. וְאִף-עַל-פִּי-כֵן אַחֲרֵי-
 כֵּךְ חוֹזֵר וּבָא וְדוֹפֵק עַל הָאָדָם, אִף-עַל-פִּי שְׂכַבְר
 סְלָקוּהוּ וְהִשְׁיבוּהוּ אֵין כָּאן אֶחָד מִחִילוּתָיו, שְׂאִין
 לוֹ וּלְחִילוּתָיו מְקוּם כָּאן, אִף-עַל-פִּי-כֵן אֵינוּ נִמְנָע
 לְבוֹא עוֹד פְּעַם אַחֲרֵי פְּעַם. וְצָרִיכִין לְגַרְשׁוֹ בְּכָל
 פְּעַם, עַד שִׁסְתַּלֵּק לְגַמְרֵי: חַי מוֹהֲרָ"ן, תְּקַלּוּ.

בְּהַדָּם בַּמְדַּבֵּר

שְׁמַעְתִּי אֵיךְ שָׂרְבֵנוּ ז"ל כָּתַב פְּעַם אַחַת מִכְּתָב
 לְבֵתוֹ שָׂרָה זְכוּרָנָה לְבִרְכָה בְּאַהֲבָה וְחֶבֶד גְּדוּלָה,
 וְאֵיךְ שֶׁהוּא מְשִׁתּוֹקֵק מְאֹד שֶׁתְּהִיָּה עַל שְׁלַחְנוּ בְּכַדֵּי
 שְׂיוּכָל לְהַשְׁתַּעֲשֵׂעַ עִמָּה בְּכָל יוֹם, וּלְקַבֵּל מִדְּבוּרֶיהָ
 חֲכָמָה וִירָאָה:

הֵלֵא אֶת דוּמָה שֶׁם בְּהַדָּם בַּמְדַּבֵּר שְׂאִין מִי שִׁיקְבֵּל
 מִמֶּנּוּ רִיחוֹ הַטּוֹב וְכו': חַי מוֹהֲרָ"ן, תְּקַפּא.

הָעוֹף וְהַבֵּיצִים

לְעֵנִין עֵסֶק הַקְּבוּץ שְׁלוֹ.

מִשְׁלַל שֵׁישׁ עוֹף אֶחָד שֶׁמִּטִּיל בֵּיצִים הַרְבֵּה מְאֹד רַבּוּי מִפְּלֶגַע עַד נְשָׂא אֶפְשָׁר לוֹ לֵישֵׁב עֲלֵיהֶם עַל כָּל־מִן לְהוֹלִיד מֵהֶם עוֹפוֹת. וְנָתַן לוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּטַבְּעוֹ שֶׁהוֹלִיד וּמִשְׁלִיד בְּעֶרְמָה אֵיזָה בֵּיצִים בְּקֵן עוֹף אֶחָד, וְכֵן מִשְׁלִיד עוֹד אֵיזָה בֵּיצִים בְּאֵיזָה קֵן אַחֵר וְכֵן מִשְׁלִיד בֵּיצִים שְׁלוֹ בְּקִנִּים שֶׁל עוֹפוֹת אַחֲרִים, וְאֵלוֹ הָעוֹפוֹת אַחֲרִים אֵינָם יוֹדְעִים שֶׁהַבֵּיצִים אֵינָם שְׁלָהֶם וְהֵם יוֹשְׁבִים עֲלֵיהֶם עַד שֶׁמוֹלִידִים מֵהֶם עוֹפוֹת. וְגַם זֶה הָעוֹף לֹקַח לְעֶצְמוֹ כְּמָה בֵּיצִים שְׁלוֹ וַיּוֹשֵׁב עֲלֵיהֶם וּמוֹלִיד לְעֶצְמוֹ עוֹפוֹת וְאַחֲרֵי־כֵן פּוֹרֵחַ הָעוֹף הַנִּלְ"ל עִם הַיְלָדִים שְׁלוֹ, וּמִתְחִיל לְצַפְצֹף וְאֵזִי שׁוֹמְעִים כָּל הָעוֹפוֹת שֶׁנִּעְשׂוּ אֶצֶל אַחֲרִים מִבֵּיצִים שְׁלוֹ, וְהֵם מְבִירִים הַקּוֹל וְנִמְשָׁכִים מִיַּד אַחֵר הָעוֹף הַנִּלְ"ל שֶׁבְּאֵמֶת יֵצְאוּ מִמֶּנּוּ, וְחוֹזְרִים אֵלָיו.

וְהַנְּמָשֶׁל מוֹבֵן מֵעַט לְמִי שִׁיּוּדֵעַ אֵיזָה רֶמֶז מֵעַנְיָן
גְּדֹלַת יַעֲסֵק הַנְּהַגַת שָׁל רִבְנוּ זְכוּרוֹנוֹ לְבִרְכָה עִם
הָעוֹלָם: חַי מוֹהֲרָן, תַּרְגּוּ.

כַּעַט אֶצֶל סוֹפֵר

אֵין לְהַתְּנָאוֹת בְּהַשְׁגוֹת גְּדוּלוֹת אוֹ בְּמַעֲשִׂים טוֹבִים,
כִּי הַכֹּל עַל-יַדֵּי הַצְּדִיק שְׂבִדוֹר.

וְהוּא אֶצֶל הַצְּדִיק כַּעַט אֶצֶל סוֹפֵר: סֵפֶר הַמִּדּוֹת, 'צִנְאוֹה' טו.

יַד הַמֶּלֶךְ

מֵה שֶׁסִּפֵּר בְּשַׁבַּת חֲנוּכָה וְנִשְׁכַּח.

מִבֵּן מֶלֶךְ שֶׁנִּתְרַחַק מֵאָבִיו וְכו', וְהָיָה מִתְּנַעֲנֵעַ מְאֹד
מְאֹד וְכו' וְכו', וְהִגִּיעַ לוֹ כְּתָב מֵאָבִיו, וְהָיָה
מִשְׁתַּעֲשֵׂע בּוֹ מְאֹד מְאֹד, וְהָיָה מִתְּנַעֲנֵעַ עַדִּין מְאֹד,
וְהָיָה מִתְּנַעֲנֵעַ עַל כָּל פְּנִיִּים שִׁיּוּשִׁיט לוֹ יָד, וְאִם הָיָה
מוֹשִׁיט לוֹ יָד הָיָה מְחַבֵּקָהּ וּמְנַשֵּׂקָהּ. אַחֲר־כֵּן יֵשֵׁב

עֲצֹמוּ: הֲלֹא זֶה הַכֶּתֵב הוּא כְּתַב יַד הַמֶּלֶךְ בְּעֲצֹמוֹ,
וְאִם כֵּן הוּא יַד הַמֶּלֶךְ וְכוּ' וְכוּ': שִׁיחוֹת שְׂאֵחַר סְפוּרֵי הַמַּעֲשִׂיֹת.

הַסּוּס וְהַפְּלוּמָה

לְעַנְיָן שֶׁהָיוּ מְסַפְּרִים מֵאַחַד, שֶׁהָיָה אִזּוּ בְּכַרְךָ גָּדוֹל
שֶׁל עֵירוֹת הָעֶבְרֹנִים [הָעוֹבְדֵי כּוֹכְבִים], וְנִתְעַבְבַּ שֵׁם
הַרְבֵּה, מִחֻמַּת שְׁנֵדָמָה לוֹ בְּכָל פֶּעַם שֶׁעֲכָשׁוּ יַפְעַל,
וְכֵן בְּכָל פֶּעַם, עַד שֶׁנִּתְעַבְבַּ הַרְבֵּה שֵׁם. וְאָמַר שֶׁכֵּן
הַדֶּרֶךְ, כְּשֶׁבָּאִין לְמִקּוֹמוֹת כָּאֵלוֹ שְׁנֵדָמָה בְּכָל פֶּעַם:
עֲתָה אֶפְעַל, עֲתָה אֶפְעַל וְכוּ' וְכוּ'.

וְסֵפֶר מַעֲשֵׂה: שֶׁהָיָה אִישׁ אֶחָד, שֶׁלֹּא הָאֱמִין
בְּמָה שֶׁאֹמְרִים הָעוֹלָם, שִׁישׁ לְצִים
מִסְטֵרָא אַחֲרָא, שֶׁבָּאִים לְפַעְמִים וּמְטַעִין בְּנֵי אָדָם,
כְּמוֹ שֶׁאַרְעַ כְּמָה פְּעָמִים, וְהוּא לֹא הָאֱמִין בְּזֵה.

פֶּעַם אֶחָד בְּלִילָה בָּא אֶצְלוֹ לֵץ אֶחָד וְקָרָא אֶל
הַחוּץ שִׁיִּצָּא, וַיִּצָּא לַחוּץ וְהִרְאָה לוֹ הַלֵּץ
שִׁישׁ לוֹ סוּס נֶאֱחָה לְמִכּוֹר. וַיִּרְא וְהִנֵּה הוּא סוּס נֶאֱחָה

מָאד, וּשְׁאֵלוֹ: כַּמָּה אַתָּה רוֹצֵה. הַשִּׁיב הַלֵּץ:
 אַרְבַּעַה אָדוּמִים. וְרָאָה שֶׁהוּא שׁוֹה בְּשִׁפֵּי שְׂמוּנָה
 אָדוּמִים, כִּי הוּא סוּם מִבְּחָר וְטוֹב מְאֹד, וְקָנָה אֶצְלוֹ
 הַסּוּם בְּעַד אַרְבַּעַה אָדוּמִים, וְהָיָה אֶצְלוֹ מְצִיָּאה
 גְּדוֹלָה. לְמַחֵר הוֹצִיא הַסּוּם לְמִכּוּר, וְעָמְדוּ עַל
 הַמִּקְח, וְרָצוּ לְתֵן לוֹ אֵיזָה סָךְ. אָמַר: מִסְתַּמָּא אִם
 נוֹתְנִין לִי סָךְ בְּזָה הוּא שׁוֹה כְּפָלִים, וְלֹא נִתְרַצָּה.
 וְהוֹלִיד הַסּוּם לְהֵלֵן, וְרָצוּ לְתֵן לוֹ גַּם כְּפָלִים כְּרָצוֹנוֹ.
 אָמַר: מִסְתַּמָּא שׁוֹה יוֹתֵר כְּפָלִים מִזֶּה הַסָּךְ. וְכֵן
 הוֹלִיד הַסּוּם לְהֵלֵן, עַד שֶׁנִּכְנַם סָךְ מְכִירַת הַסּוּם
 לְאַלְפִים, וְלֹא נִתְרַצָּה עִם אֶחָד לְמִכְרוֹ, כִּי כָּל מֶה
 שֶׁרָצוּ לְתֵן לוֹ אָמַר: מִסְתַּמָּא שׁוֹה יוֹתֵר בְּכָפְלִים,
 עַד שֶׁלֹּא נִמְצָא מִי שִׁיקַחְהוּ, רַק הַמְּלִךְ.

וְהוֹלִיכּוֹ לְהַמְלִךְ וְרָצָה לְתֵן לוֹ הַמְּלִךְ סָךְ עָצוּם,
 כִּי הַסּוּם הוֹטֵב מְאֹד מְאֹד בְּעֵינֵי כָּל,
 וְלֹא נִתְרַצָּה עִם הַמְּלִךְ גַּם-כֵּן, כִּי אָמַר: מִסְתַּמָּא
 שׁוֹה יוֹתֵר, עַד שֶׁגַּם הַמְּלִךְ לֹא קָנָה הַסּוּם. וְהִלִּיד

מֵהַמְּלֶכֶת עִם הַסּוּם לְהַשְׁקוֹתוֹ וְהָיָה שֵׁם פְּלוּמָה
 [מִשְׁאַבָּה] שְׁמִשָּׁם מִשְׁקִין, וְקִפֵּץ הַסּוּם לְתוֹךְ
 הַפְּלוּמָה וְנִתְעַלֵּם וְאֵינְנוּ. (הֵינּוּ שְׁנֵדָמָה לוֹ כֶּד, כִּי הָיָה
 מַעֲשֵׂה לְצִים כָּל הָעֲנִין שֶׁל הַסּוּם). וְצֶעַק מְאֹד עַל זֶה,
 וְנִתְקַבְּצוּ אֵלָיו בְּנֵי הָעוֹלָם לְקוֹל זַעֲקָתוֹ, וְשָׂאוּ
 אוֹתוֹ: מָה אַתָּה צוֹעֵק. הַשִּׁיב שֶׁהַסּוּם שָׁלוֹ קִפֵּץ
 לְתוֹךְ הַפְּלוּמָה. וְהִבּוּ אוֹתוֹ הֵבֵה וּפְצוּעַ, כִּי נִדְמָה
 לְמִשְׁנָע, כִּי נִקְבַּה הַפְּלוּמָה צַר מְאֹד וְאֵיךְ אֶפְשָׁר
 שְׁיִקְפֵץ הַסּוּם לְשָׁם. וְרָאָה שְׁמִכִּין אוֹתוֹ וְהוּא נִרְאָה
 כְּמִשְׁנָע, וְרָצָה לִילֵךְ מִשָּׁם. בְּתוֹךְ שְׂרָצָה לִילֵךְ מִשָּׁם,
 וְהֵינָה הַסּוּם מִתְחִיל לְהוֹשִׁיט רֵאשׁוֹ מִתּוֹךְ הַפְּלוּמָה,
 וְהִתְחִיל לְצֶעַק שְׁנִית: אָהָה! אָהָה! מִחֲמַת שְׁנֵדָמָה
 לוֹ שִׁישׁ שָׁם סוּסוֹ. וְנִתְקַבְּצוּ שׁוֹב אֶצְלוֹ בְּנֵי הָעוֹלָם,
 וְהִבּוּ אוֹתוֹ שְׁנִית, כִּי הוּא מִשְׁנָע כִּנ"ל, וְרָצָה שׁוֹב
 לִילֵךְ מִשָּׁם. בִּיּוֹן שְׂרָצָה לִילֵךְ, וְהֵינָה מוֹשִׁיט שׁוֹב
 הַסּוּם אֶת רֵאשׁוֹ מִן הַפְּלוּמָה, וְהִתְחִיל לְצֶעַק עוֹד
 כִּנ"ל, וְנִתְקַבְּצוּ שׁוֹב אֵלָיו וְהִכּוּהוּ כִּנ"ל.

כֹּף הַסְטֵרָא אַחֲרָא מְטַעָה אֶת הָאָדָם בְּכֹל פַּעַם
עַל לֹא דָבַר בְּשִׁקְרָא גָמוּר שְׂאִין בּוּ מִמֶּשׁ, וְהוּא נֹסֵת
אַחֲרֵיהָ וְהוֹלֵךְ אַחֲרֵיהָ, וְנִדְמָה לוֹ בְּכֹל פַּעַם שִׁירוּיָהּ
יֹתֵר וַיִּמְלֵא תַאֲוָתוֹ יֹתֵר, וְרַץ אַחֲרֵיהֶם כַּמָּה
עֵתִים, וּפְתָאם נִתְעַלְמוּ, וּבִוְרָחִים וּמְסַתְלָקִים מִמֶּנּוּ
כָּל הַתַּאֲוֹת, כַּאֲשֶׁר מִזְדַּמֵּן לַפְּעַמִּים, שֶׁהַתַּאֲוֹת
מְסַתְלָקִים קֶצֶת, וְכַאֲשֶׁר הָאָדָם רוֹצֵה לַפְּרִד מֵהֶם,
אַיִי חוֹזְרִים וּמוֹשִׁיטִים רֵאשׁם, וְהוּא חוֹזֵר וְרוֹדֵף
אַחֲרֵיהֶם, וְכֵן מִתְנַהֵג לְהֵלֵן, שֶׁתִּכַּף שְׁמוֹשִׁיטִים
רֵאשׁם הוּא חוֹזֵר לְרֹדֵף אַחֲרֵיהֶם. (וְלֹא בְּאֵר הָעֵנִין
יֹתֵר, וְהֵבֵן הַיֵּטֵב): שִׁיחֹת שְׂאֲחַר סְפוּרֵי הַמַּעֲשִׂיֹת.

בין מֶלֶךְ לְעֶבֶד

דַּע כִּי יֵשׁ שְׁנֵי מִיָּנִי פְּלָטִין [אַרְמוֹנוֹת], בְּאַחַד דָּר בּוּ
מֶלֶךְ, וּבַהֲשֵׁנִי דָר בּוּ עֶבֶד. וּבִוְדָאֵי בְּאַמַּת הוּא
חֲלוּק גְּדוֹל בֵּין הַפְּלָטִין שֶׁל מֶלֶךְ לַפְּלָטִין שֶׁל עֶבֶד,
רַק אַף-עַל-פִּי-כֵן אֶפְשָׁר לְטַעוֹת בִּינֵיהֶם.

הֵינּוּ כִּי יֵשׁ קֶשֶׁר שְׁמַתְקֻשְׁרִין הַרְבֵּה נִפְשׁוֹת וְכוּ'

עַד שְׁנַבְּנָה מֵהֶם בֵּית וּמְדוֹר, וְזֶה הַמְּדוֹר הוּא מְדוֹר
 לְאֵמֶת שֶׁהוּא בְּחִינַת מֶלֶךְ, וּכְשֶׁצְּרִיכִין לְבַקֵּשׁ אֵמֶת
 מוֹצְאִין שֵׁם בְּאוֹתוֹ הַמְּדוֹר - הֵינּוּ בְּתוֹךְ הַקֶּשֶׁר שֶׁל
 הַנְּפִשׁוֹת הַנִּ"ל שֶׁמֵּהֶם נַעֲשֶׂה מְדוֹר לְהֵאֱמֶת. אָבֵל
 כִּנְגַד זֶה יֵשׁ גַּם כֵּן קֶשֶׁר שֶׁל רְשָׁעִים - שְׁמֵת־קֶשֶׁרִין
 יַחַד הַרְבֵּה נְפִשׁוֹת שֶׁל רְשָׁעִים, וְנַעֲשֶׂה מֵהֶם בֵּית
 וּמְדוֹר לְשֶׁקֶר שֶׁהוּא בְּחִינַת עֶבֶד.

וְהִנֵּה בֵּין שְׁנֵי הַבְּתָיִם הַנִּ"ל אֶפְשָׁר לְטָעוֹת, כִּי הַשֶּׁקֶר
 מְדַמֶּה עֲצֻמוֹ לְהֵאֱמֶת - כִּי גַם שֵׁם יֵשׁ קֶשֶׁר מִנְּפִשׁוֹת
 רַבִּים, וְאֶפְשָׁר לְאָדָם לְטָעוֹת וְאִינוּ יוֹדְעֵי הֵיכָן
 הֵאֱמֶת וְלִהְיֶכָן יִקְרַב עֲצֻמוֹ, יָדַע שְׁעַל-יְדֵי מְצוֹת
 פְּדִיוֹן שְׁבוּיִים זוֹכֵה לְהֵבִין בֵּין שְׁנֵי הַבְּתָיִם הַנִּ"ל, בֵּין
 אֵמֶת לְשֶׁקֶר, בֵּין מֶלֶךְ לְעֶבֶד: לְקוּטֵי עֲצוֹת מִהַדוּרָא בְּתָרָא -
 אֵמֶת וְאִמּוּנָה כו'. וְעַיֵן גַּם בְּשִׂיחוֹת שְׁאָחַר סְפוּרֵי הַמַּעֲשִׂיּוֹת.

מְדִינַה מְלֵאָה שְׁקָרִים

לְפַעֲמִים מַחְמַת שֶׁהַמְּדִינָה מְלֵאָה שְׁקָרִים וְהַמֶּלֶךְ
 הוּא אִישׁ אֵמֶת - עַל כֵּן הוּא מְסִתִּיר פָּנָיו

והוא נעלם ומכסה ומסתר מהם מאוד, עד שאין שום אדם זוכה לראות אור פניו הנעימים, כי "דבר שקרים לא יכון לנגד עיני". וכשבא חכם גדול שהוא מבין היטב על כל שקרי המדינה ופחזותם, והוא בא לפני המלך ומספר והולך כל שקרי המדינה, ומתחיל לשבח ולפאר מאוד את המלך איך שמזה בעצמו רואין שהוא איש אמת, שבשביל זה הוא רחוק כל כך מהם – מחמת שאינו יכול לסבל השקרים שלהם, והמלך מחמת שהוא ענו מאוד, ודרך הענו שכל מה שמשבחים ומגדלין אותו יותר, הוא בא בענוות ובקטנות יותר. ומחמת גדל השבח שישבח החכם את המלך על-ידי-זה בא המלך בענוות ובקטנות כזה, עד שלא היה יכול להתאפק והסיר את המסוה מעל פניו לראות את אותו החכם – מי הוא שהוא יודע ומבין כל זאת? ועל-ידי-זה ממילא זכה החכם לראות אור פני המלך.

והנמשל הזה, לבד מהסודות הגדולות המרמזין בו

כַּמוּבֵן בַּפְּנִיִּים (סְפוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֵׂה ו'), אַף גַּם בֵּן כַּפְּשׁוּטוֹ
מִמֶּשׁ מוּבֵן גַּם בֵּן לְכָל אֶחָד לָפֶם מֵה דִּמְשָׁעַר בְּלִבָּה:
לְקוּטֵי עֲצוֹת מִהֲדוּרָא בְּתָרָא - אֲמַת וְאֲמוּנָה כּו'. עֵינַן גַּם רְמִזֵּי הַמַּעֲשִׂיּוֹת
עַל מַעֲשֵׂה ו'.

נָנֶס עַל גְּבֵי עֵנֶק

הַכֵּלֶל, שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְסַפֵּר וּלְדַבֵּר וּלְהַעֲרִיף כֻּלָּל גְּדֵל
עֵינֵן הַתְּקַרְבוֹת וְהַדְּבָקוֹת וְהַהֲתַקְשְׁרוֹת לְהַצְדִּיק
הָאֲמַת - שְׁעוּלָה עַל הַכֵּל.

וּכְמוֹ שְׁהִיָּה אוֹמֵר מוֹרְנוּ הָרַב רַבִּי אַבְרָהָם בֶּן רַבִּי
נַחֲמָן ז"ל: "אֲנִי נָנֶס עַל גְּבֵי עֵנֶק".

(מִצַּד עֲצָמֵי אֲנִי קָטָן, אֲבָל מִצַּד הָעֵנֶק אֲנִי גְבוֹה מִכֻּלָּם):
קִנְטֵרַס הַתְּקַשְׁרוֹת לְצַדִּיק הָאֲמַת - הַנְּסִיּוֹן הָעֲשִׂירִי.

הַבַּעַל הַבַּיִת שֶׁנִּשְׂרַף בֵּיתוֹ

פַּעַם אַחַת הָיָה שְׂרָפָה בְּבִרְסָלָב, אַחֲר־כֵּן הָלַךְ
רַבִּי נָתָן מִבְּרִסְלָב ז"ל עִם עוֹד אִיזָה אֲנָשִׁים

לְהַבִּיט עַל מְקוֹם הַשְּׂרָפָה, וְרָאָה שֶׁהַבַּעַל הַבַּיִת
 בּוֹכָה מְאֹד וּמְחַפֵּשׂ אֵיזָה חֲתִיכַת עֵץ אוֹ בְּרוֹזַל
 שְׂיִצְטָרֵךְ לוֹ עוֹד בְּעֵת שְׂיִבְנֶה בֵּיתוֹ מִחֻדָּשׁ וְלִקְט
 אוֹתָם אֶחָד אֶחָד. עָנָה וְאָמַר לְאֲנָשָׁיו: הֲרֵאִיתֶם!
 אֵיךְ שָׂזָה הַבַּעַל הַבַּיִת שֶׁנִּשְׂרַף בֵּיתוֹ עִם כָּל זֶה אֵינוֹ
 מִיֵּאֵשׁ אֶת עַצְמוֹ מִלְּחֹזֵר וְלִבְנוֹתוֹ וּמִלְּקַט כָּל
 הַדְּבָרִים שְׂיִצְטָרְכוּ לוֹ בְּעֵת הַבְּנִיין.

כִּף הַדְּבָר בְּרוּחַנִּיּוֹת גַּם כֵּן, אֵף שֶׁהַבַּעַל דִּבֶּר מִתְגַּבֵּר
 מְאֹד עַל הָאָדָם וְכִמְעַט שֶׁשׂוֹרֵף אוֹתוֹ לְגַמְרֵי, אֵף-
 עַל-פִּי-כֵן אֶסוּר לוֹ לֵיֵאֵשׁ אֶת עַצְמוֹ רַק צָרִיף לְלַקֵּט
 וְלַחֲפֹשׂ אֵיזוֹ נִקְדוֹת טוֹבוֹת מִתּוֹךְ רַבּוּי הַחֲטָאִים
 אֲשֶׁר נִכְשַׁל בָּהֶם, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לָשׁוּב לְהֵשֵׁם-
 יִתְבָּרַךְ בְּאַמְתּוֹ: כּוֹכְבֵי אוֹר - אֲנָשֵׁי מוֹהֲרֵי כַּט.

מִשְׁחַק הַשֵּׂאֵח

פַּעַם אַחַת שִׁחְקוּ אֶצֶל רַבֵּנוֹ ז"ל בְּמִשְׁחַק הַשֵּׂאֵח
 וְהִדְרֵךְ שֶׁבַעַת הַמִּשְׁחַק שׁוֹכְחִים אֶת חֻרְדַּת הַכְּבוֹד
 (אוֹן מְיוֹעֵרֵט הַיִּימִישׁ) וְלֹא הִיָּה לָהֶם כָּל כִּף חֻרְדַּת

הַכְּבוֹד מִמֶּנּוּ ז"ל, וּבְאִמְצַע בָּאוּ הָרַ' נָתַן וְהָרַ' נִפְתְּלִי
 אֶל הַבֵּית בְּאִימָה וּבִירָאָה כְּנֶהוּג, וּכְשָׂרָאוּ אֶת זֹאת
 נָפַל לָהֶם חֲלִישוֹת הַדַּעַת. עָנָה וְאָמַר לָהֶם רַבְּנֵינוּ
 ז"ל: אַתֶּם אֵינְכֶם מֵהַחִיל שְׁלִי.

וְסִפֵּר לָהֶם מַעֲשֵׂה, שְׁמֹלֶךְ אֶחָד לָקַח פַּעַם אַחַת
 אֶת יְדִידוֹ לְחֹדֵר מִיָּחָד וְשָׁחַק עִמּוֹ בְּהַשָּׂאחַ,
 וְהִדְרֶךְ וְכו'. כִּנ"ל. וְשָׁכַח הַמֶּלֶךְ שֶׁהוּא מֶלֶךְ, וְכֵן
 הִדִּיד שָׁכַח שֶׁהוּא שׁוֹחֵק עִם הַמֶּלֶךְ וְשָׁחַקוּ כְּשֵׁנֵי
 אֲנָשִׁים פְּשׁוּטִים, פַּעַם נָצַח הַמֶּלֶךְ וּפַעַם נָצַח הַיְדִיד
 וְכו', וְשָׁכַח מַעַט הִירָאָה. וּבַעַת הַזֹּאת הָיוּ נִצְרָכִים
 לְהַמֶּלֶךְ אִיזוֹ שָׂרֵי הַמְּלוּכָה, וְנִכְנְסוּ אֵלָיו בְּאִימָה
 וּבִירָאָה כְּנֶהוּג. וְהִתְחִיל הַיְדִיד לְהַבִּיט עַל עַצְמוֹ
 הֲלֹא הוּא שׁוֹחֵק עִם הַמֶּלֶךְ, וְלֹא שָׁחַק בְּטוֹב מִכִּיּוֹן
 שְׁלֹא יִנָּצַח אֶת הַמֶּלֶךְ. וַיֹּאמֶר לוֹ הַמֶּלֶךְ מַה זֶה? זֶה
 אִין עֲנִין שְׁלֶךְ, עַמָּם אֲנִי מְנַהִיג מְדִינוֹת, וְאַתָּה אֲנִי
 שׁוֹחֵק בְּשָׂאחַ (מִיט זֵי פִיר אֵיךְ לְעַנְדֵּר אֹן מִיט דִּיר
 שְׁפִיעַל אֵיךְ שָׂאח).

וְכֵן הִרְאָה רַבֵּנוּ ז"ל בְּיָדָיו עַל מוֹהֲרַנְ"ת וְרַבֵּי נַפְתָּלִי
 ז"ל וְאָמַר, עִמָּם אָנִי מְנַהֵיג מְדִינוֹת, וְאֶתְכֶם אָנִי
 שׁוֹחֵק בְּהַשְׂאָח: כּוֹכְבֵי אוֹר - סְפוּרִים נִפְלְאִים מְרַבֵּנוּ ז"ל.

הָאָבֶן טוֹב

מַעֲשֵׂה שֶׁסֵּפֵר רַבֵּנוּ ז"ל. מַעֲשֵׂה בְּעֵנֵי אֶחָד
 שֶׁהִתְפָּרַנְס עֲצָמוּ מִחֲפִירַת טֵיט לְמַכֵּר.
 פַּעַם אַחַת חָפַר טֵיט, וּמָצָא בְּמָקוֹם שֶׁחָפַר אָבֶן טוֹב
 שֶׁהָיָה שְׁוִיּוֹ הוֹן רַב מְאֹד, וְלֹא יָדַע שְׁוִיּוֹ. וְהֵלֵךְ
 לְאֶמֶן שִׁיאָמִיד אוֹתָהּ בְּשְׁוִיּוֹ, וְעָנָה לוֹ שְׂאִין בְּזֶה
 הַמְּדִינָה שְׁוִיכָל לְשֵׁלֵם שְׁוִיּוֹ, וְצָרִיךְ לִסַּע לְלוֹנְדוֹן
 לְעִיר הַמְּלוּכָה. אָבָל הוּא הָיָה עֵנִי וְלֹא הָיָה לוֹ כֶּסֶף
 לִסַּע. וְהֵלֵךְ וּמָכַר כָּל אֲשֶׁר לוֹ, וְהֵלֵךְ מִבֵּית לְבֵית
 בְּשֹׁבִיל הַנְּדָבוֹת, עַד שֶׁהִסְפִּיק לוֹ לִסַּע עַד הַיָּם.
 וְרָצָה לְעֲלוֹת עַל הַסְּפִינָה וְלֹא הָיָה לוֹ מָעוֹת, וְהֵלֵךְ
 לְהַקְפִּיטֵן (לְרַב הַחוּבֵל) וְהִרְאָה לוֹ הַמְּרַגְלִיּוֹת. וְלָקַח
 אוֹתוֹ תַּכְרָף הַקְּפִיטֵן עַל הַסְּפִינָה בְּכַבוֹד גָּדוֹל וְאָמַר

לוֹ אַתָּה בְּטוֹחַ גָּדוֹל. וְנָתַן לוֹ חֶדֶר מִיַּחַד עֲרֻשְׁטַע קְלָאָם (מַחֲלָקָה רֵאשׁוֹנָה) וּבְכָל הַתַּעֲנוּגִים כְּאֶחָד מֵהַנְּגִידִים הַגְּדוֹלִים. וְהַחֶדֶר שָׁלוֹ הָיָה לוֹ חֲלוֹן לְתוֹךְ הַיָּם, וְהוּא הָיָה תָמִיד מִתְעַלֵּם וּמִשְׂמַח נִפְשׁוֹ עִם הַדִּימְעָנִט (הַיְהִלּוּם), וּבְכָרֵט בָּעֵת הָאֲכִילָה, שְׁעַל-יְדֵי הַשְּׂמֻחָה וְהַרְחַבַת הַלֵּב טוֹב וְרִפּוּאָה שְׂוִיתֵעֲכָל הַמֵּאֲכָל בְּנִקְל.

וּפְעַם אַחַת יָשַׁב לֶאֱכֹל וְהַדִּימְעָנִט הָיָה מְנַח עַל הַשְּׁלֶחֶן לְהַתְעַלֵּם בּוֹ וַיִּישָׁן. בִּינְתוּם בָּא הַמְּשֻׁרֵת וְלָקַח הַמֶּפֶה וְהַפְּרוּרִים וְלֹא יָדַע מֵהַדִּימְעָנִט וְהַשְּׁלֶיךְ הַכֹּל לַיָּם. וּכְשֶׁהִקִּיץ מֵהַנִּשְׁנָה וְהִבִּין כֹּל זֶה הָיָה לוֹ לְצַעַר גָּדוֹל, כְּמַעַט שְׂוִיצָא מֵהַדַּעַת וּמָה יַעֲשֶׂה, וְהַקְּפִיטָן הוּא גִזְלָן שְׂוִיָּהֲרַג אוֹתוֹ בְּעַד מְחִיר נְסִיעַת הַסְּפִינָה. עַל-כֵּן עָשָׂה אֶת עֲצָמוֹ שְׂמַח כְּאִלוֹ לֹא יָדַע. וְדַרְךְ הַקְּפִיטָאן הָיָה בְּכָל יוֹם לְדַבֵּר אֶתוֹ אִיזָה שְׁעוֹת, וְכֵן בָּא בַּיּוֹם הַזֶּה וְהוּא עָשָׂה אֶת עֲצָמוֹ שְׂמַח עַד שְׁלֹא הִכִּיר בּוֹ שׁוּם שְׂנוּי.

וְאָמַר לוֹ הַקְּפִיטֹן, הֲלֹא אֲנִי יוֹדֵעַ שְׂאֵתָה חָכָם וַיִּשָּׁר לִבִּי, וְאֲנִי רוֹצֵה לְקַנּוֹת הַרְּבֵה תְּבוּאָה לְמִכְרָ בְּלוֹנְדוֹן, וְאוּכַל לְהַרְוִיחַ הַרְּבֵה, וְאֲנִי יָרָא שְׂלֵא יֵאמְרוּ שְׂאֲנִי גוֹיִב מֵאוֹצֵר הַמְּלָךְ, עַל־כֵּן יִהְיֶה הַקְּנִיָּן עַל שְׂמֹךְ, וְאֲנִי אֲשַׁלֵּם לָךְ בְּמֵיטָב. וְהוּטֵב בְּעֵינָיו וְעָשׂוּ כֵּן. תִּתְּקַף כְּשֶׁבָאוּ לְלוֹנְדוֹן, מֵת הַקְּפִיטֹן וְנִשְׂאָר הַכֹּל אֶצְלָ זֶה הָאִישׁ, וְהָיָה כֶּפֶל כֶּפֶל מֵהַשְּׂוִיזֹן שֶׁל הַדִּימְעֵנֵט:

וְסִיִּים רַבֵּנוּ ז"ל שֶׁהַדִּימְעֵנֵט לֹא הָיָה שְׁלוֹ, וְהָא רְאִיָּה שְׁנֶאֱבַד מִמֶּנּוּ. הַתְּבוּאָה הָיָה שְׁלוֹ, וְהָא רְאִיָּה שְׁנִשְׂאָר אֶצְלוֹ. אִין וּוֹאס עֵר אִיז גְּעֻקוּמֵעֵן צו זײַן זֶאף אִיז נָאָר ווִיל עֵר הָאט זײַךְ דָּעֵר הַאֲלֵטִין (וְכָל מַה שֶׁהִגִּיעַ לְעֵנֵינוּ, הוּא רַק כִּי הִחֲזִיק מֵעֵמֶד) וְכוּ';

בוֹכְבֵי אוֹר - סְפוּרִים נִפְלְאִים מִרַבֵּינוּ, ב.

מַעֲשֵׂה מִמָּטָר

מֵעַנִּין שְׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִכְבֹּשׁ הַמְּלַחְמָה רַק עִם
הַפְּשׁוּטִים אֲזֹמְרֵי תְהִלִּים בְּפִשְׁטוּת וְכוּ' וְלֹא עִם
הַהוֹלְכִים בְּחֻכְמוֹת.

סִפֵּר רַבְּנּוּ ז"ל מִשְׁלֵ: מִמְּלֶךְ שֶׁהֵלֵךְ לְצוּד חַיּוֹת
(נאוולאווי) וְנָסַע לְבוּשׁ פְּאִישׁ פְּשׁוּט, כְּדִי

שְׂיִהְיֶה נֶקֶל לְהִצְחֹק. וּבְאַמְצַע פְּתֹאוֹם יָרַד מִמָּטָר
גָּדוֹל מִמֶּשׁ מִבּוֹל מַיִם, וְכָל שָׂרֵי הַמְּלוּכָה נִתְפָּזְרוּ
אֶחָד לְאַחַד וְכוּ'. וְהַמֶּלֶךְ הָיָה בְּסִכְנָה גְדוֹלָה, וְחָפֵשׁ
עַד שֶׁמָּצָא בֵּית כְּפָרִי אֶחָד, וְהָיָה שֵׁם אִישׁ כְּפָרִי
אֶחָד וְלָקַח אֶת הַמֶּלֶךְ וְהִלְבִּישׁוּ, וְנָתַן לוֹ אֲכִילָה
שָׁלוֹ גְרִיץ (מָרְק גְּרִיסִים) וְכוּ', וְהִסִּיק אֶת הַתְּנוּרָה,
וְהִנִּיחוֹ לִישֵׁן עַל הַפִּיעֶקְלִיק (סְמוּךְ לַתְּנוּרָה) וְכוּ'. וְכָל־
כֶּף הָיָה עָרֵב וּמְתוֹק לְהַמְּלֶךְ, שֶׁמַּעוֹלָם לֹא טָעַם
טָעַם עָרֵב כְּזֶה, כִּי הָיָה עֵיף וַיִּגַּע וְכוּ'. וְהַשָּׂרֵי מְלוּכָה
חָפְּשׁוּ אֶת הַמֶּלֶךְ עַד שֶׁבָּאוּ לְשֵׁם, וְרָאוּ שֶׁהוּא יָשָׁן,
וְרָצוּ שְׂיַחְזֹר הַמֶּלֶךְ לְבֵיתוֹ עִמָּהֶם. וְאָמַר לָהֶם, כִּיּוֹן

שִׂאתֶם לֹא הִצַּלְתֶּם אוֹתִי וְכָל אֶחָד נִתְפָּזֵר לְהִצִּיל
אֶת עַצְמוֹ, וְזֶה הִצִּיל אוֹתִי, וּפֹה טַעַמְתִּי טַעַם מִתּוֹק
כָּזֶה, עַל־כֵּן הוּא יָבִיא אוֹתִי בְּעִגְלָה שְׁלוֹ וּבְאֵלוֹ
הַמְּלֻבָּשִׁים, וְהוּא יוֹשִׁיב אוֹתִי עַל כֶּסֶף הַמְּלוֹכָה.

וְסִיִּים עַל זֶה רַבְּנוּ ז"ל כְּאֲשֶׁר מוּבָא שְׁבַע־קְבוֹת מְשִׁיחָא
יְהִיָּה מִבּוֹל מֵעַן וְוַעַט שְׁיִסְעֵן מִיַּט אֶפִּיקוֹרְסוֹת (יִירוֹ
עַם אֶפִּיקוֹרְסוֹת), לֹא שֶׁל מַיִם, רַק שֶׁל מַחְשְׁבוֹת זְרוֹת.
וַיִּכְסּוּ כָּל הַהָרִים הַגְּבוּוֹהִים, וְאֶפְלוּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
שֶׁלֹּא הָיָה מִבּוֹל, רַק מִחֲמַת שְׁהֶלֶף בְּכַח נִתְּזוּ שָׁם
הַמַּיִם, דָּאֵס הֵיִיסְט עֵס וְוַעַט אַרְיִין שְׁפָרִיצֵעַן אֶפְלוּ
אֵין דֵּי כְּשֶׁרְיָה הָעֶרְצָעֵר (הֵינּוּ שְׁיִתִּיז גַּם בְּתוֹף הַלְּבָבוֹת
הַכְּשָׁרִים). וְעַם חֲכָמוֹת לֹא יוֹכְלוּ לִתֵּן עֵצָה, וְכָל שְׂרֵי
הַמְּלוֹכָה נִתְפָּזְרוּ וְכָל הַמְּלוֹכָה לֹא יִתְחַזֵּק עַל עַמְדוֹ,
וְוַעַט זִיף נִיט דְּעֵר הָאֵלְטִין נָאֵר (לֹא יִחְזִיקוּ מֵעַמֵּד
רַק) פְּשׁוּטֵי יִשְׂרָאֵל שְׁאוּמְרִים תְּהִלִּים בְּפִשְׁיטוֹת
וְכוּ'. עַל־כֵּן כְּשִׁיבּוֹא מְשִׁיחַ הֵם יִתְּנוּ הַכֶּתֶר מְלוֹכָה
בְּרֵאשׁוֹ: כּוֹכְבֵי אוֹר - סְפוּרִים נְפִלְאִים מִרְבִּינוּ, ד.

מוֹעֲרָדָא

סִפְר רַבְנֵנוּ ז"ל שְׂאִישׁ אֶחָד נָסַע עִם בַּעַל עֵגְלָה
 (לְבַעֲרֵלִין אוֹ שְׂאֵר עֵירוֹת הַגְּדוֹלוֹת), וְהָאִישׁ
 הֵלֵךְ לַעֲשׂוֹת צְרָכָיו, וְנִשְׂאָר הַבַּעַל עֵגְלָה שֶׁשָּׂמוּ
 יוֹאֵן (הַמְגִשֵּׁם בְּלִי הַרְגֵּשׁ) עִם הָעֵגְלָה בְּאִמְצַע הַשּׁוּק.
 וְהֵלֵךְ אֵלָיו אִישׁ חֵיל [שׁוּמֵר] וַיִּשְׂאֵלוּ מִדּוּעַ עוֹמֵד
 שָׁם, וְאָמַר לוֹ וּמוֹעֲרָדָא [מִי כָּאֵן]. וְהוּא חוֹשֵׁב
 שֶׁשִּׂיאֵלוֹ אֵת שְׂמוֹ וְאֹמֵר לוֹ יוֹאֵן, וְהוּא מִכֶּה אוֹתוֹ
 וְאֹמֵר וּמוֹעֲרָדָא, וְהוּא צוֹעֵק יוֹאֵן, וְהוּא מִכֶּה אוֹתוֹ
 וְצוֹעֵק וּמוֹעֲרָדָא עַד שֶׁלָּקְחוּ עִם הָעֵגְלָה לְאַיְזָה רְחוֹב
 מִן הַצַּד. וּכְשֶׁבָא הָאִישׁ חֲפָשׂוֹ עַד שֶׁמִּצָּאוֹ, וְאֹמֵר
 לוֹ יוֹאֵן וְכוּ', הוּא עוֹנֶה לוֹ בְּלַחֲשׁ וּבְפַחַד אֵל תֹּאמֵר
 יוֹאֵן אֵלָא וּמוֹעֲרָדָא, וְכִיּוֹן שִׂיִּצָּא מִהָעִיר הוּא אֹמֵר
 לוֹ עַכְשָׁו אַתָּה יָכוֹל לְקַרְא אוֹתִי יוֹאֵן. שָׁם נִקְרָא
 וּמוֹעֲרָדָא וְשָׁם נִקְרָא יוֹאֵן.

וְסִיּוֹם רַבְנֵנוּ ז"ל: בֵּא מִיר אִיז וּמוֹעֲרָדָא [אַצְלֵי הוּא
 וּמוֹעֲרָדָא] כְּלוֹמֵר "מִי הוּא" שִׂיּוּדַע פְּחִיתוֹתוֹ וְגַם

נִזְדַּכְּךָ הַגּוֹף (הַיּוֹאֵן) וְנִקְרָא בְּבַחֲיַנֵּת מִי וְיִמָּה וְוַעֲרָדָא
אֵין מָעַן גַּיִיט אַרוֹיס פִּין מִיר אִיז ווידער יוואן
[וּבְשִׁיזְצָאִים מִמֶּנִּי חוֹזֵר לְהִיּוֹת יוֹאֵן]. הַחֲמֵר הוּא חֲמֵר.

בוֹכְבֵי אוֹר - סְפוּרִים נִפְלָאִים מִרְבִּינוּ, ד.

מַעֲשֵׂה מִמְרוֹר

סִיפֵר רַבֵּנוּ ז"ל. שֶׁפַּעַם אַחַת הֶלְכוּ יְהוּדֵי וְגַרְמֵנִי
יַחַד נְדוּד, וְלָמַד הַיְהוּדִי אֶת הַגַּרְמֵנִי שֶׁיַּעֲשֶׂה
אֶת עֲצָמוֹ כְּמוֹ יְהוּדִי (בִּיּוֹן שֶׁהִלְשׁוֹן הוּא אֶחָד),
וְהַיְהוּדִים רַחֲמָנִים וִירַחֲמוּ עָלָיו. וְכִיּוֹן שֶׁבָּא סָמוּךְ
לְפָסַח לְמָדוֹ אֵיךְ שִׁיתְנַהֵג (שִׁיקְרָא אוֹתוֹ בַּעַל הַבַּיִת
לְבַיִת עַל הַסֵּדֶר) בְּכָל הַסֵּדֶר, שֶׁעוֹשִׂין קְדוּשָׁה, וְרוֹחֲצִים
יָדֵים, רַק שָׂכַח לֹאמַר לוֹ שְׂאוּכָלִים מְרוֹר. וְכִיּוֹן שֶׁבָּא
לְהַסְדֵּר רָעַב מְכַל הַיּוֹם, וּמִצְפָּה שֶׁיֵּאָכֵל הַדְּבָרִים
טוֹבִים שֶׁאָמַר לוֹ הַיְהוּדִי, אָבֵל נוֹתְנִים לוֹ חֲתִיכַת
כֶּרֶפֶס בְּמֵי מֶלַח, וְשָׂאֵר הַדְּבָרִים הַנוֹהֲגִים בַּסֵּדֶר,
וְאוֹמְרִים הַהֲגָדָה. וְכִבֵּר הוּא בְּעֵינָיִם צוֹפְיֹת

לְהֶאֱכִילָהּ, וְהוּא שָׁמַח בְּכָר שְׂאוֹכְלִים בְּכָר הַמִּצָּה.
 פְּתָאוֹם נוֹתְנִים לוֹ מְרוֹר, וְנַעֲשֶׂה לוֹ מֵר בְּפִיו, וְהוּא
 וְחָשַׁב שְׂזָהוּ הַסְּעוּדָה שֶׁרַק זֶה יֵאָכְלוּ. בָּרַח תִּכְפֹּף
 בְּמִרְרוֹת וּרְעִבוֹן, וְחָשַׁב לְעַצְמוֹ יְהוּדִים אֲרוּרִים,
 אַחַר כָּל הַצֶּעֲרָמָנִיא (הַטֶּקֶס) נוֹתְנִים זֶה לְאָכּוֹל. וְכֵן
 לְבֵית הַמְּדַרְשׁ וַיִּשֶׁן, אַחֲר־כֵּן בָּא הַיְהוּדִי בְּפָנִים
 שְׂמֵחוֹת, שָׁבַע מֵאֲכִילָהּ וּשְׂתִיָּה, וּשְׂאֵלוֹ אִיךְ הָיָה לָךְ
 הַסֵּדֶר, וְסִפֵּר לוֹ בְּכַעַס. אָמַר לוֹ הוּי גְרָמְנִי שׁוֹטֵה, אִם
 הָיִיתָ מְחַכֶּה עוֹד מְעַט, הָיִיתָ אוֹכֵל כָּל טוֹב כְּמוֹנִי:

כֵּן הוּא בְּעֵינַי רַבְּנוּ (וְעֵבוֹדַת ה') שְׂאֲחַר כָּל הַיְגִיעוֹת
 וְהַטְּרָחוֹת עַד שְׁבָאִים (וְנִתְקַרְבִּים לְרַבְּנוּ אוֹ לְעֵבוֹדַת
 ה' לְזִכְרָה הַגּוֹף) נוֹתְנִים מְעַט מְרוֹר מְרִירוֹת, כִּי זְכוּף
 הַגּוֹף בָּא בְּמִרְרוֹת, אֲבָל הָאִישׁ חוֹשֵׁב שֶׁתְּמִיד
 יִהְיֶה רַק הַמְּרִירוֹת, אַךְ זֶהוּ הַכֹּל רַק הַמְּרִירוֹת וְכוּ'
 עַל-כֵּן בּוֹרַח תִּכְפֹּף. אֲבָל כִּיּוֹן שְׂמֵחָה מְעַט וְסוֹבֵל
 זֶה הַמְּרִירוֹת מְעַט מְזַכּוּף הַגּוֹף, אִזּוֹ מְרָגִישׁ אַחֲר־כֵּן
 כָּל מִינֵי חַיּוֹת וְתַעֲנוּג (וְאֵלּוֹ הַמְּשָׁלִים יְכוּלִים לְלַמֵּד
 מֵהֶם עֲצוֹת לְכָל עֵינֵי עֲבוֹדַת ה'). כֵּן הוּא בְּעֵינַי זֶה

שֶׁל עֲבוֹדַת הַשֵּׁם, שֶׁמִּקְדָּם עוֹבֵר הַמְרִירוֹת שֶׁל זְכוּף הַגּוֹף, אֲבָל אַחֲר־כֵּן מְרַגְּשִׁים הַחַיּוֹת וְכוּ':

בוֹכְבֵי אוֹר - סְפוּרִים נִפְלְאִים מְרַבֵּינֵנוּ, ד.

הָאוֹצֵר שֶׁתַּחַת הַגֶּשֶׁר

מַעֲשֵׂה שֶׁסִּפֵּר מֵהָאוֹצֵר שֶׁתַּחַת הַגֶּשֶׁר. שֶׁפַּעַם אַחַת חָלַם לְאִישׁ אֶחָד מֵאִיזָה עִיר שֶׁבּוֹינָה תַּחַת הַגֶּשֶׁר יֵשׁ שֵׁם אוֹצֵר, עַל־כֵּן נִסְעַ לְשֵׁם וְעוֹמֵד אֶצֶל הַגֶּשֶׁר וּמַחֲפֵשׂ עִצּוֹת אִיךָ לַעֲשׂוֹת, כִּי בַיּוֹם אֵינּוּ יָכוֹל מַחֲמַת הָאֲנָשִׁים, וְעָבַר שֵׁם אִישׁ חֵיל וְאָמַר לוֹ מַה אַתָּה עוֹמֵד וְחוֹשֵׁב. חָשַׁב בְּדַעְתּוֹ שֶׁטּוֹב שְׂיֵאמַר לוֹ כִּדְרֵי שֶׁהוּא יִסְיְעוּ וַיִּתְחַלֵּקוּ, וְסִפֵּר לוֹ כָּל הָעֲנִין.

עֲנָה וְאָמַר לוֹ, אֵי יְהוּדֵי נָאֵר קוֹקֵט אוֹיֵף אֶ חֵלוֹם, אֲלָא מַאי מִיר הָאֵט זִיךְ אוֹיךְ גִּיחוּלְמַתְ אַז דָּא אִין דָּא בַּא דְעַם אִין דְעַם (וְהוֹזְכִיר הָעִיר שֶׁל הָאִישׁ וְשִׁמוֹ שֶׁל הָאִישׁ הַזֶּה) אִין מַאֲקֻזָּאן אִיז דָּא אִיין אוֹצֵר

וועל איך פֿארין ציא יענום? וְנָסַע הָאִישׁ לְבֵיתוֹ
 וְחָפַר בְּהַמְקֹאֲזָאן שְׁלוֹ וּמָצָא הָאוֹצָר. וְאָמַר אַחֲרֵי-
 כֵּךְ אֵיצֵט וְוִיִּים אִיךְ שׁוִין "דֵּער אוֹצָר אִיו בַּא מִיר,
 נָאר וְוִיסען פֿום דֵּעם אוֹצָר מוּז מֵעַן פֿאַרין קִיין וְוִין"
 [הוי יְהוּדִי שָׁם לֵב לְחֵלוֹם אֲלֵא מֵאִי גַם אֲנִי חָלַמְתִּי
 שְׁבַמְקוֹם פֿלוֹנִי אֲצֵל פֿלוֹנִי בַּמְחֶסֶן יֵשׁ אוֹצָר, הַאָסַע
 לְשֵׁם? וְנָסַע הָאִישׁ לְבֵיתוֹ וְחָפַר בַּמְחֶסֶן שְׁלוֹ וּמָצָא
 הָאוֹצָר. וְאָמַר אַחֲרֵי-כֵּךְ, "עֵתָה יִדְעֵתִי: הָאוֹצָר הוּא אֲצֵלִי
 אֲבָל בְּדִי לְדַעַת מְזַה עָלִי לְנָסַע עַד וַיְנַה".]

כֵּךְ בְּעֵינֵן עֲבוּדַת הַשֵּׁם, שְׁהֵאוֹצָר הוּא אֲצֵל כָּל אֶחָד
 בְּעַצְמוֹ, רַק לִידַע מֵהֵאוֹצָר מְכַרְח לְסַע לְהַצְדִּיק:

פּוֹכְבֵי אוֹר - סְפוּרִים נְפִלְאִים מֵרַבִּינוֹ, ד.

הַהִינְדִיק

פֿעַם אחת בֵּין-הַמְּלֶכֶךְ נָפַל לְשַׁנְעוֹן שְׁהוּא עוֹף
 הַנְּקָרָא הִינְדִיק [תְּרַנְגוֹל הוּדוֹ], וְצָרִיךְ לֵישֵׁב
 עֲרוֹם תַּחַת הַשְּׁלֶחֶן וְלִגְרַר חֲתִיכוֹת לֶחֶם וְעַצְמוֹת

כְּמוֹ הַיְיִנְדִּיק. וְכָל הַרוֹפְאִים נוֹאֲשׁוּ מִלְּעֶזֶר לֹא
 וּלְרַפְאוֹתוֹ מִזֶּה, וְהַמֶּלֶךְ הָיָה בְּצַעַר גָּדוֹל מִזֶּה. עַד
 שֶׁבֵּא חָכָם אֶחָד וְאָמַר אֲנִי מְקַבֵּל עַל עֲצָמֵי לְרַפְאוֹ,
 וְהַפְּשִׁיט גַּם-כֵּן אֶת עֲצָמוֹ עָרוֹם וַיֵּשֶׁב תַּחַת הַשְּׁלֶחָן
 אֵצֶל בֶּן-הַמֶּלֶךְ הַנִּ"ל, וְגַם-כֵּן גָּרַר פְּרוּרִים וְעֲצָמוֹת.
 וּשְׁאָלוּ בֶּן-הַמֶּלֶךְ מִי אַתָּה וּמָה אַתָּה עוֹשֶׂה פֹה?
 וְהָשִׁיב לוֹ וּמָה אַתָּה עוֹשֶׂה פֹה? אָמַר לוֹ אֲנִי
 הַיְיִנְדִּיק, אָמַר לוֹ אֲנִי גַם-כֵּן הַיְיִנְדִּיק.

וַיֵּשְׁבוּ שְׁנֵיהֶם יַחַד כִּדְ אֵיזָה זְמַן עַד שֶׁנַּעֲשׂוּ
 רְגִילִים זֶה עִם זֶה. וְאָז רָמְזוּ הַחֲכָם
 וְהַשְּׁלִיכוֹ לָהֶם כְּתָנֶת, וְאָמַר הַחֲכָם הַיְיִנְדִּיק לְבֶן-
 הַמֶּלֶךְ אַתָּה חוֹשֵׁב שֶׁהַיְיִנְדִּיק אֵינּוּ יָכוֹל לִילֵךְ עִם
 כְּתָנֶת, יְכוּלִים לִהְיוֹת לְבוּשׁ כְּתָנֶת וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן
 יְהֵא הַיְיִנְדִּיק, וְלָבָשׁוּ שְׁנֵיהֶם הַכְּתָנֶת. וְאַחַר אֵיזָה זְמַן
 רָמְזוּ וְהַשְּׁלִיכוֹ לָהֶם מַכְנָסִים. וְאָמַר לוֹ גַם-כֵּן כֵּן"ל,
 אַתָּה חוֹשֵׁב שֶׁעַם מַכְנָסִים לֹא יְכוּלִים לִהְיוֹת הַיְיִנְדִּיק
 וְכו' עַד שֶׁלָּבָשׁוּ הַמַּכְנָסִים וְכֵן עִם שְׂאָר הַבְּגָדִים.

וְאַחֲר־כֵּן רָמַז וְהִשְׁלִיכוּ לָהֶם מֵאֲכָלֵי אָדָם מֵהַשְּׁלַחַן
 וְאָמַר לוֹ, אַתָּה חוֹשֵׁב שְׂאֵם אוֹכְלִים מֵאֲכָלִים טוֹבִים
 אוֹז מֵעַן שׁוֹיֵן קִיִּין הַיְנַדִּיק גִּיט, מֵעַן קַעַן עֵסִין אוֹז
 אוֹיֵךְ זִיִּין הַיְנַדִּיק (כְּבָר לֹא נִקְרָאִים הַיְנַדִּיק, אֶפְשָׁר
 לֶאֱכֹל וּלְהַמְשִׁיךְ לַהֲיוֹת הַיְנַדִּיק) וְאָכְלוּ. וְאַחֲר־כֵּן
 אָמַר לוֹ אַתָּה חוֹשֵׁב שֶׁהַיְנַדִּיק מְכַרְח לַהֲיוֹת דּוֹקָא
 תַּחַת הַשְּׁלַחַן, יְכוּלִים לַהֲיוֹת הַיְנַדִּיק וּלְהֲיוֹת אֶצֶל
 הַשְּׁלַחַן. וְכֵן הִתְנַהֵג עִמּוֹ עַד שֶׁרָפָא אוֹתוֹ לְגַמְרֵי.

וְהַנְּמָשָׁל מוֹבֵן לְמַבִּינִים:

[אמר המעתיק: יכולים לומר שהאדם רוצה להתקרב
 לעבודת השם הלא הוא הינדיק מלבש בחמריות וכו'.
 ובדרך זה יכולים מעט מעט לקרב את עצמו לעבודת השם
 עד שנכנסים לגמרי. וכן בהתקרבות אנשים על דרך זה.
 ודי לחכימא]: כוכבי אור - ספורים נפלאים מרבינו, ד.

הַתְּבוּאָה

שִׁפְעִים אחת אָמַר הַמֶּלֶךְ לְאַהֲוֵבוֹ הַשְּׁנִי לַמֶּלֶךְ
 בְּאִשְׁרֵי אֲנִי חוּזָה בְּכֹכְבִים, רוֹאֵה אֲנִי שָׁכָל
 הַתְּבוּאָה שִׁיגְדֵל בְּשָׁנָה זֹאת, מִי שְׂיֵאכֹל מִמֶּנָּה יִהְיֶה
 נַעֲשֶׂה מִשְׁגָּע, אִם-כֵּן יִטְכֶם עֲצָה. וְעָנָה לוֹ, שְׁעַל-כֵּן
 יְכִינּוּ בְעֵדָם תְּבוּאָה שְׁלֵא יִצְטָרְכוּ לְאָכֹל מִתְּבוּאָה
 הַנִּ"ל. וְעָנָה לוֹ הַמֶּלֶךְ: אִם-כֵּן כְּשֶׁאֲנַחְנוּ לְבַד לֹא נִהְיֶה
 מִשְׁגָּעִים, וְכָל הָעוֹלָם יִהְיֶה מִשְׁגָּע, אִזּוּ יִהְיֶה לְהַפְדֵּי
 שְׂאֲנַחְנוּ נִהְיֶה הַמִּשְׁגָּעִים, (וּלְהַכִּין בְּשִׁבִיל כָּלֵם אִי
 אֶפְשָׁר) עַל-כֵּן בּוֹדֵאֵי נִצְטָרְדָּ גַם-כֵּן לְאָכֹל מִהַתְּבוּאָה,
 אֲבָל רַק זֶה שְׁנִסְמָן סִימָן עַל מִצְחָנוּ שְׁנִדַּע עַל כָּל פָּנִים
 שְׂאֲנַחְנוּ מִשְׁגָּע. שְׂאֵם אֶהְיֶה מִסֵּתֶבֶל עַל מִצְחָד וְכֵן
 שְׂתִסֵּתֶבֶל עַל מִצְחֵי גִדַע מִהַסִּימָן שְׂאֲנַחְנוּ מִשְׁגָּע:

כֹּכְבֵי אוֹר - סְפוּרִים נִפְלְאִים מִרְבִּינוּ, ד.

מִמְלֶךְ שָׂרֵץ אַחַר צְבִי

הַמֶּשֶׁל מִמְלֶךְ שָׂרֵץ אַחַר צְבִי וְלֹא יָכַל לְהַשְׁיִיגוֹ,
וְהֶעֱמִידוּ אֶת עֵצָמָם הַשָּׂרִי מְלוּכָה
וְאָמְרוּ אֲדוֹנֵינוּ הַמֶּלֶךְ נִחְזָר וְכו', עָנָה הַמֶּלֶךְ וְאָמַר
אֲנִי אֶת הַצְּבִי מִכָּרַח לְצוּר וּמִי שְׂרוּצָה לְחִזּוֹר יִחְזוֹר
וְכו': בּוֹכְבֵי אוֹר - סְפוּרִים נִפְלְאִים מִרְבִּינוּ, ד.

מִמְלֶךְ וְצִפּוֹר

עוֹד מַעֲשֵׂה נֶסֶפֶר רַבְּנוּ ז"ל. שֶׁהָיָה מֶלֶךְ אֶחָד
וְהָיָה חוֹזֵה בְּכּוֹכָבִים, וְרָאָה נֶשֶׂאִם לֹא יִקְצְרוּ
הַתְּבוּאָה בְּשָׁנָה זוֹ עַד זֶה הַזְּמַן, יֵהָא נִתְקַלְקַל כָּל
הַתְּבוּאָה וְכו' וְכו', וְהַזְּמַן הָיָה קָצֵר. וְנִתְיַעַץ לְקַח
קוֹצְרִים וְלָתֵן לָהֶם כָּל הַתַּעֲנוּגִים וְכָל צָרְכָם כְּדִי
שִׁיְהִיָּה לָהֶם הִרְחַבַת הַדַּעַת לְעַבְד בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה,
וַיִּסְפְּיקוּ לְקַצֵּר קִדְּם הַזְּמַן הַנִּל. וְהֵם אֲדִרְבָּא
הַתַּעֲנוּגוֹ וְשִׁכְחוּ, וְעָבַר הַזְּמַן הַנִּל וְלֹא קִצְרוּ

הַתְּבוּאָה. וְנִתְקַלְקְלָה כָּל הַתְּבוּאָה, וְלֹא יָדְעוּ מֶה לַעֲשׂוֹת שֶׁהַמֶּלֶךְ יִכְעַס אֲלֵיהֶם. וְאָמַר לָהֶם חָכֵם אֶחָד עֵצָה, אִיךָ שֶׁהַמֶּלֶךְ אוֹהֵב אֵיזָה צְפוּר, וּבָזָה שְׂיָבִיאוּ לוֹ זֶה הַצְּפוּר, אֲזִי עַל-יְדֵי הַנְּחֵת רוּחַ וְהַתְּעוּגָה מִזֶּה יִכְפֹּר עַל הַכֹּל. אָבֵל קִשָּׁה מְאֹד לְהַשְׁיֹג הַצְּפוּר, כִּי הוּא בְּאוֹר בְּמָקוֹם גְּבוּהָ וְאִין לָהֶם סֵלֶם, וְהִזְמַן קָצֵר. וְנָתַן לָהֶם הַחָכֵם עֵצָה, כְּמוֹ שֶׁהֵם כְּמֵה אֲנָשִׁים, אֲזִי יַעֲמִידוּ אֶת עַצְמָם אֶחָד עַל חֵבְרוֹ לְמַעַלָּה מֵעַלָּה עַד שְׂיִגְיֵעוּ לְהַצְּפוּר. אָבֵל הֵם רְבוּ זֶה עִם זֶה כִּי כָּל אֶחָד רָצָה שֶׁהוּא יִהְיֶה לְמַעַלָּה וְחֵבְרוֹ תַּחְתּוֹ. וְעַל-יְדֵי מְרִיבָתָם הִתְרַשְׁלוּ וְהַצְּפוּר פָּרַח. וְעַל-יְדֵי זֶה נִשְׁאָר לָהֶם הַכַּעַס מֵהַמֶּלֶךְ עַל הַתְּרַשְׁלוּתָם מִקְצִירַת הַתְּבוּאָה כִּנ"ל:

וְהַעֲנִין הוּא שֶׁהַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ בְּרָא הָאָדָם וְנָתַן לוֹ כָּל הַתְּעוּגוּגִים וְהַכֹּל שְׂיִקְצְרוּ הַתְּבוּאָה קִדְּם שְׂיִקְלָקֵל בְּפָגֶם הַבְּרִית, וְלַעֲבֹד הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ וְכוּ' בְּמַחִין נְקִיִּים. אָבֵל הוּא מִתְרַשֵּׁל עַל-יְדֵי הַתְּעוּגוּגִים, עַד שֶׁנִּכְשַׁל בְּהַתְּבוּאָה שֶׁכָּבַר נִתְקַלְקֵל וְנִפְגַּם הַמַּחִין

מֵעֲוֹנוֹת רַחֲמָנָא לְצַלֵּן. אָבֵל עֲדִין הִיָּה עֵצָה עַל-יַדֵּי
הַצָּפוֹר שֶׁהוּא הַצִּדִּיק שְׁבֻזָּה הִיָּה נִתְּכַפֵּר הַכֹּל. אָבֵל
עַל-יַדֵּי הַמַּחְלֶקֶת וְהַקְּנָאָה שֶׁכָּל אֶחָד רוֹצֵה לְהִיּוֹת
לְמַעַלָּה, מִזֶּה מִתְרַחֵקִין וְלֹא מִתְקַשְּׂרִין לְהַצִּדִּיק
וְכו'. וְדִי לְחַכִּימָא: כּוֹכְבֵי אוֹר - סְפוּרִים נִפְלְאִים מִרְבִּינוּ, ד.

הַסּוּסִים הָרָעִים

אִישׁ אֶחָד שֶׁנִּחְרַץ מִשְׁפָּטוֹ, וְכָבֵר נִמְסָר לְהוֹצִיא
לְפַעֵל, וְהָאָדָם נִמְסָר לְהַמוֹצִיאִים לְפַעֵל,
וַיֵּשְׁבוּ אוֹתוֹ בַּעֲגָלָה עִם סוּסִים עִם הַתְּלִין הַמוֹצִיא
לְפַעֵל אֶת הַמִּשְׁפָּט. וְהָאָדָם הַנִּחְרַץ לְמִשְׁפָּט יוֹדֵעַ
כִּי אֵין כָּבֵר שׁוֹם מְנוּס וּמִפְּלֹט לְהַנְצִיל מִהַמִּשְׁפָּט,
וְרוֹאֵה אֵידָּהּ הָעֲגָלָה עִם הַסּוּסִים הוֹלְכִים הַלּוֹךְ
וְקָרוֹב לְמָקוֹם הַתְּלִיָּה, וְאֵינָם עוֹמְדִים בְּהַרְף עֵינַי,
וְאִפְלוּ רָגַע אֶחָד אֵינָם עוֹמְדִים, וְכָל פְּסִיעָה הוּא
מִתְקָרֵב לְמָקוֹם הַהֲרִיגָה. וְרַק שְׂאִינוּ יוֹדֵעַ כַּמָּה זְמַן
יִשְׁתַּהֵּה הַנְּסִיעָה לְמָקוֹם הַהֲרִיגָה אִם שָׁנָה אוֹ יוֹם אוֹ

שָׁעָה וְכוּ', וְרַק רוּאָה שְׁהוּלֵךְ וּמִתְקַרֵּב, בְּוֹדָאֵי אִם
הִיָּה רוּאָה אִיזָה קְאָמְעֵדִיא [מְשַׁחַק שֶׁל צְחוּק] בְּוֹדָאֵי
לֹא הִיָּה מְשִׁים לְבוּ לְזָה:

כֵּן הוּא אֶצֶל כָּל אָדָם שֶׁכָּל אָדָם יוֹדֵעַ שְׁסוּף כָּל
סוּף מְכָרַח לְמוֹת, וְהַשְּׁנַי סוּסִים הֵם הַיּוֹם וְהַלַּיְלָה
הַרְצִים וְשִׁטִּים וּפּוֹרְחִים וְאִינָם עוֹמְדִים כְּהַרְף עֵין,
וְרַק הַנַּחֲמָה שְׁלוֹ שְׁאִינוּ יוֹדֵעַ אִם קְרוֹב יוֹמוֹ, אוֹ
עוֹד יֵשׁ לוֹ יוֹתֵר לְחַיּוֹת, וְעַל-כֵּל-כָּל-פָּנִים הוּלֵךְ וְקְרוֹב,
עַל-כֵּן בְּוֹדָאֵי צְרִיף לְהַיּוֹת לוֹ בְּמַחוֹ לְהַכִּין צִדָּה
לְדַרְךָ, וְלֹא יִבְלָבְלוּ בְּקָאֲמֵדִיעַס וְהַשְּׁטוּתִים שֶׁל
הַתְּאֻוָּה מְלַשְׁכַּח מְלַהֲכִין אֶת עֲצָמוֹ צִדָּה לְדַרְךָ:

כּוֹכְבֵי אוֹר - סְפוּרִים נְפִלְאִים מְרַבִּינוּ.

אִיזָהוּ טְלָאֵי

אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל, עַל מְלֶאכֶה הַמּוֹת לְהַמִּית כָּל עוֹלָם
בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת, יִכְבֵּד עָלָיו הַדְּבָר, וּבִכֵּן הֵעֱמִיד
לוֹ עוֹזָרִים בְּכָל מְקוֹם הָרוּפְאִים לְהַמִּית בְּגִשְׁמִיּוֹת,
וְהַמְּפָרְסְמִים שֶׁל שִׁקָּר לְהַמִּית בְּרוּחָנִיּוֹת...

וְעוֹד אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל: אִזְּדֵי דְאֶקְטוֹרִים פְּאֲרִיכְטֵעַן
 יֵא אַמְאֵהֶל, אִיז נָאֵר וּוִי מְעַן פְּאֲרִלְאֶטְעַט
 אַזוּי וּוִי מְעַן לִיִּגְט אַ לְאֶטְעַ. [כְּשֶׁהָרוּפְאִים כְּבָר כֵּן
 מְתַקְנִים פְּעַם, זֶה כְּמוֹ שְׂמִטְלִיאִים, שְׂשֻׁמִּים אִיזְהוּ
 מְלֵאִי]: בּוֹכְבֵי אוֹר - סְפוּרִים נִפְלְאִים מֵרַבֵּינוּ, סֵד.

הָאֲנָשִׁים שֶׁבְּבוֹר

הָאִישׁ הָאֶמֶת הַצַּדִּיק רוֹאֵה וּמְבִיט אֶת הָעוֹלָם
 הָאֲנָשִׁים הַמְּלַבְּשִׁים בְּגִשְׁמִיּוֹת וְגוֹפְנִיּוֹת וּבֹזֵה הֵם
 מִבְּלִים זְמַנָּם וַיִּגִּיעַם.

כְּמוֹ לְמִשַּׁל שֶׁחָרְצוּ מִשְׁפָּט עַל אָנָשִׁים וְנָתְנוּ
 אוֹתָם בְּבוֹר עֵמֶק מְקַרְףּ בְּמַחְצוֹת, וְלֹא
 יְכוּלִים לְהַבִּיט אֶל הָעוֹלָם הָרָחֵב וְהַיָּפֵה, וּמְזוֹנוֹתָם
 שְׁנוֹתָנִים לָהֶם הוּא מֵה שְׂיֹצְאָא (בְּהַקְנָאֵל) בְּמִי
 שׁוֹפְכִים שְׂיֹצְאִים חוּץ לְעִיר מֵהַמּוֹתְרוֹת שֶׁל
 פְּלִטִין הַמְּלֵךְ. וְהֵם מְחַפְּשִׁים וּמוֹצְאִים שֵׁם חֲתִיכוֹת
 בְּשָׂר קִטְנִים קִישְׁקַעֲלִיד (מַעִים) וְכִדּוּמָה. אֶחָד

מָצָא חֲתִיכָה יוֹתֵר גְּדוֹלָה, וְזֶה מְקַנָּא אֶת זֶה שֶׁהוּא
 מָצָא חֲתִיכָה יוֹתֵר קְטַנָּה, אֹנֵן אִיז פֶּאֶר קְלַעֲמֵט
 דְּעַר פּוֹן (וְהוּא מְדַבָּא) מְזַה שְׂיִישׁ לוֹ חֲתִיכָה גְּדוֹלָה.
 וְהַצְדִּיק מְבִיט עֲלֵיהֶם בְּרַחֲמֵנוֹת עַל זֶה אִיךְ שֶׁהֵם
 מְשַׁפְּלִים בְּזוֹה, וְהֵם חוֹשְׁבִים שְׂאִין יוֹתֵר טוֹב מְזַה,
 וְאִינָם רוֹאִים וְטוֹעֲמִים הַטּוֹב שְׂיִישׁ בְּפִלְטִין הַמְּלֶךְ.
 וְהַצְדִּיק מְחַפֵּשׂ עֲצוֹת אִיךְ לְהוֹצִיאֹו מְזַה, וּלְהַטְעִימוֹ
 מִטּוֹב עֵדֵן הַתְּעַנּוּגִים שְׂיִישׁ וְשִׁיכּוֹלִים לְזָכוֹת בְּזוֹ
 הָעוֹלָם: כּוֹכְבֵי אוֹר - סְפּוּרִים נְפִלְאִים.

לְהַחֲזִיק הַחֶרֶב

לְעַנֵּן הַסַּכָּנָה שֶׁל זֶה הָעוֹלָם.

לְמִשְׁלֵי כְּמוֹ שְׁעוֹמְדִים בְּמִלְחָמָה, וְהוּא רוֹאֵה
 שְׁבָכָל פְּעַם נוֹפֵל עוֹד אִישׁ אֶצְלוֹ
 מֵהַחֲצִים, עַד שְׁמֹמֵשׁ הַחֲצִים אֶצְלוֹ מִמֶּשׁ, וְאִין
 יוֹדְעִים אִיךְ לְמַלֵּט אֶת עַצְמוֹ. וּמִמֶּשׁ אִין בְּכַחוֹ

לְהַחְזִיק הַחֶרֶב לְלֶחֶם, מִחֶמֶת פֶּחַד וַחֲלִישׁוֹת דַּעַת,
שָׂאז הַחֲיָלִים מְחֻזְקִים זֶה אֶת זֶה לְבָלִי לְפָל, וּלְחֻזֶק
עֲצָמוֹ לְהִגָּן אֶת עֲצָמוֹ אֵין נִיט נֶאֱדָר גִּיבְעֵן דַּעַם שׁוֹנֵא
[וְלֹא לוֹתֵר לְשׁוֹנֵא] שְׂיִבֵּא לְמִבְקָשׁוֹ לְגַמְרֵי.

וְכֵן צָרִיף הַתְּעוֹרְרוֹת מֵהִסְכָּנָה שְׂבֻזָּה הָעוֹלָם, שְׂבִכָּל
פְּעַם הַבַּעַל דְּבַר תּוֹפֵשׁ וְכוּ' וְכוּ' עַד שְׁנוּפְלִים. וְאֵין
עֲצָה רַק לְהַחְזִיק אֶת עֲצָמוֹ עַל-כָּל-פָּנִים לְהִגָּן עַל
עֲצָמוֹ, נִיט אִפּ לְאִזִּין הָעֵנֵד אֹן פִּיס [לֹא לְהִרְפוֹת יָדַיִם
וְרַגְלַיִם], וְלֶאֱחֹז כְּלֵי זֵיץ וְלֶלֶחֶם עִמוֹ וְלֹא לְהַכְנִיעַ אֶת
עֲצָמוֹ תַּחַת הַשׁוֹנֵא שְׂרוּצָה לְהַכְרִיתוֹ מִשְׁנֵי עוֹלְמוֹת
חַס וְשְׁלוֹם, רַק לְהַחְזִיק נְגִדוֹ וְלְהַמְלִיט מִמֶּנּוּ מֵהַ
שְׂיִכּוֹל: כּוֹכְבֵי אֹר - סְפוּרִים נְפֻלָּאִים.

מִי כִבֵּשׁ הַחֹמָה?

אָמַר הַמַּעֲתִיק: שְׂמַעְתִּי מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ שְׂשֻׁמְעוּ
מִרְבֵּי אַבְרָהָם ז"ל בְּשֵׁם מוֹהַרֲנֵ"ת ז"ל שְׂשֻׁאֲלוֹ
אוֹתוֹ בְּעִנְיַן הַגְּאֻלָּה, אֵיךְ יִכּוֹל הַדְּבַר לְהִיּוֹת שְׂבֻזְמָן
הַדּוֹרוֹת הַקּוֹדְמִים וְכִמוֹ בְּדוֹר רַבֵּנוֹ הַקְּדוֹשׁ לֹא בָּא

הַגְּאֻלָּה, וּבְדוּרוֹת הָאֲחֵרוֹנִים אֲשֶׁר הוֹלְכִים מִטָּה
מִטָּה יבא הַגְּאֻלָּה.

וְהַסְבִּיר עַל-פִּי מוֹשֵׁל, שֶׁהִיָּה בְּעוֹלָם כָּרֶךְ גָּדוֹל,
וּסְבִיבָה חוֹמָה בְּצוּרָה וְחֻזְקָה עַד
לְהַפְּלִיא. וְכָל הַמְּלָכִים רָצוּ לְכַבְּשָׁהּ וְהַנִּיחוּ כָּל
כַּחוֹתֵיהֶם, וְתַקְנוֹתָם נִשְׁאָר מֵעַל. כִּי כָּל הַחִילִים
שֶׁלָּהֶם נִפְּלוּ מִהַחֲצִים שֶׁזָּרְקוּ מִשָּׁם. וְאַחֲר־כֵּן הָיָה
מְלֶךְ אֶחָד חָכֵם מְאֹד, שֶׁהֵלֵךְ סְבִיב הַחוֹמָה וְהַבֵּיט
וְנִדְמָה בְּדַעְתּוֹ שֶׁכַּעַת יִקַּח כָּל הַגְּבוּרִים מִחִילוֹתָיו
וַיָּבֹו עַל הַחוֹמָה עַד שֶׁיִּכְבְּשֶׁנָּה. וְעָשָׂה בֵּן וְנִפְּלוּ כָּל
חִילוֹתָיו, וְנִשְׁאָר רַק הוּא לְבַדּוֹ. וְהֵלֵךְ סְבִיב הַחוֹמָה
לְרֹאוֹת מַה פֶּעַל נָשָׂם, וְרָאָה בְּחֻכְמָתוֹ שֶׁכַּעַת (שֶׁכָּבַר
הַחוֹמָה מִבְּפָנָיִם כְּלָה זְעוּזוּעַ רַק מִבְּחוּץ לֹא נִכְרַ), אֶפְּלוּ
בְּזַקְנִים וּבְחוֹלִים וַיִּלְדִּים יִכְבְּשֶׁנָּה. וְעָשָׂה בֵּן, וְקִבֵּץ כָּל
הַנְּשֹׂאֵר נָשִׁים וַיִּלְדִּים וְחוֹלִים מַה שֶׁנִּשְׁאָר לוֹ, וְהֵלֵךְ
וְכַבֵּשׁ וְהָרַם הַחוֹמָה כְּלִיל. וְכַעַת מִי כָּבֵשׁ הַחוֹמָה?
אִם הָאֲחֵרוֹנִים הַחֲלוּשִׁים, הֲלֹא אֶפְּלוּ יַעֲבְדוּ בְּכָל

בְּחֹתֶם אֶלֶף אֶלְפִים שָׁנָה לֹא הָיוּ עוֹשִׂים אֶפְלוֹ
 רֶשֶׁם, וְרַק הַכַּחַשׁ שֶׁל הַגְּבוּרִים הָרֵאשׁוֹנִים שְׂזַעְזְעוּ
 אֶת הַחֹמֶה עַד לְהִרְסָהּ. וְאִם הָרֵאשׁוֹנִים, הֲלֹא לֹא
 כִּבְּשׁוּ, רַק הָאֲחֵרוֹנִים גָּמְרוּ וְכִבְּשׁוּ.

וְכֵן הוּא לְעֵנִין הַגְּאֻלָּה, שֶׁהָרֵאשׁוֹנִים כָּמוֹ הַצְּדִיקִי
 אָמַת וְאֲנִשְׁיָהֶם, כָּמוֹ מֹשֶׁה רַבְּנוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם, רַבִּי
 שְׂמַעוֹן בֶּר יוֹחָאֵי עָלָיו הַשְּׁלוֹם, הָאֲרִ"י הַקְּדוֹשׁ,
 הַבַּעַל שֵׁם טוֹב הַקְּדוֹשׁ, וְרַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְשֶׁאֵר
 הַצְּדִיקִים זָרְקוּ חֲצִים לְהַנְחֵשׁ לְהַסְטֵרָא אַחֲרָא
 הַס"מ וְסִיעֵתוֹ, וְכִבֵּר זַעְזְעוּ כָּל-כָּף הַסְטֵרָא אַחֲרָא
 עַד שֶׁאֶפְלוּ יִהְיֶה מִי שִׁיְהִיָּה מְדוּרוֹת הָאֲחֵרוֹנִים,
 יוֹכְלוּ לְכַבֵּשׁ אֶת הַסְטֵרָא אַחֲרָא וּלְגַמֵּר הַבְּרוּר שִׁיבֵא
 הַגְּאֻלָּה. וּבְאָמַת זֶה הַמַּשָּׁל מוֹעִיל מְאֹד לְעַבּוּדַת ה'
 בְּכָל הָאֲפָנִים, בְּהַתְחַזְּקוֹת לְעֵנִין עַבּוּדַת ה' תְּפִלָּה
 וְהַתְּבוּדוֹת, וּבְעֵנִין שְׁבִירוֹת תְּאוֹת וּמִדּוֹת שְׂאֵף-
 עַל-פִּי שְׂזָה כַּמָּה שָׁנִים, וְעֵשָׂה מֶה שֶׁעֵשָׂה וְנִדְמָה לוֹ
 שֶׁעֲדִין לֹא פָעַל כָּלוּם, אֶף-עַל-פִּי-כֵן יִתְחַזַּק וְיִתְחַזַּק
 לְעֵשׂוֹת אֶת שְׁלוֹ עַד שִׁיִּגְמֹר.

וְכֵן בְּעֵנִין דֶּרֶךְ אֶרֶץ כָּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל שְׁלֵשָׁה

דְּבָרִים צְרִיכִין חֲזוּק וְכוּ'. וְדֵי לְחַפְּימָא בֵּי הַמְּשַׁלֵּי
הַנַּחֲלָה הוּא לְכָל הָעֲנִינִים: כּוֹכְבֵי אוֹר - סְפוּרִים נִפְלְאִים.

הַגְרַעִין שֶׁבַּגֵּן

לְדַכֵּס אֶחָד הָיָה לוֹ גֵּן נִפְלָא, שָׁבוּ נִמְצְאוּ וְגָדְלוּ כָּל
מֵינֵי חֲלָקֵי הַצּוֹמַח שֶׁבְּעוֹלָם, לְבַד מִין אֶחָד,
שֶׁחָלְפוּ שָׁנִים הַרְבֵּה וְלֹא נִמְצָא בְּהֵגֵן הַזֶּה מִחַמַּת
שֶׁהוּא יָקָר הַמְּצִיאוֹת. עַד שֶׁהִגִּיעַ הַזְּמַן וְהַשִּׁיג גְּרַעִין
אֶחָד מִמֵּין הַצּוֹמַח הַזֶּה וְהִזְרִיעַ אוֹתוֹ בְּגֵנוֹ. וּמִחַמַּת
שֶׁהַגְּרַעִין הַזֶּה יָחִיד מִיָּחִיד וּמִיָּחָס בְּגֵנוֹ, וְדוֹקָא
עַל גְּרַעִין כְּמוֹהוּ, הַסְּכָנָה מְרַחֶפֶת בְּיוֹתֵר עַד שֶׁרוֹאִין
אוֹתוֹ מְגֻדָּל, הֵן מְצַד הַמְּכַשִּׁירִים לְגִדּוּלוֹ שֶׁצְרִיכִים
לְהִיּוֹת מְכוּנָּים בְּשַׁעָה שֶׁהוּא צָרִיד לָהֶם, וּבְמִדָּה
מְצַמְצַמַּת לֹא פְּחוֹת וְלֹא יוֹתֵר, וְהֵן מְצַד הַצְּפָרִים
הָאוֹרְבִים עַל הַגְּרַעִינִים, וּבְכֵן הַפְּקִיד עַל גְּרַעִין זֶה

שׁוֹמְרֵי-שְׁעוֹת מֵיַחֲדִים שְׁתַּמִּיד יִשְׁגִּיחוּ עַל גְּרַעֲיֵן זֶה
בְּעֵינָא פְּקִיחָא, לֹא יִסִּירוּ עֵינַיִם מֵעָלָיו אִף רֶגַע אֶחָד.

בֵּן עִם הָאֱמֶת יִקָּר הַמְּצִיאוֹת וּמִשְׁלֵךְ אֶרְצָה וְעוֹבֵר
עָלָיו מֵה שְׁעוֹבֵר, אָבֵל אֵינן לִפְחֹד עַל הָאֱמֶת
הַמְּשַׁלֵּךְ אֶמֶת אֶרְצָה, וְהוּא בְּעַצְמוֹ "הַשׁוֹמֵר אֶמֶת
לְעוֹלָם" עֵינָיו עָלָיו תַּמִּיד, עַדִּי אֶמֶת מֵאֲרָץ תִּצְמַח
תִּגְדֵּל וְתִצְלִיחַ וְתִעֲשֶׂה פְּרִי וְשִׁפְתַי אֶמֶת תִּכּוֹן לְעַד:

בוֹכְבֵי אוֹר - סְפוּרִים נִפְלְאִים.

לְשֵׁם הַחֲתוּל

פַּעַם אַחַת סִפֵּר רַבְּנּוֹ זְצוּק"ל לְבָתוֹ אֲדִיל מִמְּפָרְסָם
אֶחָד, שְׁתֵּשַׁע שָׁנִים הָיָה מִתְּפַלֵּל בְּהַתְּלַהֲבוֹת
מְאֹד, יַעֲנֵן שְׁחֲתוּל גְּרָרָה וְהַקִּישָׁה אֶצֶל הַדֹּלֶת וְנִדְמָה
לוֹ שֶׁהַחֲסִידִים דּוֹחֲפִים אֶת עַצְמָם אֶצֶל הַדֹּלֶת,
וְאַחֲרֵכֶּךָ נֹדַע לוֹ שֶׁהוּא חֲתוּל.

נִמְצָא שֶׁהָיָה מִתְּפַלֵּל לְשֵׁם הַחֲתוּל רַחֲמָנָא לְצַלָּן:

בוֹכְבֵי אוֹר - אֲבִנֵי"ה בְּרוּל, יג.

הַשְּׂרוּוֹל הַמְּשָׁמֶן

אַחַר הַפֶּסַח כְּשֶׁנִּסַּע בַּחֲזָרָה עִם רַבְּנוּ זְצוּק"ל לְבֵיתוֹ, אִזּוּ הָיָה אֶצֶל הָרַב רַבִּי גְדַלְיָה ז"ל. וְהִתְפַּלְלוּ אֲנִשֵּׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּקוֹל רֶם, וּבִפְרֹט מוֹהֲרֵנֵי"ת. וַיִּשְׂאֵל הָרַב ר' גְדַלְיָה אֶת רַבְּנוּ זְצוּק"ל הֲלֹא כְּשֶׁנִּכְנְסִין לַמֶּלֶךְ נִכְנְסִין בְּקוֹל דְּמָמָה דְקָה, וְהַשִּׁיב לוֹ רַבְּנוּ זְצוּק"ל:

אֵיךְ הָאֵלֶּט פּוֹן אִמְאֵלְדִיגֶע חֲסִידִים וְוֹאס זְעֵנְעֵן אַרִיין גִּישְׁפּרוּנְגֵעֵן מִיט דַעם פֶּאָר-שְׂמֵאֵלְצִינְעֵם אַרְבִּיל אִין הַיִּכַּל הַמֶּלֶךְ אַרִיין [אֲנִי אוֹחוֹ מֵהַחֲסִידִים שֶׁל פֶּעַם, שְׂקַפְצוּ פְּנִימָה אֶל הַיִּכַּל הַמֶּלֶךְ עִם הַשְּׂרוּוֹל הַמְּשָׁמֶן]: בּוֹכְבֵי אוֹר - אֶבְנֵי"ה בְּרוּל, יֵד.

מְגוּי שְׂבוּר

מְשָׁל מְסוּחַר אֶחָד שֶׁנִּסַּע עִם בַּעַל עֲגָלָה גּוֹי שְׂבוּר, שֶׁכָּכֵל מְקוּם שֶׁהִגִּיעוּ לְקָרְעַטְשְׁמַע [לְפוּנְדֵק] נִכְנְסֵם הַגּוֹי לְשִׁתוֹת וְשָׁתָה עִם הַשְּׂבוּרִים

זמן רב. אַגַּב הִגִּיעוּ עִם הַדֶּרֶךְ לְקִרְעַטְשֵׁמֶע חֲרָפָה,
וְגַם אִזּוּ יָרַד הַגִּוֵּי מֵהָעֵגְלָה אֶל הַחֲרָפָה, וּבְכָל חֲלוֹן
פָּתַח וְהִסְתַּפֵּל וְגִנַּח. כְּשֶׁעָלָה בַחֲזָרָה עַל הָעֵגְלָה
נִשְׁאָלוּ הַסּוֹחֵר מַה זֶה שָׁגַם אֶצֶל הַחֲרָפָה יָרַדְתָּ
מֵהָעֵגְלָה לְהִסְתַּפֵּל וְלִגְנַח. הַשִּׁיב לוֹ הַגִּוֵּי, שְׂזֹאת
עָשָׂה בְּזָכְרוֹ הָרֵאוּשׁוֹנוֹת הַיָּמִים הַטּוֹבִים, פֶּה שְׁתִּיתִי
עִם הַחֲבֵרִים, אָכַלְנוּ וְשָׁתִינוּ וְשָׁכַרְנוּ וְהִיינוּ שְׂמֵחִים,
וְעַכְשָׁו אוֹי וְאָבוֹי, עַל זֶה יֵשׁ לְקוֹנֵן.

כֵּן זָקַנִי עִם הָאָרֶץ שְׂמִנְעוּרִיהֶם הִרְגָּלוּ בְּתֵאוֹתֵיהֶם
וְלֹא הָיָה לָהֶם שׁוּם גַּעגּוּעִים לְשִׁבְרֵי אִיזָה תֵּאוֹה,
וּבְכֵן לָעַת זָקְנוֹתָם שֶׁהִיָּצַר מִתֵּאוֹתֵיהֶם נִשְׁאָר, אֲבָל
הַגּוֹף וְאֲבָרָיו חָרַב, אֵין בְּמָה לְמַלְאוֹת תֵּאוֹתֵיהֶם
וְזוֹכְרִים אֵיךְ שְׂבִאָבְרִים אֵלוֹ עָשׂוּ מַה שֶּׁעָשׂוּ,
וְהָיָה לָהֶם תֵּעֲנוּג וְעַכְשָׁו אֵינָם יְכוּלִים לְמַלְאוֹת
תֵּאוֹתֵיהֶם, אוֹי וְאָבוֹי לָהֶם, פְּשׁוּט דַּעְתָּם מְטֻרְפֹת
וּמְבַלְבֵּלָת וּמְשַׁגַּע מְזָה.

אֲבָל זָקַנִי תִלְמִידֵי חֲכָמִים שְׂכָל יָמֵי גַעוּרִיהֶם
הָיוּ מְלֵאֵי גַעגּוּעִים לְאֵי הַתְּמַלְאוֹת הַתֵּאוֹת

וּלְשִׁבְרָם וּלְנִתְצָם, וְאִךְ בִּימֵי הַנְּעוּרִים הָיוּ מְלֵאֵי
 צֶעַר מִהַתְּאֻוֹת וְהָאִיבָרִים הַבְּרִיאִים וְהַשְּׁלֵמִים
 הַמְּסֻגָּלִים לָהֶם, וּבְכָל פַּעַם נָסוּ לְשִׁבְרָם וְהָיָה לָהֶם
 יְסוּרִים וְכוּ'. אָמֵנָם כְּשֶׁהִגִּיעוּ יְמֵי הַזְּקֵנָה וְהָאִיבָרִים
 נִחְלְשׁוּ כַּמָּה מִסְכִּימִים לְגַעְגּוּעֵיהֶם, וּבִכֵּן דִּעְתָּן
 מִתְּיַשְׁבֵּת עֲלֵיהֶם, אֵין לָהֶם עוֹד מְלַחֲמָה כָּמוֹ בִּימֵי
 נְעוּרֵיהֶם. וְעַל כָּל פָּנִים בְּסוּף יְמֵיהֶם זָכוּ לְמָה שְׂרָצוּ:

בִּזְכוּבֵי אֹר - אֲבִנִיָּה בְּרוּל, סב.

שְׁנֵי מִינֵי פְּלָטִין

אַמַּת וְשָׁקֵר הֵם בְּחִינַת מֶלֶךְ וְעֶבֶד.

וְדַע שֵׁשׁ שְׁנֵי מִינֵי פְּלָטִין [אַרְמוֹנוֹת], בְּאֶחָד דָּר
 מֶלֶךְ, וּבַהַשְּׁנַיִם דָּר עֶבֶד, וּשְׁנֵיהֶם דּוֹמִים זֶה
 לָזֶה לְגַמְרֵי וְקִנְשָׁה מְאֹד לְהַבְחִין בֵּינֵיהֶם. כִּי יֵשׁ כַּמָּה
 נְפִשׁוֹת שְׂמֵת־קִשְׁרִין עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה מֵהֶם בַּיִת וּפְּלָטִין,
 כִּי מִתְקִשְׁרִין אֶחָד בְּאֶחָד וְאֶחָד בְּאֶחָד עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה
 מֵהֶם יְסוּד וְאַחַר כֵּךְ נַעֲשֶׂה אֵהָל, עַד שֶׁנִּבְנָה מֵהֶם

בֵּית וּמְדוּר שְׁשָׁם דָּר אַמֶּת, וּמִי שְׁרוּצָה לְמִצָּא
אַמֶּת, יִמָּצָא בְּבֵית וּפְלִטִין זֶה שֶׁל אֱלוֹ הַנְּפִשׁוֹת
שְׁמָהֶם נַעֲשֶׂה מְדוּר לְאַמֶּת. וַיֵּשׁ כְּנֶגֶד זֶה שְׁמֵת־קִשְׁרִין
כַּמָּה נְפִשׁוֹת וְנַעֲשֶׂה מֵהֶם בֵּית שְׁשָׁם דִּירַת הַשֶּׁקֶר,
שֶׁהוּא בְּחִינַת עֶבֶד.

וְהִנֵּה בֵּין שְׁנֵי הַבְּתִיִּים הַנִּלְאֵי אֶפְשָׁר לְטַעוֹת, הֵינּוּ בֵּין
הָאֱמֶת וְהַשֶּׁקֶר, כִּי הַשֶּׁקֶר מְדַמֶּה עֲצָמוֹ לְהָאֱמֶת, כִּי
גַם שֵׁם יֵשׁ קֶשֶׁר מִנְּפִשׁוֹת רַבּוֹת, עַד שֶׁקָּשָׂה מְאֹד
לְהַבְחִין בֵּין הָאֱמֶת וְהַשֶּׁקֶר, וְאֶפְשָׁר לְאָדָם לְטַעוֹת
וְאֵינּוּ יוֹדֵעַ הֵיכָן הָאֱמֶת וְלַהֵיכָן יִקְרַב עֲצָמוֹ. אִךְ אִם
יִסְתַּבֵּל עַל תְּכֵלִיתוֹ הַנִּצְחִי בְּעֵין הָאֱמֶת לְאַמְתּוֹ,
בְּוֹדָאֵי יוֹכָה לְהַבִּין בְּאִיזָה דְרָף יֵלֵךְ וְלָמִי לְהִתְקַרֵּב:

אב"י הנחל י"ט אלול תשי"ח; ועין בהשיחות שאצל המעשיות.

מִלֵּךְ יִבֵּן

אֵין שְׂמִיחָה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ כְּמוֹ בַּעַת שְׂמִיחֹזִירִין אֵלָיו
אֶת הַרְחוּקִים מְאֹד, כִּי ה' יִתְבָּרַךְ חָפֵץ חֶסֶד הוּא
וְצוּפָה לְרָשָׁע וְחָפֵץ בְּהַצְדָּקוֹ. וְכֹל זְמַן שֶׁהָאָדָם

רְחוּק מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ בְּעוֹנוֹתָיו - צַר לוֹ מְאֹד כְּבִיכּוֹל,
וְחוֹשֵׁב לְבַל יֵדַח מִמֶּנּוּ נִדְחַ. וְעַל כֵּן כְּשֶׁהַצְּדִיק מַעֲלֶה
וּמִתְקֵן הָרְחוּקִים וְהַנְּדָחִים שֶׁנִּדְחוּ וְנִפְלוּ בְּעַמְקֵי
עַמְקֵי הַתְּהוֹם תַּחְתִּיּוֹת וּמְחֹזְרִים לֵה', יִתְבַּרֵךְ, עַל
יְדֵי זֶה נִגְדַּלְתָּ הַשְּׂמֵחָה מְאֹד מְאֹד.

כְּמוֹ שֶׁמְחֹזְרִין לְהַמֶּלֶךְ אֶת בְּנוֹ שֶׁגָּרְשׁוּ מֵעַל פְּנֵיו
בְּעוֹנוֹתָיו, וְעַל יְדֵי זֶה שֶׁנִּתְרַחַק קִילְקַל בְּכָל
פַּעַם בְּיוֹתֵר, מִחֲמַת שֶׁנִּפְּלַ בְּדַעְתּוֹ עַל יְדֵי שְׂרוּאָה
גְּדוֹל רְחוּקוֹ מִהַמֶּלֶךְ, עַד שֶׁשָּׁטְעָה וְנִדְמָה בְּדַעְתּוֹ
שֶׁהַמֶּלֶךְ הִרְחִיקוֹ לְעוֹלָם וְלֹא הָיָה מְצַפֶּה שִׁישׁוּב
עוֹד אֶל הַמֶּלֶךְ. כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב, "לֹא יֶאֱמִין שׁוֹב מִנֵּי
חֶשֶׁךְ" (איוב טו, כב). וּבְאַמֶּת יֵשׁ לְהַמֶּלֶךְ צֶעַר גְּדוֹל בְּכָל
עֵת וְזוֹכֵר אֶת בְּנוֹ הָרְחוּק בְּכָל עֵת, וְכִשְׁנִמְצָא אֶחָד
שֶׁמְרַחֵם עַל הַמֶּלֶךְ וְעַל בְּנוֹ, וְהוֹלֵךְ אֶל הַמְּקוֹם
הַמְּזוּהָם שֶׁנִּפְּלַ לְשֵׁם וּמְרַמֵּז לוֹ רְמִזִּים וּמִתְנַהֵג עִמּוֹ
בְּחֻכְמָה נִפְלְאָה פְּלֵא וְהַפְּלֵא עַד שֶׁמְכַנִּים בּוֹ
הִרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה וּמְחֹזִירוֹ אֶל הַמֶּלֶךְ, כַּמָּה שְׂמֵחָה
וְתַעֲנוּג גּוֹרֵם אֶל הַמֶּלֶךְ עַד אֵין שְׂעוֹר.

כִּי זֶה עֵקֶר שְׂמֻחָתוֹ וְגִדְלָתוֹ וְתַעֲנוּגָיו וְשַׁעֲשׂוּעֵיו שֶׁל
הַמֶּלֶךְ יִתְבָּרַךְ, בְּשִׂמְחֵיזִירֵינּוּ אֵלָיו הַרְחֻקִים מְאֹד
וְעוֹלָיִן וְנִתְקַנְיִן מִחֶרְפֶּת עֲוֹנוֹתֵיהֶם הֶעֱצוּמִים, אֵיךְ
נִשְׁהוּא, אֵיךְ נִשְׁהוּא, אֶפְלוּ אִם עָבְרוּ מֵה שֶׁעָבְרוּ חֵס
וְשָׁלוֹם: אֲבִי הַנַּחֵל - כ"ו תְּשַׁרֵּי תש"ט.

הַשֵּׁק הַקָּדוֹשׁ

רַבֵּנוּ הַנּוֹרָא ו"ל אָמַר פְּעַם לְרַבֵּי נִתֵּן ו"ל:

**"אֵיךְ הָאֵב אֵיךְ אַרְיִין גִּינְאָרְט אֵין זָאק אַרְיִין" [אָנִי
תַּפְסְתִּי אֶתְכֶם בְּשֵׁק שְׁלִי],**

עֲנֵה רַבֵּי נִתֵּן וְאָמַר:

"פֶּאָר בּוֹנֵד מִיךְ גּוֹט" [קִשׁוֹר אוֹתִי הֵיטֵב]: אֲבִי הַנַּחֵל

- כ"ז אָדָר ב' תש"ט.

כְּטֵל וּכְמֶטֶר

דְּבַרֵי הַצְּדִיק הָאֵמֶת שְׁמַחֲזֵק אוֹתָנוּ מֵאִד לְהִתְחַזֵּק
בְּרָצוֹנוֹת וְכִסּוּפִים טוֹבִים לֵה' יִתְבַּרַךְ תָּמִיד בְּכֹל
מֵה שְׁעוֹבֵר עָלֵינוּ, וּמוֹדִיעַ לָנוּ כִּי אֵין שׁוּם יְאוֹשׁ
בְּעוֹלָם כָּלֵל, דְּבָרִים אֱלוֹ צְרִיכִין אֲנַחְנוּ לְזַהֵר בָּהֶם,
לְהַכְנִיסֵם בְּלִבָּנוּ כְּטֵל וּכְמֶטֶר.

כִּי כְּמוֹ הַטֵּל וְהַמֶּטֶר שִׁזְרָדִין טַפַּת מַיִם בְּאֶרֶץ וְאַחַר
כִּךְ צוֹמַח מֵהֶם צִמְחִים נִפְלְאוֹת, כְּמוֹ כֵּן צְרִיכִים
לְהַכְנִים הַדְּבוּרִים אֱלוֹ בְּעֵמֶק הַלֵּב הַיָּטִב עַד שִׁיִּצְמַחוּ
בְּלֵב וְיַעֲשׂוּ פְרוֹת טוֹבִים: אֲבִי הַנַּחֵל - עָרֵב חֲנֻכָּה תש"כ.

עֵצִים יְבֵשִׁים

כָּל הַנִּפְשׁוֹת שְׁמַתְקָרְבִים לְהַצְּדִיק, צְרִיף לַעֲסֵק כָּל
אֶחָד לְקָרֵב עוֹד נִפְשׁוֹת לֵה' יִתְבַּרַךְ, כָּל אֶחָד לְפִי
בְּחִינָתוֹ, שְׁלֵא יִהְיוּ עֵצִים יְבֵשִׁים חֹס וְשָׁלוֹם.

כִּי יֵשׁ אֵילָן וְעֵנָפִים, וְעֵנָפִים לְעֵנָפִים וְכו', וְהַצְּדִיק
הוּא גּוֹפֵא דְאֵילָנָא [גּוֹף הָאֵילָן], וְהַנִּפְשׁוֹת

נְשַׁמְתְּקָרְבִים אֵלָיו הֵם בְּחִינַת עֲנָפִים, וְצָרִיךְ שְׂיֵצְאוּ
 מֵהֶם עוֹד עֲנָפִים וְכו', עַד שְׂיֵצְמְחוּ מֵהֶם עוֹד כֶּמֶה
 וְכֶמֶה אֵילָנוֹת עַד שֶׁתִּמְלֵא פָּנָי תֵּבֵל תְּנוּבָה,
 בְּבַחֲיִנַת "וַיִּזְרְעוּ שָׂדוֹת וַיִּטְעוּ כְּרָמִים וַיַּעֲשׂוּ פְּרִי
 תְּבוּאָה וַיְבָרְכֶם וַיִּרְבוּ מְאֹד" (תהלים קו, לו), עַד שֶׁדְּבוּרֵי
 הַצְּדִיק יִלְכוּ וַיִּתְפַּשְׁטוּ בְּעוֹלָם וַיְהִיו נִשְׁמָעִים
 לְמִרְחָקִים מְאֹד עַד שֶׁכָּל הָעוֹלָם יִחְזְרוּ וַיִּשׁוּבוּ עַל
 יְדֵי זֶה לֵה' יִתְבָּרַךְ: אב"י הַנְּחֵל - י"ב שְׁבַט תשכ"ג.

קוֹלְמוֹס הַלֵּב

הַדְּבוּר הוּא קוֹלְמוֹס הַלֵּב.

וְכָל אֶחָד כְּפִי רְצוֹנוֹ שְׂיֵשׁ לוֹ, אִם לְטוֹב אִם לְהַפָּךְ,
 כִּמוֹ כֵּן יְכוּלִים לְהִבִּין וּלְשָׁמַע מִדְּבוּרָיו אֶת הַתְּגִלוֹת
 הַנִּפְשׁ, שֶׁהוּא הַרְצוֹן: אב"י הַנְּחֵל ח"ב, פה.

מִלְחָמָה עֲצוּמָה

יְדוּעַ בְּחֻכְמַת הַרְפוּאָה שֶׁהַחֹלְאֵת וְהַרְפוּאוֹת הֵם כְּמוֹ מַתְנַגְּדִים זֶה לָזֶה וַיֵּשׁ בֵּינֵיהֶם מִלְחָמָה עֲצוּמָה. וְכִשֶּׁהַחֹלְאֵת רוֹאֶה שְׁעוֹסְקִין בְּאִיזְהוּ סֵם לְרַפְאוֹתוֹ עַל-יְדֵי שְׁתֵּית הַסֵּם, אוֹ עַל-יְדֵי שְׁמַנֵּיחַיִן אוֹתוֹ בְּרִטְיָה מִבְּחוּץ, וְתַכְף כְּשֶׁמֶתְחִיל הַסֵּם לַעֲשׂוֹת פְּעֻלָּתוֹ לְצַרְךָ רְפוּאָתוֹ לְגֵרֵשׁ הַמַּחֲלָה, תַּכְף מִתְעוֹרֵר הַמַּחֲלָה בְּהַתְנַבְּרוֹת חֲזָק נֶגֶד הַסֵּם. וּבִשְׂבִיל זֶה קָשָׁה מְאֹד לְכוֹן הַרְפוּאָה. (וְגַם זֶה אֶחָד מֵהַטְּעָמִים שֶׁלֹּא לַעֲסֹק בְּדֹאקְטוֹרִים).

כְּמוֹ-כֵן הוּא בְּחֵלֵי הַנֶּפֶשׁ מִמֶּשׁ, וַיּוֹתֵר וַיּוֹתֵר, כִּי "כָּל הַגְּדוֹל מִחִבְרוֹ יִצְרוּ גְדוֹל מִמֶּנּוּ", וְכֹל מֵה שְׁרוּצִים לְהַתְגַּבֵּר בְּאִיזְהוּ הַתְּנַבְּרוֹת גְּדוֹל אוֹ קָטָן נֶגֶד חֵלֵי הַנֶּפֶשׁ. כְּמוֹ כֵן מִתְגַּבֵּר יוֹתֵר הַמִּתְנַגֵּד מִבְּפָנִים וּמִבְּחוּץ, וּמִחֻמַּת זֶה נִכְשְׁלוּ וּנְפְלוּ רַבִּים מְאֹד מְאֹד. וְכִבֵּר הָאָרִיץ אֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרִבְנוּ ז' לְדַבֵּר בְּזֶה לְחֻזַק מְאֹד מְאֹד אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּהַתְחַזְּקוֹת נִפְלָא לְהַחֲיוֹתֵנוּ בְּשִׁבְעָה מְשִׁיבֵי טַעַם.

וְתוֹדָה לְאֵל יֵשׁ לָנוּ דְאֶקְטִיר כְּזֶה שְׁבָקִי מְאֹד
 בְּרִפּוּאוֹת נַפְשֵׁנוּ עַד תִּכְלִיתוֹ עַד הַסּוֹף הָאֲחֵרוֹן,
 וּמִלְבָּד רִפּוּאוֹתָיו הַיְקָרִים כְּחוֹ הַגְּדוֹל בְּעֶצְמוֹ עוֹלָה
 עַל הַכֹּל: עֲלִים לְתַרּוּפָה, רִיב.

עַל עֶרֶשׂ דָּוִד

כְּתוּב "ה' יִסְעֲדֵנוּ עַל עֶרֶשׂ דָּוִד כֹּל מִשְׁכְּבוֹ הַפְּכֹת
 וְכו'" (תְּהִלִּים מֵא, ד), הֵינּוּ בְּחִינַת שְׁדִיקָא מַחְמַת שֶׁהוּא
 חוֹלָה, עַל-כֵּן נִמְשָׁךְ עָלָיו אוֹר הַשְּׂכִינָה, שֶׁהוּא
 בְּחִינַת אוֹר הַצְּדִיק הָאֵמֶת, שֶׁמִּשְׁגִּיחַ עַל כָּל הַחוֹלִים
 וּבִפְרָט עַל הַחוֹלִים בְּיוֹתֵר, שֶׁהֵם בְּבְחִינַת כָּל מִשְׁכְּבוֹ
 נִהְפָּךְ בְּחֵלְיוֹ, שֶׁעֲלִיָּהֶם מִפְקָח בְּיוֹתֵר לְהַמְשִׁיךְ לָהֶם
 רִפּוּאוֹת לְהַחְיֹתָם בְּגִשְׁמִיּוֹת וְרוּחַנִּיּוֹת בְּאִפְּן שְׂיוּכָל
 לְהֵאִיר בָּהֶם הַשְּׂגוֹת אֱלֻקוֹת כִּנ"ל. כִּי זֶה עֶקֶר גְּדֻלַּת
 הַצְּדִיק וּמַעֲלָתוֹ, שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל לְרַפְּאוֹת הַחוֹלִים בְּיוֹתֵר
 וְעַל-כֵּן דִּיקָא מַחְמַת שֶׁהוּא חוֹלָה וְכָל מִשְׁכְּבוֹ נִהְפָּךְ
 וְכו', מַחְמַת זֶה דִּיקָא הַשְּׂכִינָה לְמַעֲלָה מְרֵאֲשׁוֹתָיו,
 שֶׁהוּא בְּחִינַת אוֹר הַצְּדִיק, כִּי הַצְּדִיקִים הֵם שְׂכִינַתוֹ
 שֶׁל מְקוֹם...

וְהוּא כְּמוֹ לְמַשָּׁל כְּשֶׁהָאָדָם בְּרִיא בְּוֹדָאֵי אִין
הַמְּלָךְ בָּא אֶל הָאָדָם לְהִרְאוֹת לוֹ פְּנָיו, רַק
כָּל מִי שְׂרוּצָה לְקַבֵּל פְּנֵי הַמְּלָךְ וּלְהִתְעַדָּן מְאוֹר
פְּנָיו, הוּא צָרִיךְ לְנָקוֹת וּלְטַהֵר עַצְמוֹ יָפָה יָפָה
וּלְקַשֵּׁט עַצְמוֹ כְּרְאוּי, וּלְשַׁקֵּד עַל דְּלִתֵי הַמְּלָךְ
וּלְבַקֵּשׁ מֵאֵת רֹאֵי פְּנֵי הַמְּלָךְ שְׂיִקְבְּלוּ רִשּׁוֹת שְׂיִכְנוּם
וּלְעֲשׂוֹת כָּל הַתְּחַבּוּלוֹת שְׂיִכִּים לָזֶה, עַד שְׂיִזְכֶּה
לָבֹא לְפָנֵי הַמְּלָךְ כְּפִי מְדַרְגָּתוֹ, אִם לְכַנֵּס לְחֻצֵר
הַמְּלָךְ אוֹ לְבֵית אוֹ לְהִיכָל וְכוּ', כִּדֵּי שְׂיֵאִיר בּוֹ הַמְּלָךְ
פְּנָיו הַמְּאִירוֹת. אָבֵל כְּשֶׁאֶחָד מֵאֲנָשֵׁי הַמְּלָךְ חוֹלָה
וּמְטַל עַל עֵרֶשׁ דְּוִי רַחֲמָנָא לְצִלָּן, אַזִּי כְּשֶׁנִּתְעוֹרְרִין
רַחֲמֵי הַמְּלָךְ לְהַחְיֹתוֹ מְאוֹר פְּנָיו, אַזִּי מְכַרַח הַמְּלָךְ
לֵילֵךְ אֶצְלוֹ לְבֵיתוֹ לְהֵאִיר בּוֹ פְּנָיו וּלְהַחְיֹתוֹ.

וְזֶה בְּחִינַת (שְׁבַת י"ב): 'שְׂכִינָה לְמַעְלָה מְרַאֲשׁוֹתָיו שֶׁל
חוֹלָה': לְקוּטֵי הַלְבוּשׁוֹת - אר"ח א, הַשְּׂכֵמַת הַבְּקָר ד, אוֹת יד.

רְהִיטַת הַמֹּחִין

צָרִיכִין לִידַע שֶׁהַמֹּחַ יֵשׁ לוֹ מְדָה וּגְבוּל וְאֵין יָכוֹל
לְכַנֵּס בוֹ יוֹתֵר מִמַּחְשָׁבָה אַחַת בְּשׁוּם אָפֶן.

**כְּמוֹ כְּלֵי שְׂמֻחֻזְקַת מְדָה אַחַת וְיוֹתֵר מִזֶּה אֵי
אֶפְשָׁר לְכַנֹּס בָּהּ.**

כְּמוֹ כֵּן הַמֹּחַ הוּא כְּלֵי שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְכַנֵּס בוֹ כִּי אִם
שְׁעָרָה אַחַת שֶׁהִיא מַחְשָׁבָה אַחַת וְיוֹתֵר מִזֶּה אֵי
אֶפְשָׁר לְכַנֵּס בוֹ בְּבֵת אַחַת, כִּי אֵינוֹ יָכוֹל לְקַבֵּל כִּי
אִם מַחְשָׁבָה אַחַת רַק, מִחֲמַת רְהִיטַת הַמֹּחִין.

**כִּי הַמֹּחַ רֵץ מְאֹד וְאֵינוֹ נָח לְעוֹלָם, וְהוּא כְּמוֹ
הָאֵינוֹ נָח (שְׁקוֹרִין אוֹם רוּא שְׁבֻזִּיגִיר [מְחוּג
הַשְּׁנִיזוֹת בְּשַׁעוֹן]).**

עַל-כֵּן הַמַּחְשָׁבוֹת רוֹדְפִין מְאֹד מַחְשָׁבָה אַחַר
מַחְשָׁבָה. מִחֲמַת זֶה טוֹעִים הַרְבֵּה כְּאִלוֹ אֵין
הַמַּחְשָׁבָה בְּיָדָם, אָבֵל בְּאֵמַת לֹא כֵּן הוּא, כִּי אֵין
יָכוֹל לְכַנֵּס בְּהַמַּחְשָׁבָה ב' מַחְשָׁבוֹת בְּיַחַד וּכְשֵׁיחֻשָׁב
מַחְשָׁבָה אַחֶרֶת בְּוַדָּאֵי תְדִחָה הַמַּחְשָׁבָה הָרֵאשׁוֹנָה
בְּלֵי מְלַחְמָה: לְקוּטֵי הַלְכוּת - אר"ח א, תְּפַלֵּין ו, אוֹת לֵב.

לְהוֹצִיא כְּלֵי

עַקֵּר הַמְּלֹאכָה וְהָאֲמֹנֹת שֶׁל הָאָדָם - לְהוֹדֵהוּ
בְּמַחְשַׁבְתּוֹ לְנִקּוּתָהּ וּלְטַהֲרָהּ מִפְּסָלָת.

כְּמוֹ הַבַּעַל מְלֹאכָה שְׂמוֹזֶכֶר וּמְטַהֵר אֶת הַכְּלֵי
וְחוֹתֵךְ וּמְנַסֵּר סָבִיב הַכְּלֵי כָּל הַמוֹתְרוֹת
וְהַפְּסָלָת כְּדֵי לְהוֹצִיא כְּלֵי לְמַעֲשֵׂהוּ.

כְּמוֹ בֶן צְרִיכִין לְזַכֵּךְ אֶת הַמַּחְשָׁבָה וּלְגַרֵּשׁ הַמוֹתְרוֹת
וְהַפְּסָלָת שְׁבַמְחַשְׁבָּה: לְקוּטֵי הַלְכוּת - אר"ח א, תְּפַלֵּין ו, אוֹת לֵג.

הַרְוֵדָף

אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל, שְׂכַשְׁבוֹרְחִין מֵהַמַּחְשָׁבוֹת רְעוֹת, יִלְךְ
לְדַרְכּוֹ בַּמָּה שֶׁהוּא חוֹשֵׁב מַחְשָׁבוֹת בְּשֵׁרוֹת, וְלֹא
יִסְתַּכֵּל לְאַחֲרָיו כִּלְל וְכִלְל וְכוּ'...

כִּי זֶה שְׂטוּעֵן עִם הַמַּחְשָׁבוֹת זְרוֹת וְנִכְנָס עִמָּהֶם
בְּטוּעֵן וְנִטְעֵן וְרוּצָה שְׂיַנִּיחוּ אוֹתוֹ לְצֵאת מֵהֶם,
זֶהוּ כְּמוֹ מִי שְׂמַנִּיד לְהַרְוֵדָף שְׂרוּצָה לְבָרַח מִמֶּנּוּ,
וְאִזִּי הוּא רוֹדְפוֹ יוֹתֵר.

אָבֵל בְּאֵמֶת עֶקֶר הָעֵצָה לְבָרוּחַ מֵהֶם וְלִילֶךְ לְדַרְכוֹ
וְלִבְלֵי לְהִסְתַּכֵּל לְאַחֲרָיו כָּלֵל וְלִבְלֵי לְטַעַן עִמָּהֶם
כָּלֵל: לְקוּטֵי הַלְכוּת - אר"ח א, תְּפִלִּין ו, אוֹת לֵה.

עֶבֶד וְבֵן

הָאָדָם צָרִיף לְעֶבֶד אֶת הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בְּכֹל כָּחוֹ
שֶׁהַגּוֹף יַעֲשֶׂה רַק רְצוֹן הַנְּשֻׁמָּה, אָבֵל כֹּל זְמַן שֵׁישׁ
לְהַגּוֹף אֵיזָה רֵיחַ מִתְאַוֹת הַגּוֹף, רַק שְׁמִשְׁבֵּר תְּאוֹתוֹ
בְּשִׁבִיל רְצוֹן הַנְּשֻׁמָּה, שֶׁהוּא רְצוֹן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
וְעוֹבֵד אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ תָּמִיד, אֶף־עַל־פִּי שְׂוָה טוֹב מְאֹד
אֲשֶׁרֵי לוֹ, אֶף־עַל־פִּי־כֵן עֲדִין עֲבוּדָתוֹ בְּבַחֲיַנֵּת עֶבֶד
דִּקְדוּשָׁה. כִּי בּוֹדָאֵי הוּא בְּבַחֲיַנֵּת עֶבֶד, כִּי עֲבוּדַת ה'
נִחָשֵׁב לוֹ לְעֲבוּדָה וְיִגִיעָה, כִּי רְצוֹן הַגּוֹף אֵינּוּ נוֹטֵה
לָזָה, רַק שְׁמִשְׁבֵּר רְצוֹן הַגּוֹף בְּשִׁבִיל רְצוֹן הַבוֹרָא,
עַל־כֵּן הוּא עֲדִין בְּבַחֲיַנֵּת עֶבֶד. אָבֵל מִי שְׂוֹכַח
לְשִׁבֵּר הַגּוֹף לְגַמְרֵי בְּתַכְלִית הַבְּטוּל עַד שֶׁהַגּוֹף
נִתְהַפֵּךְ לְנֶפֶשׁ מִמֶּשׁ, וְהוּא מְקִיָּם "וְאֶהְבֶּתְ אֶת ה'
אֶלְקִיךָ בְּכֹל לְבָבְךָ וְכוּ'" - בְּשֵׁנֵי יִצְרִיף, שְׁגָם הַגּוֹף
אוֹהֵב אֶת ה' וְעוֹשֶׂה רְצוֹנוֹ מֵאֶהְבָּה, כִּי אֵין לוֹ שׁוּם

תַּאֲוָה אַחֲרֵת וְאִינוּ רוֹצֵה שׁוּם רְצוֹן רַק מֵה שֶׁהוּא רְצוֹן הַבּוֹרָא יִתְבָּרֵךְ, אֲזִי נִקְרָא בְּחִינַת בֵּן, כִּי כָּל עֲבוֹדָתוֹ אֶת הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ אִינוּ נִקְרָא בְּשֵׁם עֲבוֹדוֹת כָּלֵל, כִּי אֵין זֶה עֲבוֹדוֹת אֶצְלוֹ כָּלֵל, כִּי הוּא עוֹשֶׂה רְצוֹן הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ בְּאַהֲבָה שְׁלֵמָה בְּרְצוֹן הַגּוֹף וְהַנַּפֶּשׁ, כִּי הַגּוֹף נִתְהַפֵּךְ לְנַפֶּשׁ כַּנֵּ"ל, וְעַל־כֵּן בּוֹדָאֵי אֵין שִׁיף לְקִרְוֹתוֹ בְּשֵׁם עֶבֶד כָּלֵל, כִּי עֲבוֹדוֹת אִינוּ נִקְרָא רַק מֵה שֶׁהוּא כִּנְגַד רְצוֹן הָאָדָם, אֲבָל מֵה שֶׁהוּא רְצוֹן הָאָדָם אִינוּ נִקְרָא בְּשֵׁם עֲבוֹדוֹת כָּלֵל:

לְמִשְׁלֵי אֲכִילָה וְשִׁתְיָה וְשִׁאֵר תַּאֲוֹת הַגּוֹף אִינוּ נִקְרָא אֶצְל הָאָדָם עֲבוֹדָה וַיִּגִּיעָה כָּלֵל מֵאַחַר שֶׁעוֹשֶׂה זֹאת מֵרְצוֹנוֹ, רַק כְּשֶׁצָּרִיךְ לְהַגְבִּיחַ אִיזָה מִשְׁאֵוֵי כְּבֵד וְכִיּוֹצֵא נִקְרָא אֶצְלוֹ עֲבוֹדָה.

וְכֵן עֲבוֹדַת הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ מִחֲמַת שֶׁהַגּוֹף אִינוּ מְרַגֵּל בָּזֶה נִקְרָא אֶצְלוֹ עֲבוֹדָה, אֲבָל כְּשֶׁזּוֹכֵחַ לְהַפְּךְ הַגּוֹף לְנַפֶּשׁ מִמֶּשׁ, אֲזִי כָּל עֲבוֹדַת ה' אִינוּ נִקְרָא אֶצְלוֹ בְּשֵׁם עֲבוֹדָה כָּלֵל, אֲדַרְבָּא, זֶהוּ עֵקֶר חַיּוּתוֹ וְתַעֲנוּגָיו וְשֶׁשׁוּעֵיו וְאֵין לוֹ שֵׁם תַּעֲנוּג וְשִׁמְחָה אַחֲרֵת בְּגוֹף

וּנְפֹשׁ כִּי אִם כְּשִׁזְזוּכָה לַעֲשׂוֹת רְצוֹן בּוֹרְאוֹ יִתְבָּרַךְ:
לקוטי הלכות - אר"ח א, ברכת השחר ג, אות יח.

שֵׁם הַמֶּלֶךְ

בְּאֵמֶת ה' אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד, כִּי שְׁמוֹ הוּא אֶחָדוּתוֹ
יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב "אֲנִי ה' הוּא שְׁמִי וְכוּ'" (ישעיהו
מב, ח). כִּי גַם בְּאָדָם הַתַּחֲתוֹן וּבְכָל דָּבָר שֶׁבְּעוֹלָם,
שֵׁם כֹּל דָּבָר אֵינוֹ דָּבָר נִפְרָד מִהַדָּבָר, רַק הַשֵּׁם הוּא
קְשׁוּר עִם כֹּל דָּבָר בְּאֶחָדוּת גְּמוּר כֹּל יְמֵי הַיּוֹתוֹ.
מִכָּל שֶׁכֵּן לְמַעַלָּה לְמַעַלָּה, שְׁמוֹ הַגְּדוֹל יִתְבָּרַךְ הוּא
אֶחָדוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּחִינַת "ה' אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד" (זכריה
יד, ט), בְּחִינַת "אֲנִי ה' הוּא שְׁמִי וְכוּ'", בְּחִינַת "כִּי
כְשִׁמְךָ בֵּן תִּהְלֹתְךָ", רַק הַחֲלוּק הוּא אֶצֶל הַמְּקַבְּלִים.

כְּמוֹ לְמַשָּׁל בְּגִשְׁמִיּוֹת כְּשֶׁאֲנוּ קוֹרְאִין אִיזָה דָּבָר אוֹ
אִיזָה אָדָם בְּשֵׁמוֹ, אֶף-עַל-פִּי שֶׁלֹּא רֵאִינוּ
אוֹתוֹ, כְּגוֹן כְּשֶׁמְסַפְּרִים מֵאִיזָה מֶלֶךְ וְקִיסָר וְכוּיָצֵא
שֶׁאִין אֲנוּ רוֹאִין אוֹתוֹ רַק שֶׁשׁוֹמְעִין אֶת שְׁמוֹ, זֶה
הַשֵּׁם שֶׁל הַמֶּלֶךְ הוּא הַמֶּלֶךְ בְּעֶצְמוֹ רַק שֶׁאֶף-עַל-

פִּי-כֵן אֵין אָנוּ רוֹאִין אֶת הַמֶּלֶךְ בְּעֵצְמוֹ רַק בְּשֵׁמֶס־פְּרִין שָׂמוּ אָנוּ יוֹדְעִין שִׁישׁ אָדָם בָּזָה שֶׁהוּא יֵשׁ לוֹ מִמִּשְׁלָה זֹאת אוֹ חֲכָמָה זֹאת וְכִיּוֹצֵא, וַיֵּשׁ חֲלוֹק אֶצְלָנוּ בֵּין אִם הָיִינוּ רוֹאִין אֶת הַמֶּלֶךְ בְּעֵצְמוֹ בֵּין בְּשֵׁאָנוּ יוֹדְעִין אוֹתוֹ עַל שְׂמוֹ, אֲבָל אֶף-עַל-פִּי-כֵן בְּשֵׁמֶזְכִּירִין אֶת שֵׁם הַמֶּלֶךְ בָּזָה הַשֵּׁם כָּלוּל כָּל עֲנִין הַמֶּלֶךְ, כִּי הַשֵּׁם כּוֹלֵל כָּל עֲנִין הַדְּבָר כְּפִי מָה שֶׁהוּא.

נִמְצָא, שֶׁמִּצַּד הַדְּבָר שִׁישׁ לוֹ זֶה הַשֵּׁם, הֵמָּה בְּתַכְלִית הָאֲחָדוּת, כִּי אֵין הַשֵּׁם דְּבָר נִפְרָד מִהַדְּבָר כִּנ"ל, רַק מִצַּד הַמְקַבֵּל שֶׁמְקַבֵּל בְּדַעְתּוֹ יְדִיעַת זֶה הַדְּבָר, יֵשׁ אֶצְלוֹ חֲלוֹק בֵּין רְאִיתַת הַדְּבָר בְּעֵצְמוֹ וּבֵין כְּשִׂיּוּדֵעַ אוֹתוֹ עַל שְׂמוֹ, אֶף-עַל-פִּי שֶׁבְּאֶמֶת בְּמִקּוֹמוֹ וְעֵצְמוֹ שֶׁל אוֹתוֹ הַדְּבָר הַכֹּל אֶחָד, כִּי הַשֵּׁם הוּא הַצּוֹרֵחַ שֶׁל הַדְּבָר: לְקוּטֵי הַלְכוּת - או"ח א, בְּרַכַּת הַשַּׁחַר ג, אוֹת לב.

נר להדליק ממנו

כָּל בְּחִינַת הַתְּעוֹרְרוֹת שֶׁלָּנוּ הוּא רַק כְּמִדְּלִיק נֵר

שְׂאִינוּ עוֹשֶׂה כָּלוּם, רַק שְׁלוֹקַח גַּר וּמְדֻלֵּק בּוֹ גֵרוֹת
 אַחֲרִים לְאֻלָּפִים וּרְבֹבוֹת כָּמוֹ שִׁירְצָה, וּבְאַמֶּת אִם
 לֹא הָיָה לוֹ אֵלּוֹ הַגֵּרוֹת אוֹ הַדְּבָרִים שֶׁמְדֻלֵּקִין, בְּיֹדָי
 לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לוֹ לְהַדְלִיק אֲבָנִים וְעֶפֶר וְכֵן אִם לֹא
 הָיָה לוֹ גַּר לְהַדְלִיק מִמֶּנּוּ אוֹ אִיזָה דְבָר לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ
 יֵאֵשׁ, בְּיֹדָי גַּם בֵּן לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לוֹ לְהַדְלִיק.

נִמְצָא שֶׁהֵבֵל מֵאֲתוֹ יִתְבָּרַךְ, הָאִשׁ וְהַיָּנֵר וְהַשֶּׁמֶן
 וְהַפְּתִילָה, הַמְדֻלֵּק וְהַנְּדֻלָּק, הֵבֵל מֵאֲתוֹ
 יִתְבָּרַךְ וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן אִם לֹא יַעֲשֶׂה הָאָדָם
 הַמַּעֲשֶׂה כָּל שֶׁהוּא לִיקַח הַיָּנֵר וּלְהַדְלִיק בּוֹ אַחֲרִים,
 בְּיֹדָי לֹא יִהְיוּ נְדֻלָּקִים מֵעֲצָמָם.

כִּי כִּף בָּרָא ה' יִתְבָּרַךְ הַבְּרִיאָה שֶׁהֵכִין הַכֹּל כְּאֶשֶׁר
 לְכֹל בְּחֻכְמָתוֹ וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן רוֹצֵה דוֹקָא שְׂאֲנַחְנוּ
 נַעֲשֶׂה וְנִגְמַר עַל יְדֵי הַתְּעוֹרְרוּתָנוּ מִלְּמַטָּה, אֶף עַל
 פִּי שְׂבָאֶמֶת הֵבֵל מֵאֲתוֹ יִתְבָּרַךְ כִּנְ"ל, כִּי כָּל עֲבוֹדַת
 הָאָדָם אֶת ה' יִתְבָּרַךְ הוּא בְּבַחֲיִנַת הַדְּלָקָה וְהָאֲרֵת
 אֹר הַנְּשָׂמָה: לְקוּטֵי הֶלְכוֹת - אר"ח א, קריאת שמע ה, אות יט.

המליצה

שֶׁבַח רַבֵּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה בְּעֶצְמוֹ אֶת הַמְּלִיצָה מְאֹד,
 וְאָמַר שֶׁהַמְּלִיצָה יֵשׁ לָהּ כַּחַ גְּדוֹל לְעוֹרֵר אֶת הָאָדָם,
 וְגַם לְמַעַלָּה יְכוּלִין לְפַעַל לְעוֹרֵר רַחֲמִים וְיִשׁוּעָה
 גְּדוֹלָה עַל-יַדֵּי הַמְּלִיצָה. כִּי אָמַר שֶׁגַם הַמְּלַמֵּד זְכוּת
 לְמַעַלָּה נִקְרָא עַל שֵׁם זֶה 'מְלִיץ' עַל שֵׁם הַמְּלִיצָה
 דִּיקָא, כִּי זֶה הַזְכוּת בְּעֶצְמוֹ שֶׁהוּא מְלַמֵּד עַל אֵיזֶה
 אָדָם, אִם הִיָּה אוֹמְרוֹ כֶּף בְּלֵי דְרַכֵּי הַמְּלִיצָה לֹא
 הִיָּה פּוֹעֵל כְּלוּם לְעוֹרֵר רַחֲמִים עָלָיו, כִּי הֲלֹא גַם
 בְּלַעֲדוֹ יוֹדְעִין מִזֶּה הַזְכוּת, אַךְ עֵקֶר כַּחוֹ שֶׁל הַמְּלַמֵּד
 זְכוּת לְפַעַל יִשׁוּעָה וְרַחֲמִים הוּא עַל-יַדֵּי הַמְּלִיצָה,
 עַל-יַדֵּי שְׂאוֹמֵר אוֹתוֹ הַזְכוּת וְכִיּוֹצֵא שְׂמֻלְמֵד בְּדַרְךְ
 מְלִיצָה, דִּהְיֵנוּ שֶׁמְצִיעַ הַדְּבָר יִפְהַ בְּטַעֲנוֹת נְאוֹת
 וְנִכּוֹנוֹת וּבְדַבּוּרִים יָפִים וּבַמְּלִיצָה נְאֻה, עַל-יַדֵּי זֶה
 יֵשׁ לוֹ כַּחַ לְעוֹרֵר לְמַעַלָּה רַחֲמִים וְיִשׁוּעָה.

וְכֵן לְמַטָּה רוֹאִים בַּחוּשׁ כַּחַ הַמְּלִיצָה כִּי אִם הָיוּ
 אוֹמְרִים לְאָדָם סָתָם שֶׁפְּלוֹנִי מֵת לֹא יִתְעוֹרֵר
 כָּל-כֶּף לְכִבּוֹת הַרְבֵּה, אֲבָל אִם יַעוֹרְרוּ עָלָיו בְּדַרְךְ

הַמְּלִיצָה, לְהַצִּיעַ הַדָּבָר וּלְהַרְחִיבוֹ כַּמָּה נֶאֱמָה הִיא אָדָם זֶה וְכַמָּה נָאִים מַעֲשָׂיו וְכוּ' וְכוּ' צָא בָּזֶה כְּדֶרֶךְ הַמְּלִיצִים, אִזּוּ יֵשׁ כַּחַ עַל-יְדֵי הַמְּלִיצָה לְעוֹרֵר וּלְשַׁבֵּר לֵב הָאָדָם מְאֹד.

כָּל זֶה שָׁמַעְנוּ מִפִּי רַבֵּנוּ זְכוֹרֵנוּ לְבִרְכָה: לְקוּטֵי הַלְכוּת -

א"ח א, תפלה ד, אות ז.

דֶּרֶךְ הַיֵּשֶׁר

"יֵשׁ דֶּרֶךְ יֵשֶׁר לִפְנֵי אִישׁ וְאַחֲרֵיתָהּ דַּרְכֵי מוֹת" (מִשְׁלֵי י"ד)

כִּי בּוֹדְאֵי הַהוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ הַיֵּשֶׁר וּמְכוֹן לְמָקוֹם גְּדוּדֵי חַיּוֹת וְלִסְטִים, אֶף-עַל-פִּי שְׁזָה הַדֶּרֶךְ כְּבוֹשָׁה וְסֻלְּוָה, בּוֹדְאֵי אֵינן מְשַׁנְּעִים וּפְתִי וְתוֹעָה בְּדֶרֶךְ עֲקוּמָה יוֹתֵר מִמֶּנּוּ. מִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן כִּשְׂאָדָם תוֹעָה מִדֶּרֶךְ הַשֶּׁכֶל וְהוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ חֲטָאִים, וְהוֹלֵךְ לְמַרְחָקִים לְסַחֲרָה וְאֵינּוּ מְכוֹן בְּשִׁבִיל הַנֶּשֶׁם יִתְבָּרֵךְ, אֶף-עַל-פִּי שְׁנַדְמָה לוֹ שֶׁהוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ הַיֵּשֶׁר לְבָרַעַסְלָא אוֹ

לְלִיפְסִיק, אֶף-עַל-פִּי-כֵן בְּאֵמֶת בּוֹדְאֵי אֵין דְּרֶךְ
 עֲקוּמָה מְזֵה, מֵאַחַר שְׂמֵאֵבֵד אֶת עוֹלְמוֹ הַנְּצָחִי עַל-
 יְדֵי זֶה, וְטוֹב יוֹתֵר הָיָה לוֹ לְהִיּוֹת תּוֹעָה בִּיעָרִים
 וּמְדַבְּרִיּוֹת וְלִבְלִי לְעֵבֵר עַל מִצְוֹת ה', מְלִילֵךְ בְּדֶרֶךְ
 הַזֶּה הַמְטַרִידוֹ מִשְׁנֵי עוֹלְמוֹת חֵם וְשָׁלוֹם:

הַכֶּלֶל, כִּי עֵקֶר הַדְּרֶךְ שְׂנֵקְרָא בְּשֵׁם 'דְּרֶךְ' הוּא
 הַדְּרֶךְ שֶׁל צְדִיקִים וְכֹשֵׁרִים כִּי "דְּרֶךְ רְשָׁעִים
 תֵּאבֵד", שְׂדֵרְכֵם אֲבוּדָה, כִּי אֵינוֹ נִקְרָא בְּשֵׁם דְּרֶךְ
 כָּלֵל אֶף-עַל-פִּי שְׂנֵדְמָה לָהֶם שֶׁהוּא דְרֶךְ הַיִּשָּׁר
 לִפְנֵיהֶם, מֵאַחַר שְׂאֲחֲרִיתָהּ דְרָכֵי מוֹת רַחֲמָנָא
 לְצִלָּן: לְקוּטֵי הַלְכוּת - א"ח א, תְּפִלָּה ד, אוֹת ב.

לְכוּף אֶבֶר אֶת חֲבֵרוֹ

יְכוּל אֶחָד לְכוּף אֶת חֲבֵרוֹ לְבָנוֹת בֵּית הַכְּנֶסֶת, כִּי
 מֵאַחַר שֶׁהוּא בְּחִינַת אֲחָדוּת, עַל פֶּן יְכוּל כָּל אֶחָד
 לְכוּף אֶת חֲבֵרוֹ.

כְּמוֹ שֶׁבְּאֵדָם אֶחָד יְכוּל לְכוּף אֶבֶר אֶת חֲבֵרוֹ

בְּשִׂיזְדַּע תּוֹעֵלְתוֹ, אַף שֶׁהָאָבֶר הַשְּׁנִי אִינוֹ מְרַגֵּישׁ
כָּלֵל מֵה שְׂצָרִיד, עִם כָּל זֶה הָאָבֶר הַשְּׁנִי מְרַגֵּישׁ
כָּאֵב חֲבֵרוֹ וּמְשַׁתְּדֵל בְּהַצָּלְתוֹ.

כֵּן בְּשׂוּזָה רוּצָה לְבָנוֹת בֵּית הַכְּנֶסֶת, נִמְצָא שֶׁהוּא
בְּבַחֲיִנַת אַחָדוֹת עִם חֲבֵרוֹ כַּנֶּ"ל, עַל כֵּן יְכוּל לְכוּפֵם
וּלְהַכְרִיחֵם כַּנֶּ"ל: לְקוּטֵי הַלְכוּת - אר"ח א, בֵּית הַכְּנֶסֶת א.

זְכוּר צְדִיק לְבָרָכָה

הַשֵּׁם שֶׁל כָּל נִבְרָא הוּא זְכוּרוֹ, כִּי עַל-יְדֵי הַשֵּׁם
יְכוּלִין לְהַזְכִּיר אֶת הַדָּבָר לְהוֹדִיעַ לְחֲבֵרוֹ. וְכֵן נַחֲקֵק
זְכוּרוֹ בַּלֵּב, כִּי הַשֵּׁם שֶׁל כָּל דָּבָר כּוֹלֵל כָּל מֵהוּת
הַדָּבָר בְּצִלְמוֹ וּתְמוּנָתוֹ כְּמוֹ שֶׁהוּא.

לְמוֹשֵׁל כְּשֶׁאֶחָד רוּצָה לְהוֹדִיעַ לְחֲבֵרוֹ שִׂישׁ לוֹ
שֶׁלְחָן אוֹ מְנוּחָה. אִין צָרִיד לְצִיר לוֹ שִׂישׁ
לוֹ דָּבָר בְּאַרְבָּעָה רִגְלִים וּלְבַזְבּוּזִין וּמַבְלָא עָלָיו וְכו'.
רַק שֶׁמְזַכֵּיר לוֹ שֵׁם שֶׁלְחָן לְבַד. הוּא מִבֵּין מֵהוּת
הַדָּבָר. וְכֵן בְּכָל דָּבָר שֶׁבְּעוֹלָם. וְכֵן כְּשֶׁמְזַכֵּרִין שֵׁם

שׁוֹר יוֹדְעִין תַּכְּפֵּה כָּל צִיּוֹר הַבְּהֵמָה שְׁחֵבְרוּ מוֹדִיעַ לוֹ,
 דִּהְיִנּוּ מִיַּן שׁוֹר שְׂיִדוּעַ תְּמוֹנָתוֹ. וְאִין צְרִיכִין לְצִיֵּר לוֹ
 עוֹד תְּמוֹנָתוֹ. וְכֵן כְּשֶׁמְזַכְּרִין שֵׁם רְאוּבֵן אוֹ שְׁמַעוֹן
 מֵעִיר פְּלוֹנִי. בְּזֶה כְּלוּל כָּל תְּמוֹנַת הָאָדָם הַזֶּה וְכָל
 עֲנִינּוֹ אִם הוּא עֲשִׂיר אוֹ עָנִי, צְדִיק אוֹ רָשָׁע וְכִיּוֹצֵא.

כִּי בִּהְשֵׁם שֵׁל כָּל הַנְּבִרָאִים וְהַנוֹצְרִים וְהַנְּעֻשִׁים
 כְּלוּל כָּל עֲנִינִים וּמַהוּתָם בְּצִלְמָם וּדְמוּתָם. וְהוּא
 עֶקֶר הַזִּכָּר שֵׁל כָּל נְבִרָא, כִּי אִין מְזַכְּרִין אֶלָּא שְׁמוֹ.
 זֶה "זָכַר צְדִיק לְבִרְכָה וְשֵׁם רָשָׁעִים יִרְקַב" (מְשָׁלֵי י'
 ז), הֵינּוּ כִּי 'וְשֵׁם רָשָׁעִים יִרְקַב' הוּא הַהֶפֶךְ מִן 'זָכַר
 צְדִיק לְבִרְכָה', כִּי הַזִּכָּר הוּא הַשֵּׁם כִּנּוּי: לְקוּטֵי הַלְכוּת -
 אר"ח ב, דְּבָרִים הַנוֹהֲגִים בְּסַעֲדָה, אוֹת ו.

חבל דקדשה

כָּל זְמַן שְׁמִשְׁתַּדְּלִין וּמְחַפְּשִׁין לְהַתְקַרֵּב לְצְדִיקֵי
 אֲמָת, אַזִּי אֶפְלוּ אִם חֶסֶד-וְשָׁלוֹם נוֹפְלִים כְּמוֹ
 שְׁנוֹפְלִים אֵינוֹ נֶחֱשֵׁב נְפִילָה כְּלָל, כִּי אֲדַרְבָּא אֶז
 יַעֲלָה נִיצוּצוֹת יוֹתֵר מִמְּקוֹמוֹת הַרְחוֹקִים בְּיוֹתֵר:

**וְהוּא מִמֶּשׁ כִּמוֹ שְׁמִנְשׁ לְשִׁלִּין אֶחָד עַל-יְדֵי חֵבֶל
 לְתוֹךְ עִמְקֵי מְצוּלוֹת יָם וְתַהוֹמוֹת תַּחְתִּיּוֹת
 בְּדֵי שִׁיחַפֵּשׁ וַיִּבְקֶשׁ שֵׁם אוֹצְרוֹת יְקָרוֹת וְאַבְנִים
 טוֹבוֹת וְנִפְלְאוֹת מְאֹד, וְכָל זְמַן שֶׁהוּא מְקַשֵּׁר
 בְּהַחֵבֶל לֹא יִהְיֶה נֹאכֵד לְעוֹלָם.**

כְּמוֹ-כֵן הוּא מִמֶּשׁ, שְׁכָל זְמַן שֶׁמִּתְקַשְּׂרִין עֲצָמוֹ
 לְצַדִּיקֵי אָמֶת וּמִתְגַּעְגְּעִין אַחֲרֵיהֶם וּמְחַפְּשִׁין אוֹתָם,
 עַל-יְדֵי-זֶה מְקַשְּׂרִין עֲצָמָן לְחֵבֶל דְּקִדְשָׁה, וְאִזִּי
 בְּכָל מְקוֹם שִׁיּוֹרֵד לְשֵׁם יַעֲלֶה אוֹתוֹ הַצַּדִּיק מִשֵּׁם
 עַל-יְדֵי הַחֵבֶל דְּקִדְשָׁה שֶׁמְקַשֵּׁר בּוֹ. וְלֹא דֵי שִׁיעֲלֶה
 אוֹתוֹ מִשֵּׁם, אֲךָ גַּם הִירִידָה וְהַנְּפִילָה תִּהְיֶה תְּכַלִּית
 הַעֲלִיָּה, כִּי עַל-יְדֵי נְפִילָתוֹ וִירִידָתוֹ לְמְקוֹמוֹת כְּאֵלֶּה
 יַעֲלֶה מִשֵּׁם נִיצוּצוֹת קְדוּשׁוֹת וַיְקָרוֹת הַרְבֵּה שֶׁלֹּא
 הָיָה אֶפְשָׁר לְהַעֲלוֹתָם עַל-יְדֵי שׁוֹם צַדִּיק כִּי אִם עַל-
 יְדוֹ דִּיקָא: לְקוּטֵי הַלְכוֹת - או"ח ב, בְּרֶפֶת הוֹדָאוֹת הַיְחִיד, אוֹת מו.

לְמִנְצַח

אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרָנָם לְבִרְכָה, כָּל הָאוֹמֵר תְּהִלִּים
בְּעוֹלָם הַזֶּה זוֹכֵה לְאֹמְרוֹ לְעוֹלָם הַבָּא. וְעַקֵּר אֲמִירַת
תְּהִלִּים שְׁהִיא בְּחִינַת כָּל הַדְּבוּרִים הַקְּדוּשִׁים
שְׁאוֹמְרִים בְּשִׁבִיל זְכוּרֹן עוֹלָם הַבָּא כִּנ"ל, הָעַקֵּר
הוּא בְּבִחִינַת "לְמִנְצַח", שְׁצַרִיכִין לְהִתְגַּבֵּר בְּזֶה
בְּנִצְחוֹן גְּדוֹל מִמֶּשׁ.

כְּמוֹ הַלוֹחֵם מְלַחֵמָה שְׁצַרִיךְ לְזַהֵר שְׁלֹא יֵאָבֵד אֶת
לְבָבוֹ. וַיֵּשׁ בֵּין שְׁרֵי הַמְּלַחֵמָה כִּפּוֹה לְמוֹדִים
עַל זֶה לְחֻזַּק אֶת לֵב אֲנִשֵׁי הַחֵיל בְּשַׁעַת הַמְּלַחֵמָה
שְׁלֹא יֵאָבְדוּ לְבָבָם.

כְּמוֹ כֵּן מִמֶּשׁ הוּא בְּעֵנִין זֶה שְׁצַרִיכִין לְחֻזַּק אֶת
עֲצָמוֹ בְּכָל יַעַת מְאֹד וְלִידַע וְלִהְיָאֲמִין שְׁאִיךְ שְׁהִיא
יֵשׁ כֹּחַ גְּדוֹל לְהַדְּבֹר מְאֹד מְאֹד, כִּי עַקֵּר הַנְּצַחוֹן
עַל-יְדֵי הַדְּבוּר כִּנ"ל. וְזֶהוּ בְּחִינַת "לְמִנְצַח" שְׁהַזְּכִיר
בְּכָל פַּעַם קִדְּם הַמְּזֻמּוֹר [בְּתִהִלִּים], כְּאוֹמֵר וּמְזַכִּיר
וּמְזַהִיר לְכָל מִי שְׁרוּצָה לְכַנֵּס לְלֶחֶם מְלַחֵמַת ה',
שְׁהוּא מְכַרַח בְּזֶה כִּי רַק בְּשִׁבִיל זֶה נִבְרָא, וְהוּא

מִלְמַדִּים לְכָל אֶחָד שָׁפֵל מִי שְׂרוּצָה לְהִיּוֹת מְנַצֵּחַ
בְּמִלְחָמָה זֹאת, יֹאמֵר מְזֻמּוֹר זֶה אוֹ מְזֻמּוֹר זֶה בְּפֶה
מִלָּא. וְזֶהוּ לְמַנְצֵחַ וְהַבֵּן: לְקוּטֵי הַלְכוּת - או"ח ב, בְּרִכּוֹת הֶרָאִיָּה
וּבְרִכּוֹת פְּרֻטוֹת ה, אוֹת יד.

כְּגִנַּת עָלֵי נְהָר

עֵקֶר תִּקּוּן הַבַּיִת הַמְּדֻרָּשׁ שֶׁהוּא בְּחִינַת מְקַדָּשׁ
מְעֵט, הוּא מֵה שְׁשָׁם מִתְקַבְּצִין כָּל הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת
וְכָל הַתְּעוֹרְרוֹת טוֹב שֶׁל כָּל אֶחָד אֶפְלוּ שֶׁל הַגְּרוּעַ
שֶׁבְּגְרוּעִים. כִּי בְּתוֹךְ הַכָּלָל הַכָּל מְצֻטָּרֵף יֶחֱד
וְנִחְשָׁב אֶצְלוֹ יִתְבָּרֵךְ. כִּי הֵן אֵל כְּבִיר לֹא יִמָּאֵס, עַד
שֶׁנִּחְשָׁב לְאַתְעָרוֹתָא דְלִתְתָא [לְהַתְעוֹרְרוֹת מְלֻמְטָה],
שֶׁעַל-יָדֵי זֶה עֵקֶר הַתִּקּוּן. כִּי ה' יִתְבָּרֵךְ מְצַפֶּה לְזֶה
מְאֹד, וְתִכְף מִתְעוֹרֵר אֶתְעָרוֹתָא דְלַעֲלָא [הַתְּעוֹרְרוֹת
מְלֻמְעָלָה] לְסִיעָם וְכוּ'. כִּי שֵׁם בְּבֵית הַמְּדֻרָּשׁ בְּחִינַת
הַבַּיִת־הַמְּקַדָּשׁ מִתְעוֹד וּמִתְיַחַד בְּיַחַד שְׁלֵם וְנִפְלָא
אֶתְעָרוֹתָא דְלִתְתָא עִם אֶתְעָרוֹתָא דְלַעֲלָא כְּנֻזְכָּר
לְעֵיל: וְזֶה בְּחִינַת "כְּגִנַּת עָלֵי נְהָר" (בְּמִדְבָּר כד, ו).

הַיֵּינוּ כְּמוֹ גֵן שְׂצוּמְחִים בּוֹ פְּרוֹת כְּשֶׁהוּא אֶצֶל הַנְּהָר,

שֶׁתִּכַּף כְּשׂוֹזְרֵעִין בּוֹ נִמְשָׁךְ עָלָיו מִימֵי הַנְּהַר לְהַשְׁקוֹתוֹ
וּלְהַצְמִיחוֹ מְהֵרָה, מַה שְּׂאִין כֵּן שְׂאֵרֵי גִזְזוֹת, כְּשׂוֹזְרֵעִין
אוֹתָן שְׂצָרִיכִין לְהַמְתִּין עַד יִשְׁקִיף ה' מִשָּׁמַיִם לְהוֹרִיד
עֲלֵיהֶם גְּשָׁמֵי בְרָכָה לְהַצְמִיחָם.

כְּמוֹ כֵּן מִמֶּשׁ הֵם הַבְּתִי כְּנִסְיוֹת וּבְתֵי מְדַרְשׁוֹת
שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שְׁכָל הַתְּפִלוֹת וְהַתּוֹרוֹת וְהַעֲבוֹדוֹת
שְׁעוֹשִׂים בְּהַתְקַשְׁרוֹת הַקְּבוּץ הַקְּדוֹשׁ שֶׁבְּבְתֵי
כְּנִסְיוֹת וּבְתֵי מְדַרְשׁוֹת, נִמְשָׁךְ עֲלֵיהֶם מִיַּד מֵהַנְּהַר
הַיֵּצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן, לְהַצְמִיחָם וּלְגַדֵּל
פְּרוֹתֵיהֶם מְהֵרָה. כִּי בְּחִינַת הָאֲתֵעְרוּתָא דְלַעֲלָא
יורֵד עֲלֵיהֶם מִיַּד בְּזִכּוֹת הַקְּבוּץ הַקְּדוֹשׁ שֶׁמְתַקְבְּצִים
אֶל הַצְּדִיק הָאֵמֶת וְכַנּוֹכַר לַעֲיֵל.

כִּי הַיְחוּד וְהַהֲתוֹעֵדוֹת שֶׁל הָאֲתֵעְרוּתָא דְלַתְתָּא
הוּא מִמֶּשׁ כְּמוֹ צְמִיחַת פְּרוֹת הַגֶּנֶה. כִּי אָף-עַל-פִּי
שֶׁהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ בּוֹרֵא וּמְקִיִּם הַכֹּל, כִּי הוּא בּוֹרֵא פְּרֵי
הָעֵץ וּפְרֵי הָאֲדָמָה וְכֹל מִיְּנֵי צְמָחִים שֶׁבְּעוֹלָם, אָף-
עַל-פִּי-כֵן בְּרָא הָעוֹלָם בְּהַנְּהֻגָה כְּזֹאת שֶׁהַהֲכָרַח
שֶׁהָאָדָם יִחְרַשׁ וַיִּזְרַע הָאָרֶץ וְהַגִּנָּה, וְאַחַר כֵּן הוּא
מוֹרִיד עֲלֵיהֶם גְּשָׁם מִן הַשָּׁמַיִם, וְעַל-יְדֵי זֹאת דִּיקָא

צוֹמְחִים הַפְּרוֹת וְכֹל הַצְּמָחִים. וְכֹל זֶה הוּא מִחַמַּת שְׁכָל מַה שְּׁבַעְעוֹלָם הַכֹּל נִבְרָא בְּשִׁבִיל הָאָדָם הַבַּעַל בַּחִירָה, שְׁעַקֵּר גְּדֻלְתּוֹ הוּא מִחַמַּת בַּחִינָה הַנּוֹזֵכֶר לְעִיל, בַּחִינַת אֲתַעְרוּתָא דְלִתְתָא שְׁתְּלוּי בְּהָאָדָם הַבַּעַל בַּחִירָה דִּיקָא שְׁבִשְׁבִילוֹ נִבְרָא הַכֹּל. וְעַל-כֵּן כָּל הַדְּבָרִים שְׁבַעְעוֹלָם הַכֹּל צְרִיכִין אֶל הָאָדָם שִׁיעֵסֵק בְּתַקוּנָם, כְּמוֹ שְׁאֲמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל עַל פְּסוּק "אֲשֶׁר בְּרָא אֱלֹקִים לַעֲשׂוֹת וְכוּ'" (כְּמוֹבָא בְּדַבְרֵינוּ מִזָּה בְּמַקּוֹם אַחֵר).

וְכִמוֹ שְׁבַעְעִין הַצְּמָחִים שֶׁל הַגְּנוֹת לַפְּעָמִים אַף-עַל-פִּי שְׁזוֹרְעִין אֵינָם צוֹמְחִים אוֹ שְׁמַתְעֵכֶב צְמִיחָתָם מִחַמַּת עֵכּוֹב הַגְּשָׁמִים, אֲבָל כְּשֶׁה' יִתְבַּרְךְ נוֹתֵן הַגְּשָׁם בְּעֵתוֹ הֵם צוֹמְחִים מִיָּד.

כְּמוֹ כֵּן הוּא בְּעִנִּין הָאֲתַעְרוּתָא דְלִתְתָא וְאֲתַעְרוּתָא דְלַעֲלָא. לַפְּעָמִים כְּשֶׁאֵין הָאֲתַעְרוּתָא דְלִתְתָא כְּרָאוּי, מִתְעַכֵּב הַשְּׁפַעַת הָאוֹר הָעֲלִיוֹן לְסִיעוֹ כְּרָאוּי, שֶׁהוּא בַּחִינַת אֲתַעְרוּתָא דְלַעֲלָא. וְאִזֵּי אִם אֵינּוּ חֹזֵק בְּדַעְתּוֹ כְּרָאוּי, יְכוֹל לִפְלַע לְעִידֵי זֶה חֵס וְשְׁלוֹם, וְלַפְּעָמִים יוֹרֵד עָלָיו בַּחִינַת הָאֲתַעְרוּתָא דְלַעֲלָא מִיָּד, וְכַנּוֹזֵכֶר לְעִיל לְעִנִּין הַצְּמָחִים. אֲבָל

בְּכַח הַצְדִּיקִים הָאֲמֵתִיִּים, עַל-יְדֵי שְׁנַכְלָלִין
 בְּהַקְבוּץ הַקְדוּשׁ שֶׁל הַבַּיִת הַמְדַרְשׁ שְׁלָהֶם, אָזִי
 מִתְחַזֵּק תָּמִיד בְּכָל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו בְּכַח הַסְּיוֹעַ
 הַלְּעֵלָא, שֶׁהוּא בְּחִינַת אֲתַעְרוּתָא הַלְּעֵלָא שְׂיֻרְד
 עָלָיו מִיַּד בְּבְחִינַת "כְּגַנַּת עָלֵי נְהַר" שְׂאִינָם צְרִיכִים
 לְהִמָּתִין עַל גְּשָׁמִים. כִּי הַנְּהַר סָמוּךְ אֲלֵיהֶם מִיַּד:

לקוטי הלכות - אר"ח ב, תפלת ערבית אות צ.

הַתִּינוּק

מְשַׁלֵּ כְּמוֹ שְׁלוֹמְדִין הַתִּינוּק לֵילֵךְ שֶׁתְּחַלֶּה
 מוֹלִיכִין אוֹתוֹ וְאַחַר כֵּן מְנִיחִין אוֹתוֹ
 לֵילֵךְ מֵעֶצְמוֹ וְכוּ'.

כֵּן בְּתַחֲלָה מַעֲלִין אֶת אָדָם לְמַעְלָה מִמְדַרְגָּתוֹ
 וּמְסִיעִין אוֹתוֹ מְאֹד בְּעִבּוּדַת ה', וְאַחַר כֵּן מְנַסִּין
 אוֹתוֹ שֶׁיֵּלֵךְ בְּעֶצְמוֹ: לקוטי הלכות - אר"ח ג, חול המועד א, אות ב.

נקדת האמת

ה' יתברך שייסד עולמו באמת הכניס נקדת האמת בתוך כל העולם עד שאין שום שליטה להשקר, כי אם בשמתלבש את עצמו באיזה אמת ובהכרח שיהיה גם בהשקר מערב איזה אמת, כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה, כל שקר שאין בו אמת בתחלתו אינו מתקים וכו'.

וכמו שרואין בחוש שאי אפשר להשקרן לשנות את הידוע לומר על עין שהוא זהב, שאז לא יועיל בשקרו כלל, כי הכל ידעו שהוא שקר. ומי שרוצה לקיים שקרו להטעות חברו, צריך לחשב תחבולות איך לרמות אותו על-ידי איזה אמת שילביש בו שקרו, שאז דיקא יהיה אפשר להטעות הבריות, כגון שלוקח בדיל ומחפה אותו בכסף ומטעה ואומר שהוא כסף. נמצא, שיש בזה מעט אמת, כי באמת יש בו מעט כסף. וכן כיוצא בזה. נמצא מאחר שאין להשקר קיום כי אם על-ידי מעט

אָמַת, עַל־כֵּן יֵשׁ גַּם לְהַשְׁקֵר גְּבוּל וּמִסְפָּר, כִּי אֶף־עַל־
 פִּי שְׂמֵצֵד עֲצָמוֹ הוּא בְּלִי גְבוּל כַּנִּל, כִּי שֶׁקֶר אֶפְשָׁר
 לֹמַר עַל בְּדִיל שֶׁהוּא זֶהֱב, אוֹ אֶבֶן טוֹב, אוֹ כֶּסֶף
 וְשָׂאֵר שְׁמוֹת בְּלִי גְבוּל, אֲבָל אֶף־עַל־פִּי־כֵן אֵין קִיּוּם
 לְאֵלוֹ הַשְׁקָרִים וְנִחַשְׁבוּ כְּאֵין וּכְאֶפֶס, מֵאַחַר שֶׁהַכֹּל
 יִדְעוּ שֶׁהוּא שֶׁקֶר. וְאֵי אֶפְשָׁר לוֹ לְהַשְׁקֵר לְהַתְקִים כִּי
 אִם כְּשֶׁמִּסְמִיךְ אוֹתוֹ לְאִיזָה אָמַת. נִמְצָא, שִׁישׁ לוֹ
 גְּבוּל וְקִצְבָּה, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לֹמַר שֶׁקָּרִים בְּלִי גְבוּל
 כְּרִצּוֹנוֹ, כְּטַבַּע הַשְׁקֵר, כִּי לֹא יִתְקִימוּ דְבָרָיו כָּלֵל. עַל־
 כֵּן הוּא מְכָרַח לְמַעַט וּלְהַגְבִּיל שֶׁקָּרוּ בְּאִפְן שִׁיחִיָּה
 סָמוּךְ לְאִיזָה אָמַת כְּדֵי שְׂיֻכַּל לְהַתְקִים לְהַטְעוֹת בּוֹ
 הַבְּרִיּוֹת. וְעַל־כֵּן בּוֹדָאֵי יֵשׁ לוֹ גְּבוּל וּמִנִּין בְּהַכְּרַח:
 לקוטי הלכות - יר"ד א, סימני בהמה וחייה טהורה ד, אות טו.

אֵין עוֹד פִּילׁוּוִיר

דִּיקָא עַל־יְדֵי רַבּוּי הַשְׁקֵר נִתְגַּלָּה הָאָמַת אַחֲר־כֶּף.
וְכֵן מְבַאֵר מַעִין זֶה בְּשִׂיחוֹתָיו הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ
 זְכָרוֹנוֹ לְבִרְכָּה, שֶׁסֵּפֶר מְשָׁל מֵאַחַד שְׁהַלָּךְ

בַּדֶּרֶךְ שֶׁנִּפְּל עָלָיו גְּזֵלָן וְלָקַח כָּל אֲשֶׁר לוֹ וְהִנִּיחוּ,
וְהִתְחִיל הַגְּזֵל לִבְקֹשׁ מִהַגְּזֵלָן, "הִיּוֹת שְׂוֵה זְמַן רַב
שֶׁהֵייתִי נֶעַ וְנָד מִבֵּיתִי לְהָבִיא טָרֶף לְבֵיתִי עַד
שֶׁקִּבְּצָתִי זֶה הַסֶּף וְעַתָּה כְּשֶׁאֲבוֹא לְבֵיתִי בְּיָדַיִם
רִיקָנִיּוֹת אֵיךְ אֲשָׂא פָּנַי, כִּי לֹא יֶאֱמִינוּ לִי כָּלֵל שֶׁנִּפְּל
עָלַי גְּזֵלָן. בְּכֵן אֲנִי מִבְּקֹשׁ מִמֶּךָ עַל כָּל פָּנִים, תַּעֲשֶׂה
בִּי סִימָן שֶׁנִּפְּלָתָ עָלַי". וּפָשַׁט לוֹ כֶּנֶף בְּגָדוֹ כְּדִי
שִׂוְרָה הַגְּזֵלָן בְּקִנֵּי שׂוֹרְפָה שָׁלוּ בְּכֶנֶף בְּגָדוֹ, כְּדִי
שִׂיחֶיהָ לוֹ סִימָן שֶׁנִּפְּל עָלָיו גְּזֵלָן. וְכֵן עָשָׂה הַגְּזֵלָן.

אַחַר־כֵּן בְּקִשׁוֹ עוֹד פַּעַם שִׂוְרָה בּוֹ עוֹד בְּהַכּוֹבֵעַ
שָׁלוּ אוֹלֵי לֹא יֶאֱמִינוּ בְּשִׁבִיל סִימָן אֶחָד,
וּמֵלֹא מִשֶּׁאֲלָתוֹ עוֹד הַפַּעַם וַיִּוְרָה בּוֹ עוֹד. וְכֵן בְּקֹשׁ
מִמֶּנּוּ עוֹד שִׂוְרָה בּוֹ עוֹד בְּשֶׁאֵר מְקוֹמוֹת בְּבִגְדָיו כְּדִי
שִׂיחֶיהָ לוֹ סִימָנִים הַרְּבֵה, וְכֵן עָשָׂה הַגְּזֵלָן. אַחַר־כֵּן
בְּקֹשׁ עוֹד הַפַּעַם שִׂוְרָה בּוֹ עוֹד אִיזָה מְקוֹם הַשִּׁיב לוֹ
הַגְּזֵלָן, "אֵין לִי עוֹד הַסַּמִּים שִׂוְרִין בָּהֶם שְׁקוֹרִין
'פִּילֹווֹיר' [אַבֶּק שׂוֹרְפָה], כִּי כָּבֵר כָּלָה הַכֵּל". תַּכְּף

בְּשִׁשְׁמַע הַנְּגֹז לְשׂאִין לוֹ עוֹד 'פִּילֹוֹוִיר', מִיַּד תָּפַס אֶת
הַנְּגֹז בְּעָרְפוֹ וְהוֹרִידוֹ לְאָרֶץ וְלָקַח מִמֶּנּוּ כָּל הַגְּזֵלָה
שֶׁגֹּזַל מִמֶּנּוּ וְהִלֵּךְ לְבֵיתוֹ בְּשָׁלוֹם.

וְסִפֵּר זֹאת לְעַנְיָן שֶׁלְפַעֲמִים בְּשִׁפּוּגָעִים עִם כּוֹפְרִים,
אוּ מִתְנַגְּדִים וְהֵם מִתּוֹכָפְחִים הַרְבֵּה כְּנֶגֶד הָאֱמֶת
וּפּוֹעֲרִים פִּיהֶם לְבִלִּי חֶק בְּרַבּוּי דְּבָרִים וְטַעֲנוֹת
וְאֱמֶת־לְאוֹת שֶׁל הַבֵּל, שֶׁצָּרִיכִין לְהִמָּתִין לָהֶם עַד
שֶׁיִּכְלוּ דְּבָרֵיהֶם וְאַחֵר כִּף יִתְבַּטְּלוּ דְּבָרֵיהֶם מִמִּילָא
וְכוּ': לְקוּטֵי הֶלְכוֹת - יוֹד א, סִימְנֵי בְּהִמָּה ד, אוֹת ל. וְעַיֵן גַּם חֲזִי

מוֹהֲרֵן קֶצַח.

מבין גדול

עֶקֶר הָאֱמֶת הוּא הַתְּכָלִית, דְּהֵינּוּ לִידַע הַשְּׂרֵשׁ
וְהַתְּכָלִית שֶׁל כָּל הַדְּבָרִים, שְׁשֵׁם הַכֹּל אֶחָד בְּלִי
הַבְּדֵל, שְׁזֵה עֶקֶר תְּכָלִית הָאֱמֶת. דְּהֵינּוּ לִידַע שְׁה'
יִתְבָּרַךְ בְּרָא כָּל דָּבָר, וְלִהְפִיר אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי
כָּל דָּבָר שֶׁבְּעוֹלָם. כִּי בּוֹדָאֵי מִי שֶׁהוּא מִבִּין עַל כָּל
מִינֵי מִתְכוֹת וְעַל כָּל הַסְּחוּרוֹת וְאֵי אֶפְשָׁר לְהִטְעוֹתוֹ

בְּעֶסְקֵי מִשָּׂא וּמִתָּן כִּי יוֹדַע וּמִכִּיר בֵּין כֶּסֶף סִיגִים
 לְכֶסֶף צָרוּף, וְכֵן בְּכָל הַסְּחֻרוֹת בֵּין רַע לְטוֹב, הִנֵּה
 אֶף-עַל-פִּי שֶׁהוּא מִבֵּין גְּדוֹל כָּל כֶּף בְּסְחֻרוֹת וְחִפְצֵי
 חַל, אֶף-עַל-פִּי-כֵן אִם אֵינוֹ מִסְתַּכֵּל עַל הַתְּכָלִית
 לַעֲשׂוֹת הַמִּשָּׂא וּמִתָּן לְשֵׁם שָׁמַיִם כְּדֵי שְׂיוּכַל לַעֲסֹק
 בַּתּוֹרָה וּלְהִרְבּוֹת בְּצַדִּיקָה, הִנֵּה אִישׁ כְּזֶה בּוֹדֵאֵי
 רְחוֹק מֵאֲמֶת.

מִכָּל שְׂכֵן מִי שֶׁהוּא חָכֵם גְּדוֹל בְּחֻכְמוֹת חֵיצוֹנִיּוֹת,
 אֲפֹלוֹ אִם מִשִּׁיג כֶּמֶה דְּבָרִים לְאֲמִתָּתָן כְּמוֹ שִׁישׁ
 כֶּמֶה חֻכְמוֹת שֶׁהִשִּׁיגוּ אֲמִתָּתָן, כְּגוֹן חֻכְמַת
 הַהִנְדָּסָה וְהַמְּסָפָר, אֶף-עַל-פִּי-כֵן אִם אֵינוֹ מִסְתַּכֵּל
 עַל הַתְּכָלִית הָאֲחֵרוֹן, מִכָּל שְׂכֵן אִם עַל-יְדֵי חֻכְמָתוֹ
 נִתְּעָה וְנִבּוֹף מִחֻכְמָה לְחֻכְמָה עַד שֶׁבֶא לְיַדֵּי כְּפִירוֹת
 בַּה' יִתְּבַרֵךְ, אוֹ בְּדַבֵּר אֶחָד מִתּוֹרַת מֹשֶׁה בְּכַתֵּב
 וּבַעַל פֶּה. הִנֵּה אִישׁ כְּזֶה לֹא דֵי שֶׁרְחוֹק מֵאֲמֶת,
 כִּי אִם הוּא עֵקֶר הַשֶּׁקֶר. כִּי מֵה יוֹעִיל לוֹ שִׁיּוּדַע
 שֶׁקֶרְקַע זֶה כֶּף וְכֶף אֲרָכָה וְרַחְבָּה בְּאֲמֶת עַל-פִּי
 חֻכְמַת הַהִנְדָּסָה וְהַמְּסָפָר, אוֹ כֶּמֶה גְּבִיהַ הַמְּגִדֵּל
 הַזֶּה וְכוּ', מֵאַחַר שֶׁאֵינוֹ מֵאֲמִין וְיוֹדַע מִי בָּרָא אוֹתוֹ,
 וְאֵינוֹ חוֹשֵׁב מִחֻשְׁבוֹת וְאֵינוֹ מִשְׁתַּדֵּל לַעֲבֹד בְּאֲמֶת

אֶת מִי שֶׁבָּרָא אֶת הַקֶּרֶקַע הַזֹּאת וְהַמְגִדֵל הַזֶּה עִם כָּל הַחֲכָמוֹת הַכְּלוּלִים בָּהֶם. וְחֲכָמְתוֹ וְדַעְתּוֹ הִיא שׁוֹבְבוֹתוֹ, כִּי עַל-יְדֵי חֲכָמְתוֹ דִּיקָא הוּא מִתְרַחֵק בְּיוֹתֵר מֵעֶצֶם הָאֱמֶת, שֶׁהוּא ה' יִתְבָּרַךְ וְהַתּוֹרָה וְהַצְּדִיקִים הָאֱמֶתִיִּים וְהוּא מְטַעֵה וּמְרַמֶּה אֶת הַבְּרִיּוֹת בְּחֲכָמוֹתָיו.

כִּי אֶף-עַל-פִּי שֶׁחֲכָמוֹתָיו הֵם אֱמֶתִיִּים, שְׂיֻדְעַ מוֹפְתֵי הַהֲנַדְסָה וְכִיּוֹצֵא לְאֱמֶתֶתָן, אֶף-עַל-פִּי-כֵן מֵאַחַר שֶׁמִּתְרַחֵק עַל-יְדֵי זֶה מִחֲכָמָה הָאֱמֶתִיּוֹת, שֶׁהִיא תּוֹרַת מֹשֶׁה בְּכֹתֵב וּבְעַל פֶּה, בּוֹדְאֵי אֵין שֶׁקֶר וְטַעוֹת גְּרוּעַ מְזֵה, שֶׁמִּחְלִיף עוֹלָם עוֹמֵד בְּעוֹלָם עוֹבֵר. וּבְאֱמֶת אֵינוֹ מְטַעֵה אֶת הָעוֹלָם כִּי אִם אֶת עֶצְמוֹ, כִּי אַחֲרִיתוֹ עֲדֵי אֲבֵד, כִּי סוֹף כָּל סוֹף יֵשׁוּב אֶל הָעֵפֶר וּמֵאוֹמָה לֹא יֵשָׂא בְּעַמְלוֹ מִכָּל חֲכָמוֹת כְּאֵלוֹ, אֲדַרְבָּא, יִהְיֶה אַחֲרִיתוֹ לְהַכְרִית עַל-יְדֵי זֶה דִּיקָא, מֵאַחַר שֶׁחֲטָא וְהִחְטִיא אֶת הָרַבִּים בְּכַפִּירוֹת וּבְלִבּוּלֵי אֱמוּנָה עַל-יְדֵי חֲכָמוֹתָיו דִּיקָא.

וְהוּא דוֹמָה כְּמוֹ מִי שֶׁהוּא חָכֵם בְּגִנְבוֹת בְּכַמָּה תַּחְבּוּלוֹת אֵיךְ לִפְנֵם לְתוֹךְ הַבַּיִת הַסָּגוּר

ומקף בשומרים והוא עושה תחבולות בחכמות
 נפלאות עד שחותר וגונב אוצרות מבית המלך.
 נמצא, שהוא חכם גדול ומתפאר את עצמו
 בחכמתו לפני חבריו הגנבים כמה רב חילו וחכמתו
 לחתר ולגנב סגלות כאלו. ואחר כך תופסין אותו
 ומענין אותו בכל מיני ענויים ותולין אותו על עין
 וכל האוצרות חוזרין לבית המלך. וגם זה הגנב היה
 חכם אמתי שידע חכמות באמת איך לגנב מבית
 סגור מה שאנו אין אנו יודעים שום דרך לזה. ואף-
 על-פי-כן לא הועיל לו חכמתו, אדרבא, על-ידי זה
 דיקא ענו אותו בענויים משנים כל כך.

וכן יש לזה משלים הרבה בלי שעור. יבינם
 המשכיל החפץ באמת מעצמו: לקוטי הלכות - י"ד א,

סימני בהמה וחייה טהורה ד, אות כג.

בין עוֹלָה לַיִשָּׁר

בְּכָל מְקוֹם שֶׁהָעוֹלוֹת גְּדוּלוֹת בְּיוֹתֵר, שֵׁם הַיִּשָּׁר רְחוּק בְּיוֹתֵר, אֲבָל אֶף-עַל-פִּי-כֵן בְּקָל לְהוֹדִיעַ שֵׁם שְׁעוֹשֵׂה עוֹלָה. אֲבָל מִי שֶׁטוֹעֵה עֲצָמוֹ וְאוֹמֵר שֶׁכָּל מֵה שְׁעוֹשֵׂה הַכֹּל יִשָּׁר וּמֵהַפֶּךָ הָעוֹלָה וְהִרְצִיחָה לַיִשָּׁר, שֵׁם קָשָׁה מְאֹד לְמִצָּא הַיִּשָּׁר (וְהֵבֵן הַיֵּטֵב).

לְמוֹשֵׁל, מִי שֶׁהוּא גִּנְבֵי אוֹ גִּזְלוֹן וְגַם אֶצְלוֹ יֵשׁ אִיזָה יִשָּׁר לְפַעֲמִים אֲבָל הַיִּשָּׁר שְׁלוֹ רְחוּק מְאֹד, וְאִין נִמְצָא בּוֹ יִשָּׁר עַד אַחֵר שְׁעוֹשֵׂה כְּמֵה עוֹלוֹת וּגְזוּלוֹת, אֲבָל הָעוֹלָה שְׁלוֹ מְגַלָּה לְעֵין כָּל, כִּי הַכֹּל יוֹדְעִין שֶׁהוּא אִישׁ עוֹל. וְגַם הוּא בְּעֲצָמוֹ מְכַרֵּחַ לְהוֹדוֹת שֶׁאִינוֹ עוֹשֵׂה יִשָּׁר, כִּי אִיךָ אֶפְשָׁר לֹמַר עַל גִּנְבָה וּגְזוּלָה שֶׁהוּא יִשָּׁר?! אֲבָל מִי שֶׁאִינוֹ גִּנְבֵי, רַק עוֹשֵׂה עוֹלָה אוֹ אוֹנָאָה בְּמִשָּׂא וּמִתָּן, אֶף-עַל-פִּי שֶׁאֶצְלוֹ הַיִּשָּׁר בְּסִמּוּךְ יוֹתֵר, כִּי כְּשֶׁבֵא לְאִיזָה גִּנְבָה גְּמוּרָה יִמְשֹׁךְ יָדוֹ מִמִּנְהָ, אֲבָל מֵהָעוֹלָה שְׁלוֹ קָשָׁה לְהַשִּׁיבוֹ, מִחֲמַת שֶׁמִּטְעָה אֶת עֲצָמוֹ וּמִוֹרָה הֵתֵר לְעֲצָמוֹ.

וְכֵן לְהֵלֵךְ יוֹתֵר כֹּל מֵה שֶׁהָעוֹלָה קִטְנָה בְּיוֹתֵר וְהַיִּשָּׁר
 סָמוּךְ לוֹ בְּיוֹתֵר, אֶף-עַל-פִּי שֶׁהוּא בּוֹדֵאֵי טוֹב מִמִּי
 שֶׁהוּא בַּעַל עוֹלָה יוֹתֵר וְהַיִּשָּׁר רְחוּק מִמֶּנּוּ יוֹתֵר,
 אָבֵל מִצַּד אֶחָד הוּא גְרוּעַ יוֹתֵר, כִּי קָשָׁה לְהִשְׁיבוֹ,
 כִּי מִחֲמַת שֶׁהָעוֹלָה דַּקָּה קָצַת וְהוּא מְטַעֵה אֶת
 עַצְמוֹ שְׂאִינוֹ עוֹשֶׂה עוֹלָה, עַל-כֵּן קָשָׁה לְהִשְׁיבוֹ.
 וְכֵן בְּכָל דְּרָגָא וְדְרָגָא כֹּל מֵה שֶׁהַדְּרָגָא קְרוֹב יוֹתֵר
 וְסָמוּךְ לְקִדְשָׁה יוֹתֵר, רַק שָׁגַם שֵׁם יֵשׁ אִיזָה אֲחִיזוֹת
 קְלִפָּה דַּקָּה, שֵׁם קָשָׁה יוֹתֵר לְשִׁבְרָה, מִחֲמַת שֶׁבְּקָל
 יְכוּלִין לְטַעוֹת שֵׁם בֵּין יָמִין לְשְׂמָאל, בֵּין עוֹלָה
 לְיִשָּׁר: לְקוּטֵי הַלְבוּת - יוֹד א, בְּשָׂר בְּחֶלֶב ה, אוֹת ג.

איך להרויח ממון

עַקֵּר חֶסְרוֹן הָעֵצָה הוּא מִחֲמַת שְׂאִין יוֹדְעִין הַתְּכָלִית
 שֶׁל כָּל דְּבָר, כִּי בּוֹדֵאֵי אִם הָיוּ יוֹדְעִין אֶת הַתְּכָלִית
 שֶׁל כָּל דְּבָר לֹא הָיָה שִׁיף לְהִסְתַּפֵּק בְּשׁוּם עֵצָה.

לְמִשָּׁל הָאָדָם הוּא מְסַפֵּק אִם לְסַחֵר מִשָּׂא וּמִתָּן
 זֶה אוֹ מִשָּׂא וּמִתָּן אַחֵר. וְעַקֵּר כּוֹנֵנָתוֹ
 בְּהַמִּשָּׂא וּמִתָּן הוּא רַק בְּשִׁבְלֵי הַתְּכָלִית שָׁלוֹ, כִּדִּי

להרויח ממון, כדי שיהיה לו פרנסתו. נמצא, שעקר
 מה שהוא מספק וצריך לעצה, הוא מחמת שאינו
 יודע על-ידי איזה משא ומתן ישיג התכלית המבוקש
 שלו, כי יודע בגוף המשא ומתן אין שיד ספק
 וחלקת העצה, כי אין צריך גוף המשא ומתן כלל,
 כי אין צריך לו לא השעוה ולא החלב, רק כל
 ספקות וחלקת העצה שלו הוא איך להרויח ממון,
 שהוא אצלו התכלית. ומחמת זה העולם תמיד
 מספק בעצות ואין יודעים לתת עצה לנפשם.

אבל מי שמסתכל על התכלית האחרון של כל
 דבר הוא רק להשיג תכלית האחרון, זה זוכה
 בודאי לעצה שלמה וגם אין צריך כל כך לעצות,
 כי התכלית האחרון הוא בלו אחד בולו טוב ושם
 אין שיהיה להסתפק בשום עצה כלל כנ"ל, כי באמת
 הכל הולך אחר הפונה ורחמנא לבא בעי נה' את
 הלב מבקש. וכמו שאמרו רז"ל, ובלבד שיכונן לבו
 לשמים. ועל-כן מי שחס על נפשו ומסתכל על
 התכלית האחרון ובכל דבר שבעולם הוא מבוקש
 רק כדי שישגי על-ידי-זה התכלית האחרון, שהוא

בְּחִינַת שְׁעֵשׂוּעַ עוֹלָם הֵבֵא לְהַפִּיר וּלְדַעַת אוֹתוֹ
 יִתְבָּרַךְ אֶף-עַל-פִּי שָׁגַם בְּעִבּוּדַת ה' יֵשׁ כְּמָה וְכְמָה
 דְּרָכִים לִפְנֵי הָאָדָם בְּאִיזָה דְרָף יִזְכֶּה לְהַשִּׁיג עִבּוּדָתוֹ
 יִתְבָּרַךְ בְּשִׁלְמוֹת בְּאֲמַת. וְכִמוֹ שֶׁבִקֵּשׁ דָּוִד הַמֶּלֶךְ
 עָלָיו הַשְּׁלוֹם, עַל זֶה כְּמָה פְּעָמִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב,
 "הוֹרְנִי ה' דְּרָכֶךָ אֲהִלֶּךָ בְּאֲמַתְךָ". כִּי כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב,
 "בְּעֶצְתְּךָ תִּנְחַנְנִי וְכו', הִדְרִיכֵנִי בְּאֲמַתְךָ וּלְמַדְנִי וְכו'.
 וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה הִרְבֵּה, אֶף-עַל-פִּי-כֵן אִם עָקַר כּוֹנְנָתוֹ
 בְּאֲמַת לְשָׁמַיִם בְּכָל דְבַר כְּדֵי לְהַשִּׁיג הַתְּכֵלִית
 הָאַחֲרוֹן הָאֲמַתִּי, אֲזִי בְּכָל דְבַר שִׁיעֵשׂוּהָ וְאִיזָה דְרָף
 שִׁיתְנַהֵג, בּוֹדֵאֵי יִזְכֶּה אֶל הַתְּכֵלִית וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יִסּוּר
 מִדְּבַרֵי הַתּוֹרָה: לְקוּטֵי הַלְכוּת - יו"ד א, מְעוֹנָן וּמְנַחֵשׁ ג, אוֹת ב.

אֲמַת מֵאֶרֶץ תְּצַמַח

"אֲמַת מֵאֶרֶץ תְּצַמַח", 'תְּצַמַח' דִּיקָא.

כְּמוֹ שְׁזוֹרְעִין גְּרַעִין וּמִתְבַּלָּה וְגַדְל מִמְנוּ אֵילָן
 גָּדוֹל, וְהַפֵּל עַל-יְדֵי עִבּוּדַת הָאָדָם.

כֵּן מִתִּיגְעִין הַצְּדִיקִים [שְׁבוּזָה הָאֶרֶץ] בְּבִירוֹר הָאֲמַת

לְזָרְעוֹ וּלְנָטְעוֹ בְּבַחֲיֵינָת כָּלוּ זָרַע אֲמֶת, שֶׁהוּא עַל-
 יְדֵי מַעֲשֵׂיהֶם הַטּוֹבִים וְתוֹרָתָם וְנִפְלְאוֹת הַחֲדוּשִׁים
 שֶׁמְחַדָּשִׁים בְּהַתּוֹרָה וְכוּ', עַד שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה צוּמַח
 הָאֲמֶת מִן הָאָרֶץ דִּיקָא, בְּבַחֲיֵינָת "אֲמֶת מֵאָרֶץ
 תִּצְמַח": לְקוּטֵי הֶלְכוֹת - יו"ד א, רבית ה, אות כב.

פְּנֵי הַמֶּלֶךְ

מִי שְׁזוֹכָה לִידַע הָאֲמֶת עַל בְּרִיו כְּמוֹ שֶׁהוּא אֲמֶת,
 שֶׁה' יִתְבָּרַךְ בְּרָא הַכֹּל יֵשׁ מֵאִין וּמְחִיָּה וּמְקִיָּים הַכֹּל
 בְּרָצוֹנוֹ וּמִשְׁגִּיחַ עַל הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחַה פְּרֻטִית, זֹאת
 הַיְדִיעָה הָאֲמֶתִית הִיא בְּחֵינַת הָאֶרֶת פְּנֵי ה'...

כְּמוֹ בְּמֶלֶךְ בָּשָׂר וְדָם כָּל זְמַן שֶׁהַמֶּלֶךְ נִסְתָּר
 בְּחֻדְרָיו וְאִין זוֹכִין לְרְאוֹתוֹ הוּא בְּבַחֲיֵינָת
 הַסְתָּרַת פְּנִים, וְכִשְׁמַגְלָה עֲצָמוֹ לְאֲנָשָׁיו וְרוֹאִין
 אוֹתוֹ, זֶה בְּחֵינַת הָאֶרֶת פְּנִים, שֶׁמְרָאָה לָהֶם פְּנִים,
 שֶׁהִיא נִסְתָּר מֵהֶם עַד הֵנָּה.

כְּמוֹ כֵּן, לְהַבְדִּיל, בְּה' יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ מֶלֶךְ מְלָכֵי
 הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְרְאוֹתוֹ

בְּעֵינַיִם גְּשָׁמִיִּים, וְאֶפְלוּ בְּעֵינַי הַשֹּׁכֵל, כִּי אִם כָּל
 חַד כְּפֹוֹם מַה דְּמַשְׁעַר בְּלִבִּיהַ [כָּל אֶחָד כְּפִי שְׁמַשְׁעַר
 בְּלִבוֹ], כְּמוֹ שְׁאִיתָא [שְׁמוּבָא] בְּזֹהַר הַקְּדוּשׁ וּמוּבָא
 בְּדַבְּרָנוּ כְּמָה פְּעָמִים, כְּשֶׁה' יִתְבָּרַךְ עֹזֵר לְהֶאֱדָם
 וּמִתְנוּצֵץ בְּדַעְתּוֹ יְדִיעַת אֲמִתּוֹ זֶה בְּחִינַת הָאֶרֶת
 פָּנִים, וְעַל זֶה אָנוּ מְבַקְּשִׁין תְּמִיד, "יֵאָר פָּנָיו אֶתָּנוּ
 סִלָּה". "הָאִירָה פָּנֶיךָ עַל עַבְדְּךָ וְכוּ'". "פָּנֶיךָ הָאֵר
 בְּעַבְדְּךָ". וְהִכְהִנִים נִצְטוּוּ לְבָרַךְ אֶת יִשְׂרָאֵל בְּבִרְכָה
 זֹאת, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב, "יֵאָר ה' פָּנָיו אֵלֶיךָ וְכוּ'". כִּי זֶה
 הָעֵקֶר שְׂזוּכִין לְהָאֶרֶת פָּנֵי ה', דְּהֵינּוּ שְׂאִיר בְּדַעְתּוֹ
 אֲמִתַּת אֱלֻקוֹתוֹ, שְׂזֵה עֵקֶר אֹר הַפָּנִים, כִּי אֲמַת
 הוּא הַפָּנִים כַּנ"ל: לְקוּטֵי הַלְכוֹת - יו"ד א, גְּלוּחַ ד, אוֹת א.

בְּמָה לְסַחֵר?

לא בָּאנוּ לְזֶה הָעוֹלָם כִּי אִם לְסַחֵר בּוֹ סְחוּרוֹת
 לְמַרְחָקִים גְּדוֹלִים, שְׁשֵׁם מִצְלִיחִים וּמְרוֹיחִים
 הַרְבֵּה מְאֹד מְאֹד בְּאֵלוֹ הַסְּחוּרוֹת שְׁסוּחָרִים בְּזֵה
 הָעוֹלָם הַגְּשָׁמִי דִּיקָא, רוּחַ גְּדוֹל וְנִפְלֵא וְנוֹרָא מְאֹד

בְּלִי שְׁעוֹר וְעֶרְךָ עֵין לֹא רֵאתָה וְכוּ'. אֲבָל אֵין אָדָם יוֹדֵעַ בְּמָה מִשְׁתַּכֵּר בְּזֶה הָעוֹלָם הַרְחוֹק מְאֹד מִמְדִּינַתְנוּ שְׁאֲנוּ צְרִיכִין לָשׁוּב לְשָׁם, עַל בֶּן חָמֶל עָלִינוּ ה' יתְבַרַךְ וְשַׁלַּח לָנוּ רוּעָה נְאֻמָּן הוּא מוֹשֶׁה רַבְּנוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם, שְׁכַתוֹב בּוֹ בְּכָל בֵּיתִי נְאֻמָּן הוּא, וְהוּא חָמֶל עָלִינוּ, הוּא הַצְּלִיחָנוּ, הוּא הָאִיר עֵינֵינוּ וְהוֹדִיעַ לָנוּ כָּל הַתּוֹרָה וְהַמְצוּוֹת שְׁמֹסֵר לָנוּ מִפִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהוֹדִיעָנוּ כָּל הַסְּחָרוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת שְׁאֲנוּ צְרִיכִין לְסַחֵר בְּזֶה הָעוֹלָם, שֶׁהֵם לְבִישַׁת צִיצִית וְהַנְּחָת תְּפִלִּין וְשָׂאֵר כָּל הַמְצוּוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת וְהַנּוֹרְאוֹת.

וּבְיַדַּי אֵין אָנוּ צְרִיכִין עֵתָה לְבָלוֹת יָמִים חֵם וְשְׁלוֹם לְחַקֵּר חֵם-וְשְׁלוֹם אִם יִצְלִיחַ בְּאֵלוֹ הַסְּחָרוֹת, כִּי בְיַדַּי מִי שְׁחֹקֵר בְּזֶה, מְלַבֵּד מֵה שֶׁהוּא רָשָׁע וְאַפִּיקוֹרוֹס וְכוּ', אִף גַּם הוּא שׁוֹטֵה וְאוִיל וּפְתִי וּמְשַׁנֵּעַ, שְׁרוּצָה לְהִיּוֹת חֶכֶם לְהִרְעֵ לְחַקֵּר אַחַר אִישׁ נְאֻמָּן כְּזֶה וְרוּצָה לִידַע דּוֹקָא

בְּדַעְתּוֹ וּלְהַבִּין בְּשִׁכְלוֹ מִדּוּעַ יִצְלִיחַ בְּזֹאת הַסְּחוּרָה,
הֵיִשׁ פְּתִי מְזֵה?! שְׂכוּתֵבִין לוֹ מִמְּרַחֲקִים אֲנָשִׁים
נְאֻמָּנִים וְחֻכְמִים אֲמַתִּיִּים נוֹרְאִים כְּאֵלֶּה, שְׁיִמְהַר
לְסַחֵר אֵלָיו הַסְּחוּרוֹת בְּתַכְלִית הַמְּהִירוֹת וְהַזְּהִירוֹת,
כִּי יִצְלִיחַ בָּהֶם מְאֹד הוּן עָתֵק בְּלִי שְׁעוֹר, וְהוּא בּוֹדוֹן
לְבוֹ מִתְעַצֵּל וְרוֹצֵה לְחַקֵּר תְּחִלָּה הַטַּעַם מִדּוּעַ אֵלָיו
הַסְּחוּרוֹת חֲשׂוּבִים שָׁם, וּבַתּוֹךְ כֶּךָ מִתְעַצֵּל לְסַחֵר
הַסְּחוּרָה וּמְבַלָּה יָמָיו בְּהֶבֶל וְרִיק וּבֵא לְשֵׁם בְּחֶרְפָּה
וּכְלָמָה, רִיק וְנַעוֹר מְכָל טוֹב. מְכָל שְׁכֵן אִם הֵבִיא
לְשֵׁם דְּבָרִים הָאֲסוּרִים לְבוֹא לְשֵׁם, שְׁמַעֲנִישׁוּן אֶת
הַמְּבִיאִים לְשֵׁם בְּעַנְשֵׁי קָשִׁים וּמְרִים מְאֹד בְּלִי
שְׁעוֹר. אוֹי לְאוֹתָהּ בּוֹשָׁה, אוֹי לְאוֹתָהּ כְּלָמָה:

וְהַנְּמָשֶׁל מוּבָן מִמִּילָא, שְׁמַשָּׁה רַבָּנוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם
וְכָל הַצְּדִיקִים, הַנְּבִיאִים רֵאשׁוּנִים וְאַחֲרוֹנִים, וְכָל
הַתְּנָאִים וְאַמּוֹרָאִים וְכוּ', כּוֹתְבִים לָנוּ לְהַזְהֵר
לְקַיֵּם תּוֹרַת מֹשֶׁה, כִּי נִצְלִיחַ עַל־יְדֵי זֶה מְאֹד
בְּעוֹלָם הַבָּא, וְהֵם אֲנָשִׁים נְאֻמָּנִים חֻכְמִים וְנַבּוֹנִים
וְאוֹהֲבִים אוֹתָנוּ בְּאַמֶּת. בּוֹדָאֵי אֵין אָנוּ צְרִיכִים

לחקור אחריהם חלילה, רק להאמין להם ולילך בדרכיהם ועל-ידי זה נוכל לסחר כל הסחורות הקדושות שהם תורה ומצוות, כי אין אנו צריכין לבלות ימינו על שום חקירה לחקר אחריהם חלילה, רק כל ימינו נעסק לקבץ ולסחר אלו הסחורות היקרים מפז ומפננים וכל חפצים לא ישוו בהם: לקוטי הלכות - יר"ד א, גלוח ד, אות ג.

אינו חכמה כלל

כל מה שהאדם מבין בשכל אמתת הדבר, זה בחינת אמת. ומה שאינו מבין בשכל, רק מאמין בו, זה בחינת אמונה, כי עקר כל החכמות הוא אמת, כי אפלו אם לאמר אדם איזה חכמה ושכל גדול שמחייב שיהיה הדבר כך אם האמת אינו כן, בודאי אינו חכמה כלל, אדרבא, הוא טעות ושטות, ואפלו כל חכמי המחקרים מודים שעקר החכמה הוא להשיג אמתת הדבר.

כמו למשל בחכמת הרפואה אם יאמר הרופא שעל-פי חכמת הרפואה צריך זה החולה

לְאָכַל דְּבָרִים חֲזָקִים וְחָרִיפִים וְעַל-יְדֵי-זֶה יִתְרַפֵּא
 בְּוֵדָאֵי וַיְחַיֶּה מִחֲלוֹ וַיּוֹכִיחַ זֹאת בְּרֵאיוֹת וְשִׁבְלֵיֹת
 וְחֲכָמוֹת עֲמֻקּוֹת. אִם אַף-עַל-פִּי-כֵן הָאָמֶת אֵינוֹ כֵּן,
 אֲדַרְבָּא, הַחֹלֶה שֶׁהֵלֵךְ בְּדַרְכֵי רְפוּאָתוֹ הַכְּבִיד עָלָיו
 חָלָיו וּמֵת עַל-יְדֵי רְפוּאוֹתָיו דִּיקָא. וְכָל הַרּוּפְאִים רָאוּ
 בְּעֵינֵיהֶם אַחַר כֵּךְ שָׁמַת דִּיקָא עַל-יְדֵי רְפוּאוֹתָיו, הִנֵּה
 בְּוֵדָאֵי אֵין חֲכָמַת הַדּוֹקְטוֹר נַחֲשֶׁבֶת לְחֲכָמָה כָּלֵל,
 מֵאַחַר שֶׁדִּיקָא עַל-יְדֵי חֲכָמָתוֹ הֵמִית אֶת הָאָדָם.

וְכֵן בְּכָל הַדְּבָרִים שֶׁבְּעוֹלָם, כָּל זְמַן שֶׁאֵינוֹ מְשִׁיג אֲמִתּוֹת
 הַדְּבָר, אֵינוֹ חֲכָמָה כָּלֵל. לְקוּטֵי הַלְּכוֹת - יוֹדֵא, גְּלוּחַד, אוֹתֵיב.

לְחֹטֵף הַזֶּן רַב

בְּרֵאשִׁית הַדְּבָר אֵי אֶפְשָׁר לְגַלוֹת הָאָמֶת בְּשׁוּם
 אֶפֶן וְזֶה עֶקֶר הַבְּחִירָה מֵה שְׁאִין ה' יִתְבָּרֵךְ מְגַלֶּה
 לְהָאָדָם הָאָמֶת מִיָּד.

כְּמוֹ לְמִשָּׁל הַתֵּינֹק, אִם הָיָה יוֹדֵעַ עֵצִים הַמַּעֲלָה
 שְׂרוּצִים אָבְיו וְרָבּוּ לְזִכּוֹתוֹ בְּמָה שְׁלוּמְדִים

עמו, בּוֹדָאי הָיָה רֵץ לְהַחֲדֵר עַל יָדָיו וְעַל רַגְלָיו, אֲךָ
מִחֲמַת שְׁלֹפֵי דַעְתּוֹ אֵינּוּ רוֹאֵה אֲמַתַּת הַמַּעֲלָה שְׂיִזְכָּה
עַל-יָדֵי הַלְמוּד, עַל-כֵּן הוּא בּוֹרַח מִבֵּית הַסֵּפֶר.

וְכֵן אֶפְלוּ הַגְּדוֹל יוֹתֵר אִם הָיָה רוֹאֵה בְּעֵינָיו תַּעֲנוּגֵי
עוֹלָם הַבָּא מֵה שְׂיִזְכָּה עַל-יָדֵי עֲזִיבַת הָעֵבֶרָה וְעַל-
יָדֵי עֲשִׂיַת הַמַּצּוּה בּוֹדָאי הָיוּ הַכֹּל בּוֹרְחִים מִן
הָעֵבֶרָה וְרָצִים אֶל הַמַּצּוּה. וְאֶפְלוּ גּוֹף הַתְּאֻוָּה שָׁבָא
עַל-יָדֵי רְתִיחַת הַדָּמִים הָיָה מִתְבַּטֵּל אִם הָיָה רוֹאֵה
בְּעֵינָיו חֶלֶק מֵאֶלֶף מִתַּעֲנוּגֵי וְשַׁעֲשׂוּעֵי עוֹלָם הַבָּא.

כִּי גַם בְּעוֹלָם הַזֶּה רוֹאִים בְּחוּשׁ שְׁגָם הַתְּאֻוָּה
הַגְּדוֹלָה מִתְבַּטֵּלַת כְּשֵׁרוֹאֵה תְּאֻוָּה גְּדוֹלָה
מְזוּה, כְּגוֹן לְמִשָּׁל אִם הָיָה רוֹאֵה שְׂיִזְכָּל לְחַטָּף מִיָּד
אֶלֶף אֲדוּמִים, מִכָּל שָׁכֵן יוֹתֵר, בּוֹדָאי אֶפְלוּ אִם הָיָה
אוֹחֵז בְּאִיזָה תְּאֻוָּה שֶׁהִיא, הָיָה מִשְׁלִיכָהּ וְהָיָה רֵץ
בְּכָל כַּחוֹ לְחַטָּף הוֹן רַב כְּזֶה. מִכָּל שָׁכֵן אִם הָיָה
רוֹאֵה הוֹן עֲתֵק, מִכָּל שָׁכֵן וְכָל שָׁכֵן אִם הָיָה זוֹכָה
לְשִׁמְעַע חֶלֶק אֶחָד מֵאֶלֶף וְרַבָּבָה מִקּוֹל הַנְּגוֹן שִׁיתַּעַר
לְעֵתִיד וְכוּ' וְכוּ'.

אך עקר הבחירה הוא מחמת שאין רואים האמת בתחלתו, אדרבא, כפי פשטיות קטנות דעת האדם נדמה לו באמת שזהו תענוג לאכל ולשתות וכו' ועבודת ה' הוא יגיעה, וזהו עקר נסיונו, שצריך לסבל יגיעות בשביל עבודת ה' מחמת שאין רואה האמת. ועל־ידי־זה דיקא יזכה לבסוף שיתגלה לו האמת, שאדרבא זהו עקר התענוג והתכלית לעבד את ה': לקוטי הלכות - יו"ד ב, שבעות ב, אות יב.

שְׁלֹמוֹת הַיֹּלֵד

כל דבר שבעולם שהאדם רוצה לדבר או לעשות צריך מתחלה שיהיה לו מחשבה לזה. ובתחלה עולה במחשבה בהעלם, ואחר־כך משתלשל מחשבתו מהעלם אל הגלוי, ואחר־כך מתבונן במחשבתו אם לעשות ולדבר, ואיך לעשות ולדבר וכיוצא בזה, ואחר־כך נגמר בדעתו הענין שהוא, ואחר־כך מוציאו מכח אל הפעל, ממחשבה לדבור, ואחר־כך למעשה. וכל אלו הדברים עוברים על האדם בכל הדברים שבעולם, אפלו בכל דבור

וְדַבּוּר, רַק שְׁבִסְתָּם דְּבוּרִים שָׂאִין צְרִיכִין יִשׁוּב גְּדוּל,
 עוֹבְרִים כָּל אֵלּוּ הַבְּחִינּוֹת בְּמַהֲרָא נִפְלָא מְאֹד מְאֹד
 עַד שָׂאִין מְבַחֲנִים בָּהֶם כָּלֵל, אֲבָל בְּעֶסֶק גְּדוּל יִכּוּל
 הָאָדָם לְהַבְּחִין הֵיטֵב אִיךָ שְׁעוֹבְרִים עָלָיו כָּל אֵלּוּ
 הַבְּחִינּוֹת קֹדָם שְׁגוּמֵר הַדְּבוּר וְכָל שָׁפָן בְּעַבְדָּא...

וְעַקֵּר הַהוֹלְדָה וְהַתְּגָלוֹת שֶׁל כָּל דְּבָר הוּא עַל-
 יְדֵי בְּחִינַת בִּינָה, שְׁנִקְרָאת 'אִם הַבְּנִים'. כִּי אִז
 כְּשֶׁבֵּא הַדְּבָר לְבְּחִינַת הַתְּבוּנָנוֹת, שֶׁם נִגְמַר הַדְּבָר
 בְּמַחְשְׁבָתוֹ, וְאִזִּי יוֹצֵא הַדְּבָר וְנוֹלֵד וְנִתְגַּלָּה בְּעוֹלָם,
 וְאִפְלוּ אַחֲר־כֵּן כְּשֶׁנוֹלֵד וְנִתְגַּלָּה הַדְּבָר, עֲדִין כְּרוּף
 הַתְּבוּנָנוֹת הַשְּׁכָל אַחֲרָיו. כִּי כֵן הַדְּרָךְ בְּכָל הַדְּבָרִים
 שְׁשֶׁכָל הָאָדָם מֵתְבוּנֵן בְּהַדְּבָר גַּם אַחֲרֵי שִׁיּוּצָא לַפְּעַל
 לַגְּדִלוֹ וְלַהֲשִׁימוֹ בְּשִׁלְמוֹת.

וְהוּא מִמָּשׁ כְּמוֹ הָאֵם שְׂמַתְחֵלָה מֵתְגַדֵּל הַיּוֹלֵד
אֲצֵלָה כָּל יְמֵי הַהַרְיוֹן. וְאַחֲר־כֵּן כְּשֶׁמִּגִּיעַ
הַזְּמַן הַלְּדָה וְהִיא מוֹלֵדֶת הַיּוֹלֵד, עֲדִין גַּם אַחֲר־כֵּן
הִיא כְּרוּכָה אַחֲרֵי הַיּוֹלֵד לְהַנִּיקוֹ וְלַגְּדִלוֹ וְלַהֲשִׁימוֹ.

כְּמוֹ כֵן הוּא בְּכָל הַדְּבָרִים שְׁבְּעוֹלָם, שְׂבַתְחֵלָה הַדְּבָר
 מֵתְעַלֵּם בְּהַתְּבוּנָנוֹת הַשְּׁכָל, בְּבְּחִינּוֹת עֲבוּר, עַד

שֶׁנֶּגְמַר וַיּוֹצֵא וּמִתְגַּלֶּה בְּבַחֲיַנַּת לְדָה כַּנְּל, וְאַחֲרֵי-כֵן עֲדִין הַהִתְבּוֹנְנוֹת כְּרוּף אַחֲרָיו עַד שִׁישְׁלִים הַדִּבָּר בְּשִׁלְמוֹת: לְקוּטֵי הַלְכוֹת - יו"ד ב, שְׁלוּחַ הַקֵּן ד, אוֹת ב.

מַעֲשֵׂה נַעֲרוֹת וְקַטְנוֹת

כָּל הַטּוֹב שֶׁהָאָדָם עוֹשֶׂה בְּיָמֵי קִטְנוֹתוֹ, דִּהְיֵנוּ כָּל זְמַן שֶׁאֵינּוּ זוֹכֵה לְדַעַת שָׁלֵם לְעִבּוּדַת ה', יִתְבָּרַךְ כְּרֵאוּי, שְׂאֵז אֶפְלוּ אִם הוּא גָדוֹל בְּשָׁנִים נִקְרָא קִטָּן מִחֲמַת קִטְנוֹת הַדַּעַת, וְכָל הָעִבּוּדָה שְׂבִימִים אֵלּוּ אֵף עַל פִּי שֶׁאֵין לָהּ שְׁלֵמוֹת גָּמוּר אֵף עַל פִּי כֵן הוּא טוֹבָה וַיִּקְרָה מְאֹד אֶצֶל ה' יִתְבָּרַךְ, כִּי כָּל הָעִבּוּדָה הַזֹּאת הִיא בְּחִינַת חֲנוּף מִמֶּשׁ.

כְּמוֹ שֶׁמְחַנְכִּין אֶת הַקִּטָּן שֶׁיֵּאמֵר אִיזָה בְּרָכָה וַיְהִיָּה לְבוֹשׁ בְּצִיצִית וְכו' וְכָל שֶׁאֵר עֲנִינֵי חֲנוּף הַקִּטְנִים שֶׁהוּא מִצְוָה גְּדוּלָה מְאֹד. אֵף עַל פִּי שֶׁהַקִּטָּן עוֹשֶׂה אַחֵר כֵּךְ מַעֲשֵׂה נַעֲרוֹת וְקַטְנוֹת, אֵף עַל פִּי כֵן כָּל תְּנוּעָה וְתַנּוּעָה שֶׁהוּא צִיַּת אֶת אָבִיו

יָקָר מְאֹד בְּעֵינֵי אָבִיו וּבְעֵינֵי ה' יִתְבָּרַךְ, מַחֲמַת שְׁעַל
יְדֵי זֶה הוּא מִתְחַנֵּךְ בְּעִבּוּרֵת ה' יִתְבָּרַךְ.

כְּמוֹ כֵּן הוּא מִמֶּשׁ אֶפְלוֹ בְּאָדָם גְּדוֹל כָּל זְמַן שְׁאִינוֹ
זוֹכֵה לְשִׁלְמוֹת הָרְאוּי אֶפְלוֹ אִם הוּא רְחוּק כְּמוֹ
שֶׁהוּא רְחוּק, אֶף עַל פִּי כֵּן כָּל נִקְדָּה וְתַנּוּעָה שֶׁל
הַקְדָּשָׁה יִקְרָה מְאֹד: לְקוּטֵי הַלְכוּת - יו"ד ב, כְּלָאֵי בְהִמָּה ד, אוֹת ט:

מוראה של מלכות

יְדוּעַ שֶׁה' יִתְבָּרַךְ מְרוֹמֵם וּמְנֻשָּׂא לְמַעְלָה מִכָּל
הַחֲכָמוֹת וְהַמְּחַשְׁבוֹת עַד שְׁאֵי אֶפְשָׁר לְתַפְסוֹ בְּשׁוּם
מַחֲשָׁבָה וַיִּדְיָעָה כָּלֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב אֵלֵיהֶו "לִית
מַחֲשָׁבָה תִּפְיֶסָא בָּךְ כָּלֵל". רַק בְּחֻסְדּוֹ הַגְּדוֹל חָמַל
עָלֵינוּ וְנָתַן בָּנוּ כֹּחַ לְקַבֵּל פְּחָדוֹ וּמוֹרָאוֹ וְאֵימָתוֹ
עָלֵינוּ וְרַק עַל יְדֵי זֶה אָנוּ יוֹדְעִין מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ...

כְּמוֹ מֶלֶךְ גְּדוֹל וְאֹדִיר שְׁעוֹבֵר בְּמַדִּינָה, שְׁנוֹפֵל
יִרְאֶה וּפְחָד וְאֵימָה גְּדוֹלָה עַל כָּל מִי שְׁעוֹבֵר
לְפָנָיו אֶף עַל פִּי שְׁאִינוֹ רוֹאֶה אוֹתוֹ, בְּחִינַת אֵימַת
מַלְכוּת. כִּי עֶקֶר הַמַּלְכוּת הִיא בְּחִינַת יִרְאֶה וְאֵימָה

שָׂאף עַל פִּי שֶׁהַמֶּלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא מַלְכוּתוֹ בְּחֲדָרֵי
חֲדָרִים רְחוֹק מְאֹד מְאֹד מִבְּנֵי מְדִינָתוֹ, אָף עַל פִּי כֵן
פָּחַדוּ וְאִימְתוּ עַל כָּל בְּנֵי מְדִינָתוֹ בְּחִינַת מוֹרָאָה
שֶׁל מַלְכוּת.

כְּמוֹ כֵן לְהַבְדִּיל אֶלֶף אֶלְפֵי וְרַבֵּי רַבּוֹת הַבְּדֻלוֹת
ה' יִתְבָּרַךְ בְּרוּךְ הוּא, הוּא מְרוֹמֵם וּמְנַשָּׂא וְרְחוֹק
מְאֹד מִכָּל הַמַּחְשְׁבוֹת וְהַיְדִיעוֹת שְׁבַעֲוֹלָם, וְאִין
נִתְפָּס בַּמַּחֲ כִּי אִם פָּחַדוּ וְיִרְאַתוּ וְאִימְתוּ הַגְּדוּלָּה
שֶׁהִיא בְּחִינַת מַלְכוּת, כִּי כָּל יְדִיעַתְנוּ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ
הוּא רַק בְּבְחִינַת מַלְכוּת, שָׂאנּוּ יוֹדְעִין וּמֵאֲמִינִים
שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מֶלֶךְ מְנַהֵג וּמוֹשֵׁל שְׁזָהוּ בְּחִינַת
יְרָאָה, בְּחִינַת מוֹרָאָה שֶׁל מַלְכוּת: לְקוּטֵי הַלְכוּת - יו"ד ב,

בְּכוֹר בְּהֵמָה טְהוֹרָה ד, אוֹת ב.

הַשְּׁגָחָה וְטַבַּע

הַשְּׁגָחָה וְטַבַּע הֵם בְּחִינַת אִישׁ וְאִשָּׁה. וְכְמוֹ
הָאִשָּׁה, שָׂאף עַל פִּי שֶׁהִיא עֶקְרַת
הַבַּיִת וּמְנַהֶגֶת כָּל הַבַּיִת, וּמוֹלִידָה וּמְגַדֶּלֶת אֶת

הַבָּנִים וְכוּ', וּמְנַהֶיגָה אֶת בֵּית בַּעֲלָהּ בְּכָל הַצְּמָרְכוֹת,
אֵף עַל פִּי כֵן אֵין לָהּ שׁוֹם כַּח וּמִמְשָׁלָה, כִּי אִם מִמָּה
שְׁנוֹתֶיךָ לָהּ בַּעֲלָהּ.

כְּמוֹ-כֵן אֵין לְהַטְבֵּעַ שׁוֹם הַנְּהִיגָה וּמִמְשָׁלָה כָּלֵל,
כִּי אִם כְּמוֹ שֶׁהַשְּׁגָחָה מְנַהֶיג אֹתָהּ. וְעַל כֵּן
בְּאַמַּת כְּמָה פְּעָמִים הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְשַׁנָּה הַטְבֵּעַ.
וּמָה שִׁיכוֹלִין לְטַעוֹת כְּאֵלוֹ יֵשׁ אִיזָה כַּח לְהַטְבֵּעַ,
חַס וְשְׁלוֹם, כָּל זֶה נִמְשָׁךְ גַּם כֵּן מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
בְּשִׁבִיל הַבְּחִירָה, כִּי עֵקֶר הַבְּחִירָה תְּלוּי בְּזָה,
כְּמִבְּאֵר בְּמָקוֹם אַחֵר. וְעַל כֵּן בְּאַמַּת הָעֲבוּדָה
זָרָה וְהַכְּפִירוֹת שֶׁל חֲכָמֵי הַטְבֵּעַ, שְׁבָאַמַּת שְׁנִיָּהֵם
בְּחִינָה אַחַת, כְּמִבְּאֵר בְּפָנִים, עַל כֵּן נִקְרָאִים אִשָּׁה
רְעָה, כְּמִבְּאֵר בְּפִסּוּקִים רַבִּים, כִּי הֵם כְּמוֹ שְׂרוּצִים
לְהַמְרִיד הָאִשָּׁה עַל בַּעֲלָהּ שְׁתַּהֲיָה מִתְּנַגְּדַת אֵלָיו
כְּאֵלוֹ הַמִּמְשָׁלָה בְּיָדָהּ: אוֹצֵר הִירָאָה עַל לְקוּטֵי הַלְכוֹת אֲבָה"ע

פְּרִיָּה וּרְבִיָּה וְאִישׁוֹת ה', אוֹת יֵד.

בוֹשָׁה וְעִזּוֹת

יש בוֹשָׁה דְקַדְשָׁה וְעִזּוֹת דְקַדְשָׁה, וְלַהֲפֹךְ, יֵשׁ עִזּוֹת דְסִטְרָא-אַחֲרָא וּבוֹשָׁה דְסִטְרָא-אַחֲרָא וְשֶׁל הַצַּד הָאֲחֵר - צַד הַטְּמֵאָה]. וּבְחִינּוֹת אֵלּוּ שֶׁל בוֹשָׁה וְעִזּוֹת דְקַדְשָׁה, וְלַהֲבַדִּיל דְסִטְרָא-אַחֲרָא, הֵם בְּכֹל הַבְּחִינּוֹת - הֵן נֶגֶד בְּנֵי אָדָם, הֵן כְּנֶגֶד הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ כְּבִיכּוֹל, וְצָרִיכִין לְזַהֵר בְּזֶה מְאֹד לְהִשְׁתַּמֵּשׁ עִם כָּל מִדָּה כְּרֵאוּי בְקַדְשָׁה וְלֹא לְהִפָּךְ חֵס וְשָׁלוֹם.

כְּמוֹ לְמִשְׁלַל, בּוֹדְאֵי אֵין רְאוּי לְאָדָם לְהַעִיז פְּנֵיו בְּפָנָיו בַּעַל-חֹבּוֹ, שְׁעָשָׂה לוֹ טוֹבָה כְּזוֹ, אֲבָל לְפַעֲמִים מִחֲמַת בוֹשָׁה זוֹ שְׁבוֹשׁ בְּפָנָיו בַּעַל-חֹבּוֹ לְהוֹדוֹת לוֹ שֶׁהוּא חַיֵּב לוֹ רַק שְׂאִין לוֹ עֲבָשׁוּ בְּמָה לְשָׁלֵם, עַל-יְדֵי-זֶה הוּא יְכוֹל לָבוֹא לְיַדֵּי כְּפִירָה גְמוּרָה וְלִכְפֹּר לוֹ אֶת חֹבּוֹ לְגַמְרֵי, בְּבְחִינַת מַה שְׂאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל: 'חֲזָקָה אֵין אָדָם מֵעַז פְּנֵיו בְּפָנָיו בַּעַל-חֹבּוֹ', וְהֵאֵי בְכֻלָּהּ בְּעֵי דְלוּדֵי לָהּ וְכוּ', וְהֵאֵי בְכֻלָּהּ בְּעֵי דְלִכְפֹּרָה [וְאָדָם זֶה רָצָה לְהוֹדוֹת בְּכֹל (מִפְּנֵי הַפֶּרֶת הַטּוֹב) וְכוּ', וְאָדָם זֶה בַּחֹב כֵּלּוֹ רָצָה

לְכַפֵּר וְכוּ'), הֵינּוּ כִּנּוּי לַ. נִמְצָא, שְׁעַל-יְדֵי בּוֹשָׁה זֶה
 בָּא לְעִזּוֹת גָּמוּר וְלְכַפֵּר בַּחֲבֵרוֹ לְגַמְרֵי, וּבְאַמַּת
 צְרִיכִין לְהַפְּךָ מִמֶּשֶׁ, כִּי מֵאַחַר שָׂאִין לוֹ מָה לְשֵׁלֵם,
 הָיָה צָרִיךְ לְסַלֵּק הַבּוֹשָׁה מֵעַל פָּנָיו וּלְדַבֵּר עַל לֵב
 חֲבֵרוֹ: אַמַּת שְׁלוֹוִיתִי מִמֶּךָ וּגְמַלְתָּנִי טוֹבָה גְדוֹלָה,
 אָבֵל מָה אַעֲשֶׂה כִּי אֵין לִי עֲכָשׁוֹ לְשֵׁלֵם לָךְ,
 בְּבִקְשָׁה מִמֶּךָ - הַמָּתֵן לִי עַד שְׂיִהְיֶה לִי וּבּוֹדָאִי
 אֲשֵׁלֵם לָךְ!

וּכְמוֹ-כֵן הוּא מִמֶּשֶׁ גַם נֶגֶד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי אֶף-עַל-
 פִּי שְׁבוּדָאִי צְרִיכִין לְהִתְבַּיֵּשׁ מִלְּפָנָיו יִתְבָּרַךְ מְאֹד,
 מִכָּל-שֶׁכֶּן אִם חָטָא נֶגְדוֹ יִתְבָּרַךְ חֵס וְשְׁלוֹם, אֶף-עַל-
 פִּי-כֵן לְפַעֲמִים עַל-יְדֵי בּוֹשָׁה זֶה נוֹפֵל הָאָדָם בְּדַעְתּוֹ
 וּמִתְבַּיֵּשׁ לְהִתְוֹדוֹת לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ וּלְבַקֵּשׁ מְחִילָה
 עַל-כָּל-פְּנִים עַל עֲוֹנוֹתָיו וּלְהִתְחַנֵּן לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ
 שְׂיִצְלִיחֵהוּ מֵעַתָּה מִכָּל מִינֵי מְכֻשׁוֹל וְעוֹן, חֵס וְשְׁלוֹם.
 וּלְפַעֲמִים מִתְגַּבֵּר עָלָיו הַבַּעַל-דָּבָר בְּיוֹתֵר עַל-יְדֵי
 הַבּוֹשָׁה וְחִלְשׁוֹת הַדַּעַת מְעוֹנוֹתָיו, עַד שְׁמַבְיֵאוֹ
 לְיְדֵי כְּפִירָה גְמוּרָה חֵס וְשְׁלוֹם, לוֹמֵר 'לֹא חָטָאתִי,

שָׁזָה גְרוּעַ מְכַל הַפְּגָמִים, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב: "הַנְּנִי נִשְׁפָּט אוֹתָךְ עַל אֲמַרְךָ לֹא חָטָאתִי" (יִרְמִיָּהוּ ב, לה) נִמְצָא, שְׁזוֹ הַבוֹשָׁה הִבִּיֵּאָה אוֹתוֹ לְעִזּוֹת גְּדוֹל, רַחֲמָנָא לְצַלָּן.

וְעַל-כֵּן בְּתַחֲלַת הַיּוֹדוּי אוֹמְרִים: "שְׂאִין אָנוּ עֵיזֵי-פָנִים לוֹמַר לְפָנֶיךָ וְכוּ' לֹא חָטָאנוּ, אֲבָל אֲנַחְנוּ חָטָאנוּ", הֵינוּ, אֶף-עַל-פִּי שְׁלֹכְאוֹרָה הַיּוֹדוּי בְּעֶצְמוֹ הוּא עִזּוֹת גְּדוֹל, כִּי לֹא דִי שְׁחָטָא וּפָגַם, אֶף גַּם הוּא בָּא וּמְזַכֵּיר עֲוֹנוֹתָיו לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּמִבְקָשׁ עֲלֵיהֶם מְחִילָה. אֲבָל בְּאַמַּת אֵין זֶה עִזּוֹת, חֵס וְשְׁלוֹם, כִּי עִזּוֹת דְּסִטְרָא-אַחֲרָא הוּא רַק כְּשֶׁאוֹמַר 'לֹא חָטָאתִי', אֲבָל הַיּוֹדוּי שְׁמִתּוּדָה עַל חָטָאֵיו, אֵין זֶה עִזּוֹת, אֲדִרְבָּא הַבוֹשָׁה דְקִדְשָׁה הִבִּיֵּאָה אוֹתוֹ לְמִדָּה זוֹ לְבוֹא לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ וּלְהִתְוֹדוֹת בְּאַמַּת וּלְבִקְשׁ מְחִילָה, כִּי כֶּף רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב: "וּמִוֹדָה וְעִזָּב יִרְחָם": אוֹצֵר הִירָאָה עַל לְקוּטֵי הַלְכוֹת חו"מ א,

הַלְוָאָה ג' אוֹת ד-ה.

לראות גדלת הארץ

כמו שהארץ היא שרש של כל הדברים
 שבעולם, כי הכל היה מן העפר, כי כל
 הפרות וכל הבגדים וכל המטלטלין והחפצים
 שבעולם הכל היה מן העפר ואף על פי כן מהעפר
 עצמו אי אפשר להנות ולטעם מפרותיו שכלם
 משרשים בה כי אם כשזורעין ונוטעין אותה
 ועובדין עבודתה, עד שעושה פרות ואז דיקא
 רואין גדלת הארץ ומעלתה שמגדלת פרות
 נפלאות כאלו, ואז דיקא נהנין ומתענגין ממנה
 בכל טוב הארץ שהצמיחה.

כמו כן הוא בחינת תורה שבכתב ותורה שבעל
 פה, שתורה שבכתב היא שרש הכל, שרש כל
 הדינים והמצוות שבתורה עם כל דקדוקיהם
 ופרטיהם וענפיהם וכונותיהם וכו', כי ליכא מידי
 דלא רמיזא באורייתא [אין דבר שאינו רמוז בתורה],
 אבל אף על פי כן מתורה שבכתב בעצמה בלא

תּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה אִי אֶפְשֶׁר לִידַע וּלְקַיֵּם שׁוּם מִצְוָה כָּלֵל, כִּי מִצְוֹת תְּפִלִּין לֹא נֶאֱמְרוּ כִּי אִם בְּפִסּוּק אֶחָד 'וּקְשַׁרְתֶּם' וְאִין יוֹדְעִין אִם עַל כַּף הַיָּד אוֹ עַל הַקְּבֵרֶת, וְאִם צְרִיכִין לְהַנִּיחַ הַפְּרָשִׁיּוֹת בְּבֵתִים, וְעַל מָה יִהְיוּ נִכְתָּבִין, וְכֵן שָׁאֵר דֵּינֵי הַתְּפִלִּין. וְכֵן בְּכָל הַמִּצְוֹת וְכַמְבָּאֵר מִזֶּה בְּמָקוֹם אַחֵר וְכַאֲשֶׁר הֶאֱרִיכוּ בְּזֶה בְּכַמָּה סְפָרֵי קְדוּשִׁים. עַל כֵּן בְּוֹדָאֵי מִתּוֹרָה שְׁבַכְתָּב בְּעֶצְמָהּ אִי אֶפְשֶׁר לְהִתְקַיֵּם, כִּי אִין יוֹדְעִין לְקַיֵּם שׁוּם מִצְוָה, רַק עַל יְדֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים שְׁחָרְשׁוּ וְזָרְעוּ וְנָטְעוּ וְהִצְלִיחוּ וְעָשׂוּ פְּרוֹת וּבִרְרוּ לָנוּ כָּל דֵּינֵי הַתּוֹרָה בְּכָל מִצְוָה וּמִצְוָה כְּפִי מָה שְׁקִבְלוּ אִישׁ מִפִּי אִישׁ עַד מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם, וְכַפִּי הַדְּרָשׁוֹת שְׁדָרְשׁוּ עַל-פִּי שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מְדוֹת שֶׁהַתּוֹרָה נִדְרָשֶׁת בָּהֶן שְׁנַמְסֵר לָהֶם אִישׁ מִפִּי אִישׁ עַד מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם, שְׁצְרִיכִין לְדַרֵּשׁ הַתּוֹרָה בְּאֵלוֹ הַשְּׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מְדוֹת, וּמִפִּיהֶם אָנוּ חַיִּין, כִּי עַל יָדָם אָנוּ יוֹדְעִין כָּל דֵּינֵי הַמִּצְוֹת בְּפִרְטִיּוֹת שְׁאָנוּ מְקַיְּמִין כָּל יְמֵינוּ אֲשֶׁר הֵם חַיִּינוּ וְכוּ', וְעַל יָדָם קִיּוּם כָּל הָעוֹלָמוֹת: לְקוּטֵי הַלְכוֹת - חו"מ א, הַלְוָאָה ד, אוֹת ב.

הבן שנִתְרַחֵק

עקר ירידת הנשמה לזה העולם העכור והשפל הוא רק בשביל הרצון, כדי שתזכה לרצון בשלמות. ובשביל זה הכרחה הנשמה לירד ולהתרחק ממקום מעלתה, ולבוא בעולם הגשמי העכור והשפל, ולהתלבש בגוף גשמי בחומר עב ומגשם בזה העולם העשוי בתכלית הרחוק ממקום כבודו...

כִּי הַבֵּן, כָּל זְמַן שֶׁהוּא אֵצֶל אָבִיו, אֵף עַל פִּי שְׂאֵהֲבָתוֹ חֲזָקָה מְאֹד, אֵף עַל פִּי בֶן אִין שִׁיךְ לֹא יֵשֵׁשׁ לוֹ רְצוֹן וְגַעְגּוּעִים לְאָבִיו, מֵאַחַר שֶׁהוּא אֵצֶלוֹ תָּמִיד. אֲבָל כְּשֶׁהַבֵּן נוֹסֵעַ מֵאָבִיו לְאִיזָה מְקוֹם אֲזִי הוּא מֵתַגְעֵגַע בְּרְצוֹן חֲזָק לְאָבִיו, וְכָל מָה שֶׁהַבֵּן נִתְרַחֵק יוֹתֵר מֵאָבִיו, מֵתַגְבְּרִים בְּיוֹתֵר הֶרְצוֹנוֹת וְהַפְסוּפִים וְהַגְעְגּוּעִים לְאָבִיו.

ועל כן הכרחה הנשמה לירד ממקומה הגבה מאוד מאוד ולהתלבש בזה העולם הגשמי הרחוק בתכלית הרחוק משרש נשמת ישראל, כדי שיתגבר הרצון של הנשמה ביותר, מחמת שהיא רחוקה

מֵאֵד מְשַׁלְּחֵן אָבִיָּהּ, כִּי כָּל מֵה שְׁרַחֲוֹקִין יוֹתֵר מֵאָבִיו
 מִתְגַּבֵּר הָרָצוֹן יוֹתֵר כִּנְ"ל. וּבִאֲמַת זֶה עָקֵר הַנְּסִיּוֹן
 וְהַבְּחִירָה שֶׁל הָאָדָם, כִּי בִאֲמַת כָּל מֵה שְׁרַחֲוֹקִין
 יוֹתֵר, הָרָצוֹן מִתְגַּבֵּר בְּיוֹתֵר, וְכָל זְמַן שֶׁהָרָצוֹן
 בְּשִׁלְמוֹת כְּרָאוּי בּוֹדֵאֵי יִזְכֶּה עַל יְדֵי זֶה הַהִתְרַחֲקוֹת
 דִּיקָא לְמַעַלָּה נִפְלְאָה: לְקוּטֵי הִלְכוֹת - חו"מ א, עֶרֶב ג, אוֹת ג.

הִנֵּה נַעַר בְּכָה

**עָקֵר הַבְּכִיָּה שֶׁל יִשְׂרָאֵל צְרִיכָה לְהִיּוֹת כְּמוֹ תִּינוֹק
 הַבּוֹכָה מִגְדֵּל הַנְּעֻנּוּעִים שִׁישׁ לוֹ לְאָבִיו, כְּמוֹ
 שֶׁשָּׁמַעְתִּי מֵרַבְּנוּ זְכָרוֹנוֹ לְבָרְכָה.**

וְזֶהוּ בְּחִינַת "וְהִנֵּה נַעַר בְּכָה", מִיֵּד - "וְתַחְמַל עָלָיו"
 (שְׁמוֹת ב, ה), כְּמוֹ שֶׁאִתָּא [שְׁמוּבָא] בְּתַקּוּנִים. כִּי כְּשִׁיִּשְׂרָאֵל
 בּוֹכִים כְּמוֹ תִּינוֹק הַבּוֹכָה לְשׁוֹב לְאָבִיו אִזּוֹ בּוֹדֵאֵי
 "וְתַחְמַל עָלָיו" ... שֶׁעַל יְדֵי זֶה מְעוֹרְרִין רָצוֹנוֹ הַטּוֹב
 וְרַחֲמָנוֹתוֹ עָלֵינוּ וְכַנְ"ל: לְקוּטֵי הִלְכוֹת - חו"מ א, עֶרֶב ג, אוֹת כח.

הַמְּלֻכָּה הַגְּדוֹלָה

הַצְּדִיק הַמְּלֻכָּה הַגְּדוֹלָה הוּא טוֹב לְכָל תְּמִיד וְאֵינוֹ מִפְּסִיק טוֹבוֹ וְחִסְדּוֹ לְעוֹלָם, וְאֶפְלוּ מִי שְׁלֹחַ מִמֶּנּוּ וְאֵינוֹ מְסַלֵּק לוֹ הוּא מְלֻכָּה לוֹ עוֹד יוֹתֵר וְיוֹתֵר בְּמָה וְכִמָּה פְּעָמִים בְּלִי מְסַפֵּר עַד שְׁסוּף כָּל סוּף יִרְחִיב יְדוֹ וְיִסְלַק לוֹ הַכֹּל. וְאִם חָס וְשָׁלוֹם אֵף עַל פִּי בֶן יִמְרֹד בּוֹ וְלֹא יִרְצֶה לְסַלֵּק לוֹ, יֵשׁ בַּח לְזֶה הַמְּלֻכָּה הַגְּדוֹלָה לְגִבּוֹת חוֹבוֹתָיו מִמֶּנּוּ לְעוֹלָם, וְיֻכַּל לְמַצֵּא אוֹתוֹ וְלֹא יֻכַּל לְהִסְתֵּר מִמֶּנּוּ. וְאֶפְלוּ בְּמִלְךָ בְּשׂוֹר וְדָם יֵשׁ דְּגָמָא זֹאת בְּגִשְׁמִיּוֹת.

כְּמוֹ לְמִשְׁלַח שְׁנַמְצָא מִלְכָּה אֲדִיר חָסִיד וְטוֹב מְאֹד גּוֹמֵל חֶסֶד בְּלִי שְׁעוֹר וְהוֹנוֹ וּרְכוּשׁוֹ וְעִשְׂרוֹתוֹ וּמְמַשְׁלֵתוֹ גְּדוֹלָה וּרְחֵבָה מְאֹד מְאֹד וְדַרְכּוֹ לְגַמֵּל חֶסֶד לְהַלְוֹת לְכָל הַבָּאִים וּמְבַקְשִׁים לְקַבֵּל טוֹבָתוֹ, וְתַכְף בְּשִׂמְסֻלְקִים לוֹ, הוּא מְלֻכָּה לָהֶם עוֹד בְּכַפְלֵי כַפְלִים. וְאֶפְלוּ מִי שְׁאֵינוֹ מְסַלֵּק כְּרָאוּי תַכְף כְּשֶׁבֵּא וּמְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ עוֹד הַלְוָאָה הוּא מְלֻכָּה לוֹ עוֹד, כִּדֵּי שְׂיִרְחִיב יְדוֹ וְכֵן לְעוֹלָם. אֲבָל מִי שְׁמוֹרֵד בּוֹ וְאֵינוֹ

מִכְנִיעַ עֲצָמוֹ תַּחְתּוֹ, הוּא יָכוֹל לְמָצְאוֹ בְּכָל מְקוֹם
 שֶׁהוּא וְגוֹבֵה מִמֶּנּוּ חוֹבוֹתָיו מִכָּל מָה שֶׁמוֹצֵא אֶצְלוֹ
 וְאִם אֵינוֹ מִסְפִּיק, הוּא מֵיִסְרוֹ וּמַעֲנִישׁוֹ כְּפִי הַחוֹבוֹת
 הַמְּגִיעִים מִמֶּנּוּ. אֵךְ בְּמֶלֶךְ בָּשָׂר וָדָם אֵינוֹ יָכוֹל
 לְיִסְרוֹ רַק עַד שֶׁתֵּצֵא נִשְׁמָתוֹ. וְעַל כֵּן לַפְּעָמִים אֵינוֹ
 יָכוֹל לְהַפְרֵעַ מִמֶּנּוּ כְּרְאוּי כְּפִי חוֹבוֹתָיו. וְגַם לַפְּעָמִים
 הוּא בּוֹרֵחַ בְּמְקוֹם שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְמָצְאוֹ.

אָבֵל אֶצֶל ה' יִתְבַּרֵּךְ כְּתִיב, "אֵין חֶשֶׁף וְאֵין צִלְמוֹת
 לְהִסְתֵּר שָׁם כָּל פְּעֻלֵי אֱוֹן". וְעַל כֵּן נֶאֱמַר בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ,
 "מִי כְּמֹהוּ מוֹרְדָה". וְכִמוֹ שֶׁפִּרְשׁ רַש"י שָׁם, מֶלֶךְ בָּשָׂר
 וָדָם וְכוּ', עֵינַי שָׁם. וְהַצְדִּיקִי אָמַת בְּחִינַת הַמְּלֻחָה
 הַגְּדוֹלָה הַנִּ"ל שְׁזוֹכִים לְדַבֵּר ה', שֶׁהוּא שֶׁרֵשׁ הַכֹּל,
 נִכְלָלִים בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ וַיֵּשׁ לָהֶם מִמְּשָׁלָה נִצְחִיית שֶׁהוּא
 מִמְּשָׁלַת ה' יִתְבַּרֵּךְ בְּחִינַת צְדִיק מוֹשֵׁל. וְזֶה הַצְדִּיק
 הַמְּלֻחָה הַגְּדוֹלָה הוּא מְלֻחָה תָּמִיד לְכָל הַרוֹצֵה לְקַבֵּל
 טוֹבָתוֹ בְּבְחִינַת כָּל הַיּוֹם חוֹנֵן וּמְלֻחָה וְכוּ'. וְאֶפְלוּ
 מִי שְׂאֵינוֹ מְשַׁלֵּם לוֹ כְּרְאוּי הוּא מְלֻחָה לוֹ עוֹד עַד
 שְׂיִרְחִיב יָדוֹ וַיִּסְלַק. וְאִם עֲדִין אֵינוֹ מְסַלֵּק, הוּא
 מְלֻחָה לוֹ עוֹד כְּדֵי לְהִרְחִיב יָדוֹ. וְכֵן כְּמָה פְּעָמִים בְּלֵי

שְׁעוֹר. בְּבַחֲיִנַת "לֹוּה רָשָׁע וְלֹא יִשְׁלַם וְצַדִּיק חוֹנֵן וְנוֹתֵן" שָׁאֵף עַל פִּי שְׁאִינוּ מְשַׁלְּם, הַצַּדִּיק חוֹנֵן וְנוֹתֵן יוֹתֵר וְיוֹתֵר עַד שְׁיִרְחִיב יָדוֹ וְיִשְׁלַם, וְכֵן לְעוֹלָם, כִּי טוֹבוֹ אֵינוֹ נִפְסָק לְעוֹלָם.

כִּי זֶה הַצַּדִּיק הוּא בְּבַחֲיִנַת מְקוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם, שְׁדָן אֶת הַכֹּל לְזָכוֹת כְּפִי מְקוֹמוֹ וְעַל כֵּן מוֹצֵא בּוֹ זָכוֹת תָּמִיד לְהוֹסִיף וְלְהַשְׁפִּיעַ לוֹ רַב טוֹב וְחֶסֶד מִמְּקוֹם עֲלִיּוֹן וְנוֹרָא מְאֹד בְּאִפְּן שְׁיֻכַּל לְהִרְחִיב יָדוֹ לְסַלֵּק חוֹבוֹתָיו. וְאִם אָף עַל פִּי כֵן יִתְעַקֵּשׂ הַלֹּוּה רָשָׁע וְיִמְרֹד בּוֹ חֶסֶ וְשָׁלוֹם, וְלֹא יִרְצֶה עוֹד לְהַכְנִיעַ תַּחֲתָיו לְקַבֵּל טוֹבָתוֹ, יֵשׁ לוֹ כֹּחַ וּמְמַשְׁלָה לְגַבוֹת וְלְהַפְרֵעַ מִמֶּנּוּ לְעוֹלָם, כִּי מְמַשְׁלָתוֹ שֶׁל ה' יִתְבַּרֵּךְ בִּידוֹ. שְׁנֵאֲמַר בּוֹ, "אֵין חֶשֶׁף וְכוּ' לְהַסְתֵּר שָׁם". וְכִמוֹ שְׁכָתוֹב, "וְאִם יַחֲתְרוּ בְּשֹׂאֵל מִשָּׁם יָדֵי תִקְחָם וְכוּ'". אֲבָל דִּרְכוֹ לְהִיטִיב תָּמִיד וְהוּא מְסַבֵּב סְבוֹת וְגִלְגּוּלִים שׁוֹנִים בְּלִי שְׁעוֹר בְּדַרְכֵי טוֹבוֹ וְחֶסְדּוֹ הַנִּפְלָא עַד שְׁיִתְרַצֶּה לְהַכְנִיעַ עַצְמוֹ לְבִקֵּשׁ מִמֶּנּוּ טוֹבָתוֹ, וְאֲזִי הוּא מְשַׁפִּיעַ לוֹ בְּכֹל פַּעַם עוֹד חֶסֶד וְטוֹב מִמְּקוֹם גְּבוּהָ בְּיוֹתֵר עַד שְׁסוּף כָּל סוּף יָשׁוּבוּ הַכֹּל אֶל ה' וְיִסְלְקוּ חוֹבוֹתָם כְּרֵאוּי: לְקוּשֵׁי

הַתְּרַנְגוּל הָעוֹמֵד בְּאַשְׁפָּה

אִם יֹאמֶר הָאָדָם הָאֵמֶת הוּא בֵּן: שְׁהִיְסוּרִים
וְדַחְקוֹת הַפְּרָנְסָה בָּא בְּחָסֵד, וְכֹנְנָתוֹ יִתְבַּרֵּךְ לְטוֹבָה
כְּדֵי לְהִתְקַרֵּב עַל־יְדֵי־זֶה דִּיקָא לֵה' יִתְבַּרֵּךְ כְּנִ"ל,
אָבֵל אָף־עַל־פִּי־כֵן קָשָׁה לִי לְהִתְקַרֵּב כִּי כָּבֵר
נִתְעֵיתִי מְאֹד, וְאֲנִי רְחוּק מֵהַתּוֹרָה וְהַמְצוֹת מְאֹד
וּבְמָה אֲזַכֶּה אֶת אַרְחֵי לָשׁוּב לֵה' יִתְבַּרֵּךְ.

על זֶה מְשִׁיב וְאָמַר שֵׁם אַחֲר־כֵּךְ דְּכַר אַחֲרֵי:
"אֲפֹלוּ אֵין יִשְׂרָאֵל עוֹשִׂין מְצוּה לְפָנַי אֲלֵא
מְעַט כְּפִיד שֶׁל תְּרַנְגוּלִין שְׁמַנְקָרִין בְּאַשְׁפָּה אֲנִי
מְצַרְפוּ לְחֻשְׁבוֹן גְּדוּל".

הָרִי מְבַאֵר לָנוּ תְּשׁוּבָה הַגּוֹנָה עַל כָּל הַנִּ"ל לֹמֵר כִּי
אָף־עַל־פִּי־כֵן אִם אֶתָּה הוּא כְּמוֹ שֶׁהוּא, גַּם אֶתָּה
תּוֹכֵל לָשׁוּב מִמְקוֹמָךְ שְׁנִלְכַדְתָּ בּוֹ וְלַחְטָף טוֹב בְּכָל יוֹם
וְלִזְכוֹת לְחַיֵּי עוֹלָם הַבָּא, כִּי הֵלֵא אֲפֹלוּ אִם אֵין יִשְׂרָאֵל
עוֹשִׂין מְצוֹת אֲלֵא מְעַט כְּפִיד שֶׁל תְּרַנְגוּלִין שְׁמַנְקָרִין
בְּאַשְׁפָּה הוּא גַם כֵּן מְצַרְפֵּן לְחֻשְׁבוֹן גְּדוּל כְּנִ"ל. וְשִׁים
לְבָךְ הֵיטֵב לְדַבְּרֵי רְבוּתֵינוּ וְ"ל הַקְּדוּשִׁים הָאֵלוּ

עַד הֵיכֵן הֵם מְחֻזְקִין אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד אֶפְלוּ אִם
 הוּא כְּמוֹ שֶׁהוּא עֲדִין הוּא יְכוּל לַחֲטֹף תּוֹרָה וּמִצְוֹת
 וְלִזְכוֹת לַחֲלֹק טוֹב לְעוֹלָם הַבֵּא כִּי "אֶפְלוּ כְּשֵׁאִין
 עוֹשִׂין מִצְוֹת כִּי אִם כְּתַרְנְגוּל וּמִנְקַר בְּאַשְׁפָּה" וְכוּ'.
 וְהֵבֵן הַמֹּשֵׁל הֵיטֵב לְהַבִּין מִמֶּנּוּ הַנְּמֹשֵׁל (כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב
 לְהַבִּין מֹשֵׁל וּמְלִיצָה וְכוּ') שֶׁהַמֹּשֵׁל הָעֲנִין לְתַרְנְגוּל
 הַעוֹמֵד בְּאַשְׁפָּה וְזָבֵל וְכוּ' וּמִנְקַר מִשֵּׁם מְעַט דְּמַעַט
 מֵאֲכָלוּ שֶׁהוּא חֵלֶק מֵאֲלֶף מְגֻרְעִין חֲטָה אוֹ קִטְנִית
 אַחַת. וְאֶפְלוּ אִם יִשְׂרָאֵל אֵין עוֹשִׂין מִצְוֹת לְפָנָיו רַק
 כְּמוֹ זֶה הַתְרַנְגוּל הַמִּנְקַר בְּאַשְׁפָּה כַּנִּלְגַם זֶה הוּא
 יִתְבָּרַךְ בְּרַחֲמָיו מִצָּרְף לַחֲשִׁבוֹן גְּדוֹל, וְהֵרִי הוֹדִיעַ לָךְ
 הַתְנָא עַד הֵיכֵן רַחֲמָיו יִתְבָּרַךְ מִגִּיעִים וְעַל כֵּן גַּם אַתָּה
 יְכוּל לְהִתְקַרֵּב אֶף-עַל-פִּי שְׁנֵדָמָה לָךְ שְׂאֵתָה עוֹמֵד
 בְּאַשְׁפָּה וְזָבֵל וְכוּ' אֶף-עַל-פִּי-כֵן גַּם מִשֵּׁם אַתָּה יְכוּל
 לְנַקֵּר בְּאַשְׁפָּה וְלַחֲטֹף מְעַט מְעַט טוֹב כִּי גַם זֶה יִקַּר
 בְּעֵינָיו יִתְבָּרַךְ כַּנִּלְגַם (וְכֹל זֶה מִבְּאֵר הֵיטֵב עַל-פִּי הַתּוֹרָה
 אֲזַמְרָה לְאַלְקֵי בְּעוֹדֵי וְכוּ' שֶׁמִּבְּאֵר שֵׁם שְׂאֶפְלוּ אִם גַּם מְעַט
 הַטוֹב מְעַרֵב בְּפִסְלֵת אֶף-עַל-פִּי-כֵן עַל כָּל פְּנִים יֵשׁ בּוֹ נִקְדָּה
 טוֹבָה וְכוּ' הֵינּוּ כַּנִּלְגַם): לְקוּטֵי הַלְכוֹת - חו"מ ב, פְּרִיקָה וְטַעֲיָנָה ד, אוֹת יג.

הַדָּרֶךְ הַמִּימָן

עָקַר בְּחִינַת יָמִין הוּא אֵמֶת, שֶׁהוּא כֹּלָא יְמִינָא נְכֹלָו יְמִין]. וּמִי שְׁנוּטָה מִהָאֵמֶת, אָף עַל פִּי שְׁמַלְבִּישׁ אֶת עֲצָמוֹ בְּמַצּוֹת וְאוֹמֵר שֶׁכֶּף הוּא הָאֵמֶת, בְּחִינַת יָמִין, בְּאֵמֶת הַכֹּל הוּא שְׁמַאל גָּמוּר, כִּי הָאֵמֶת הוּא אֶחָד וּבְכָל צַד וּפְנֵה שֶׁהָאֵמֶת הוּא כֵּן זֶהוּ עָקַר הַיְמִין.

וּכְמוֹ לְמֹשֶׁל כְּשֶׁאֶחָד הוֹלֵךְ בַּדָּרֶךְ וַיֵּשׁ לְפָנָיו שְׁנֵי דַרְכִּים אֶחָד לְיָמִין לְעִיר צֶפֶת וְהַשְּׁנִי לְשִׁמְאֵל לְעִיר טַבְרִיָּה וְכִיּוֹצֵא, כְּשֶׁהוּא צָרִיךְ לְטַבְרִיָּה אִזֵּי הַדָּרֶךְ לְצַד שְׁמַאל הוּא אֵמֶת הַדָּרֶךְ שֶׁלֹּא וְהוּא אֶצְלוֹ הַדָּרֶךְ הַמִּימָן. וְהַדָּרֶךְ הַיְמִין שְׁפוּנָה לְצֶפֶת הוּא שְׁמַאל אֶצְלוֹ מֵאַחַר שֶׁאֵין צָרִיךְ לְשֵׁם וְהוּא פְּשׁוּט.

כְּמוֹ כֵּן בְּכָל הַדְּרָכִים וְהַעֲצוֹת בְּדַרְכֵי ה'. כְּשֶׁהִבְעַל דָּבָר וְאֲנָשׁוֹ מְלַבִּישִׁין עֲצָמָן בְּמַצּוֹת כְּאֵלוֹ הֵם רוֹצִים לְהַדְרִיכֹו בַּדָּרֶךְ הַמִּימָן, מֵאַחַר שֶׁהָאֵמֶת אֵינוֹ כֵּן, צָרִיכִין לְפָנוֹת מֵעֲלִיהֶם אָף עַל פִּי שְׁלִפֵּי דַעְתָּם הוּא

לשמאל, כי באמת זה השמאל הוא עקר הימין
מאחר שהאמת הוא כף: לקוטי הלכות - חר"מ ב, גנבה ה, אות ה.

הלולת המלך

כל העבודה של תורה ומצות שצוה אותנו לעשות
בזה העולם הם רק הכנות, שצריכין אנו להכין את
עצמנו לקבל מתנת ידו הטובה שהוא יתברך רוצה
לתן לנו ברחמיו לעתיד. כי באמת כל התורה ומצות
קלים ונעימים לעשותם, כמו שכתוב: "דרכיה דרכי
נעים וכו'", ומן הדין אין ראוי לקבל עליהם שכר וכל
השכר טוב שיתן הוא רק מתנת חנם...

והוא כמו מלך שמוהיר ומודיע מקדם לאוהביו
שרוצה לתן להם מתנות יקרות וסגולות
נוראות ונשגבות לכל אחד ואחד בזמן פלוני.
ומאהבתו וחמלתו הוא מודיעם תחלה כדי
שיכינו עצמם לזה כדי שלא יבואו מלכלכים חם
ושלום בטיט וצואה לסעדת המלך שיהיה שם

הַמֶּלֶךְ וְסִיעָתוֹ, כִּי בּוֹדֵאֵי אֵי אֶפְשָׁר לָהֶם לְקַבֵּל
 מִתְּנוּתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת כְּשֶׁהֵם מְלַכְלָכִים חֵם וְשָׁלוֹם.
 גַּם צָרִיכִים לְהִכִּין לְעֲצָמָם מִלְּבוּשִׁים נְאִים וְיִקְרִים
 וְכֹמָה מִיְּנֵי רֵיחֹת טוֹבוֹת נֶרֶד וְכַרְפָּס קִנְהָ וְקִנְמוֹן
 וְכו' וְכֹמָה מִיְּנֵי קִשׁוּטִים יָפִים וְנְאִים שִׁיְהִיו
 רְאוּיִים לְכַנֵּס בָּהֶם בְּהִיכַל הַמֶּלֶךְ בֵּין גְּדוּלָיו
 וְשָׂרָיו וְעַבְדָּיו הַקְּדוֹשִׁים וְהַטְּהוֹרִים, וְאִזּוֹ יוּכְלוּ
 לְקַבֵּל מִתְּנַת יְדוֹ הַטּוֹבָה.

וּבַחֲמוּלָתוֹ הַגְּדוּלָּה הִכִּין לָהֶם מִקְדָּם כָּל הַדְּבָרִים
 וְהַחֲפָצִים שֶׁצָּרִיכִים לַעֲשׂוֹת וּלְתַקֵּן
 מֵהֶם מִלְּבוּשִׁים וּכְתָרִים כְּאֵלוֹ שִׁיְהִיו רְאוּיִים לְכַנֵּס
 בָּהֶם בְּהִיכְלָא דְּמִלְכָּא [בְּהִיכַל הַמֶּלֶךְ] וְכָל מִיְּנֵי
 בְּשָׂמִים וְרֵיחֹת טוֹבוֹת שִׁיְתַבְּשָׂמוּ בָּהֶם מִקְדָּם.
 וְצוּהָ לָהֶם וְהִזְהִיר לָהֶם שֶׁבְּכָל הַזְּמַן שֶׁנִּתֵּן לָהֶם
 מִקְדָּם לְהִכִּין עֲצָמָן לְסַעֲדָה, שֶׁבְּכָל הַזְּמַן הַזֶּה
 יַעֲסֻקוּ לַעֲשׂוֹת וּלְתַקֵּן אֵלּוֹ הַמְּלָבוּשִׁים הַיְּקָרִים וְכָל
 אֵלּוֹ הַכְּתָרִים הַקְּדוֹשִׁים. וְשִׁלַּח לָהֶם שְׁלוּחָיו

הַנְּאֻמָּנִים לְלַמֵּדָם וּלְהוֹדִיעֵם אֵיךְ לַעֲשׂוֹתָם וּלְתַקְנָם
בַּפְּרָטִי פְּרָטִיּוֹת כְּדֵי שְׂיִבֹאוּ לְשֵׁם בְּלִבּוֹשִׁים וּכְתָרִים
וְתִקְוִנִים הַנְּהוּגִים שֶׁם כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְבַּיְשׂוּ בֵּין כָּל
הַקְּרוֹאִים לְשֵׁם.

וּבִיזוֹתָר וְיִזְתַּר צָוָה לָהֶם וְהוֹדִיעֵם עַל-יַדֵּי
שְׁלוּחָיו מִמָּה לְהִתְרַחֵק. וְהִזְהִירָם
מְאֹד מְאֹד שֶׁלֹּא יִטְמְאוּ וְלֹא יִלְכְּלוּ עֲצָמֵי חֵם
וְשָׁלוֹם, בְּכָל הַדְּבָרִים הַמִּתְעַבִּים שֶׁם, וּמִרַב
חֻמְלָתוֹ הוֹדִיעֵם גַּם בֶּן עַל-יַדֵּי נְאֻמָּנָיו בְּמַה יִּרְחֲצוּ
וְיִטְהָרוּ עֲצָמֵי מַלְכָּלוּכִים אֵלּוּ אִם יִכְשְׁלוּ לַפְּעֻמִּים
וְלֹא יִהְיוּ נִזְהָרִין מֵהֶם חֵם וְשָׁלוֹם. וְתִקֵּן לָהֶם בְּמַה
וּכְמַה מְעֵינֹת קְדוּשׁוֹת וּכְמַה עֲצוֹת וְתִקְוִנִים לְרַחֵץ
וּלְנַקוֹת עֲצָמוֹ מִכָּל זֶה. עַד שֶׁאֶפְלוּ מִי שֶׁהוּא
מְלַכְלֵךְ מְאֹד, וּמִטְבֵּל בְּשַׁחַת וּמִטְבֵּעַ בְּיוֹן מְצוּלָה
וּמִלְבָּשׁ בְּבִגְדִים צוּאִים חֵם וְשָׁלוֹם, גַּם הוּא יִכּוֹל
לְנַקוֹת עֲצָמוֹ וּלְרַחֵץ וּלְטַהֵר עֲצָמוֹ בְּאֵלּוּ הַמְּעֵינֹת
הַנּוֹבְעִים שֶׁמֶן אֶפְרָסִמוֹן וְכָל מִינֵי רִיחֹת נִפְלְאִים

שֵׁשׁ לָהֶם כַּח לַהֲפֹךְ כָּל מִינֵי רֵיחֹת רָעִים לְרֵיחֹת
טוֹבִים וְיִקְרִים.

וְהוֹדִיעַם שְׂבָכָל הַזְּמַן שֶׁנָּתַן לָהֶם יֵשׁ בְּיָדָם
לָקַח מִכָּל הַחֲפָצִים וְהַבְּשָׂמִים אֲשֶׁר
הָכִין לָהֶם וּלְהַתְּלַבֵּשׁ וּלְהַתְּקַשֵּׁט בָּהֶם כְּמוֹ שִׁירְצוֹ,
וְלִטְבֹּל וּלְטַהֵר עֲצָמָם בְּכָל הַמַּעֲיָנוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת
הָאֵלֶּה שֶׁמִּטְהָרִין וּמוֹנְקִין אוֹתָם מִכָּל הַלְּכָלוּכִים
בְּדֵי שְׂוִיכָלוּ לָבוֹא נְקִיִּים וְטַהוֹרִים לְהִיכַל הַמֶּלֶךְ
מִקְטָרִים מֵר וּלְבוֹנָה, מְלַבְּשִׁים בְּלְבוּשִׁים קְדוֹשִׁים
וְנְקִיִּים הַנְּהוּגִים שֶׁם מְכַתְּרִים בְּכַתְּרֵי דְמִלְכָּא. וְאִז
יֻכְלוּ לְקַבֵּל כָּל הָאוֹצְרוֹת מִתַּנְתַּחְנָם אֲשֶׁר הָכִין
לָהֶם הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר עֵין לֹא רָאָתָה וְכוּ', אֲשֶׁר־
הַזּוֹכָה לָהֶם.

וְהַנְּמָשֵׁל מוֹבֵן מִמִּילָא. נִמְצָא שְׂכָל הַמַּצּוֹת וּמַעֲשֵׂים
טוֹבִים הַכֹּל מֵאֵתוֹ יִתְבָּרַךְ, מִמֵּה שֶׁהָכִין לָנוּ בְּרַחֲמָיו
הַמְּרַבִּים, וְכְמוֹ שֶׁכָּתוּב: "כִּי מִמֶּךָ הַכֹּל וּמִיָּדְךָ נִתְּנוּ
לָךְ". וְכָתִיב: "מִי הַקְּדִימָנִי וְאַשְׁלָם", וְאִין רְאוּי לְקַבֵּל

עֲלֵיהֶם שָׂכַר. רק שְׂבַרְחָמִיּוּ רָצָה לְזַכּוֹת אוֹתָנוּ לְתַן לָנוּ אוֹצְרֵי מִתְּנַת חָנָם כְּאֵלֶּה, לְפִיכֹף הַרְבֵּה לָנוּ תוֹרָה וּמִצְוֹת שֶׁהֵם כָּלֵם תְּקוּנִים וְהַכְּנוֹת לְקַבֵּל עַל יָדָם רַב טוֹב הַצָּפוּן, שֶׁהֵם אוֹצְרֵי מִתְּנַת חָנָם שְׂרוּצָה לְתַן לָנוּ בַּחֲסִדוֹ וּבְרַחֲמָיו וְכֵנ"ל.

וְעַל-כֵּן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל, 'אֵל תִּהְיוּ כְּעַבְדִּים הַמְּשַׁמְשִׁין אֶת הָרַב עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרֶס אֶלָּא וְכוּ', הֵינּוּ כִּי בְּיָדָיו נִקְבַּל רַב טוֹב אֲשֶׁר עֵין לֹא רָאָתָה עַל-יָדֵי מַעֲשֵׂינוּ הַטּוֹבִים, רק שָׁאֲנוּ צְרִיכִים לִידַע הָאֲמַת שְׂכַפֵּי שׁוֹרֵת הַדִּין אֵין מְגִיעַ לָנוּ פָּרֶס מֵאַחַר שֶׁהַכֹּל מֵאֲתוֹ וְכֵנ"ל, רק שֶׁכָּל עֲבוֹדָתָנוּ הוּא שְׂלֹא עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרֶס, רק שְׁעַל-יָדֵי עֲבוֹדָתָנוּ וּמַעֲשֵׂינוּ הַטּוֹבִים יִהְיֶה לָנוּ הַכְּנָה לְקַבֵּל חֲסִדוֹ הַגְּדוֹל שֶׁהֵם אוֹצְרֵי מִתְּנַת חָנָם שִׁיתֵן לָנוּ לְכָל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי מַה שֶׁהַכִּין אֶת עֲצָמוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם לְסַעוּדָתָא דְּמַלְכָּא וּגְדוּלָּיו וּמִידְעָיו, כְּמוֹ שְׂכַתוֹב (יוֹאֵל ה'): "וּבְשָׂרֵידִים אֲשֶׁר ה' קוֹרָא וְכוּ'". וְכֵמוֹ שֶׁפִּרְשׁ רַש"י שָׁם. וְזֶהוּ: 'הָעוֹלָם הַזֶּה דוֹמֵה לְפְרוּזְדוֹר וְהָעוֹלָם הַבָּא לְטָרְקֵלִין, הַתְּקַן עֲצָמָךְ בְּפְרוּזְדוֹר כְּדֵי שֶׁתִּכְנַס לְטָרְקֵלִין' (אָבוֹת ד, הֵינּוּ כֵּנ"ל שֶׁכָּל הָעֲבוֹדָה שְׂבוּזָה

העולם הוא רק בבחינת הכנות כדי לכנס בהיכל המלך, בחינת 'התקן עצמך בפרוודור כדי שתכנס לטרקלין': לקוטי הלכות - חו"מ ב, מתנה ד, אות ז.

יש כבר עכשו בעולם רבי אמת כזה שיש אצלו חסדים נעלמים עד אין קץ ותכלית שאינם כלים לעולם ושלא נתגלו מימות עולם, כי עדין לא עזב חסדו מאתנו, ושהוא יכול לתקן הכל ועל-ידו נתהפרה הכל לטובה ואפלו עוונות נתהפכין לזכויות, והוא קורא וצועק אלינו "גיוואלד, זייט אייך ניט מיאש" [אזהה, אל תיאשו עצמכם], אין שום יאוש בעולם כלל, "גאט איז מיט דיר, בייא דיר, לייעבין דיר" [ה' אתך, אצלה, לידך]. והוא יכול להעלות ולגדל את האמונה הקדושה בעולם עד שאפלו מי שהוא מלכלך מאד ומטבל בשחת ומטבע ביון מצלה ומלבש בבגדים צואים חס ושלום, גם הוא יכול לנקות עצמו ולרחץ ולטהר עצמו במעינות עצותיו ותקונו הקדושים של הצדיק, שמטהרין ומנקין מכל הלכלוכים שנכשלו בהם עד הנה, כדי

שְׂיוֹכְלוּ לָבוֹא נְקִיִּים וְטְהוּרִים לְהִיכֵל הַמֶּלֶךְ וּלְקַבֵּל
 רֵב טוֹב הַצָּפוֹן שֶׁהֵם כָּל הָאוֹצְרוֹת מִתְּנַת חֲנָם אֲשֶׁר
 הֵכִין לָהֶם הַמֶּלֶךְ, אֲשֶׁרֵי הַזֹּכָה לָהֶם: אֲבִי הַנְּחֵל ח"ב, ג.

חֹזֵק חֹזֵק וְנִתְחַזֵּק.

וְאֵל תִּהְיֶה כַּפִּיל הַגָּדוֹל, וְכַגְּמֹל אֶפְלוֹ
 כְּשִׁמְשִׁכְהוּ בְּחֶטְמוֹ הָעֵכֶבֶד לֹא יִבְעַט בּוֹ, וְכֹל
 זֶה מִחֶמֶת שְׂטוֹת שְׂאִין יוֹדֵעַ מִכַּחוֹ. אֲבָל
 נַפְשֵׁי הַפְּקַחַת וְחֹזְקָה: לְקוּטֵי מוֹהַר"ן, שִׁיר נְעִים.

דְּבַרֵי אֱמֶת

שיחה מפּי רבי ישראל דב אודסר זצ"ל מגדל
מעלת רבי נחמן מברסלב זצוק"ל וכתביו
הקדושים

יהיה זמן שכל העולם ילמדו ויחקרו כל הדברים
הקדושים שהשאיר, שגילה בעולם. זה נורא מאד.
הוא גילה בחייו, הוא גילה שירד מן השמים מבול
של כפירה בעולם, ולא יהיה אפשר להנצל מזה.
רק מי שיתקרב אליו - אז הוא יזכה להנצל.

הוא ראה הכל, בכלל ובפרט מה שיהיה.
בכלל ובפרט, עם כל אחד ואחד. את הנפילות
וההתרחקות מהתורה ומהאמונה והתגברות
השקר והטמאה. הוא ראה בכלל את העולם,
ובפרט את כל אחד ואחד, ובשביל זה הוא בא
לעולם, לקרב את העולם להשם יתברך ולתורה,
להפך את העולם, לעשות את העולם מחדש.

כי עכשיו העולם אין חיים בלי אמונה בלי התורה,

אין לנו שום חיים. והעקר החיות שלנו הוא דרבי התורה, דרבי האמונה. נו, וכל העולם רחוקים מזה. יש מינים ממינים שונים, יש כחות, וכל אחד אומר שהוא רוצה לרחם על העולם, הוא יתקן את העולם.

[אז מי צודק?]

מי צודק?! מי שמאמין ברבינו רבי נחמן, שהוא גילה לנו שאנחנו צריכים אליו. מי שרוצה להנצל מהכפירות ומהשקר והטמאה שיש עכשו בעולם, אז אין לו תיבת נח, יש לו רק התיבה, שיכנס בהתיבה, והתיבה הוא רבנו רבי נחמן.

הוא גילה שפלא כמותו עדין לא היה בעולם מיום בריאת העולם, והוא עולה על כל האורות, על כל הצדיקים שהיו, ושום צדיק שום גדול לא יכול לעזור לנו, לקרב אותנו להשם-יתברך ולתורה, רק הוא לבד.

נו, צריכים להאמין בזה, אם לא מאמינים אז יכולים לכפור בכל!

וגם אנחנו רואים מה שהוא גילה בעולם, חכמה

וְדַעַת כְּזָה שְׁעֵדִין לֹא הִיָּה בְּעוֹלָם, בְּשִׁבִיל לְתַקֵּן
 אוֹתָנוּ, לְהַחְזִיר אוֹתָנוּ לְמוֹטָב. וּבְלִי רַבְּנוּ רַבֵּי
 נַחֲמָן אֲנַחְנוּ כְּצֹאן בְּלֹא רוּעָה. מַה יְכוּל לְהִיּוֹת
 מִהַצֹּאֵן? בְּלִי רוּעָה! מִי יִתֵּן לָהֶם לֶאֱכוֹל לְשִׁתוֹת
 וְהַכֵּל מַה שָּׁהִם צְרִיכִים? מִי שְׁרוּצָה, מְחַפֵּשׂ אַמֶּת
 וּמְחַפֵּשׂ לְרַחֵם עַל עֲצָמוֹ, לְקָרֵב עֲצָמוֹ אֶל הַתּוֹרָה
 וְאֶל אֲמוּנָה וּיְרֵאת שָׁמַיִם, וְהֶעֱקֵר - קִיּוּם הַתּוֹרָה
 וְאֲמוּנָה, רַק פֹּה רַק פֹּה אֶצֶל רַבְּנוּ רַבֵּי נַחֲמָן.

אֲנִי כֹל יְמֵי חַיֵּי זְכִיתִי לַעֲמֹל בְּהַסְפָּרִים הַקְּדוּשִׁים,
 וְזְכִיתִי לְהַכִּיר אִישׁ אֶחָד חֲסִיד בְּרֶסֶלַב [רַבֵּי יִשְׂרָאֵל
 קוֹרְדוֹנֶר זצ"ל], אֲנִי הַכְּרַתִּי אֶת הָאִישׁ הַזֶּה, אֲנִי
 נִתְגַּדַּלְתִּי בֵּין גְּדוּלֵי תּוֹרָה, וְחֲסִידוֹת, וּמְחַמִּירִים
 וּמְדַקְדָּקִים בְּמִצְוֹת, וְאֲנִי לֹא שָׁמַעְתִּי מִבְּרֶסֶלַב, לֹא
 שָׁמַעְתִּי מִבְּרֶסֶלַב.

[אֲבָל לְמַה כֹּל כֶּף הַרְבֵּה יְסוּרִים הָיוּ לָךְ בְּגִלְלַת תּוֹרָתוֹ?]

אֲתָה שׂוֹאֵל דְּבַר כְּזָה... קֶשֶׁה לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו, קֶשֶׁה.
 הַבְּעַל-דְּבַר עָשָׂה תַּחְבוּלוֹת לְרַחֵק הָעוֹלָם מִמֶּנּוּ.
 וְהָיָה טוֹעִים, שֶׁהָיוּ גְּדוּלִים מִפְּרִסְמִים בְּעוֹלָם,

בְּשִׁקְרָא! וְהֵם חָלְקוּ עַל רֵבְנֵי רַבֵּי נַחֲמָן, הֵם חָלְקוּ עַל רֵבְנֵי רַבֵּי נַחֲמָן. נוּ, אַזְ הֵם הִרְחִיקוּ אֶת הָעוֹלָם, כִּי הָיָה לָהֶם פְּרִסּוּם גָּדוֹל בְּעוֹלָם - אַבְל בְּשִׁקְרָא! אַבְל סוּף כָּל סוּף אֲנַחְנוּ רוֹאִים, אֲנַחְנוּ רוֹאִים סוּף כָּל סוּף שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, הָאֱמֶת מְנַצַּח תְּמִיד. הָאֱמֶת מְנַצַּח! וְלֹא יִכּוֹלִים לְזוּז אוֹתוֹ בְּשׁוּם אַפָּן!

מִי שֵׁיֵשׁ לוֹ עֵינַיִם וְלֵב וְרוּצָה לְרַחֵם עַל עַצְמוֹ בְּאֱמֶת, הוּא מִבִּין שֶׁאֵין לָנוּ שׁוּם תְּכֵלִית, שֶׁהָעוֹלָם נִבְרָא רַק בְּשִׁבְלֵי עִם יִשְׂרָאֵל שֶׁיִּקְבְּלוּ הַתּוֹרָה וְיִקְיָמוּ אֶת הַתּוֹרָה! לֹא בְּשִׁבְלֵי שִׁיְהִי מְפָרְסָם, לְמַדּוֹן, וְרוּצָה כָּל הַכְּבוֹד שֶׁבְּעוֹלָם, כָּל הַכֶּסֶף שֶׁבְּעוֹלָם.

יְכוֹלִים לְרַאוֹת עֲכָשׁוּ, יְכוֹלִים לְרַאוֹת בְּהַסְפָּרִים שְׁלוֹ שְׁכָל מַה שֶׁאָמַר הוּא אֱמֶת. וְיִצִיב. וְנִכּוֹן. כִּי רוֹאִים - 'סְפוּרֵי מַעֲשִׂוֹת', כָּל מַעֲשֵׂה, הַמַּעֲשֵׂה שֶׁל 'הַשְּׁבַעָה בְּעֵט לִירֵס', 'בַּעַל תְּפִלָּה', וְהַבְּנִים שֶׁנֶּחְלָפוּ וְכָל הַסֵּפֶר הַסְּפוּרֵי מַעֲשִׂוֹת'.

[מה זה ספורי מעשיות?]

הוא ספר מעשיות, רבנו הקדוש רבי נחמן הוא ספר אלו המעשיות ואמר שהוא קבל את זה ממקום שעדין לא קבל משמה שום בן אדם, שום צדיק. ורואים ממש שמעשיות כאלו עדין לא היה בעולם, וכל העולם מתפלאים על כל הדברים שלו, על כל הספרים שלו, על כל דבור שלו, והעקר על ה'ספורי מעשיות'. נראה אם יש בעולם ספורי מעשיות כאלו! וגם בן כל הספרים, נראה הספר 'לקוטי תפלות' - נראה אם יש בעולם עוד ספר כזה! שהוא מאיר בנו בכל מיני חשק, בכל מיני התרחקות, בכל מיני התרחקות, בכל מיני נפילות וירידות שבעולם, בכל הצרות שבעולם.

הוא בכל דבור, בכל דבור שלו... זה הספר 'לקוטי תפלות', זה הספר 'לקוטי מוהר"ן', 'לקוטי הלכות'. 'לקוטי הלכות' זה עשה רבנו רבי נתן תלמידו המבנהק, וזה שער שיהיה לנו איזה משג בהתורות של רבנו רבי נחמן. ובכל מקום שפותחים הוא מאיר בנו, מאיר בנו בכל המקומות שאנחנו נמצאים שם. דבר כזה עדין לא היה בעולם.

אני זכיתי, אני הייתי אחד לפני יותר מששים שנה ועמדתני נגד כל העולם. נגד החברים, נגד הישיבה, נגד גדולים, גדולי תורה גאונים ומפרסמים, שהיה להם פרסום בעולם. וכלם אמרו לי: "מה זה אתה משגע? אתה נעשית חסיד ברסלב?!"

[למה אמרו שאתה משגע?]

למה?! היה מחלקת נו, הם הסתירו את האור של רבנו רבי נחמן. אבל רבנו הקדוש אמר אחרי כל המחלקת, אמר: "גמרתיו ואגמור! נצחתי ואנצח!"

[אז היום כלם צריכים להיות ברסלב?]

כן, בודאי! רבנו רבי נחמן אמר את זה. יש בספרים, מי שלומד בספרים... בחיי מוהר"ן. וזה נמצא בכל הדבורים שלו, בכל התורות שלו רואים את זה, זה גנוז בו. צריכים לחתור ולחקר, לדעת הפונה של כל דבור, אז רואים, רואים הוא צועק אלינו: "בואו בואו בואו!". "אשרקה להם ואקבצם" (וכריה י, ח), הוא צועק אלינו שנתקרב אליו ונקבל את התורה שלו, את התורות שלו, את החכמה שלו, את הדעת

שָׁלוֹ. אִזּוּ אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְאוֹר כְּזֶה שְׁעֵדִין לֹא הָיָה
בְּעוֹלָם, זֶה דְּבַר חֲדָשׁ! זֶה הָעֵנִין שֶׁל רַבֵּנוּ רַבֵּי נַחֲמָן
זֶה אוֹר חֲדָשׁ! אוֹר חֲדָשׁ שֶׁכָּל הָעוֹלָם צְרִיכִים לוֹ! כָּל
הַגְּדוֹלִים וְכָל הַקְּטָנִים וְכָל הַרְחוּקִים וְכָל...

[מֵה חֲדָשׁ רַבֵּי נַחֲמָן?]

מֵה אַתָּה שׂוֹאֵל דְּבַר כְּזֶה?! טוֹב עַל רַגְלֵי אַחַת אֵי
אֲפָשָׁר אֵי אֲפָשָׁר... אֲנִי רְאִיתִי מֵה שְׁחֲדָשׁ, אֲנִי
רְאִיתִי אִישׁ אֶחָד [רַבֵּי יִשְׂרָאֵל קוֹרְדוֹנֶר וְצ"ל] שֶׁהוּא
עָשָׂה כְּלֵי כְּזֶה שְׂאִין בְּעוֹלָם. וְאֲנִי עִמְדָתִי כְּגִבּוֹר
מִלְחָמָה נֶגֶד כָּל הָעוֹלָם, וְאֲנִי הֵייתִי הֵכִי גְרוּעַ שֶׁבְּכָל
הַיְשִׁיבָה. אֲנִי גִדְלָתִי בְּטַבְרִיָּה וְלִמְדָתִי בְּטַבְרִיָּה
בְּ"אוֹר תּוֹרָה", זֶה עַל הַצִּיּוֹן שֶׁל רַבֵּי מֵאִיר בַּעַל
הַנֶּס, מִזְמַן שֶׁנַּעֲשִׂיתִי בַר מְצוּהָ אֲנִי לְמִדְתִּי שָׁמָּה.
וְאֲנִי, נִתַּן לִי הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ נֶפֶשׁ כְּזֶה שְׁחַפְּשֵׁתִי אֲמֶת,
חַפְּשֵׁתִי יִרְאֵת שָׁמַיִם וְאֲמוּנָה. כִּי לְכָל אָדָם יֵשׁ יִצָר
הָרַע, וְאֲנַחְנוּ בָּאֵנוּ לְעוֹלָם רַק לְלַחּוֹם. אֵין לָנוּ שׁוֹם
עֲבוּדָה - רַק לְלַחּוֹם עִם הַיִּצָר הָרַע, עִם הַתְּאוּוֹת,
לְנִקּוֹת עֲצָמוֹ מֵהַבִּלִי עוֹלָם הַזֶּה, כִּי הָעוֹלָם הַזֶּה אֵין
בוֹ כְּלוּם אֵין בוֹ שׁוֹם מִמֶּשׁ, זֶה הַבֵּל, הַבֵּל שֶׁבְּהַבֵּל!

זה כתוב וזה כלם יודעים, אבל לא יודעים איך לצאת מהבוץ.

אני זכיתי לראות חסיד ברסלב. וראיתי חסידים, גדולי תורה, וראיתי שזה בחינת עולם הזה, והאיש הזה הוא לא מהעולם הזה - הוא מהעולם הבא. הוא היה עם פנים וגוף. הוא והגוף שלו וכל המטרה שלו וכל העבודות שלו, הוא היה רק לה', לבד. והוא היה צדיק גנוז מהעולם. הוא עבד ה' עבודה כזו שכל העולם צריכים פתחים, כל הגדולים וכל... כי הוא לקח מהמקור הזה, מהמקור, מרבנו רבי נחמן. הוא מסר את נפשו לקיים כל מה שהוא מלמד אותנו!

יש לנו עכשו מנהיג כזה שאנחנו יכולים לסמוך עליו. והוא מלמד אותנו, יש בעולם חשף גדול, וכל אחד הוא חכם בעיניו. יודעים שבדורות האלו כמה אנחנו רחוקים, מגשמים, ורחוקים מאמת, מהתורה, מיראת שמים, מאמונה. אבל הוא, הוא מכניס בנו אור השם־יתברך, התורה וקיום

הַתּוֹרָה. וְהוּא גְלָה כְּלֵי נֶשֶׁק בְּשִׁבִיל כָּל אֶחָד שְׂיַדַע לְלַחֹם עִם הָרַע, עִם הַתְּאֻוֹת, שְׂיַדַע לְלַחֹם בְּכָל עַת וּזְמַן, בְּכָל יְמֵי חַיָּיו, בְּכָל יוֹם וְיוֹם. כִּי עַל הָאָדָם עוֹבֵר שְׁנוּיִים, יֵשׁ תְּקוּפָה שֶׁהוּא עוֹבֵר כָּכָה. נוֹ, צָרִיף לְדַעַת אֵיךְ לְלַחֹם וְאֵיךְ לְנַצַּח, וְאֵיךְ לַעֲמֹד בְּקִשְׁרֵי הַמְּלַחְמָה, וְאֵיךְ לְנַצַּח. בְּכָל דְּבוּר שֶׁלּוֹ בְּכָל דְּבוּר שֶׁלּוֹ. עַל-כֵּן אֲנִי אֲמַרְתִּי לָךְ מְזִמֵּן, בְּכָל פַּעַם שֶׁבָאתָ, אֲנִי מֵיַעַץ לָךְ אֲנִי אֶתֵּן לָךְ עֲזָרָה: תֵּן אֶת הַמֶּחַ וְהַלֵּב לְרַבְּנוּ רַבֵּי נַחֲמָן! לַעֲסֹק בְּהַסְפָּרִים הָאֵלּוּ, לֹא בְּשִׁבִיל רַק לְלַמֵּד. לַעֲשׂוֹת כָּל מַה שֶׁהוּא מְלַמֵּד אוֹתָנוּ, יִהְיֶה לָנוּ מְסִירַת נַפְשׁ לְקִיָּם אֶת זֶה כִּי זֶה כָּל חַיֵּינוּ!

זֶה מִמֶּשׁ אֲנִי רוֹאֶה עֲכָשִׁיו, אֲנִי כָּל כַּף... לֹא עֲלִיכֶם, חוֹלָה וּבַעַל יִסּוּרִים וְאֲנִי בַּצַּעַר גְּדוֹל, לֹא עֲלִיכֶם לֹא עֲלִיכֶם, וְאֲנִי לֹא יְכוּל לְדַבֵּר. וְאֲנִי מִתְּפִלָּא עָלַי אֵיךְ אֲנִי יוֹשֵׁב וּמְדַבֵּר דְּבוּרִים, אֲנִי לֹא יְכוּל לְדַבֵּר מְגֻדֵל הַיִּסּוּרִים שֵׁישׁ לִי, לֹא עֲלִיכֶם. אֲבָל הוּא, הוּא מְחִיָּה אוֹתִי בְּכָל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלַי, בְּכָל יְמֵי חַיֵּי, וְגַם עֲכָשִׁיו בַּעַת זְקֵנָה הוּא לֹא עוֹזֵב!

הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ מְקַדִּים רְפוּאָה לַמַּכָּה, וְהוּא בְּזִמְנוֹ הוּא רֹאֶה מַה שֵׁיַעֲבֹר עַל הָעוֹלָם, עַל עַם יִשְׂרָאֵל,

בְּכֹל וּבְפֶרֶט עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד. וְהוּא הַכִּין לָנוּ תְרוּפוֹת וּרְפוּאוֹת לְהַחֲיוֹת אוֹתָנוּ וּלְהַפֵּךְ כָּל הָרַע שֶׁבָנוּ לְטוֹב. יֵשׁ תּוֹרָה בְּלִקְוֵי מוֹהֲרָן... רַבְנוּ הַקְדוֹשׁ, הוּא עוֹלָה עַל הַכֹּל!

[הוא אמר מתי יבוא המשיח?]

בִּיאַת הַמְּשִׁיחַ תְּלוּי בְּזָה - שֶׁהָעוֹלָם יִתְקַרְבוּ לְרַבְנוּ רַבֵּי נַחֲמָן.

[רק בשיתקרבו? רק אז יבוא המשיח?]

בְּיָדָאֵי. זֶה סוּדוֹת! הָעֵקֶר בִּיאַת הַמְּשִׁיחַ, מֵה זֶה בִּיאַת הַמְּשִׁיחַ? אֲנַחְנוּ נִהְרַג כָּל הַגּוֹיִם?! וְנִלְחוּם?! בִּיאַת הַמְּשִׁיחַ זֶה יְקוּיִם הַפְּסוּק "וּמְלֶאכֶה הָאָרֶץ דַּעַה אֶת הַשֵּׁם כַּמִּים לַיָּם מְכַסִּים" (ישעיהו יא, ט), כָּל הָאָרֶץ! "וּמְלֶאכֶה הָאָרֶץ דַּעַה אֶת הַשֵּׁם!"

נו וְעַכְשָׁיו אֲנַחְנוּ בְּחֶשֶׁף. כָּל אֶחָד, לֹא חוֹשְׁבִים עַל הָעוֹלָם הַבָּא. אֲפִילוּ הַיְשִׁיבוֹת, אֲפִילוּ לּוֹמְדִים תּוֹרָה, אֲבָל הַלְמוּד הוּא... בְּתוֹרָה יֵשׁ שְׁנֵי פָחוֹת, יֵשׁ סֵם חַיִּים וְסֵם מוֹת, אֲפָשֶׁר לְלַמֵּד וּלְלַמֵּד לְהַפֵּךְ, בֵּן.

הָאוֹר יֵשְׁנוּ בְּעוֹלָם, רַבְנוּ רַבֵּי נַחֲמָן הוּא נִמְצָא בְּעוֹלָם. וְכֹל אֶחָד מִי שֵׁישׁ לוֹ שְׁכָל וּמִי שְׁרוּצָה

לְרַחֵם עַל עֲצֻמוֹ שְׁלֵא יִבְלֶה אֶת הָעוֹלָם בְּהַבֵּל וְרִיק
 רַק בְּהִתְאַוּוֹת לַגּוֹף... אֲנַחְנוּ בָּאֵנוּ לְעוֹלָם בְּשִׁבִיל
 לְנִקּוֹת עֲצֻמְנוּ, בְּכַח הַתּוֹרָה, לְקַדֵּשׁ עֲצֻמְנוּ. "וְהֵייתֶם
 קְדוֹשִׁים", "קְדוֹשִׁים תִּהְיוּ!" (ויקרא יא כ; יט, ב).

נוּ וְעַכְשָׁיו הָעוֹלָם... אֶפְלוּ לּוֹמְדִים תּוֹרָה - אֲבָל
 בְּשִׁבִיל שְׂיֵהִיָּה לְמִדָּן, שְׂיֵהִיָּה מְפָרְסָם, שְׂיֵהִיָּה רַב,
 שְׂיֵהִיָּה רַבִּי, אֲבָל הָאֲמֵת חָסֵר. הָעוֹלָם בַּחֲשֵׁךְ. רַק
 רַבֵּנוּ רַבִּי נַחֲמָן הוּא הוּא הָאוֹר שֶׁמְאִיר בְּכָל אֶחָד
 לְכָל הָעוֹלָם לְכָל אֶחָד וְאֶחָד. כִּכָּה הוּא אָמַר.

נוּ, מִי שְׂרוּצָה לְרַחֵם עַל עֲצֻמוֹ צְרִיף לְהֶאֱמִין
 בְּדַבּוּרָיו הַקְּדוֹשִׁים, כִּי הוּא הִיָּה קְדוֹשׁ עֲלִיּוֹן, צְדִיק
 כְּזֶה שֶׁעֵדִין לֹא הִיָּה בְּעוֹלָם. הוּא נִשְׁמַת מִשָּׂה רַבֵּנוּ,
 כִּכָּה הוּא גָּלָה בְּהַסְפָּרִים. וְהוּא מְשִׁיחַ, הוּא אוֹר
 שֶׁל מְשִׁיחַ, כֵּן. הוּא אָמַר שֶׁהוּא כְּבָר הִכִּין לְמְשִׁיחַ
 שֶׁלְחַן עָרוּף. בְּשִׂרׁוּצִים לַעֲשׂוֹת שְׂמֵחָה, סְעֵדָה, אֹז
 צְרִיכִים לְקִנּוּת וּלְבִשָּׁל, עַד שֶׁמְכִינִים, עַד שְׁנוֹתָנִים
 עַל הַשְּׁלַחָן. הוּא כְּבָר הִכִּין כְּבָר עַל הַשְּׁלַחָן הַכֹּל
 מוּכָן. וּמִי שְׂרוּצָה לְרַחֵם עַל עֲצֻמוֹ וְחוֹשֵׁב עַל
 הַתְּכָלִית... כִּי אֲנַחְנוּ רוֹאִים שֶׁהָעוֹלָם הַזֶּה לֹא
 קְבוּעַ, הַזְּמַן פּוֹרֵחַ וְעַכְשָׁיו הֵנָּה אֲנַחְנוּ פֹּה וּמָחָר לֹא

יודעים מה שיהיה, ואפלו אם נחיה אף שנים,
דבר שכלה אין לו ממש, סוף כל סוף כלה.

וראיתי איש כזה [רבי ישראל קורדונר וצ"ל] שהוא
היה חי בעולם הזה בלי כל התאוות, הוא נקה את
הגוף מכל התאוות. למשל, אני ראיתי שהוא אכל
לחם עם מים, לחם ותה, בלי סוכר. והוא היה חי
חיים טובים יותר מכל העולם. הענג שלו מהתורה,
מכל מצוה, מהתפלה ומהתורה, מעבודת השם,
מכל מצוה, הוא היה מתגעגע הוא היה מתפלל
להשם שיעזר לו איזה מצוה לקיים. זה עקר המטרה
שלנו! זה עקר החיות שלנו! זה חסר.

בלי רבנו רבי נחמן אגנחנו אבודים. אבל כשזוכים
להתקרב אליו וללכת בדרכיו, לקיים מה שלומד
אותנו, אז אגנחנו זוכים מה שכל הדורות עד הנה
לא זכו בזה! מה שאגנחנו יכולים לזכות עלידי כל
דבור של רבנו רבי נחמן!

אני שמע שהטלויזיה, ויש פרופסורים וחכמי
הטבע וכל החכמים שבעולם הם מתפעלים, הם

מְדַבְּרִים עַל רַבֵּנוּ רַבֵּי נַחֲמָן וְהֵם מְתַפְּלָאִים, הֵם אוֹמְרִים שְׂאִין דְּבַר כְּזֶה בְּעוֹלָם! כֵּן כֵּן! עַל ה'סְפוּרֵי מַעֲשֵׂיֹת, וְעַל כָּל דְּבוּר שְׁלוֹ!

[סְפוּרֵי מַעֲשֵׂיֹת זֶה דְּבַר עֲמוּק]

זֶה סוּדוֹת הַתּוֹרָה... הוּא מְכַנֵּס בְּנוּ ב'סְפוּרֵי מַעֲשֵׂיֹת'... אָבֵל צְרִיכִים לְקַבֵּל, וְגַם כֵּן אֶפִּילוּ כְּמוֹ שֶׁהוּא! מִי שֶׁמִּתְגַּעְגַּע וְרוֹצֵה לְרַחֵם עַל עֲצָמוֹ וּמְחַפֵּשׁ רְפוּאָה וְקוֹרֵא ב'הַסְפוּרֵי מַעֲשֵׂיֹת', בְּכָל דְּבוּר בְּכָל הַסְפָּרִים שְׁלוֹ, הוּא מוֹצֵא הַכֹּל מֵה שְׁנַחוּץ לוֹ בְּכָל יְמֵי חַיָּו.

כְּשׁוֹכֵתִי לְהִתְקַרֵּב לְרַבֵּנוּ רַבֵּי נַחֲמָן הָיָה כָּל הָעוֹלָם כָּל כֹּף רְחוּקִים, וְהָיָה חֲסִידִים, חֲסִידִים יִרְאֵי הַשֵּׁם, מְחַמְרִים וּמְדַקְדְּקִים. וְכָל מִי שֶׁהָיָה חֲסִיד יוֹתֵר גָּדוֹל, הָיָה שׁוֹמֵר אֶת עֲצָמוֹ לֹא לְנַגֵּעַ בְּסְפוּרֵי רַבֵּי נַחֲמָן, בְּסְפוּרֵי בְּרִסְלָב. אֲנִי רְאִיתִי אֶת זֶה!

אֲנִי הִבֵּאתִי אֶתִּי סֵפֶר מְחַסִּידֵי בְּרִסְלָב לְבֵית הַכְּנֶסֶת וְנִתְּתִי אֶת זֶה עַל הַשְּׁלַחַן שְׁאֲנִי יֹשֵׁבֵתִי, וְנִתְּתִי אֶת זֶה בְּכַוְנָה אוֹלֵי מִיִּשְׁהוּ יִקְרָא אִיזָה דְּבוּר, וְהָיָה

חֲסִידִים כְּאֵלֶּה שְׁלֹא רָצוּ לְנַגֵּעַ לֹא רַק בְּסִפְרָא, אֲפִילוּ
 בְּהַשְׁלַחַן! אֲנִי רְאִיתִי אֶת זֶה! וְגַם כֵּן אֲפִילוּ אִם הָיָה
 מִיִּשְׁהוּ רוֹצֵה לְהִתְקַרֵּב לֹא הָיָה יָכוֹל, כִּי הוּא הָיָה
 מְקַבֵּל שֵׁם שֶׁל מְשַׁע - "הוּא בְּרִסְלָבֵר".

לֹא הָיָה לְהַשִּׁיג שׁוּם סֵפֶר. מוֹרֵי הַקְּדוּשׁ רַבֵּי יִשְׂרָאֵל
 [קוֹרְדוֹנֵר] הוּא נָתַן לִי קֶצֶת אֵיזָה סִפְרִים, אָבֵל לֹא
 הָיָה לְקִנּוּת. וְהַיּוֹם בְּרוּךְ הַשֵּׁם בְּרוּךְ הַשֵּׁם... רוֹאִים,
 זֶה סִימָנִים עַל הַגְּאֻלָּה! הַיּוֹם מְדַפְּיִסִים, וַיֵּשׁ הַרְבֵּה
 נְפֻשׁוֹת מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁמִּתְקַרְבִּים. לֹא כָּל אֶחָד שׁוֹה,
 כְּפִי הָרֶצוֹן - כְּכֹה זוֹכִים. כְּפִי שְׁאַנְחָנוּ מוֹסְרִים אֶת
 נַפְשָׁנוּ בְּשִׁבִיל לְהַכִּיר אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְהַתּוֹרָה,
 וְלִידַע שֶׁהָעוֹלָם הַזֶּה הֵבֵל! הָעֵקֶר הַתְּכֵלִית הִיא
 רַק לְעִבּוֹד אֶת הַשֵּׁם, לְעִבּוֹד הַשֵּׁם תָּמִיד, לְקַיֵּם
 הַתּוֹרָה. זֶהוּ עֵקֶר בֵּיאת הַמְּשִׁיחַ - לְקַרֵּב כָּל הָעוֹלָם
 לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְלַתּוֹרָה! לְהַאִיר הָאֱמוּנָה בְּעוֹלָם.
 וַיִּדְעוּ אֶת ה'! "וְאֶרְשָׁתִּיךָ לִי", אֵיךְ זוֹכִים לְדַעַת אֶת
 ה' עַל־יְדֵי אֱמוּנָה, "וְאֶרְשָׁתִּיךָ לִי בְּאֱמוּנָה - וַיִּדְעָתָּ
 אֶת ה'" (הוֹשֵׁעַ ב, כב).

צְרִיכִים לְזַכֵּר וּלְשִׁים לֵב לְדְבָרֵי אַמֶּת!

נו, רואים שהעולם, כל העולם התחילו להתפלא על רבנו רבי נחמן. נו, והעקר - האמת. לחפש רק דרך לחיות חיים אמתיים. וזה לא חיים, בלי רבנו רבי נחמן אין לנו, לא יודעים מהתורה ומתשובה, ואנחנו רחוקים לגמרי. הוא מכניס בנו דרך להשם יתברך ולתורה.

רבנו הקדוש רבי נחמן אמר, צריכים למכור כל מה שיש לו בבית בשביל לקנות את הספרים שלו, כן. ומי שאין לו, ימכר כל דבר שנחוץ לו. צריך למכור הכל ולקנות הספרים שלו. נו, כי גם כן אפילו בבית זה שמירה גדולה. והעקר - ללמוד!

מי שרוצה להיות פרופסור, רופא, או צריך לעמל ולהתיגע וללכת לאוניברסיטה וללמוד - אז ידע, אז לאט לאט נעשה רופא. ככה אנחנו צריכים להתמיד, ולשים לב לדברי רבי נחמן מברסלב יותר מכל הספרים, יותר מהכל. זה העקר!

נו, אז צריכים לקנות את כל הספרים שלו. אני

רוֹאֵה שְׁכָל מְקוֹם שְׁפוֹתָחִים הֵם מַחֲיִים אוֹתָנוּ! כָּל
דְּבוּר! הוּא מְכַנֵּס בָּנוּ אוֹר הַשֵּׁם, אוֹר הַתּוֹרָה.

נוּ ה' יִתְבַּרַךְ זֶה כָּל הַבְּרָכָה. "בְּרָכוֹת לְרֹאשׁ
צִדִּיק", זֶה הַבְּרָכָה. שְׁנַבִּיא בְּרָכָה לְבֵיתָנוּ, זֶה כָּל
הַבְּרָכָה וְכָל הַהֲצֻלָּחָה. שְׁנוֹכָה לְקִנּוּת הַסְּפָרִים
וְלִלְמֹד בָּהֶם וּלְקַיֵּם!

צְרִיכִים לְמַסּוֹר אֶת נַפְשָׁנוּ, כָּל הַכֶּסֶף וְכָל הַכְּנֶסֶה
שֵׁישׁ לְאָדָם - רַק לְרֵכֶשׁ עוֹד סֵפֶר, עוֹד סֵפֶר, כָּל
הַסְּפָרִים. וְלִקְרֹא בָהֶם עַל מְנַת לְקַיֵּם. הוּא מְלַמֵּד
אוֹתָנוּ אֵיךְ לְהִתְגַּבֵּר עַל כָּל הַמְּכַשׁוּלִים, כִּי
הָעוֹלָם הַזֶּה יֵשׁ עַל הָאָדָם תַּמִּיד מְלַחְמוֹת כְּבִדּוֹת,
בְּמִלְחָמָה צְרִיכִים כְּלֵי נֶשֶׁק, וְזֶה הַכְּלֵי נֶשֶׁק שְׁאַנְחָנוּ
צְרִיכִים. עַכְשָׁיו.

* נַחַם נַחֲמָן מֵאוֹמֵן *

זֶה שְׁמוֹ נֶאֱמַר לוֹ תִּקּוֹן הַכֶּלֶלִי

הוא תקון הברית (כמבאר בלקוטי מוהר"ן ח"א כט אות ד),
והוא תקון למקרה לילה חס ושלום, לומר
אלו העשרה מזמורי תהלים באותו היום
שקרה לו.

הוציאו מההעלים אל הגלוי, אדונינו מורנו
ורבנו הקדוש צדיק יסוד עולם, נחל נובע
מקור חכמה, רבנו נחמן בן פינא בן שמחה,
נַחַם נַחֲמָן מֵאוֹמֵן זָכַר צְדִיק וְקָדוֹשׁ
לְבָרְכָהּ, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ אָמֵן:

טוב לומר זאת לפני העשרה מזמורים

הריני מקשר עצמי באמירת העשרה מזמורי תהלים אלו לכל הצדיקים האמתיים שבדורנו, ולכל הצדיקים האמתיים שוכני עפר קדושים אשר בארץ המה, ובפרט לרבנו הקדוש צדיק יסוד עולם נחל נובע מקור חכמה, רבנו נחמן בן פיגא בן שמחה, נח נחמ נחמן מאומן, אשר גלה ותקן לומר אלו העשרה מזמורי תהלים בשביל תקון הברית, זכותם יגן עלינו ועל כל ישראל, אמן.

קודם שיתחיל באמירת תהלים יאמר זה:

לכו נרננה ליהוה, נריעה לצור ישענו: נקדמה פניו בתודה, בזמרות נריע לו: כי אל גדול יהוה, ומלך גדול על כל אלהים:

הריני מזמן את פי להודות ולהלל ולשבח את בוראי. לשם יחוד קדשא בריך הוא ושכינתה בדחילו ורחימו על-ידי ההוא טמיר ונעלם בשם כל ישראל:

טז «מכתם לדוד, שמרני אל כי חסיתי בך: » אמרת ליהוה אדני אתה, טובתי בל עליך: » לקדושים אשר בארץ המה, ואדירי כל חפצי בם: » ירבו עצבותם אחר מהרו, בל אסוף נספיהם מדם, ובל אשא את שמותם על שפתי: » יהוה מנת חלקי וכוסי, אתה תומיד גורלי: » חבלים נפלו לי בנעמים, אף נחלת נפדה עלי: » אברך את יהוה אשר יעצני, אף לילות יסרוני כליותי: » שויתי יהוה לנגדי תמיד, כי מימיני בל אמוט: » לכן שמח לבי ויגל כבודי, אף בשרי ישכן לבטח: » כי לא תעזב נפשי לשאול, לא תתן חסידך לראות שחת: » תודיעני ארח חיים, שבע שמחות את פניך, נעמות בימינך נצח:

לב « לדוד משפיל, אשרי נשוי פשע כסוי חטאה: » אשרי אדם לא יחשב יהוה לו עון, ואין ברוחו רמיה: » כי החרשתי בלו עצמי, בשאגתי כל היום: » כי יומם ולילה תכבד עלי ידך, נהפך לשדי בחרבני קוץ סלה: » חטאתי אודיעך ועוני

תקון הפללי

לא כסיתי, אמרתי אודה עלי פשעי ליהוה, ואתה
 נשאת עון חטאתי סלה: ^ה על זאת ותפלל כל חסיד
 אליך לעת מצא, רק לשטף מים רבים אליו לא
 יגיעו: ^ו אתה סתר לי [כאן צריך להפסיק מעט] מצר תצרני,
 רני פלט תסובבני סלה: ^ז אשפילך ואורך בדרך זו
 תלך, איעצה עליך עיני: ^ח אל תהיו כסוס כפרד אין
 הבין, במתג ורסן עדיו לבלום בל קרב אליך: ^ט רבים
 מכאובים לרשע, והבוטח ביהוה חסד יסובבנו:
^י שמחו ביהוה וגילו צדיקים, והרנינו כל ישרי לב:

מא ^א למנצח מזמור לדוד: ^ב אשרי משפיל אל
 דל, ביום רעה ימלטהו יהוה: ^ג יהוה ישמרהו ויחיהו
 ואשר בארץ, ואל תתנהו בנפש איביו: ^ד יהוה
 יסעדנו על ערש דוי, כל משכבו הפכת בחליו:
^ה אני אמרתי יהוה חנני, רפאה נפשי כי חטאתי
 לך: ^ו אויבי יאמרו רע לי, מתי ימות ואבד שמו:
^ז ואם בא לראות שוא ידבר, לבו יקבץ און לו,
 יצא לחוץ ידבר: ^ח יחד עלי יתלחשו כל שנאי, עלי

יחשבו רעה לי: ^א דבר בליעל יצוק בו, ואשר שכב
לא יוסיף לקום: ^ב גם איש שלומי אשר במחתי בו
אוכל לחמי, הגדיל עלי עקב: ^ג ואתה יהוה חנני
והקימני, ואשלמה להם: ^ד בזאת ידעתי כי חפצת
בי, כי לא יריע איבי עלי: ^ה ואני בתמי תמכת בי,
ותציבני לפניך לעולם: ^ו ברוך יהוה אלהי ישראל
מהעולם ועד העולם, אמן ואמן:

מב ^א למנצח משפיל לבני קרח: ^ב כאיל תערוג על
אפיקי מים, כן נפשי תערוג אליך אלהים: ^ג צמאה
נפשי לאלהים לאל חי, מתי אבוא ואראה פני
אלהים: ^ד היתה לי דמעתו לחם יומם ולילה, באמר
אלי כל היום איה אליך: ^ה אלה אזכרה ואשפכה
עלי נפשי, כי אעבר בסף אידים עד בית אלהים,
בקול רנה ותודה המון חונג: ^ו מה תשתוחחי נפשי
ותהמי עלי, הוחילי לאלהים כי עוד אודנו ישועות
פניו: ^ז אלהי, עלי נפשי תשתוחח, על-כן אזכרך
מארץ ירדן וחרמונים מהר מצער: ^ח תהום אל

תקון הפללי

תהום קורא לקול צנוריה, כל משבריה וגליה עלי
עברו: ^א יומם יצוה יהוה חסדו וכלילה שירה עמי
תפלה לאל חיי: ^ב אומרה לאל סלעי למה שכחתני,
למה קדר אלך בלחץ אויב: ^ג ברצח בעצמותי
חרפוני צוררי, באמרם אלי כל היום איה אלהיך:
^ד מה תשתוחחי נפשי ומה תהמי עלי, הוחילי
לאלהים כי עוד אודנו, ישועת פני ואלהי:

נט ^א למנצח אל תשחת לדוד מכתם, בשלח
שאול וישמרו את הבית להמיתו: ^ב הצילני מאיבו,
אלהי, ממתקוממי תשגבני: ^ג הצילני מפעלי און,
ומאנשי דמים הושיעני: ^ד כי הנה ארבו לנפשי,
יגורו עלי עזים, לא פשעי ולא חטאתי יהוה: ^ה בלי
עון ירוצון ויכוננו, עורה לקראתי וראה: ^ו ואתה
יהוה אלהים צבאות אלהי ישראל, הקיצה לפקד
כל הגוים, אל תחן כל בגדי און סלה: ^ז ישובו לערב
יהמו ככלב ויסובבו עיר: ^ח הנה יביעון בפיהם
חרבות בשפתותיהם, כי מי שמע: ^ט ואתה יהוה

תִּשְׁחַק לָמוֹ, תִּלְעַג לְכָל גּוֹיִם: ^א עֲזוּ אֱלֹהֵי אֲשֶׁמְרָה,
 כִּי אֱלֹהִים מְשֻׁבְּבִי: ^ב אֱלֹהֵי חֲסָדֵי יְקֻדְמִנִי, אֱלֹהִים
 יִרְאוּנִי בְּשִׁרְרִי: ^ג אֵל תִּהְרַגְם פֶּן יִשְׁכַּחוּ עַמִּי, הַנִּיעֵמוּ
 בְּחִילְךָ וְהוֹרִידֵמוּ, מִגִּנְנוּ אֲדָנִי: ^ד חֲטֵאת פִּימוּ דְבַר
 שְׁפָתַימוּ וַיִּלְכְּדוּ בְּגֹאוֹנָם, וּמֵאֲלֵה וּמִפְּחַשׁ יִסְפְּרוּ:
^ה כִּלְה בְּחֻמָּה כִּלְה וַאֲיַנְמוּ, וַיִּדְעוּ כִּי אֱלֹהִים מִשַּׁל
 בְּיַעֲקֹב לְאַפְסֵי הָאָרֶץ סָלָה: ^ו וַיֵּשְׁבוּ לָעָרֵב יִהְמוּ
 כִּכְלָב וַיִּסּוּבְּבוּ עִיר: ^ז הִמָּה יִנְיַעוֹן לְאָכֵל, אִם לֹא
 יִשְׁבְּעוּ וַיִּלְיִנוּ: ^ח וַאֲנִי אֲשִׁיר עֲזָךְ וְאַרְנֵן לְבַקֵּר חֲסֻדְךָ,
 כִּי הָיִיתָ מְשֻׁבָּב לִי וּמְנוּס בְּיוֹם צָר לִי: ^ט עֲזוּ אֱלֹהֵי
 אֲזַמְרָה, כִּי אֱלֹהִים מְשֻׁבְּבֵי אֱלֹהֵי חֲסָדֵי:

עז ^א לְמַנְצַחַת עַל יְדוּתוֹן לְאַסָּף מִזְמוֹר: ^ב קוֹלִי אֶל
 אֱלֹהִים וְאַצְעָקָה, קוֹלִי אֶל אֱלֹהִים וְהֶאֱזִין אֵלַי:
^ג בְּיוֹם צָרָתִי אֲדָנִי דְרָשְׁתִּי, יְדֵי לִילָה נִגְרָה וְלֹא תִפּוּג,
 מֵאֲנָה הַנְּחָם גַּפְשִׁי: ^ד אֲזַכְּרָה אֱלֹהִים וְאֶהְמִיָּה,
 אֲשִׁיחָה וְתִתְעַטֵּף רוּחִי סָלָה: ^ה אַחֲזֵת שְׁמֵרוֹת
 עֵינַי, נִפְעַמְתִּי וְלֹא אֲדַבֵּר: ^ו חֲשַׁבְתִּי יָמִים מִקֶּדֶם,

תקון הפללי

שְׁנוֹת עוֹלָמִים: ^א אֶזְכְּרָה נְגִינָתִי בַּלַּיְלָה, עִם לִבִּי
אֲשִׁיחָה, וַיַּחֲפֹשׂ רוּחִי: ^ב הֲלֵעוֹלָמִים יִזְנַח אֲדֹנָי, וְלֹא
יִסֹּף לְרִצּוֹת עוֹד: ^ג הָאֵפֶס לְנִצַּח חֶסֶדּוֹ, גָּמַר אָמַר
לְדָר וָדָר: ^ד הַשְּׂכַח חֲנוּת אֵל, אִם קָפֵץ בְּאֵף רַחֲמָיו
סָלָה: ^ה וְאָמַר חֲלוּתִי הִיא, שְׁנוֹת יָמַינַי עָלְיוֹן: ^ו אֶזְכְּרֶה
מֵעַלְלֵי יְהוָה, כִּי אֶזְכְּרָה מְקוֹם פְּלֹאֲךָ: ^ז וְהִגִּיתִי בְּכָל
פְּעֻלָּךְ, וּבַעֲלִילוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה: ^ח אֱלֹהִים, בְּקֹדֶשׁ
דְּרָכֶךָ, מִי אֵל גָּדוֹל בְּאֱלֹהִים: ^ט אֲתָה הָאֵל עֹשֶׂה
פְּלֹא, הוֹדַעְתָּ בְּעַמִּים עֲזָךְ: ^י גָּאֲלֵת בְּזָרוּעַ עַמְּךָ,
בְּנֵי יַעֲקֹב וַיֹּסֶף סָלָה: ^{יא} רָאוּךְ מַיִם אֱלֹהִים, רָאוּךְ
מַיִם יַחִילוּ, אֵף יִרְגְּזוּ תְהַמּוֹת: ^{יב} זָרְמוּ מַיִם עֲבוֹת,
קוֹל נְתָנוּ שְׁחָקִים, אֵף חֲצֹצִיף יִתְהַלְכוּ: ^{יג} קוֹל רַעֲמָךְ
בַּגְּלִגֹּל הָאִירוּ בְּרָקִים תִּבֵּל, רָגְזָה וַתִּרְעַשׂ הָאָרֶץ:
^{יד} בָּיִם דְּרָכֶךָ וַיִּשְׁבִּילְךָ בְּמַיִם רַבִּים, וְעַקְבוֹתֶיךָ לֹא
נָדְעוּ: ^{טו} נְחִית כְּצֹאן עַמְּךָ, בְּיַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:

צ ^א תִּפְלָה לְמֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים, אֲדֹנָי מְעוֹן אֲתָה
הָיִיתָ לָנוּ בְּדָר וָדָר: ^ב בְּטָרִם הָרִים יִלְדוּ וַתְּחַוֵּל אָרֶץ

וְתִבֵּל, וּמַעֲוָלָם עַד עוֹלָם אֶתְּהָ אֵל: ^ג תָּשֻׁב אָנוּשׁ
 עַד דָּבָא, וְתֹאמַר שׁוּבוּ בְּנֵי אָדָם: ^ה כִּי אֶלְפָּ שָׁנִים
 בְּעֵינֶיךָ כְּיוֹם אֶתְמוֹל כִּי יַעֲבֹר, וְאַשְׁמֹרֶה בַלְיָלָה:
^ה זְרַמְתֶּם שָׁנָה יְהִיו, בְּבִקְרָא פְּחָצִיר יַחֲלֹף: ^ה בְּבִקְרָא
 יִצְיִן וְחֲלֹף, לְעָרֵב יְמוֹלֵל וְיִבֹשׁ: ^ה כִּי כָלִינוּ בְּאַפְּךָ,
 וּבְחֻמְתְּךָ נִבְהָלְנוּ: ^ה שָׁתָה עֹנֹתֵינוּ לְנִגְדֶּךָ, עָלְמֵנוּ
 לְמֵאוֹר פְּנִידָה: ^ט כִּי כָל יָמֵינוּ פָּנוּ בְּעִבְרַתְךָ, כָּלִינוּ
 שָׁנֵינוּ כְּמוֹ הֶגְהָה: ^ה יָמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בָהֶם שְׁבָעִים שָׁנָה,
 וְאִם בְּגִבּוֹרֵת שְׁמוֹנִים שָׁנָה, וְרַהֲבָם עָמַל וְאוֹן, כִּי גֹז
 חַיִּשׁ וְנִעְפָּה: ^ט מִי יוֹדֵעַ עֵז אֶפְרָיִם, וְכִירָאֲתָךְ עִבְרַתְךָ:
^ט לְמִנּוֹת יָמֵינוּ כֵּן הוֹדַע, וְנִבְא לְבַב חֲכָמָה: ^ט שׁוּבָה
 יְהוָה עַד מָתִי, וְהִנָּחֵם עַל עִבְדֶּיךָ: ^ט שְׁבָעֵנוּ בְּבִקְרָא
 חֲסִדֶּךָ, וְגִרְנָנָה וְנִשְׁמָחָה בְּכָל יָמֵינוּ: ^ט שְׁמַחְנוּ כִּימוֹת
 עֲנִיתָנוּ, שְׁנוֹת רָאִינוּ רָעָה: ^ט יִרְאֶה אֵל עִבְדֶּיךָ פְּעֻלָּךְ,
 וְהִדְרֶךָ עַל בְּנֵיהֶם: ^ט וְיְהִי נָעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ,
 וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כִּימוֹת עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כִּימוֹתֵנוּ:

קָה ^ט הוֹדוּ לַיהוָה קְרָאוּ בְשִׁמוֹ, הוֹדִיעוּ בְּעַמִּים

תקון הפללי

עֲלִילוֹתָיו: ^ב שִׁירוּ לוֹ זִמְרוּ לוֹ, שִׁיחוּ בְּכָל נִפְלְאוֹתָיו:
^ג הִתְהַלְלוּ בְּשֵׁם קִדְשׁוֹ, יִשְׂמַח לֵב מִבְּקִשֵׁי יְהוָה:
^ד הִדְרִשׁוּ יְהוָה וְעֹזוֹ, בִּקְשׁוּ פָּנָיו תָּמִיד: ^ה זְכְרוּ נִפְלְאוֹתָיו
אֲשֶׁר עָשָׂה, מִפְתֵּיּוֹ וּמִשְׁפְּטֵי פִּיו: ^ו זֶרַע אֲבָרָהִם
עֲבָדוּ, בְּנֵי יַעֲקֹב בְּחִירָיו: ^ז הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, בְּכָל
הָאָרֶץ מִשְׁפְּטָיו: ^ח זְכֹר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ, דְּבַר צְוָה לְאֶלֶף
דוֹר: ^ט אֲשֶׁר כָּרַת אֶת אֲבָרָהִם, וַיִּשְׁבּוּעַתּוֹ לְיִשְׁחָק:
^י וַיַּעֲמִידָהּ לְיַעֲקֹב לְחֶק, לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם:
^{יא} לֵאמֹר לְךָ אֶתֵּן אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן, חֶבְל נַחֲלַתְכֶם:
^{יב} בְּהִיּוֹתֶם מְתֵי מִסְפָּר, כְּמַעַט וְגָרִים בָּהֶ: ^{יג} וַיִּתְהַלְכוּ
מִגּוֹי אֶל גּוֹי, מִמַּמְלַכָּה אֶל עַם אֲחֵר: ^{יד} לֹא הִנִּיחַ אָדָם
לְעַשְׂקֶם, וַיִּזְכַּח עֲלֵיהֶם מְלָכִים: ^{טו} אֵל תִּגְעוּ בְּמִשְׁיַחִי,
וְלִנְבִיאֵי אֵל תִּרְעוּ: ^{טז} וַיִּקְרָא רָעַב עַל הָאָרֶץ, כָּל מִטָּה
לְחֶם נִשְׁבַּר: ^{יז} שָׁלַח לִפְנֵיהֶם אִישׁ, לְעַבֵּד נִמְכַר יוֹסֵף:
^{יח} עָנּוּ בִּכְפָל רִגְלוֹ, בְּרֹזַל בָּאָה נִפְשׁוֹ: ^{יט} עַד יַעַת בֹּא
דְּבָרוֹ, אִמְרַת יְהוָה צִרְפָּתָהּ: ^כ שָׁלַח מֶלֶךְ וַיִּתִּירֶהוּ,
מִשַּׁל עַמּוּם וַיִּפְתַּחְהוּ: ^{כא} שָׁמוּ אָדוֹן לְבֵיתוֹ, וּמִשַּׁל

בְּכֹל קִנְיָנוּ: ^{כג} לְאָסֹר שָׁרֵיו בְּנַפְשׁוֹ, וּזְקָנָיו יַחֲסִים:
^{כד} וַיָּבֵא יִשְׂרָאֵל מִצְרַיִם, וַיַּעֲקֹב גַּר בְּאֶרֶץ חָם: ^{כה} וַיִּפְרֹ
אֶת עַמּוֹ מְאֹד, וַיַּעֲצֵמְהוּ מִצְרָיו: ^{כו} הִפְךָ לָבָם לְשָׂנֵא
עַמּוֹ, לְהַתְּנִיף בְּעַבְדָּיו: ^{כז} שָׁלַח מֹשֶׁה עֲבָדָיו, אֶהְרֹן
אֲשֶׁר בָּחַר בּוֹ: ^{כח} שָׂמוּ בָם דְּבָרֵי אֹתוֹתָיו, וּמִפְתִּים
בְּאֶרֶץ חָם: ^{כט} שָׁלַח חֲשָׁף וַיַּחֲשֹׁף, וְלֹא מָרוּ אֶת
דְּבָרוֹ: ^ל הִפְךָ אֶת מִימֵיהֶם לָדָם, וַיָּמַת אֶת דֹּגְתָם:
^{לא} שָׂרֵץ אֲרָצָם צִפְרֹדְדַיִם, בַּחֲדָרֵי מַלְכֵיהֶם: ^{לב} אָמַר
וַיָּבֵא עָרֹב, כַּנִּים בְּכָל גְּבוּלָם: ^{לג} נָתַן גְּשָׁמֵיהֶם בָּרֹד,
אִשׁ לְהָבוֹת בְּאֲרָצָם: ^{לד} וַיֵּךְ גִּפְנִים וּתְאֵנֹתָם, וַיִּשְׁפֹּר
עֵץ גְּבוּלָם: ^{לה} אָמַר וַיָּבֵא אֲרָפֶה, וַיִּלַּק וַאֲיִן מִסִּפְרֵי:
^{לו} וַיֹּאכַל כָּל עֵשֶׂב בְּאֲרָצָם, וַיֹּאכַל פְּרִי אֲדָמָתָם: ^{לז} וַיֵּךְ
כָּל בְּכוֹר בְּאֲרָצָם, רֵאשִׁית לְכָל אוֹנָם: ^{לח} וַיּוֹצִיאֵם
בְּכֶסֶף וְזָהָב, וַאֲיִן בְּשִׁבְטָיו פּוֹשֵׁל: ^{לט} שָׂמַח מִצְרַיִם
בְּצֵאתָם, כִּי נָפַל פַּחַדָם עֲלֵיהֶם: ^מ פָּרַשׁ עֲנָן לְמִסְפָּה,
וְאִשׁ לְהָאִיר לַיְלָה: ^{מא} שָׂאֵל וַיָּבֵא שָׁלוֹ, וְלַחֵם שָׂמִים
יִשְׁבִּיעֵם: ^{מב} פָּתַח צוּר וַיִּזְוֹבוּ מִיָּם, הִלְכוּ בְּצִיּוֹת נֶהָר:

תקון הפללי

מב. כִּי זָכַר אֶת דְּבַר קְדָשׁוֹ, אֶת אֲבֵרָתָם עֲבָדוֹ: ^{מג.} וַיֹּצֵא
 עִמּוֹ בְּשֵׁשׁוֹן, בְּרִנָּה אֶת בְּחִירָיו: ^{מד.} וַיִּתֵּן לָהֶם אֲרֻצּוֹת
 גּוֹיִם, וַעֲמַל לְאֻמִּים יִירָשׁוּ: ^{מה.} בְּעֵבוֹר יִשְׁמְרוּ חֻקּוֹ
 וְתוֹרָתוֹ יִנְצְרוּ, הַלְלוּיָהּ:

קלו * על נהרות בכל שם ישכנו גם בכינו, בזכרנו
 את ציון: ב על ערבים בתוכה, תלינו פנרותינו: ג כי
 שם שאלנו שובינו דברי שיר ותוללינו שמחה, שירו
 לנו משיר ציון: ד איך נשיר את שיר יהוה, על אדמת
 נכר: ה אם אנשכחך ירושלים, תשפח ימיני: ו תדבק
 לשוני לחכי אם לא אזכרכי, אם לא אעלה את
 ירושלים על ראש שמחתי: ז זכר יהוה לבני אדום את
 יום ירושלים, האמרים ערו ערו עד היסוד בה: ח בת
 בכל השדודה, אשרי שישלם לך את גמולך שגמלת
 לנו: ט אשרי שיאחז ונפיץ את עלליך אל הסלע:

קנ * הללויה הללו אל בקדשו, הללוהו ברקיע עזו:
 ב הללוהו בגבורתיו הללוהו כרב גדלו: ג הללוהו

בַּתְּקַע שׁוֹפָר, הַלְלוּהוּ בְּנֵבֶל וְכִנּוֹר: הַלְלוּהוּ בַּתֶּף
 וּמַחֹל, הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעוּגָב: הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי
 שָׁמַע, הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה: הַכֹּל הַנְּשָׂמָה תְהַלֵּל
 יְהוָה, הַלְלוּיָהּ:

לְאַחַר סִיּוּם הַמְזֻמְזָרִים יֹאמַר שְׁלוֹשָׁה פְּסוּקִים אֵלּוּ:
 מִי יִתֵּן מְצִיּוֹן יְשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּב יְהוָה שְׁבוֹת עָמוֹ,
 יִגַּל יַעֲקֹב יִשְׁמַח יִשְׂרָאֵל: וּתְשׁוּעַת צְדִיקִים מִיְהוָה,
 מֵעוֹזִם בָּעֵת צָרָה: וַיַּעְזְרֵם יְהוָה וַיִּפְּלְטֵם, יִפְּלְטֵם
 מִרְשָׁעִים וַיּוֹשִׁיעֵם כִּי חָסוּ בוֹ:

**זאת התפלה מציאנו באמתחת הכתבים,
והיא מעט הפמות ורב האיכות**

רבונו של עולם, עלת העלות וסבת כל הסבות, אנת
לעלא, לעלא מן כלא, ולית לעלא מנף, דלית מחשבה
תפיסא בך כלל, ולף דומיה תהלה, ומרמם על כל
ברכה ותהלה. אותך אדרש, אותך אבקש שתחתור
חתירה דרך כבושה מאתך, דרך כל העולמות, עד
ההשתלשלות שלי במקום שאני עומד, כפי אשר
נגלה לך, יודע תעלומות, ובדרך ונתיב הזה תאיר עלי
אורך, להחזירני בתשובה שלמה לפניך באמת, כפי
רצונך באמת, כפי רצון מבחר הברואים, לבלי לחשב
במחשבתי שום מחשבת חוץ ושום מחשבה ובלבול
שהוא נגד רצונך, רק לדבק במחשבות זכות צחות
וקדושות בעבודתך באמת בהשגתך ובתורתך. "הט לבי
אל עדותיך", ותן לי לב טהור לעבדך באמת. וממצולות
ים תוציאני לאור גדול חיש קל מהרה. תשועת יהוה
כהרף עין, לאור באור החיים כל ימי היותי על פני
האדמה. ואזכה לחדש נעורי, הימים שעברו בחשך,
להחזירם אל הקדשה, ותהיה יציאתי מן העולם
כביאתי, בלא חטא. ואזכה לחזות בנעם יהוה ולבקר
בהיכלו, כלו אומר כבוד, אמן נצח סלה ועד:

אומן

לְעֵינֵינוּ הַעֲלַמַת הָאוֹר הַגְּדוֹל וְהַנִּפְלֵא שֶׁל אַדְמוֹר"ר ז"ל,

אֲשֶׁר חֲדוּשׁ כְּמוֹהוּ עֲדֵינָן לֹא הָיָה אֶפְלוּ בַּדּוֹרוֹת

הַקְּדוּמִים, כְּאֲשֶׁר נִשְׁמַע מִפִּי הַקְּדוּשׁ שֶׁאָמַר בֶּן בְּפֹרֶשׁ,

וְלִסּוֹף הוּא נֶעְלַם כָּל־כֶּךָ בְּתַכְלִית הַהַעֲלָמָה וְהַכְּסוּי עַד

אֲשֶׁר רֹוב הָעוֹלָם אֵינָם זוֹכִים לְבוֹא עַל קַבְרוֹ הַקְּדוּשׁ, אֲשֶׁר

זֶה כָּל תְּקוּנָם לְנִצּוּחַ. יֵשׁ לְמִצּוֹא רָמְזוֹ עַל זֶה מִדְּבָרָיו

הַקְּדוּשִׁים שֶׁאָמַר כִּי כָּל עֶסְקוֹ הוּא רֵאשֶׁה־הַשָּׁנָה ("גָּאָר מִיּוֹן

זֶאֱדָה אִזוֹ רֵאשֶׁה־הַשָּׁנָה"). וְעַל רֵאשֶׁה־הַשָּׁנָה בְּתִיב (תְּהִלִּים פֵּא):

"בַּפֶּסֶה לְיוֹם חֲגֻגוֹ" כְּמוֹ שֶׁדָּרְשׁוּ חַז"ל (רֵאשֶׁה־הַשָּׁנָה ח). וְעַל־כֵּן

אוֹרוֹ הַגְּדוֹל וְהַנִּפְלֵא נֶעְלַם וּמְכֻסָּה כָּל־כֶּךָ גַּם־כֵּן מְאֹד עַד

שְׂרׁוּב בְּנֵי הָעוֹלָם אֵינָם זוֹכִים לְבוֹא עַל קַבְרוֹ לְהַתְּפַלֵּל שָׁם.

וְכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַז"ל: "מִפְּנֵי מָה נִסְתַּתֵּר קַבְרוֹ שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ

מִן הָעוֹלָם וְכוּ'" (סוֹטָה ג.). נִמְצָא, כִּי לֹא יָדַע אִישׁ קְבוּרַת

מֹשֶׁה לְמַעַן לֹא יוּכְלוּ לְבוֹא עַל קַבְרוֹ לְהַתְּפַלֵּל שָׁם, וְכֵן קִבֵּר

הַאֲדָמוֹר"ר ז"ל נִסְתַּתֵּר גַּם־כֵּן מִן הָעוֹלָם עַל־יְדֵי גִדּוּל

הַמַּחְלָקֶת אַף שִׁיּוּדַעִים מְקוּם קְבוּרָתוֹ, לְמַעַן לֹא יוּכְלוּ גַם־

כֵּן לְבוֹא לְשָׁם לְהַתְּפַלֵּל שָׁם.

יְהִי רָצוֹן שְׂיִתְגַּלֶּה הָאֱמֶת בְּעוֹלָם וַיִּתְפָּרְסֵם קְדוּשַׁתוֹ

בְּעוֹלָם וְאִזּוֹ תִּבְּוֹא הַנְּאוּלָה בְּמַחְרָה בְּיַמֵּינוּ, אָמֵן:

מִתּוֹךְ הַקְּדוּמָה לַחֲזוֹן מוֹחֲבֵר"ן מִכְּתִבֵּי־רַבִּי אֱלִיָּהוּ טַפְלִיקֶר זצ"ל.

* נְהַמְּנוּ נַחֲמֵנוּ מֵאֵימָן *
* * * * *

לְכָל מֵאֵן דְּבַעֵי

הַסֵּפֶר מִדְּפָס לְזִכּוּי הַרְבִּים וּמוֹפֵץ לְכָל
דוֹרֵשׁ וּמְבַקֵּשׁ. כָּל מִטְרַתְנוּ בְּהַדְפַּסַּת
הַסְּפָרִים הַקְדוּשִׁים הִיא לְקִיּוֹם אֶת
צְוֹאת מוֹהַרְנָ"ת וְצ"ל, שְׁצִוָּה קֹדֶם
הַסֵּתֶלְקוֹתוֹ "יִפּוּצוּ מֵעֵינֵיךָ חוּצָה".
הַרְשוּת נְתוּנָה לְכָל מִי שֶׁבְּרָצוֹנוֹ
לְהַדְפִּים סֵפֶר זֶה בְּכָל לְשׁוֹן שֶׁהוּא
בְּכָל מְדִינָה וּמְדִינָה, וְאֵין רְשׁוּת לְאַף
אֶחָד לְאוֹסְרוֹ אֶלָּא אֲדַרְבָּה, "יִגְדִּיל
תּוֹרָה וַיֵּאדִיר".

הוצאת "מלא וגדושה"